

Bible Th III A 35^a

(1. Ek)

Expositio super libꝝ psalmoꝝ
regij p̄hete per reuerendū et religi-
osum patrem: fratrem Petrum de
Darentals: priorem florensiensis
p̄monstratenſis ordinis: ex diuer-
ſis sanctorum codicibus: videlicet
Augustino Hieronimo Gregorio
Caſſiodoro Remigio Hugoe de ſā-
cto victore Nicolao Sylua: a ceteris
industriose collecta: feliciter inci-
pit.

Patri re
 uerendo do
 mino q̄ meo
 carissimo do
 mino Johā
 ni de Arkelz
 dudū traie
 censi ecclesie: nunc vero leodiensi
 ep̄o: frater Petr⁹ prior ecclesie flo
 renſienſis: in dign⁹ p̄monstratenſis ordi
 nis interpretationeꝝ sui nominis cū
 sanctis patribus feliciter obtinē.
 Pater carissime cū rez quālibet ho
 nestatis splendore p̄spiciat: simul
 a utilitatis fructibus plenam: pia
 pariter a prudēs auctoritas iutare
 disposuit: et eandē rem hūilis obe
 dientia toto mētis anſu iassa pro
 viribus suis aggredi non refugit
 Non est dubitandū: diuina inspi
 ratione pietatē illaz ut iubēt p̄mo
 nitam: a hanc ut p̄ficiat adiuuan
 dam. Quod reuera pius dominus
 mihi indigno clementer donauit ex
 petiri: quomāz cum placuisset v̄re
 paternitati iutare ut compilatōez
 ex dictis sanctorum patrum v̄nera
 biliūq̄ doctōrum super librum psal

moꝝ colligere: singulorūq̄ dicta
 p̄p̄is eorum nominibus eubro su
 perinsererem ad modum continue
 quā beat⁹ Thomas de aquino su
 per quattuor euāgelia industriale
 ex dictis scōꝝ collegit in volumē
 vnū simile opus sup librum psal
 morū ex scōꝝ florib⁹ vt valui. ni
 hilominus tamen vt potui setiose
 compilando cōferui velut fertū mi
 ro redolens virtutū odore: ac tripli
 ci ecclesie fructu

Caſſiodo.

Emmuero sic corona suauissimis
 cōserta floribus spiramē efficit gra
 tiosum. ita a hoc volumen sāctōꝝ
 doctrina coruscās diuersis virtutū
 fragrare sentit odorib⁹ mō instita
 tione salutariū modo letantiū iubi
 tione: modo penitentiū gemitu: mo
 do pollicitatōe p̄miorū: mō terro
 re penarū: a vbiq̄ laudibus domi
 ni deco

Collectoꝝ

Q̄d si m
 ratū. eodeꝝ quo
 modolitet icauite defecerim scuto m̄
 iante mihi obedientie meā opies
 ignorantia vestre prudēti cōre dō
 mi humiliter me sūmitto. Eligens
 magis ab aliquibus notari de im
 peritia q̄ a v̄stra paternitate de mo
 ledientia rep̄hend. Verū vt luci
 dioꝝ prefate compilationis pateat
 procel

August.

Sciendū ē
 in primis q̄
 iste liber apud hebreos p̄p̄ diuer
 sas causas tribus modis intitula
 tur. videlicet liber hymnoꝝ: liber
 soliloquiorum: a liber psalmoꝝ.
 Ideo enī intitulatur liber hymno
 rum. quia totū istud opus ad lau
 a. ij.

LANDES-
 UND STADT-
 BIBLIOTHEK
 MÜSSELDORF

sem dei pertinet. Hymnus enim dicitur laus dei: primo heroico vel ex metro lirico carmine composita.

Mico de lyra. Nam hymni isti sunt apud hebreos metricè descripti quod in translatione seruari non potuit.

Aug⁹ Liber soliloquiorum dicitur quia prophetia humani generis reparatorem diuina inspiratione tantum: a non per somnum vel per aliquam factam ut alii prophetæ prouidens. non in publico ut alii prophetabat: sed ipse in primis de incarnatione domini futura secum gaudebat: postea ab alijs recitari faciebat.

Cassi Alii prophete obiciebat scire per quas dicitur res imagines aut per enigmata de christo prophetauerunt. videlicet per angelos sicut locuti sunt Abrahæ vel Lothi Zacharie vel Marie. Vel per visiones: sicut Isaias Ezechiel et plures alij. Vel per somnia: sicut Salomon et Daniel. Vel per nubes et voces de celo: ut Moyses. Dauid vero solius spiritus sancti instrumentum: sine omni exteriori amiculo factum et de doctorum suorum edidit prophetiam.

Aug⁹ Intitulatur etiam hic liber psalmodiarum: id est quia prophetæ postquam diuina inspiratione dominicam incarnationem prouiderat et humani generis reparationem crediderat scriptas illas prophetias modulabatur in

Glo Quod non psalterio. Quod non accepit a quodam musico instrumentum quod hebraice nablum: grece psalterium: a greco psallin quod est tangere: latine organum dicitur. videlicet in

strumentum dicitur habens cordas quod a superiori reddit sonum per tactum manuum. Ab illo autem instrumento ab litteram nominatur. id est littera iste quia ab sonum illius instrumenti Dauid decantabat psalmum. ante archam in tabernaculo domini.

Cassi In primo enim libro paralipomenon capitulo xv. legitur quod cum propheta Dauid deuotus domino etate senuisset: volens magnificare cultum templi ad honorem dei: cum archa de sylo reduceret elegit quatuor milia hominum ex populo israel: hi qui psalmos quos ipse ex domini inspiratione protulerit organis: cytharis: nablis: tympanis: cymbalis: tubis: propriaque voce in magnam iocunditatem superne gratie personarent. Quidam eorum voce humana psallebant. quidam in instrumentis musicis. et tertia pars communis de vtriusque partibus aptabatur: ut vox hominis cum instrumentis predictis persona modulatione concordaret.

Sequitur aug⁹ Et super adiectis voco quatuor milibus. et elegit principes qui antecedentes alijs preessent. Quibus omnibus alios quatuor prefecit. scilicet Ethan Eman Asaph et Bithan. Ipse quoque in psalterio modulans in tabernaculo ad diuinum cultum ceteros mouebat. Et quem admodum singule modulationes illius instrumenti vocabantur psalmi. Ita et singule istius libri particule et clausule psalmi dicuntur. Iuxta quoque spiritualem intelligentiam

bene ab illo instrumento nomen
sortitur. quia sicut illud instrumē
tum est decacorduz id est decem ha
bens cordas. ita liber iste docet ob
seruantiam decem mandatorum.
Et sicut illud instrumentum reddit
sonum a superiori per manuum
tactum; sic iste liber docet bene ope
rari non pro terrenis: sed pro cele
stibus que sursum sunt.

Sequitur Nicolaus

Deinde sciendum est quod licet Augu
stinus et Cassiodorus asserant om
nes psalmos a dauid compositos
Hieronimus vero Hilarius aliique
doctores ut Crisostomus in prefa
tione super psalmum quinquage
simum dicunt alios scripsisse ali
quos psalmos ut Moysen Salo
monem: filios chore Asaph Ethā
et Eman ac Edithum: de quibus
in titulis psalmorum aliquando fit
mentio. Psalmi facti tamen a da
uid et alijs collecti fuerunt et in vno
libro congregati qui dicitur liber
psalmorum. et hoc per Esdras scri
bam et prophetam: vel per alium
prophetam sanctum quicumque fu
erit: ut dicit Hieronimus in pro
logo super librum istum qui in mo
dernis biblijs communiter non ha
betur. Tenetur tamen comuni
ter a doctoribus nostris quod Esdras
qui legem combustam a babilo
nijs in stridit spiritus sancti repara
uit eodem spiritu reuelante psalmos
a diuersis factos in hoc volumine co
gregauit: et eis titulos imposuit
qui sunt quasi clauis psalmorum

per quos intelligentia psalmorum
dare scit: de quo singulis suis locis i
fra plenus dicitur. Et licet Esdras
psalmos ut dictum est collegerit:
tamen non dicitur auctor seu cau
sa efficiens instrumentalis huius
libri: sed magis ipse dauid qui
maiorē partem psalmorum fe
cit. Totum enim a maiori parte
nominatur. **C** Hec autem cau
sa efficiens duplex est. scilicet prin
cipalis: et instrumentalis. Prin
cipalis autem est ipse deus qui re
uelauit misteria in hoc libro descri
pta. Instrumentalis autem est ipse
dauid cui contenta in hoc libro fu
erunt reuelata et ab eo scripta. Nam
ad actum prophetandi conuenerunt
duo. scilicet deus tanquam causa prin
cipalis mentis prophete tangens
seu eleuans ad cognitionem super
naturalem: et tanquam causa instru
mentalis: mens scilicet prophete
hoc modo tacta seu illuminata. Oportet
enim quod simul sint mouens adu:
et res mota. Propter quod domi
nus dicit Numeri. xij. Si quis
inter vos propheta dormi fuerit
in visione apparebo ei: aut per som
num loquar. In quo verbo tanguntur
duo modi prophetie proprie dicte
ad quos omnes alij reducuntur.
vnus est in vigilia: qui notatur
cum dicitur. In visione apparebo
ei: scilicet in vigilia veritatem super
naturalem ei ostendens. Alius est
in somno: qui notatur cum dicitur.
Aut per somnum loquar: videlicet
occulta sibi reuelans. **C** Cau
sa vero materialis huius libri seu
a. iij.

subiectiua: aut intentio auctoris est
totus christus per modum diuine
laudis. Intendit enim auctor ho-
mines in Adam deformatos chris-
to nouo homini conformare vt be-
atitudinem in primo parente amis-
sam in se studeant reformare. Ad-
duntur tamen comuniter dicitur quod hic
liber continet totam sacra scriptu-
ram per modum laudis diuine. pro-
pter quod dicitur liber psalmodium
id est laudum diuinarum. De cuius
magnitudine potest dici illud
Exodi. iij. Vadam et videbo hanc
visionem magnam: quod est ver-
bum Moysi qui interpretatur ex-
tractus de aquis. quia nullus est
aptus ad considerationem veritatis
in hoc libro contentis: nisi fuerit ex-
tractus ab aquis voluptatum pre-
sentis vite. Unde dicitur **Psalm.**
xxviii. Quem intelligere faciet au-
ditum: scilicet dominus. Et respon-
det propheta: ablatus a lac-
tibus et ab uberibus: id est a cor-
poris voluptatibus. **C**ausa
vero formalis huius libri consistit
in modo tractandi. et modus tra-
ctandi est modus agendi: qui in
proposito est modus deum lauda-
di. Quicquid enim in hoc libro con-
tinetur hoc per modum diuine lau-
dis ponitur. Laus vero diuina est
oratio seu species orationis. Oratio
autem secundum Damascenum est ascen-
sus mentis in deum.

Cassiodorus Sed scien-
dum quod hic
modus tractandi talis est. Quan-
do agit de christo secundum caput.

aliquando secundum corpus. aliquan-
do secundum vtrumque. De christo autem
secundum caput agitur tribus modis.
Quandoque secundum humanitatem: vt
ibi. Ego dormiui et somnum cepi.
Et aliquando per transumptionem
vt quando videtur velle membrorum
suorum videlicet hominum: vt ibi
Longe a salute mea verba delicto-
rum meorum. Ipse christus delicta
non habuit: sed loquitur pro suis
membris que non sunt sine delicto.
Et ibi. Deus tu scis insipientiam me-
am etc. Item de ecclesia agitur vel
accipit tribus modis. quia de ipsa
infra tractatur aliquando secundum im-
perfectos. interdum secundum malos
qui sunt in ecclesia corpore: non me-
te. nomine non numine.

Nicolaus Causa vero fi-
nalis huius li-
bri consistit in hoc quod iste liber com-
positus est ad utilitatem nostram
vt per doctrinam eius perueniamus
ad beatitudinem futuram. Unde **Lu-**
ca primo dicitur. Exiit nobis cornu
salutis: id est sacram scripturam
efficacem ad consequendam salu-
tem: in domo Dauid pueri sui: id est
in libro psalmodum. quia Dauid
per maiori parte fuit auctor istius
libri. Homo enim eo quod est capax
dei per cognitionem et amorem est
ordinatus ad quandam finem su-
pernaturalem: secundum illud **Psalm.**
lxviii. Quod oculus non vidit nec auris
audiuit: et in cor hominis non ascen-
dit que preparauit dominus dili-
gentibus se. Et quia ad finem tota
liter incognitum nullus potest se

dirigere. ideo necessarium fuit aliq
diuinitus hominibus reuelari per
que dirigerentur in finem superna
turalem. Huiusmodi autem est sa
cra scriptura diuinitus reuelata. pro
pter quod de ea dicit apostolus
ad Romanos. r. Quaecumq; scripta
sunt ad nostram doctrinam; scripta
sunt; ut per patientiam et consola
tionem scripturarum spem habea
mus. Que spes est certa expectatio
future beatitudinis. Et quia iste li
ber maxime tractat de moribus; no
incongrue parti philosophie vi
delicet ethice dicitur supponi.

Ab maiorem autem euidentiam; di
cendū sciendū est qd batus Jeroni
mus ter transtulit psalterium. Pri
mo scdm septuaginta interpretes
quod dicitur psalterium romanū
eo qd ecclesia beati petri illo utitur
Secundo fecit aliam translationem;
non multum distantem a prima;
et tamen magis appropinquante
hebraico. a vocatur psalterium gal
licanum; eo qd Damascus papa ad
rogatum Jeronimi illud fecit tra
dari i ecclesijs gallicanis. Propter
quod dicitur in regula fratrum mi
norum. Clerici faciant diuinum of
ficiū scdm ordinem romane eccle
sie excepto psalterio. quia fratres
utitur psalterio gallicano. Tercio
transtulit ad preces Sophonis qui
frequenter disputabat cum iudeis
qui solū recipiunt illud quod est
i hebreo. Et ipsa fecit translationem;
mediate acceptam ab hebreo. propter
quod vocat psalterium Iero. iuxta hebrai
cam veritatem. Media autem trans

latio est communior inter latinōs.

Sequitur Hugo.

Distinguitur autem iste liber per
tres quinquagenas scdm status
christiane religionis. Primus sta
tus est incipientium; qui sprete co
uersatione carnali eligunt viuere
scdm spiritum; Secundus est profici
entium; qui vadunt de virtute in
virtutem per boni operis exercita
tionem. Tercius est peruenienti
um seu perfectorum; qui transeunt
de adione ad contemplationem; de
mundo ad celum per diuine legis
meditationem. Hec est triplex di
eta de qua dicit Moyses Exodi. v.
Deus hebreorum vocauit nos ut
eamus viam trium dierum in soli
tudinem. Primus status est in pe
nitentia; cui applicatur prima quin
quagena psalmodum; que termi
natur in penitentia per quartum
psalmum; penitentialem; scilicet Mi
serere mei deus scdm magnam mi
sericordiam tuam. Secundus sta
tus est in iusticia. et huic conuenit
secunda quinquagena que termi
natur in psalmo rigoris a iusticie
videlicet. Misericordiam et iudiciū
cantabo tibi domine. Tercius sta
tus est i laude vite eterne; cui com
petit tertia quinquagena; que fi
nitur in laudem spiritualem. vide
licet; omnis spiritus laudet dñm.

Augustinus i fine

tractatus super psalterium. Non enim
frustra mihi videtur quinquagesi
mus esse de penitentia. centesimus

de misericordia et iudicio. ceterum
 quinquagesimo de laude dei in san-
 ctis eius. Hoc modo ad eternam be-
 atamque tendimus vitam: primitus
 peccata nostra damnando: deinde
 bene viuendo ut post condemnataz
 vitam malaz gesta que bona merea-
 mur eternam. **S**ed in proposito
 enim iusticie occultissime bonitatisque
 sue deus quos predestinauit illos
 vocauit. a quos vocauit illos et iu-
 stificauit. quos autem iustificauit
 ipsos et glorificauit. **P**redestina-
 tio nostra non in nobis facta est
 sed in occulto apud ipsum in eius
 presentia. **T**ria vero reliqua in no-
 bis fiunt: scilicet vocatio: iustifica-
 tio: et glorificatio. **V**ocamur pre-
 dicatone penitentie. **S**ic enim cepit
 dominus euangelizare. **A**gite peniten-
 tiam. appropinquabit enim regnum
 celorum. **V**ocati renunciamus di-
 abolo per penitentiam ne sub iugo
 eius remaneamus. **I**ustificati san-
 mur per misericordiam ne iudicium
 timeamus. **G**lorificati transimus
 in vitam eternam: ubi dominus si-
 ne fine laudamus.

Hugo Sicque in hoc psalmo
 libro: omne genus
 hominum pascitur et docetur: atque
 de presentis seculi miseris ab eter-
 ne felicitatis amenitate reuocantur.

Remigius Notandum ve-
 ro hac scriptu-
 raz plus ceteris in ecclesiasticis fre-
 quentari officiis: quod ideo fit.
 quia in hoc libro est consummatio
 totius theologicę pagine. **H**ic enim
 describuntur premia bonorum: sup-

plia malorum: subiecta incipi-
 entium: progressus proficientium:
 profectio peruenientium: vita acti-
 uorum: contemplatiuorum specula-
 tio. **H**ic etiam docetur quid pec-
 catum auferat: quid penitentia re-
 stituat: quid penitens peccati con-
 sciens dicat: scilicet. Domine ne in
 furore tuo arguas me neque ira tui
 corripias me. Et alibi. Misere mei
 deus secundum magnam misericordiam
 tuam. Et quid per penitentiam as-
 sequamur subiungit. **D**ocebo in-
 quos vias tuas. **P**er quod osten-
 ditur nulli quantumque delinquen-
 ti de venia ac misericordia dei fore
 diffidendum assumpta penitendi
 humilitate. **C**um enim certimus
 Dauid homicidam et adulterum
 per penitentiam factum doctorem psalmo-
 rum atque prophetam nulli penitentiaz
 agenti locus diffidentie relinquatur
 sicut a de Pauli ouersio: eiusque in
 apostolatu promotione de dei mi-
 sericordia plene certificamur. **V**ide
 et epistolis eius plus quam aliorum
 sicut et prophetia Dauid ecclesia
 in officiis. **C**ollector **H**is vi-
 ditur. **C**ollector **H**is ne
 prolixior narratio fastidius generet
 lectori ad expositionem primi psal-
 mi festi. **N**icolaus **P**rimi
 no. **N**icolaus **P**rimi
 quod habetur **A**ctuum. xiiii. ubi di-
 citur sicut scriptum est in psalmo
 secundo. **F**ilius meus es tu: ego
 hodie genui te. **Q**ui non posset vere
 dici secundus: nisi iste esset primus
 Et merito inter psalmos computa-
 tur. quia **E**sdras spiritum prophete

hunc habuit qui dicit hunc psal-
mum tanquam eius prologum in
collectione psalmorum fecisse: et
huic libro per modum prefationis
et absque titulo preposuisse.

Collector Nunc vero quo-
niam adhuc la-
de nutrirī indigeo inscium profe-
cto me factor et indignum ad tan-
te profunditatis misteria digne ri-
manda que a summis seruantur
doctoribus referenda perfectis qui
solido cibo paucuntur. Idcirco pro-
prie infirmitatis non imemor hu-
mili accessu pro alicuius modera-
tione intellectus tantorum miste-
riorum mendicus hostium pulso
amici qui in fractione panis a di-
scipulis duobus est cognitus; sup-
pliciter deposcens ut panem daui-
dicum mihi sic frangere dignetur
quatinus eiusdem panis sobrio
saltem sapore refectus fidelibus ad-
huc lactentibus quantulamcumque
refectionem exinde salubrem vale-
am ministrare ad gloriam et hono-
rem ipsius domini nostri Iesu chri-
sti cui est honor et gloria in secula
seculorum Amen.

**Hugo de sacro vi-
tore libro de vir-
tute orandi.**

Quodam vero
mouere solet quod in orati-

onibus nostris cum deus siue pro
nostra salute: siue pro aliorum sa-
lute petere volumus: illos etiam non
nunquam psalmos qui petitionis
verba non habent vel ad petiti-
onem nostram non pertinent decan-
tare solemus: et de alijs scripturis
etiam quas in orationibus frequen-
tamus similem absurditatem pro-
ducunt. Cum huiusmodi sunt ut vel
formam orandi non habent: vel il-
liquam nos agimus cause non con-
cordant. Quibus enim auunt prodest
illa in oratione verba dicere quibus
inuenimus vel nihil: vel aliud quod
necesse est a deo postulare. Non
orat: sed subsannat potius et ad ira-
cundiam prouocat deum: qui cum
ante conspectum eius postulat
reuerit: subito se ad alia que nihil
ad rem pertinere videntur replican-
da conuertit. Ecce enim inquitunt
deum pro indulgentia peccatorum
nostrorum deprecari volumus quid
nobis ad hoc prodest si vel Quare
fremuerunt gentes: vel. Attendi-
te popule meus: vel alium huius-
modi psalmum decantamus. Non
ne ridiculum est ut talia cantantes
orare nos crebamus. Istud fortal-
se aliqui dicant et existimet nihil
utilitatis esse quoties talia nostris
orationibus admiscemus. Unde
aduertendum quod hoc interest
quando oramus hominem a qua
de oramus deum. Nam cum homo
nostram necessitatem scire non po-
test: nisi ab alio dictus fuerit. Deus
autem scit antequam petat quod nobis necesse
sit. Homo igitur qui rogat per no-

stram narratione; edocetur vt sci
at quib volumus: et per supplicati
onem nostram pulsatur vt annu
at quod petimus. Sed in illa que
ad deuz fit oratione narratio neces
saria nō est: nisi homo forte ad hoc
narret vt ipse petitor suā meli⁹ in
telligat vt a p narratōez suā amo
ritus quib petat consideret: et per
considerationez petitionis sue exci
tatus deuotius oret. Sane quantū
ad deum pertinet sola supplicatio
sufficit. quia vt diximus deus non
habet necesse doceri vt sciat: s; sup
plicandus est vt annuat. sed nul
lo alio modo citius deus ad annuē
dum flectitur q̄ si precantis anim⁹
toto deuotionis affectu ad ipsuz cō
uertatur. Quecunq; ergo sunt ver
ba orātis: abfurdā non sunt si tā
tūmodo cōpetenter ad hoc profer
ri possint: vt vel orantis affectuz
ad amorem dei excitet: vel q̄ am
plius est si iaz amore eius flagret
excitatu demōstrent. Demonstrēt
autem non vt deuz occulta nostra
quasi nescientem doceant: s; vt nos
dum internum nostruz desiderium
foris loquimur: ex ipsis nostris
verbis amplius ad amorem inflā
memur. Sola igitur cordis deuocō
quantum ad deuz sufficere poterat
nisi ab hoc in voce etiam formaret
oratio vt mentem orantis ad maio
rem deuotionem accendat. Nam si
cut diximus si petitori inserta nar
ratio est nō deus docetur: sed orās
ammonetur considerare quib pe
tat vt deuotius oret. Nequaq; igi
tur vel illa ab orationibus nostris

verba excludere debemus. quia et si
modum petitionis nostre non ex
plicant: vtilius tamen affectuz ani
mi ad amorem dei et deuotionem
pietatis inflammant. Sed quia di
uersis modis humanus affectus
ad amorem dei prouocatur: libet
nūc ipsos sigillatim modos distin
guere a distinctos per exempla de
monstrare. Sed sciendum prius
q̄ fere omne hoc genus orandi q̄
quibusdam prorsus ab orationis
vfu excludendum videtur ad capti
onem pertinet. In captione autez
beniuolentia auditoris oparatur
quod tribus modis fit. Siue quan
do aliquid de nostra miseria cōme
moramus: vel etia; quando aliqd
quod ad depressionem aduersari
orum nostrorum spectat in medi
um adducimus. Dicamus igitur
omnes illas scripturas quas quo
rundam opinio ad orationis vfu
non esse assumēdas existimat. **I**
circo vtiliter debere et conue mēter
posse inter vota precum nostraruz
ab orantibus recitari. quia et in
nobis affectum pie deuotionis ex
citant et cor nostrum vel narrādo
laudem dei ad eius amorem pro no
cant: vel ab nostram miseria; com
memorādo ante conspectuz dei nos
humiliant: vel maliciam aduersa
riorum nostrorum exaggerando a
nobis sollicitudinem et fiducia; co
ram ipso amplioez prestant. Lau
dem dei in potentia et benignitate
eius cognoscim⁹ nrām miseriam i
h^o q̄ fragiles a pctōres sum⁹ mali
cia; adūlatio; et nō; **p** mēdo. q̄

ad diripiendum sunt astuti et ad
opprimendum impij. Sive igitur
laudem dei in bonitate eius a portu-
tia: siue miseriam nostram in infir-
mitate et culpa nostra: siue mali-
ciam aduersariorum nostrorum
in tyrannide eorum et astutia ad
exercitationem mentis et augmē-
tū bone deuotionis orātes cōmemo-
remus: nihil ineptum facimus.
et per pium affectum que ipsa sūt
nobis uerba excitant ubiq; orātes
sumus. **Ut** emz breuiter cuncta cō-
plectar quotienscunq; laudem dei
narramus: quecūq; sint uerba qn-
tumcūq; prolixa: quid in his om-
nibus intus cor nostrum dicit nisi
vnum hoc loquitur qd eum ammi-
rans amat: et amando ammirat.
Similiter quādo de nostra miseria
coram eo orantes agimus: quecun-
q; sint uerba quantumcūq; pro-
lixa: quid in his orationib; cor no-
strum dicit nisi hoc vnum qd confi-
temur nos misericordiaz eius que-
rere: et in eo omnem fiduciam no-
straz collocare. **Que** deuotio quan-
tum humilitati est proxima: tan-
to magis deo accepta. **Item** auz
maliā aduersariorum nostro-
rum tam spiritaliuz q̄ corpaliū
in orationibus nostris coram deo
accusamus: qualiacūq; sint uer-
ba quantumcūq; prolixa: quid
tamen aliud per hec omnia q̄ iu-
stum iudicium dei ad nostram li-
berationem exposcimus vt eripiat
nos ab his quoruz tyrannide iniu-
ste opprimimur: a malicia iniuste
aduersamur. **Et** qui a yltionem de

inimicis nostris et iudicium cau-
se nostre diuino iudicio libenter re-
linquimus: quid est qd pro hac de-
uotione a humilitate iuste a deo im-
petrare non debeamus. **V**nusquis-
q; ergo cum in oratōe uel psalmos
uel alias quascunq; scripturas de-
cantat: diligenter consideret cui af-
fectui seruiant: et ad illum affectuz
toto nisu cor suum excitet ad quez
id quod loquitur ma ḡ pertinere
videt. quia si uerborum que loqui-
tur affectum habuerit per affectū
ipsum melius uerborum uirtutem
cognoscat et intelligentiam maio-
rem: deuotione affectumq; accen-
det. **Et** infra **F**orte cogitare cepi qn-
ta sit felicitas cum deo esse. **I**tez qn-
ta sit miseria in hoc seculo uiuere:
quanta demum calamitas semper
cruciari in inferno. **Et** ex hac medi-
tatione mea subito amore celestis
patrie attrahat; ip̄o affectu ducentē
in d̄ce uerba in uero. **Beatus** uir
qui non abiit in consilio impiorū
a in uia peccatoruz non stetit. **Cu-**
ius psalmi totaz seriem si scdm in-
timum compunctionis sensum in-
q̄rim; qd aliud nisi hec ubiq; dice-
te; iuemin; **F**elices q̄ nunq̄ a deo
recesserūt: a infelices ac miseri qui
se ab illo elongauerunt. **I**tez cogi-
taui mecum quanta esset potentia
dei. ac deū admirari cepi uesaniā
hominum qui mortales sunt: et ta-
men uoluntati eius obuiare non
pertimescunt. **E**x hac itaq; admi-
ratione compulsus suz exclamare:
et dicere. **Q**uare fremuerunt gen-
tes: a populi meditati sunt iama.

Et est admiratio mixta indignati
oni qua psalmi; admiramur: pre
sumptioni indignamur. Item in
angustijs constitutus. Quantum
enim semper in dei misericordia cō
fidebam: cogitare incipio. quia cū
quodammodo me ab eo video dere
lictum ex affectu doloris in hec ver
ba prorumpo. Domine quid mul
tiplicati sunt qui tribulāt me: mul
ti insurgunt aduersum me. Item
ex affectu dilectionis canitur psal
mus. Diligam te domine fortitudo
mea. Et affectu timoris. Domine ne
in furore tuo arguas me. Hoc au
tem qualiter p singulos psalmos
cognosci possit explanare prolixio
ris operis expetit tractatum.

Aduertendū ē etiā vbi
doctores
habent noticiam de psalmis: regu
lariter in principio cuiuslibet psal
mi ponitur nomen prophete faciē
tis psalmum. Vbi autem tacetur:
argumentum est qd a doctorib⁹ no
men eius ignoratur. Cuius autem sa
cratissima psalmorum scriptura ex
ordinatione sancte matris ecclesie
quotidie legitur in omnibus horis
canonicis propter eius profundū
a mirabile; sensus: quo discutiunt
veritates ad vetus a nouum testa
mentum pertinentes spiritus sancto
reuelante. expedit vt simpliciores
ecclesie ministri scripturę sacre qua
continue a necessario vti habent:
sub breui cōpendio aliqualem ha
beant intellectus. Et quia in studio

interduz nimia prolixitate scriptu
rarum turbantur. aliqui ex paup
tate non habentes vnde libros sum
ptuosos valeant acquirere. Alij
in factis practicis qsi continue pro
pter bonum regimen reipublice oc
cupati. Ceteri vero in deuotione et
pigrizia prepediti. Ideo hec scriptu
ra quotidiana ad hanc breuissimaz
formam reducitur: vt breuitate et
habendi facultate ad hanc viden
dam alliciantur. Item aduert
endum qd sicut ostensione considera
ta interdum coram deo plures pre
ces et orationes fundimus: sic in
terdum prophete hic et precipue
Dauid de eadem materia faciunt
plures psalmos. Item notan
dum qd psalmis quibus prophe
te sancti per modus orationis vte
bantur sub priori testamento pro
necessitatibus tunc currentibus:
eisdem in horis a alibi nunc sancta
vitur ecclesia. quia orando pro ne
cessitatibus christianitatis a eccle
sie presentis possunt xpiani se vni
formiter deo conformare. Dicamus
ergo. Beatus vit zc.

laudabilis: videlicet bene viuere
inter im **Cassio** Impius est
pius. qui idē peccat p infidelitate. Justus ergo pri
mo detestabiles denegat cogitacō
nes: ac deinde actus vitiose cōuersa
tionis excludit: dicens. **Et in via pec**
catorū nō stetit. Hoc est: non ple
uerauit in delicto: s; p pnia; ad me
liora cōuersus est. **Et in cathedra pe**
stilentie **Glōsa** dans alijs
nō sedit exemplū
peccādi: vel pue viuēdo: vel puer
se docēdo. **Cathedra** pprie doctorū ē
sicut dñs ait **Matth. xxiij.** **Sup cate**
dra Moysi sedēt scribe a pharisei.

Gregori in codice regule
pastoral. ti. iij.
In cathedra pestilentie sedere est ex
rōne mala discernē a tñ ex delictā
tionē p **Cassi.** **In cathedra pesti**
petrare lentie sedit q po
steris pntiose doctrīne exempla
dereliq̄t. Pestilentie dicimus quā
primū suū deplatur et ledit.

Iero. Videtis ipsi quō beatitu
do triplex cōdonat si non
cogitemus mala: si in pctō nō ple
ueramus: si non docemus ea que
mala sunt. **Dixit** tria q̄ facere nō
debemus. **seque**ter subiūgit dno
que facere debemus. **Non em̄ suffi**
cit nobis mala fugere: nisi conseq̄
mur **Cassi.** sicut a alibi docet
bona. **Dedma** a malo et
fac bonū. **Vñ** subdit. **S; in lege do**
mini voluntas eius. **De** ergo domi
quā Moyses in monte synai acce
pit est in dedmandis peccatis in q̄
tota mētis viri iusti intētio cōsistit

Iero. **Non** dixit in lege dñi est
timor: sed voluntas eius.
Multi enim timore faciūt: s; merce
dem non habet timor faciētis. **Sus**
voluntas in lege domini est q̄ vult
facere quod dominus impauit. **S;**
dicat aliquis. **Ecce** ego volo legem
dei facere. **btus** ergo sum: quia vo
lo. **Sed** vide quib sequitur. **Et in le**
ge eius meditabitur die ac nocte.
Non sufficit velle lege; dei: sed in le
ge eius meditari. **Meditatio** legis
est non solum in legendis scriptu
ris: sed in his que scripta sunt faci
endis. **Sum** porrigo elemosinaz le
gem dei meditor. si egrotantem vi
sito: pedes mei lege; dei meditant.
Si ea facio que pcepta sunt quod
alij ore meditantur: ego corpore
meditor. **Et** addidit: die ac nocte.

Cassi. **Hec** cōplexio cōtinuuz
tempus ostendit. **Qd** si
ad literam intēdas omnino non
conuenit **vt** die ac nocte iugiter le
gē dei aliq̄s aut legat: aut p̄dicet.

Iero. **Ram** a ambulanduz est
a bibendum: a comedē
dum: et dormiendum: a ea que ad
vitam necessaria sunt operanda.

Cassi. **Sed** ille p̄batur legem
dei continue meditatus
qui omnia scdm sanctitate; gerēs
celesti se puritate in omnibus tra
ctauit: sicut dicit apostolus. **Om**
nia quecumq; faciētis in verbo aut
facto: omnia in gloria dei facite.

Iero. **Iustus** igitur siue man
ducatur: siue bibitur: siue do
mit: in nomine domini omnia faci
ens: meditatur legem eius die ac

nocte. **Qui hoc fecerit** premij quid
meret. **Et erit tanq̄ lignū**
qđ plantatū est sec̄ de cursus aq̄z
Multi simplr interpretant: a dicunt.
Quo lignū si plantatū fuerit iuxta
aqs̄ necesse ē vt vireat a n̄ siccet. e
qz hnt̄ radices ei⁹ hūores vñ vīat̄
Sic q̄cūq̄ legē dei meditat: ipsa le
gis meditatio virore ei facit a vitā
Hoc illi simpliciter interpretant. Nos
āt spūalib⁹ spūalia opātes i pū.
iij. de sapia legit. **Lignū vite** ē omī
bus op̄hendētib⁹ eā. Et sm aplm
xp̄us dī virtus a dei sapia. Si aut̄
sapia lignū vite est: ipsa at̄ sapia
xp̄us **Grego** super **Ezech.**
est. **Qui plātat⁹** est sec̄ de cursus aq̄z.
qz icarnat⁹ est iux̄ lapsus v̄ iuxta
peccata a nō in peccatis a fluentiū
p̄locū. **Raz aq̄ p̄tī** interpretant in
Ap̄o. Idē Aug⁹ i Jero.
Vides ḡ qm̄ qui bñs vir a sc̄is ē
huic lig⁹ v̄ sapie opat: hoc est xp̄o
filiis erit: sic dicit aplus. **Cōfide nos**
facit v̄ faciet i celestib⁹ a regnare
huic. a laodicie ecclie in **Ap̄o. dicit**
Qui viceit dabo ei sedē meū i thro
no meo. **Vidētis ḡ** qz cū xp̄o reḡbi
m⁹ i celo de q̄ adhuc s̄b dicit. qđ feu
dū suū v̄ p̄missionē suā: **abit i tē**
pore suo. hoc ē **Collect.** **Qñ dī**
in die iudicij. **at ele**
ctis suis Nat. xxvi. **Venite bñdīcti**
p̄ris mei p̄cipite regnū. **Et ne q̄sq̄**
de xp̄i p̄missionē dubitaret d̄sc̄q̄nē
subiūgit **Aug.** **Et foliū ei⁹** nō d̄flu
et v̄ bñū ei⁹ nō erit irritū qz verbū
domini manet in eternum.

Cassi. a intue dñi verba foliis
fruct⁹ tegūt: sic p̄missiones suas et
ista custo dūt: et oia q̄cūq̄ faciet
p̄spabunt: tā facta q̄ dicta eius.
Aliē autē i sensu morali pōt exponi
ab illo **Hugo** **Qđ lignū** v̄ q̄
loco. **beat⁹ vir.** d a
bit fructū suū. nō alienū vt ipocri
te a fatue v̄ gmes. q̄ ambulāt v̄ ope
rant bonū ad testimoniu alienū vt
laudent: vel vt bñ valeāt t̄p̄aliter.
si iste bñs. s. vir: fructū suū dabit
volūtariē nō coacte: sm illd apli. ij
ad **Coī. ix.** **Pō** ex tristitia a n̄itate
Dilare em̄ datorē diligit de⁹ i t̄p̄e
suo. **Temp⁹** v̄ multatūsq̄ bñfaciē
dī ē p̄ns vita. **Vñ Eccl. ix.** **Qđcūq̄**
pōt facē man⁹ tua instāte opare:
qz nec op⁹: nec ratio: nec sc̄ia: nec
sapia erūt ap̄d inferos q̄ t̄p̄p̄eas.
Rūc ḡ i p̄ntū vita ē t̄p̄us bonū faci
endi. a i alia vita post istā erit t̄p̄s
mercedē recipiēdi: sm qz dicit **Ap̄o.**
ij. ad **Coī. v.** **Om̄s** nos māifestari
oportet añ tribunal xp̄i vt referat
vnusq̄sq̄ p̄p̄a cordis sui a corp̄is p
vt gessit: siue bonū: siue malū. Et
foliū ei⁹ nō d̄fluet v̄ bñū bñi viri
nō erit ociosū: s̄ erit aliis v̄tile. **Vñ**
Greg. **Ociosū** est v̄ bñū qđ caret ra
tiōe iuste n̄itatis: aut intētōe pie
utilitatis. **a oia q̄cūq̄ faciet** p̄spa
bun **Quia** p̄ oia sua tō
tur. **Nico.** ad sempitēnā beati
tudinē p̄ducat. **Vñ ad Rō. viij.** **Si**
ligētib⁹ dēū oia coopant in bonū:
his q̄ sm p̄positū v̄cati sunt sc̄i.
Collect. **Et qm̄** oposita iuxta
se posita magis eluce

scant. **I**berico post q̄ dixit de b̄tū
d̄me iustiviri: o se q̄t enarrat in fe
licitate impioꝝ ad finē q̄ p̄t̄m eo
eū sp̄nat q̄z pena coḡscit. **Vñ** dic̄.

Non sic im̄ **Iero.** Id q̄d secūdo
p̄ij nō sic. **Iero.** d̄i: nō sic: hoc
ī hebreis volumib⁹ nō habet: s̄ nec
in ipsis. **lx̄. it̄p̄tib⁹.** **Raz** exēpla
Origēsi cesariēse biblioteca legēs
tū semel repp̄e **Cassi.** Ac si di
ri scrip̄tū.

Non erit sic impi⁹ vt sup̄i⁹ dixit de viro
iusto: s̄ sunt tā **Glo.** q̄ cedūt
q̄ puluis. **Glo.** p̄i⁹ sug
gestiōibus non h̄ntes h̄uorez gr̄e
quē p̄icit vent⁹ ī sup̄bia q̄ vento
op̄at. q̄ petit alta et inflat: a facie
terre: a presentia vite eterne.

Cas. Homo enīz terren⁹ q̄n̄ in
stat seductorio vento sup̄
bie de soliditate terre v̄uentū q̄n̄
puluis abijct̄. q̄ sua leuitate ad
firmamētū mādatoꝝ dei se t̄nē nō
pot̄. **Iero.** Qui nō mcōgrue pul
it.

Iero. veri op̄at. q̄ q̄cūq̄
illū aura t̄ptatōis diabolice traxe
rit illuc errore p̄duc̄t nihil h̄z soli
dū: s̄ q̄d h̄z. **Rico.** Vñ de fo
ad penā h̄z.

Rico. uca culpe
deijct̄ in foueā gelēne. p̄t̄ q̄d sub
dit. **Deo** nō resurgūt impi⁹ viz in
fideles ydolatre: in iudicio.

Cas. Rā si ad iudiciū resurgē
est p̄ suis factis quē pia z
reddē rōez. merito illi dicunt̄ in iu
dicio nō resurgē q̄s iam coḡscit̄ di
uina s̄mā d̄nasse: sic **Jo. iij.** **Dicit̄**
Qui nō credit̄ iā iudicat⁹ est.

Aug⁹. Resurgēt quidē impi⁹:
s̄ nō vt iudicent̄. q̄ iā

certissimis penis destimati sūt. nēq̄
p̄t̄ores a falsi xp̄iani q̄ verb̄ ofiten
tes d̄ū: factis at̄ negāt. hi at̄ nō re
surgēt ī oculo iustorū: vt iudicent̄
s̄ forte vt iudicent̄. **Item Iero.**

Rico. Dic̄ oculū debet scribi p̄
e q̄ ī hebreo a ī trāslati
one **Iero.** accepta imēdiatē ab he
braica veritate habet ī ogregatōe
iustorū. **Ista** at̄ ogregatio ē in b̄tū
tudine celestī: s̄m q̄ d̄i in p̄s. **lxvi.**
P̄ncipes p̄forū ogregati sūt cū d̄
abra.

Hugo. duplex ordo ho
hā. **Hugo.** minū futur⁹ est
ī iudicio. videlz elcōz: a reproboꝝ
Alij iudicabūt a nō iudicabūtur.
vt apli a apli viri: q̄ non solū le
gata p̄cepta suauerūt: s̄ etiā cōfi
lia euāgelica impleuerūt de quib⁹

d̄ns dic̄ in euāgelio **Mat. xix.** Vos
q̄ reliq̄stis oia a secuti estis me cur
sederit filius hoīs ī sede maiestatis
sue sedebitis a vos sup̄. **xij.** thronos
iudicātes. **xij.** trib⁹ isrl. **Alij** iudica
būtur a saluabunt̄ vt medio cruce
toni q̄ vite maculas lacrimis terseūt

Vel p̄cedētia delicta eis deleuerūt
quib⁹ iudex remēs ī dext̄a ostitēti
bus dicet. **Esuriū** a d̄distis m̄ mā
ducare: a ceta q̄ ibidē sequūt̄. **Alij**
iudicabūtur a d̄nabunt̄ vt mali
xp̄iani q̄ p̄t̄a sua nec lacrimis terse
rūt: nec elemosinis redemerūt. **Alij**
nec iudicabūt nec iudicabūtur sed

d̄nabūtur: vt increduli a hi in iu
dicio nō resurgūt. q̄ in sua infideli
tate d̄nati sunt vt d̄ctū ē **Ide** glō.
Ratio p̄didit̄ redditur cū dicit̄.

Rico. **Om̄ia** nouit̄ d̄ns vi
am p̄t̄orū a p̄ocessum

eorum priviam p[er]itis vite: noluit noti-
cia approbato[rum]. **Item** s[ecundu]m d[omi]n[u]m
ip[s]orum p[er]ibit. **Item** p[er] eoru[m] p[er]via p[er]
sentis vite i[n] morte emiat ad d[omi]n[ic]a
tionem aie filia corp[or]is emiabit i[n] fu-
turo iudicio. Et sic o[mn]ino p[er]ibit p[er]
si absq[ue] aliq[ua] spe redeu[er]di. **Item** Jero[ny]m[us].
Aug[ustinus]. **Casti.** **Collec.** Annuat
a Hugo. **Collec.** nob[is] om-
ni p[er]tes d[omi]n[ic]e vt b[e]n[e]d[i]c[t]ione[m] v[er]i iusti-
sequimur: vt ligno vite opemur: vt
no[n] sim[us] i[m]p[er]ij ne opemur pulueri
n[on] sim[us] p[er]atores ne p[er]eam[us] s[ed] p[er] obf-
nantia[m] m[er]ito[rum] d[omi]n[ic]i cog[no]scamur a
d[omi]no q[ui]nt[us] i[n] o[m]n[i] g[ra]t[i]o[n]e iustoru[m] re-
surgere valeamus p[er] christum domi-
n[u]m nostrum. Amen.

Quare fremu-
erunt gentes. **Iste** p[er]s. duo-
bus modis exponit. s[ed]
ad t[er]t[er]ia[m] allegorice. Ad t[er]t[er]ia[m] at ex-
ponit a iudeis duob[us] modis. Qui
d[omi]n[u]s em[er]it dicit q[uo]d iste p[er]s. est p[er]s p[er]
d[omi]n[u]m p[er]s. et exponit de illis q[ui] redie-
runt a captivitate babilonis. Alij
v[er]o dicit istu[m] **Rico** vt hebrei
p[er]s. esse p[er] se. **Rico** moderni
q[uo]d Dauid fecit h[uius] p[er]s. laudando de-
um de victoria habita de philiste-
is q[ui] ascenderunt ad pugna[m] co[n]t[ra] eu[m]:
q[ui] audierunt eum fuisse iunctu[m] pu-
blice sup[er] totu[m] p[er]l[um] isrl[ael]: vt habet
ij. r[egum]. v. Quauis em[er]it p[ri]mo fuisse iun-
ctus i[n] domo p[er]is sui p[er] samuelem vt
habet ij. r[egum]. xvi. hoc t[ame]n fuit secretu[m].
Et postea sup[er] tribu[m] iuda solaz: vt
h[ab]et ij. r[egum]. ij. T[ame]n postea fuit iunct[us]
p[er]blice sup[er] totu[m] p[er]l[um] isrl[ael]. q[ui] a phi-
l[istin]is audito ascenderunt vt destrueret

regnu[m] ei[us]. Et s[ecundu]m istu[m] itellec[t]u[m] expo-
nunt hebrei moderni istu[m] p[er]s. dicen-
tes. **Quare fremuerunt gentes** i[n]
philistei. q[uo]d o[mn]es q[ui] n[on] erant de g[ra]t[i]o[n]e iu-
deoru[m] vocabant[ur] g[ra]t[i]o[n]es siue g[ra]t[i]o[n]es
La p[er]l[um] diuersaru[m] ciuitatu[m] i[n] fra-
philistinim exstitit **meditati sunt ia-
ma**. **Ite** deb[et] em[er]it destrui regnu[m]
Dauid: s[ed] frustrati fuerunt ab i[n]tenti-
one sua. **AS** t[ame]n erunt reges t[er]re i[n]
q[ui]bus philistinorum satrape **La p[er]nci-
pes** i[n] q[ui] sub eis regebant p[er]l[um] **Que-
nerunt i[n] vnu[m] aduersus d[omi]n[u]m: a aduer-
sus x[ristu]m ei[us]**. **Item** Dauid q[ui] erat v[er]u[m]
i[n] regem ex ordiat[ur]e diuina. Et p[er] h[ec]
expositio **Casti** Allegorice at ex-
tralis. **Casti** ponit it[er] p[er]s. de
de x[risto]: vt apparet manifeste **Act.**
iij. c. vbi d[icitu]r q[uo]d ap[osto]li repleti sp[iritu] s[an]c[t]o
dixerunt. **D[omi]ne** q[ui] fecisti celu[m] a terraz
mare a o[mn]ia q[ui] i[n] eis sunt q[ui] sp[iritu] s[an]c[t]o per-
os dauid p[er]is n[ost]ri dixisti **Quare frem-
uerunt gentes**. **Vn** apparet q[uo]d Da-
uid e[st] auctor h[uius] p[er]s. **Item** Apo[stolus]. ad
Heb[reos]. p[er] illud q[uo]d d[icitu]r i[n] hoc p[er]s. pro-
bat x[ristu]m maiore[m] esse angel[um]: dicit[ur]
Ad que[m] em[er]it angeloru[m] aliqui dicit de-
us: **Lili[us] meus es tu: ego hodie ge-
nui te**. **Item** Probatio at no[n] valet ex se-
su m[is]tico: s[ed] t[ame]n ex t[er]rali s[ecundu]m q[uo]d dicit
Aug[ustinus]. co[n]t[ra] V[er]m[en]tium donatista[m]. Et io[ann]es
s[ecundu]m Apo[stolus]. q[ui] sciuit vet[er]e testam[en]tu[m]
p[er] eruditio[n]e[m] Gamaliel[is] a p[er]fecti[us] p[er]
illuminatio[n]e[m] sp[iritu] s[an]c[t]i: oportet d[omi]n[u]m q[uo]d
p[er]s. iste d[icitu]r **Hugo** Cui talis p[er]
de x[risto. **Hugo** p[er]is t[er]rali
p[er]s. Dauid. Cui[us] sensus tal[is] est. p[er]
iste attribuit **Casti** Raz sic me
Dauid a x[risto. **Casti** p[er]tes hebre-
o[rum] no[m]i[n]e[m] tradidit maluerunt Dauid
b v

quif vix xpi: dicetis. **E**go aut
 cui? disciplina iudei repaleuit **C**o
 stituit? suz rex ab eo. **V**a deo patre
Sup syon monte scm ei? **I**n super
 eccliam qua monte appellat ppter
 eminentia honoris a firmitate fidei
Syon hebreia lingua dicitur speculatio
 qd opeteter aptat eccie: qm pmissi
 ones dmi mentis puidetia otuatur:
 sup qua reuera xpus e rex: qm ab
 ipso regit atz disponit. **P**dicans p
 ceptu ei? **H**oc est doctrina euagelij
Ite Jero. **H**ugo deim xps de
 a **Aug**. **H**ugo clarat suam
 eterna gnatoez qua hz a pte: dicet
Domin? **I**p? **D**ixit ad me filius
 me? **E**s tu. **H**oc etiā legie dixisse voli
 ter de filio i baptismo **Mat**. iij. a
 m trāfiguratoe **Mat**. xvij. **E**go ho
 die genui te. **C**as **H**odie enim
 aefnate. **C**as apd dū nll o
 imtio icapit: nullo fine ocludit. **N**ō
 em est ibi: neg fuit: neg erit. **S** sp
 māet: sp est. **E**t quicq̄ dixeris illi
 est hodie: sic Apo? ad **Heb**. xij. ait
Jesus xpus heri a hodie a i eternū
Lgenui te. **I**lmē de lumie: omps ex
 oi potēte: de? ver? d deo vero. de quo
 ad **Heb**. v. scribēs. ait. **S**plēdor glie
 a figura sube ei?. **H**oc fides catholi
 ca: hoc samitas mētis itelligat: vt
 vngēt? fili? a pte nec natura nec
 tpe nec ptāte debeat separi. **I**dem
Aug. **S**e. **Aug**. **V**ox dei p̄is
 quitur. **Aug**. **A**d filiū virgi
 nis icarnatū. **P**ostula a me a da
 bo tibi gētes. **V**t noi xpiano copu
 lent atz ita a morte redimātur a pos
 sideaatur a deo **V**n fudie. **L**in heredi
 tate tuā. **Q**ua postulaueras ad e o

tu; salute: a q tibi fructificat spiri
 tua. **J**ero **A**esi dicat: duz iudei
 lia. **J**ero noluerit te reape oēs
 gētes tibi veniet i hereditate. **L**a pos
 sessionem tuā terminos terre. **I**
Rico **Q**uia tpe aploū fides
 xpi diuulgata ē p vni
 uersuz mūdū: fm q p̄dictū fuit in
 ps. xvij. **I**n oēs terrā exiuit sonus
 eo. **C**as **C**ū em dicit: dabo tibi
 eū. **C**as in possessionez emios
 fre: hoc natura hūanitatē xpi acce
 pit qd ipse i sua natuā dīma sp pos
 sedit. **L** Reges eos. **I**lli em regunt
 q ad salutis dona pueniūt. **L**in vir
 ga fer. **R**ico **P**er hoc designat
 rea. **R**ico ptās xpi insupa
 bilis a efna: fm q p̄dictū fuerat
Daniel. vij. **A**spicebā in visioe no
 ctis a ecce i nubib? celi q̄si fili? hois
 reiebat: a vsq̄ ad ātiquū diez pue
 nit a dedit ei ptāte: honorem: a re
 gnū. **E**t subdit. **P**tās ei? ptās etre
 a q nō auferet a regnū qd nō cor
 rūpetur. **L**a tanq̄ vas figuli cōfrin
 ges e. **Aug**. **V** cōteres i eis hoc
 os. **Aug**. **E**st i p̄torib? terre
 nas cupiditates: a veteris hois lu
 tulēta negocia a quicq̄ de peccati
 limo otea. **J**ero **C**hristus ē figu
 atū est. **J**ero **C**hristus. a hō ē vas
 qd cōfringit hic i p̄mā: vel i die iu
 dicij in igne. **D**eim p̄pha hortat oēs
 ad oledientia a futiū dei: dicens.
Aug. **L** **E**t nūc. **I**ā vos in oua
 ti cōtritis i vob lutijs cu
 piditatib? q ad p̄teritā vitā p̄nēt
 facti estis. **L** Reges. **I**ā valētis regē
 quicq̄ i vobis fuile atz testiale ē.
 a nō q̄si aerez cedētis: s̄ castigātes
 b. ij.

vestra corpora a futuris subiicietis.

Glo ^{Intelligite} ista p̄dicta
et si p̄ vos non sufficitis
erudimini ab alijs q̄ indicatis ter
ram. ^{et tremore in vobis.} Et vt oib⁹
tolleret elatōez q̄s reges appellat
subiūgit d̄nter. **S**eruite d̄no in ti
more. **Vñ Bern.** Serui
filiati. **Rico** am⁹ i caritate il
la q̄ timorē pellit: labores nō sentit:
merita nō intuet: p̄mū nō req̄rit:
a plus oibus v̄iget. Nullus terroz
sic sollicitat: nulla p̄mia sic iūtant:
nulla iusticia sic erigit. Et ne futi
um ei⁹ durissimū aut tristissimū
forte putare ē: subiūxit. **La exultate**
ei⁹ p̄ cordis deuotōez a eleuatōez i
deuz. **Dicit em̄ exultatio q̄si eē salta**
tio [cū tremore]. **Hoc** addit ne di
cta exultatio in dissolutōez vertat
sic faciūt dissolute i eccl̄ia cantātes:
cū tñ ois cant⁹ eccl̄ie ad exci
tandā deuotionē fidelū ordinet.

Aug⁹ Etiam sic p̄t accipi. **Et**
nūc reges intelligite. **Et**
etiā nūc mē rege constituto nolite
tristes esse reges ēre: q̄si v̄strū bo
nūz vob̄ ablatū sit: s̄ intelligite poti
us: a erudimini. Vos h̄re sup̄iorē iū
dicē oia clare videntē. **Id em̄z vobis**
expedit vt sub illo sitis a q̄ a ielle
ctus a eruditiō vobis dat. Etia vobis
expedit vt nō temē d̄nem: sed
d̄no oim̄ futiatis: a exultetis in b̄ti
tudie certissima a sincerissima cau
ti: a circūspiciētis ne ab ea p̄ sup
biā decidatis. **Adpretēdite disci**

Rico ^{plū} a subiicite vos h̄i
nā. **Rico** ^{liter discipline xp̄i}
ane. **Ne qm̄ irascat d̄ns** | si nō appre

hēbāt ei⁹ disciplinā. **La** p̄ oseq̄s
peatis de via iusta. **La** via verita
tis dedi. **Cas** ^{Vel peatis a cele}
nādo. **Si** rege xp̄o q̄ est

via recte ābulantiū: dux ad vitaz
euntiū: iter ad b̄titudinē: festinan
tiū: sicut ipse dicit in euāgelio. Ego
sum via: veritas: a vita. **Via** p̄pter
icariatōez: p̄ quam to mis vinēdi
p̄ter exemplū. **veritas** p̄pter iudici
um. **vita** p̄pter deitatez. **Et** qz ad dedi
natōem vie veritatis sequit̄ diuina
punitio. **Id** subdit. **Om̄** exar
serit i breui ira ei⁹. **Et** cū de creuerit
vindcām inferre q̄ impijs a p̄dōri
bus p̄pa. **Libreui ira** h̄
ratur.

Iero est in exitu vni
uscuiusq̄ h̄ois: vel i die iudicij vt
est illud. **Cū** em̄ dixerint homies
pax a securitas: tūc veniet eis repē
tinus in. **Glo** ^{Modo} de⁹ nō ar
terit⁹. **det** cū castigat
vt p̄. **si** i futuro ardebit. qz nil pa
ciētie ei⁹ ampli⁹ erit. **l̄b̄i** oēs **Jerūt**
l̄q̄ ohibūt.

Rico ^{Qui modo in}
in eo. **Rico** ^{afflictioe posi}
ti non frangūt̄ur ipacia seu despa
tione: s̄ fiducialiter expectāt remu
nerationē vi. **Colle** ^{Modo} dūz
te futuro.

Colle ^{districi iū}
dicis ira differet: a p̄dōr in desiderii
s̄ aie sue laudat̄ dū iustus tribula
tiones a angustias sustinet: q̄ ma
loz pena: q̄ iustozū gloria sit non
apparet. **Vinc** est qz **Iob.** ap̄lus
ait. **Carissimi:** nūc filij dei sumus
a nondū apparuit q̄b̄ erim⁹. **Scim⁹**
qm̄ cum apparuerit filies ei⁹ erim⁹:
qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. **Tūc** p̄fe
ctō apparebit q̄ fallax hui⁹ mūdi

fiducia extiterit: q̄ transitoria vi-
ta: q̄ brevis gloria: q̄ praua volu-
ptas: q̄ falsa p̄spitas: a q̄ cito trā-
sint q̄c̄qd̄ hic carū et p̄ciosū fuerit.
Ergo infelices q̄ in talib⁹ cōfisi sūt
si beati omnes q̄ cōfidūt in eo q̄ est
benedais in secula seculorū. **Amē.**

Domicie quid
multipli. Titul⁹ hui⁹
psalmi talis est: psal.

Dauid cū fugēt a facie Absalon fi-
lij **Cas** **Legit. ij. R. xv. q. Ab**
salon dū p̄ter suū da-
uid crudeliter inseqrēt: mule impe-
tu p̄duct⁹ in densā quercū ramis
eius comā nectētib⁹: in aeris subli-
mitate suspensus est. **Prefigurās**
Judā traditorē dñi qui inodat⁹ la-
queo vitā **Aug** hui⁹ histoie
finit. **Aug** alludit titul⁹
de q̄ tñ non agit p̄s. sed de signato
historie ⁊ de passiōe ⁊ resurrectione
xp̄i. qd̄ maxime ptz in eo qd̄ in eo
dez dicit. Ego dormiui ⁊ somnu⁹ ce-
pi: ⁊ exurrexi. Dauid enī xp̄s intel-
ligit: vt in titulo p̄cedētis p̄s. dictū
est. Et Absalon filij Dauid Judas
intelligit quē xp̄us cū alijs apl̄is
filiū in euāgelio vocat: dicens. Nō
possunt filij sp̄si ieiunare q̄ diu cū
illis est sponsus. **A** q̄ Judas xp̄s fu-
git: qñ illo ascendēte ad scribas et
phariseos cū alijs apl̄is in mōte⁹
seces **Cas** Et sic Dauid suspēso
fit. **Cas** Absalon filio suo in
pace reguit: sic ⁊ suspēso Judas xp̄s
in gloria resurrexit. Hoc igit̄ intelli-
gēs El dras p̄ph̄a. s̄. in facto p̄dicto
significari mysteri⁹ passiōis et re-

urrectionis Iesu xp̄i ⁊ quib⁹ agit
p̄s. verba p̄dicti tituli posuit de hi-
storia. Cui⁹ tituli sensus est talis.
Psal. iste attribuit Dauid ⁊ xp̄o q̄
hic loquit. **Ps.** inq̄t agēs de eo qd̄
figū⁹ est: cū fugēt Dauid a facie
Absalon filij sui ⁊ de passiōe et re-
surrectione Iesu xp̄i q̄ i illa historia
figū⁹ **Cassi** Testate at regum
sunt. **Cassi** historia psal. iste
quingagesimo actu posterior ē: qm̄
p̄t culpas adulterij et homicidij
Vrie noscīt Dauid p̄secutio ab Ab-
salon filio stigisse. s̄ p̄ virtute sua
hic p̄s. op̄tētū nūo p̄bat aptat⁹.
tenē enī terciū locū: oportuerat: q̄
a sancte trinitatis potētā: ⁊ tridu-
ane i se resurrectionis mysteria conti-
ne **Collec** Et q̄ s̄m Augus-
bat. **Collec** iste p̄s. p̄t accipi
vt sit vox xp̄i p̄ se ⁊ p̄ suis mēbris
cūctis viz fidelib⁹ in quāq̄ angu-
stia **ostitūtis** Loquit ḡ ap̄ d̄ p̄ph̄az
simul ecclesia ⁊ xp̄us caput ei⁹ in
p̄cellas p̄secutionū **ostituta** p̄vni-
uersū orbe terrarū: ⁊ dicat **L**

Domicie de p̄. **L**quid multipli-
cati sunt q̄ tribulāt me **L**

Cassi Secūdi p̄s. hoc q̄si s̄le
m̄tiū videt. s̄ illa m̄tro-
gatio icrepātis ē. hic at̄ amirat̄ cō-
tra se p̄p̄os excitatos q̄ ad eos co-
gnoscat̄ velle saluādos: sic i. xxxiij
p̄s. dicitur est. Retribuebāt in ma-
la p̄ bonis. **L** multi in surgūt adūsuz
me **L** In tñ multi fuerūt vt etiā de
nūo discipulorū traditor Judas il-
lis fuerat cōgregat⁹. **Idē Aug**

Hugo Falsi testes ex iudicis
surreperūt in xp̄m vt
b. iij.

eū; mochi traherent: sic ipse in alio
psalmo dicit. Insupererūt in me
testes inq̄. **M**ulti dicit aīe mee
non est salus: ipsi in deo eius. Vt
Matth. xx. vij. p̄ncipes iudeorū dixē
runt. Alios saluos fecit: seipm nō
pōt saluū facere. Itē Aug. 9. a Cas.

HUGO Etia. Multi dicunt aīe
mee pōt intelligi d fer
uenti tēptatōe demonū qui p suas
noxias suggestiones reddūt hoīez
pusillanimē a q̄si despātū in feuo
re tēptatōis. a dicūt i cogitatōe
nō est salus: ipsi i deo ei: eo q̄ nō
pōt sup̄are tēptatōes. sicut in be
ato **Benedicto** otigit: q̄ in tm̄ fuit
veratus carnis tēptatione ex me
moria asp̄cis cuiusdā mulieris q̄
delibabat ex eremo redire ad secu
lum. Sequit̄ vox hūane nature
xp̄i loq̄ntis ad suam diuinitatē: a
oñdit tria p̄ q̄ de p̄ adiuuat suuz
filiū incarnatū. Primuz fuit v̄rgo
diuine nature. cum hūana: aīe dīc.
SV autē dñe I qui es verbū p̄ris
oīpōctis I susceptor me es I q̄ me
naturā. s. hūanā indūisti nascēdo.
Naz hūane nature susceptio ē ve
bi dī incarnatio. Itē Aug. 9. a Cas
sio **A**c si dicat v̄misti diuinitatē hu
manitati. Secūduz fuit leticia qua
xp̄us hō letat̄ in deum. v̄nde subdit
Gloria mea I. Tercū fuit o tēpla
tio q̄ oīnue fruebat̄. v̄n dicit. Let
exaltans ca **A**ug. 9. v̄ mēte; me
put meū. **A**ug. 9. am hūana;
q̄ caput aīe nō absurde appellat̄: q̄
ita inl̄xit excellenti sup̄eminente
v̄bi hoīem suscipiētis vt tāta pas
sionis hūilitate nō deponeret̄.

Cas **V**oce mea ad dñm da
maui I dīcēs: p̄ clarifica
filiū tuū I a exaudiuit me I sicut p̄
in euangelio dicit. Et clarificauit et
iterū clarificauit. Et addidit. De mō
te s̄cto suo I v̄ de diuinitatis excel
lentissima hūmitate: hoc est de iusti
tia sua: sic ali⁹ ps̄. dīc. Iusticia tua
sicut mōtes dī. Equū em̄ fuerat vt
natura hūanitatē assumpte q̄ in
terris singulare paciētē monstra
uit exempluz: accipet in celis crea
turaū oīm principatuz. **D**i etiā
duo versus sunt vox ecclesie in p̄so
na suoz fidelī **A**ug. I Tu at dñe
um: dīcētis. **A**ug. I susceptor
meus es I in xp̄o q̄ nos in celestib⁹
sedere facit. v̄ faciet vna aīe illo. p̄ce
dente em̄ capite cetera mēbra conse
quūtur. **G**loria mea I aīe gratia
a misericordia talis fuz I a exaltās
caput meū I videlz xp̄m q̄ ascēdit
in celū. q̄ caput mulieris vir: a ca
put viri xp̄us est. **V**el caput meū
v̄ vniuscuiusq̄ nostrū sp̄m vel mē
tem q̄ est caput aīe. Exaltat̄ autē;
mens aīe iam dīcī pōt. mēte fuio
legi dī vt cetera hoīs p̄tā s̄bdanē
cū iam carnis resurrectōe ab sorte
tur mors in victoria **V**oce mea I
q̄ est intima cordis deuotio **A**d do
minū clamaui I **S**i aliene cogitacō
nes ab affectu orātis incurrāt nō
dū dīcī pōt: voce mea ad dñm clama
ui. **R**eq̄ hoc recte b̄: nisi cum sola
anima nihil carnaliū intentionuz
in oratione attrahens. loquit̄ dño
v̄bi solus audit I a exaudiuit me
de monte s̄cto suo I v̄ d illa iusti
cia sua q̄ liberanē electi eius et p̄se

tutores eorum puniuntur. Sequitur
 vox christi. **HUGO** s. s. v. d.
 dicentis. **HUGO** [60]
 qui volūtate sustinuit mortem. **D**or-
 miui. **I**n passioni me sponte exposui
 a deo. **L**oporatus sum. **T**ransla-
 tio romana habet: a somnuz cepi
 et mors sub. **Cassi.** Nam sopor
 secuta est. **Cassi.** ratio ista fu-
 it sacri corporis beata dormitatio. **E**t
 exurrexi. **q**uod caro mortalitate depo-
 sita immortalitate sumpsit a gloria
 sempiterna. **S**ed quare exurrexit
 euidenter ostendit: dicens. **L**q. do-
 minus suscepit me. **N**atura enim
 humanitatis pro se et propria virtute
 non potuisset resurgere: nisi eam di-
 uina omnipotentia suscepisset: sic ipse
 dicit. **P**otestatem habeo ponendi
 animam meam et iterum sumendi eam.
hugo **D**icat populus dei etiam il-
 lud **E**go dormiui piger
 ad bonum opus. a somnuz cepi in de-
 lectione peccati. a exurrexi a mor-
 te peccati. quia dominus suscepit me
 de peccatoribus per suam gratiam.
Sequitur vox christi. **N**on timebo
 milia populi. **J**udaica. **C**ircūdantis
 me. **I**n passione mea. **L**exurge dñe.
 a fac me. **Augusti.** **M**os est
 exurgere. **A**ugustinus. diuinarum
 scripturarum persone dei attribueret
 quod in nobis facit. **V**nde est illud
An experimentum queritis eius
 qui in me loquitur christus? **N**on enim
 ait quo iudicio loquor: sed profus
 ipsam locutionem illi tribuit cuius
 munere loquebatur. **S**aluum me
 fac deus meus. **I**per gloriam resur-
 rectionis. **H**abet enim vnusquisq.

temptationes quibus circūalla-
 tus dicere potest: non timebo milia
 populi circūdantis me. **Q**uoniam
 tu percussisti. **I**n partibus secundum mo-
 rem prophetie. quod ea que ventura pro-
 phetantur secundum tempus futura sunt:
 secundum scientiam vero prophetantur: iam
 pro factis habenda sunt. **O**mnes ad-
 uersantes mihi sine causa dentes
 peccatorum contriuisisti. **H**oc secundum
Augustinum sic legitur. **D**entes et
 maledicta verba. **L** peccatorum. **V**ide
 licet principum iudeorum dilaceran-
 tium maledictis filium dei contriui-
 sti. **Q**uasi in irruum et in puluerem
 perduxisti. **Q**uoniam tu percussisti
 omnes aduersantes mihi sine cau-
 sa. **S**icut in alio psalmo dicit. **P**rin-
 cipes persecuti sunt me gratis. **R**ecte
 etiam in predestinatione dicit de di-
 abolo a angelis eius: percussisti om-
 nes aduersantes mihi sine causa.
 quoniam ipsi demones non solum
 in totum christi corpus: sed etiam in
 singulos quosque priuatim seruiunt
Lentes peccatorum contriuisisti. **H**ab-
 bet vnusquisq. maledictis sibi.
 habet etiam vitiorum auctores co-
 nantes eum a christi corpore preci-
 dere. **S**ed **O**mnis est salus. **I**n do-
 mini est nos saluos facere de morte
 peccati. **hugo** a hoc dicit pro-
 pheta ad homines. **D**emum conuertit sermonem ad de-
 um mutando personam: a hoc per
 figuram que vocatur methaphorism.
Vnde subdit. **L**a super populuz tu-
 um benedi. **Jeroni.** **P**opulo
 tuo. **J**eronimus. creditur
 benedictionem in fundit transire
 b. iij.

tens eis spiritum sanctum. vel in futuro quando diciturus erit. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Ad quod nos perducatur dominus noster Iesus christus qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Quoniam iuocarem. Hinc psalmo preponitur titulus talis in fine psalmi cantici da. **Rico**. Ad litteram psalmus est sonus vel modulatio perueniens ex organo. Et canticum dicitur sonus humane vocis. Vnde psalmi cantici dicitur modulatio organi cum humana voce sequente quam instrumentum precedente a voce sequente laudat deus. sicut in plerisque ecclesiis fit tempore laudum. **Glo**. Sed spiritualiter loquendo psalmus significat bonam operationem. a canticum letitiam mentis habitam de eternis: ut dictum est in prologo patris compilationis. Per hoc enim quod dicitur in fine: significat hic a in consequentibus titulus christus qui est finis summus in presenti ad iusticiam et in futuro ad coronam. Vnde sensus predicti tituli talis est. Psalmus iste qui dicitur circa dicitur psalmus. quia monet ad bene operandum est psalmus. canticum docens bonam nostram operationem fieri in mentis letitia habitam de eternis dirigens nos in finem. et in christum ad quem tendimus. Qui quidem psalmus est dauid prophete vel alicuius perfecti monentis ut vana seculi deserant atque dicentis. **Q**uoniam iuocare. Item dicitur oratio

Aug exaudiuit me deus in iusticia mea. **Post** quod indicauit hominibus se esse exauditum: deinde qua si iam habes deum in corde familiariter ei ex dilectione loquitur: dicens **In** tribulatione dilatasti mihi. **Ab** angustiis tristitie in latitudine gaudij de **Glo**. Quod gaudium duxisti me est de pura conscientia a de se. **Iero**. Et licet mihi vite eterne. **In** tribulatione auxilium tuleris: tamen ego misericordia semper indigeo. **Vnde** subdit. **Miserere** mei a exaudi orationem meam. **Contra** miserias huius vite ut incepta tua perficiam. **Collect.** Iustus hoc appetit ut in omni quod dicitur aut agitur non solum suum profectum: sed etiam proximo rum edificationem querat. Vnde apte subiungitur. **Et** filij hominum. **De** his prauorum parentum. **vsq**ue quo. **Et** quod dicitur eritis graui cor. **Et** quod dicitur erit cor vestrum sarcina peccatorum a pondere iniquitatis grauatum: sicut de pharaone legitur. **In** grauatum est cor pharaonis. **Aug** **vt** quid dicitur raonis. **Aug** **ligitis** vanitatem. **Et** quid vultis esse beati de terrenis: ut quid temporalium rerum amore detinemini. **Hugo** **et** queritis mendacium. **et** temporalia que dicuntur mendacium. quia promittunt securitatem a solvunt timorem: promittunt satietatem et solvunt esuriam. quia **Ecce**. **et** dicitur. **Auarus** non implebitur pecunia. **Sic**que amatores suos decipiunt.

in eo significat

Aug⁹ **Et** scitote quoniam
 mirificavit & mirabilez
 ostendit dñs. pater sanctū suū
 & filiū suū dñm chrištū resuscitan
 do a ad dexteram suaz collocando
 ab quē vos qui estis gravi corde de
 betis cōverti ab amore mundi. **Et**
 p eū dñs exaudiet me. orantez p
reque eterna cōsequēda. cū dama
uero ab eū cum cordis deuotione.
Ita et vos exaudiet si sic damaue
 ritis et feceritis qđ se quē. **Ira**
scimini a nolite peccare. **Hoc** duo
 bus modis intelligi pōt scilicet **Ira**
 scimini & si primus motus animi
 surgat ad iram qui iaz ppter penā
 peccati non est in nostra ptate sal
 tem non ei cōsentiat ratio vt mens
 que intus regnata est fm deum vt
 mente seruiamus legi dei: si adhuc
 carne seruim⁹ legi peccati. **Aut** agi
 te penitentiā & irascimini vobis p
 de preteritis peccatis a vltēius pec
 care desinite. q̄ dicitis. **hec** inq̄ di
 cite in cordibus vestris a nolite
 esse populus de quo dicitur est. **La**
bñs me honorant: cor autem eoz
longe est a me. in cubilib⁹ vñis
hoc est in conscientijs vestris **com**
pungimini. **hoc** ad dolorem peni
 tentie refertur: vt seipsam anima
 puniens compungat: ne in dei iu
 dicio damnata torqueat. **Item.**

Castio. **Sacrificate sacrifici**
o. diu. iusticie. de quo
 sacrificio dicit in quinquagesimo
 psalmo. **Sacrificium** deo spiritus
 contribulatus cor contrituz. **Hoc**
 sacrificiuz fit per penitentiā. **Quid**
 enim iustius q̄ vt suis quisq̄ pec

catis pōtius q̄ alienis irascatur: et
 seipsum puniens mactet deo. **In**
 sacrificio iusticie opera iusta sunt
 per penitentiā. **Castiodor⁹**
 am. **Recte.**

ergo viuite a corda vestra diuini
 tati semper munda offerte. **Addi**
 dit quoq̄ a sperate in domino cō
 sequi i futuro salutaria promissa.
Sed quia vnusquisq̄ id bonū vult
 impetrare a deo qđ diligit: et pau
 ci sunt qui diligunt bona ad interi
 orem hominem pertinentia: que so
 la diligenda sunt. ceteris autē ad
 necessitatem vtendum est: non ad
 gaudium perfruendum cum dixit
 set: sperate in domino subiecit **mul**
ti dicūt quis ostēdit nobis bona.
Que interrogatio ē oim stultoza in
 q̄storum pacem et securitatem vi
 te secularis desiderantium: siue eti
 am de ipsa futura vita que nobis
 promittitur dubitantuz vel despe
 rantium: qui sepe dicunt. **Quis** no
 uit si vera sunt: aut quis venit ab
 inferis vt ista nunciaret.

Hugo **Quibus** respōderi pos
 set q̄ xp̄us agnit⁹ est
 reuerfus ab inferis. a **Lazarus** in
 de reuerfus: multa de penis inferni
 retu. **Aug⁹** **Magnifice** tñ a **bre**
 lit. **Aug⁹** **uiter** oñdit q̄ bona q̄
 renda sūt: eoz interrogatōi rñdens.

Signatū est sup nos lumē vul
 tus tui dñe. **hō** fact⁹ ē ad imaginē a
 similitudinē dei quā peccādo corrupit
Gl. **Et** imago creatōis i q̄ crea
 t⁹ ē hō. **hō** q̄ ē supior vis aie
 q̄ vult⁹ dei dī. q̄ sic p vultuz hō ho
 mini assimilaf et hō mo cognoscat

hominem: ita per rationes similes
sumus deo: et deum cognoscimus.

Nec autem ratio per peccatum pri-
mi hominis deformata est: ac per hoc
homo dissimilis factus est deo. **I**te
est imago recreationis et gratia dei quae
vocatur hic lumen per quam refor-
matur ratio in nobis per peccatum
corrupta. si tamen signetur et im-
primatur menti nostrae renascendo:

quod fit in **H**ugo Quia sicut
baptismo. **H**ugo moneta est
informis donec imago regis ei per-
cuneum imprimatur: ita ratio nostra defor-
mis est donec per gratiam **B**lo Lumen
dei illustretur.

est gratia illustrationis quae imago creata
renascendo si **A**ug⁹ Et ad hoc cre-
gnatur. **A**ug⁹ ut patet quod

quidam prudenter intelligunt illud
quod dominus viso caesaris numo ait.
Reddite caesari quod caesaris est: et
deo quod dei est. **T**anquam si diceret. Sic
reddidit caesari numus: sic deo anima
lumine vultus eius illustrata atque

signa **H**ugo Vel lumen vul-
tus dicitur crux
christi quae nobis impressa est inter-
ius et exterius. scilicet in fronte mentis
et exterius in fronte corporis in signum
regis no-

Cassi. Crux enim est hu-

manitudo: superbia: deiectionis: victoria
christi: perditio diaboli: infernorum
destruatio: celestium confirmatio:
mors infidelium: vita iustorum. Quo
loco Johannes constantinopolitane
civitatis antistes quasi multifari-
as diffinitionum stellas in cruce de-
clamatione lampavit: dicens. Crux

est christiano rum spes: romano rum
victoria: mortuorum resurrectio: cece-
rum dux: confessorum via: claudorum
baculus: pauperum consolatio. et ce-
tera quae in hunc modum ab eo di-
uina inspiratione profusa sunt. In
cruce enim impressione lumen est
vultus dei. quia semper in eis noscitur
radiare qui se aliqua non eligunt
pravitate polluere: sicut dicit apo-
stolus. Nolite contristare spiritum
sanctum dei in quo signati estis in
die redemptionis.

Hugo Hoc signa-
tionis. **H**ugo cultus nobis
impressum est in baptismo quod
quotidie nobis debemus imprime-
re: ut legens euangelium crucem facit
super librum: facit et in fronte: et in ore:
et in pectore. quasi dicat. **D**ie est li-
ter crucis: quae non erubescit: quae
proditio: quae adoro. **L**edisti letitiam
in corde.

Cass. Non enim ista leti-
tiam quam eadem
no vocis exprimitur: sed letitiam re-
cte fidei quam dominus bone conscientie
prestare consuevit. **T**unc enim ve-
raciter letamur quando et recte cre-
dimus: et ad iudicium domini proba-
biti nos conversatione tractamus.

Aug⁹ Non ergo foris querenda est
leticia: sed interius ubi signa-
tum est lumen vultus tui. In interiori
enim homine habitat christus. Sed homines
temporalia sedantes nihil aliud nouerunt
dicere: nisi. quis ostendit nobis bona:
et regnum celorum: ita se esse non vident.

Hugo Gaudet ergo solus ex
hoc quod **F**ruentia fru-
menti: vini et olei sui multiplicati
sunt. **N**ec tria humana visibus

necessaria pro omnibus tempali-
bus diuitijs ponuntur. ¶

Cassi. Recurat q̄ his tribus
additū est sui. Est enim a dñi p̄ais
uiuus qui de celo descēdit. Est a vi-
nu; potulū tuū de quo dicit. Calix
meus in ebriās q̄ p̄datus est. Est
oleū de quo dicitur. Impinguasti
in oleo caput meū. Ergo ista dei nō
habet peccatores: s; sua & terrena
s; corpus uiuat a nō anima.

Aug. Multiplicatio em̄ nō sp̄
uoluntate signat: sed ple-
tūq; distractōem mentis. Pax ani-
ma tempalibus voluptatib; de di-
ta semp̄ exardescit cupiditate: nec
satiari potest. Et multiplici at; eru-
nosa cogitacōe distenta simp̄ lē
bonū videre non sim̄: neq; sentire
leticiā cordis in q̄ uir exultās: ait.

R. pax. Cas. Cōtra huma-
in idipm̄. **Cas.** nos tu mult⁹
a felicitates caducas quas mund⁹
estimabat esse p̄cipuas: pulcēri-
me pacē cordis obiecit quā habē
non possunt q̄ secularib; adibus
implicant. Pax em̄ ista habet trā-
quillissimā vitā que auz sua mente
non litigat sicut facit pax peccato-
rum. s; ista pax cordis in dñi serui-
ciji pseuerans amena tranquilli-
tate p̄fuit. de q̄ dicit dñs in euan-
gelio. Pacē meam dō vobis: pacē
relinquo vobis. Sed ne istā pacē
tem poralem putares: addidit. in
idipm̄. In idipm̄ q̄ppe dicit q̄ nul-
la rerū vicissitudine cōmutat. sed
ipsum in se p̄manēs in cōmutabili
penitente consistit. Scdm̄ catholico.

5 79
ibi ipsum est vna dicitio posita adū-
bialiter p̄ eternitate. Ld̄: imiam. Iſi-
nez p̄ntis vite signat. Et futuro
Lre quiescā. In futura b̄titudine q̄n-
iam requies dabitur sandis a glo-
riosa pausa. a h̄o spe firmissima
a verissima expectacō. **Q. Omnia.**
tu domine singulariter in spe. Jeter-
ne beatitudinis consequende. Con-
stituiti. **Aug.** Singularit̄ em̄
me. **Aug.** dicitur propter
electos quibus promittit̄ requies
eterna que negatur illis qui dicit̄
quis ostendit nobis bona: qui pa-
cem querūt in bonis terrenis et in
eisdem multiplicari. Perit em̄ hec
multiplicitas et singularitas tene-
tur in sandis: de quibus dicitur in
Act. apostolorū. Multitudinis cre-
dentium erat cor vnum et anima
vna. Singulares ergo a simplices
& secreti a multitudie ac turba na-
scentium rerum atq; morientium
amatōres eternitatis a vnitatis es-
se debemus si inherere cupim; vni
deo ac domino Iesu christo: cui est
honor a gloria in secula seculorū.
Amen.

Verba mea
auribus. Titulus
hui; psal. talis est

Aug. In finem pro ea que he-
reditatem consequitur
psalmus David. Intelligitur hic
ecclesia que accepit hereditatem:
scilicet vitam eternam per dominū
nostrum Iesum christū vt posside-
at ipsum deū a ab ipso possideat.

Deus enim dicitur hereditas nostra
quod ipse nos pascit et continet. sicut dicitur
hereditas dei tanquam precioso sanguine suo
comparata. ipseque nos colit et regit. Quid autem in fine signat in
predecessoribus dicitur est. Item Cassio.

Orat ergo ecclesia pro suis membris
dicitur **Cassio** **Verba mea** | tam
ces. **Cassio** | psalmodia que
orationes meas priuatas | auribus
prope dicitur | exaudiendo ea in effectu

Aug Per aures dei intelligit
patria maiestatis eius
Et quod pariter dicitur aut nihil oratio voca
lis. Ideo subiungit. **Intellige da**
morem | Clamor in scriptu

meum. **Iero** ris non vocis sed cor
dis est. **Vnde dicit Exo. xliij.** dicit ad
Moysem. Quid clamas ad me. cum
in Moyse autem non clamasset. Quia ge
mitus noster et conscientia deprecatur tunc
cor clamat: et istum clamorem intelli
git deus. **Vnde dicit Hieronimus.** Non si
leat pupilla oculi nostri. Quia lacri
mas ad deum fundimus eo tempore pu
pilla oculi nostri clamat ad deum.

Intende voci orationis mee.

Rico Replicatio est eius de
sententia: sicut frequenter
fit in his que pronunciantur ex magno
affectu.

Hugo Nam oratio est pro
affectu mentis in
deum tendens plerumque preuolans in voce
lex mea.

Iero Qui regnas in me
us. **Iero** et non regnat in me
propter te tu es deus meus. quod
non est deus veteris mei: non est aux
deus mei: nec libido deus mei: nec
aliqua creatura deus mei: quoniam virtus
tu es: et cupio habere virtutes. propter te

ita tu es deus meus et virtus mea.

Hugo Et tene dico. Intende vo
ci orationis mee. **Vo**
ma ad te orabo domine. | dirigendo cor
meum ad te et non ad vanitates seculi
| mane exaudies. | et exaudias in
optatio. **Vo**

Rico Hebrei non
reze meam. **Rico** hunc opta
tium modum: sicut pro eo vult futuro in
dicatum modi. **Vnde hic ponit ex**
audies pro ex
audias. **Hugo** Quidam in
audias. **Hugo** Ita leam
intelligunt hoc quod hic dicitur mane pro di
liculo: eo quod propter tunc est tempus
orationis. **Vnde Aug.** ait. Turpe est
christiano si radii solis eum inueniat oculo
ofusum in.

Iero Sed videte quod dicitur
lecto. **Iero** mane. non dixit ter
tia hora: non dixit sexta hora vel ple
na luce: sed mane et exordio bonorum
actuum: quando sol iusticie pro suam
gratiam venerit in cor meum expul
sis inde peccatorum tenebris. **Exau**
dies vocem meam. | quod quod dicitur in peccato
rum tenebris sum: non me ex
audi.

Aug Iniquitas: malignitas:
mendacium: homicidium: dolus: et quicquid huius
modi est: ipsa nox est. qua transe
unte sit mane: ut videatur deus. **Ide**
Cassio **Hugo** Postquam ostendit
ordo. **Hugo** qual sit eius ora
tio: consequenter ostendit que bona
sequatur ex oratione. Primum est
inuge seruicium dei. Secundum est co
gnitio veritatis. **De primo dicit. La**
ne. | in exordio bonorum operum. **La**
stato. | per inuge seruicium cum pro
posito continuandi bonum opus mee
paul tibi. | et non vanitatibus seculis

et non vanitatibus seculis

5
vel desideris corporis nunquam va
cādo a sic videlo | v cogscay | quo
niaz nō dē volēs iniquitatē tuas | qz
pānī mōrle contrariat eq̄tati tue.

Cassi. Quid emz aliud deus po
test velle: nisi qd pbat
ipse p̄cipere sicut 2sa. ait. Ego suz
de⁹ qui loquor iusticiaz a annūcio
recta. Sed tu deus nō vis iniquita
tem. 3d cir co. Non habitabit iuxta
te malignus. Ip̄ hoc p̄dōres signat a
regno dei excludēdos. qz nulla con
uersione mutati sunt. Naz licet eū
carnaliter tm̄ videant quos reat⁹
inuoluit: sicut scriptū est. videbūt
in quez compūerūt: iuxta ip̄m tm̄
habitare nequeūt qui gehēne cru
ciatione damnādi sunt: ad didit.
Lneqz p̄manebunt iniusti. | q̄ bona
opa nō fecerūt | Lañ oculos tuos.
qm̄ gratia a dono tuo priuati sunt
Per hoc ostendit eos in iudicio do
mini esse venturos. s̄ ante oculos
dm̄ merito p̄manere non dicūtur
q̄ in tormēta perpetua mittēdi sūt.

Iero. Si enim deus ignis est et
ignis cōsumēs est: quicū
qz stipula est: quicūqz lignū est: fu
giat ab igne ne cōsumat ab igne.

Cas. Nihil est qd deus non vi
deat: dum vbiqz p̄sens a
totus esse noscatur. Sed illi recte
corā ip̄so esse minime dicunt q̄ ab
eius gratia et dono priuādi sunt.
De quib⁹ subdit. 1o disti. Odū
dei auersio gratie ipsius intelligit̄
qz odū deserit omne illud qd exēc
tur a despiciatur. Et idē dñs dī odi
re. deserere. **hugo** Ad argumētuz
re. quo dī per illud

Sap. xi. Diligis omnia que sunt et
nihil odisti eoz que fecisti: cōtēf.
De⁹ nō naturā odit quā fecit h̄viti
um qd nō fecit. Et sic dī hic. 1o di
sti omēs qui opant iniquitatē.

Cas. Non dixit qui opati sunt
qz illi tantū in iudicio dā
nabūtur q̄ vsqz ad finē vite sue se
crimine nefādo cōmaculat. abiecit
qz 1o p̄des oēs q̄ loquūt mēdaciū.

hugo S̄ extra p̄s. dīc. Omnis
hō mēdax. Solutio. hic
loquit̄ de mēdacio qd est peccatū
mortale. Et ibi. Qis hō mendax: lo
quit̄ de mēdacio qd ē p̄cānīuale.

Collect. Ad cui⁹ intellectū no
tandū qz Aug⁹. in li.
de mendacio ponit octo ḡna mēda
ciōz. Primū est cū negat aliquis
articulus fidei vt xpm̄ nō esse natū
de virgine: vel simile. Secundū ge
nus est mendaciū detractionis: vi
delicet falsum testimoniu in causa
crimīnati. Tertiu; genus est testi
moniu falsum corā iudice in cau
sa pecuniaria. videlicet illoruz qui
totā die faciunt os suuz dulce mē
dacijs pro lucro. Quartum genus
est quod fit sola mentiendi fallen
diqz libidine. sicut quando quis si
ne causa a utilitate: sed sua stulti
cia instigante delectatur mētiri. Et
hoc appellat Augustin⁹ miruz mē
daciū. Quintum genus est men
daciū adulatōis vt q̄s placeat ali
is. et hoc ē turpe mēdaciū. Sextū
gen⁹ est quod nulli obest a p̄est
alicui: vt si q̄s scīēs pecuniā alicui
ius iuste tollēda: a fure v̄l p̄done
vbi illi⁹ pecūia sit mētias se noscere

Septimuz gen⁹ est vt si quis men-
tiatur: volens p⁹tere ho⁹em q⁹ situm
ad interficiendū. Octauū genus ē
vt si quis volētī corūpere virgīnē
mentiatur eaz esse cōiugatā vt sic
ab imūdi. **HUGO** Et i glosa
cia tueat. **A** magū
autē sit de mēdatio trimēbris diuī
fio. q⁹ mēdaciū aliud est p⁹nciohū
aliud est officiofuz: aliud est ioco
fuz. Sub p⁹nciofo cōtinēt quinq⁹
gna prime distīctōls que sūt pec-
cata mōrlia. Sub officiofo triavlti-
ma que sunt venialia. Iocofuz est
q⁹ sit ioco a non fallit. scit emz ille
cui dī causa ioci dicit. In ho⁹ie autēz
p⁹fecto dicit quidaz et bene q⁹ tam
officiofum q⁹ iocofum veniale sit.
Quidam autēz dicunt sed male q⁹
officiofum semp sit mortale i homi-
ne per **Thomas** i suma ar-
feto. ti. iij. ar-
gu. v. Circa vero mendacia que fi-
unt in promissis est sciendū q⁹ ille
qui aliquib⁹ p⁹mittit: si habeat ani-
mūz faciendi q⁹ p⁹mittit non mēti-
tur: etiā si non faciat: s⁹ infideliter
agit. Potest tū excusari ex duob⁹.
Vno modo si p⁹mittit illud q⁹ ē ma-
nifeste illicitum: sicut fuit p⁹missio
Herodis tūc p⁹mittendo peccauit: s⁹
mutando huiusmōi p⁹missuz bene-
facit. Alio modo si sint mutata obi-
tiones p⁹sonaz a negotioz. Nam
fm Sen. h⁹ de bñficijs. Ad hoc q⁹
h⁹ teneat facē que p⁹mittit requirē
q⁹ oia imutata p⁹maneāt Sic a Apo-
stol⁹. Non ē mētū nō adimplēs
q⁹ p⁹mittit cū non iuit corinthium
ij. ad Cor. ij. Et hoc p⁹ p⁹ imp⁹ dī mēta

que sup⁹ uenerūt. Sequitur. **U**z
sanguinū et dolosum abomiabitur
dñs. v. exhereditabit a regno suo.

Augustinus. Potest hic recte vi-
deri repetitū q⁹ ait
sup⁹: obisti dñe omnes q⁹ op⁹antur
iniquitate p⁹tes rē. vt viciū sangui-
num ad op⁹antem iniquitatez refe-
ras. Dolosuz autē ad mendaciū loq⁹
tem. Dolosus est qui aliud agit et
aliud simulat. Vidēs emz iust⁹ hos
abomiatos a dñō v⁹ puatos a regno
dei v⁹ fugiens ad dei mīam: ait.

HUGO Go at i multitudine
ne mīe tue. Im q⁹ cōfido
saluari. Introibo in domū tuā. v. in
ecclesiā triūphantē: sicut lapis vi-
uus i edificū. Vel ad trāz. Intro-
ibo i domū tuā. v. i ecciāz scāz mīli-
tantē. Et ibi. Adorabo ad templūz
sanctum. **Cassi** v. corpus dñi
tuum.

de quo ipse dixit ad iudeos. Destru-
ite templūz hoc. Quomō adoranduz
sit v⁹ sequenter ostendit: dicens. **L**
timore tuo. Tunc enim fides soli-
da est quando casto amorī dīuīni-
tatis adhibet⁹.

HUGO Deide pe-
tur formido. **HUGO** tit auxili-
um dñi cōtra impedimentavie sue
di. **Glo** Omne deduc me. v.
fac me p⁹ficē. Dedu-
ctio emz cōuenit p⁹ficētī. a p⁹ hoc de-
clarat se esse in p⁹uctu ad p⁹fectōez
sed nondū in ipsa p⁹fectōne: deduc
dico. Im iu.

Cassi. Qua se penitē-
sticia tua. **Cassi**. do dānantes
equissima potētia tue pietatis ab-
sol.

Aug⁹ La nō in iusticia ho-
uis. **Aug⁹** mīmis. v. que hoīvi

de iusticia. Vbi mali p malo da
tur qd non facit deus qui solem su
um oriri facit sup bonos a malos.
Deinde subiungit causam quare de
beat de duci: videlz ppter inimicos
meos. **Jeroni.** Qui mihi itrare in
os. **Jeroni.** domū tuā cupiēti
laqueos po

Glo Propēea q
nūt in via. **Glo** so te dirigo
in cōspectu tuo. In cōsciētia mea
vbi tu solus vides. **L**viā meā. **Q**ua
itur ad te ne deuiem a doctrina tua
exemplis aut verbis pētorū vel he
reticorū inimicorū meorū pēditorū
quē iudicio fit. **L**o. **V**omā
ē credendū. **Jeroni.** nē i ore eorū
veritas. **L** non hūt xpm veritatē in
ore suo. quia nec in corde hūt.

Glo **L**cor eorū vanū est. **Q**uia
cor eorū fallit de peccato.

Putans quidē pētm nō esse pētm:
a esse pētm quod non est peccatū.
Et de pena peccati etiā fallūt. qz
pmitunt sibi impunitate. **Idem**
Aug. de quibz adhuc subditur.

Sepulcrū patēs est guttē eorū.
Cas. Sepulcrū em̄ patēs gut
tur est mentientis a adu
lato.

Aug. Qui mēdacio a blā
ris. **Aug.** da adulatione tra
hunt in se quos ad pētm illectant
vt eos tanq̄ escam deuorat. **Aug.** in
sua; vitam.

Hugo Sicq̄ Lin
couertunt. **Hugo** quis suis
dolose agebant. **L** non solū doluz
loquebātur: s; etiā ad effectū; da
los suos pducebant. **Idem** **Cassio.**
Deinde non optant: s; pphetando
subdit. **L**iudica illos deus. **L** iudi
cabis ipsos puniendo. **N**am trans

latio hebraica hz: odemna eos. Et
sic. **O** **E**stabant a cogitatioibus fu
is. **L** frustrentur a cogitatione et
spe sua qua sperabant a cogitabāt
de longavita a sanitate a diuitijs
[In multitudine impietatu eorū]
a peccatorum suoru. **L** expelle eos.
ab eterna hereditate. vt q̄ magis
peccauerunt longius expellantur:
a pfundius cadant in lacum infer
ni. **Simile est illud Apocal. xviii.**

**Quantum glorificauit se a m delicia
is fuit: tantuz date ei tormentum.**
Idem Aug. a **Cassio.** Causa dam
nationis eorum subditur. **L** quoni
am irritauerunt te domine.

Jeroni. Tu domine dulcis es per
naturam: s; quicūq; pec
catores sunt: naturam dulcedinis
tue vitio suo vertūt i amaritudiez.

Hugo Postq̄ impiorū de
bitas retributiones
asseruit. **L** hē p̄mia bonoz subdit:
dicēs. **L** et letent omnes qui spāt
in te domine. **L** Ex spe enim se quitur
leticia spiritualis. **V**nde subditur.
L in eternum exultabunt. **L** sine fi
ne. **L** a habita. **Aug.** **I**pa erit
bis in eis. **Aug.** eterna ex
ultatio cum repleti dei sunt iusti.

Cas. **O** magna a ineffabil lar
gitas donatoris. **Q**uilibet
munificus donat illa que possidet.
Deus em̄ qui est ineffabile bonū
se largitur in premio. **L** **Et** glori
abuntur in te omnes qui diligunt
nomen. **Augustin.** **T**āq̄
tuum. **Aug.** **T**āq̄
ē eis ad fruēdū qd diligūt a bñ i te
tāq̄ possidētēs hēbitatē. **L** q̄ titū;

huius psalmi est: alii et ipsi sunt hereditas eius: quod signat. **L**a habitabilis in eis. **I**. a quo bono prohibentur quos secundum multitudinem impietatum eorum expellet deus. **Q**uoniam tu benedices iusto. **I** magnitudine promerita et gaudioz imensitate. **N**ec est benedictio: videlicet gloriari in deo et inhabitari a deo. **I**sta sanctificatio concedit sanctis. **S**ed ut sacrificetur preceat uocatio que non est meritorum: sed gratie et tenuo letitie dei. **V**n subdit. **O** Omne ut scuto bone uoluntatis tue coronasti nos. **B**ona uoluntas dei preceat bonam uoluntatem nostram: ut peccatores uocet ad penitentiam.

Greg. in li. moral. super Job xxxiiij. Scuto nos dominus coronare prohibet. quia protegens adiuuat: et remunerans coronat. **Cassi.** mus que sit aui ac decoro sine peccato. prius condusus est uno uerbo: imbecans beneficia domini que nullis potest uoluntibus explicari. **B**ona siquidem uoluntas creatoris que nos ineffabilibus muneribus replet. **E**t dicta est scutum eo quod reuera nos protegit: et prima decora preceat. **N**ec est enim bona uoluntas que nos uocat et attrahit atque nos dignos facit. **N**ec qui eum proficiu ualemus cogitare uel facere: nisi hoc accipiamus a bonitatis auctore: sicut **Apo.** dicit. **I**pse operatur in nobis uelle et proficere. **E**t iterum. **N**on enim possumus cogitare a nobis quasi ex nobis: sed sufficientia nostra. **Iero.** **A**gamus igitur ex deo est. **I**gras deo a depreceamur illum ut in bona uoluntate sua ipse sit scutum nostrum et corona no-

stra ne unquam recedam ab eo.

Collec. Sed eius uoluntate uocati mandatis suis omnium diligentia obediamus: quatinus ad premia que promisit mereamur peruenire gratia ipsius domini nostri **I**esu christi: cui est honor in secula seculorum. **A**men.

O **Omne** ne i **f**urore. **T**itulus huius psalmi talis est. **I**n finem psalmi **D**auid pro octaua.

Augusti. **V**isum est nonnullis octauam hanc signare diem iudicii et tempus aduentus domini nostri **I**esu quo uenturus est ad iudicandum uiuos et mortuos: qui aduentus computatis annis ab **A**dam post septem milia annorum creditur futurus ut septem annorum milia tanquam septem dies transeant. **D**einde illud sequens tempus tanquam dies octauus adueni. **Cassiodoro.** **A**lij dicunt aut istum diem a conditione mundi post annorum sex milia esse uenturum: propterea quod dominus septimo die opere suo legitur in illa rerum conditione quiescere mille annos per singulos computantes. quia legitur ante conspectum eius mille anni sicut dies **Augustin.** **U**nus.

Sed quoniam dictum est a domino **N**on est uestrum scire tempora que pater posuit in sua potestate satis apte ostendit neminem sibi oportere ar-

rogare sciencia illius tps computa
 taore aliq **Cassi** Nimis in
 ru; annoz **Cassi** portunum
 est illa nobis studiose querere:
 que nobis vtiliter diuina puiden
 tia noluit reuelare. Qua ppter ad
 sermonē tituli declarandū noscere
 sufficiat post hui⁹ seculi finē. qd
 septem diebus voluitur illū octa
 uū diem qui varietatem pntis vi
 te non habebit: esse venturum.

HUGO Intellectus igitur pre
 di tituli talis ē. Iste
 ps qui est primus pñalium diri
 gens nos in finez v in xpm ad que
 tendimus. ps dico qui scriptus est
 a dauid pñeta p octaua v p fio
 re octaue. videlicet iudicij extremi

Cassiodoro Septē em sūt ps
 pñales: quoz
 primus est iste qui est sextus in or
 dine psalmoz. Demde xxxi xxxvii
lxi. cxxix. cxlii. qui sub septenario
 nūero oprehenduntur. qz maiores
 nostri septem modis peccata nob
 dimitti dixerunt. Primo per bap
 tismū. Secundo per passionem marti
 rij. Tercio per elemosinam. Quar
 to per hoc qd remittimus pctā fra
 tribus nostris in nobis peccanti
 bus. Quinto cū cōuerterit qs pec
 catorem a b errore vie sue. Sexto
 per compunctōem seu fletum. Se
 ptimo per sacrificium corporis a
 sanguinis domini: qū digne offer
 tur. Inueniuntur etiam alij fortas
 se nobi remissionū. Penitens igi
 tur diem iudicij de qua sophomas
 ait. Vox dei domini dura a amara
 velermenter pertimescens exorat:

ne in illo die d'p rñs facinorib⁹ ar
 guatur dicens.

Omine ne in furore tuo ar
 guas **hugo** in extremo
 me.] **hugo** iudicio vbi
 tanq̄ furiosus apparebis malis.
 ne y in ira tua corripias me.]

Augusti dicit apls Thesau
 risas tibi iram in
 die ire iusti iudicij dei. de qua se nō
 vult argui q̄squis in hac vita desi
 derat.

Gregori ix moral.
 sanari petit ergo
 vt ante iudicium a non in iudicio
 corripatur. quia q̄squis modo p
 flagella corripitur: a correptioni
 bus emendatur. in mansuetudine
 corripitur a non in ira. In disti
 cto autem illo examine qd penitēs
 iste ptimescat omnis argutio a
 correptio furor a ira est. qz remia
 post correpcōz non est. Idem cas f.

Rico Furor a ira non cadūt in
 xū. de quo dictū est. Tu
 aī dñe virtutū cum tranquillitate
 iudicas. sed ira a furor significāt
 acerbitatē vindicte quā deus exer
 cet in iudicō in pctōres. sicut in se
 cundo psalmo dictū est. Tunc loq̄
 tur ad eos in ira sua a i furore suo
 conturbabit eos. Idē Augustin⁹.
 Penitens igitur acerbitatē iudicij
 dei abhorrens: dei misericordiā im
 plorat dicens. Misere mei dñe
 quoniam infirmus sū. ppter pctā

Cassio Infirmiatis cōfessio
 celestis medici miseri
 cordiam mouet a qua facile impe
 trantur remedia: cum ostendun
 tur vulnera manifesta. O demen
 c. v

cia magna creatoris a iudice percipi-
mus quod nos rei dicere debeamus.
docemur pietatem petere ne nos
iusticia possit absorbere.

Jeronim⁹ Sana me pro pe-
nitentiam quia
medicus es et ego egrotus sum. quoniam
conturbata sunt omnia
ossa mea et omnes virtutes anime mee

Augusti Et ne ossa carnis
intelligeres ad ex-

positionem pertinet quod subiungit
Et anima mea turbata est val-

de si tu domine usquequo et quis
non intelligat significari animam lu-

ctantem cum morbis suis diu autem
dilatam a medico. ut ei persuade-

retur in que mala peccando se pre-

cipitauerit. Quod enim facile sana-

tur non multum cauet. ex difficultate
autem sanationis diligentior erit cu-

stodia recepte sanitatis. Non ergo
tanquam crudelis deus estimandus est

cui dicitur si tu domine usquequo
sed tanquam bonus persuasor anime

Et ut ipsa illud agnoscat: quanta
pena impijs preparetur qui se no-

lunt conuertere ad dominum: si tan-

tam difficultatem conuertere pa-

ciuntur sicut alio loco scriptum est
Si iustus vix saluus erit: pecca-

tor et impius ubi parebunt.

Cassio Et intueri quia iustici-

am domini pro penitentibus
iste refugit et consuetudinem eius

benignitatis exposcit dicens no-
uertere domine de rigore iusticie
ad dulcorem misericordie. auertit

enim a nobis debitas penas: cum
eas relaxauerit benigna remissio.

La eripe aiam meam. Iam iminenti
supplicio quod deletur errantibus.

Augusti Vel intelligendum est
conuertere domine et
fac me conuertere. et eripe animam me-
am tanquam inherentem perplexitati-
bus huius seculi: et spiritus quas-
dam dilacerantium desideriorum in
ipsa conuersione patientem.

Cassi Sanuum me fac in fine mea
merita. sed propter miseri-

cordiam tuam. in qua dum fixa
spes ponitur venia facilius impetrat

Nicolaus Quoniam non
est in morte. sed est

post mortem. qui memor sit tui vi-

delicet memoria fructuosa quantum
ad eos qui discedunt in partem mortali.

Augusti intelligit quod nunc
esse tempus conuer-

tionis et venie quia cum ista vita
transierit non restat nisi retributio

meritorum. Ideo subditur in infer-
no autem quis confitebitur tibi.

Cassi Subaudiendum ad veniam
consequendam: quasi

dicit nullus: eo quod in inferno nul-

la est redemptio. Confessi autem
sunt in inferno illi impij. de quibus

Salomon sapientie quinto dicit.

Quia dicent inter se penitentiam
agentes: et pro angustia spiritus

gementes. Confessus est et il-
le dices qui Lazarum videbat in

requie constitutum. sed non est
ad vocem supplicationis auditus

quia in hoc mundo propriissime
confessio dicitur ubi et venia repe-

ritur. **Hugo** deinde penitens
iste enumerat

6
pēnas a cūmnas p̄me sue dīcēs
Laboraui satisfaciendo pro pecca-
tis meis in gemitu meo id ē in ma-
gno dolore **Cassio**. Gēitus eī
cordis. **Cassio**. dīctus est
luctus geminatus quē merito fide-
les appetunt quomā lugentes con-
solatur. penitentes mūdāt. diabo-
lū fugat. xp̄o cōiliat. amaritudo dul-
cis. lacrimē felices. salutis affictō
de qua re beatus Johannes in du-
obus libris ita disseruit vt merito
apud grecos aurei oris nomē ac-
cepit. Et tanq̄ paz p̄fuerit gēitus
addita dicit. Lauabo per singulas
noctes p̄ singula peccata. lectum
meum. si hoc ad lrām velis accipe
ocurrūt impossibilitas vt tāta sit co-
pia lacrimarū q̄ non solū facies s̄
a lectū lauasse diceret. Quapropter
lectū meli⁹ delectationem corporis
intelligamus in qua velut in cubili
nostro marcēti id est putrida vo-
luptate remittimur qm̄ potest hō
lacrimis q̄uis **Augustin⁹**
paucis lauaē. **Augustin⁹**
Hanc enim delectationē lacrimis
uolat q̄ sese ab illa conat̄ extrahē
Lacrimis meis **Cassio** id est
stratum meū. **Cassio** cumu-
lum peccatorum meorū rigabo vt
fiam ex peccatore iustus ex luge-
te letus ex egroto sanus. **Rigatio**
vero ad interiora pertinet p̄ quod
fletum significat vsq̄ ad int̄. a cor-
dis p̄me. **Ryco**⁹ Turbatus ē
are. **Ryco**⁹ a furore id ē
a dolore cordis oculus meus quia
ex nimia abundantia lacrimarū
obscuratur oculus que lacrimē p̄

cedunt ex amaritudine cordis vnde
a in translatione hebraica pro fu-
rore habetur amaritudo a hoc est
expō lit **Colloco** Augustin⁹
teralis **Colloco** vero a casti-
dicunt delere intelligi huius penitē-
tis oculum cordis sui esse turbatū
a furore id est propter irā dei qua
peccator suis exigentib⁹ culpis da-
tur in reprobū sensum id est per-
mittitur cadere in cecitatem mētis
id est pati tenebras interiores. ex-
clusus a dei gratia per quas peue-
nitur ad tenebras exteriores que
ad diem iudicij pertinent vt penit⁹
extra deum sit quisquis dum tem-
pus ē cori. **Hugo** Et bene dic-
gi noluerit **Hugo** turbatus
est oculus meus scilicet per debiti
timorem et non extinguitur per des-
pationē quia qui hic non turba-
tur in futuro extinguetur quando
mittetur in tene. **Iero**. Vel tur-
bras exteriores **Iero**. batus ē
oculus meus id est turbata est
mens mea et totum cordis mei p̄n-
cipale contremuit a furore tuo o de-
us per quem supplicia timeo mihi
prepa. **Blasa** Nec mirum si o-
rata **Blasa** culus me⁹ tur-
batur quia inueteraui id est mem-
beum factus sum veteris hominis
p̄ peccatū. Sūt oēs inimicos meos
Augustinus Hoc est in-
ter hoīes qui nolunt ad deum conuerti qui
p̄traria intentione sūt eis inimici
qui se ad deum conuertunt. Naz cū
alij amant a appetunt istum mun-
dum. alij se optant ab isto mundo
c. ij.

liberari. Quis nō videat illos inimi-
 cos esse istis. Nam si possunt eos
 secū ab penas trahunt. a magnū
 donum est inter eorum verba ver-
 sari quotidie. a non excedere de iti-
 nere preceptorum dei ab his sepa-
 ratus est omnis sanus non locis
 sed animo. Nam locis corpora con-
 tinentur. Animi autem locus ē af-
 fectio. **Cassi.** Vel inter inimicos
 sua. Ipsa enim sunt veraciter aduersa
 que animas in tartarū deducunt.
Augustinus Post labo-
 rem a gemitum a imbres creberrimos lacria-
 rum atq; post tantas difficultates
 exauditam se anima signans. vi-
 de quis ab **Glosa** discite
 lungit. ame nūc
 animo. a in futuro loco omnes
 qui operamini iniquitatem.
Cassio quia volo me a malo
 rum societate diuidere
 qm̄ exaudiuit dñs vocē fletus mei
Glosa videlicet compundi-
 onem cordis mei p
 comissis. vnde lacrimę
 ponderavocis habent. **Aug?**
 Vel in ppheta dictum est discedi-
 te a disceditis in extremo iudicio:
 cum impij separabuntur a iustis
Hugo Exaudiuit dominus de-
 precationem meam de
 malis amouendis. dominus orati-
 onem meam suscepit de bonis ac vir-
 tutibus adipiscendis que duo ne-
 cessaria sunt. quia egressus vitij
 virtutum opera **Cassiodo.**

Iste vero penitens in conclusi-
 one orationis sue exultat oratio-
 nem suam fore exauditam. quo-
 niam hec est forma penitentium.
 vt incident a lacrimis a desinant
 in leticia: quatinus tali exemplo
 possit agnosci verum esse quod le-
 gitur. Qui seminant in lacrimis in
 exultatione metent. Deinde san-
 cta consciencia penitentis a pecca-
 tis suis facta libera a ecclesiasticis
 regulis obsecundans mox pro in-
 imicis suis vt conuertantur expo-
 rat. vt sicut ille accepit veniam ita
 inimicos suos carnales ab dei gra-
 tiam redire contingat. **Vnde dicit**
 Erubescant de actibus suis malis.
 a intelligant ipsos actus damno-
 sos: quos pridem sibi putabant
 esse proficuos. Et conturbentur ve-
 hementer omēs inimici mei timo-
 re futuri iudicij a scripturarū pre-
 dicatione terribili ne in illas p̄as
 miserimi hominū cadant. quas
 super peccatores lex diuina p̄nun-
 ciat esse venturas. conuertantur vt
 non permittantur ire quo tendūt
 sed cum redeunt ab inferni fovea
 liberentur. Et ne nos diuicius iudi-
 caret forsitan differēdos addit. a
 erubescant valde velociter ab ini-
 quitatibus suis. O desiderium mē-
 tis sanctę eximium. Quis enim am-
 plius in causa sua petere potuit q̄
 iste qui pro inimicis suis acerri-
 mis postulauit. Talium itaq; de-
 us miseretur qui momenta mise-
 ricordie non negligūt sicut in euā-
 gelio scriptū ē Beati misericordes
 quī ipsi misericordiaz consequuntur

Hugo Vel hoc totum potest
legi de futuro sic eru-
bescant. id est erubescant in futuro
maximo rubore. dicentes **H**ij sunt
quos aliquando habuimus in de-
risum et in similitudinem imprope-
rij. Nos insensati vitam illorum
estimabamus insaniam. et sinez
illorum sine honore. ecce quomo-
do computati sunt inter filios dei.
Que sapientie quinto scribuntur
Et conturbentur: id est simul tur-
babitur in anima et corpore nec
leuiter sed vehementer omnes ini-
mici mei secularia desideria sectan-
tes et cum desperare in iudicio cepe-
runt; conuertantur id est conuertetur
a leticia sanctorum in quorum
malorum confusionem repetit et
erubescant. id est erubescant quod illis
conuersio fit ad confusionem qui
hanc noluerunt habere ad salutem
Et hec omnia fiant valde velociter
quia cito veniet eis repentina cala-
mitas et subitus iterit. **I**de aug.

Cassi Licet in omib⁹ psal-
mis intelligentie stu-
dium adhibere debeamus quonia
inde vite nostre maxima subsidia
conqueruntur. tamen psalmos pe-
nitentiales estimo magnope-
re persecutandos. quibus humano
generi vult competens medicina
prestatur. **I**nde enim animarum sa-
luberrima lauacra suscipimus. **I**n-
de peccatis mortui reuiuiscimus.
Inde lugentes ad eterna gaudia
peruenimus. Est enim quoddam
iudiciale genus: in quo reus con-
spectibus iudicis presentatus assi-

nit peccatum suum lacrimis diti-
ens et confitendo dissolvens sum-
mum genus defensionis afferens.
videlicet quod seipsum ipse condem-
nat. **H**ic non est accusator extra-
neus sed ipse peccator impugna-
tor est suus. meretur veniam. quia
se non excusat a culpa nec potest
aliter agi sub tali iudice cui pecca-
ta nullus preualet abnegare.

O inestimabilis pietas creatoris
rerum pro se sententiam dicere fe-
cit: quando ipse se vehementius
accusauit. **D**ona nobis domine in
satisfactione nostra tota nos cari-
tate compungi: qui nobis saluta-
rem supplicandi regulam prestiti-
sti. **Q**ui in trinitate perfecta uiuis
et regnas deus. **P**er omnia secula
seculorum amen.

Domine deus
meus respice.

Titulus huius psalmi talis est:
Psalmus dauid que cantauit do-
mino pro verbis Chusi filij gemi.

Cassiodorus Quauis
hec cau-
sa in secundo libro regum decimo
quinto latius inducitur. propter
explanationem tamen tituli. bre-
uiter exponenda cognoscitur. **C**um
dauid a filio suo Absalon crudeli
bello premeretur amicum suum chu-
si fecit per dimoscendo consilio ab Ab-
salon ad eius castra migrare. ut
quicquid aduersum eum ageretur
sibi in secretis indicaret.

Hugo Huic historie videtur
alludere titulus. si po-
tius agitur de signato quam de signante
Cassiodorus Chusi enim
patre Au-
gustino docente interpretatur file-
tium quod reuera fidelis eius ex-
ercuit quando illi secretius profu-
tura mandauit. Filius autem Ge-
mini filius dextre interpretatur. Quod
lene ad ipsum refertur: quia salu-
ti eius necessaria predicone consu-
luit. Sic dominus noster in medio
iudeorum silentium misit. cum mi-
steria sancte incarnationis assum-
psit. perhibis enim iudeis tanquam file-
tium fuit: quod fidelibus probatur
esse predicatum. Hunc ergo psal-
mum ad similitudinem Chusi: de
futuro misterio domini propheta
cantauit. Quia sicut dauid filij sui
Absalon a se gemiti a educati: in-
iustam persecutionem pertulit.
Ita dominus liberati a se populi
atque nutriti furorē detestabili p-
sumptione sustinuit. Item Aug⁹
Cassiodorus Scire de-
betur hunc
primum esse psalmum eorum in
quibus per actus dauid significan-
tur domini futura misteria. subse-
quuntur enim huiusmodi: videlicet
vicesimus sextus. tricesimus tertius
quadragessimus quartus. in quibus
conuenit scema quod dicitur alle-
goria et inuersio aliud dicens. ali-
ud signi-
ficans **Hugo** Camit ergo
anima per-
fecta in propheta cui illud secretum
innotuit per verba Chusi. id est

pro cognitione eius de secreti chu-
si dico filij gemini. id est dextre.

Quod secretum dextre deus id est
fauens atque propicius ei operatur.

Cassiodorus Que qui-
dem fide-
lis anima ex persona sua dominum
deprecatur: ut ab omnibus perse-
cutoribus eius virtute liberetur di-

Domine Nicolaus per
om-
nium generalem gubernationem.
deus per creationem meus per fide-
m et deuotionem in te speraui: confi-
dens de tua bonitate. **Hugo** fac ex om-
nibus persecutoribus me tam vi-
tiosos a demonibus quam prauis homi-
nibus a libera me.

Non enim mi-
chi sufficit: ut te defendente sim
saluus: nisi a te liberante sim se-
curus. Deinde de plurali nume-
ro ad singularem redit: cum sub-
iungit. Ne quando. id est ne ali-
quando rapiat dyabolus ut leo
circumiens quem decipiat animam
meam. quia non curat de corpore
Vnde Gregorius Nichil fecisse se
estimat si animam non sauciat.

Tuum igitur auxilium domine
imploro. dum pro. quia non est
qui redimat peccata tollendo. neque
qui saluum faciat **Cassiodorus**

Cum tu subueniendo cessaueris.
Ilo enim tempore preualet dya-
bolus rapere cum nobis peccatis no-
stris obstantibus christus distulit sub-
uenire. Augustinus. Et ut manife-
stum sit iam perfectam animam

hoc etiam dicere cui solius dyaboli fraudulentissime insidie cauende sunt. vide quod sequitur **Q**

omine deus meus si feci istud hoc videlicet quod **Hugo** [Si e] subditur.

tas id est aliquod peccatum mortale quod est contrarium equitati in manib[us] meis et opibus meis

Augustinus reddidibus michi mala id est si non feci quo docuisti verbo a exemplo qui in magna patientia pertulisti traditorem

Hugo Si sic notuum vixi si cui docuisti a precepisti. videlicet non faciendo peccatum mortale: neq[ue] reddendo mala pro malis sed bona pro malis **decedam merito** tanq[ua]m victus **ab inimicis meis** me persecuentibus **inanis**. id est fructu mansuetudinis vacuatus.

Augustinus Inaniter se iactat q[ui] cur a ipse homo fit cupit se de homine vindicare. Et cum superare hominem palam querit: occulte a dyabolo superatur. Jurare videtur hic per execrationem quod est grauissimum iurisdictioni genus: cum homo dicit. Si illud feci illud paciar. Sed aliud est iuratio in ore iurantis. Aliud in significacoe propter tantis. hic enim vere dicit quid contingat hominibus qui reddunt retribuentibus mala. Non quod sibi aut alicui quasi iureiurando imprecetur. **persequatur** ergo **inimicus** id est dyaboli **animam**

meam. **Persequitur** enim mala suggerendo. Et si deceperit comprehendet. vnde subdit **Et comprehendet eam**. per consensu[m]. **Et conculcet in terra vitam meam** **Cassiodorus**

Sic enim de animabus efficit. quas crudelissimus inimicus vincit vt eorum actus faciat terrena contagione maculari **Et gloria[m] meam**. que debet esse in conscientia mea de bono opere. **In puluerem** id est in superbiam a iactanciam

Augustinus Gloria enim hec in puluere[m] deducitur. si per superbiam quisq[ue] contemnit secreta conscientie. vbi deus solus hominem probat velit apud hominem gloriari: Hinc est q[uo]d alibi dicit. Deus conteret ossa placentium **Cassio** Ecce quo hominibus

Cassio mo peccantium ruina[m] mirabili narracione descripsit: dum sibi condicionem per **Iheronimus**

Quasi dicat: si hec feci hec in contumaciant deum aduersus dyabolum a angelos eius q[ui] possessio peccatores at ip[s]i homines sunt de peccatis. **Exurge** d[omi]ne loq[ui]tur more humano ad deum q[ui] dormies p[ro]biat in publicu[m] **iura tua**

Aug[ustinus] Quid adhuc iste que per fecit dicimus ad iram p[ro]uocat deum que sciebat esse mississimu[m]. h[ic] iste n[on] aduersus homines hoc peccat. h[ic] aduersus dyabolum a angelos eius. cui enim iustificatur ip[s]us ex impio fit iustus? a ex possessio[n]e dyaboli

migrat ad templū dei et qm̄ pena ē
vt cuiq; auferatur possessio in qua
dominai desiderat hanc penā dicit
irā dei aduersus diaboliū vt desinat
possidere quos **Castiōdo**
possidet.

Qui totiens punitur quotiens ab
eo peccator subiugatus eripitur.
**et exaltare in finibus inimicorum
tuorum** id est in possessione dya
boli et suorum quā in peccatorib⁹
tenet. In ipsis enim exaltatur do
minus quando a conuertentibus
confessio laudis ei offertur. **Ex
urge domine deus meus in prece
pto quod mādaisti.** id ē quia hui
litate precepisti humilis appae
remiens in carne et tu prior imple
quod precepisti. vt exemplo tuo
vincentes superbiam non posside
antur a dy^{abolo}. **Hu** in carne. **Lyra
goga populoꝝ** vnde orum videt
te in tanta humilitate constitutum
circūdabit te. Itaq; vilem et ab
iectū persequendo te vsq; ad mor
tem. **Et** **ideo** propter hanc per
fidam sinagogam in altum id est
in celum ascendendo regredere; vn
de venisti dominus iudicat p̄ los

Augustinus quia inde
dicare viuos et mortuos. Quod iudi
cium anima perfecta non timens
ait. **Iudica me domine s̄m iu
sticiam meam** qua olediuū prece
ptis tuis. et scdm̄ innocenciam
meam. qua non reddidi retribuē
tibus michi mala. **Et** addit super
me. quo additamento demonstrat

idipsum q̄ anima iusta est et ino
cens hoc non per se habere sed per
illustrantem et illuminantem deū:

Consumetur quasi dicat. veniet
christus iudicare. Et interim con
sumetur nequicia peccatorū **Trā
latio** hebrayca habet consumetur
id est p̄ficiatur nequicia peccato
rum et perueniat ad summa nequī
ciam vt possit iustum iam venire
iudiciū. **S** quoniam non solū di
ctum est apoc. ultimo. **Sordid⁹** sor
descat adhuc. **Sed** etiā dictum est
Iustus iustior fiat anneat et dicit
et diriges iustum. **Dirigit** iustum
in ipsa consciencia vbi nullus ho
minū videt. sed solum ille qui est
scrutans corda et renes deus.

Nicolaus Ac si dicat **Tu**
deus facies p̄
dicta qui es scrutans corda et re
nes. id est clare videns cogitacōes
et delectationes que per renes desi
gnantur eo q̄ delectationes ve ne
reorū que sunt vehementes v̄iget
in rebus viroꝝ s̄m quod dicit
Gregorius omelia. xxxij. quia vi
ris luxuria in lumbis sit.

Castiōdo **Hec** ppriav
tus ē dei et
corda nr̄a discutere et ai nostri vi
gorem potentie sue luce penetrare
Fis em̄ cure **August** q̄ eo q̄
delectatio est. **August** licet cu
ris et cogitacōib⁹ mittitur vt ad de
lectationē suā pueniat. **Videt** igi
tur curas nr̄as qui scrutatur cor.
Videt at̄ fines curarū et delectacōes
qui p̄scrutatur renes vt cū muere
rit non ad concupiscenciā oculoꝝ

neq; ab concupiscentia carnis neq;
ab ambitionem seculi que oia tra
seunt velut umbra inclinare curas
nrās sed ad gaudia rerum eterna
rum sustolli que nulla mutatione
violantur dirigat iustum solus
scrutans corda et renes.

Cassiodorus Nam licet no
bis multo cel
siores sunt potestates celoꝝ nulli tam
creaturarū datū est cogitationū
nostrarum plenissime secreta co
gnoscere nec in ipsis nobis sic ma
nifesti esse possumus quēadmodū
diuinis conspectibus apparemus
cum de homine legatur in psalmo
xxij. Delicta quis intelligit. Peni
tens igitur miser cordiam domini
consecutus ne in rebum pecca
ti recidat tuitionem petit dicens.

Iustum adiutorium meum a domi
no: qui saluos facit rectos corde.

Aug duo sunt officia medi
cine vnumq; sanat infir
mitas. Alter q; sanitas custodiat
Im primū dixit peccator in superi
ore psalmo Misere mei domine
quoniam infirmus sum. Sedm al
terum dicit hic perfectus. Iustum
adiutorium meum a domino. Ibi
enim infirmus vt liberetur. hic iā
sanus ne corūpatur orat. Si em
medicinam exhibet qua sanemur
infirmi: quanto magis eam qua
custodiamur sanis. Quoniam si cū
adhuc peccatores essemus xp̄us
pro nobis mortuus est. quāto ma
gis nunc iustificati salui erim⁹ ab
ira per ipsum. Iusto igitur auxilio
saluos facit rectos corde in quoz

cordibus sunt cogitationes bone
et mune. **Collectio** Deinde vt

conuerſi ad deum et esse recti corde
commendat nobis deus patienti
am suam. et minatur de iudicio suo
ita dicens. Deus qui decipi non po
test omnia videns: et noscens. iu
dex scrutans corda et renes.

Augustinus Iustus iu
dex reddēs
vnicuiq; scdm opera sua.

Cassiodorus Fortis qe
null⁹ po
test resistere voluntati eius. et paci
entis vt hodie ad penitentiam expe
ctet. quos perdere pro scelerum su
orum quantitate potuisset. Nunq̄d
sub admiratione pronuntianduz
ē. **Nicolaus** Irascitur

per singu
los dies. et nunquid infert vindi
ctam statim cum quis committit
contra eum offensam. quasi dicat
non. Sed expectat tempus debitū
dans penitentie locū. Sed quia
quandoq; peccatores hac die pa
cientia abutuntur. et propter hoc
gravius puniuntur. Ideo subdit.

Usi conuerſi fueritis a malis ve
stris ad deum hoc tēpore quo pa
cientia dei vos ad penitentiam iui
tat. gladius suum vibrabit. id est
manifestam vindictā suā exercet

Aug Vibrat ē splendorē. vi
brabit autē. Christus gla
dium suum cum in secundo aduen
tus veniens iudicare viuos et mor
tuos in manifesto splendore clari
tatis sue iustis suis lumen et troēs

impijs edenscabit Arca futura & sacram scripturam veteris ac noui testamenti quasi quodam uerbo duricia veteris flexa & edomita est testendit . qz per ipam scripturam pctorib9 minas exhibuit q pauit dli . qn p exposito es expla nauit sacram

Grego 2° scripura rir. moraliu Et in eo parauit va sa mortis . & sentencias pctoribus danationem cominantes . qz fm eloquiij sui sentenciaz eos qui nuc corrigi negligunt reprobos da m nat . in quo etiam arca sagittas suas .

Hugo id est auctoritate sacre scripture de dilectione dei & primi acutas ardentibus auditoribus effe dit . vt p **He** rore corrigit acensas verboz sentencias emittit

Augustinus Et vt intel ligamus y nicuiqz suppliciu fieri de peccato suo sicut que fuerunt delectamenta homini peccanti sint instrumenta domino punienti. Ideo subdit.

Hugo Ece qn dicit mani festum est qz homo parat sibi causam mortis & non deus . qz homo . pauit iniusticia & cocepit dolore . & pepit iniquitate .

Nicolaus Sic est ordo preceptio precedit parturitionem

Hugo Sic ergo ordina . cocepit dolorem ex fugge stione id est appetitu temporalium in quo est dolor quia est labor i ac

quirendo timor in possidendo . dolor in amittendo . parturit . id est maximo labore nititur efficere . iusticiam malum machinando contra proximum suum . Et tandem peperit iniquitatem id est ad actum perduxit Iniquitas & iniusticia scdm hunc sensum idem sunt . Peccator enim peccatum quod dolor dicitur . qz causat sibi eterne pene dolorem concipit concupiscendo . Deinde parturit consentiendo Tercio parit opere perpetrando . Congue vero non dictum est . perpetravit iniquitatem sed peperit . quia sicut in partu anxius dolor & labor est Ita pueri laborat atqz anxie anhelant vt malum quod in corde conceperint ad operationis exitum perducere possint . Contra tria predicta . scilicet concepit parturit & peperit que ad culpam referuntur subiungit alia tria pertinentia ad penam . videlicet aperuit effudit & incidit .

Vnde dicit . La acu inferni concipiendo peccatum . Aperuit . la parturiendo per consensum . Effudit . id est ampliauit eu & actum perpetrando peccatum . Incidit in foueam . perditionis : & mortis . Quam fecit . Et sic sibi ipsi spontanea voluntate est causa damnationis . propter quod Conuerteretur dolor eius . id est peccatum quod est causa doloris vt dicitur est li ca **Cassi** id est in animam eius . que est caput corporis . Et in verticem ipsius . & in roem intellectualem que est superioris anime iniquitas .

eius descendet defendens eum ad in-
feros quia peccatum aggrauans
eum non sinit animam eius ad sa-
ctorum requiem volare. **Augustin?**

Hoc fit aut in homine peruerso ser-
uit ratio. a libido dominatur

Collector? Et quia hoc peri-
culi pfectus iste
iam euasit gras agens laudat do-
minu dicens Confitebor dno con-
fessione laudis pm iusticiam eius

August. Confessio iusticie
dei est: q ista loqui
mur vere dñe iustus es quando a
iustos sic ptegis vt per tempm eos
illumines: a peccatores sic ordias
vt non tua sed sua malicia punia-
tur. Et ne intelligamus ista cōfessi-
onem non esse peccatorum: sed poti-
us laudis diuine. Ideo subditur.
Et psallā nomini dñi altissimi.

Cassiodorus psallere ve-
ro est i ope-
ribus mādata dei peragere: a ym-
nos voce etiam a corde cantare qd
propheta pmitit se factur qd hoc
reuera domino cognoscebat acce-
ptum. Magnifica nobis huius psal-
mi si studiose consideremus patu-
erunt sacramēta: prima parte seu
duosam penitentiam docet que p
fectos probatur efficere christia-
nos. Patientia enim est religiosi
viri laborum ac dolorum omnium
spe futurorum bonorum a amore
domini grata tolerantia. Secunda
parte salutem rectis corde ipse do-
minus pollicetur. Tercia terrenē
impñ ne in illo iudicio dampnetur

errantes. O pietas reuera optimi
creatoris: qui non vis delinquere
re: quos nosti ad tuum iudicium
conuenire. Et immense pietatis ar-
chano dum confitentibus parcis
tibi eos ipse subducis. id est sub-
trahis. Quis enim iusticiam eua-
deret nisi pmissa pietas subueueret

Collector? Precamur ergo
te domine vt a la-
queo mortis nos eripere digneris
atq ad tue beatitudinis gloriam
perducere vbi cum sanctis omni-
bus te laudare valeamus. Qui
est benedictus in secula seculorum
Amen.

Domine domi-
nus noster q admira-
Titulus huius psalmi ta-
lis ē In fine ps d d p torcularib?

Augustin? Nihil de torcu-
larib? in huius
ps textu cuius iste titulus ē dicere
vide

Hugo Torcularia possu-
tur. m? accipe eccās.
quar cōstitutio signata est p tor-
cularia qd sicut in torculari sūt duo
s. vīnū a acinū a folliculis vne ps
se a ad vltimū vīnū reponit in cel-
lario regis a acinū extra pñctur.
ita in ecclia boni a malis ope mini-
sterioy mō sepant n loco h affcū.
a purgantur boni tribulacōe ma-
loy qd tñ in fine mundi dñs sepa-
bit tanq vīnū a folliculis vel gra-
num a paleis: quia ponet ipsos
bonos in cellaria eterne glorie a
mali tanq folliculi manes. et vit

atibus vacui proſcientur foras
in ignem inextinguibilem. Idem
augustinus. **Dec** autem dicta ſunt
ad intellectum tituli predicti cuius
ſenſus talis eſt. **Psalmus** iſte fa-
ctus eſt a dauid: dirigens nos i fi-
nem. id eſt in chriſtu; quem ſinis
ſignificat ſcriptus eſt pro torcula-
ribus. & pro conſtitutione eccleſie
edificate ſuper chriſtum: de cuius
exaltatione agit miſtice ppheta in
hoc psalmo ſm ei⁹ duas naturas.

Nico **Ab** litteram vero exponi-
tur idem psalmus de vi-
ctoria chriſti obtenta per ſua pas-
ſionem. Nam ſicut vinum in torcu-
larib⁹ exprimitur ſic ſanguis cri-
ſti expreſſus fuit in spinee corone
impoſitione in flagellatione in pe-
dum & manuū conſiſione. in late-
ris tranſſione: per que ipſe do-
minus **Ieſus** chriſtus habuit
plenam victoriam. glorie coronā.
& ſuper omnem creaturam exalta-
tionem: **Etiam** cum pueri ad **Chri-**
ſti laudem clamarent in templo.
Osanna filio dauid vt legitur **Ma-**
thi **viceſimo primo.** **Et** principes
ſacerdotu; indignati dicerent chri-
ſto. **Audis** quid iſti dicunt. quaſi
dicerent. **Non** deberes ſuſtinere ta-
lem ſalſum applauſu; **Ieſus** reſpō-
dit eis. nunquid legiſtis quia ex
ore infantium & lactentium perfe-
ciſti laudem tuam. id eſt vos qui
legiſtis ſcripturas deberetis intel-
ligere q̄ hoc ſcriptum eſt de me. **Et**
apostolus **ad hebreos. ij.** **Magnā**
ptem hui⁹ ps inducit dictā de xpō
ad lram. **Et** ſm hunc ſenſū ppheta

primo conſitetur in ſpiritu ptāte
Dñe **ditatis** in xpō dicens.
dñs nē q̄ admira. ē nomē tu-
um in vni-
uerſa terra. **Augustinus**
Quero vnde ſit admirabile nomē
eius in vniuerſa terra. **Reſponde-**
tur. **Quonia;** **elevata eſt magnifi-**
centia tua ſuper celos. **Vt** ſit iſte
ſenſus. **Domine** qui es dominus
noſter q̄ te admirantur omnes
qui incolunt terram quonia; tua
magnifi- **bloſa** & fili⁹ tuus
centia. **bloſa** per que ma-
gna operatus es: **elevatus eſt ſu-**
per ce **Nicolaus** id eſt ſu-
los **Nicolaus** per om-
nem creaturam celeſtem: & etiam
angeli. **Jeronimus** **Qz** p
eam. **Jeronimus** nobis
homo factus eſt q̄ mortu⁹ q̄ ſurre-
xiſti. in gentibus eſt diuulgatum
Ex ore infantū & lactentium. id
eſt ſimplicium hominū; perfe-ciſti
lau- **Nicolaus** diuinitas
dem. **Nicolaus** autē; chri-
ſti fuit conſeſſa ab angelis conſeſ-
ſione laudis ab hora natiuitatis
eius. prout habetur **Luce. ij.** vbi
dicitur. **Et** ſubito facta eſt cum an-
gelo multitudo milicie celeſtis ex-
ercitus laudantium deum. **Sed**
laus iſta fuit facta quando pueri
in templo clamabant conſitentis
diuinitatem dicentes. **Osanna.** id
eſt obſecro ſalua in excelsis. **S**abu-
tem em celeſtem nemo dat niſi de⁹
ſm q̄ in alio psalmo dicit. grām
& gloria; dabit dom⁹. pueri at
iſti non erāt homines lrati q̄ ex ſcā

christus fuit Gloria a honore coro
natus quia p merito sue pas
sionis resurrexit a ascendit in celu
a coronatus corporis incorrupti
bili claritate super angelos sedz ad
dexteram dei patris Et constituisti
eum super opera manuum tuarum
propter quod dominus post resur
rectione sua dixit **Mat. ultimo** da
ta est mihi omnis potestas in celo
et in terra. **Ite** omnia subiecti
sub pedibus eius quia etiam ange
li supremi sunt homini christo sub
iecti. Oves a boues vniuersas insu
per a pecora campi. **Istud** iuxta li
teram additur ad remouendum
illorem errorem qui dixerunt qd di
uina prouidentia non se extendit ad
ista inferiora sed tantum ad supe
riora **In** quorum psona dicit **Joh**
xxii. Circa cardines celi perambu
lat nec nostra considerat. **Sz** casti
dicit qd hec verba de temus allego
rice dicta accipere ne post ratio
ales creaturas incompetere peccata
vel iumenta posuisse videatur

Cassiodorus oues ele
dum po
pulum significat christianum de
quo in euangelio dominus petro di
cit. **Pasce** oues meas. boues predi
catores a pastores sigt qui huma
na peccata mandatis celestibus
exarantes virtutum messem ger
minare fecerunt. **Nec** vacat qd dicit
insuper quia non solum illi sancti
subiecti sunt christo sed etiam pec
catores. **Sepe** de conuersis talibz
maiore gloria triumphat dominus
Christus. Pecora enim sunt dum

in camporum libertate id est in mu
di istius voluptate pascentur **Volu**
eres celi id est supbi qui verbo ia
dantie ponunt in celum os suum.
Quorum caput dicit **ysa. xliij.** **Ascen**
dam in celum a similitudo altissimo
Augustinus et pisces
curiosos a auaros qui perambu
lant semitas maris id est inquit
i profundo huius seculi temporalia
que taq semite in mari cito vanes
cunt a intereunt **Et** dicit qd pambu
lant ostendens p hoc pertinacissi
mum studium inania a preterfluē
tia requirentium. **Nec** autem tria
genera uiciorum id est voluptas
carnis a supbia a curiositas omnia
peccata concludunt que michi ui
dentur a **Johane** apostolo enume
rata cum dicit. **Nolite** diligere mun
dum quoniam omnia que in mun
do sunt concupiscentia carnis est a
concupiscentia oculorum et ambi
cio seculi. **Si** omnes prediati tam
boni quam mali christo dicuntur
subiecti quia nunc bonos auz ma
lis mixtos in ecclesijs videmus

Nicolaus In fine autem
psalmi resumit
primum versum dicens **Domine**
dominus noster qd admirabile e
nomen tuuz in vniuersa terra hoc
in cantilemis solet fieri qd in fine re
iteratur prin **Cassio** De sua
cipiam **bus** na
turis christi domini secundus psal
mus a iste locuti sunt quis a alij
sequē viz. **xx. lxxi. cvij. cix. a cx**
xxviii. vt obscurum huius seculi

gradientes quasi pluitibus lampas
 bibus incensus i hereticas cautes
 id est duricias. Cautes est petra
 durissima quam minime valeat
 incidere. Quapropter tanti benefi
 cij cognoscamus auctorem. vnus
 est dominus christus genitus ex
 patre sine tempore. natus ex maria
 in tempore. prius mundum creauit
 ex nichilo postea ab igenti libera
 uit eri

Exicium mors
 tormentum dades vel calamitas
 Ruale emi rogo genere pietatis vt
 ille rex angeloz tactus caritate ni
 mia: dignatus est ad nos miseros
 morti addictos venire: vt mors
 cum auctore suo dyabolo vincere
 tue. qui mundum suis vinculis
 tenebat captiuu. Vnde beatus am
 brosius ymnu natalis domini elo
 quentie sue pulcherrimo flore com
 pnyit vt pius sacerdos taz dignu
 munus offerret. Mit emi iter cetera p
 cedens de thalamo suo pudoris au
 la regia. gemie gygas substance
 alacris vt currat viam ac. q super
 humanu ingenu scis vir excoluit

Collector q admirabile
 est nomen domi
 ni qui infantes erudit. astutos de
 struit. peccatoribus misereatur. sa
 ctos visitat. angelos possidet ho
 mines continet. omnem creaturaz
 sibi subijct. Ipsum qui est princi
 pium a finis laudemus in princi
 pio a fine. vocem in domini laude
 extollentes Ipsuz amemus vt pa
 trem vt creatorem vt redemptore
 nostrum. atq vt dominuz timea

mus mirabilem in consilijs super
 filios hominu. qui est benedictus
 in secula seculorum Amen

Psalmus ix.
Confitebor
tibi domine
in toto corde meo.

Titulus huius psalmi talis est
 In finem pro occultis filij ps 88.

Nicolaus. Ad cuius intel
 lectuz sciendu
 q duplex est iudicium fm duplici
 domini aduentum quorum p mus
 fuit occultus: eo q diuinitas latu
 it sub carne mortali. Secundus eti
 est occultus. quia nescimus diem
 neq horam. quando veniet domi
 nus. De hoc duplici aduentu do
 mini nec non de duplici iudicio da
 uid spiritu prophete tractat in h
 psalmo. Primum enim horum
 iudiciorum est iudicium discretio
 nis quo discernuntur fideles ab in
 fidelibus: a hoc incipit potissime
 a predicatione christi et aposto
 lorum quo iusto dei iudicio licet
 nobis occulto aliqui conuersi sint
 ad fidem. a alij in infidelitate man
 serunt imburati cuius ratio nobis
 occulta est.

Theronimus.
 Et eodem iudicio videmus adhuc
 bonos a sanctos tribulari a nesi
 mus an hoc sit pro eorum pbati
 one a emendacoe: vt ad melius

crescat eorum gloria. **V**idemus alios tribulati: quorum pena hinc incipit. et in futuro cum ipsis permanet. **V**idemus alios nec tribulari: nec iniuriam pati sed sanos corporis leticia corporali a omnibus bonis abundare. **I**sti tales periculosi sunt quia credimus quod deus eos non visitat quia non sunt digni visitari. ut postmodum sine fine puniantur.

Nicolaus Nam cum apostolus dixisset ad rom. ix. ca. Cuius vult miseretur deus. et quem vult indurat. Et postea. xi. ca. dicit **V**ide ergo bonitatem et severitatem dei. in eos quod non credunt severitatem in te autem bonitatem dei si per manseris. Postea subdit **O** altitudo divitiarum sapientie et scientie dei quod incomprehensibilia sunt iudicia eius. et inuestigabiles vias eius. Et in ps. xxxv. propheta dicit. **J**udicia tua abyssus multa. **A**lius est iudicium dei: quod dicitur iudicium discussionis. quod erit in fine mundi. **I**dem aug. Et licet iudicium futurum sit valde clarum. quia tunc manifestabuntur etiam occulta cordium. tamen hoc modo est nobis valde occultum. secundum quod dicit saluator **M**athei vicesimo quarto. **D**e die autem illa et hora nemo scit neque angeli in celo nisi pater solus. **U**trumque autem iudicium datum est ipsi christo. secundum quod dicit **J**ohannis quinto. **P**ater omne iudicium dedit filio. Et de isto duplici iudicio sibi dato dauid hoc in spiritu previdens fecit hunc psalmum. **U**nde sensus predicti tituli talis est. **I**ste

psalmus factus est a dauid propheta pro occultis filii videlicet pro duplici iudicio predicto nobis occulto dato christo filio dei: dirigens nos in finem. id est ad considerationem finis mundi: et eterne beatitudinis que tunc dabitur iustis tantumquam ultimus finis. Et sic psalmus iste est de iudiciaria potestate christi. sicut preceps est de sua passione et exaltatione secundum sensum litteralem. **N**on enim omnis explicatio psalmorum de christo est mystica. **D**ura enim et expressius prophetavit dauid de christo quam alij prophete. propter quod dicitur eximius prophetarum sicut dictum est in prologo presentis collectionis.

JERONIMUS

Iste psalmus totus in persona ecclesie per prophetam de antichristo cantatur. **D**icit ergo propheta

Confitebor tibi domine **I**n confessione laudis **I**n toto corde meo. **I**d est in intellectu et affectu

Cassiodorus **I**n toto corde confitetur dominum qui nullis cogitationibus mundanis fluctuat. quod perfectorum esse non dubium est qui a originali peccati vitia et suggestiones peruersas malorum spirituum domino prestante vicerunt. **I**narrabo omnia mirabilia tua. **Q**uis ergo potest omnia mirabilia divina narrare. que quotidie in celo et in terra virtus eius operatur. **S**ed loquitur hic per figuram que dicitur

si modo eten que significat partem
dicere omnia vt de multis aliqua
narrare vi

Theronimus

Narrato ergo mirabilia tua omnia
Non illa tantu q mortui resuscita
tur ceci illuminantur sed etia q p
te anime perdit: saluti insperate
redduntur. Idem August. a Nico
laus Metabor corde. a exultabo
corpore exterius. Dicitur enim ex
ultatio quasi extra saltatio. a ad
dit in

Augustinus

iam
in isto seculo non in voluptate cor
poris. nec in palati a lingue sapo
ribus nec in suauitate odor neq i
iocunditate sonoy transeuntium:
nec in formis corporis varie a pul
cre coloratis. neq in vanitate lau
dis humane nec in colugio a ple
moritura. neq i diuicijs a posses
sioib? seculi superfluis s solui te

Hugo In quo est vera a per
manens leticia Vnde
ad philipp. iiii. Gaudete in domi
no semper. psallam cum gratum
actoe nomini tuo. id est ad honore
nois tui Altissime aduerbialit ponit

Nicolaus Deinde exprmit
materiaz sui ca
tus a sue leticie propter iudicium
discretionis. de quo dicit. In co
uertendo. id est dum conuertisti iu
micum meum dyabolum retrorsu
fugando ipsum de homine a tem
pore predicationis christi a apo
stolorum per iudicium discreois
De quo dicitur Iohannis. xi. Nunc
iudiciuz est mundi. nunc pnceps

mundi eicietur foras. quia mub9
per passionem christi: liberatus e
a potestate dyaboli a suori? Vnde
subditur. infirmabuntur quia po
testas demonu fuit per christum
debilitata ne possent tantum homi
nibus nocere quantum ante Ideo
subditur. a peribunt a facie tua.
Reputabant enim se in hoc quod
ammodo perire q arcebatur a no
cumento hominu. Vnde dicebat
christo Mathei octauo. Quis no
bis a tibi Ihesu Nazarene venisti
ante tempus perdere nos

Quoni

am fecisti. id
est facies. **Hugo** Sic eniz
atur textus Manifestum est q hic
gasti inimicum meum retrorsum
quoniam fecisti iudicium meum.
id est quoniam pro me iudicatus
es iniuste coram pylato. a causaz
meam. quia p peccatis meis mor
tuus es qui debebam mori. sedi
sti super thronum qui iudicas iu
stici

Nicolaus

Per thro
am. num desi
gnatur iudicaria potestas christi
quantum ad iudicium discretiois
quo fideles credentes: ab obstina
tis infidelibus sunt separati. Ideo
subditur. Inrepassi gentes per p
dicaco nem apostolorum de ydola
tria cui erant debite a perijt impi9
id est dyabolus. qui habitabat in
ydolis. quia gentes predico em
apostolorum recipientes cofrege
runt ydola in quibus demones co
lebantur. nome eorum celesti. quia
qui prius vocabantur pagani mo
do vocantur xpiani Et etia nomina
dy

ydolorum perierunt de terra. sicut pre-
dictum fuerat zacharie. xii. In illa
die dicit dominus. perda; noia ydolorum
de terra. et non memorabuntur ul-
tra In eternum et in seculum seculi

Augustinus. Seclum est hoc prius
tempus mutabile sed
seculum seculi est illud quod immuta-
bili eternitate consistit et eodem quod
eter-

Nicolaus. Inimici
num est. defecerunt framee in finem. p-
framea que de gladius ex utraque
parte scindens. intelliguntur dyaboli
deceptiones quibus quasi imuta-
bili ter sauciabat genus humanum
cuius potestas et deceptiones defe-
runt et diminute sunt per christum
et apostolos qui ciuitates eorum et de-
monum destruxisti. Ciuitates demo-
num sunt prauis homines: quos possi-
dent sicut rex ciuitatem. atque in illis
exercent suas malicias.

Augustinus. Ibi namque
seruiunt oculi
ad curiositate. aures ad lasciuia
manus ad rapinas vel ad quod
libet aliud peccatum. et membra cetera
in hunc modum dyabólico princi-
patui et peruersis consilijs et factis
huiusmodi autem ciuitatis quasi plebs
sunt omnes delicate affectiones et
turbulenti motus animi. quod dia-
nas seditiones in homine agitan-
tes. has ciuitates et peccatores de-
struxisti expellendo dyabolum et eos
diuino seruitio subiugando.

Nicolaus. Perijt memoria eorum
quia post conuersio-
nem non dicuntur peccatores vel

ydolatrum. quales fuerunt prius. et
hoc cum somitu et per somitum pre-
dicationis apostolorum et dominus
in eternum permanet. quia regnum
domini nostri ihesu christi eternum sta-
bile est. et sine fine. **Parauit** in iudi-
cio ipse christus thronum suum et po-
testatem suam iudiciariam. et ipse iudi-
cabit orbem terre et habitatores or-
bis in equitate reddendo digna pro
meritis. et populos in iusticia. Re-
petitio eiusdem sermonis est

Jeronimus. Equitas et iusticia
pro eodem accipiuntur

Augustinus. iudicabit
inquit testio-
nium phibente conscia et cogitatio-
nibus accusantibus seu defendentibus

Et factus est dominus refugium pauperum

Nicolaus. qui fuit valde pauper in prin-
cipio cristiane fidei adiutor in opor-
tunitatibus et in necessitatibus. qui
homo est in tribulatione.

Cassiodorus. Ille est pauper
dei qui terrena cu-
piditate vacuatus celesti desiderat
largitate dicescere cui dominus adest
in tribulatione temptationum adiutor.

Nicolaus. Et quia sic adiutor es
peret in te qui nouerunt
te per veram fidem quam non dereliquisti
absque consolatione querentes te
domine moribus a fide. **Cassiodorus.**

Na illi soli noscitur te domine qui audiunt
vocem tuam et mandatis tuis suppliciter
obediunt et ideo pro tantis beneficijs hor-
tatur propheta fideles ad
laudem dei dicens. **Nicolaus.**

Ipfallite dno gras agendo q ha
bitat i syon v in ciuitate celesti h
 expressa p syon : que speculatio ni
 terpretatur in qua facie ad facie
 videtur deus quia licet vbiq sit de
 us per essentiam potentiam a pre
 sentiam tamē in celo specialiter ha
 bitat per apertam visionem lanū
ciate v predicate inter gentes stu
dia eius v legem euangelicā quā
 studiose docuit verbo a facto

HUGO Sed posset quis dicē.
 quō annuntiabimus
 verbum domini inter incredulos .
 cum quotidie interficiantur q̄ pre
 dicant. quibus respondetur. **Noli**
 te timere eos qui corpus occidūt
Qm̄ ipse dñs ē requrens sāgu
nem eoz v requiret per debitam
 vindictam sanguinem eoz qui oc
 ciduntur de manu tyrannorum. Et
 insuper. recordatus est.

Cassiodorus Hoc mirabi
 liter ad vtrū
 q̄ positū est vt et psecutores vindi
 cta terre ret. amātes pmissio leni
gna reficēt nō ē oblit lad cōgrē
ciū ihermitate dicit rotorādā q̄ ppe
longinq̄tate futi iudicij retribucō
nes dñi aliq̄ten⁹ estimāt obliuisci
ldiorē loionē pauperū v iustoz
miserē mei dñe Ista ē oīo cū dōrū
paupm i p

Mico vide hūili
 sona ecclē **Mico** vide hūili
 de inimicis meis v afflictionem nū
 illatam a **Hu.** Qui exaltas me
de portis mortis videlicet a peccatis
mortalibus per que itur ad mortē
vt annunciem omnes laudatiōes

tuas v predicationes tuas . predi
cando videlicet opera tua laudabi
lia . in portis filie syon v in sancta
ecclesia militante que est filia ecclē
triumphantis . ppter quod p tan
to beneficio exultabo i salutari tuo
 id est in domino ihesu christo

Nicolaus In fine sūt gen
 tes in interitu:
 quē fecerunt quia multi tyranni in
 gentilitate obstinati in persecutio
 ne martirū subito mortui sūt : a in
 infernum demersi . sicut egeas in
 persecutione beati andree a demo
 ne suffocatus expirauit . a sic plu
 res alij vt patet in legendis scōrū

hugo In laqō isto v i frau
 dulento consilio . quē
 absconderunt sub quodaz p̄textu
 iusticie comprehensus est pes eo
 rum id est malus affectus eorum
 quia plures tyranni laqueuz mor
 tis parantes christianis : preocci
 pati sunt morte . sicut aman su spen
 sus est in patibulo quod parauit
 rat marдохeo . a hie sūt oculo
 dei iudicio vnde subditur Cogno
scetur dominus iudicia faciens

Cassiodor in die iudicij
 qñ peccatori
 b⁹ dabitur eterna cruciatione tor
 queri . In operibus manuum sua
 rum comprehensus est peccator .

Theronimus Vnus q̄sq
peccator i
pse sibi portat in consciencia et fu
nes a vincula a tormenta a vnde
sustineat **Cassi** Per qua
mala **Cassi** litates igi
tur operum suoz dicit p̄ctores eē
 d. ij.

torquen **dic** Deinde subiungit
 dos de iudicio bisul
 fionis qd erit in fine mundi unde
 dicit. **Q**uertantur. v. couertet.
 [peccatores in infernu] qneis dice
 tur. **I**te maledicti in igne eternum
Loēs gentes q obliuiscuntur deū.
 v. q in fine vite moriuntur sine re
 in edio pñe. **E**t quia sicut mali pu
 nientur. ita a boni premiabuntur.
Vnde subdit. **Q**ui non in finez.
 hoc est in finali iudicio. **O**bliuio est
 pauperis. **V**idetur em̄ dñs pau
 perz obliuisci in pñti non liberans
 eos de malis pñtis vite. cū tñ hoc
 possit. **S**ed tunc recordabit qñ eo
 rum paciā remunerabitur. **I**o sub
 ditur. **P**aciā pauperz non peribit
 in finem. **G**regorius omel. xxxv.
 euang. q̄i perisse paciā pauperz
 cernitur cū m̄t pro illa in hac vita
 humilibus recōpensatur: sed paci
 enciā pauperz in finem nō peribit.
 quia tunc eius gloria p̄cipit. cū
 simul om̄ia ista laboriosa em̄nant

Nicolaus Quia sicut p sen
 tenciā finalis iudicij iniusti ibūt in suppliciu eter
 nū. ita iusti in vitā eternā vt habe
 tur math. **Cassiodorus**
 xxv.

Cū vero de fine seculi ppheta h. tra
 ctaret: aduentū antixpi cordis illu
 minatioē p̄uidit. a periculi magni
 tudine territus magna voce p̄da
 mat dicens. **E**xurge dñe. **A**d iudi
 cium per ptātem iudiciariā. **N**ō cō
 fortetur. v. nō preualeat. **H**omo.
 antixps. **I**pe ē homo pessm̄ quem
 hūana non p̄t sustinere condico: i

est

quo tanta erit verfucia vt sola do
 mini virtus eius possit superare ne
 quiciam. **E**t gentes que cū eo scele
 ra magna facture sunt etiam peti t
 celerrimo aduentu iudicari. dicēs

hugo **L**iudicentur gentes i cō
 spectu tuo. **Q**uod te nō late
 bit eoz inq̄tas. **Q**ostitue dñe. v.
 constitui permittes p̄pter peccata
 eorum. **L**egislato rem. v. antixpm
 qui allaturus est pessimā legem a
 iussurus multa contra dñm p̄cepta
Lsuper eos. **I**d est in eumaz eozū:
 qui ei ad he **Jeronim**
 rebunt

Lsciant gentes. **I**ai damnate fuerit
Lqm̄ homines sūt. a q̄ stulte fece
 runt ponentes in hōie possimo sp̄z
 suam a non in deo: qui solus pōt
 salua

Nicolaus **E**t quia
 tāta p
 secutio fidelium futura est tempo
 re antixristi. vt videatur domin⁹
 ecciā in deseruisse. si posset fieri: p
 pheta admirans subiungit. **Q**uod
 quid dñe recessisti tōge. v. recedes
 tempore antixristi. **V**idetur em̄
 deus quodammodo recedere a cri
 stifidelib⁹ quando non liberat eos
 cum possit a tantis persecutioib⁹
Ldespicis in oportunitatibus: in
 tribulatione. **I**llos enim videtur
 deus despicere tanq̄ rem nullius
 precij. quos non liberat in tempo
 re oportuno: quod est tempus
 tribulationis. **L**dum superbit im
 pius. **I**d est antixristus. a loqui
 tur per modū presentis de futuro
 propter certitudinem p̄phetie. **L**in
 cedit paup. v. p̄p̄xian⁹ antixpō

inobediens cruciatur omni genere cruciatus: qui per incendiū deligē in sacra scriptura. Et aliquos ad terram incendit. Cōprehenduntur v. cōprehendentur. vnde trāslatio hebraica ita habet. capianē. s. anti xps a satellites eius. qui scdm beā dōctoz antiquoz in monte oliueti fulminabitur. a magna ps abherentium sibi. de quo dicit apl'us. ij. ad thes. ij. Tunc reuelabitur iniquus quē dominus interficiet spiritu oris sui. In consilijs quib' cogitāt. quia sicut cogitabant cruciare cristianos sic a deo cruciabitur. Causaz magni erroris anticristi subdit dicens. Quoniam laudatur peccator. anticristus In desiderijs a Hugo Desideriū nime sue. Hugo anticristi erit vt credatur esse deus. La iniquus benedicitur. vt deus.

Cassiodor'? Dic anti xps adulantiu a fallentiu cateruis eousq; pducet. vt se non solum regem terre s; etiaz rerum omnium predicet deū sicut Apostolus dicit ita vt in templo dei sedeat a extollat se supra omē id quod colitur a quod dicitur de'. Et sic puocabit deū ad iracundiaz id est ad vindictam malicie sue.

Vnde Nicolaus Facere sequit' Nicolaus habuit dominū peccator ipse videlicet anticristus qui dicitur peccator in deū. a iniquus in proximū. scdm multitudine ire sue. v. ire diuine cōtra se prouocate. non queret penitenciam sed morietur in obstinacōne

Hec est magnā irā dei vt desit peccatori correctio: a assit adulatio. Tunc enim assimilatur anticristo de quo dicitur. Non est deus in conspectu eius. videlicet alicuius reputationis apud se.

Cass. quia de ipso neq'ssio dā miel ppheta testatur: dicens. Et extollet rex aduersus oēs deum. a ad deū deoz loqē supbia.

Nicolaus Inquinare sūt vie illius in oī tempore. v. cogitationes a opera illius occupabuntur in peccatorū pollucōne omni tempore vite sue.

Hugo Auferuntur iudicia qua quibus in prese ti iudicas occulte a in futuro dabis manifeste La facie eius. v. a mente a memoria eius a sic non timebit iudicia dei sup se ventura: p nimia elatione. a obstinatioē Cassiodor'?

Sic iudicia dei a corde peccatoris auferuntur qm videt tardius venire quod celeriter meruerat sustinē Omniū inimicorum suorum dūa bitur. potentia a seductione signorum populos Augusti.

Dicitur enim omnes reges superatus vt solus super omnes regn; Et quia per nepharias artes ad illud inane culmen dominationez q; perueniet addit. Q'uit e nim in corde suo. id est cogitauit presumptuosa securitate.

Hugo Non dicit ore quia vba ei' erunt dulcia ad alliciendū hōmes 8. iij.

cogitabat ergo in se dicens non mouebo. non desinat ab hac do-
mi acōe mea. agnacōe i gnacōe.

Augusti et fama mea a no-
neracōe in generationē post eorū
non transiet nisi malis artibus a
dipiscar tam excelsum principatū
de quo posteri tacere non possunt

Nic. Et hoc faciam sine malo.
et sine vlla iniuria. **Qui?**
maledictōe os plēnū ē. blasphē-
mando existit cū se dei filiū eē mē-
cietur. et amaritudine. et amara
commina

Cassi quā penam mor-
tione. Castis iudicat a ad
suppliciu iulet peruenire qeū tāq̄
deum contēpse

Nico et dolo
runt adorare **quā** quia ver-
bis blandis a seductorijis mltos
decipiet sub lingua. et i corde. et
labor a dolor. quocogitabit q̄li sc̄is
inferet laborem a dolorem.

gre rv. a. xxxiii. mox. Peruer-
si q̄q̄ q̄ malū n̄ i lingua. s̄
sub lingua habent in sermōibus
dulcia pretendūt a in cogitacōibz
peruersa

Augusti Tacite ei
moliunt. ista ē cogi-
taturus sed hoibus alia locutur?
vt bonus a iustus a dei filius vi-
deatur. Sedet in insidijs. more la-
tronum. cum diuitibus. quibus
diuitibus. nisi eis quos huius se-
culi mūeribz cumulabit. Et ideo in
insidijs cum hjs sedere dicitur ē.
qm̄ falsā felicitatē ip̄oz ad decipiē-
dos homines ostentabit. q̄ praua
voluntate bene tales esse cupiunt.
a bona eterna non querunt in la-

queos eius incidunt. Et quia mira-
culorum fraude multos illaq̄ abie-
deo subiūctū est. in occultis. q̄d
puto dictum esse quia non facile i-
telligitur tunc quid appetendū q̄d
re fugiendū sit. Et hec omnia fa-
ciet: vt interficiat innocentē. po-
pulum videlicet christianum sibi
inobedientem. Interficere innocen-
tem est ex innocenti a religioso fa-
cere no. **Cas.** Eiusq̄ animā ppe-
centem. tuā morte dānare.

Nicola Oculi eius i pau-
perem. et in pplm
fidelem respiciunt. considerans q̄
litē ipsum totaliter possit destru-
re. insidiatur in abscondito. q̄i leo
in spelun **gre** xxxiii. mox. Re-
ca sua. **de** leo a insi-

dians dicitur antichristus. Insidi-
ans per miraculoz speciem signis
leo per fortitudinem secularem. vt
enim eos qui aperte sunt iniqui p-
trahat secularem potēciam ostē-
dit. Et vt etiam iustos fallat signis
sanctitatē simulat. Illis em̄ suadet
magnitudinis elationem. Istos de-
cipit per ostentationem sc̄itatis.

Cassiodo Due em̄ psecutio-
nes ppli xp̄iani
precesserunt. prima fuit violenta
cum a pagamis christianī prescri-
ptiōibus tormentis a ceibus
ad ydolorum sacrificia cogeban-
tur. **Alter** fraudenta: que
nunc per hereticos a falsos agi-
tur christianos. Novissima fu-
perest. que per antichristum dicitur
esse ventura. quā nichil pericu-
losi. quoniā erit violenta nimis

ex potestate regni secularis a deo
 ptiosa miraculis. sicut dñs in euā
 gelio dicit. Seducat si fieri potest
 etiam electos. Itē aug⁹. Insi
atur ut rapiat pauperē. Itera cō
 insidiarū inimitatē callidi psecuto
 ris ondit et insidiatur. raperē pau
perem. v. decipere populū xp̄i dñi
 v. vsq̄q̄. Lat August v. quib⁹
trahat eū. August pōt cru
 ciatibus affligendo ad se adducit.

Nicolaus Et q̄ tormento
 fledē nō poterit
 verbis dolosis ad se trahere stude
 bit. Vnde subditur. In laq̄o suo.
hoc est in dolo suo. hūiliabit eū.
 videlicet po
 pulū christi. August signa a
 miracula. facere ceperit quanto mi
 rabiliora videbūtur hōibus tāto
 illi sancti qui tunc erunt contēnen
 tur a quasi pro nichilo habeantur

Jeronimus Et tunc incli
nabit se. ad
 humilitatē vt videatur quasi misis
 a sanctus. a cū se nichil meliāue
 rit tūc casurus est. Vnde subdit

Nico La cadet la dominio suo
caū dñatus fuerit paupe
rum. .i. xp̄ianorū: suo tēpore abie
 ctorum a spoliatorū. a causa deie
 ctionis eius subditur. Dixit enim
in corde suo. v. cogitauit hoc qd̄ sū
 ditur. oblitus est deus. non hñs
 noticiā scōrum nostrorū. auertit
faciem suam ne videat in finem.

Jerō Ac si dicat mea sunt oīa
 q̄ diu seculū fuerit. a in
 obliuione tradidit illa deus. a nū
 q̄ amplius vsurus est illis. sed

mea sunt quia ego sum deus.
Augusti Hec est inclinatio
 miserimi casus dñi
 humanus animas in suis iniqui
 tatibus prosperatur. a parci sibi
 putat cum excecatur: a observa
 tur ad vltimam vīdīctam.

Nicolaus Deinde de scribit
 antixpi finalis
 deiectio que fiet virtute diuina ab
 preces scōrum. qd̄ preuidēs dauid
 orando subiungit. Surge dñe.
q̄ videris quasi dormire cū pmittis
eum tanta mala facere in sanctos
tuos. a exaltetur. v. mōstret. ma
nus tua. v. ptās tua ad eū piciē
dū. ne obliuiscaris pauperē. ditte
do eos diutius in persecutione anti
christi. a Hugo Vidēs at ecclā
 suoz se liberandaz
 exultat. a antixp̄o suo psecutori
 insultat dī. Propter qd̄ iritauit i
pūs deū. q̄ diceret. quid profuit
 ei. tāta mala facere suis blasphem
 is dñm puocare ad eius pbicōez.

Nico Dixit enim in corde suo nō
 requireret. facta mea ad
 puniendum ea tanq̄ non curans
 vel ignorans. Vides. tu deus cui⁹
 oculis oīa nuda sūt a aperta. quī
tu labore. a dolore. quos infligit
 sanctis tuis antixp̄s. videras. dī
 ligenter ad puniendū. vt. v. quō
tradas eos. .i. antixp̄m a suos mi
 mistros. in manus tuas. v. in ptā
 tem iusti.

August In medijs
 cie tue. August deductis im
 pijs a iudicis redit adiutor: vt sic
 illi signa factis recipiunt: ita isti
 promissa premia consequantur.
 d. iij.

Vnde **Nico** **T**ibi derelictus est
sedit. **Nico** paup. et populus
cristianus ut eum protegas a dese
das orphano. et eidez populo cri
stiano qui anticristi tempore videbi
tur quasi sine patre protegere a ma
tre compaciens. tu eris adiutor.
accipiens eum sub protectione tua.
Quere brachium. et ad nichilum re
dige potestatem. peccatoris a mali
gum. et anticristi qui. ij. ad thal. ij.
dicitur homo peccati a filius pbi
tiosis. queretur patrem illius. quia
nequicia illius a te diligenter disci
tetur. an sit amplius utilis ad pur
gationem electorum. a non inue
niet. ad hoc ultra utilis eo quod suf
ficienter erunt purgati. a sic anti
cristus occidetur. a cum suis denicie
tur in ignem inferni. sicut pater pron
cit virgam in ignem post debita
filii correctionem. Et quia interfecto
anticristo apparebit manifeste po
testas a dominium christi. **I**o subdi
tur. **O**mnis regnabit in eternum a in
seculi seculi. et sine fine. quod ut dicitur
danielis. vij. **P**otestas eius potestas
eterna a regnum eius non corrumpet
peribitis gentes. videlicet tu anti
criste. a qui tibi adhaeserunt. de
terra illius. quia regnabit in eter
num. Et quia peribunt ad petitiones
sanctorum. **I**deo subditur. **D**esideri
um pauperum exaudiuit dominus. fa
ciendo finem de persecutione anticri
sti. preparatio. et affectum cordis
eorum. quo desiderabant liberari
a malis potestibus. audiuit auris tua.
Teroni et clemencia tua per
quam fidelibus largiris.

vitam quam desiderant habere eternam.

Nico Deinde dauid finaliter
concludit petitiones ecclesie
dicens. **I**udicare pupillo a humili.
scilicet pro populo catholico qui erit
in extremo. **A**ugusti Aliud
iudicio. **A**ugusti est iu
dicare pupillum a iudicare pupillo
Judicat enim pupillum qui eum
condemnat. Et iudicat pupillo: qui
pro illo sententiam profert.

Hugo **U**t non apponat
non presumat. ultra
magnificare se homo. et quicumque
se erigere contra deum. super ter
ram. sicut fecit antichristus.

Cas. Completa est psalmogra
phi denuntiata promissio. re
serata sunt filii occulta miracula.
O ingentes a ammirabiles cause
que quous exposite videant adhuc
tamen sine dubitatione secrete sunt
dum ignorant quomodo veniant a adhuc
obstruse esse monstrantur. **S**ic a
secrete est quod dicitur a querentibus
non tacentur. Quia propter dominum suum publi
cemus effusus ut nobis emenda
tionem saluterrimam offerre dignus est
quia sine excusatione peccat cui re
tributio meritorum prebicit esse ventura.
Teronim? **I**pe qui dominus est
ab antichristi ope
ribus nos custodire dignetur ille
sos. ut ab illo pupilli facti: preem
ptum dominum cognoscentes ipsum se
quamur fide. ipsum timeamus cor
de. ipsum glorificemus opere. cui
cum eterno patre a spiritu sancto
est honor a gloria in secula seculi
lorum. Amen.

In dño con

T. tulus h^o ps talis e.

In finez ps 68 hugo

In precedenti psalmo egit de psecutione bonorum tempore antixpi futura. hic agit de persecutione bonorum que est a mebris antixpi. de quibus prima iob .i. dicitur.

Nunc antichristi multi sunt.

Cassiodorus Quia aut in titulo potest. In finez: semp ad dñm cristū est referendū. quod quāq̄ imbecat gloriosam passionem. modo triū phalem resurrectionem. Nūc autē sanctā fidem dēdarat in qua heretici diglabiantur. & dimicant contra fidelissimos. **Hu.** in persōa cui iussit fidelis loquitur hereticis: qui mūtatur catholicos in suā conuertere prauitātē dicens.

In dño confido qui est spes salutis mee. quomō. lo vos heretici dicitis. & sua dicitis. aie mee. & michi transmigra in montem. & ad nos qui fumus magni literati Et deles transire quia es. sicut passer. & pennatus virtutib⁹. **Idē glosa.** Moraliter hoc debet dicē vir iustus cū temptatur precipue de vana gloria vel ambitioē. **In dño confido.** in quem fixi spem meam. quō dicitis a iūme mee. non dicit michi quia dyabolus non multū curat. q̄ homo exaltetur exterius sed hoc precipue cupit: vt interius vana glorie consentiat. transmigra in montem. supbie vel ambi

tionis. sicut passer. Ecce quib⁹ dicitur suggestiones prauę. merito deles transire ad altiore statum quia es pennatus virtutibus & ornatus bonis operibus. **Compatur** vir iustus passer. ppter multa. q̄a modicus est vt passer per humilitatem. **Leuis** p temporaliū abiectiōnem. cautus per suam sollicitam custodiam. & habitat in petra per iugem meditationem dñice passiōis. **Deinde** ppheta conuertēs sermonem ad catholicos exponit q̄ re dixerit. **In dño confido** quasi dicit. **Idē dicit hoc.** Quia ecce peccatores. & heretici intederunt arcū. & sacram scripturā ad voluntatez suam exponendam supserūt. parauerunt sagittas suas. & parata hnt verba venenosa & argumentatōes sophisticas. in pharetra. & in corde suo. & hoc vt sagittent in obscuro. id est in suis ambiguīs & obscuris sententijs. rectos corde. id est in simplici sensu degētis. **Idē glosa ex Jeronimo**

Collector **Gregorius** vno libro moralium hūc versiculū ita exponit. **Quid pharetre nomine nisi prauorum machinatio designatur.** Iniqui enim cum dolos quos bonis excogitant secretis machinacionibus occultant quasi in pharetra sagittas parant. Et in hac presentis vite caligine velut in obscuro rectos corde feriunt. quia maculosa eorum iacula & sentiri per vuln⁹ possunt & tamen venientia deprehendi n̄ pnt. **Deinde** ab hereticis conuertit

sermonē ad dñi; d. qm̄ | ac si dicat

glosa per arca v p sacram scri
pturā heretici parāt dece
ptiones simplicib⁹ qd̄ tñ n̄ ē ex vi
tio scri. **Cassio** sed d̄ neq̄ssima
pture. voluntate sua
qm̄ que p̄fecisti. | v̄ scripturas q̄s p̄
fē edidisti ad salutē | destruxerūt. |

glosa v̄ peruerterunt male ex
ponēd. | iust⁹ at̄. | s. xp̄s
| quid fecit. | quasi dicat. si hereti
ci offendunt nonne xp̄s pacez dat
nobis. | dat vtiqz pacē quā vos he
retici nephāda dissensioē viola
tis. qui dixit. Pacem meam do v̄
bis. pacem meam relinquo vobis.

August xp̄us quid nobis fe
cit qui traditorē su
um tanta paciā pertulit vt ei p̄mā
eucharistiā confectā manib⁹ su
is a ore suo cōmendataz sicut cete
ris apostol⁹ traderet. Quib⁹ nobis
fecit christus qui eundē traditorē
suū quem dyabolū nominauit an
tradicionem sui dñi. nec loculis do
mici⁹ fidem potuit exhibere cum
ceteris apostolis ad predicanduz
regnum celorum misit. vt demon
straret donā dei peruenire ad eos.
qui eum in fide accipiunt: etiā si ta
lis sit p̄ quē accipiūt q̄l iudas fuit

Cassi exprobrati⁹ his q̄ falsa
sentiant de religione ve
rissima consequenter p̄p̄ta dicit
iudicia domini esse ventura vt hu
mana p̄uersitas saltē cōsiderata
domini districtōne se corrigat Vñ
dicit. Qñs i templo sancto suo
v̄ in vnoquoqz religioso. Sic ait
apostolus. Si quis templū viola

uerit disperdet illum deus. Templū
enī dei sanctum est quod estis vos
vt sciat hereticus a dō se posse disp
gi a quo noscuntur corda re de cre
dentium possideri. dñs in celo | v̄ i
sanctis hōibus | sedes eius | quia
sanctos viros p̄ntia maiestatis sue
diuinitas insidere dignatur.

Jerō Oculi eius in pauperē
respiciunt. | oculi christi
id est aspectus diuinitatis.

glosa v̄ misericordia ei⁹ ad
p̄m xp̄ianū respicit. |
palpebre ei⁹ interrogāt filios hōim

Cassiodo p̄p̄ta loq̄tur h̄ at
legorice d̄ deo q̄
habet palpebras q̄ cū claudūtur
nichil videtur. dicit enī dñm non
solū respicere quando intendit ocu
lis sed etiāz tunc requirere v̄ confi
derare filios hōim: cū eos negligē
re quasi dormiens estimatur

Jerō Palpebre sunt diuinitatis
subtilitas v̄ iudicia dei oc
cultā in quibus nos interrogat v̄
cognoscat quid habeat vnusquisqz

Mico p̄ hoc scrutatur ad⁹ a co
gitatōes filioruz hōim. q̄
idcirco dicitur palpebre dei. quia
ipsa iudicia eius qñqz nobis clau
duntur. a qñqz nobis aperiūtur tā
q̄ palpebre

Jeroni Videmus
oculoz vna; gen
tem flagellari a scimus pro qua cā
flagellatur. Nec manifesta iudi
cia sunt. Videmus alteram flagel
lari a nescimus pro qua causa. a
hec iudicia dei sunt occulta tanq̄
nobis clausa. Et per hęc superius
cōprehensa. Qñs interrogat ius

tum a **hugo** v pbat a discer
 impiū mit conscias eoz
 de quibus noscitur solus deus fer
 re iudicium. Et sic interrogando in
 uenit q̄ qui diligit iniquitatem |
 v p̄cā. Nam peccatū iniquitas ē.
 vt dicitur **Remigius** Ille
Job. iij. diligit iniquitatez: qui ex desiderio pec
 cat. qui et si semper viueret: semp
 suis desiderijs peccando vti vellet
 Et hic odit animam suam |

Cassio Se em̄ persequitur q̄
 sequitur dyabolū. dū
 illas semitas cōmeaē maullt que
 ad penay loca fugienda pducunt

hugo Quid at dilectoribus mi
 quitatū sit futury cōter
 oñdit d. tp̄ hiet. s. dñs v plucere
 faciet super peccatores laqueos |
 vt illaq̄entur. ita q̄ non possunt
 mereri. vnde puer. v. Iniquitates
 sue capient impiū. a fumibus pec
 catorum suorum constringitur

Ricol Etiam iuxta litteram
 peccatores moriuntur
 subito a ex impuiso q̄i capti laq̄o

Glosa lignis | v cupiditas.
sulphur | v fetor ma
 loz operum | a spūs p̄cellarū. | p
 hoc penā eterni iudicij indicat. a
 verbera **Jeronim⁹** Hoc to
 p̄cōruz tū fm̄
 historiaz factū fuit qm̄ dom̄⁹ plu
 it sulphur a ignem sup 30 domaz
 vt ait ap̄tus iudas. in exemplum
 ignis eterni factū fuit. **Addidit q̄.**
l pars calicis eoz: quare dixit p
 tem eorum. quia vnusquisq̄ p p
 te sua quasi de calice iustam vindi

ctam recipiet pro ut gessit miseri
 as suas vt ait p̄pheta. **Reddet deus**
 vnicuiq̄ iuxta opera sua. Et ideo tā
 q̄ racōnem reddens quare id fiat
 subiicit. Quia iustus dominus p
 naturam. | a iusticias dilexit | quia
 vnunquēq̄ scdm̄ opus eius p̄pri
 um iudicat equitatez vidit vult⁹
 eius | vt sc̄ndis premia: p̄cōrib⁹
 penam **Cassi** Q̄tēne versuta
 tribuat. **Cassi** as a p̄uerfita
 tes here ticorum a malignoz: nec
 non retribuōes ip̄oz p̄ iste mi
 rabili breuitate cōplexus est. vt
 quorum futuras p̄as agnoscim⁹
 ab eorum prauitate arceamur

Jeroni Qua p̄pter dñō suppli
 cem⁹ q̄tin⁹ nos vcati
 one sua dignetur efficere dignos.
 a non fm̄ p̄cā nr̄a nobis supplicia
 inferat. sed fm̄ magnam miā su
 am veniam largiatur quia ip̄i est
 cū eterno patre a spū s̄cto honor
 a gloria in secula seculoz Amen

Saluū me fac
 Titulus h⁹ p̄s tal est
 In finē p̄s d̄d pro octa
 ua Sensus eius talis est. p̄s iste at
 tribuitur dauid a fidei tendenti in
 finez v in xpm̄. a in eodem p̄s orā
 ti p̄ octaua v p̄ die iudicij. de quo
 in vi. p̄s. supra **Glosa** Vi
 dictum est. **Glosa** Vi
 em̄ vir sc̄is multiplicatā vanitatē
 seculi q̄i subito timēs exclamat p̄
 magnitudine periculi a ait
Saluum me fac domine: |
qui potes solus saluare.

Quoniam defecit sanctus | quantū ad
paucitatem. **Causam** huius defecit
subiungit quoniam diminute sunt verita-
tes a filiis **Augustinus**

Veritas vna est quae illustratur et il-
luminantur anime sanctae. Sed quoniam mul-
te sunt anime: ideo in ipsis multe
veritates dici possunt. sicut ab vna fa-
cie multe in speculo apparet ymagines.

Hugo Triplex enim est veritas.
Iusticie quae deficiat per aua-
ritiam. et veritas vite quae deficiat per
luxuriam: et quodlibet peccatum mor-
tale. et veritas doctrine quae deficiat
per superbiam et vanam gloriam.
Quoniam haec veritates diminute sunt om-
nitudo consequenter dicitur. **Vana locu-
ti sunt** | de terreis | **vnusquisque** | ad
deciendum | **proximum suum** | cui

tenetur fidei **Augustinus** proximum
delitatem. **Auguſt** oēs hoīez
oportet intelligi quia nemo est cui
quo fit operandū malū. **Labia do-
losa** | supple habent et bilingues
sunt. quia **in corde et corde locuti
sunt** | habentes alius in cogitatio-
ne quam loquan-
tur ore.

Cassiodorus
Quociens volumus dolosos expri-
mere duplicia eorum corda declara-
mus. Sic et bilingues dicimus qui
in vna sententia mime perseuerant

Hugo Deinde subiungit non optā-
re sed prophetando quod futurū
est dicens. **Disperdat dñs** | et di-
spersit. | **vniversa labia dolosa et
linguā magniloquā** | et superbiam.
maxime illorum: qui dixerunt ac
rogauerunt. **Lingua nram magni-**

ficabim? | et opera dicta et nos ipsos
iactanter laudando. **labia nostra
a nobis sunt** | quasi dicerent a nobis
metipsis habemus et scienciam et
dominiū. **quis ergo noster dominus
est?** | quasi dicant nullus.

Cassiodorus Hoc superbi habent per
primum quod dominum super se
despiciunt. et in prosperis rebus mi-
miam loquacitate; turge ntes glo-
riam suam exaltare presumunt. et
ponunt in propria potestate quod se
a deo non intelligunt accepisse.

Hugo Magnificare etiam qui
dem student suam lin-
guam qui verba subtilia loqui co-
nantur. ut videantur sapientes quae
ut dicit Jeronimus obducto sup-
cilio grandia verba cruciantes in-
tre mulierculas: de sacris litteris
philosophantur. Deinde prophetavo-
ce dei patris promittit tunc christi incarnati-
onem dicens. **propter miseriam iuo-
pum et gemi** **Jeronimus**

teronimus
tū pauperū. quae erant miseri nisi cuncti genera homines
in peccato nati ac per hoc in inferno per-
geniti. Et qui pauperes gemerites
nisi antiqui patres in claustris infer-
ni detenti propter peccatum primi patris
tunc. propter hos literandos. **nunc in
tempore gratiae. exuegam dicit dominus** |
videlicet deus pater. hoc est mittat
filium meum qui eos redimat et illos qui in
miseria sunt in mundo et eos qui in
inferno commorantur. quod ita factum
est. **Ponam in salutari meo** | et in
filio meo incarnato. dixit in saluta-
ri. et non dixit. quid ponam. sub-
auditur salute gentium. et adhuc

quibus ponam contra gentium leti-
ciam et contra paupertatem diuici-
as spirituales. fiducia et uoluntate

Cassi quia potestas patris fi-
ducia patris est patris. agā i eo

Blasa quia nichil ei resistet
qui etiam docebit non
qui scribit et pharisei. sed tanquam patrem
habens et addens legi: et mu-
tans quendam per uoluntate sua: ut
auctor legis. **P**ost uerba patris pre-
dicata propheta in persona sua com-
mendat uerba predicacionis christi: om-
nibus eorum sinceritatem et utilita-
tem. quasi dicat. pater mittet filium

et eloquia domini. et christi sunt elo-
quia **Cassi** quia nullum mendaci-
um corruptum nulla
macula falsitatis inficiat vel simu-
lationis culpa corrumpat.

Augustinus Multi predi-
cant uerita-
tem sed non caste quia uendunt illam
precio comoditatum huius seculi

hu demum commendat eloquia
domini a dulcedine somitus
dicens. argentum dominici elo-
quii est igne examinatum. quia
domini eloquia per tribulationum
ignem probata sunt. Eloquia uero
diuinum idcirco comparatum est ar-
gento. quia sicut inter omnia me-
talla nihil est quod dulcius finiat ar-
gento. ita inter omnia eloquia ser-
mo diuinus sonat humane men-
ti. Et illud argentum est phatum
terre. et a terra. scilicet nihil terrenitatis
habens. Et ponitur geminus pro
ablatiuo more greco. Et est purga-

um septuplum. et perfecte Septe-
narius enim numerus perfectionem et u-
niuersitatem significat. **V**el est pur-
gatum septuplum. et per septem do-
na spiritus sancti. uiz per timorem dei.
per pietatem. per scientiam. per fortitudinem
per consilium per intellectum. per sapientiam.
per que diuinum eloquium splen-
det. dum uerbi dei predicatores his
donis re **Cassi** Sicut enim super-
fulgent **Cassi** rius dixit. disper-
dat dominus uniuersa labia dolo-
sa. **I**ta conuersaturum dominum per-
mittit omnes qui eloquii eius pu-
ra mente crediderunt **V**nde subdit

hugo o domine cuius elo-
quia sunt casta. seruab
nos per tua eloquia a malo et custo-
dies nos in bono et gratia hac

Cas id est a peccatoribus huius mundi
diu addit in eternum quia
hic nos in tribulationibus consolatur
ibi in eterna securitate constituet.
Hic adiuuat. ibi glorificat et coro-
nat. **I**ta nos piissimus creator
conseruat ne pereamus. et ibi beati-
ficat ut nullatenus miseri esse pos-
simus. **Q**uis enim tam bonis quam
malis fiat. in conclusione huius pre-
sentis sub breuissima sententia ostendit
dicens **I**n circuitu impij ambulat

Augustinus et in tempo-
ralium rerum
cupiditate. que septem diebus repetitio est
tanquam in rota uoluitur. et ideo non per-
ueniunt in octauum. id est in illud
eternum quod dabitur in octaua. de
qua iste presentis intitulatus est **D**e hoc
circuitu dicit salomon in puer. re-
tilator impiorum est rex sapiens. et im-

mittit illis rotam malorum et ambitum temporalium quod tanquam rota voluunt

Hugo Sicut enim ille qui ambulat in circuitu spiritus est qui in principio motus sui a semper habet ad ambulandum. Sic ipsi habent spiritus circa quod negotientur. De quibus dicit propheta in alio psalmo. Deus meus pone illos ut rotam. Sequitur secundum altitudinem tuam

Glosa in virtutibus per quas facis eos ascendere ad te altum contemplandum. multiplicasti filios hominum. hoc ideo adiunxit. quia est multiplicatio in temporibus que auerit ab unitate dei. sicut iusti multiplicantur secundum altitudinem quam vadunt de virtute in virtutem

Jeronimus Vel multiplicasti filios hominum: iuxta abundantiam misericordie tue. quam multiplicatur ecclesia. hoc est de pietate et misericordia ipsius: cum in retributione ipsius future beatitudinis promissa tua percipientes. conformes effecti fuerint corporis glorie tue: cum eterno patre et spiritu sancto est honor et gloria in secula seculorum. Amen

Quoties quo domine

Titulus huius psalmi talis est In fine psalmi david: quod

patet ex **Hugo** In hoc psalmo ostendit misericordie desiderium modernorum patrum desiderantium secundum aduentum christi.

Glosa Quanto enim desiderio accurrunt primum christi aduentum tanto moderni cupiunt secundum iuxta illud

Cupio dissolui et esse cum christo ex persona igitur fidelium secundum aduentum christi optantium ut cum deo beate uiuant. propheta sic ait.

Usqueque domine obliuisceris me. Et rit loquor usque in finem et usque in diem iudicij. vel usque ad mortem sequo auertis faciem tuam a me et facies glorie tue quam sancti in gloria celestis speculantur. More nostro loquitur scriptura cum dicit deum obliuisci et auertere faciem. hoc autem non iuxta rerum proprietatem sed per creaturarum similitudinem dicit. In deum quippe obliuio non cadit nec aliqua permutatio. **Q**ua diu ponam consilia in anima mea. Consilio non est opus nisi in aduersis. Et est sensus quod diu ponam consilia in anima mea et quod diu ero in aduersis. et quia diu ponam dolorem in corde meo pro peccatis meis et pro incolatu peccatis miserie per diem.

Cass. et per singulos dies ut ab solute continuatione temporis possit intelligi. **U**squeque exaltabitur inimicus meus super me

Augustinus Inimicus est dyabolus vel

consuetudo carnalis. **Hugo** ut ait hoc tollantur a me respice oculo misericordiam meam et exaudi me deus meus humiliter deprecante

Illiusa Ric. et intellectu oculos meos. **Ric.** et affert. ne unquam. de cetero obdormiam in morte mortem et per plorationem primam usque ad mortem

Hu. dormit in morte quam frequenter

Hu. ter labit et resurgit. obdormit autem

Cassi. Oculos obstinatus. **Cassi.** autem

raliū exponit de reprobis ob amo-
rem visibilium de deo peruersa sen-
tientibus dicens. **U**rit in spiciēs
in corde suo non est deus. Car-
nales viri iussa spiritualia contēnen-
tes. deum quia corporaliter nō vi-
dent quandoq; ad hoc perueniunt
vt etiam non esse suspicentur. per
omne enim quod faciunt ad finez
oculorum tendunt. a quia in deuz
oculos corporis tenere non possūt
ei obsequia prebere despiciunt vel
si ceperint **Augustinus**

Et hī corrupti sunt a abominabi-
les. id est odibiles facti sunt deo i
studijs suis. id est in affectionib;
suis amando seculum a non deum
Ipse sunt affectiones que corrumpunt
animam a sic excecant vt pos-
sit etiam dicere impudens in corde
suo. non est deus: non est q; faciat
bonū non est **Cassiodor**

vsq; ad vnū. **Quid ergo dicem; de patriarchis.**
Nōne bonū fecit Noe cuz dñi prece-
ptis obediens in archā saluand;
intrauit. Nonne bonū fecit Abra-
ham cū filiū suū obediens diuinis
iussionibus obtulit imolandum.
Nonne bonum fecit Job qui dura
passione percussus in omnib; gra-
cias domino cantauit. **Quid dicam**
de pphetis a apostolis qui manda-
tis domini famulantes seipos glo-
riosis mortibus obtulerūt. **Fuit**
a hodie domino largiente iustorū
operatione: que bona sunt.

Hugo Sed sciendum q; li v
nuz ponitur exclusiue

a significat xpm. vt sit sensus a n̄
est vsq; ad vnū v pter vnū. xpm
Augustinus Et ille ē me-
lior intellēs
vt nemo intelligatur fecisse bonita-
tem pter xpm qz nō p̄t q; hōim
facere bonitate n̄ ipse mōstrauerit

Cassiodor Renera solus
est christus si-
ne quo bonū aliq; vel incipere vel
implere imbecillitas hūana nō p̄
ualet. a nisi vsq; ad ip̄m fuerit ei;
miseratione peruentum. **Ipe** est fi-
nis q; in titulo h; ps est. premiss;

Hugo Et q; non est qui faci-
at bonum hoc cōsequē-
ter probat dicēs. **O**is de celo v de
hūana natura quam assumpsit.

Glosa psperit intendēs sup
filios hōim v iudeos.

Cassiodorus quos ho-
noracius
appellat filios hominum propter
vnius dei cultū cōparatione genti-
lium ad hoc prosperit vt videat. id
est videri faciat: si est intelligens
xpm esse deum qui intelligi debuisset
esse deus. quia multis miracul;
aduentum sue diuinitatis ostēdit
aut requirens deum: mandata ei;
seruand;. **Ille** em̄ requirit deū qui ab
eius voluntate non discrepat a hoc
non inuenit **Quia Omnes declina-**
uerunt simul inutiles facti sunt.

Omnes iudei dicuntur declinasse:
cum tamē ex eis si minima turba
crediderit Sz a parte totum intelli-
gendū ē. vt intelligant oēs v mul-
ti de omnibus. **Tanti** enim im-
pī fuerunt. vt pene oēs p̄sibi esse

ae perisse putarent. **I**lli ergo dediti
 nauerunt a gracia dei a sunt facti
 inutiles sibi. hoc a de amatorib?
 seculi p^t. **R**ico omnes de dⁱna
 legi. **R**ico uerit a redi au
 die iusticie. simul inutiles facti sūt
 dicitur autē; res inutiles que nō
 valet ad finem intentum sicut me
 dicina que non valet ad sanitatē
 homo autem ordinatur ad felici
 tatem eterna; possidendā ad quā
 isti sunt inepti q^d nō est q^d faciat
 bonum. s. meritum licet faciat
 aliqū aliquid bonum de genere. u
 est vsq^z ad **Colle**. qui nec sol⁹
 vnum. **Colle**. est qui ope
 tur bonum meritum ad salutē.
 de illis qui sunt constituti in pecca
 to mortali & extra caritatem viz ex
 tra deum tanq^m cōtrariū deo per
 voluntatē peccandi. vnde dicit pi⁹
 papa in decretis de pⁿia distincti
 one. **ij.** Nihil prodest homini ieiū
 nare & orare ac alia religionis ope
 ra exercere nisi mens ei⁹ ab iniqui
 tate reuo **Raymū**. Et lic^z bo
 cetur. **Raymū**. na opa
 non profunt meritorie ad salutē.
 valent tamē ad aliquid viz ad ex
 tremi iudicij suppliciu tolerabili⁹
 futeuendum. ad obtinendum tpa
 lem p^speritatem. q^d nullum bonū
 manet iremuneratū; vel hic. vel
 in futuro. Et ad hoc ut citi⁹ illustre
 tur grā dei cor peccatoris ad pⁿiaz
Glo. Qualiter autē illi qui de
 dⁱmaueūt inutiles fci
 sunt. alijs a sibi. cōsequenter ostē
 dit Et p^mo qualiter facti sūt alijs
 inutiles dicens. **Sepulcrum pa**

tes ē guttur **Augusti** Aut
 eorum. **Augusti** veta
 citas significatur inhiantis gula.
 aut allegorice didum est quia il
 los occidunt in fetidis sermomb?
 et quasi deuorant eos quibus su
 orum morum pueritate p^suatēt.
Cassio Nam sicut sepulcrū
 cum patet fetidus ex
 halat odores. Ita istorū; guttur.
 sermones pestiferos. **linguis suis**
 dolose agebant labulando.

Augusti Comes est voraci
 bus a dulacio et
 omnibus malis. **venenū aspidū;**
 sub labijs eorum. **venenum** dicit
 dolum aspidum q^d nolunt audire
 precepta legis sic aspidēs nolunt
 audire verba incantantis quod in
 alio p^s euidentius dicitur. **Quo**
rum os maledictione et amaritu
dine ple **Cassi**. Venenum em
 nū est. **Cassi**. didū est ab eo
 q^d per venas serpat sic a vota mali
 gnorum occulta cogitatione gras
 santur. Grassat est crudeliter age
 re latrocinari impiguare. **veloces**
pedes eorum ad effundendum san
guinem. & expedita prompti sūt
 pro consuetudine malefaciendi &
 quib⁹ dicitur puerb⁹ pedes eorū
 ad malum currūt vt effundant sū
 guinem. Deinde ostendit qualiter
 predicti inutiles sibi fuerunt dicēs
Quōritio. **in dolor et infelicitas**.
 id est miseria. in v⁹is eorum. id est
 in operibus. **Augusti**. Om
 eorum. **Augusti**. nes
 enim maloz hominum vie plene
 sunt laboribus et miseria.

Glo Et recte via impiorum con-
tricio et infelicitas dici-
tur. contricio quia terit et terit cum
aliis nocet sibi Infelicitas quia
ad infernum ducit **I**dem. cassiod.
a quibus vijs non reuertentur ma-
li. quia via **HUGO** & penite-
ntia que ducit ad pacem non cognouit
dicitur autem penitentia recte via
pacis quia per penitentiam a non ali-
ter venit homo ad pacem dei

Glo Vel specialiter potest ac-
cipi de iudeis quod dictum
est quoniam dolose agebant contra
christum **Cassi.** quorum os ma-
lum. ledicione ple-
num erat. quando pro bonis amo-
nitionibus blasphemabant domi-
num et de eius morte tractabant.

Glo Et ideo contricio et infelicitas in vijs eorum quia
pro suis operibus contriti sunt per
tium et respasianum **V**nde et infelices
sunt quia ubique disperfiunt
Vel contricio est modo in vijs eo-
rum quia christus lapis angula-
ris cadens super eos conterit eos per
excecationem. a infelicitas erit eis
in inferno cum anima a corpore de-
pnbuntur. quia viam pacis id
christum non cognouerunt qui ve-
nit eos reconciliari **I**dem. cassio.
Precedentibus tribus subiuncta
est sententia que pulchre cuncta con-
cluderet **V**nde dicit non est timor dei
ante oculos eorum hoc est deum
non timere. **Mico** Scriptum est enim
ment. **pro** uerbio. xv.
Per timorem domini dicitur a ma-

lo omnis homo Et ideo subtracto
huius timoris retinaculo currunt
homines ad malum sine freno De
inde ponit penas predictorum sub
interrogatione dicens **N**onne co-
gnoscent omnes qui operantur ini-
quitatem. **I**ac si dicat none timent
de suis malis in futuro puniri qui
nunc operantur sub libertate mali-
ciam. immo tunc cognoscent quia
sicut dicit gregorius oculos quos
culpa claudit pena aperit.

HUGO qui deuorant plebem
meam seducendo a
spoliando aut **Augusti.** De
occidendo. **Augusti.** uo-
rant autem populum qui sua com-
moda ex illo capiunt non referen-
tes ministerium suum ad gloriam
dei et ad eorum salutem quibus
prebunt. **E**t addit sic est panis
et quidie. **C**ibus enim panis quidiana
nus **Glo** sicut illi quidiana ra-
est. **Glo** pima simplices christi
anos absorbet sic dicitur per psalmum. iij. ait
Vos depasti estis vineam pauperis.
rapina pauperis in domo vestra quod atte-
ritis per limen meum a facies pauperis co-
meditis **C**ur hoc faciunt. **Q**uoniam
non inuocauerunt **Augusti.** Non enim vere
cauerunt. **Augusti.** hunc iuocat
qui ea desiderat que illi displicent **E**t
quod vere non iuocauerunt deum **S**ollicite
trepidauerunt timore ubi non erat ti-
mor. **L**o i dicitur pro rege temporalium **T**imu-
erunt ei in dei pro deo regnum terrenum dice-
tes **S**i relinquerent eum sic omnis daretur
eum a venient romani et tollant nomen lo-
cum a gente. **T**imuerunt regnum
terrenum amittere quod non erat timor

et regnū coloz a mīserē qđ timere
debuerant Et hoc de omnibꝫ cōmo
dis tꝑalibus ē intelligendū quoz
amissio nē cū timent homines ad
etna nō **Grego** **Vij** libro
remiunt **moraliū**
Sunt pleriqꝫ pāoz suoz cōscij a
ea q̄ possident indigentibꝫ largiri
desiderant s; tamē ne datis rebus
egeant ipsi formidāt cūqꝫ carnis
subsidia reseruādo trepidi prepa
rant ab a timētis mie aiām necāt
Et cum pati mōpiāz in fra metu
unt eternaꝫ abundantia superne
ēfectiois **Glosa** **O**stenſa sen
amittūt **tentia** dam
natio mī illoꝝ q̄ deuorant plebez
dñi p̄p̄a specialiter loquit̄ abuez
sus iudeos dicēs . o vos iudei scitote
qm̄ dñs in generatione iusta est
Augul . nō est in eis q̄ di
ligunt seculū. **I**n iu
stum ē em̄ relinquē se loꝝ obitorē
et diligere se l̄m Cōsiliū mopis cō
fudisti . v̄ ot̄mpisti humilem ad
uentum dei filij qz in eo nō vidisti
pompā **Hugo** . Et h̄ fecistis
seculi . qm̄ dñm̄
spes eius est . v̄ qz dicebat in solo
dō sperandū esse **Vñ** ipsi dicebāt
Mat. xxvi . Cōfidit̄ i dño libēt nē
cum h̄ **Glosa** **P**ostremo in
vult . **deoz** ouerſio
pomiē q̄ fiet cum plenitudo gencū
intrauerit vnde s̄bdit . quis dabit
ex sion . v̄ de iudeis p̄cedens saluta
re israhel . v̄ saluabit ppl̄m israheli
ticum n̄ supple ille quem vos iudei
humilem **Aug** . Ipse em̄
sp̄ruistis **Aug** . in daitate

ventileus est ad iudicium vniū
et moꝝ **Cass** . Et tunc cū cōuer
tu oꝝ . **terit** dominus ie
sus christus captiuitatem plebis
sue . v̄ cum damnauerit diabolū
qui dei plebez impia crudelitate p
sequitur a captiuaē festinat Exul
tabit iacob et letabitur israhel in
nouissimis temporibus saluari

Augul . Repetitō est sicut
solet fieri **Nā** idēz
puto esse letabitur israhel quod
est exulta **Cass** . Ipse est iacob
bit iacob q̄ a israhel sed
hic iacob illic israhel **Dic** supplan
tator viciorum et illic videns deuz
facie ad faciem quando erit deus
omnia in om̄ibus qui hic t̄ctis
secularibus mente dominum cōn
tuetur quod nobis tribuē digne
tur vt actu iacob effecti supplāta
tis vicij et veri israhelite ipsum
mētē videre . corde retinere merea
mur cui cum eterno patre et sp̄i
tus dō est honora gloria in secul
la seculorum Amen.

Domine quis
habitat Titulus tal est
p̄s . 68 ptz autor p̄s **Glosa** . Iste
p̄s . proprie est instructorius mo
rum et presumptionis repressio .
In quo agitur de vnitāte presētis
eccē a de futura q̄ete **Propheta** ei
preuidens in sp̄itu corpalem in
habitationem maloz cū tonis in
sancta ecclesia et retūdens presūp
tioneꝫ maloz q̄ se gloriant esse de
eccē q̄rit q̄s in p̄nti eccē digne dō
e . ij

militet et in futura sit beatitudine
queturus. **Vñ** dicit. **Dñe** q̄s habitabit
digne in tabernaculo tuo. **vñ** in p̄n
ti eccā ubi ostra dyabolū dimica?

Augusti Quia a si taberna
culuz aliqñ p ha
bitatione etna ponit tñ p̄pe ē belli
atq; militantium vñ a cōtaberna
les milites dicunt tanq̄ simul ha
bentes tabernacula. **Hic** autē; sen
sus adiunat ex eo q̄ trāslatio he
braica habet. **Dñe** quis pegrina
bit in tentorio tuo. ad tēpus enī;
dimicam? cū dyabolo. tūc opus
habet in tabernaculo quo nos resi
ciamus. aut q̄s requiescet in mō
te scō. **Glosa** **vñ** eterna be
tudo. **Glōsa** atū die ubi ē
visio pacis et supereminēcia cari
tatis ubi nullus in agone cōtēdit.
sed in eterna pace requiescet.

Hugo **pheta** dōctus a dño
sue questionī rēdet
que rñsio cōtinet. x. effectus virtu
tū in exemplū decalogi quas vij.
p̄ime p̄tinent ad p̄fectos a tres
vl̄tē ad imp̄fectos p̄ quas homo
digne habitat in ecclā militante
a tandem p̄ easdem requiescet in
eccā triumphante. **Prim⁹** enī effe
ctus dicitur virtutū talis ē. **ui**
ingredit̄ vij. ecclā sine macula
mōtis peccati q̄a sine minutis eē
nō possum⁹. **Vñ leuitici. xxi.** preci
pit̄ q̄ nullus hñs maculam acce
dat ad ministerium diuinum.

Iero Sed dicere aliq̄s potāt
feci malum. **Nō** habeo maculam nō
feci malum. **Nō** enī; nobis sufficit
malū nō facere n̄ se cerim⁹ bonū vñ

sequit̄ scdm opus virtutis a opa
tur iusticiā. **vñ** bona opa: custodiē
do mandata dei. **Sequit̄** effectus ter
cie virtu

Rico **Qui** loquit̄ ve
ritatem pro vt
existit in corde suo. a hoc facit que
dam virtus q̄ a p̄ho. iij. ethicorū;
vocatur veritas p̄ quā homo se ta
lem in factis a in verbis ostendit
exterioris qualis est interioris. **Seq̄**
tur effectus virtutis quartus qui
non egit dolum in lingua sua. ali
um verbis decipiendo. **Quintus** ē

Nec fecit primo suo malū in facto
Iero **Quidam** proximum pu
tant fratrem esse aut vi
cinū aut cognatum. **Proxim⁹** no
ster omnis homo christianus est
de q̄ dñs dicit. dilige proximum tu
um sicut teipsum. **Sextus** effectus
est a opprobrium non accipit ad
uersus proximos suos.

Iero **vñ** opprobrium detrahitio
mis de fratrib⁹ non acce
ptaui. **Tūc** non accipis opprobri
um de proximis dictum si pri⁹ nō
credis ante q̄ probas illd eē verū

Hugo **Ac** si dicat non vult
audire verba detrahi
onis quia scdm **Jeronimum** si de
est auditor deest et detractor. **Seq̄**
tur effectus septim⁹. **Ad** nihilum
deductus est in cōspectu eius ma
lignus. **vñ** non est acceptus in cōn
spectu boni viri nec alicuius repu
tatio.

Iero **Nam** in ecclesia qui
cunq; malus est in
cōspectu sc̄i pro nihilo reputat̄.

Rico **Quia** s̄m veritate non ē
aliquo honore dignus

eo q̄ honor referendus est alicui
 testimoniu suę virtutis vt habet
 quarto ethicoꝝ Et quia timor
 est comes virtutum ideo adiungi
 tur timentes autem dominum pu
 ro corde & vere virtuosos glificat
 eos manifeste & publice honoran
 do Reuerencia enim delata alicui
 in testimoniu suę virtutis etiam
 in secreto vel coram paucis dicitur
 honor Si autē hoc fiat publice vel
 coram multis dicitur gloria quasi
 quedam dala. g. mutata in ca da
 ritate. **Augusti** Sic illa vii.
 dicta. **Augusti** supiora ope
 ra virtutum ptinent ad pfectos.
 Ita ea que nunc dicitur est pt
 nent ad incipientes & impfectos
 Sequitur ergo. viii. virtus.

Nicol Qui iurat primo suo
 et non decipit & qui fa
 cit iuramentum bonū et tenet im
 plendo illud. In trāslacōne hebra
 ica habetur sic iurat vt se affligat
 p ieiunia & vigiliis: carnē castigā
 do. & non mutat. s. iuramentū ser
 uando. tamen ibi ponit iuramentū
 pro voto quod utiq̄ est obligatio tōriū

Hugo Et hec virtus ē imp
 fectorū quia domi
 nus precepit pfectis omnino nō
 iurare. Virtus. ix. est qui pecuniā
 suam non debet ad vsuram.

Cassi Duobus modis in scri
 pturis sanctis pecunia
 probatur intelligi. Vna est ista
 metallica que ad vsuram omnino
 dari prohibetur. quoniam viciū
 cupiditatis est erigere velle quod
 te nescias cōmodasse. Altera ē

qm̄ ad vsurā dare euangelio docē
 te suademus & predicationes san
 ctissimas & instituta diuina. ait eī
 Sciebas me hominem ducem et
 austerum nonne oportuerat te cō
 mittere pecuniā meam numula
 rijs & ego veniens eregissez vtiq̄
 quod meum est cum vsura.

Iero Multi nolunt illam do
 nare si exinde precium nō
 recipiunt. Tamē licet viduum et ve
 stium de ista predicatione accipe
 re sicut paulus dicit. Qui euange
 lium predicant de euangelio viuere
 debent. Et dominus ait. Dignus
 est operarius cibo suo. sed qui plus
 requirere voluerit in vsura reputa
 tur. Hec virtus etiam impfectōrū
 est quia et si non peccet q̄s eo q̄
 q̄ntū debet tātū recipit tamen per
 fectio non est quia dicitur est s̄fra
 ge esurienti panē tuū. Et beatius
 est magis dare q̄ accipere. vs que q̄
 ad ista peruenit minor est a perfe
 ctione. Sequitur de cima virtus
 et munera super innocentes non
 accipit. **Hugo** id est causam
 innocētis non
 deprimat vel retardauit pro mu
 nere alicuius. Quod etiam imper
 fectorum est quia debemus etiam
 si possumus innocentes liberare &
 promo. **Cas** Expositis. x. virtu
 uere. **Cas** tibus propheta
 cōcludit dicens. uī facit hec. Nō
 dixit qui cōtat hec vt nos ad actu
 alem virtutez constringeret ne se
 creta tantū misterij intenti sol can
 tibus niamiter psallerem. nō cō
 mouebitur. a deo non diuide in
 e. iij.

Qui boni sunt, boni sunt, boni sunt, qui non offendit, non offendit qui bonum
seruat, lege seruat qui in illa fuit et verba seruat; qui fuit hoc, non tenet,
inhibetur in eternum

eternum quod solis sanctis prestat
Iero Que si quis irreprehensi-
biliter in moribus custodi-
erit non solum in commotione eter-
ni iudicis securus erit. **Ver** etiam
ipsum montem possidere merebi-
tur in christo iesu domino nostro
cui cum patre et spiritu sancto est
honor et gloria in secula seculorum
Amen.

Conserva me
domine huic psalms prepo-
nitur talis titulus **Titu-**
li inscriptio **Glo** hic titulus
ipsi dauid. **Glo** de euangelio.
non de veteri lege sumit In euange-
lio enim legitur quod crucifixo domino
pylatus talem titulum cruci affixit
Iesus nazarenus rex iudeorum que-
cum multi iudeorum vellet delere
dicentes. non scribere rex iudeorum
sed scribe quia dixit rex sui iudeorum
Respondit pylatus **Quod scripsit**
scripsi. **Hugo** Que verbi gemi-
natio regni christi
confirmationem notauit. Quod
intelligens es dras per spiritum sanctum
huic psalms titulus apposuit predictum
ostendens esse agendum in eodem
psalms de regno christi per illam inscri-
ptionem **Iero** Tres enim sunt
signati. **Iero** tituli qui scribun-
tur. **Vnus** exequialis super tumu-
los mortuorum alius precemialis
ut in portis ciuitatis vel domorum
ab laudem fundatorum. **Tertius**
triumphalis in victoria regis. **Hic**
ergo titulus victoriae regis est. hoc
est christi; qui rex est et post victo-

tiam eius et post victum dyabolum
redempto genere humano scriptus
fuit hebraice grece et latine.

Glosa Ut ostenderetur rex
esse omnium vere iu-
deorum et vere confitentium ipsius
Sensus ergo predicti tituli talis est
Inscriptio tituli id est victoria et re-
gnum quod inscriptio tituli cru-
ci affixa notauit attribuit vel con-
uenit dauid id est christo dauid
enim manu fortis interpretatur et
christus sua fortitudine dyabolum vicit.

Cassi Est autem hic psalms seculi
nem domini breuiter tangunt et re-
surrexio **Rico** Quem beatus
nem. **Rico** petrus ad in-
telligendum scripturas diuinitus
illustratus dicit intelligendum es-
se de christo aduim scilicet. vbi ma-
gnam partem eiusdem psalms de chri-
sto exponit in confirmationem sue
resurrectionis dicens. **Pro**uidebam
dominum autem. **Vsq** in finem psalms.

Cassi christus ergo ex huma-
nitate suscepta verba
fac ad preem seruari se petens et d.

Conserva me domine. **Rico** Per talez
modum lo-
quebatur christus homo deo patri
Matthei vice simo sexto. **Tran**seat
a me calix iste quoniam speraui in
te licet in christo non fuerit spes
pro ut est virtus theoretica eo quod ab
instanti conceptionis fruebatur
fruitione beata. tamen in christo
fuit spes glorie corporis an resur-
rectione quam a deo expectabat. dixi
domino patri deus meus es tu. Sic

loquebatur patri in sua passione
 Hely hely lamazabatani quod ē
 interpretatum deus meus deus meus
 et quid dereliquisti me quoniam
 honorum meorum nō eges. deus
 enim pater nullo bono creato eget
 Et ideo non eget bono ipsius xp̄i
 ut hominibus.

HUGO Post q̄ oāuit
 nis. **HUGO** christus ostē
 dit que bona cōtulit ei deus pater
 mutans p̄sonas loquendo a se dā
 in tertiā ad signandū in christo
 duas naturas vnde dicit **S**anctis
 qui sunt in terra eius. et apostolis
 alijs q̄ fidelibus qui in terra vi
 uentium spem suā posuerūt mirā
 ficauit et miras fecit et ostendit de
 us pater omnes volūitates meas
 et omnes volūitates christi refecit
 tur ad duo. scilicet ad voluntatem mori
 endi et resurgendi quia ipse voluit
 mori propter delicta nostra. et resurge
 re propter iustificationes nostras sic
 dicit apostolus **Augusti.**

Augusti. Vis ergo sanctis miras fecit oēs
 volūitates meas in eis. et p̄fectu eo
 rū quo senserūt q̄ eis p̄uerit hu
 manitas diuinitatis mee ut more
 rer et diuinitas humanitatis ut re
 surgeret.

MICO Vel deus p̄ oēs
 rem. **MICO** voluntates christi
 in sanctis apostolis et apostoli
 cis viris mirabiles fecit illustran
 do eos scientia ad predicandum vo
 luntates suas. et confirmando mi
 raculis predicationes eorum. Et q̄
 per predicationem apostolorum
 conuerse sunt gentes ad fidē que
 prius erant ydolatrie debite. **Idē**

subbitur. **Multiplicate** sūt infirmi
 tates eorum et infirmitates ydola
 trie gentilium. quod patet ex trā
 latione **Jeronim.** iuxta hebreum
 vbi dicitur multiplicabuntur ido
 la eorum postea accelerauerūt q̄
 dimissis ydolis ad fidē christi ve
 lociter cucurrerunt: in deis ēmanē
 tibus in infidelitate p̄ maiori par
 te. **Non congregabo conuenticula**
 id est delubra. Delubrum dicitur
 templum ydolorum vbi conueni
 ebant ad colendum ydola de san
 guinibus quia fiebat sacrificium
 ydolis de sanguinibus animalium
 et aliquando de sanguinibus ho
 minum. Talia conuenticula christi
 per apostolos non congrega
 uit sed magis dissipauit nec me
 mor ero nom̄ eorū per labia mea.

Augusti. S; spūali p̄muta
 tione obliuiscenē
 gentiles quid fuerint nec a me iā
 peccatores vel inimici sed iusti et
 fratres mei et filij dei vocabuntur
 per pacem. **Cassi.** Quia post q̄
 meam.

Cassi. sacris fontibus
 sunt renati pristinis eorū no
 minibus deletis appellati sūt christi
 filij dei et amici sponsi id est
 xp̄i **Popul.** ita conuersus derelictis
 mūdi vanitatibus sequenē dicit

MICO Dominus pars be
 ditatis mee quia con
 uersi ad fidem elegerunt dominū
 iesum christum pro parte sua be
 rebitaria et calicis mei id est passi
 omis mee que per calicem in scrip
 tura designat. vñ saluator de sua
 passione dicit **Mat. xxvii.** Si non
 e. iij.

potest hic calix transire nisi in bā
illumā. Multi autem gētilēs an
te conuersionē xp̄m persequētes
postea conuersi amore xp̄i ad pas
sionem se p̄mptē a letanter obtu
lerūt a hoc p̄pter spem hereditatis
eternē cōsequendē. **I**deo subditur
tu es q̄ restitues hereditatē me
am mihi. **Cas.** hereditas autē xp̄i
est p̄destinata mlti
tudo scōꝝ vnde em̄ dicit̄ in ps̄. ij.
postula a meo dabo tibi gentes in
hereditatē. **Rico.** ceciderūt mi
hi in predaris & in apl̄is qui pre
ceteris fuerunt a spiritu s̄cto illu
minati ipsi p̄ sortes missi fuerūt
ad p̄dicandū. **Q**ue sortes ap̄loꝝ
p̄ funes intelligunt̄ vnde in libro
iosue sortes p̄ tribuū nominātur
frequent̄ ibi fumi culi a funes. Et
loquit̄ hic scriptura in p̄sona xp̄i
trāsendo de mēbris ad caput ete
rnam hereditas mea predara ē in
eccl̄a fidelium que vocatur heredi
tatis xp̄i sicut scribitur **I**ere. v.
ca. Qui fecit omnia ipse est a isra
hel sceptrum hereditatis eius. dñs
exercitūm no. **Hugo** **S**up̄
em̄ x̄ficulum cōfidentur clerici
quando accipiunt benedictionē co
rone dicentes. Dominus pars her
ditatis mee a ca. **Aug.** Tale ē
licis mei. **Aug.** ac si di
cerēt. Eligāt alij sibi p̄tes terrenas
et tēpales quibus fruant̄. portio
mea eternus dominus est. Et bibāt
alij mortiferas voluptates portio
calicis mei dominus est tu es qui

restitues hereditatē meā mihi.
Ideo Restituet deus pater he
reditatē christi quan
do electos suos. corpus videlicet
sanctę ecclēsie ad illaz integritatē
attraxerit vt post resurrectionē ac
ceptis corporibus suis incorrupti
et immortales viuant quia illam
immortalitatē in adam p̄didērūt.
Funes ceciderūt mihi in predaris
Ideo p̄ funes quibus limitat̄
et diuidit̄ hereditas ter
rena intelligunt̄ sortes diuine ele
ctionis ac si dicat partes heredita
tis mee cōtigerunt michi sorte id
est gracia diuine electōnis in pre
datis id est in celestib⁹ vbi nihil
est nisi predarum scilicet immorta
litas impassibilitas a fruicio diu
nitatis. etenim bene contigit michi
quia huiusmodi hereditas mea ce
lestis predara est mihi id est pre
omnibus alijs bonis preciosa da
ta et prebilita. Deinde christus
agit gracias deo patri pro bonis
sibi a suis collatis dicens. **B**ene
dicam do. **Rico** agendo grati
aminum. **Rico** as deo patri si
cut habetur iohannis. xi. **P**ater
gracias ago tibi quoniam audisti
me qui tribuisti michi intellectum
quia ab instanti creationis aīa
christi fuit impleta scientijs. in su
per vsq; ad noctem id est vsq; ad
mortem que in scriptura noꝝ voca
tur in crepuerunt id est in crepauē
runt me tēnes mei id est iudei de cō
sanguinitate mea nati. christus
enim scdm carnem natus fuit de
iudeis. parentela autem designat̄

per renes eo q̄ ibi viget virtus ge-
neratiua in **Cassiodor**⁹

Ac si diceret sup̄ mala que michi
fecit omnis cognatio indeorum; in
super et de tribu iude ex qua traxi
originem me increpasse noscitur
dicentes **Johan** demo-
nis. viij.

Nico mum
hales et **Matthari**. Ecce homo vo-
rara potator vim ac publicano ū
amicus et in passione dicebant.
Vah qui destruis templū dei.

Hugo Vt sic increpueūt
me renes mei. id est
inferior natura mea vsq; ad mortē
id est vsq; ad passibilitatem car-
nis. **Timebat** enim caro passionē
ego autem in illa passione.

Augustinus Prouide-
bam do-
minum in conspectu meo semper
quia veniens in ea que transeunt
non abstulit oculum ab eo qui se-
per ma-

Nicolaus Anima
net. **Nicolaus** enim chri-
sti ab instanti creationis continue
habuit claritatem diuine visionis
quoniam a dextris est in ne com-
moue-
Augustin⁹ id est fa-
ar. **Augustin**⁹ ciet mi-
chi vt stabiliter in eo pmaneam.

Nicolaus humanitas ei
cristi est orga-
num deitati coniundum. Et ideo n̄
potest moueri ad aliquid nisi fm̄
voluntatem deitatis propter qd̄ i
chris̄to non potuit esse aliq̄s mo-
tus inordinatus insurgens ex di-
ctis iniurijs indeorum vel ex q̄bul

q̄ causis alijs. Deinde describitur
chris̄ti resurrectio gloriosa cū sub-
ditur **P**ropter hoc id est propter
resurrectionem meam que infra po-
nitur que eāt causa leticie chris̄ti.
vnde subditur letatum est cor me-
um quia certitudo boni expectati ē
causa delectamēti. et exultauit lin-
gua **Aug**. Ac si dicat pp̄t qd̄ a
mea **Aug**. in cogitationib⁹ me-
is iocunditas. a in vobis exultacō.

Cassio Ipsa enim est perfe-
cta leticia que et hi-
lari corde concipitur a alacri smo-
ne profer-
Nicolaus in sup-
tur.

ro mea requiescet in spe scilicet resur-
rectionis future **Quoniam** nō de-
relinques animam meam in infer-
no in limbo sanctorum p̄m vbi
anima chris̄ti fuit p. xxxix. horas
tm̄ scilicet ab hora nona ferie sexte. in
qua fuit sepata a corpore vsq; ad
dilatulum diei dominice quando
fuit corpori reunita **I**dem subditur.
nec dabis sanctum tuum a corp⁹
meum impollutum. videre corrup-
tionem a incinerationem vel putre-
factionem. fuit tamen ibi corrupcō
accipiendo p̄ morte q̄ corp⁹ xp̄i fu-
it vere mortuū p̄ separez aie **no-
tas** in fecisti vias vite accelerando
tps̄ resurre-

Aug. vel notas fe-
ctōis mee. **Aug**. cisti per me
hūilitatis vias vt ad vitā redirēt
hoies vñ p̄ supbiā ceciderāt. In q̄
bus q̄ ego **Hugo** adimple-
fū in fecisti. **Hugo** B me leti-
cia cū vultu tuo cū ad dextera tuā
sessurus ascēdero a delectacō es ēēt

mibi in dextera tua & in confectu tuo et hoc vsq; in finem & perfecta eterna

Nico q; dignitas hu-
liter. **Nico** ius sessionis xpi
hominis erit sempiterna duracionis

Colle hunc versiculum expo-
nunt. Jeronim⁹ et aug.
vt sit vox christi pro se & suis fide-
bus i qbus. quia ipse e Adimple-
bis. ait. me. & meos in futura leti-
cia cum vultu tuo vt nil vltra que-
rant aliquid cum facie ad faciem
te vide

Glosa Et interim fi-
runt eis delecta-
tiones & consolaciones in itinere hu-
ius vite in dextera tua & i fauore &
appreciatione tua que delectationes
pducunt eos vsq; in finem & vsq; ad
consumationem eterne beatitudinis

Cassi Considerem⁹ hunc ps
quato nos munere sa-
lutis informet. In passionib⁹ con-
fidentia. i spe eterna gloria pollice-
tur vt do cedo que futura sunt pro-
spera. pncipia no timeam⁹ aduersa
Scola celestis. erudicio vitalis. au-
ditio riu veritatis. disciplina certis-
sime singularitatis. q; discipulos
occupat sensibus fructuosis non
inanium lenocinatione verbo cu.

Iero Vnde nos deprecamur
vt a delectationib⁹ qui-
bus sancti potiuntur nequa q; dis-
iudi si no meremur nostri gloria
non excludamur a venia per chri-
stum dominum nostrum cui cum
etno pze a spu. s. e honoz et gloria
in secula seculoz Amē

Exaudi domi

ne iusticiam Titulus huius psal-
mi talis est. oratio dauid

Cass Cum multi ps in textu
suo habeant orationes
mouere videtur cur hic talem pre-
posuit inscriptione. Sed quis alij
cum rebus diuersis breuiter mix-
tas obtineant orationes. iste tamen
pene to sui cōtexione supplicatio e

Glo Et est pm⁹ eoru q noie
oratiois intitulant. Sūt
& alij quatuor videlz. lxxxv. s. In-
clina domine. et. lxxxix. s. Dne esu-
giuza. ci. viz. Domine exaudi. Ac-
q. cxli. s. vox mea Ps em pns est
oratio christi capitis adiuncta sibi
ecclesia que corpus christi est.

Hugo Orauit autē christ⁹
non pro sua sed pro
nostravtilitate vt nos ad oratio-
nem mutaret sicut fleuit lazarium
vt nos caritatem proximi doceret
habere. quia omnis christi adio e
nostra instructio Sensus tituli ta-
lis est hic ps est oratio dauid id
est christi signati p dauid q; ma-
nu fortis est et desiderabilis vt se-
pe supra di

Cassi Tripharia
atum est. orō ab hūa-
nitate christi in hoc ps exprime.
Prima est vt scdm iusticiam sua
petit sibi debere restitui. Secda e vt
a iudeoz in sibi eius puitas libe-
retur. In tercia resurrectione ve-
locissimam deprecatur: ne diuci-
us insultare liceat puerfo populo
iudeorum. Et ne aliquid de illius
maiestate turba fidelium habeat
ambiguuz proficitur se in eterna
beatitudine esse mansurum.

Iero. Vox ergo christi in passione vel ecclesie in tribulatione orat dicens.

Exaudi deus in **HUGO** noticiam meam.

qua tibi usque ad mortem obediens fui in te de deprecatione meam que est de malis tollendis. **HUGO** in demerentie tue prope orationem meam que est de bonis adipiscendis. orationem dico factam non in labijs dolosis sed simplicibus. Quia sicut dicit psalmus. Dolus non fuit in ore eius. Oratione illorum est dolosa qui dicunt. domine domine et non faciunt voluntatem.

Dico. Loquitur de patris. **Dico.** deo pro modum humanum quia in deo non sunt lineamenta corporis unde subdit specificationem sue petitionis dicens.

Cassi. De vultu tuo et de aspectu tuo secundum illa que in me respicis atque cognoscis.

HUGO Iudicium meum quo iudicatus sum a pilato prodeat et exeat in publicum ad noticiam omnium gentium. et oculi tui o domine videant equitatem retribuendo mihi gloriam refulgere rationis. hec est enim equitas ut sicut in passione humillimus factus sum omnium ita in resurrectione et ascensione exaltatus sum super omnes. unde ad philippum. apostolus dicit propter quod et deus exaltauit illum. et ostendit quod hoc meruit cum subiungit.

Glo. Robasti cor meum et visitasti nocte et ipsum cor meum visitatione tribulationis pro-

batum est que tribulatio non solum nox dicitur sed etiam ignis. Nox quia perturbat. ignis quia exurit. unde subdit ignem tribulationis me examinasti hoc dicit ad similitudinem fornacis que metallum purgat et non est inuenta in me iniquitas. unde psalmus. Iniquitates non feci.

Cassi. Sic ergo et tribulatio me examinasti hoc dicit ad similitudinem fornacis que metallum purgat et non est inuenta in me iniquitas. unde psalmus. Iniquitates non feci. **Glo.** Et hoc non dico iactanter. **Glo.** Et hoc non dico iactanter. **Glo.** Et hoc non dico iactanter.

ut non loquar de meum opera hominum.

Aug. et ut aliquid preceat de ore meo quod pertinet ad gloriam.

HUGO Opa bona laude tua. **HUGO** innum loquunt iactatores qui non deum sed seipsum in suis operibus laudant propter verba labiorum tuorum adimplenda et ut implerent scripturam de re deptione generis humani pro me oplenda que pro ora prophetarum locutus es ego custodiui vias duas. scilicet paupertatis humane modestatis atque passionis. Hoc etiam querit fidelis.

Ier. propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Ac si dicat timens futura supplicia que legis transgressoribus comminat es duris me laboribus exercui et subieci corpus anime peccati. Sed quomodo hoc dicit duras cum in euangelio dicitur. Iugum meum suauis est et onus meum leue. Suaue est volentibus et durum est nolentibus. quis dux

esse videat ad sanctos pp̄ corpale
cōditionē tñ suaue ē ipis qui hñt
sp̄e remuneracōis vite etne. **P**er
fice gressus meos v̄ ad? vel sensus
meos **i semitis tuis** v̄ in mādā
tis tuis. p̄ficere est ad finē pducē.

Cass Inchoamus enim duz
in hoc mundo probabi
li conuersatione degimus sed vbi
ad finem venerit religiosa constā
tia ibi p̄ficimur ibi tota integrita
te cōplemur sicut ait euangeliz.

Qui pseuerauerit vsq; in finem: s̄
saluus. **Hugo** Ut nō moue
erit. **Hugo** atur vestigia
mea supple a semitis v̄ a mādātis

tuis quia vt dicit dominus luc. ix.
Nemo mittens manum suam ad
aratrum et aspiciens retro aptus
est regno dei. vel est vox christi di
centis. p̄fice gressus meos in semi
tis tuis quia **August** custodi
si dicat.

August ui vias
duras vtiq; ad p̄ficiēdos gressus
meos i semitis tuis v̄ vt p̄ficet car
itas eccē in angustiis vijs qb? ve
nietur ad requiem. vt nō mouean
tur vestigia mea v̄ signa itineris
mei que tanq̄ vestigia sacramen
tis et scripturis apostolicis imp̄s
sa sunt vt illa intueantur a obser
uent omnes qui me sequi volunt.

Hugo Deinde petit xp̄us
a iudeis p̄sequētibus
liberari vnde dicit ego clamaui id
est valida intentione preces ad te
dixi quoniam exaudisti me sicut
ad hebreos. iij. dicit apostolus. In
omnibus exauditus est pro sua re
uerencia. Sed videtur q̄ deberet di

cere e conuerso Exaudisti me quo
niam clamaui. Quod soluit grego
rius dicens. Reminein exaudit de
us nisi quem vt preceatur inspirat
Est ergo sensus Ego clamaui quā
dedisti mihi cōfidentiam impetran
di. Et ideo Indima aurem tuā. s̄. mi
serico die mihi infirmo infirmita
te pene exaudi verba mea que se
quuntur. **M**irifica mias tuas. **M**ise
ricordie dei fuerunt q̄ per passio
nem filij sui voluit sibi reconciari
mundum. **H**as ip̄e deus patre mi
rabiles fecit qñ p̄ filium suum in
carnatum a passum qui resurrexit
a mortuis a ascendit ad celos rede
mit mundum a etiam multa miā
cula fecit. hec enī miācula admi
rantes iudei a videntes excecati sūt
et gentes laudantes crediderunt

Vnde a de beato angustio dicitur
Nec faciabitur illis diebus dulce
dme mirabili considerare altitudi
nē diuini consilij sup salute; gn̄is
humani qui saluos facis sperantes
in **Cassi** v̄ in eterna vita con
te. **Cassi** stitues. **N**am frequē
ter illi magis in hoc mūdo trucidati
sunt qui ei nomini crediderunt

Hugo Et quia iudei vt predi
candum est inuiderūt mi
rabilibus que xp̄s faciebat. ideo
ip̄e petiit ab eorum insidijs libera
ri dicēs. **R**esistētibus iudeis dex
tre tue v̄ mihi qui sum dextrā tua
p̄ qm̄ facta sunt oīa custodi me v̄
humilitatem meam vt pupillam
oculi que tenerrime custoditur.

Cas pupilla ē media ps oculi
q̄ lux et tēbre dijudicant

a disceduntur. huic uenient op i
ta e humanitas xpi cui datur et
in suo iudicio iustos a peccatoribus
segrega

Glo Quia eos qui fi
dem humanita
tis habent in sorte bonorum: alios in
consorcio malorum anumerat. Quo
modo autem me custodies subiugi
tur cum dicit ubi umbra alarum
tuarum pro

Cassi Misericor
dia quippe a
caritas ale sunt patris quibus se p
tigi congruente expostulat a fa
cie. v. a trauulēta a fera pntia. ipio
rum v. dem onum qui me afflixerūt
quē excecatur; ipm iudeorum in nece
meam ardore precipiti cōpulerūt
a opus est vt ptegas. q. **I** mimi
ci mei v. iudei aiam v. vitam mea;
circūderūt quē aī gladijs a fustib
bus cum insanorum turba me cape
re uenerūt. ad ipem suū cōduserūt.

Condudunt ad ipem qui mltaxo
racitate pinguescūt. Sic iudei sae le
rum mimitate saginati capti xpo
sua pingui leticia coopti sunt.

Augusti Et postquam cupidi
tas eorum de seclere
saciata est os eorum locuti est sup
bia dicendo aue rex iudeorum. Vach
qui destruis templum dicit.

Nico Et bene hic dixit tū ore
et nō etiam corde locuti
sunt quia sceleratorum mos est illa fre
quenter defendere sermone que no
sunt cōscia teste damnare. **P**ro
ijacentes me v. extra ciuitatem me
eijcientes ad crucifigendū. Nunc
pūs tpus posuit pro futuro quod b
apud prophetas cognoscit v. hitati.

Glo Circūderunt me in cru
ce non obsequio s. furo
re quasi ab spectaculo cōueniētes
et hoc ideo quia oculos suos statue
rūt dedinare i terrā quia ne amit
terent locū a gentē occiderūt xpm

Aug Intentionē cordis sui
sta tuerunt dedinare i
ista terrena putantes magnū ma
lum pati eum qui occidebatur et
se nullum qui

Hugo Euse
preunt
me iudei a discipulo tradente. a p
fide pilato iudice. a a deo dispo
te. sicut leo v. dyabolus paratus ad
pre

Cassi Principes iudeorum
dā. iuste compati sunt
leoni dyabolo quo autore fremu
erunt a multo peiores effecti sunt

D yabolus siquidem dominum tem
ptauit quem cruci istorum insania
crudelis affixit. Et reliquus popu
lus iudeorum effectus est sicut ca
tulus leōis v. filius dyaboli assen
tiens principibus sacerdotum cui
dicitur e vos ex patre dyabolo estis

Iste populus similiter fremebat
contra xpm habitans v. pmanēs

Augusti Et cogitās in ab
ditis v. de insidijs

quibus circūueneret a perderet iu
stum. **E**urge ad v. m. dicitā cōtra
iudeos. domine quem dormite ar
bitrantur a iniquitates hominum
non curare. preueni euz. v. idelicet
populum iudaicum. vt ante exce
centur malicia sua et v. m. dicitā pre
ueniat priusquam pficiant peccata.

Glosa A simili currens
dicit **C**urrit ppls vt

et crucifigat. Currit deus pater ut in
dicit sed deus preuenit excecando
Reo enim prius in alium quam in se pec
cat quia quisque peccando se ledit
prius quam alium. petit ergo ut factum
eorum vindicta excecationis preue
niat. Et ita supplantat eum. a simi
li luctantis et subuertit eum et fac
it locum gentem perdat per quibus
retinendis me crudeliter occidit.

Augusti Eripe aiam meam
refuscitando me a
morte que michi ab impio popu
lo interrogata est. framea tua et
animam meam que framea tua est tam
quam ferrea quam manus tua et virtus
eterna tua assumpsit ut per ipsam
detelleret regna iniquitatis et dya
boli et diuidat iustos ab impiis. Hanc
ergo erue ab inimicis manus tue
hoc est virtus tue viz. ab inimi
cis meis qui sum virtus tua.

Iero Framea ergo dei patris
aia christi est de qua fac
iustam

Cassi Nam per ipsam
vindicam diabolum vicit
per ipsam mundum a suppositione sor
dida mundavit. per ipsam detellata est
captiuitas que humani generis
soluere possit.

Nico Postquam christus
debat liberatione subdit de aduersariis
retributione dicens domine a pau
cis viz. fidelibus et credentibus de terra
diuide eos per diuersa loca dispergen
do in captiuitatem. In vita eorum

Augusti id est de terra quam
inhabitans. scilicet a civitate
de iherusalem disperdit eos per orbem
terrarum in ista vita quam solam vitam

suam putant quia eternam desperant.

Nico Hoc factum est per tyrum
et respasianum. Nam pau
lo ante destructionem civitatis ihe
rusalem quidam iudei ad fidem con
uersi premoniti sunt a spiritu sancto
ut civitatem exirent et in regnum
agrippe tenderent ne cum impiis iu
deis perirent. Causa; huius dispersi
onis consequenter ponit. scilicet de abscis
ditis **Aug** de peccatis que tanquam
tuis tenebre abscondun
tur a lumine veritatis tue adimple
tus est venter eorum; et adimpleta
est memoria eorum in tantum ut obliui
scant deum. saturati sunt filii et de
opibus malis. per filios eius opera intel
ligimus. Et sic bonis opera habent bonos fi
lios. Ita malos filios mala opera
Translatio romana habet saturati sunt
porcina et immundicia sua et caulean
tes margaritam et sermonem dei.

Cassi O iniquitas excecanda
audiebat sensus eorum
mandata dei et illi saturabant sor
dibus peccatorum et dimiserunt reliquias
suas. scilicet reliquias peccatorum et maledi
ctionis puulis et posteris suis.

Augusti Clamantes patrem
hoc super nos et super
filios nostros. Ego autem que non apparui
eis qui corde sordido et tenebroso
lucem sapientie videre non possunt in iusti
cia tua apparebo de iudicio morte con
spectui **Cassi** In conspectu patris
tuo apparere se dicit in
iusticia quam eius voluntate impleverat
quam mundum ab interitu mortis sal
guis sui effudit **hugo** faciat
one salvavit salute

hugo salute

generis humani de qua et in cruce
Sicio ac si dicat duz illi saturati
fuit inuidia sua ut me cogsceret.

Jeronimus Ego scia
to 2 in san
ctis et electis tuis q̄ per me credide
runt quia meum est qd̄ illis pre
stitisti. Nam in illis sūa ipsi in me
te cum cum apparuerit gloria tua.]

Cas Christ⁹ saturari se testa
tur de humani generis
credulitate suscepta qm̄ numerus
sāctorum beata adunatioe supplē
dus est. patris autem gloria ma
nifestatur in iudicō domini salua
toris cum vnus quisq; recipiet pro
actibus suis mercedē sicut ipse do
minus apostolis suis dicit In illa
die cognoscetis quia ego in patre
a pater in me est Sic ergo patris
et filij a spiritus sancti vna natura
vna ptās vna gloria declaratur.

Jeronimus Ros igitur
domine iste
fu christe a te redempti qui nobis
exemplum ad orandum ad ope
randum et ad paciendum tradi
disti tanta potēciam pietatemq;
cernentes supplices exoram⁹ vt ex
aminati diuino igne non sim⁹ hu
manorum opm̄ detractores sed in
cessabiles et fixi gloriam tuā iugi
ter extollamus in ope. pferamus
in fide: laudem⁹ in voce qz tu es bñ
dictus in secula seculorū Amen.

Psalmus. cxxij

Diligaz te do
mine Titulus huius

psalmi talis est. In fr̄empus
ro domini dauid qui locut⁹ est do
mino verba canticū huius in die q̄
eripuit eum dominus de manu im
micorum eius a de manu saul. 3.

Glo legitur v̄ regū qz rex im
quus saul persecutus ē
dauid mitem a mansuetum q̄ mor
tuo d̄d̄ liberatus ē et i pace reguit
Pro hac liberatione dauid canta
uit domino lr̄aliter hunc psalmū
pro gratiarum adōne sed quia ti
tulus habet in fine canticū remo
uemur ab hystoria. s̄ finis namq;
christus est. Canticum vero exul
tatio de eternis. Melius ergo acci
piatur de toto christo. s̄ de se et cor
pore eius quod est ecclesia qm̄ to
tam dominus liberauit in die t̄sur
reditionis de manu inimicorum id
est inde orūza demonum. et de ma
nu saul v̄ mortis Per saul enim in
telligitur mox Sensus ergo pre
dicti tituli talis est. Verba canti
cū huius agentis de leticia redire
dionis christi a constitutionis ec
clesie et tendentis in finem id ē in
christum conueniunt dauid id ē
christo scilicet puero domini. de q̄
psal. dicit Puer natus est nobis
Que verba locutus est christus p
se et suis fidelibus domino id est
ad honorem dei patris. in die qua
eripuit eum v̄ liberauit christum
hominem aq; suis fidelibus de ma
nu inimicorum eius id est de pote
state iudeorum quantum ad chri
stum. et de potestate demonū qn
tum ad eius membra. a de manu
saul id ē mortis Saul enim petiō

in te p[ro]fatur q[ui]a populus n[on] volu-
tate dei hanc sibi regem petijt. Si-
militer deus mortem non fecit sed
impij eam sibi manibus a pedibus
acquiserunt. Itē Jeronim[us] aug[ustinus]
et cassio Augusti. H[ic] xp[istu]s a
ecclesia et t[er]re xp[istu]s caput a corp[or]e

Diligam te Cassi. diligit
domine. d[omi]n[us] m[us] q[ui]
mandatis eius deuotus obtempe-
rat sicut ait in euangelio. Qui au-
dit uerba mea et facit ea hic est q[ui]
diligit me. Non dicit diligo. sed di-
ligam in futuro ut notet p[er]seuerā-
ciam. quatinus nunq[ui]am defecisse vi-
deatur. Causam huius dilectōnis
subdit.

Rico. fortitudo mea
dicens. p[ro] q[ui]a fortis su[us]
contra insultus inimicor[um]. domin[us]
firmamentum me[um]. dans mihi
firmitatem paciē in tolerancia ad
uersario[rum]. et refugium meum.
in magnitudine imminentiū peri-
culor[um]. Et liberator meus. de mor-
te inferni. dein mutās p[er]sonā ait

August. Deus meus adiu-
tor meus. qui mihi
adiutorium uocationis tue prius
p[ro]stitit. Et ip[s]e hoc s[er]uato i[st]o

Rico. de p[ri]mo uita et ne p[ro]
teator meus. contra in-
furgētes hostes. Et coram salutis
meae. repellens a concutiens inimi-
cos meos. **Glosa**. La suscep-
tor me[us]

quia tu suscepisti me p[ro] gratia. Et
ideo laudans. Inor meam glo-
riam sed deum. **Hugo**. Linuo-
quens. cabo

dominū. la[us] deuotione cordis. La
sic p[er] eius adiutorium. ab inimi-
cis meis. la[us] spiritualibus q[ui] car-
nalibus. saluus ero. quod bene
sequitur post inuocationem s[er]m[on]i il-
lud iohelis iij. Omnis qui inuoca-
uerit nomen domini saluus erit. De
inde in p[er]sona iustor[um] qui fuerunt
ante aduentu[m] xp[isti] p[ro]pheta agit de
cladib[us] humani generis. d. l. u. Je-
ru[sa]lem. circūderunt. continua l[et]am. posset
aliquis dicere. Tu dicis te esse sal-
uandū quare hoc dicis. Quid ma-
li tibi est. ecce. circūderunt me
dolores mortis. u. dyaboli qui an-
te aduentu[m] christi possidebant
genus humanū. Vel dolores mor-
tis dic[untur] penalitates carnis ut fa mes-
sitis calor frigus a huiusmodi. La-
torrentes iniquitatis. id ē fluxus
peccatorum rapide abundantes
conturbauerunt me. q[ui]a p[ro] peccatu[m]
conturbatur anima sic q[ui] nesciat
quid eligendum aut fugiendū sit

Jerro. Dolores inferni circū-
derunt me. u. inuidie de-
tractantiū que mortē infernalem
opant a p[ro]ducunt ad infernū p[er]ti-
dem au[tem]. **Hugo**. p[ro] occupa-
gusti. uerunt me
laq[ui] mortis. u. reatus originalis
peccati prius ligauit me q[ui]a ex p[ro]
pria uirtute peccatē. Est m[ul]tiplex
mors quarum quelibet habet laq[ui]
os suos. Sed quemadmodu[m] ab
his fuerit liberatus s[er]uato exponit
dicēs. u. tribulatiōe mea inuo-
caui domi[n]u[m]. **Cassiod**. hoc est
num[er]u[m]. unum
singulare remedium inter mala

predicanda. In uocare dominum in tribulationibus suis quoniam constat totis uiribus peti quod tempore necessitatis optat. Quae dominus inuocauit consequentem omnibus. Et ad deum meum clamaui pro liberatione a periculis malis et ipse dominus exaudiuit de templo sancto suo.

Cassi. Hoc est ex cetera meam. audiuit de corde meo in quo habitat uocem meam.

Nico. sua gratia mihi danda liberationem et clamor meus qui ex corde procedit in conspectu eius introiit in aures eius. loquitur de deo more humano quo clamor petentis introiit in aures postulantis dominus: quoniam eius oratio exaudit. Deinde omnibus diebus que facta sunt tempore incarnationis dominice. d.

Commotus est et contremuit terra.

Colle. In primo aduentu domini in terra peccatores terreni commoti sunt corde ad penitentiam per predicationem christi contremuerunt exterius per peccatis suis flentes

Jer. quando de infidelitate ad fidem uenerunt a de terrenis credentibus firmus est celi. fundamenta montium et spes a presumptiones superborum. scilicet diuicie honores ceteraque humana quibus illi detenti uelut fundamentis ostentibus immittunt. hec omnia commutata sunt et commota sunt.

Glosa. Ut iam spes mundi non habeat fundamentum in cordibus hominum. Et res dicitur commota sunt. d. quoniam iratus est eis. scilicet dominus propter humana peccata que domino per Augustinum dicitur exponi.

mus id est lacrimosa de peccato penitentem. **Jer.** Que conficitur ex tuius. **Jer.** compunctio cordis et lacrimarum fonte sicut fumus causetur ex igne et aqua. Et abdic in ira hoc est pre timore ire eius quoniam minatur deus impijs eterna superbia. **Cassi.** a postea ignis et caritas dei: uirtutum progressibus crescens. a facie eius id est a noticia eius. exarsit quoniam ipsius illuminatione caritas conceditur eis qui peccata derelinquunt carbonem succensum sunt. Carbones uero succensos peccatores dicit qui uelut carbonem mortui ab igne boni desiderij fugidi in mundi istius tenebra tenebrantur. sed iterum penitentia inflammante reuiuiscunt ab eo ueniente domino. Quod autem uenit consequenter subdit. d. **Indiuit celos**

Jer. Celi et angeli indignati sunt quando gabriel ad mariam uenit a statim descendit christus in carne formam serui accipiens.

Cassi. Et caligo id est dyabolus qui mentes hominum innubilat dum ueritatis splendor non permittit videre quos possidet. et hic dyabolus est sub pedibus eius quia domini saluatoris potestate calcatur. Et ipse qui descendit ascendit super cherubim. Cherubim interpretatur plenitudo scientie. ascendit ergo super cherubim id est supra quod noster intellectus possit comprehendere quando uidentibus apostolis ad celum regna consensit. Que enim creatura preualeat tanti secreti attingere archanum

q̄ carnem terrenā in eterna celo
rum gloria collocauit. Et fecit ea;
creaturis omnibus adorabilem q̄
terrenas protulit passiones. Sequi
tur et v̄o **Gre.** xvii. libro mo
lauit. **Gre.** ratiū Quia lon
ge in altu; ab intellectu nostro se
rapuit volauit sup pennas vētorū
quia scientiam transcendit aīatū
vento quippe animas figurari p̄
velocitate sue conditionis non in
cōuenienter. **Nico.** Nam cogi
tationes ei⁹ velocissime sūt etiam anima inui
sibilis est a inuisibilis mouet cor
pus sicut ventus. a insufflata dici
tur corpori non q̄ deus habeat os
sed ipsam insufflauit corpi hoc est
dedit vel **Cass.** Vel hec reperi
immisit. **Cass.** cio. volauit. su
per pennas ventorum celeritate in
nimiam ondit. v̄ velocius vento fa
ma eius p̄ mundi spacia cucurrit
quando ipso in cunabulis iacente
magis eum stelle claritas nuncia
uit. Quid em̄ dici potest velocius
qui mox natus est in alia mun
di p̄te conspectus est a posuit tene
bras v̄ misterium incarnationis
sue quod nobis est tenebrosū a
et obscurum latibulum suū seip
sū dicit v̄ secretum maiestatis sue
vt qui in natura deitatis sue videri
non poterat sub incarnationis ve
lamine humanis conspectibus re
demptor p̄sissimus appareret. vel
posuit tenebras latibulum suum
Augusti. v̄ obscuritate; sa
cramentorum su
orum a occultam spem in corde fide

liū v̄bi ipse latet nō deserens eos
vnde subdit in circuitu eius taber
naculū eius v̄ cōuersi ad ipsū sūt
in circuitu eius. a ipse est i medio
eorum in quibus tanq̄ in taberna
culo v̄ in dimicantes a militantes
contra vicia habitat hoc tempore
Nam tabernaculum militancium
esse dicitur. tenebrosa aqua v̄ scri
ptura obscura est. in nubibus a
in p̄p̄etis a predicatorib; v̄bi dei
Cas. quia q̄uis se aliquis pu
tat dicta eorum; intellige
re. ad ipsam sicut est virtutem do
ctorum in totū; vix potest perueni
re sicut dicit apostolus. videmus
nunc per speculum et in enigma
te tunc facie **Cassiodor⁹**
ad faciem.

Prefulgore. vna dictio est.

Hugo a preluce v̄ preful
gite. in conspectu. id
est in cognitione. eius. s. christi.
nubes. id est apostoli p̄dicatores
verbi dei. transierunt. mundum.

Grego. xxix. moraliū Quia
predicatores s̄cti
vniuersa mundi spacia miraculo
rum claritate percurreunt qui etiā;
l. grando a carbonēs ignis. locati
sunt quia et per correptionem fe
riunt a per flammam caritatis ac
cendunt. Ipsa quoq; litera s̄cto
rum increpaco natura grandinis
conuenienter exprimitur. Grādo
em̄ inueniens pcutit liquata San
cti autem viri corda audientium
terreces feriūt a blandiētes rigāt
Augusti. Et intonuit d̄ ce
lo dominus. q̄ de

ore iustorum tāq̄ de celestibus do-
minus euangeli- auit. a altissim⁹
dedit vocem suam. vt in profundo
humanarum rerum audiremus ce-
lestia. grandis et carbonis ignis.
hoc supra expositum est. **E**t misit
sagittas suas. v. euangelistas pen-
nis virtutum recto itinere transuo-
lantes. non suis viribus sed eius
a quo missi sunt et dissipauit eos
scz eos ad quos missi sunt.

Cassio fideles recipiendū a
impios abijciendū
sicut dicit apostolus. Alijs sumus
odori vite in vitam. alijs odori mor-
tis in **1ero**. Sācti predicatorēs
mortē sunt odori vite his
qui audiunt et non faciunt.

Cassi fulgura multiplica-
uit. v. mirabilia mul-
ta facit que sic cor d a videntium p
mouerunt que admodum crebra
solent fulgura visa terere. et con-
turbauit eos. s. p. predicta mira-
cula. et apparuerunt fontes aq̄
rū. v. veritates predicandū. que
fontes v. doctrinas eterne vite san-
ctitatis suo ore fundebāt. et reue-
lata sūt fundamēta orbis terrarū.
v. manifesti sunt p̄phete q̄ nō intēl-
ligebant. supra quos credens **lor-
bis**. v. eccā fundatur. que dicitur
orbis qz d toto orbe colligitur. xp̄o
em̄ uemente patuit quod obscuri-
tas diuini eloquij tegebat.

Glosa hinc est qz in die pa-
sceus illa detegunt
q̄ i tpe p̄cedēti q̄ d̄gesime tēta fu-
erēt. Quo ordine hec scā sint osequē-
ter oñdit p̄pheta rōuertens sermo

nem suum ad drum dicens. **A**b in-
crepatione tua domine. facta pec-
catoribus p̄pheta p̄phetarum. ab
inspiratione spiritus ire tue. omi-
natis a dicentis. Nisi penitentiam
egeritis omēs morte moriēti. In
crepationem vero a inspiratione
accipit christi predicatione; qz p
predicationem increpabat pecca-
tores a inspirabat vt timerēt irā
futura; deinde sequit̄ vox ecclesie
dicentis ab de **Cassi**. Et sūm
um patrem. Cassi. s. sūm
vtiqz pater dominum saluatorem
de celo. et accepit me. In sponsam
et assumpsit me de aq̄s multis.
v. de multitudine p̄phoz vel hoc di-
cit de fontibus sacris quādo eccle-
sia catholica multitudine; filio r̄ū
baptismatis regeneracōne cōquirit.
Et triuit me de inimicis meis
fortissimis. v. a p̄secutoribus qui
crudeliter xp̄ianum populum cor-
mentis affligebant. a ab his qui
oderunt me. s. malis hoībus v. he-
reticis. quomā o fortati sunt super
me quasi vincere possunt. Tūc em̄
ecclesia crescere meruit quando eā
data desup p̄tate inimic⁹ afflixit.
Augusti. Reuenerunt
me in die afflictio-
nis mee. v. priores mihi nocuerūt
in tempore quo mortale a laborio-
sum corpus gero. Et factus est do-
min⁹ protector meus. Et quia car-
nales patiebar angustias. Et
eduxit me in latitudinem. spiritu-
alem. **Cassi**. In eccā catholica
fidei. hūc eē amorē fidei
hū null⁹ ignorat vt q̄nto plus per-
f. ij.

secutionibus cōstringitur tanto
plus fidei augmēto dilatetur.

Glo. Eduxit ergo me i latitu
sinem spūalem cōtra
angustias carnis vt me dilataēt
p caritatē merito a numero.

Cassio saluū me fecit Iqñ
me pduxit ad fidem
quoniam voluit me Ianteq̄ ego
illū velle qm̄ me elegit q̄ ḡtis
vocat vniuersos sicut ipse dicit s̄i
euang. Non vos me elegistis. sed
ego ele

Glo Et postq̄ dedit
mibi gratis fidei
a caritatē m̄ tribuet mibi dñs
hic in p̄nti sc̄dm iusticiā meam
sc̄dm iusticiā bone voluntatis
qui prior tribuit m̄iam antiq̄ ha
berem bonā voluntatem hoc est q̄
p suam m̄iam dedit mibi bene vel
le Et sc̄dm puritatem manū me
arum v factō

Hugo retri
buet
mibi Idando p̄seueranciā Et meri
to retribuet mibi Qui a custodi
uuias **Cassio** dilectō dei a
proximi nec ipse gessit Iussa domi
ni transgrediēdo a deo meo rec
dendo Quoniam omnia iudicia
eius in conspe

Augusti id ē
dumeo pre
mia iustoy a penas impioy a fla
gella corrigendoy a temptacōnes
probandoy. p̄seuerantes in orem
placōne cōsidero Et iusticiā eius
nō respuli a me Quo d faciūt desi
cientes carnis fragilitate sup̄ati
et reuertuntur **Hugo** Et
ad vomitū suū **Hugo** Et

maculatus aq̄ eo Iq̄ cū in ma cu
lato non potero esse maculatus.
qm̄ qui adheret d̄vniū spūs est
Et obfuato me ab im̄q̄tate mea
v caueo a recidūo peccati.

Cassio S̄tiliter b̄a vita de
se ad aliq̄ gratiā domini peruenit
se cognoscit Caueo ne iterū im̄q̄
tatis antiq̄ maculis m̄no detur.

Augusti Et si p̄mansero
immaculatus re
tribuet mibi dominus sc̄dm iusti
ciam meam non solum p̄pter la
titudinem fidei q̄ p dilectionē opa
tur sed etiam p̄pter longitudinem
p̄seueranciē retribuet mibi Et
sc̄dm puritatem manū opaci
onum mearū in cōspectu oculorū
eius non quo homines vidēt qm̄
q̄ vidēt ep̄alia sunt. q̄ at at nō vi
dent eterna sūt. quo p̄tinet altitu
do sp̄i

Colle hec q̄ premissa
sc̄oz. sūt dicit ecclā ad
excitandū nos a ad puocandū ad
fidē rectā. sp̄ certā. opacionē bonā
et retributiōne eternā Sequit̄

Hugo Vox prophete ad xp̄m
Quis sc̄o sc̄is eris I
tu xp̄e in t̄ip̄m sc̄is es natūa Sed
cū sc̄o sc̄is es effectine. sc̄itate; ei
augmētando. Vñ ip̄e ait Ioh̄y.
Sine me nihil potestis facē. Cum
sc̄o igit̄ v cū dño saluatore ip̄o pre
stāte sc̄i esse possu? Et etia tu xp̄e
cū viro in **Rico** qui malum
nocente malū ei n̄ mferēdo
m̄i forsitan malū tp̄alis pene ad
purgatiōne culpe p̄terire vel ad

exercitium sue patientie qd dedit
 citoq; ad bonū vite eternē. **Et** cū
electo ad vitā eternā p p̄stima
 tionē electus eris qz elegit te om
 nib; terrenis. **Hugo** et cum
puerteris v admodū p̄tētis
 te habebis qz fines ip̄m p̄tū. **Vñ**
amos. iij. Si erit malū in cītate qd
 dñs nō fecerit. qñ dicat n̄ erit qd
 nō pmittat dñs fieri. **Vel sic.** Cū
 puerteris p̄tētis v videris eis per
 uer. **Iero.** Cum enī dñs eligit
 suos **Iero.** paupes a reprobos
 potētes a nobiles hoc videt puer
 sum esse ap̄d p̄slos. **Quo** cēs de?
 facit instāv imitā. replēndū illi
 a dicit. **Nō ē** r̄davia dñi. **Idē** aug.
 vel p̄t legi de quoliz.
Hugo Cū scō scūs eris qz ex
 cōiūdu sepe amores for manē a cū
 p̄slo puerteris. qz v ad choi. xv.
 dicit corūpūt bonos mores collo
 quā p̄ua. Et vere cū scō scūs eris
Quomā tu p̄lm humilē quem
 tu sanctificasti a qui te elegit vt di
 ctum ē labū. **Cassi.** cū in die
 facies. **Cassi.** iudicij ad
 dexterā tuā collocabit. **La** oculos
sup̄boz v puerteris v hūiliabis.
 cū ad sinistrā positi in efnā crucia
 tionē mittēdi sūt. Decent at̄ positi
 est oculos sup̄boz hūiliabis qz tā
 tum arrogātes in tartari p̄fun di
 tate descendūt. qñtū se alciōra cōn
 gere putauerūt. **Quomā** tu illū
nas lucernā. **Iero.** Quis est tu
 meam dñe. **Iero.** cerna nisi in
 t̄lect⁹ aie. Sic oculi corp̄is si de lu
 cerna exteriorē nō hūt lumē in te

nebris non vident. Ita in t̄lect⁹
 aie nisi illumnet a xp̄o non videt
 in tenebris huius vite sic in euan
 gelio dicit Erat lux vera que illumi
 nat omnem hominem venientem
 in hunc mundum. **Deus meus** il
lumina tenebras meas. hoc ē ig
 noranciam. **Glosa** **Ve** illū
 cordis mei. **Glosa** na nos q̄
 tenebrofi sumus a merito peccor
 vt me illumines. **Quomā** in te.
 v p̄ tea non a me eripiat. la tem
 ptacōne dyaboli deinde p̄sonam
 mutat ex gaudio dicens. **et in dō**
meo hoc ē in virtute dei mei. **trās**
grediar **mu**. **Aug⁹** **Quē** inter
 rum. **Aug⁹** homines
 et celestem iherusalem peccata
 struxerunt. **Gre.** xv. moralium. Mu
 runt. **Gre.** rus quippe est omne
 illud quod itineri nostro obijciē
 ne ad eum qui diligitur transeat
 sed murum transgredimur cum
 p̄re amoe superne patrie que in
 hoc mūdo fuerit abiecta calcam⁹
Iero. hunc murū edificamus
 peccata patris augendo.
glosa **Deus meus** dicit in
 secunda persona. Deinde
 de ad sui commendationem p̄p̄te
 ta mutat personam dicens. **Impol**
lutavia. **Augusti.** **Nō** venit
 eius. **Augusti.** i homines
 nisi mundauerint viam fidei qua
 veniat ad eos. hinc est qz in p̄ci
 puis solennitatibus templa ma
 nufacta mūdantur a ornantur vt
 magnus sacerdos cum processio
 ne itret. Ita tu adorna thalamū
 mēt̄is operibus virtutū vt cernus
 f. iij.

sacerdos cum plenitudine gratia
rum ad te introeat teq; paulatim
de virtute in virtutem procedere fa
ciat. **Sequitur.** Eloquia dñi igne |
tribulationis | examinata | unde
p̄ bene paciētes eū vt anūciēt.

Cas. Abdita quoq; est genēa
lis promissio vt animos
releuaret humanos dicēs | prote
ctor est omnium sperantiā in se.

Rico. Dum tamen spes ista
proueniat ex gracia &
meritis. Aliter enim nō esset spes
sed presūp̄cō. Dixi de⁹ meus & bñ

Augusti. Quonia; quis
deus preter domi
num | christuz cui seruimus | aut
quis deus preter deum nostrum |
quem post bonam seruitutem tan
q̄ hereditatem patam nos eius
filij possidebim⁹. Hoc etiam cōtra
paganorum dementiā dicitur. eo
q̄ sibi deos in lafaria vanitate fin
xerunt | deus q̄ precinxit | arma
uit | me virtute | vt fortis fin
ne diffuentis simus cupiditatis
impediat opera & gressus meos.

Cassio. Et posuit immacu
lam viam meam | vt
nulla seculi ambitione mouerēt
| Qui perfecit pedes meos tanq̄
ceruo

Augusti. v̄ qui perfe
rum | cit amorem
meum ad trāscendēda spinosa &
vmbrosa implicamē. a hui⁹ seculi

Iero. Sicut cerui cui; alta mō
cium cōscendunt calcāt
pedibus spinas & trāsiūt filias
ita sancti calcant peccata et trāsi
unt impedimenta seculi et sic in su

p̄erna se subleuant. vnde s̄bitus
| et super excelsa stauens me | v̄
spem meā in celestibus collocauit

Qui docet manus meas ad plū
Augusti. v̄ q̄ docet me ope
rari ad supandos
inimicos q̄ nob̄ includere celestia
regna conantur. Deinde mutat p
sonam more p̄phetarum dicēs | et
posuisti vt arcum ereum brachia
mea | hoc est posuisti infatigabile
intentionem bonorum op̄erū meo
rum | et dedisti mihi protectione;
salutis

Glo. v̄ protexisti me
tue | ad salutem q̄a
fortitudo mea paruz posset nisi p̄
tectio tua in adess; | a dextera tua |

Augusti. id est fauor gracie
tue suscepit me in
cura **Colle** Et quia eosdē q̄s
sua.

Colle protegit et curat
aliquando vtiliter flagellat recte
subiunctum est | Et disciplina
tua correxit me **Augusti.**

Augusti.
Corredio tua me deuiare nō sinēs
me direxit vt quicquid ago in eū
finem referam quo coheretur tibi
| a disciplina tua ip̄a me docebit |
que ipsa tua corredio me doceat
v̄ me ad **Iero** Necessē est dum
te.

Iero fumus hic nos s̄
disciplina esse v̄ paulis **Omnis**
inquit disciplina in presēti n̄ vide
tur esse gaudij sed meroris sed po
stea in futurū reddit fructum plu
rimum. dilatasti gressus meos s̄

tus **Augusti.** Quoniam la
me **Augusti** tā fecisti caltra
tem meam hilariter opantē etiā

de his qui subitis me sunt. scilicet de mortalibus rebus et membris

HUGO Ut carnales affectus et appetitus sint subditi michi. **Hec** autem dilatacio fit principatiter per tria plarigitione elemosinarum p delectationes spirituales quas dominus immittit in tribulationibus. et per penitentiam. et non sunt infirmata vestigia mea. id est opa mea que sunt tanquam vestigia id est signa bonarum affectionum. hoc non possunt dicere illi qui statim fessi sunt de prima vel de religione quam assumpserunt.

Iero vero dicit quomodo vestigia bonae voluntatis non infirmantur dicens **Semp** aliquod boni facito ut te dyabolus inueniat occupatum. Enumeratis omnibus que necessaria sunt pugnatura propheta in persona viri iusti promittit se fortiter pugnaturum dicens **Persequar inimicos meos.** id est affectus meos carnales. et comprehendam illos. ut consumantur priusquam ab eis comprehendar vel progrediantur in actum. et non conuertar. ab hac intentione. donec deficient. mortificati. Et consequenter ostendit quomodo deficient dicens **Confringam illos.** primum motus carnales minutatim confitendo et per penitentiam mortificando. nec poterunt stare. sed cadent subtus pedes meos. quia preponam illis amorem quibus itur in eternitate. **Et** hoc totum est ex eo quod **precepisti.** id est arma illi. mei virtute ad bellum. virtute viz

humilitatis contra superbiam. virtute castitatis contra luxuriam et sic de alijs quia homo predicta non posset facere per gratiam sibi datam nisi deus cooperaretur illi gratie scilicet **illud ad roma. ix.** Non est volentis neque currentis sed dei miserentis. **Ideo** subdit **Et supplantasti.** tu enim ego **insurgentes in me.** id est contra me **subtus me.** ut fluentia desideria carnis non dominarentur michi. **Item** augusti. Deinde propheta loquitur in persona christi de iudeis dicens **Et inimicos meos.** id est iudeos **dedisti mihi dorsum.** ut conuerterer per te sequeretur me ut patet in paulo qui de persecutore factus est discipulus et de multis alijs. **Et odi**

Augusti. **entes me.** in odio perducauerunt **HUGO** **disperdiderunt.** **disperdiderunt.** in uniuersum orbem in qua disperdiderunt. **Clamauerunt** nec erat qui saluos faceret. **leos** nec ad quem libet sed **ad dominum.** clamauerunt. **nec exaudiuit eos.** id est non iudicauit eos dignos exaudicione. non recedentes a malicia sua. **Iero** Impij iudei ac heretici clamabunt in futuro iudicio ad dominum nec erit qui saluos faciet eos quia quando clamauit deus ad illos per prophetas et per reliquas scripturas audire noluerunt.

Augusti. **Et comminueram.** **am** eos in pubertate. **Audi** enim sunt non recipientes ymbres misericordie dei ut elati atque inflati superbia. Et ne putent

osuetudine de teo salutis mee sen-
ciam vt terrenam ipsam salutem
sed in excelso de ipso sperem

Cassi. Deus q̄ das videtas
michi. In isto mūdo. p̄
comialiter vindicatur ecclesia quā
do blasphemii et infideles qui ante
cōtumaces extiterūt sicut illi pro
ficia deuotio. **Iero.** Debit etiaz
ne subiedi. **Iero.** de ecclesie

potestatem ligandi soluendi a di-
sciplinam faciēdi. **Vnde** sequitur
La. s̄dis populos s̄b me liberator
meus de inimicis meis iracūdis.

Hugo iracūdis qui fuerūt
in primitiua ecclesia
Vel a demōibus qui irascuntur
qui a fragilibus hominibus supe-
rantur. et per hoc maior est triūm-
phus hominis vincētis. **Et** ab
insurgētibus in me. hoc est a p-
secutoribus qui insurgunt contra
me. exaltabis me. q̄ vt dicit gre-
gorius vbi maior periculum est in
prelio. ibi maior gloria i triūpho

Iero. La viro in q̄ eripies me.
hoc est a dyabolo de quo
dicitur est. **Inimicus homo hoc fecit**

Cassi. Propterea. i. p̄ illas
causas predictas. Confite-
tor tibi in nationibus domine.
i. laudabo te p̄ populos xp̄ianos
quoz vtq̄ lingua ecclesie vox est
Et nō tuo psalmū dicam. vt la-
cius innotescet bonis opibus me-
is. **Psalmus** sicut dictum ē opus
actuale sigt. **Vnde** opa fideliz dō
dicunt gr̄cias offerendas q̄ plus
diuinitas noscitur exaudire q̄ vo-
ces. **Sequitur** vox p̄phete ad p̄tem

Magnificans salutes regis q̄
Augusti. hic est deus pater
q̄ magnificat me
vt admirabiles faciat salutes q̄s
cuius filius dat credentibus.

Iero. Qui animas attrahit p̄
predicationem vt sit la-
tus credentium qui credūt in salu-
tem regis ipsius christi. **et** ip̄e de-
us pater est. facies. i. facit. mi-
sericordiam p̄ suo dauid. i. deo
nostro q̄ est dauid. i. manu fortis
quā vicit mundum cum quo de-
us pater fecit misericordiā quādo
post tribuum fecit ip̄m a mortuis
resurgere. et seminat. i. xp̄iam
credentib⁹ quos p̄ euangelium ge-
nuit. **Et** iaz fecit misericordiā. vsq̄ in secu-
lū. i. in eternum sine fine. **Ip̄e** for-
tissimus et liberator nos ab hoc mū-
do dignet euertere in fine stabilitē
p̄ euangeliū suū. cui cū eterno p̄re
sp̄s factio ē gloria et impiū p̄ imō-
lia secula seculorum. **Amen**

O Eli en arrāt
gloriā. Titulus huius
ps̄ tal' ē. **In** fine ps̄ dō.

Rico. **Beatus** paulus ap̄ls in
lege ap̄ls p̄ erudicō-
nem humanā et dīnam et dō alle-
gat lram hui⁹ ps̄ dicit aq̄ de publi-
catione euāgelij p̄ ap̄los et discipu-
los christi ad rō. x. concludens sic
Ergo fides per auditum. auditus
autem p̄ verbum christi. **Sed** q̄d
dico. **Numquid** non audierunt. et q̄
si dicat. sic. quod probat per lram
huius ps̄ dicens. **Et** quidē. **In** om-
nem terram exiit sonus eorum

et in fines orbis terrae verba eorum
Et in fine p̄s dicitur. **A**diutor me⁹
et redemptor meus quod absolu-
te de christo intelligitur p̄ quem
facta est generalis redemptio toti-
us mū. **G**losa agit ergo iste
di. p̄s de p̄mo ad
uentu christi p̄ quem tiranus dy-
abolus cadit et homo a peccato et
a morte absoluitur. Cuius tituli
sensus talis est p̄s iste attribuit
dauid respicienti in finem id ē in
christum vel in finem v̄ in temp⁹
plenitudinis quod fuit tempus i-
carnationis christi. De quo loqui-
tur apostol⁹ ad galat. iij. At vbi
venit plenitudo temporis misit de-
us filium suum. p̄pheta igit p̄mo
describit euāgelij publicacōe. d.

Que **N**ico id ē apostoli-
ti. **N**ico. sic dicti q̄ fu-
erunt excellētes illuminati a in deū
elevator. Tali modo loquendi vsus
est ysaias. **A**udite celi et aurib⁹
p̄cipe terra. Non em̄ allo queba-
tur corpa celestia a terra; que ele-
mentum est q̄ nō h̄nt sensum vel
intellectum sed sub noīe celoꝝ al-
loquebatur maiores a sub nomie
terre minores. Et sic in p̄posito apo-
stoli nominant **C**eli **L**enarrat glo-
riam dei. **Q**uā christ⁹ habuit i mi-
raculis a gloria; sue resurrectōis
et ascensionis. **D**ec narrauerunt
apostoli v̄bo sue predicationis **L**a
opa manuum eius. **I** facta virtu-
tum domini viz; natiuitate; passio-
nem mortem a **L** annūciat firma-
mentum. **D**er firmamentum in q̄
sūt stelle fixe intelligitur ecclesia

quantum ad doctores sanctos vn-
de dicitur damielis. xij. Qui autez
docti fuerint fulgebūt quasi splen-
dor firmamenti qui ad iusticiam
erudiunt ml̄tos quasi stelle in p̄-
petuas eternitates. **D**ies diei eru-
dat verbum. **D**er diem intelligit
nouum testamentū ab apostolis
et euangelistis descriptū. **D**ies **I**g
v̄ nouum testamentum. **E**ruat
v̄ annūciat diei. **I** v̄ populo xp̄ia-
no. **V**erbum incarnatum v̄ xpm
Let nox. **V**etus testamentū **N**o-
di. **I** v̄ populo iudeoꝝ quiambu-
lat in tenebris. **I**ndicat sc̄am. **D**e
christi incarnatione sicut p̄ ysai-
ir. **P**aruulus natus est nobis a fi-
lius datus est nobis a vocabitur
nomen eius ammirabilis: deus
consiliarius fortis. in quo osten-
ditur humanitas christi et eius
diuini. **C**assi. **V**l dies diei eru-
tas. **C**assi. dat verbum. qm̄
dominus loquebatur apostolis
Ipsa enim diuina claritate irradi-
ans apostol⁹: cordib⁹ purissimis
verba celestis luminis intinabat
Eruat em̄ verbū cum de imis
penetrabilibus sermones in san-
ctorum noticiam p̄ducebat. **N**ox
autem nocti indicat scientiam qm̄
iudas christū iudeis prohibuit ac
tradidit occidendū dicens. **Q**uem
osculatus fuero ipse est tenete eū
Iudicare enim p̄net ad p̄dicō-
nem. **I**dem **N**ico. **L**o sunt
Jeromus **N**ico. loquele ne
q̄ sermones quorum non audian-
tur voces eorum. quia apostoli p̄-
dicabāt liguis oīz gēcū euāgelij

christi. vt hēruē a dū. ij. In oēm
terram exiuit sonus eorum. et in
finēs orbis terre verba eorum. U
 predicationes eoz quia viuēte be
 ato petro apostolo fides xp̄i predi
 cata est vsq; in franciam que est
 in vltimo dimate versus occidentē.
 vñ a jenois fundata ē ecclesia in
 nomine beati petri viui q̄ ipso vi
 uente cōsecrata est. Cum igit apo
 stoli alijq; xp̄i discipuli exierunt
 de iherusalem ad publicandū euā
 geliū p orbē scdm q̄ habet actu.
 Eritis mihi testes in iherusalem
 in omni iudea q̄ samaria a vsq; ad
 vltimum terre. Iherusalem at sita
 est in medio dimate. Et ideo sicut
 euangeliū publicatū est vidente
 petro vsq; ad vltimum dima vsus
 occidentē. Ita intelligendū est v̄sus
 alias ptes mundi. Deinde ab apo
 stolis transit ad psonam dñi oñ
 dens quā dei gloriā isti celi enarra
 uerunt. s. dispensationē incarnati
 onis sue vñ dicit. In sole posuit
tabernaculū suū. In beata virgi
 nem que nominal sol ppter pleni
 tudinem. Iheronimus
 Christus dicitur sol iusticie a ma
 ria interpretatur stella maris. Et
 luminauit sol stellam id est mari
 am vt esset sicut sol. Ied posuit ta
 bernaculum suū in sole qñ corpus
 assumpsit de Hugo p̄t q̄
 vtero suo. Hugo in pso
 na bte virgis dicit eede. xliij. Qui
 creauit me requieuit in tabernacu
 lo meo. et ipse tanq̄ sponsus.
Iheronimus Verbum patris

est sponsus sic dicitur a sponte
 quia totiens pmissus ē p̄phas
 Et caro humana sp̄sa ē cui q̄erat
predens de thalamo suo. hoc est
 de vtero virginis. Exultauit q̄a
 nō inuitus sed hylatis venit. U
gigas. v̄ sicut fortissimus quā ali
 gavit fortem. v̄ dyabolum et vasa
 eius q̄ nos sum⁹ diripuit. ad cur
rendam viam presentis vite

Cassio Quia nō stetit in via
 peccatorū sed tanq̄
 debellatur⁹ dyaboli cucurrit. Quo
 modo hoc. q̄ christ⁹ homo natus
 est. a creuit. docuit passus ē. resur
 rexit. ascēdit ad celos. sedet ad dex
 teram dei. Colle Et nos eius ex
 patris. Colle emplo non de
 temus in hoc mundo querere quī
 etm sed curere sicut pegrini trā
 seuntēs via; huius vite vt ad illā
 quietem possimus peruenire vbi
 christus sedet ad dexteram dei pa
 tris. Vis audire quantum currit.

Nicolaus La sumo celo
egressio eius. ad susceptionem humanitatis in
 qua visitauit nos oīes ex alto. Et
 occurfus eius vsq; ad summum
 eius. Im sua benedicta ascensione
 in qua ascendit sedens ad dexterā
 dei patris. Cassiodo a sum
 mo ce
 lo id est a patre egressio eius na
 tiuitas filij signatur nō tempora
 lis sed cōterna patri que est ante
 omne principium a occurfus ei⁹
 vsq; ad summum eius qui a post
 assumptōez carnis i vtraq; natu
 ra xp̄s pmanēs ad sedē patne ma

iestatis est regressus. Nam cum
 venit a summo in nullo minor pa
 re fuit. cum redijt ad summum
 deus homo equalis patri in diui
 nitatis substantia sicut uenerat p
 seuerat cui nichil humana detra
 xit humilitas. Idem Jeronimus
 et augustinus. Nec est qui se absco
 dit a celo **Cassi.** a spiritus a
 re eius. **Cassi.** a quem p
 ascensionem suam in spe ignis mi
 sit in mundum apostolis a quo ne
 mo abscon **hugo** quia sic ac
 ditur. **hugo** cenli fuerit
 ut nemini pcerent vñ d ipso spiri
 tus sancto dicitur iohannis. xvi. Cū
 uenerit ille spiritus ueritatis argu
 et mundum de peccato quod fecit
 de iusticia qm non fecit. et de iudi
 quod non **Cassio.** Ipse em
 timuit. **Cassio.** calor e a
 quo nemo possit abscondi qui di
 uinitatis sue potentia uincit uis qz
 corda cog **Rico.** Deinde descri
 bitur euage **Rico.** bitur euage
 lij publicati condicio euz dicitur
Ex domini .s. euangelica q ip
 se dominus predicauit in monte s.
Matth. v. bñ paupes ac. et hec di
 citur immaculata quia suos ob
 seruatores custodit immaculatos
 a peccato vñ dñs dicit aplis Joh.
rv. Jam uos mudi estis ppter ser
monē quē locutus sum uobis a ad
dit conuerter **Cassi.** In sua di
 uinitate **Cassi.** In sua di
 uinitate corrigens a ad xpi grām mittēs.
Rico. Testimonium dñi id est
 euangelium fidele quia
 adimplet qd pmitit inducens su

os obsecutores ad vitam btām
sapientiam prestans puulis .v.
 aplis alijs qz christi discipulis q
 erāt simplices a huiles scdm q di
 cit saluator Matth. xi. Confitebor
 tibi pater domine celi a terre quia
 abscondisti hec a sapientibus et
 prudentibus a reuelasti ea puul.
Cassi. Iusticie domini tēe .
 quia sicut christus do
 cuit sic fecit Nam illorum iusticia
 recta non est quibus aliud est in
 ore. aliud est in opel. letificantes
corda .spe **Augusti.** ut qui
 premij. **Augusti.** mārē
 tur iusticias domini corde gaude
 rent in eis qui litere cum dilectio
 ne eas facerēt. n seruū hē cū timore
Rico preceptum domini id
 est nouum testamētū
lucidum .qz dare a lucide traditū
 est euangelium in q ueritas reuela
 ta ē illuminās oculos .viz. interi
 oris hoīs a cor dñs Oculi cordis sūt
 intētio a lux fidei. Euangelium em do
 cēt intētiōē cordis esse simplice a
 fide nō eē fictā in oibus opibus q
 seruus dei opat. Timor domini
hugo Est em timor natural
 qui timet passionem
 corporis quo xps cepit in passione
 pauē a tēdere ut habet Marci. xiiii
 Est et timor humanus q qd eligie
 peccare ne ledat in corpe Est a mū
 danus: iste eligie peccare ne ledatur
 in passione. Et e timor seruū q timet
 pena gehēne a non amat iusticia.
 Est a timor iniustis h amat pncipa
 lit iusticia a sedario timet penaz.
 iste opat bonū pū amore iusticie

et parvum timore gelenne. Est a timor filialis quo quis cauet offendere deum. ne pdat euz. mixta enim cum pauore dilectio: timor domini est de quo habetur. timor domini sanctus permanens in seculum seculi.

Glo quia fructus eius percipitur in eterna beatitudine. Indicia domini vera quia siue dominus minatur siue pollicetur nemine fallit. Iustificata ipsemet ipsa quia non egent alterius auctoritate quam ipsius domini ut firma habeat.

Augusti Vel quia quam non potest eripere supplicium quod dat impijs et premium quod dat pijs.

Cas O ingenium reprobata. Stupenda profunditas Quis autem sufficiens distinguere aut predicare potuisset opera domini nisi spiritus sancto probarentur edita. desiderabilia sunt iudicia dei mandata noua veteris testamini.

Hugo et super omnes aures. et lapidem preciosum multum et super mundanos honores.

Cas Sed qui iuenerit poterit continentes qui noxiam cupiditate laudabili pietate calcarent addit etiam saporis precipua suauitate iocundos dicens. et dulciora deuotis mentibus super mol et fa

Hugo et super omnem uuln. dulcedinem temporalis voluptatis que tamen nequissimis mentibus amara sunt quia oculis egrijs obiosa lux est que puris est amabilis. Ergo diuicijs honoribus

et delicijs terrenis preferunt inuidicia diuina et mandata quam custodia eorum ad gloria perducit exprimam. **Item** quia vere sunt dulciora. **serius** **Nico** et bonus christianus. **Stianus** et de uotus maxime in statu perfectionis positus qui non solum tenet ad precepta sed etiam ad consilia euangelica. custodit id est custodit. **lea** ope adim. **Cassi** Non ad templendo. **pus** sed usque ad ultimum uite spacium in tali deuotione versetur. **Post** obedientiam sequuntur premia. **Vnde** subditur. in custodiendis illis retributio multa tanta enim diuine clementie dona sunt quam nequeunt comprehendere. **Sic** enim apostolus ait. **Quis** nec oculis uidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligentibus se. **De** inde propheta petit se a uiuentibus purgari ut digne possit dominum laudare dicens. Delicta quis intelligit **Multa** enim sunt peccata que intelligimus que uidelicet secreta uoluntate peccamus. cum reprobis concupiscimus. cum ceteris prestanciores effici volumus. cum cibos appetimus dulciores. et his similia de quibus monemur a salomone. **Non** eas post concupiscitias tuas. aliqua sunt tamen que omnimode ignoramus quorum nec origines possumus nec surreptiones agnoscere. **Vnde** subaudiendum est delicta uidelicet omnia que intelligit. **Iheronimus**.

quasi dicat nullus nisi scrutator
cordium deus qui et potens est ea
dimittere. **V**nde sequens orat di.
Aug⁹ Lab occultis meis. **V**
a cupiditatibus in me la
tentibus. **HUGO** vlt' a peccatis ob
litis et ignoratis
Munda me dñe. **V**ñ dicit augusti.
Pius dñs pie penitentibus aut pec
cata dimittit à obliuiscit ad memori
am reducit. **L** a ab alienis. **l** q suggesti
one dyaboli vel hois fiunt. **Q**ue
dicuntur aliena qz pmo sunt illi
qui suggerit. scd efficiunt illi q
suggestioni consentit. **I**de3 cassio. **E**t
ab his peccatis q suggestione cō
mittunt. **L** pce suo tuo. **I**u cui ppiū
est semp mise. **Cassi.** Cum em
reri a pce. **Cassi.** dicit ser
uo tuo iam se oñdit legi dñice ex
magna pte famulari. **D**einde oñt
modū liberationis a mūdationis
qm petit. **L** si pctm mortale nō dñe
tur ei vnde subdit. **V** **Aug⁹** **L** si mei
nō fuerint dñati. **H**oc est si mei nō
fuerint dñata occulta mea et alie
na pce. **HUGO** **L** tūc immacu
cata. **lat⁹ ero.** **L** a ma
cula criminali quia sicut dicit au
gusti. **T**emptatio cui non consen
titur non est peccatum s materia
exerceñde virtutis. **L** et emundabor
a delicto ma. **Augusti.** **Q**uo
rimo. **V** **Augusti.** alio
nisi superbie. **N**ullū enim est ma
ius delictum q apostatae a deo p
peccatum quod est incū supbie
hominis qz incū ois peccati est
super. **Nico.** vlt' si peccata mor
bia. **Nico.** talia non fuerint

mhi dñata tūc: emundabor a de
licto maximo. **V** in morte iuemar
mundus a quolibet peccato mor
tali quod licet non sit maximum
ex genere tamē est maximum ex
temporis conditione eo quod tūc
non est remediabile quia p mortem
non restat ampli⁹ tempus pe
nitendi. **HUGO** **Q**uērit vt
mis. **HUGO** **Q**uērit vt
quia. **Q**uasi dicat si immaculatus
et mūdatus ita fuero tunc eloq̄a
Lois mei. **J**erunt talia vt tibi pla
ceant a tunc ero dignus tanta sac
menta referre a te laudare. sicut il
le est indignus cui dicitur. **Q**uare
tu enarras iusticias meas
Augustinus. **L** a medita
tio cordis
mei. **J**erit non ad iactantia; placē
di hominibus. **L** sed in oīpēdu tuo
semp. **Q**uī cōscientiam puram in
spi. **Iero.** **D**omie adūtor me
cis. **Iero.** **I**n tribulacōne a
necessitatibus. **L** a ēdemptor me⁹.
Castiodor⁹. **Q**uī mirabili ordīe totum p̄s glo
riofissimus propheta cātavit lau
davit deum. **P**redicatore. **I**psē qz
aduētum incarnationis sanctissi
me edocuit. **M**agnalia eius varia
diffinitionū qualitate cōmendās.
reuerfus qz in memoriam fragi
litas sue a delictis se pctñt deleere
mundari. **V**t tantorum sacramen
torum relator dignus existeret q
docuit scripturas domini purissia
conscientia. **Collector.** **T**u
narrari. **Collector.** **A**m

Igitur clementiam domine humiliter
exoram? ut a delictis tuis oculis
quam alienis nos mundare digne
ris quatin? cordis nostri medita
tio semp in conspectu tuo placet
nosq; tuo adiutorio in bonis pro
ficientes valeamus ad eterne bea
titudinis premia puenire p te domi
ne ihesu christe redemptor mundi
qui es benedictus in secula seculo
rum Amen.

Audiat te
dominus Titulus talis
est. In finez ps dauid

hujus tituli verba nota sunt ex p
mis. **Glo** hic agit ppha d xpo
quasi de sacerdote i
molaturo et rege pugnatur ubi
in figura optatis eamit ppheta que
ventura sunt christo tpe afflictio
nis eius quod fuit vsq; ad passio
nem et tpe gaudij quod fuit p
resurrexi

Hugo Intencione
mouet fide
les ad copaciendum christo paci
enti et cogaudendum resurgenti.
ppheta igit optans christi vocem
tanq; sacerdo **Cassio** Preca
tis exaudiri. **Cassio** tur scē
ecclesie pspera euenire. q; illi p ad
uentum dñi certissime nouerat es
se ventura

Hugo **A**udiat
te. o xpe deus pater. in die tribula
tionis v in tpe passionis. Tota ei
christivita tribulatio fuit. Vnde
apostolus ad hebreos. v. de xpo di
cit. Qui in dieb? carnis sue v moē

litatis sue preces supplicacione q
ad eum qui posset illum saluū fa
cere a morte cum clamore valido et
lacrimis offerēs exauditus ē pro
sua reuerencia v sicut sua deuocio
meruit plixius omnibus orando.
Ecce quod hic ppheta optabat et
predicabat faciendum apostolus
testatur factuz Et bene dicit in die
tribulationis q; in passione xpi
vere fuit dies credentibus quomā
tunc luxit dies iusticie sup terram
quando dominus mortem subiit
in cruce pro peccatis nostris et o
christe. protegat te nomen dei Ja
cob. exaudiat te deus pater vt te
resurgere faciat protegat te immor
talitate. nomen dei iacob v qui es
deus minoris populi videlicet gen
tilis ouerfi ad fidez q; elect? est vt
iacob. reprobatis iudeis vt esau.

Cassio optat ergo popul?
gratiam benedictio
nis sue qm iacob in prefiguratio
ne precepit nouo populo christi
ano concedendam. a iudeis quidez
reprobatis ablatam quos subse
quens populus gentilis deuota
mentis religione supauit vt gra
tie munere primus donante domi
no redderetur. mittat tibi auxiliuz

de san **Augusti**. faciens tibi
corpus eccl^e **Hugo** Quod est
desiam. **Hugo** tuuz auxi
lium o christe qui ideo passus es
vt tu eam sanctificares sicut dicit
apostolus ad epb. v. christus di
lexit ecclesiam et tradidit semet
ipsum pro ea vt eam sanctificaret

hoc factum est quādo apostolis et
credentibus missus ē spiritus san-
ctus sicut actu. n̄. legitur. a de sion
tueat te Syō speculatio interpretat

Glosa. De syon ergo tuef
ecclesiam que est corpus eius de
alta diuinitatis speculatione tuā
facit. **Memor** sit ois sacrificij tui.

Augusti. Hoc ē me mores
omnium iniuraz a cōtumeliaruz
quas pro nobis pertulisti.

Hugo a dicit omnis: q̄ plu-
ra sūt eius sacrificia
que ptulit pro nobis p totaz vitā
suam ab infācia vsq̄ ad mortē.
Vnde cum tpe passionis eius cā-
tet ecclesia dicens. Pange lingua
gloriosi pretium certaminis a sup
crucis tropheum dic triumphum
nobile: qualiter redemptor orbis
immolatus vicerit. Postmodum
sequēs versus incipit enumerare
sacrificia cristi ab infācia dicens.
Vagit infāns in arta positus p̄
sepia q̄. et holocaustuz: q̄ d̄ ob-
lacio tota incēsa. tūm: q̄ obtuli-
sti deo patri pro peccatis nostris

Iero. Totus in anima a corpo-
re ascendēs in cruce. pin-
gue fiat v̄ acceptabile sit deo. Et ē
sensus ne patialis quēq̄ petire cū
pro omnibus mortuus sis. **tribu-**
at tibi scdm̄ cor tuū: optat vt chri-
stus siue pro humanitate carnis
siue pro corpe suo hoc est ecclesia
exaudiat. et omne consilium tuū
confite. **Augustinus** id ē
met.

pleat non solum q̄ animam po-
mornificatum granum in cruce co-
fuisisti pro amicis tuis vtpiosius
resurgeret sed etia: q̄ cecitas ex
parte israhel facta est vt plentu-
do gencium intraret et sic omnis
israhel saluus fieret.

Iero. Sequitur vox ecclesie **Le-**
tabimur in salutari tuo
v̄ in te saluato a morte vel in salu-
te p te facta gentibus. et in nomi-
ne dei nostri magnificabimur.

Cassi. id est magni dicemur
videlicet cristiani a xp̄o
Magnificari em̄ est magnum fi-
eri quippe cui ex tabulo celestis
regis nomē est impositū seruiēti.

Augusti. **I**mpleat dom̄
petitōes tuas nō
solum illas quas in terra habuisti

Iero. Dicendo clarifica me pa-
tritate quā habui priusq̄ mundus
fieret. Et alibi. Pater serua eos in
noīe tuo quos debisti michi.

Aug. Sed etiā impleat om̄es
petitōes tuas quib̄ in ce-
lo interpellas p nobis nūc cogno-
ui. qm̄ saluū fecit dñs xp̄m suum.
nūc mō p̄ pphetiā demonstratuz ē.
qm̄ resuscitauit dñs iesus filiū su-
um. **exaudiet illum de celo sc̄o suo**
non de terra tantū vbi se petijt da-
rificari. et eum etiam de celo vbi iā
ad dexteram dei patris sedet inter-
pellans pro nobis In potentatib̄
salus dextre eius quasi dicat.

Hugo Vere exaudiuit euz
petitē p nobis q̄
patet q̄ potētes sum̄ auxilio ei

Augusti potentatus nri
funt salus dexte
re eius id est fauoris eius cum eē
de tribulatione dat auxiliu vt qn
do infirmamur. tūc potētes sum?

Cassio Nō dicitur hic salus
potentat? nostri q
niam illa salus nec morbis afficiē
nec doloribus lauciaē sic sal? hois

Aug que nō dextere sed sinī
stre eius est hic em; ex
tolluntur in magnam su pbiaz q
cunq; precantes temporaliter sal
uī facti sunt de quibus subditur

In arribus id est in volubi
li successione temporalium bonoz
trahuntur. **et hi in iniquis** hoc
est supbis prefeuntur honorib?
atq; in his exultant. **nos autem**
spem figentes in eternis neq; glori
am nostram querentes. **in nomine**
domini dei nostri inuocabimus.

Cas quia nomen domini ad
premia perducit eterna.
deinde ostendit quo modo fit va
na salus hominum dicens.

Iero **Qui obli gati sūt** vi
ciorum suorum fimbis
et ceciderunt Inam homines hūa
nis honoribus presumentes laq̄a
ti prauis desiderijs suis in mortis
foueam cor?

Hugo **Ros au**
ruerunt **tem** qui
tortuosi fuimus in peccatis. **Surre**
rimus per gratiaz dei ab infide
litate ad fidē. a vicijs ad virtutes
et creati sumus p veram humili
tate; ad diuina premia subleuati.
Sequitur vox prophete ad prēz.

Domine saluum fac regem

Hugo id est christus domi
nus resurgat a mor
tuis ascendat in celos. interpellat
pro nobis. ne diuicius vacillet no
stra oratio. sed ipso aduocato p
sumamus orare qui nos patri do
cuit supplicare ne nos mortalis
laqueus possit astringere. Deinde
hoc sequitur. **et exaudi nos in die**
qua inuocaueri **Iero** In hebreo
mus te ita scriptū
est. Domine saluum fac regē; qui
exaudiet nos in quacunq; die iuo
cauerim?

Cas Docuit nos pro
eum pheta Sanctis
simus quali debeat christo do
mino pietate seruire. Optat ille bo
na que nouerat esse ventura. quia
tene credentium mos est illa orare
que desideramus euenire. Quazpē
affligamur in eius passione. gau
deamus in eius resurrexione. Sic
enim ipsius possumus dici si eius
dispensacionib; mereamur aptari
qui cum eterno patre a spiritu sã
cto ē benedict? i secula secloz Amē

Psalmus xx

Domine in uir
tute tua Titulus talis ē
In finem Psalmus da
uid. psalmus iste attribuitur da
uid considerationem suam dirigē
ti in finem id est in christum qui
est finis a cōpletio legis quonia;
non venit legē soluere s; a diplere

Nicolaus psalm? iste lex
ad litterā de magnificentia regni

christi que consistit in eius exalta-
tione a aduersariorum suo eum
depressione. Dauid igitur in spiri-
tu sancto preuidens christi hominis
regnum ad quod fuit exaltatus in hu-
militate virtute dei patris secundum quod
dicit apostolus ad. ii. Dextera dei exaltat
Cass. primo enumerat quod inge-
ntia quod quod gloriosa cellata
sint christo domino secundum carnem
dicens

Domine deus pater in virtute
tua lid est in omnipotentia tue
maiestatis in qua filius regnat si-
cut ipse dicit. Omnia patris mea
sunt et omnia mea patris sunt. Le-
tabitur rex. scilicet christus de quo in
alio psalmo dicitur. deus iudicium
tuum regi christus
da **Nicola** enim in qua
tuo homo letabatur de virtute diui-
na in qua faceret at miracula me-
tes simplicium illustrabat sapien-
tia secundum quod dicitur luce. x. In ip-
sa hora exultauit in spiritu sancto
et dixit. Confiteor tibi pater domine
celi et terre quia abscondisti hec a
sapienibus et prudentibus et re-
laxasti ea paruulis. et super salutem
tuum lid est christum per quem
disposuisti saluare mundum. Leul-
tabitur rex **Cass.** Ut quanta sit
mentis copia in benefi-
co tanta sit gaudij magnitudo

Nicola desiderium cordis eius
tribuisti ei. de sui corpo-
ris glorificatione et mundi redemptio-
ne atque de credentium recreatione

Cass. Unde ipse dixit. Desi-
derio desiderauit homo pas-

cha manducare vobiscum antequam
paciar ut preciosus sanguis eius mun-
dum redimeret. ne diabolus adhuc
eum iniqua presumptione vasti-
ret. et voluntate labiorum eius re-
fraudasti eum. Veritas vero labi-
orum fuit quando spiritibus impabat
immundis. languores diuersos fi-
monis sui sanabat impio. predica-
tionesque suas deuotis mentibus
insere **Nicola** Vn ipse dicit iob.
xi. Domine gratias ago
tibi quoniam audivisti me. Deinde in carna-
tione eius potentiam mirabili fulgore de-
scribit **Hugo** Quia si di-
diceris. letabitur quoniam preuisti eum benedictione mi-
hi per immunitatem patris que sacrata est
quoniam absque omni peccato conceptus est de
spiritu sancto vnde sicut dicit augustinus. Fel pe-
ccatorum nostrorum non nocuit ei. et
addit dulcedinis. quia totum fuit
ex gratia. Idem **Jeromimus**

Nicola Vel preuisti eum in be-
nedictionibus dulcedis
et in domo spiritus sancti et carismatibus
quibus anima christi fuit impleta
ab instanti creatiois sue et sic puncta

Cass. Posuisti in capite eius
hoc est in principio ser-
monis eius corona. quod conuictus
xii. apostolorum tanquam corona ambi-
ebat christum docentem. Et addit
de lapide **Collect.** Apostoli
precioso. enim et fide-
les de quibus tanquam de viuis lapidibus
edificata est ecclesia dicitur vnde lapis que
ipsis erat corpus vnum et anima vna

Cass. Vita petijt a te viz resurrectione
ationem corporis sui et tribuit

ti ei longitudinem dierum vsq; in
seculum a in seculum seculi. id est
de disti ei peren
Nicolaus

scdm quod dicit ap'ls ad rom'os
vi. X'ps resurgens ex mortuis ia
non moritur: mors illi vltra non
dominabitur magna e gloria ei.
v' xpi in salutari tuo

Augustinus Hoc est in sa
lute qua tu
re suscitasti gl'am a magnu de core
imposuisti super eu id est ad des eis
cu in celo collocaberis eu ad dexte
ram

Jeronimus Magnu
tuam. est homi
nem assumptu esse ad dextera dei
patris. Deinde ascendit adhuc g
datim ad illam gloria declaranda
qua xps domin' scdm carne; a pa
tre clarificatus accepit. vñ subdit

Jeronimus qm dabis eu
in bñdictoez
in seculu seculi: quia omis creatu
ra benedicat eu. Vel christus rex
letabitur qm dabis eu in bñdicti
one a in seculu seculi vt ipse sit in
eterna benedictione bñdcais a bñ
dicens. qz per eu oes bñdicentur.
sicut pmisit deus **Abrahe** genesis
xxij. In semine tuo hoc est in xpo
benedicentur omnes gentes

Jeronimus Letificabis
eu i gaudio
cu adunata fuerit illa mltitudo sa
ctoꝝ a nuerus restitutus ei. Et p
adq'ntis p qb' passus e gaudet
cu vultu tuo vñ in presentia tua

Augusti. Vel letificab etiam
scdm ho'em que le

uauit ad te. vt sit in gaudio cum
vultu tuo **Nicolaus** qz quato
tas xpi pre ceteris creaturis p'm q'

or a vinctior e deitati tanto datu
videt ea a ea frui delectabili? Deiu
reddat cam qre tatu mun' accepit
dices qm rex xps n supbiens de re
gali dignitate s hui' sperat i dno
qz xps ante passio; spauit obtine
a deo pre gl'am resurrectionis cor
poris sui a in mia altissimi sperans
n mouebit. qz hūanitas xpi a v
lo misericorditer assumpta nunq
fuit ab eo separata nec sepabit qz
etiā in illo triduo dñice dormiciois
corpus exns i sepulcro fuit vntū
verbo a fil'r aia q erat in limbo de
inde descripta magificēcia regni cri
sti i ei' exaltacōe h vnter describi
tur eiusde; magificēcia in aduer
sarioꝝ punicoe Vñ p'pha q añ lo
q' batur ad p'em nūc ouertit fmo
nem ad xpm dicens Inuenia f ma
n' tua Aliqñ man' dei respicit ma
lu pene qd a d' infligitur iuste Vñ
ad heb. x. dr. Dextendū e m' dē i
manus dei vuentis. a tunc p' fini
stra intelligit' m'noꝝ punitio a per
dextera q fortius punit gūioꝝ pu
nitio Et fm hoc dicitur inueniatur
o rex xpe cu ad iudiciū veneris ma
nus tua v' vltix ptas tua punies
pda oibus inimicis tuis qntū ab
eodem pena dextera tua gūius puni
ens ex spēali cā inueniat omes q
te odert q' sentiet te pe
dicat.

Hugo vindictam:
qui te bene sentire noluerunt per fi
dem operantem. Deinde ordo iu
g. ij.

dicij pulcherrima ratione describit.
cum subiungit. **P**ones eos ut di-
banam. **Gregori⁹** **xy li.**
ignis **Gregori⁹** moral⁹
Sciendū vero qd omnes reprobi qui
hic in anima simul a corpore pecca-
uerunt illic pariter in anima a cor-
dore cruciantur. **Cliban⁹** nāq; in se
cus ardet. **I**s vero qd ab igne deuorā-
tur ab exteriori parte incipit concre-
mari ut ergo sacra eloquia ardēt
exteriori a interiori reprobos de mō-
strarent eos ab igne deuorari. Et
scā dibanuz poni testantur per ig-
nem crucientur in corpore a per do-
lorem ardeant in mente hoc est in
conscientia impietatis sue. in tēpe
vultus tui. hoc est in tempore iudi-
cij. dominus in ira sua id ē in iudi-
cia sua conturbabit eos proferēs
contra eos sententiam damnatio-
nis a deuorabit eos ignis scilicet
gehennae non consumendo: sed
eternaliter. **Collocō²** Deu qd se
affligendo **Collocō²** vera tur-
batio vbi nulla erit consolatio qd
tremenda ira que tunc est sine mi-
sericordia. dies illa dies ire a oim
miseriarum in qua peccatores etz
no igni gehēne. **Cassio.** Qui
tradentur. **Cassio.** sic o-
sumit ut seruet sic seruat ut cruciet
dabitur qd miseris vita mortalis a
pena seruatrix. **F**ructuz eoz de ter-
ra **pdes** id est fructum eterne bea-
titudinis quem in terra videntuz
habere debuerant. quia nō obedi-
erunt mandatis eius iuste pōde-
runt a semen eorum id est opa pec-
cantium que hic praeuidentuz se

minauerunt se gregabis a filiis ho-
minum id ē a sanctis quos in he-
reditatem eternam tue misericor-
die largitate. **Nicola⁹** Dem
missurus es. **Nicola⁹** de po-
nitur causa finalis punitionis re-
probū que est impenitentia fina-
lis que notatur a; dicitur **Quo-**
niam dedinauerunt in te id est con-
tra te mala id est peccata que sūt
contra deum. Et bene dicit dedina-
uerunt. qd sicut dedinatio in gram-
matica est de casu in casum sic dedina-
tio a iusticia: est cadendo de pec-
cato in peccatum. Quia secundum
quod dicit. **Gregorius.** peccatum
quod per penitentiam non diluif-
mor suo pondere ad aliud trahit a
tandem ad profundum contemptus
a obstinationis debucit. secunduz
qd dicit. **puerbiōū. xvij.** Impi⁹
cū in pfundum peccatorum uenit
cōtinuit. cogitauerunt consilia qd
non potuerunt stabilire quia repē-
tine tolluntur de facultate tempali
in qua cogitabāt permanere. Quo-
niam pones eos dorsuz a facie tua
eos deiciendo in infernu; secundū
qd dicit. **Ma. xxv.** **Discedite a me**
maledicti in ignem eternum. in reliq-
is tuis id est in demonibus qui a te
totaliter sunt elicti tanq; irreuerfi-
biles ad tonuz. preparabis vultū
eorum id est presentiam damna-
torum mittendo eos ad societate;
demonum: vnde cū dixisset. **Mat. xxv.**
Itē maledicti in ignem eternuz
protinus subiunxit qui paratus
est dyabolo et angelis eius. In fi-
ne concludit ppheta dicens. **Rat**

tare domine in **Jeronim?**
virtute tua.

id est demonstra tuam potesta-
tem a maiestatem vt qui prius ve-
nisti in humilitate in mundū mō
veni ad iudicium in maiestate

Cassio cantabimus ore a
psallemus opere v-
tutes tuas id est mirabilia opera
tua. Nec etenim duo sūt que a no-
bis oīmo de exigunt vt laudes do-
mini fideliter cantemus et opere
nostro ipsius mandata faciamus

Nicola? vel cum dominus
monstrauerit vir-
tutem suam in iudicio tūc cantabi-
mus et psallem? virtutes eius.

Nicola? Quia electi oīnue
in patria cātābūt
laudes dīuinas secundū qđ dicitur
i. lxxiiij. psalmo beati qui ha-
bitant in domo tua domine in secu-
la seculorum laudabant te qui
est benedictus i secula seclorū Amē

Deus de? me
us re. Titulus talis est
In finez ps dauid pro
assumptione vel susceptione ma-
tutina. Cui? sēsus tal' est Psalm?
iste dirigens nos in finem id est
in christum de cui? passione agit
est dauid is est xpī qui est manu
fortis aereas dehellās potestates
qui ideo dicitur est dauid quia fa-
ctus est nobis ex semine dauid se-
cundum carnem Et est ps pro su-
sceptione matutina id est p resur-
redione crīsti que valde mane fa-
cta fuit cuz adhuc tenebre essent

Cassio Susceptio enim fuit
quā dominus xpī mō-
le corpus veteris hōis condicione
deposita in magnā gloriam clarifi-
cat? assumptit. S; cum in hoc psal-
mo xpī multa de sua passione cō-
stat esse locuturum videamus cur
eius titulus solam resurrectione;
cōmemoraē voluerit. Sepe sigēt p
ib quod sequitur illud qđ pcessit
vt cū dicim? mane factum itelliga-
mus vtiq; pcessisse noctem. Et hoc
p figurā sinodete cū p id quod
sequitur possumus intelligere qđ
precedit vnde cum dicit christum
resurrexisse. cum passum a mortu-
um mōi
cat fuisse

Nicolaus.

Quod autem ps iste est de christi
passione a resurrectione ad hram
scriptus patet per hoc qđ christus
pendens in cruce protulit principi-
um huius psalmi tanq; dicitur de
persona propria dicens heli heli
lamazabathani quod est interp-
tatum deus meus deus meus qua-
re dereliquisti me. Sic enim incipit
iste psal. in hebreo et in transla-
one Jeronimi iuxta hebreum. Q;
autem in translatione communi
interponitur Respice in me. non ē
in hebreo neq; in translatione Je-
ronimi predicta sed fuit additum
a. lxx. inter pretibus. a sic patet qđ
secundum sententiam saluatoris
principium huius psalmi et per
consequens totus psalmus ad lit-
teram de christo est itelligendus
Et Mat. xxvij. dicitur illud qđ sub-
ditur infra in hoc psalmo dicitur
gij.

runt sibi vestimenta mea quod imple-
tum fuit de christo. Et paulus apo-
stolus qui sciuit legem per exerciti-
um studij et postea plenius per instru-
ctionem spiritus sancti allegauit litteram
huius psalmi de christo dictam ad he-
breos .ii. dicens de credentibus
in christo. Non confunditur frater
eos uicere uiz christus dicens in
psalmo. Runciabo nomen tuum fra-
tribus meis in medio ecclesie lau-
dabunt te. Igitur sequendo cristum
iobis. Mat. et pauli sententia de deter-
minatione ecclesie psalmus iste exponen-
dus est ad litteram ut dictum est de
cristi passione a qua fuit diuinitus
libatus sua gloriosa resurrectione.

Cassio Nam cum multi psalmo
tunc breuiter de domini pas-
sione meminerint. Nemo tam tan-
ta proprietate eam descripsit sicut iste
ut non tam prophetia quam historia
esse uideatur unde dominus christus omnia
preuidens atque dispensans cui fu-
tura cuncta presentia sunt quasi
iam uicina passione per motum cla-
mat dicens.

Deus deus meus. **Nico** ratioe
tatis a te **Cas** repetitio ista
create. **Cas** affectum necesse
orationis ostendit. **Deus** grecus
sermo est qui latine interpretatur
timor per quem ut arbitror maiores
nostri dominum a timore appellandum esse
uoluerunt. **Un** quidam ait gentium
petarum. **Pr**imum in orbe deum fecit timor.

Hugo Respice in me et uide
afflictionem meam
loquitur enim quasi pendens in cru-

ce. Et dicit Jeronimus quod dominus in pas-
sione cecinit hunc psalmum et sequen-
tes usque ad illum uersum. In manus
tuas domine commendo spiritum meum.

Nicola quare me de reliquiis
in manibus iudeo-
rum me persequentium et traditum
eorum uoluntati. longe a salute mea
scilicet corporali quia non fuit pres-
uatus a. **Cassio** Nam passus
morte. **Cassio** est impassibi-
lis per passibile quam suscepit humani-
tatem et immortalis mortuus est a
qui nunquam moritur resurrexit unde
et beatus Ambrosius ait. Item pacie-
batur et non paciebatur morieba-
tur et non moriebatur sepeliebatur
et non sepeliebatur. resurrexit et non
resurrexit sicut hominem dicimus
hodie pati mori et sepeliri cum tamen anima
illius nullo fine claudatur. Deinde
ostendit causam quare de relictis
est scilicet quia peccatum generis
humani erigebat ut pro nobis
peccatoribus patretur. Unde sub-
dit uerba delictorum meorum.
hoc super exi. **Nico** delicta po-
gebant. **Nico** puli sua
dicit. Tum propter membrorum
capitis affinitatem. Tunc quia fa-
cit ea quodammodo sua sustinen-
do pro eis penam mortis deus me-
clamato per diem quod circa horam nonam
diei clamauit christus in cruce. **ely** he-
lyac. **Mat. xxiii.** et non exaudies quod
christus non fuit exauditus in ista
oratione quia non procedebat ex
uoluntate deliberatiua sed ex ratio-
ne afflictionum et motum sensiti-
ue partem ad ostendendum in cruce

veritatem humane nature et no
 de videlicet precedente christo da
 mauit similiter ad patres pro sua
 liberatione dicens. Pater mi si pos
 sibile est transeat a me calix iste.
 Et hoc quod non sum exauditus non
 ad insipientiam in supple reputabis
 imo in hoc apparuit maxima eius
 sapientia et quantum ad diuinita
 tem quantum ad humanitatem
 quia ille modus liberationis hu
 mane fuit conuenientissimus ut vi
 delicet homo sic penam solueret quod
 debebat. et deinde dimittat qui poterat
Cassio Audiat querulum ge
 nius humanum. qui pe
 titiones suas desiderat sine dilaco
 ne compleri petit sicut dictum est
 humanitas rebi que merebatur
 exaudiri. quoniam tamen ideo non con
 stat auditam ut eius sacro sangu
 ne probrosa mundi crimina laua
 rentur. Clamauit paulus ut ab eo
 carnis stimulus tolleretur nec ta
 men auditur a **Aug** Sed non
 domino ad insi
 pientiam sed ad sapientiam ut ho
 mo intelligat deum esse medicum.
 et tribulationem medicamentum
 esse ad salutem non ad penam. Sub
 medico positus vteris se caris cla
 mas. non audit medicus ad volu
 tatem sed ad **Grego** ^{provi}
 sanitatem. mora
 lium. labor pugne protrahit ut
 crescat corona victoriae. Suos er
 go dominus cum velociter non ex
 audit quos repellere creditur: tra
 hit. Medicus quippe animarum est
 et peccatorum in bonis contagia

secat abscondit vicius putredinis se
 ro tribulationis a quo vix se gra
 audire dissimulat: eo egritudine
 finem pro **Cassio** Duo enim
 curat. sunt gene
 ra petitionum quando petimur ho
 mores diuicias vindictam inimicorum
 et cetera homini: insipienter petimur
 quia mundana desideramus. Quam
 autem postulamus ut a periculis
 liberemur ut vita nobis conceda
 tur eterna. non stulte petimus sed
 conuenienter oramus. **V** autem
 in sancto habitas deus pater qui
 es laus israel id est videntium et
 intelligentium **Aug** In illis ha
 um te **Aug** tas quos
 sanctificasti quos facis intelligere
 quia ad utilitatem quosdam non
 exaudis. et ad damnationem quos
 dam exaudis. Ad utilitatem non est
 exauditus paulus. et ad damnationem
 est exauditus dyabolus qui
 petiit Job ad temptandum. et de
 mones qui petierunt se posse intra
 re porcos. **I** te sperauerunt
 patres nostri: sperauerunt et li
 berasti eos. **S**ed clamauerunt
 et salui facti sunt. Et nouimus a legi
 mus quoniam multos patres nostros
 sperantes in se quos eruit deus.
 Eruit populum israel de terra egi
 pti. Eruit tres pueros de camino
 ignis. Eruit danielin de lacu leo
 num. Eruit susannam de falso cri
 mine. Nunquid defecit ad filium su
 um ut in cruce pendentem non ex
 audiret. Sed cum hec tanta suppli
 cantibus prestiterit tam filio pro
 prio non pepit sed pro nobis om
 nium.

nibus tradidit illum ut impleren-
tur scripture et salus mundi pas-
sione ipsius proueniret. christus
qui suo a apostolos vocat in euan-
gelio fratres ipse antiquos pro-
phetas a fideles **Jeronim?**
vocat patres

In te sperauerunt et non sunt con-
fusi. quia quod promissisti adimple-
sti hoc est terra promissionis a lo-
gam vitam eis
debisti.

Nicolaus

Ego autem sum vermis id est vilis
a abominabilis in conspectu iude-
orum. Unde expueunt in faciem
eius et collaphis eum occiderunt ut
habetur. **Matth. xxv.** a non ho-
mo videlicet reputatus quia non
habeat speciem neque decorem.
Unde. **psa. liij.** Reputauimus eu
quasi uerum leprosum. Maximus
in sermone eiusdem. Cur totius cre-
ature dominus uermiculo se uolue-
rit comparari. et possumus quidem
humilitati assignare que sancto
eum uirtus est maxima sicut san-
ctus moyses ante deum se animal
irrationale proficitur. dauid pul-
cem se esse commemorat. **U**el chri-
stus se compa-
rat uermi

Jeronim?

Qui a uermis in ligno nascitur non
habet patrem nisi matrem. Et cri-
stus ex maria est natus sine con-
cubitu non habet patrem in terris
nisi matrem. Opprobrium dominus

Cassiodorus fuit chri-
stus qua-
do innumeris sputis sacerdotis
apharisei conspuebant a alapis

facilegis uerberabant eum. a ab-
iectio plebis fuit. quando pylatus
dedit turbis potestatem quem uel-
lent sibi dimitti. Illi barrabam sibi
eligentes: christum dominum poti-
us abiecerunt. **O**mnēs uidentes
me. Omnes de malis tantum susci-
piendum est qui deriserunt me di-
centes. **Aue rex iudeorum** locuti
sunt labiis a non animo. Nam quod
per iracundiam et non per ratio-
nem probares didum adiecit et
mouerunt caput. me sicut falsum
propheta **Nicolaus** blas-
tam

Nicolaus phe-
mādo a uocādo. Quid autem dixerunt
sacerdotes cum blasphemando
consequenter ostendit dicens

Per auit in domino eripiat eum
saluum faciat eum. **H**ec uerba re-
citāt etiam euangelista. **Matth.**
vice simo septimo dicens. Princi-
pes sacerdotum cum scribis iude-
tes dicebant. Alios saluos fecit se
ipsum non potest saluum facere
Et subditur confidit in deum libe-
ret eum si uult. Et propheta ait quo-
mā uult
eum

Jeronimus

id est pater uoluit talem filium ha-
bere sine peccato per quem pecca-
ta mundi
tolleret

Cassiodorus

O celestis integritas. Nonne uide-
mus hic euangelium magis recē-
sere quam psalmum in quando tan-
ta ueritate completa sunt ut non
futura sed transacta videant. **M**e-
rito ne quid aut excusabile perfi-
dis aut fidelibus relinquere am

bigu **Nicolaus** Sequar
um **Nicolaus** vix hu
manitatis christi qui tanq̄ verus
homo recurrit ad diuinum auxili
um dicens **Vomiaz tu es qui ex**
traxisti me de ventre. vide licet vir
ginali quia supra naturam nasei
me fecisti de **Cassiodor**
virgine

Cassiodor
Et congeue ab originalis peccati
vicio dicit se extractum. vnde hu
manitas tenebat obnoxia spes
mea ab vteribus matris mee Cri
stus homo ab initio vite sue spem
suam se dicit posuisse i domino vt
delectaret perfectam humanitatez
qua assumet monstrare dignu se

Jeronimus Qui non est
dignatus
fugere vltra matris id e vltra ma
rie In te proiectus sum ex vtero

Augustinus vt in sol⁹
esses spes

Cassiodorus **Q**s autē
dicit se p
iectum in domino ostendit ab hu
mana miqtate se fuisse discretum

Ex tre matris mee de me⁹ es tu

Nicola **i** te deuz meū cog
nouū quia anima
christi ab instanti concepōis fu
it repleta virtutibus a sciēcijs ne
discesseris a me subtrahendo auxi
lium tuum Cuius causa subditur

Vomiam tribulatio proxima
est id est acerbitas maxima mee
passionis a non est qui adiuuet
eripiendo me de manibus iudeo rū

Jeronimus neq̄ angel⁹
neq̄ homo

nisi tu pa
re **Cassio** q̄a si de⁹
ne adiu
uet nullus est qui eripiat pidiā
tem. Consideremus ergo si debem⁹
aliquando ab ipso diuidi qui nē
lius nisi iphus tantū miseracōne
possum⁹ saluari. Oratione decur
sa quaz cristus in passionib⁹ suis
semper premitit sicut eum fecisse
tempore traditionis euangelista
rū dicta testatur. Consequens p al
legoricas cōpaciones archanum
crucifixionis sue reuelat ponens
futura tāq̄ preterita vt durissima
corda iudeo ruz quasi peracta veri
tate cōvinceret. **Tradiderūt me**
vituli mlti v populi iudeo ruz q̄ erāt
tanq̄ vituli lasciuientes a inconti
nētes qui gressus suos nullo mo
deramine distinguunt sed vagi ac
petuli ad iniqua consilia quibus
dam saltibus effecūt **Thauri** pin
gues obsederunt me. p quos pri
cipes iudeo ruz designat qui fero
ces erant ad occidendum cristuz
a in diuicijs impinguati **VL** circū
dederunt potest trahi ad eos qui
illum cum gladijs a fustibus am
bierunt. Obsederunt autem ab il
los qui sepulchrum eius custodi
erunt ne a discipulis occulte rape
ret. **Peruerunt sup me os suum**
Clamantes. Crucifige. Crucifige
eum sicut leo rapiens a rugiens

Nicolaus Desiderantes
me deuoāre ex
crudelitatis magnitudine. **S**icut
aq̄ effusus sū. aq̄ ei pfecti⁹ sū dicitur
de vase q̄ alij liques q̄a de alijs li
q̄rib⁹ effusis remanz sapor a odor

per hoc intelligitur q̄ iudei ita intē
debant annihilare christum vt
de ipso nulla memoria emaneret
Item Jeronim⁹ **HUGO**. Vel si
mus

cut aq̄
effusus sum id est sanguis meus
abundanter sicut aqua effusus ē
Mortem autem domini secuta est
mors spiritalis apostolorū. Vn
de addit a d̄sp̄sa sūt oia ossa mea
Iero. id est apostoli quia sicut
caro ab ossibus oritur v̄l
rotoratur ita et corpus christi id
est apostoli firmantur a christo.

Nicola⁹ Valiter magis
iuxta literam. Dis
p̄sa sunt omnia ossa mea id est a
iudicis dissoluta. **Tali modo di
citur danielis x.** Domine in visione
tua dissoluta sūt compages mee
a nihil remansit in me viriū. **A**
dum est cor meū sicut cera liquef
cens in medio ventris mei. Sicut
cera a calore ignis resoluit sic cor
humanum in quantum est sensiti
ue p̄tis organum horrore terribil
pene imminentis. Nec autē ad ex
primendam magnitudinem dolo
ris christi sensibilis dicta sunt de
christo. **H**uit tanq̄ testa virtus
mea. quia humor existens in cor
pore christi fuit quasi exhaustus
per effusionem sui sāguinis in fla
gellatione: coronacōne: manū a
pedum confusione et lateris apcō
ne. In cuius aptione post sangui
nem exiit aqua. vt habetur. **Iob**
xix. ad ostendendum q̄ corpus re
mansit arefactum tanq̄ testa exic
cata. Et ossa mea cōturbata sunt.

quia deficiente sanguine deficiat vie
tus ossium. a lingua mea adhesit
faucibus meis pre defedu humo
ris a i puluerē mortis deduxisti me
id est ad mortē; per quā; corpora
rediguntur in puluerem. tamen
corpus cristi a pulueris putredi
ne fuit preseruatū per sue resur
rectionis accelerationē. vt dictū;
est supra psalmo. **xx.** Nec mirum
si hec passus suz que p̄dixi. **Vo
niam** circūde rūt me canes ml
ti id est iudei non se habentes ad
me sicut homines sed sicut canes
contra me latrantes in presentia
pylati. consiliū malignantium
obsedit me scdm q̄ dicitur. **Mat.**
xxvij. Mane autē in factō consiliū;
inierunt omnes principes sacerdo
tum et seniores populi aduersus
Ihesum vt eum morti traderent et
vincum abducerūt et poncio py
lato presibi tradiderunt. **R**or
runt manus meas a pedes meos
clavis in cruce perforando. Et licet
hoc fecerunt milites pylati q̄ erāt
gentiles: ascribitur tamen iudeis
ad quorum importunam p̄ticio
ne in hoc factum fuit. d̄numeraue
runt omnia ossa mea quia ita ex
tenderunt me in cruce q̄ ipsa d̄nu
merari po
tuerunt

Cassiodor.

Vt qd̄ caro sup̄ducta celauerat: ni
mia extensione corporis appareret
Nicolaus Ad cuius intel
lectū sc̄sbū q̄
quā aliq̄s cruci affigebat p̄us me
fura corporis a manu i manu s̄m la
tudinem: a a scapul' vsq̄ ad pedes

secundum longitudinem capiebatur ut in ligno crucis fierent foramina per quae davi possent trahi sic factum fuit de christo quoniam autem una manus fuit affixa humeros currebant ad locum illum qui naturaliter currunt ad locum lesu et sic nervi fuerunt retrahi versus illam partem. **I**tem ad hoc quod alia manus reduceretur ad locum foraminis in ligno facti oportuit eum trahi violenter cum cordis. **I**tem intelligendum est de pedibus propter lesionem factam in partibus superioribus propter quod ex tali violenta extensione corporis apparebant ossium iuncturae quia christus fuit nudus crucifixus et sic poterant ossa eius numerari. **I**psi vero consideraverunt et insperaverunt me estimantes me hominem parvum eo quod videbant me talia passum diviserunt sibi vestimenta mea secundum quod dicitur **Johis. xix.** Acceperunt vestimenta eius et fecerunt quatuor partes unamque militi unam partem et super vestem meam miserunt sortem scilicet super tunicam inconsutilem ut dicitur ibidem. Et quia non erat convenienter divisibilis miserunt sortem quis eam haberet totam. **Cassio.** Ad sciendum vero cur dominus qui dixit potestatem habeo ponendi animam meam et potestatem habeo sumendi eam potius crucis et non alterius supplicii elegit sibi mortem. Considerandum est quod crucis positio talis est ut pars eius superior celet petat inferior terras non deserat fixa inferorum ima contingat. Et velut quibusdam brachijs extensis latitudo eius totius mundi partes appetat. **J**acens vero quatuor cardines mundi designat. Sic in quo posita cuncta videtur esse complexa ut christum in celo christum in terra christum per cunctum orbem christum quoque ad inferna figuram crucis esse cognoscas. **Q**uod si fuisset ferro truncatus aut ignibus fuisset suffocatus aut lapidibus fuisset oppressus aut fluctibus dimersus aut alia qualibet morte preventus quo signo rogo dyaboli pelleretur quo vulgo frons christianorum tuta mansisset quia figura corporis et anime firmaretur in eternitas. **N**ulla mors tante maiestati melius convenire potuit nisi haec que nobis perfecte salutis indicia dereliquit. **C**orpus namque christi filii dei cruci clavus affixum lancea perforatum fectum nobis intulit sine fine mansurum. **P**ost narrationem passionis sue dominus iesus celeritatem deprecatus sui corporis resurrectionem ut perfidorum mala crudelitas superueniente tali gloria destruat. **V**nde dicit **Tu** autem domine ne elongaveris auxilium tuum a me. **A**uxilium dicit suam resurrectionem que facta est. **Mico.** Ac si dicat tertia die domine pater protinus suscita me ad defensionem meam conspice. **Q**ue autem sit ista defensio consequenter exponit dicens **Que a framea deo animam meam id est a morte violenta que gladio solet inferri quod factum est quod non per violentiam sed**

buisdam brachijs extensis latitudo eius totius mundi partes appetat. **J**acens vero quatuor cardines mundi designat. Sic in quo posita cuncta videtur esse complexa ut christum in celo christum in terra christum per cunctum orbem christum quoque ad inferna figuram crucis esse cognoscas. **Q**uod si fuisset ferro truncatus aut ignibus fuisset suffocatus aut lapidibus fuisset oppressus aut fluctibus dimersus aut alia qualibet morte preventus quo signo rogo dyaboli pelleretur quo vulgo frons christianorum tuta mansisset quia figura corporis et anime firmaretur in eternitas. **N**ulla mors tante maiestati melius convenire potuit nisi haec que nobis perfecte salutis indicia dereliquit. **C**orpus namque christi filii dei cruci clavus affixum lancea perforatum fectum nobis intulit sine fine mansurum. **P**ost narrationem passionis sue dominus iesus celeritatem deprecatus sui corporis resurrectionem ut perfidorum mala crudelitas superueniente tali gloria destruat. **V**nde dicit **Tu** autem domine ne elongaveris auxilium tuum a me. **A**uxilium dicit suam resurrectionem que facta est. **Mico.** Ac si dicat tertia die domine pater protinus suscita me ad defensionem meam conspice. **Q**ue autem sit ista defensio consequenter exponit dicens **Que a framea deo animam meam id est a morte violenta que gladio solet inferri quod factum est quod non per violentiam sed**

Præia sua voluntate anima eius se
Pabatur a corpe secunduz qd dix
erat. **Johann. xv** Ego ponam ani
mam meam a nemo tollet eam a
me sed ego ponaz eam a me ipso
id est pro voluntate mea. a de ma
nu ca. **Iero.** id est de potestate
mis. **Iero.** inferni qui deuorat
animas more canino vnicā meaz
id est animā meam qd circo dici
tur vnicā qz ipsa sola immūis ē
a p̄tōa alie anime mundatur ab
ipsa. Hoc etiam dixit in psalmo. r
v. **Nō** derelinqs aiaz meā i inferno

Nicola? **S**ahua me de ore
leonis id est ppli
iudaici qui in vocat leonem ppter
crudelitatem a fortitudinem mali
cie sue a a cornibus vnicornū hu
militatem. **Glosa** vnicornis
meam

Glosa ē animal
supbissimum qd dicit moi ex idg
natione si p̄ter voluntatem suaz
teneatur a vñū cornu habz. Postu
lat ergo eripi humilitatē suam a
presumptione a supbia milituz q
ipsum putabant custodire intra
sepul

Colle. Post q̄ dominus
christus narrauit
que passus est consequenter sub
iungit fructuz passionis sue dicens

Narrabo nomen tuum fratribus

Nic. id est apostolis alijs qz
christi discipulis quibus
manifestauit resurrectionem suaz
factam. Virtute dei patris scdm qd
exponit apostolus ad hebreos. ij

Non confundit eos vocare fratres
dicens Narrabo nomē tuuz fratri
bus meis vt dictum est sub titulo

huius ps i medio ecclesie lauda
to te id est in medio cōgregatiōis
fidelium faciam te laudari p apo
stolos alios qz credentes. Hoc fa
ctum est in die penthecostes sicut
dicitur actuum. ij. Loquebatur va
rijs liguis apostoli magnalia dei
deinde cōuertit cristus sermo nez
ad suos fideles hortās eos ad lau
dem dei dicens. **Vi** timetis domi
num timore filia

Cassio Qui
lixel inicali. **Cassio** lau
de generat. amorē ebuūt. ardorez
caritatis inflammat. Timor erit hu
manus non laudem p̄turit sed vi
tupationem quia ecclē. xv. Non ē
speciosa laus i ore peccatoris Qui
ergo reuerentiā habetis noi eius
laudate eum corde a ore quia eum
nō meretur p̄dicare nisi q̄ cognos
citur a timere. Qui autē sūt illi qui
eum timent explanat dicens vñ
uerfum semē. **Nico.** id est vñ
iacob

Nico. uerfi imi
tatores fideia operum eius q̄ estis
suplantatores viciozum. glifica
te eum coram omnibus absqz t̄o
re honorātes eum. **In**eat eum
omne semē isrl̄ non carnalis sed
spiritual scdm qz distinguit ap̄ls
ad rō. ij. Isrl̄ scdm carnem a isrl̄
fm sp̄iti

Hugo. Semen isrl̄
tum. **Hugo.** sunt omnes
renati p̄ baptisma q̄ deū cōtēplāt
p̄xerā fidē. Quae at sic laudari dz
a glificari d̄se q̄nt ont dicens qm n̄
spreuit. negligendo neqz desperit
refutādo de p̄cōez paupis a meā

Nic. Qui i paupertate nat⁹ sū cil
satis nudus crucifixus

et mortuus atq; i alieno sepulcro
sepul **Collcō** Translatio ro
tus **Collcō** mana habet.
fic. Neq; desperit preces pauperum

Cassio Quod solent facē isti
us mundi honoē glo
riantes viz spernere paupes. despi
cere supplicantes. causamq; de ha
bitus qualitate mentiri vt si si ve
stibus nitidus verax putetur. Si
amicu sordidus mendacissimus
habeatur Sz apud dm longe diu
sum est qui de vestibus nō iudicat
qm̄ opulentiam non honorat sed
preces fidelium pauperum exaudit
a adiuuat Egenus illi preciosus ē
q̄ cū fuerit sanctitate ditissimus

Iero ce auertit faciem suam a
me. sed resuscitauit me a
mortuis. a cum clamarem ad euz
exaudi

Hugo Vñ ad hebre
uit me **Hugo** os. v. dicit apo
stol. In oib; exauditur ē p sua re
ueren

Cassiodo Sed quis
tia **Cassiodo** ē de quo
se dic exauditur. vt tigr̄t mors nr̄a
eius exicio finiret vt originale pec
catum veteris hois redimēt precio
sissime pas

Hugo Deinde cō
fionis **Hugo** uertit ser
monē ad patre ondens q; eecā ita
laudat eū sic hortabat xps vñ dic

Nicola Apud te laus mea i eccā magna
q; xps noie p̄is
laudatur in eccā p
orbē terrarū diffusa. vota mea id ē
corp; a sāguinē meū voluntarie a
me oblata in cruce reddā. ouerten
do substantiā panis a vim̄ in corp;
meū a sanguinē in sacramento eu

charistie i ospectu timētū eū. fide
tū corā qb; cōficiat hoc sacramentum
Ipe est ei sacdos hūm; q; hāc osce
tionem efficit vt tute diuinitatis. sa
cdos at eccāstic; nō ē nisi mister p
ferēs vba oscecdōis i noie ei. **Ad**
paupes. v. vchūiles a saturabunt

Cassio q; osceptis frem̄sē gnū
si esuriūt. Saturari ei
nō poterāt nisi q; tal esurires possi
debat a lauda **Nico** q; a euz dī
būt dūm. **Nico** uinis lau
dib; a gr̄atū adōe debēt accipe hoc
sacramē

Iero q; requit eū p fi
tum **Iero** de a opa cogno
scētis q; ipē ē pais viu; q; de celo de
scēdit viuet corda eoz i selm seli. v.
aie eozū etnaliē viuet a hoc sacmē
tū; viūificat spūalē a etnaliē. Vñ
dñs dī **Iob. vi.** Si q; mādūcauēt
ex hoc pane vi

Cassio **U**8 vā
uet in etnū **Cassio** ceter vi
uē dicim; qd in diuinitatis grā per
seuerat Remi **Nicola** v; w
miserentur **Nicola** ē p
phete d; p̄uidētis cū hōez genū ad
fide xpi an̄ finē mūdi sic p̄dēm fuit
daniel. vii. Ois p̄ls t̄bz a lingue
fuiēt ei Vñ de dic Reminiscetur

Hugo p fide quā p̄dicabāt
ap̄lia sic cōuertēt ad
dñz q; aūsi fuerāt p idolatā. vñ uū
si fines terre q; ex vniuersis finib;
tre collcā ē eccā catholica **Et** ad vā
bunt in conspectu eius vniuersē fa
milie gen

Cassi Nequis puta
tiam **Cassi** ret dubiam q;
mō eēs ab vniūis genib; adorand;
mē posuit i ospectu ei; vbi null; ad
orat ū q; de sincera fide p̄sumpserit

Conspetus enim illius non est nisi supra fidelissimos a btos. Quomiam domini **Iero** Regnum di est regnum **Iero** aboli ceabit a regnum christi **Nicola** aduenit

Et ipse christus qui est idem cum patre ratione deitatis dominabitur gentibus

Hugo supra dixit de manducatione spirituali eucharistie ibi edet pauperes ac hic consequenter agit de manducatione sacramenti que communis est bonis a malis unde dicit manducauerit corpus christi in sacramento a ad orauerunt exterius genua flectendo omnes **Cassio** id est diuines terre **Cassio** id est diuines q ha tent in diuicijs presumptionem.

Et hi diuites qui sunt tepidi christiani in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terra id est in terrenas concupias carnis fragilitate descendunt a omnibus apparere non possunt sed dei conspectui noti sunt

Augustinus Solus enim deus videt quomodo cadunt vniuersi qui celestem uersationem deserentes in terra eligunt beati apparere hominibus in uidentibus ruinam eorum

Hugo Ita erit malus dicit christus si de me a de meis qui digne sumunt corpus meum erit hoc quod subditur a anima mea illi

Jeronimus id est deo uet patri qua mors in uoltra non dominabitur a semini meum

Hugo filii ecclesie amore in fuit ipse **Hugo** sticie non timore pene **Hugo** erit enim per predicati

onem apostolorum Unde subdit. Annunciabitur domino generatio uentura.

Nicola generatio populi christi iam qui regeneratur in christo ex aqua a spiritu sancto que tempore dauid adhuc erat uentura: a per ortem diuulganda. et annunciantur celi a apostoli a discipuli domini qui celi dicuntur in **xxviii. ps.** iusticiam eius a mandata christi et euangelium ipsius populo uidelicet christiano: qui nascitur per fidem ex aqua a spiritu sancto quem fecit dominus scilicet christus liberum a peccatis.

Cassio Creauit enim quando dilu de ventre matris educit. Sed tunc cum a peccatis liberum fecit quomodo christianismum per aquam a regenerationis instituit. O dura corda iudeorum. o insensate mentes infidelium. Nonne hic solus psalmus ad passionem domini credenda sufficere debuisset quam sic euident de se ueritas ipsa predicauit. Et ne aliquid excusatio durissimis corde relinquere se quoniam infidelios de hac re psalmus euidentem a maiestissima prophetia de scripti **lxxviii. liij. lxxvii. et cxxviii.** ut nulli debet esse ambiguum quod tantis precibus cognoscitur fuisse diuulgatum.

Collector Nos igitur qui per misericordiam dei a fide filii eius christi Iesu per cultum infidelitatis euasimus ut exinde digni per non modico gratiarum actiones referre prompti excitemur Iugiter nostre memorie commendandum est quod per nos dominus Iesus pauper factus a dolens a discipulo traditus in manibus inimicorum suorum. ligatus: consputus: derisus: percussus: saturatus opprobriis

aqua refectiois quia baptismus
reficit a reformat in homine simili
tudinem dei qm deformauit dyabo
lus p p̄m̄a sup hanc aqm̄. Edu
cauit me. Sicut pueruz fidei nutri
m̄to. Quasi dicat recepto sac̄men
to baptismi quasi fūd̄am̄to pau
lati alia sacram̄ta recepi q̄ nutri
unt aiaz ad recipiendū solidum ci
bū id est doctrinā p̄fectiois. Ter
cia gratia ē omnimoda cōuerfio
ad deum vt nichil preter eum que
rat homo de quo addit. animam
meam conuertit. Ad se vt munda
nis rebus non inhiet vel intēdat
q̄ minus ad eum currē libē possit

Cassi que post baptismuz de
peccatrice facta ē iusta
de se tulerit mūbissima que dudū
sub dyabolo fuerat captiua s̄ tunc
est salubris ista conuerfio si non
iterum inuentiuis vicij in peccata
relaba

Hugo Alia. s̄. q̄rta ḡ
tia qm̄ fecit do
min⁹ viro iusto est q̄ ducit euz p
cōpendium consiliorum vnd̄ subdi
tur. Eduxit me sup seitas iusti
cie. lib̄ est per consilia p̄ q̄ ducit
homo vt rectius a citius perueiat
ad patri

Cassio Semite eniz
iusticie. sūt
duo p̄cepta caritatis. in quib⁹
lexa sermo p̄ph̄tis conduditur.
videlicet diliges dominum deuz tu
um ex toto corde tuo a ex tota aia
tua. a proximum tuum sicut teip
sum. addit. propter nomen suū.
Vt nemo diceret meritis suis col
latū qd̄ a diuina gratia probatur
esse concessum. Sequitur quinta

gratia que est securitas per quaz
viator iste ducitur per viam hui⁹
mundi vnde subditur. **Q**uam et si
ābulauero i medio vmbre mortis

Hugo peccata vel peccatores
dicuntur vmbra mor
tis quia per ipsa peruenitur ad ve
ram mortem infemi vnde p̄sa. ix. di
citur. Habitantibus in regione v
mbre mortis lux orta ē eis. Sic ergo
continua litterarum pericula vie nō
possunt mihi nocere quia domin⁹
deducit me. Nam si ambulauero i
ter peccatores quoscunq; non ti
mebo mala. culpe ad qm̄ trahere
me volūt. nec mala pene qm̄ mihi
infligant. quoniam tu me curas.

Aug⁹ Nunc habitas in corde
meo per fidem vt post
vmbra mortis etiam ego sim te cū

Cassio Siue vmbra mortis
absolute dyaboli
est qui obf̄ cure nobis laqueos po
nit. vt nos per nebulas ipsius de
cepti i eterne mortis precipicia cor
tuamus. Nō timebo eius prauas
temptationes a fraudes quia tu de
us meus pres̄tie tue me tuitione
defendis. sicut scriptum est in pro
ph̄cia. Nō te deseram. nō te derelin
quā. Sequitur vi. gratia que ē pa
cientia a gaudium in tribulacōne
Vñ dic̄. Virga tua a bacul⁹ tu⁹
ipa me conso

Ieroo Per vir
lata sunt
gam itel
ligit̄ s̄bulatio a disciplina pris. p
baculū sust̄tatio i p̄nti a consolacō
futura accipit̄. **Cass.** Istis ḡ
duabus reb⁹ fidel se asserit conso
latum. Vna est discrecō siue casti

gatio que conuertit uiciosos. **A**ltera est gubernatio que sustinet fidelissimos christianos. **I**psa ponit in plurali numero pro istis duobus que uirga et baculus signant. Sed uideamus quemadmodum utraque nos consolari poterunt cum res omnino diuerse sint. baculum quippe non est dubium consolari qui ad opem ferendam humane intellectui semper assumitur. **D**e uirga quid dicimus que percutit affligit et nostram uiciam iudiciali seueritate castigat. **C**onsolatur plane et ipsa fideles quando eos ad uiam domini adhibita emendatione perducit. **N**am recte consolari dicimus omne illud quod inuat et si ad tempus nos per distractionem contristat sicut dicit apostolus ad hebreos. **O**mnis disciplina ad presens non gaudium uidetur sed tristitia. impotenter autem multum fructum affert. **H**ugo **C**onsolantur autem nos flagella domini propter tria. **P**rimo quia signa sunt paterne dilectionis sicut ipse dicit apostolus in i. Ego quos amo arguo et castigo. **S**ecundo quia penas eterne in temporalem commutant. **V**nde ait sancti penas temporales lucrum reputant quia per has se eterne euadent non ignorant. **T**ertio quia eterna gaudia donant. **V**nde sapientie in dicitur. **I**n paucis uerati in multis bene disponent. **I**ero. **E**rudierunt ergo me afflixerunt. **H**ugo. **S**epti mortificatio. **H**ugo. **M**agis

tia est refectio eucharistie de qua subdit **A**rastrum in conspectu meo. **C**assio. **I**d est predestinatum. **C**assio. **I**sti altare sanctum quod uideat ecclesia quod circumdat populus christianus. **E**cce uero mensa est beata conuiuatio corporis et sanguinis christi. epulatio felix. saturitas fidei. esca celestis. **H**ugo. **H**anc mensam parat christus et non alius sicut prouerbiis dicitur. **S**apientia id est christus edificauit sibi domum id est sanctam ecclesiam et exadit columnas uisum id est. uisum. sacramenta que sunt in ecclesia immolauit uictimas se ipsum offerens in ara crucis. miscuit uinum et posuit mensam quando corpus et sanguinem suum in altaris sacramento fidelibus dedit manducandum. misit ancillas suas id est predicatores ut uocarent ad arce. id est ad sacramentum corporis christi quod est munimen contra inimicos. **V**nde subiungit aduersus eos. **V**nde subiungit aduersus eos scilicet demones. qui tribulant me diuersis temptationibus. **C**assio. **H**oc sacrementum sumitur ad remissionem peccatorum et uitam eternam possidendam. **H**ugo. **O**ctaua gratia est leticia spiritus uisus de qua subdit **I**mpinguasti in oleo caput meum et letificasti mentem meam leticia spiritus. **I**ero. **M**ens enim caput tuum. **I**ero. **w**ocatur quia sic a capite reguntur membra. **I**ta cogitationes mente reguntur. **H**ugo. **R**atio quare oleum dicitur spiritualis.

leticia est quia illuminat et facit su-
pernatata facit ne homo lucraans co-
tra dyabolum possit ab eo capi. De
quo oleo dicit in alio psalmo. vn-
xit te deus oleo leticie pre consorti-
bus tuis. Sequitur. ix. gratia cuius
subiungitur. et calix meus inebrians

Cassiodorus hoc est munus
sanguinis domini
qui sic inebriat ut mentem sanat
dans obliuionem vanarum delecta-
tionum. Nec inquit inmolentia so-
brios reddit. hec plenitudo a ma-
lis euacuat. Et qui illo poculo non
fuerit repletus. eterna reddet ege-
state ieiunus. additque quod preclarus
est. utique cum talia conferat ut ad
celorum regna perducatur de quo po-
culo in euangelio dicitur Qui bibit
ex aqua quam ego do non sitiet unquam si
et in eos aqua saluetis vitam eternam

Hugo Sequitur. x. gratia vi-
delicet. perseverantia
de qua subdit. Misericordia tua
subsequetur me. id est misericordia
que precedit me conferendo gratiam.
subsequetur me ne eadem a
gratia sed in bono perseveret om-
nibus diebus vite mee. Propter quod
orat ecclesia. Tua nos domine gra-
tia semper preueniat et sequatur
ac operibus iugiter prestat esse i-
ten.

Cassiodorus Nam si solus seque-
tor. retur nemo donata
peccata periret. si tantum prece-
deret nullus posset collata seruare. Graui-
ores sunt enim insidie quas a tergo
dyaboli parat. et nisi domino mi-
sericordia subsequatur facillime
fragilitas humana decipitur

Collecta Deinde fidelis cristi-
anus declarat ad quem
finem predicta beneficia sibi sunt con-
cessa de **Jero** et ut in habi-
tatione in domo domini
hoc est in vita eterna ubi sine fine
habitabunt sancti in longitudine
dierum. eternaliter sine fine.

Cassiodorus Mente reponamus quod
celestis ista fistula. x.
virtutum gratias et beneficiorum com-
pacta continet. quam dulces melos
aie saluari delectatione cataveit et

Collecta Dominus itaque nos
regit ut ad vite pascua
nos ducere possit aqua baptisma-
tis nos abluat. Sic quoque animas no-
stras a vicis et dyaboli potestate
ad se conuertit. Deinde super semi-
tas iusticie nos exaltata inter ad-
uersa corroborat. post hec discipli-
na nos castigat et in tribulationi-
bus castigatione nos sustentat.
Deinde pabulo sui corporis men-
tem nostram satiat. gaudio spiritu-
ali ipsam impleta suo proprio sa-
guine nos inebriat ad ultimum
perseuerantiam usque in finem no-
bis tribuita nobis post finem huius vi-
te in celesti domo perenniter et fe-
liciter nos cum suis sanctis habi-
tare facit. Hi sunt decem gradus
beneficiorum predictorum per quos
dominus electos suos. de profun-
do tempestatis et miseriarum hu-
ius mundi ad patriam eterne feli-
citate transmittit. Ad quam nos
perducere dignetur ipse qui est be-
nedictus in secula seculorum. Amen

Domini ē ter-
ra et ple. Hūc psalmo
preponitur talis titulus

Psalmus dauid prima sabbati.

Glosa Iudei propter digni-
tatem sabbati appel-

lant omnes alios dies septimane
videlicet prima sabbati id est pri-
ma dies post sabbatum. secunda
sabbati tertia sabbati et sic de alijs

Gentiles vero appellāt dies nomi-
nibus planetarum dicentes dies
solis. dies lune et sic de alijs. cristi-
ani vero omnes dies appellant feri-
as eo quod semper ab opere peccati ē

feriam **Cassio** Prima sabba-
tum. ti signat diem do-
minicam quia prima est post sab-
batum in quo die dominus resurrex-
it in ista seculo cognoscit sibi uenisse

Glosa est ergo sensus prebi-
ti tituli Psalmus
iste cantatur a dauid de gloria re-
surrectionis cristi et hominis refo-
matione que resurrectio facta est
prima sabbati id est in matutino
prime sabbati quod nunc dominica di-
es dicitur ob reuerentiam et excel-
lentiam resurre-

ctionis eius **Collector**

Sicut enim preterit post victoriam
belli clamat totam inimicorum ter-
ram esse victoris. Sic propheta da-
uid preuidens in spiritu dominacione
christi in omnes gentes post resur-
rectione eius esse venturam clamat
vniuersum orbem terrarum esse cristi

Cassio ut sicut se nullus ab
eius imperio paret ex

ceptum Ita nec ab eius fide crederet
alienum vniuersum genus humanum
alloquens ait

Domini est terra id est ecclesia
que nutrit et continet popu-
lum christianum. a domino specialiter
puta mente famulatur et plenitudo
eius. id est multitudo sancta que reple-
tur ecclesia. Sed ne hanc terram et ecclesiam
putares ex sola regione collectam
consequenter subdit orbis terra-
rum. et vniuersalis ecclesia que totum
mundi ambitu continetur et vni-
uersi qui habitant in eo. et non qui
conueniunt et recedunt sed qui firmi-
tate et stabilitate perdurant. Habita-
tae enim manere dicimus. Ille solus
ecclesiam habitat qui usque ad obitum
suum in fide redissima perseverat
Sicut et alius psalmus dicit ut inha-
bitet in domo domini omnibus diebus
vite mee et bene ecclesia debet esse sua

Hugo Quia ipse super ma-
ritima et in amaritudine pas-
sionis sue vel super amaritudines tri-
bulationum a viciorum huius seculi flu-
uius. fundauit et corroborauit
eam. in fide ut anchora fidei procel-
las cuiuscumque periculi non pauescat
et super flumina preparauit eam.

Iero et super cupiditate huius
mundi constituit eam ut
ipsa superior esset mundata sine
macula et ruga

Aug Inimica in ma-
ritima et in amaritudine pas-
sionis sue vel super amaritudines tri-
bulationum a viciorum huius seculi flu-
uius. fundauit et corroborauit
eam. in fide ut anchora fidei procel-
las cuiuscumque periculi non pauescat
et super flumina preparauit eam.

Nicola Ad lram intelligū
tur prediā duo
his hoc modo. Dm̄ est terra a plem̄
tudo eius. per pleitudinē intelligū
tur animalia. a frenascentia. orB
frarum a vniuersi qui habitant i
eo p hoc tollitur error manichēi. q̄
dixit ista inferiora corruptibilia n̄
esse a deo bono s̄ malo qui posuit
duo principiavniū videlicet bonū a
altrū mali. quomāz ipse sup ma
ria fundauit eam. Nō est p hoc in
telligendum q̄ mare simpliciter i
ferius terra sit cū terra sit infimuz
elementum et ḡuissimum sed so
lummō fm̄ aliquas ptes tre scilz
ripas maris que supeminēt aqs
a p talem modum loquendū dicit̄
q̄ normannia est sup maē ocea
nuz a ianuenis ciuitas sup mare
mediterraneū. Et similit̄ de flumin
bus q̄ parisius est sup se ḡnā Et
aurelianis sup ligerū. a sic de alijs
Ad hoc enim terre sunt situate sup
maria vt de seruiant vtilitati hoim̄
viz nauigationibz a piscacōibus

Cassio Postq̄ docuit breuic̄
vniuersa dm̄ esse que
condidit. Nunc interrogatiōi respō
dens qualis esse debeant qui se ip
sius desiderant nūcupari. p̄mittit
ergo interrogatiōes vt apta respō
sio subsequatur.

Iero Vis pro
tur dicēs. raritate po
nitur. ascendit in montem domini

Hugo Iste mōs est sacra ec
desia de quo christus
i sedo psalmo. Ego autem consti
tutus sum rex ab eo sup sion mon
tem sanctum eius. Quis ergo dig

ne ascendet in ecclesiā vt sit de eccā
nō solū nūo s̄ eē merito. q̄ multi
sunt de eccā numero tantū q̄ a si as
cendunt nō stāt sed cabūt. Iero
subiūgit. aut quis stabit. post sa
censum perseveranter: p̄ fide a bo
nam opacionē in loco sancto ei?
id est in ec

Col Jeronimus de
desia aug? a cassi. di
cūt montem dm̄ esse altā iusticiaz
vt est illud Vade a vende omnia q̄
hates a da paupibus a hēbis the
saurum in celis. aut quis stabit i
loco sacro

Iero id est sup hāc
eius altissimāz iusti
ciā eius a e si dicat q̄ ml̄ti ascēdūt
a non perseverant. Deinde p̄misit
interrogatiōi respondet dicens.

Innocens manibus. cui? opaco
nem in cū lebit sed quan

Cas tum potest adiuuare con
tendit a ne putares. hoc sufficere
addidit. a mundo corde. id est qui
mundus est in cogitatione. qui n̄
accepit in vano animam suam. In
vano enim accipit animam suam
qui putat desideranda que sūt trā
sitoria v̄l caduca v̄luti terrena. Il
le vero i vano non accipit animāz
suam qui se nouit ad diuinitatis i
telligentiam procreatum. ad legē
domini custodiendam. ad cogita
tiones eterne vite. a q̄cquid q̄ p̄t
superna gratia promereri. nec iurā
uit i dolo proximo suo. In dolo iu
rat quisq̄ qui alie facturus ē qm̄
promittit veraciter. Iurāē in veteri
testamento prohibitum quidem
non est. scriptum est enīz. Iurāuit
dominus a non peritabit eum. Le

gimus enim prophetas sanctos
iurasse Et quare dicit in euāgelio
Non iurabis neq; p celum neq; p
terraz q̄ nisi q̄a humano generi
de infirmitate mentis frequenter
nascitur causa periturj. Et ideo in
novo testamento vtilius dicit esse
omnino n̄ iurandū. primo premi
sit piās obseruationes. Et osequē
te s̄dit pre **Iero** **U**die acci
mia dicens **Iero** piet tene
bitionem a domino. illam videlicet
in futuro de qua habetur **Mathe.**
xxi. venite benedicti patris mei per
cipite regnum. Et tene dicit a dño
Cassio quia ipse benedicit
quī iudicaturus est
Ipse absoluit quī incommutabilē
damnare potuisset Et vt illa bene
dicio non per me ita sed per indul
gentiam domini remisse videtur.
Ideco subiungit a misericordīa
a deo salutarī suo | Salutaris no
ster est christus dominus a quo
a beatitudo tribuitur a peccata lax
antur **N**ec moueat quod pri⁹ dix
it hic accipiet benedictionem a do
mino. Et postea subiungit: et mise
ricordiam a deo salutarī suo: dum
in ordine rerū primo parcat pec
catis nostris. a postea benedictio
nis ipsius munera subsequantur
Hoc enim frequenter inuenis eē
uariatum: vt primo misericordīa
ponatur vt ē illud **De⁹** misereatur
nostri a benedicat nobis **I**terūq;
conuertit illuminet: vultum suū
super nos a misereatur nostri. Que
figura dicitur anastrophe is est p
uersio quando ponimus ordine cō

uerso sententiam quia singulariē
superius dixerat: quis ascendet in
montem domini. **N**unc generatio
ni cristiane hoc cognoscitur appli
care eūz subiungit. **U**ec est gene
ratio | Que sacri baptismatis fōte
renascitur a fidem suam pia opera
tione commendat vnde sequitur
querentium eum | dominum videli
cet saluatorem **U**i sunt qui se non
ambijūt p̄pomi sed suo ordīe suo
q; sine contenti sunt vt vlt̄ minimā
ptem in christi regno mereantur
accipere. Sed quia sunt alij nimio
fidei calore feruentes qui operū bo
nitate nonnullis p̄pomi se velint
addidit querentium facies dei ia
cob | vt hoc in illis faciat quod in
iacob fecisse deditur. quī po
sterius natus. primatum fratris
senioris **Iero** Sequitur vix an
accepit **Iero** gelorum qui eūz
christo ad infernum descenderunt
atq; tartareos ministros. dicunt
a ostendūt sese principem illorū
ligatūz ducere **T**ollite **l**ib est
erigite oves principes tenebrarū
portas vestras: videlicet inferni et
eleuamini sursum de inferno vos
portę eternales id ē anime sancto
rum que eternales dicuntur quia
semper sine fine regnatiē sūt ap̄
deum a introibit rex glorie | scilicet
dominus christus immense cari
tatis retinens regnum. **U**i quoq;
attoniti a stupore mentis percussi
dixerunt **Q**uis est iste rex gl̄e. |
achi dicant nos regem habemus
dyabolūz iste rex glorie quis est.
Respondent angeli christum p̄ce
hū.

dentis ab infernum. ipse est **domi**
nus fortis a potens. qui mortem
vicit **a minus potens in prelio**.
contra dyabolum principem vtm
quem alligauit a nunc venit euer
tere domum vestram a diripere va
sa eius id est constringere inferna
lia claustra a educere captiuam cap
tiuitatem quia spoliato tartaro re
duxit secum multitudinem captiuorum.

Glosa Deinde angeli prece
dentes christum in
ascensione acclamabant alijs eo
rum principibus vt viam venien
ti domino aperiant ei qd occurrat
vnde dicunt **Tollite** lib est re
ferat venienti domino **O vos** **pr**
incipes **caeli portas vestras** lib e ad i
tus celestes **Let eleuamini** id est
aperiamini vos **porte eternas** id
videlicet ianue **Iero** **Let intro**
sempiternae **Iero** **ibit rex**
glorie qui non solum post resur
rectionem immensam possidet da
ritatem. verum etiam et illam qm
equalem cum patre habuit prius
q mundus

Glosa Ipse au
fiet **Iero** **tem virtutes** angelice nouo misterio christi
carne induti stupefacte querunt euz
admiratione **Q** **Vis e iste rex glo**
rie quibus res **Iero** **l dñs x**
pondent alie **Iero** **tutu** qe
super nouem virtutes celorum se
det. merito virtutum dominus dicitur
quia pro nobis homo factus
est morti traditus. infernalit us te
nebris est additus. Quod demē
ter suscepit paciēter tolerauit. for
titer vicit. mirabiliter consumma

uit Quicq virtute propria calcans
inferos cum triumpho rediens ab
superos cum gloria ascendit ad
celos. sedet nunc ad dexteraz dei pa
tris omnipotentis. interpellas iu
giter nostris pro delictis **ipse est**
rex glo **Cassi** **Sūt quide dño**
rie donate a āgeli
gloriosi potestates throni dñatio
nes a alie potentissime creature si
nullus est rex glorie nisi qui eos
condidit et continet summam tatem.

Totus hic psalmus ad moralem
pertinet disciplinā **Commonet** ei
vt vanitatib⁹ delictis. vero a pio
domino seruiatur fideliter. **Quid**
enī beatius qd illum sequi qui hu
manum genus inflictam mortem
iussit euadere. Sz preta dñe vt qui
portas misericordie tue lauacro sã
cte regenerationis intrauim⁹ n ul
tis inde peccatis impellentibus ex
eamus. **Per dominum nostrum**
Ihesum christum. qui est benedi
ctus in secula seculorum **Amen**.

A **De te domie**
leuauit Titulus in finez
Psalmus dauid:

Glosa Iste psalmus e con
solatio fidelium vtra
aduersa seculi sine oratio ecclesie
Sensus autem tituli talis est psal
mus iste dirigens nos in finem id
est christum: attribuitur dauid id
est ecclesie que hic loquitur in per
sona peitentis p flagella correcti

Nicolaus **Detit enim i de**
uio hui⁹ vite di
uinam dñe dñionem. d.

Ad te domine leuaui animam
meam. Ista oratio est ascensus
mentis in deum. seu eleuatio secu-
lum dicitur. **Cass** Ergo de terre
cennum **Cass** na conuer-
satione a carnalibus desiderijs di-
cit leuaue animam suam ad con-
templationem rerum celestium. quia
facile humana despiciat qui diuina
conspicit. **Rico** Deus meus in
erit. **Rico** te confido. id est
in tua bonitate non in mea cogitate.
Augusti Ex eo quod in me con-
fidebam producit
suisque ad istam infirmitatem carnis
Hugo non erubescam. pec-
catorum meorum confessionem. **Rico** Neque irideant me ini-
mici mei. vide licet. demones. Vn-
de gregorius ait. Nisi contra eos vi-
gilemus patimur terrores quos
ad peccatum habemus persuasores.
Rico Etenim uniuersi qui su-
stinent temptationes et persecutio-
nes propter te. non confundentur
eternaliter in futuro. licet aliquan-
do in presenti temporaliter confundantur.
Consequenter ostendit quod sunt
digni eternaliter confundi dicens.
Rico Confundantur omnes iniqui agentes.
vide licet idolatre et innocentium
persecutores. **Rico** superuacue. id est in-
utiliter et infructuose. imo multum
damno. **Iero** Hoc dicit propheta
se. **Iero** tunc si non optato
Nicolaus Consequenter
format petitionem suam. dicens. **Rico** Mas tuas
domine demonstra mihi. Iducendo

me per viam rectam iusticie inter
deuia huius vite que nullus absque
tuo auxilio potest sufficienter euitare.

Iero ~~Et semitas tuas edoce~~
me. id est arctam angustam viam
quod dicitur. **Coll** Sicut mundo re-
ad vitam. **Coll** nunciatur se ipsum
abnegare. et cetera. **Nicolaus**

Semita strictior et rectior est via con-
Et propter hoc petit non solum di-
rigi in iusticia communi necessaria
ad salutem sed etiam hoc in iusticia
excedenti que tendit ad perfectionem.
Item **Cass** et **Augusti** in **Rico** **Trige**
me. **Rico** ad vitam in veritate tua. **Rico**
per me ipsum non noui nisi menda-
tum. **Rico** doce me scientiam

Nicolaus que non potest
haberi humana
muestigatione. **Rico** quia tu es deus sal-
uator meus. **Rico** ad salutem dirigere non
possum nisi per tuam illuminationem.
Danto enim diuinitus ordia-
tur ad finem excedentem cogniti-
onem naturalem. **Rico** quod dicit. **Rico**
Ieremias. Oculis non vidit nec auris
audiuit et in corde hominis non ascen-
dit que prepassi diligentibus te.
Rico Ad finem autem incognitum tota-
liter nullus potest se dirigere. **Rico**
omni hominem edoceri a deo: ad consecra-
tionem salutis eterne. **Rico** id est
propter te. **Rico** sustinui tota die. **Rico**
omni videlicet tempore vite mee.

Cassio Dus sunt res que ef-
ficiunt bonos cristi-
anos. prima ut deum nostrum sal-
uatorem esse credamus. **Rico** **Rico**
huius.

Inter mansuetos et mites videtur
 esse distantia. Mansueti dicuntur quasi
 manu consueti. hoc est tolerantis
 iniurias non red dentes malum pro
 malo. Mites sunt qui nulla furoris
 accensione turbantur sed leuitate
 animi iugiter perseuerant hostes obitu
 suas de quibus subditur. **Quia** se uie
 domini. **Rico** uopa eius que sunt
 in **Rico** quodam uie deuenie
 di in cognitione ipsius. **mia** et **re**
ritas iusticia que licet in aliquibus
 eius opibus magis appareat mia eius
 ut in pmiatio ne scorum. tñ est ibi ec
 iusticia inquantu deus ordinauit quod
 pro talibus opibus reddetur pmiatio
 eternum propter quod dicit apostolus. ij. ad
 corinthios. x. bonu certame certauit cir
 cum summam. fidei seruauit. id re
 posita est in corona iusticie quam red
 det mihi dominus in illo die iustus
 iudex. Et similiter licet in aliquibus opi
 bus plus appareat iusticia: ut in
 damnatione in alio tñ ibi est mi
 sericordia inquantu punit citra co
 dignu quia tanta est offensa qua
 tus ille qui offenditur. Et ideo in qua
 libet peccato mortali incurritur de
 rigo est iusticie pena infinita. Et hec
 uie manifeste sunt. **requiritibus**
 id est custodientibus. **testamen**
tum eius id est lege a deo data
et testimonia eius id est monita
 prophetarum et apostolorum ipsi
 us. quod apparet per experientia
 diuinorum beneficiorum quod uniu
 serue domini sunt misericordia et
 ueritas a hoc bene consonat littere
 Jeronimi iuxta hebre uque sic ha
 bet. **Omnes semite domini misericordie**

et ueritas his qui custodiunt
 pactum eius et iustificationes eius
 Deinde concludit populus fidelis
 petitionem suam de remissione pec
 catorum dicens. **Propter nome**
num domine id est propter declara
 tionem bonita **Casso** uel que
 tis tue est Jesus quod lingua nostra im
 pretatur saluator. **propter**
peccato meo ipsum remittendo

Rico multum est enim id
 est excedens facultate
 virtutis mee ad satisfaciendum qua
 de nullo peccato potest homo satisfacere
 nisi ex dei dono. Nullus enim opus
 satisfactoriu absque diuina gratia fieri

Cas Deinde ostendit quod sicut
 aut quali quod munere gra
 tulet cum **Rico** quis est
 dicit **Rico** que homo timet do
 minum sic patre timore filiali. **Legem**
statuit ei scilicet legem diuinam et
 legem nature in uia quam elegit

Hugo quod homo eligit uiam
 quam uult siue uiam uite
 uel uiam mortis sicut dicitur. **ecc.**
xy Ante hominem uita et mors bonum
 et malum quod placuerit ei dabit illi

Nicolaus id est in potesta
 te eius est ad bo
 num tendere et a malo dedinare

Iero Simile huic per moysen ad
 populum prestat dominus dicens
 Ecce hodie statui ante oculos tuos
 ignem et aquam. bonum et malum uitam
 et mortem. elige uitam et uiues. **mi**
ma eius in bonis demorabitur id est
 est in pmiis futuris si elegerit uitam
et semen eius id est opus quod bonum

sancte uiuendo seminabit. **Libre**
ditabit terram. id est possidebit
uita perpetua tan q̄ hēdi-
tate sua. **Ita mātū. Cassi**

est dominus timentibus eum. ti-
mor humanus diffidentia; fuit
diuinus at̄ spei firmamēta dicitur

Hugo quia ipse timor domi-
stabilis a firmat cor i
domino. Vnde dicit gregorius. An-
cora mentis pondus timoris. timor
domini fiducia fortitudinis. **La testa-**
mentum ipse scilicet dei promissi-
one. ut manifestetur illis. Amen-
tibus deum: in presenti per fidem.
a in futuro per spem. Et quia tota
tanta expectat popul⁹ fidelis a do-
mino iō subiungit. **Culi mei** liti-
riores scilicet intellect⁹ a affect⁹. In-
tellect⁹ p̄ cogitōe a affect⁹ p̄ desi-
derium. Semp̄ ad dūm respiciūt.

Iero **qm̄ ip̄ euellet de laq̄o**
diabolū. **pedes meos** u-
sensus meos a quo prius per uoluptatis seculi
capiebat. **Hugo** enim

euadit laqueos in terris qui semp̄
habet oculos in celis. **Espeice**

Mic tu domine i me pietatis
affectū. **a miserere mei** in
effectū. **quia** **Hugo** id est nō
unicus. **Hugo** p̄ plura
distractus sed in uinitate p̄manēs
nec diuisus ad multa querēda qz
vna; petij a dño. **a paup̄ sū ego**

Cassio a mundi illecebris
se segregat⁹ nulla qz se-
culi abicōe refect⁹. **Ribulacō es**
cordis mei multiplicatē fun. t.]

Glosa id est tot fuit calamitas

tes mundi qz eorum anxietas per-
uenit ad **Hugo** tribulatur
cor.

Hugo iustus intus
in corde p̄pter mala aliorū. ex pro-
longatione etiam exilij. et ex dila-
tione patrie celestis. **te necessita-**
tibus meis. Gre. xx. libro mo-
erue me.] **Gre.** raliuz. Natu-
ra humana condita est sed ad in-firmitatem uicio proprię volunta-
tis lapsa in calamitate; cecidit qz
pressa innumetis necessitatib⁹ ni-
hil in hac uita nisi vnde affligere ē
muenit. Crebro enim seductōnis
occasione inuenta dūm necessita-
ti debita reddimus voluptatis vi-
tio deseruimus. et infirmitatis
velamine ante discretiōnis oculos
excusatio nostra se palliat ac qua-
si sub patrociniō explende utilita-
tis occultat. Vnde sancti viri in oē
quod agunt itudiofissima intenti-
one discernūt. ne quid plus ab eis
nature sue infirmitas: q̄ sibi debet
exigat. ne sub necessitatis nomie
in eis uicium voluptatis exerceat.

At contra reprobi gaudent in his
corruptionis sue necessitatib⁹. qz
nimirum eas ad vsum voluptatū
torquent. **Cum** enim reficiēdis ci-
liu corporibus nature seruiunt per
delectationem gule in voluptatis
ingluniam descendunt. **Cum** tegē-
dis membris vestimenta querūt
non solum que tegant. sed etiam
que extollant. a per colorem oū-
los seducant. et etiam contra tor-
porem frigoris non solum que mu-
niant s; etiā que p̄ molliēte delēnt
a tactum mulcāt experūt. **Necessi-**

tatis enim causam in usum voluptatis vertere quid est aliud quam miseram infirmitatis sue squalorem viciorum faciat. De quibus necessitatibus vir iustus postulat liberari atque sub

Hugo Idem id est respice humilitatem meam si cordis contritione et laborem meum et labore corporis in satisfactione

Augustin Ex his sacrificiis placatus dimitte universa delicta mea id est omnia peccata mea que per infirmitatem vel huius vite caliginem admitto. Sequitur vox ecclesie

Cassi Respice inimicos meos pro ipsis orat ut redeant et conuertantur quia quos ille respicit sine dilatione conuertit sicut in euangelio petrum dominus respexit ut fletet. Et quia multorum perditio sine maximo dolore non potest sustineri subiungit quoniam multi non solum foris sed et

intus in ipsa ecclesie communiōe non desunt inimici et falsi fratres. Et odio iniquo oderunt me quia oderunt me diligentes se et hoc est odium non equum. Ubi animam meam ne dedinet ad imitationem eorum et erue me a perplexitate qua michi miscentur. Et confundar si forte insurgunt aduersum me quoniam speravi in te quia nullus sperauit in domino et confusus est. **Cass** Innocentes qui nullis mundanis conuersationibus polluntur

tur. et redi quod domino munere a peccatoribus sunt laqueis absoluti. adherere michi. **Aug** id est non tantum presentia corporali sicut mali miscentur michi sed in consensione cordis in ipsa innocentia et rectitudine vite michi adherent. Et non deseri ut imitaretur.

Cassio quod susti malos propter te passus sum frequenter in hoc mundo. **Augustin** angustias

Expectans ventilationem ultime messis tue id est iudicium extremum in quo malos segregabis a bonis. Itera de israel in populum tuum quem preceperasti ad uisionem tuam. ex omnibus tribulationibus suis corporalibus et spiritualibus non tantum quas foris sed etiam quas intus tolerat.

Cass Audiam quem admodum adhuc in angustiis huius mundi posita in hoc psalmo ad libitorem clamat ecclesia. et de sinibus tribulationes nostras impacienter ferre cupit. ipaz meum constat pro nobis grauissimas angustias sustinere.

Col itaque karissimum animas nostras ad deum leuare fiduciam nostram in ipso ponere. humilia et alta eius mandata discere ut me amorem in uitate dirigat et sapientiam ipsam que deus in mente intueri ac per eius misericordiam a delictis iuuentutis et ignorantie eruamur ut mansueti et mitis facti uias misericordie et ueritatis sectemur. atque emendati per precipitorem deum a quantum diano peccato timeamus eum. Sicque in uia quam christus constituit possideamus legem gratie eius per quam in bonis de moremur.

a hereditate p̄seuamur eterna In
terim habentes deum protectorez
ad quem mites oculos dirigam⁹
donec eleuemur de laqueo huius
mundi a per suam misericordiam
a cunctis tribulationibus liberati
contemplari mereamur cum gau
dio in sua maiestate dominum no
strum Ihesum christum cui cum
patre sancto spiritu est honor a
gloria in secula seculorū Amen

Iudica me do

Titulus psalm⁹ dauid

Glosa Pet 88 n̄ intelligit

hic christus qui est mediator: in
ter deum a hominem sed vir p̄cūs
qui petit in futuro separari a malis
loco: a quibus in presēti vita seun
gitur merito Intentione monz vi
tate cōsoria inq̄ruz a iūgi iustis
q̄ ex diuidu moēs formāe Vñ bic

Iudica me **Hugo** iudi
domine cio di
seretionis a diuide me a malis.

Cassio piculosa quidem in
dicij videtur esse peti
cio sed sequestratio malorū que
fit in examie dōmini. cognoscitur
a bono merito cōmpetenter optal
Quapropter non hic detestabilis
arrogantia meritorū in s̄ iusta pe
ticio fidelis seruientis vt sequestre
tur a pessimis vt non cuj ip̄s ha
beat portionem petiē Postulat ee
go vir iustus dei in d̄icta quia cr
nis erat de eius misericordia.

Hugo Causam vero sue peti
tionis subiūgit dices

quoniam ego in innocentia mea
ingressus sum: viam iusticie.

Augusti⁹ id est quā p̄ mi
sericordiam quā
tu mihi dedisti innocentie mee ha
leo aliquod meritum cuius viaz
custodiam: Et propter hoc: in domi
no sperās: a non in me: n̄ ifirmabo:

Hugo corpore videlicet cōsti
tutus inter peccatoēs
perseuēto in bo **Collector**
no opere

Translatio hebraica habet. Judi
ca me deus quia ego in simplicita
te mea ambulauia in deo confidēs
non deficiam **Proba me** domine
a tempta **Cassio** Cur iste vir
sanct⁹ petit

se debere temptari cum in dominica
oratione sit positum. Ne nos idu
cas in temptationem. Sed scien
dum q̄ due sunt tēptationes vna
domini qua bonos temptat vt eos
competenter erudiat. Altera dya
boli que semper ducit ad mortem
de qua precamur liberari ne in ei⁹
partes inducamur. Bene ergo
vir sanct⁹ petit dicens Proba me
a tempta

Gregori⁹ vij li
me
hum ac si aperte dicat prius vires
respicit. a tunc vt ferre valeam tem
ptari p̄

Cas Hoc enim non p̄
mitte **Cas** sumptue dicit s̄
emē dacōis grā fieri postulat **Cā**
quā ille p̄seruatur a temptat. facit
nos intelligere p̄t̄ in nostrū a ad
fraiz penitētie puenire. Alio q̄n si
nulla nos in hoc seclō adūsitare omo
neat t̄linq̄m⁹ s̄b negledū ea p̄ q̄b

satisfacere **Nicol** Et q̄ ad p̄fcaz
 detem? **Nicol** innocētia; req̄
 ritur mundicia cordis a corporis
 Ideo subditur. v̄re renes meos. p̄
 seruando me a peccatis carnalib⁹
 a cor meum. p̄seruādo me a pec
 catis spiritualibus. Deinde osten
 dit cur temptationum picula non
 timebat d. **Quonia** misericordia
 tua. ante oculos meos est ipsam
 iugiter me **Augustinus**
 bitando qua me ad talem vitam perduxisti
 a compla **Cassi**. Complacere
 cui sanctis domini eternam gratia; p
 mereri in veritate tua id est in te
 qui es veritas. Deinde enumerat q̄
 domino largiente pegit vñ se pla
 cuisse testatus **Iero** Non sedi
 est dicens **Iero** cum conci
 lio vanitatis: id est non sum con
 iudus his qui de terrenis cogitat
 semper a lo **Cassio** Fieri em̄
 quntur **Cassio** potest vt
 homo sanctus casu aliquo veniat
 ad consilium iniquorum vbi vel i
 congrua vel vana referuntur h̄ cū
 talia cognouerit neq; cū eis sedet
 neq; delectatione aliqua commo
 ratur sed p̄uū studiu; aut dissua
 det aut deserit. Quapropter cur se
 prius negasset sedisse cum malis
 modo p̄fiteatur se non introisse cur
 pessimis dicens. a cū iniqua geñe
 tibus non introibo. Ante enim tra
 ctatum ipso rum vitauit a postmo
 dum facta deseruit. Introitur ad
 scelus cū aliquis audacter incipit
 Dunc introitum vite s̄ct̄a a sua cō

scientia profitetur alienuz **Odūi**
 ecclesiam id est congregationem
 a societatem malignantiu; **Iosi**
 um significat diuisionem: sicut in
 amore collegium **a cum impiis**
non sedeto **Superius** dixit se in va
 nitatis consilio nō sedisse. mō p
 fitetur se cum impiis non sedere.
 Vanū sunt qui caducis inquisitō
 nibus occupantur a in superflua
 narratione tempus consumunt.
 Impij autē heretici sunt qui q̄sti
 omib⁹ perfidis scripturas diuinas
 deprauare contendunt. Hos ergo
 vtrosq; iure monet esse fugiēdos
 quia illi superfluitates diligunt.
Isti tela peruersitatis infigunt.
L Quato inter innocentes man⁹
meas potest talia loq̄ qui caput
 suum sequitur christum qui terre
 na despicit a celestia concupiscit si
 cut apostolus ait. **Mostra** conuer
 satio in celis est **Spiritualiter** ma
 nus lauat inter innocentes quis
 quis actus suos lacrimabili satisf
 actione diluerit a facta prop̄a stu
 dio bone conuersationis emēdat
Nicolaus **Per man⁹** au
 tem vite signi
 ficantur opera eo q̄ manus est or
 ganum organoz vt dicit in inj.
 de anima **Per hoc** vitē sanctus petit
 sanctitatem vite que requiritur
 in cultu dei ideo subditur **a circum**
dabo altare tu **Collect** vbi a
um domine **Itero** immolatur hostia cor poris cri
 ist. Et vox laudis a populo christi
 auditur atq; mira **Cassi**. **Que**
 b̄tia dī narrant **Cassi**. **in**

sanctarum celebratione missarum
teata canit **Aug⁹** Multi ei al
ecclesia.

Aug⁹ tare h^o vi
sibile t^gut idignia tolerat de⁹ pa
ei iniuria ad tempus sua sacramē
ta. sed est altare quod non ample
ditur nisi ille qui lauat manus in
ter innocentes. fact⁹ est a ip^e ino^cis

Collectio² De quo legitur i
missa Iule hec p
ferri per manus sancti angeli tu
in sublime altare tuum in conspe
ctu diuine maiestatis tue. Hoc al
tare cir

Augustin⁹ Vbi
cūda offer⁹
vota d⁹ minor⁹ vbi p⁹ces fundis vbi
conscientia tua pura est vbi dicis
de⁹ qui sis a si aliquid est in te q^d
displiceat de⁹ curat ille cui confite
ris. **Hoc faciam** **Audiam** **vo**
cem laudis **Audire** **vo**
cem laudis
est intelligere intus videlicet q^oq^d
in te mali est de peccatis. tuuz est.
a q^oq^d boni i iustificatioib⁹ Si ē
a enarrem vniūsa mirabilia tua

Iero id ē q^oquid boni agam⁹
a deo reputetur esse. et
quicquid mali fecimus a nobis.
sic laus dei perfecta est. laus homi
nis imperfecta.

Hugo **Mūda**
Aliter. **Hugo** **bo** ope
ra mea penitēdo a confitendo a cir
cūdato altare tuum id est mentē
meam a conscientiam meam circū
spiciam a disantiam in qua tanq^o
in altari offertur deo sacrificiū spi
ritus contribulati. **Et** **Hoc faciam**
Vt **audiam** **vo**cem laudis id est
vt intelligam audiendo sacra⁹ scri
pturam in qua laudatur deus ad

quod d⁹let peccare mūdicia dif
fussio a p⁹patio mentis quia sic
dicitur sapientie. In malinola⁹
animam non intrabit sapientia
dei. Et intellecta sacra scriptura enar
rem vniūsa mirabilia tua. q^o p
nobis passus es a refur⁹rextia q^o
iustificas impium: resuscitando
animam a morte que in sacra scri
ptura cōtinentur. **Omne dilexi**
de⁹em domus tue id est ecce tue

Cassio Decorem dicitur a n^o
pulcritudinem pari
etum aut ministeriorum preciosis
simos apparatus sed ipso⁹ a dū
um beatissimam qualitatem cui
bus gaudet ecclesia. videlicet in
psalmorum iubilacōne. i. precam
sanctitate. in christiani p⁹li hūit
lima deuotiōel a locum habitacō
nis glorie tue. Dicendo enim ha
bitationis locuz: humani peccatoris
significauit archanum. Est ergo
mens sanctorum locus habitacō
nis in quibus deus habitare cog
noscitur. Sicut dicit ap⁹ls. Tēpluz
dei sanctum est quod estis vos. Et
mirabiliter subiūxit glorie tue q^oa
vbiunq⁹ habitat: gloria est. Glo
riosum enim efficit quicquid iha
bitare dignat. Et ab hospitis me
ritis crescit hospicij magnitudo de
inde vir sanctus iuste rogat ne cū
impis anima eius peccat in futu
ro iudicio cū quibus hic commu
nem non habuit adionē. vñ dicit
Hugo **Expdas** id est ne
perdi **permittas** **cum**
impis deus id est cum infideli
bus qui oderunt animam meam

que dilexit decorem domus tue

Cassiodorus Merito enim ab eis se sequestrari petijt a quibus ihc se diuisit et cum uiris sanguinum vitam meam. Sanguinum enim uiri sunt christianam que carnaliter uiuunt a nulla iussa celestia concupiscunt. De quibus subdit exponendo sint quales dices **Is** quorum manibus. hoc est in operibus eorum. iniquitates sunt

Hugo id est qui operantur peccata quia peccatum est iniquitas. dextera eorum repleta est munere

Jeronimus est munus a lingua uidelicet; fauor humanus Et est munus a manu a rebus uidelicet terrenis Et est manus ab obsequio uidelicet seruicium indebite in **Cassi** Et confidendum

accipientes iudices vniuersaliter execrantur. Nam et qui iusticiam rendit muneribus dextera replet Et qui nocentes absoluit dextera suam munerum acceptione repleuit. Isti tales de dextera per quam uita eterna intelligitur faciunt sibi finis

Augustinus quia quod eis ab obtinendam salutem eternam datum est. hoc ad accipiendam huius seculi muneam conuertuntur existimantes questum id est rei alius acquisitionem esse pietatem

Cassiodorus et licet illi accipiendo fallaciter gaudeant dextera suam muneribus fuisse repletam tamen

Hugo **Et** sic autem in innocencia mea per studium sancte uite. ingressus sum uiam ueritatis a iusticie. redime me per precium sanguinis tui.

Augustinus a miserere mei. sic quod impericulis huius uite misericordia tua non me desere **Cassiodorus** Res merita id est stabit. in dicto. id est in uiam mandatorum tuorum que recta sunt a rectos faciunt obediens. in ecclesijs hoc est in congregationibus fidelium. benedicam te domine.

Augustinus benedicere dominum in ecclesijs frater est sic uiuere ut per mores cuiusque benedicatur deus Nam qui benedicit domino lingua. et factis maledicit non in ecclesijs benedicit **Cassiodorus** Considerat domino **Cassiodorus** Raris simi qualem nobis forma uite religio sus iste tradiderit. Dicit enim ideo se hic uisitasse pessimos ne in iudicio domini cum malis possit esse sociatus ammonens ut iniquorum consortia fugientes. fidelibus christi spirituali nos semper caritate iungamus quia ex diuturna hominum conuersatione morum semper trahimus qualitate. Hoc enim a vi psalmus ammonet cum dicit discedite a me omnes qui operamini iniquitate. Hoc a in vii. psalmo dicitur qui ait Cum sancto sanctus eris a cum peruerso peruerteris. Quia prope studiosissime quam gloriosum munus aptumque collegium quod nos uirtute erudiat. a

de desiderio diuine caritatis accendat
ne in retributione malorum meri
to iungamur pessimis qui colle
gium hic habere non uimus cum
malis **Collectoꝝ**. Compo
nis itaq; vitam nostram in sancta con
uersatione quateꝛ religioſis adoz
natis moribus ex opibꝫ nostris
bonis glorificetur a benedictiſſi
ſimus dñs noſter **I**hus christus
cui eſt honor et gloria in ſecula ſe
culorum **A**men

Dominus Illumina tio mea ¶

Titulus talis eſt In ſinem pſ da
uid priuſ qꝫ lĩm **G**loſa Titu
retur.

Iſte
eſt ſumptus de hiſtoria libri regũ
ubi legitur dauid ter fuiſſe iunctuz

Nicola ¶ Primo a ſamuele
in regem in domo
patris ſui. in ſignuz qꝫ eſſet rex fu
turus ſicut legitur primi regum.
xvi. Secundo fuit iunctus in he
bron in regez mortuo ſaule ut ha
betur. ij. regum. ij. Tercio iunctus
ſuper totum iſrahel ut habetur. ij.
regũ.

Iero Sed de iſtis tribus
v. ¶ iunctiõibus me
dia ab iſtum pertinz pſalmum

Hugo ¶ Naꝫ ſicut dauid poſt
primam et ſecundaz
iunctiõem multas tribulatio
nes a perſecuciões paſſus eſt a ſau
le rege a etiam a filio ſuo. ſic criſti

anus poſt iunctiõem acceptam i
baptiſmo in ſignum qꝫ eſt futurꝫ
rex in regno celorum. Et poſt ſecũ
dam qm accipit in confirmaciõne
multas patitur temptaciones tri
bulaciõnes a perſecuciones a dy a
bolo mundo a carne a a ſuis immi
tis quous qꝫ ad tertiam perueniat
iunctiõem que datur i extrema
iunctiõne iaz mortuus. vel migra
turus ad celeſte regnũ ubi in tran
quillitate pacis regnabit ſecurus
Oſtendit ergo in hoc pſalmo qn
ta qualia oportet homineꝫ pati
ut vitam conſequatur eternam.
Vnde tituli predicti talis eſt ſeſus
Iſte pſalmus dirigens nos i ſine
conſummatiõis futuẽ attribue
dauid id eſt cuiſlibet penitenti. qui
pſalmus ait de his que patit a te
qꝫ limretur tertio id eſt. antequaz
iungatur chriſtianus iunctiõne
perfecta que erit cum pꝫcipiet reg
num eternum de quo in ſine huiꝫ
pſalmi concludit dicens. **C**redo
videre bona domini in terra uiuen
tuz. Loquitur ergo de ſe vir iuſtꝫ
tanqꝫ de militante dicens ſe domi
num timere a nullum alterum for
midare

Dominus illuminatio mea. il
luminans a docens me dans
qꝫ mihi noticiam ſui

Ieronimꝫ ¶
Sicut oculi corporis illuminantur
unde dictuz eſt. Qui illuminat om
nem hoieꝫ uementez in hũc mũdũ

Cassio ¶ a ſalꝫ mea. in quo v
a cuncta concludit a
corporis ualitudinẽ a aie ſeſpita

tem quez. Ergo timebo. Jac si di
cat nullum hominē formidabo. qz
eccl̄. xxiiiij. dicitur. Qui timet dñm
nichil trepidabit. a non pauebit
qm̄ ipse est spes eius. dominus de
fenfor vi August qz ipse re
te mee. pellz oēs
impetus a infidias hostis mei. a
quo. Ergo. trepidabo.

Cass a nullo. Tales quippe i
terrogatōes p abnegatō
nibus accipiendas non dubiū ē.

Hu. Domus appropiant. id ē
accedunt sup me. v. con
tra me nocentes vt edant carnes
meas. psequēdo tūc a. nō timebo.

August quia finit̄ carnb?
spūs ero a spiritalis
deñ pbat q nullū timē debuit d.

Iero Qui tribulant me imi
ci mei. Demones vel pseu
tores ipsi sfirmati sūt a ceciderūt.

Cassi Nam psecutores qui for
midari poterāt subruēt
Quis rogo timor erit quando poti?
illi cadūt qui impugnare vidē bā
tur. Non enim illi qui passioib?
premiunt sed illi magis corruunt
qui innocentū sanguinem deuora
te se

Aug ptegitur impe
stimant. **Aug** rator scitatis a
non timet. protegitur mortalis a
mortalibus a securus est. ptegit̄
mortalis sub imortali a timebit a
trepidabit. Nequaq̄. Quanta aut̄
fiducia debebat eē i eo q̄ ista dicit
audire. **Si** consistat aduersū me ca
stra. **Iero** v. fortitudo demonuz
vel psecutorz. nō ti
mebit cor meum. **Augustin**

quia inimicus non aufert spiritalia
nisi tu dimiseris. a q̄squis au
fert temporalia te donate potesta
tem aufert. Permittetur autem
ad penam nostram aut ad proba
tionem. **Ieruegat aduersū me**
prehum. v. persecutio huius seculi

Iero aut pugne de mox. **Im**
hoc ego sperabo.

Hu quia ideo permittit me do
minus pse q̄ a tēptari. vt
me adiuuet a meritū adquirā resi
sten.

August Vel in hoc ego
do. **sperabo** v. in hac
petitōne quam cogito figam spes
meam. De qua subditur **U** nam
pti a domino. Que est illayna. **el**
vt in habitem in domo domini omi
bus diebus vite mee. Hoc est in

vita eterna vbi semper in aēbim?
Quid autem est quod desideras in
illa domo. **el** vt videam inquit volū
tatem

Hugo id est videns fa
domini. **id est videns fa**
domini. **id est videns fa**
domini. **id est videns fa**

domini. **id est videns fa**
domini. **id est videns fa**
domini. **id est videns fa**
domini. **id est videns fa**

Augustin Vt semper cō
templentur eam.
a nulla molestia contingat con
templantem. nulla suggestio a
uertat. Nulla potencia alicuius
auferat. Nullum inimicum paci
at in contemplando. a perfruat de
licijs secur⁹ ipse videt dñm meol
a visitem templum eius.

Hugo id est illam celestem
domum. de qua dicit
in alio psalmo dñs reuelauit de
sa. a in templo eius omnes dicēt

gloriam. Et loquitur hic propheta a simili amicorum qui se invicem visitant. ut invicem congaudeant. Sic in illo templo videbimus felicitatem sanctorum. ut inde congaudeamus eis. Ut autem illuc perueniam unde michi promitto. **Quoniam abscondit me in tabernaculo suo.** in fide humanitatis sue.

Jeronymus Tabernaculum divinitatis humanitas christi est. De quo dicit in alio ps. **In sole posuit tabernaculum suum in die malorum.**

Augusti. Hoc est tempore temptationum quibus humana vita subiacet.

Jeronymus non quod dies mali sint. sed in nostris operibus mali dicuntur. sic dicit apostolus. quoniam dies mali sunt

Hugo **protegit me in metu a periculo in abscondito tabernaculi sui.** in fide divinitatis sue abscondite sub tabernaculo carnis

Col. Abscondimur in nobis humanitate christi contra vitiorum insidias: quando humilitatem incarnationis eius et patientiam passionis eius imitamus et protegimur in secreto divinitatis eius contra procellas temptationum. quando a terrenis desiderijs et curis superfluis elongati gustamus per contemplationis desiderium quod suavis est dominus. Unde apostolus ad colosen. **tercō videns discipulos contemptis terrenis omnibus in secreto divinitatis absconditos ait. Mortui estis**

et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Unde subditur.

Hugo **In petra.** id est in christo **exaltavit me.** quia in ipso a per ipsum ascendo de virtute in virtutem. Et hec exaltatio fuit secundum mentem. Unde subdit **in nunc in presenti vital exaltavit caput meum.** id est mentem meam **super inimicos meos.** id est deones quod appetit a motus carnales

Jeronymus qui me sepe humiliabant. ne celestia contemplerer.

Calliodorus Supra quos mens nostra decetera erigitur quoniam dei beneficium pura servatur. Decursis beneficijs que de futuro et in presenti se cognoverat accepisse. nunc gaudium suum mirabili narratione describit dicens.

Circumspice perscrutando omnia opera tua in anima mea: que omnia clamant ut te laudem. **Augusti** Circumspice te laudem animus tuus per universas creaturas. vnde et clamabit creatura. **Deus me fecit.** Vides celum terram. diversitates germinum et multitudinem animalium. nichil relinquant in celo: in terra in mari. omnia resonent laudem conditoris. Insuper considera in orbem credentium in christum a in eo quod pro nobis temporaliter deus nascendo et mortem paciendo humiliatus est gaudens. **Immolavi in tabernaculo eius.** hoc est in sancta ecclesia **hostiam vasferacis.** id est in ineffabilis laudis **cantabo et psalmum dicam domino.**

Callio Cantare est sola voce laudescant. Psalmum dicere est gloria; domini bonis operibus predicare. Cantare enim a psalmum dicere est hostia vociferationis vel iubilationis. sicut translatio Romana habet.

Hugo Sequitur oratio iusti viri cum dicitur. **Exaudi domine** vocem meam qua clamaui ad te. Deuote orando ut inhabitem in domo tua celesti. Misere mei et exaudi me.

Calliodo Iterum rogat ut exaudiatur nec desiderio suo adhuc satisfaciatur: nisi hoc frequenti supplicatione rogaerit. scilicet quia diuinarum rerum nulla facietas est. sed quanto plius gustatur dominus: tanto sua uis appetitur. sicut in alio psalmo dicit. **Gustate et videte** quoniam suauis est dominus. **Ubi** dixit cor meum. Cor desiderium tacitum perdit. quod plus audit diuinitas quam populorum tonantissimas voces. sicut moysi dicitur. **Quis** clamas ad me. cum locutus aliquis non legat.

Hugo Exquisiuit te facies mea. Id est extra omnia alia quesitum te mens: seu voluntas mea. **Faciem tuam domine** requiram. Id est presentiam tuam.

August Ut gratis te diligam. quoniam preciosius aliquid non inuenio.

Gregori Quia enim anima ad deum appetendum a habendum facta est: quicquid deo minus est ei non sufficit.

Ideo huc illucque agitur: et ab unaquaque re fastidio repleta remouetur. **August** in libro unde **August** confessonum ait. **Inquietum** est cor nostrum donec requiescat in te.

Calliodo Faciem enim domini minime requirit quae se sancta conuersatione tractauerit. quales sunt illi: de quibus dictum est. **Beati mundo corde**. quoniam iam ipsi deum videbunt.

Hugo Quanto enim desiderat magis aliquis deum videre. tanto magis timet eum amittere. **Ideo** petit non separari a deo dicens. **Ne** auertas faciem tuam a me. **Michi** gratiam tuam in presenti. et presentiam tuam in futuro non denegando. **Ne** declines in ira a seruo tuo.

Calliodorus Illis enim dominus creditur ita: qui in iudicio suo infelici segregatione damnandi sunt. Rogat ergo ne tunc declinet ab ipso dominus. quando sanctis vultum suae maiestatis indulget.

Homo carnalis deum timet: ne peccatis suis exigentibus aut substantiam perdat: aut filios amittat. aut copia auri et argenti minuatur. **Sandus** autem vir hoc tantum metuit. ne a vultu domini reddatur.

Augustinus

Adiutor meus esto. **Ad** consequendam illam vitam quam a te petij: habitare vide licet in domo tua: et faciem tuam contemplari.

Jeronimus Ne dereliquas me neq; hic ne qm futuro. neq; despicias me de us sabita Augusti domi ris meus. ne de? ne contenas q mortalis eternum audet inquirere. Qm pater me?

Nicolaus adam & mater mea leua dereliquerunt me expositum miseri is presentis vite. quia per eorum transgressionem deriuatur ad oes homines peccatum originale. propter quod habent promitatem ad malum & difficultatem ad bonum. dominus autem assumpsit me quia recurrentibus ad eum no de negat suum auxilium contra pro mitatem ad malum & difficultate; ad bonum. Ideo subditur. Lege pone michi domine in via tua.

Lex dicitur a ligando ac si aperte dicat. Ita me liga lege naturali & diuina vt non declinem neq; a dextris neq; a sinistris a via legis mandatorum tuorum. et dirige me in semita recta. per semitam que artior & rectior est qm via intel ligitur via perfectionis & contem plationis: quam vir sanctus desi derat ducere. Et addit. propter inimicos meos. id est propter demones & appetitus carnales: qui insidiantur bonis operibus meis. Ne tra dideris me in animas tribulanti um me. id est in voluntatem malignorum spirituum michi adu santium. vt aliquando consentia eis. Quoniam insurrexerunt in me testes iniqui. Demones enim de iu

sto cum innocencia requisiti falsuz respondent. & contra eos allegat sicut sathan interrogatus de innocencia scilicet Job falsuz respondit. & contra eum falsum allegauit dicens. Nunquid frustra Job timet deuz. & mentita est iniquitas sibi. quia sathan mendax est & pater eius qui est inuentor mendacij vt dicitur Johannis octauo.

collector Et quoniam iust? ex fide viuit vir sa ctus inter huius seculi mala con stitutus orationem suam in fide & spe concludit. **Hugo** Redo dicere.

id est me visurum bona domini electis repromissa in terra uiuentium. id est in vita eterna.

Aug bona domini dulcia in moria: incomparabilia sempiterna. & incommutabilia & quando vos videtis et me domi nus a terra morientium: qui propter me non indignatus est suscipere terram morientium. et mori in ter manus morientium. Talia suspirans iste fidelis laborans dixit. periclitans dixit inter magna; turbam temptationum constitu tus. & de misericordia domini confisus. Audiamus & nos vocem domini desuper exhortantis & consolantis nos. Audiuit enim gemitus nostros. vidit suspiria nostra. Intuitus est desiderium nostrum: & vnam petitionem nostram. per christum aduocatum libenter accepit. & donec peragamus istam peregrinationem. quia pilatus

est non ablaturus quos promissit
dixitque nobis. **Expecta dominum**
qui verax est in promissis

Rico Viriliter age. de bono
in melius proficiendo
et confortetur cor tuum.

Cassiodorus Ne quasi lapsus
murmures: et te
dio fatigante desperes. sed confi
denti animo **Rico** sustine do
et securo.

Rico minū. paciē
ter tolerando discipline ipsius fla
gellum. qui a ipse vulnerat a me
detur. percutit a manus eius sana
bunt **Job**

Collector Karissimi
quinto multiplices a sevientes temporal
vite angustias constituti: quid de
siderare delectamus et orare vir san
ctus in prefato psalmo nobis pa
tescit. Nos igitur exemplo istius
sancti viri dominum deum nostrum
in omnibus a super omnia formi
dare delemus. quia ipse inter hu
ius seculi aduersa vnicum nostrum
est refugium: ecclesiam christi oī
cum deuotione frequentare. et in
habitare desideremus a appetam?

Gracias domino deo nostro de omni
bus beneficijs suis frequenter a
gamus. et assidua supplicatione
humiliter deprecemur clemenciam
eius. quatinus ipso nos confortā
te pericula temptationum: et pro
cellas secularium fluctuum virili
ter et secure sustinere a transire va
leamus quoad usque ad bona domi
ni in terra viventium percipiēda
nos vocare dignabitur ipse domi
nus noster **Iesus Christus**. qui

est benedictus in secula seculorum
Amen

Psalmus xxvii.

Ad te domine
clamabo. Titulus huius
ps: psalmus ipsi dauid.

Cassiodorus Cum autem di
citur ipsi: nullū
alterum intelligi posse declaratur.
nisi ipsum mediatorem Christum
dominum qui per hunc totū psal
mum loquitur ad patrem in passi
onis sue conflictu constitutus. Di
ximus enim dauid signare manu
fortis. Vnde tale nomen congrue
debut hic poni vbi passionis do
minice gloriosa certamina referunt

Augustinus Que domi
nus ihesus
videtur in hoc psalmo optare in
micis. non maliuolencie votū est
sed denunciatio pene eorum.

Cassiodorus Notandū
est igitur
hunc psalmum esse tercium horū
qui passionem et resurrectionem
dominicz sub breuitate commemorāt

Glosa. Intentione monee
eos aduersa tole
rare: qui volunt cum christo re
gnare. christus itaque scdm qd ho
mo preponens se exemplum iu
stis humiliter orando ad patrem
ait.

Ad te domine clamabo de me
us **Nicolaus**. id ē ex ma
gno affectu
i. in.

cordis oratio ne fileas a me.

Jeronimus. Une me
neq; taceas a me repetitio est eius
dem sentencie ad maiorem expres
sionem affectus. et assimilator
descendentibus in lacum. id est in
miseriam huius seculi. que profu
ditati lacus comparatur.

Cassiodoro. Precatur ergo
humanitas cri
stine ne ab ea separet eternitas ubi

Jeronim quia si diuini
tas ab ea recessisset similis nobis in miseria fuisset;

Cassiodorus. Dulce
rima q; verborum est facta diuersitas. Cl
amat homo ne fileat deus. quia no
stro silencio ille tacet et nobis ne
gligentibus in memoria eius no
habetur. Et contra si domino pre
stante respicim; respicit. si clama
mus exaudit. si diligimus et ama
mur. Araudi domine vocem de
precationis mee dum oro ad te. I
in passione mea. relidis em; disci
pulis recessit et orauit dicens. Pa
ter si fieri potest: transeat a me ca
lix iste.

Jeronim orauit
etiam cri
stus in cruce pro toto mundo. pro
iudeis et p; **Hugo**. Unde apo
stolis stolus ad
hebreos quinto. In diebus car
nis sue preces supplicationes q;
ad eum qui possit illum saluum
facere a morte cum clamore valido
et lacrimis offerens exauditus e;
pro sua reuerencia. hu exto. lo ma

aus meas extendens eas in cru
ce. ad templum sanctum tuum.

Cassiodor. hoc est ad ce
luz quod ora
tes homines facere consueuerunt
Nam desiderium postulancuz est.
vt lic; ubiq; deum non ambigat;
de celo sibi auxilium venire confi
dant. Unde et in dominica oratio e;
dicimus. Pater noster qui es in
celis. Ne simul tradas me cum
peccatoribus. quia moriturum
se nouerat merito petebat ne mis
ris tradita eius anima cum pecca
toribus misceretur. Et cum ope
ribus iniquitatem ne perdas me.
sicut aliquam cum ipsis habeam
porcionem. De quibus peccatori
bus subdit au; hys. Qui loqu
tur pacem cum proximo suo. Iu
deos commemorat; quos proxi
mum suum vocat. quia ei carnis
origine iungebantur. In quoru;
labijs erat pax cum dicebant Ma
gister scimus quia verax es et q
a deo venisti. et viam dei in verita
te doces.

Jeronimus.
Malicia autem in cordibus eor;
cum dicebant interrogantes euz.
Licet nobis tributum dare cesari
an non. Da illis secunduz ope
ra eorum. punendo eos in die iu
dicii scdm merita eorum. vt quia
te non intelligunt per beneficia; in
telligant per cruciatu. Et scdm
nequiciam adiuentionuz; ipoz.

Hugo id est scdm nequicia;
ab eis studiose inuen
tam dicentes eu; seductorem de mo

macu; et multa alia que ei false im-
posuerit. **Secundum** opera manuum ea
tribue illis. repetitio est eius ad
ad maiorem expressionem maligni-
tatis eorum. **redde re**
tribucio; eorum ipsis. **August**

quod per veritatem quam audiebant vo-
luerunt fallaciam retribuere. fallacia
eorum ipsos fallat. **Quoniam** non intellexe-
runt opera **Hugo** multivisa
domini. **Hugo** .s. verbum
caro factum est. **Let** quod maius mi-
rum est. **in opera manuum eius** .s.
visibilia: que faciebat miraculo-
se mortuos suscitando: et sanando
egros ipsum non intellexerunt.

Cassiodoro opera siquidem
domini fuerunt
ut doceret populum viam verita-
tis et archana fidei sancte incarna-
tionis. reconciliaret hominem deo: qui
tinus ubi non poterat viciata na-
tura conscendere dominice visita-
tionis munere perveniret. **Et** ne filio
dei vera docenti mens obstinata non
crederet. hoc quoque miraculorum
ingentium virtute firmavit ut quod
intelligerent iudei non posse eum
hominem facere: hoc evidenter a-
gnoscerent potentiam divinitatis
implere. sed illi dementes dum tan-
tum modo hominem credunt: filium dei
ipsum dici indignissime protulerunt.

Hugo propter quod **destruxit**
eos. **per** romanos in pre-
senti vel in futuro eternaliter. **et non**
edificabis eos. **postquam** eos destru-
eris per romanos. id est non ite-
rum reduces eos. sicut reducti fue-
runt de babilonia. **Vade** de ipsis in

alio psalmo dicitur. **Tanquam** vas
figuli confringes eos. Vas enim
figuli postquam fractum est nunquam re-
integratur. **Cassiodorus**.

Sciens christus complenda esse
omnia que petebat gratias agens
patri ait. **Benedictus** dominus
deus pater quoniam exaudisti vo-
cem deprecationis mee. **supra** dicitur

Jeronimus **dominus** adiu-
tor meus. **in** passione. **et** protector meus. **in**
morte. **et** in ipso speravit cor meum.
videlicet humanitas mea in divi-
nitate. **et** adiutus sum. **ut** resurgerem.

Hugo **et** effloruit caro mea. **per**
immortalitatis clarita-
tem in resurrectione que prius aru-
erat et defloruerat: viliter detur-
pata in passione. **et** ex voluntate
mea confitebor illi. **liber** est patri

August quia per resurrectio-
nem meam non timor
moris necessitate. sed libera volun-
tate confitebuntur illi qui credunt
in me in quibus. quia ego sum ego
confitebor. **dominus** fortitudo
plebis sue. **liber** est populi christiani
dimicantis cum dyabolo. in huius
vite difficultatibus. **et** protector
salvationum christi sui. **liber** est eorum
qui per christum salvati sunt ut eos
sic salvatos per fortitudinem bellicam
immortalitate pacis ad ultimum pro-
tegat. **Cassio** deinde orat hu-

manitas christi pro
populo christiano dicit. **salvum** fac
populum tuum domine. que per mortem
meam redit. **et** benedic. **illa** benedi-

atione qua electi in iudicio benedi-
centur. videlicet. **Venite benedicti**
patris mei hereditati tue

Hugo quā per corporis et
sanguinis mei miste-
rium in ecclesia cōgregauit de qua
dicitur in psalmo secūdo **Dabo**
tibi gentes in hereditatem tuam.

Cassiodoro **Et ut caritatem**
suar quā prece-
pit euidentius approbaret. **Iterum**
petit. **Et rege eos** ne carnalia con-
cupiscant. neq; vias prauas eli-
gant deuiando a via iusticie. **Et ex-**
tolle illos vsq; in eternū vt intel-
lectum scripturaru a in opere san-
cto intentione laudabili proficiat
quatinus a terrenis vitijs purga-
ti ad eterna premia pducant euedi

Nicolaus **Moraliter** iste
ps potest expo-
de quolibet fidei posito in afflictioe
corporali vel mentali: qui deuote
se petit diuinitus liberari a tan-
sentiens se a domino exauditi stu-
det ei deuote gratiarum actōnes re-
ferre.

Cassiodoro **audistis**
qua pietate iste psalmus condu-
sus est. Rogat pro nobis qui ora-
tur ab angelis **Judex** omnium crea-
turarum aduocatus noster est. Et
vt a morte potuissemus eripi ipse
magis elegit occidi. **Orauit** ante
traditionem suam de crucifixioe p-
pria a de resurrectione locutus est
Postremo pro fidelibus exorauit
vt qui ei meruerūt credere: eterna
benedictione delectant gaudere.

Jeronimus **Tu ergo domine**

rege et eleua nos ab huius mundi
miserijs quia populus tuus sumus
quatinus in hac vita que tibi sunt
placita facientes: ab hac mortali-
tate in immortalitatem te comitan-
te extollamur id est in celestibus ele-
uemur regnaturi cum sanctis tuis:
qui es benedictus in secula seculo-
rum. Amen.

Psalmus xxviii.

Afferre domino
filij dei. Titulus huius ps-
talis est. ps dauid in con-

sumatione **Jeronimus**
tabernaculi **Quā** archa domini de captiuitate philis-
tinorum reducta est. pro qua multa
mala habuerunt dimissa est in sy-
lo: a dauid edificauit ei tabernacu-
lum in quo hortatus est populum vt offer-
rent sacrificia deo sicut legitur v. pa-
lip. xvi. deo apertissime figuraz christi
tenet a archa figurā eccē. sic deus
reduxit archā de captiuitate sic a cri-
stus reduxit archā hoc est scāz ec-
clesiam de captiuitate v. de potestate di-
aboli quā mundū per peccatum originale
a diabolo captiuū suo proprio sang-
nere **Cal.** Tabernaculi ei noie i-
demit **Cal.** hō mundo posita deda-
ratur eccē quā contra carnalia vitia
bella gerens merito expeditional-
hitaculi nomē accepit. Consuma-
tio aut tabernaculi perfectionē figit
eccē catholice quā iam per totū orbē p-
batur esse constructa. cū igit deus co-
gnosceret totius mundi terminos

ad fidem catholicam p aplos spūs
sancti munere pducendos alloq̄t
vniuersitatē: vt sacrificia ei deuo
ta mente pfoluant. dicens

Afferre dño | supple vosmeti
p̄s & corda v̄ra sancta pu
ritate lucencia q̄d supra oē sacrifi
ciū pbatur dño accep̄tū filij dei |
qui per regeneraciōis grām facti
estis filij eius vt ait Ioh. in euan
gelio. Dedit eis p̄tate filios dei fi
eri hīs q̄ credunt in noīe eius Se
quitur Afferre dño filios arietum |

Arietes apli accipiendi sūt: q̄ tan
q̄ duces gregū in caulas dñi per
duxerūt populum christianum |
filios arietum | dicit fideles: quos
apostoli recta p̄dicaōe genuerūt.

Iero Apostoli arietes dicun
tur. qz sicut arietes duo
cornua hñt ita apostoli duo testa
menta p̄t̄ **HUGO** Prelati re
dicauerūt. **HUGO** de dicuntē

filij dei qz hereditate & eccām quaz
suo sanguine adquisiuit possidet.
& vicem dei tenent in terris. Sicut
b̄tus paulus act. xx. dicit. Attēdi
te vobis et vniuerso gregi in quo
vos spūs sanct⁹ posuit ep̄s regere
eccām dei quā adquisiuit sanguine
suo. Etiam dicti sunt arietes p̄pter
duo testamenta que scire debent

August Afferre domio glo
riam & honorē | vt
per opera v̄ra dñs glorificet & ho
noretur verbo et exemplo. Affer
te dño gloriaz nomini eius |

Iero & gloriose per vos nomē
eius & xp̄s verbū dei pa
tris in cunctis innotescat | adorate

dñm in atrio sc̄o eius | vñ eccā: p̄
in cons̄cia vbi vnusquisq; ip̄m ado
rare

Cal Ipsa em̄ cons̄cia
debz est aula regal' et
habitatio spiritus sancti. sicut apo
stolus ait Templū dei estis vos &
spūs sanctus habitabit in vobis.
Deinde p̄pheta de constituōe eccāe
sub dñt vñdē **HUGO** Vox do
primo dicit | **HUGO** min. lib
ē p̄dicatio xp̄i sup aq̄s | v̄ sup iu
deos q̄ erant in fluxu v̄ cōp̄ aq̄ em̄
p̄p̄los signat. vt dī apoc. xvij. Quō
āt p̄dicaciō xp̄i sc̄a sit cūter ostē
dit d. | deus maiestatis intonuit |
& filius dei q̄ est rex gle & nube car
nis terribiliter p̄dicauit.

Cal Quā diē iudicij a gethenne
penas inestimabili terro
re p̄dixit. vt non tam loq̄ q̄ into
nare vi **HUGO** Et non solū iu
deretur **HUGO** deis s̄ & genti
bus p̄dicatio xp̄i timorez inuassit
Vñ addit dñs sup aq̄s mltas |
& sup gentiles q̄ dicitur aq̄ mltē.
tū qz de facili ouersi sunt ad dñm.
sicut aq̄ de facili fluit. tū qz mlti de
ipsis cōuersi sūt resp̄ cū iudeorū cō
uersorū sicut dicit ap̄ls. ad ro. xi.
Cecitas ex p̄te contingit in isrl. do
nec plenitudo gētū intraret. Seq̄t

Iero Vox dñi in virtute | vi
delicet miraculoz: qñ di
xit Lazare. **Cal** Merito vox do
Veni foras **Cal** min in virtu
te eē dicitur cui nullis obstaculis
obuiat **Aug** Vox dñi in
magnificēcia |

qm̄ magna opatur in sc̄s & p̄ ip̄s
Vox dñi in ofringētis cedros |

Cal Vox dñi in virtute | vi
delicet miraculoz: qñ di
xit Lazare. **Cal** Merito vox do
Veni foras **Cal** min in virtu
te eē dicitur cui nullis obstaculis
obuiat **Aug** Vox dñi in
magnificēcia |

qm̄ magna opatur in sc̄s & p̄ ip̄s
Vox dñi in ofringētis cedros |

Iero. Cedri dicuntur oēs subli-
mes et excelsi: vel superbi
Confringet illos aut hic per peni-
tenciam. aut in die iudicij in vindi-
cta. Confringentis ergo cedros &
humiliatis superbos cepit q̄. La
confringet dominus cedros libani.]

Cal. In libano autem tales in-
ueniuntur vt oēs altitudi-
nes arborum superare videantur.
ergo mundi isti? nobiles ac reges
qui reliquos homines tanq̄ hu-
milia fructa despiciunt virtus di-
uina confringit: quando paupes
& humiles elegit. Isti enim virtu-
te superantur. Illi in re diuicias su-
as aut cogitacionibus gemunt aut
turpi ambitione soluiuntur. Ponunt
etiam cedri in bonam partem:
sicut in alio ps̄ dicit. Cedri libani
quas plantauit dominus. Et co-
minuet eos tanq̄ vitulum libani.]
Sicut confringit vitulus de corni-
bus virgulta tenera. Ita christus
contriuit iudeos: qui p̄ suam supbi-
am singularē erigē iusticia; cona-
bantur qui et dilecti?] filius patris
est secūbus deitatem et propter in-
carnationē factus est. tanquā fili-
us vnicorū.] iudeorum; qui vni-
cornes appellati sunt p̄ vna lege
quam habuerūt per quā in supbi-
a se ex **Augusti.** vor domi
tollunt.] mi iēciētis
lā diuidētis.] flamman ignis.]
v iracundiam persecutorū suorum
adeo furentem vt alij dicerent. Nū-
quid forte ipse est christus? Alij q̄
q̄ dicerent non est sed se ducit po-
pulum. christus itaq̄ p̄cidit hunc

insanum tumultum eorum vt alios
in caritatem suam traheret. alios i
malicia eorum relinqueret. **Ide** Je-
ronimus. vel quotidie in vno quo-
q̄ nostro flāmam libidinis vel cō-
fessionem & gratiam sancti spūs
intercedit & per oracionem sacerdo-
tis facit. **Hugo.** Vox dñi cō-
cessare.] lucietis deser-
tum.] id est cōmouētis populum
gentilem ad fidej. que erat desertū
tanq̄ sine lege et prophetis ad q̄s
etiam nullus predicator verbi dei
missus fuerat. lā cōmouebit dñs
desertum eades.] Cades sanctū le-
gis interpretatur. dixit ergo dñs.
August. Celebrari faciat i-
gentib? conuersis
sanctū verbum scripturarum sua-
rum quod a iudeis non intelligenti-
bus dese- **Jeronim?** vor
rebat.] domini
preparatis ceruos.] v predicatores
& scōs viros q̄ venena dyaboli et
spinas p̄dōrum transeūt: & ad al-
tiora fugiūt & ad theoreticam vitam
Collector. Vñ ter n̄. ait in li-
bro de cōtemptu
mundi anfructuosa via mundi:
& inambulabilis & facilius est p̄-
uenire ad portū celestē sp̄retis oīb?
q̄ ad **Jeronimus.** lā re-
ptis.] uelat
bit condensa.] quia obscura diui-
narum scripturarum siue misteri-
orum celestium per sp̄ritum san-
ctum patefecit eis. lā in t̄plo ei?]
hoc est in sancta ecclesia. lā omnes
dicent glo- **Augustinus**
riam.]

hæc est in ecclesia eius vnusquisq; in spem eternam regeneratus laudat deum pro suo quisq; dono qd a spiritu sancto accepit. **O**mnis diluuium inhabitare facit.

Cas. id est aquas baptismi si gnatas per diluuium quia purgant animas a sordibus peccatorum sicut per diluuium purgatus est. **Hugo** Vel dominus mundus. **Hugo** sanctos suos in ecclesia quasi in archa noe constitutos inhabitare faciet per diluuium huius seculi illesos extra quoniam nemo saluatur. **et** deinde **sedebit dominus rex** in ecclesijs. **vel** in sanctis suis **in eternum.** **O**mnis virtutem dimicandi contra huius mundi turbines et peccatas **habitat populo suo** **sepiano** **dominus benedicet populo suo in pace** **et** in seipso hic a in futuro. quando dicitur erit. **Venite benedicere patris mei.**

Collector **Ipse** quoque dominus noster qui dixit pacem meam dabo vobis suppliciter deprecemur vt nos qui sumus populus eius benedicere et adiuuare dignetur. **et** dnetq; nobis huius seculi diluuium fide recta: ac conuersatione sancta sic pertransire illesos quatinus ad terram celestis patrie peruenire valeamus securi: eius gracia qui est benedictus in secula seculorum. **Amen.**

Psalmus xxix.

Exaltabo te do

mine **Titulus** talis est. psalmus cantici in dedicatione domus dauid **Iero** **Psalmus** cantici laus est cum opere. dedicatio domus dauid est resurrectio corporis saluatoris qui de progeme dauid traxit originem. verbum patris edificauit sibi domum: quando assumpsit humanitatem carnis. a eam tunc dedicauit quando ipsa a mortuis resurgere fecit. a modo vsq; in finem seculi edificatur domus dauid. id est christi. hoc est ecclesia. sed in resurrectione dedicabitur id est in nouabitur quando immortalitatem acceptura est.

Hugo **Vnde** sensus dicti tituli talis est. **Psalmus** iste est cantici id est leticie in dedicatione et pro dedicatione domus dauid et christi vel ecclesie que iam precessit in capite in resurrectione sua. a in futuro in membris. quia necesse est quo precessit humilitas capitis et christi. sequatur humilitas membrorum id est fidelium. **De** vtraque enim dedicatione hic agitur a loquitur totus christus. **Que** dam tamen verba huius psalmi conueniunt pro capite et quedam membris. quedam vero vtrisque. **Christus** ergo pro sua resurrectione gracias agens patri dixit. **L.**

Exaltabo te domine **Ipse** multos ad te tractando a alijs te manifestando. **Vnde** in alio psalmo dicitur. **Narrabo** nomen tuum fratribus meis. **Diuis** causam subiungit.

Iero **Quoniam** suscepisti me **Id est** propter tuam. **Nec** delcasti in

micos meos super me . Ivt meo iocundarentur interitu . Quomodo dicit . nec delectasti inimicos meos super me . dñi iudei xp̄i . ospuerūt flagellauerunt a crucifixerunt . Nō sūt delectati quia non potuerunt christum extinguere sicut voluerunt . sed hoc de demonibus est intelligendum . quia delectari ceperunt quando est imauerūt eum cum latronibus ad infernum deducendū sicut in montem permisit se ab eodem duci . sed non fuerunt delectati demones quia tunc a principibz et subiectos suos ligauit .

HUGO de inde subdit de sua resurrectione dicens . Domine deus meus clamauit ad te in passione cum clamore valido a lacrimis offerens exauditus est pro sua reuerencia . sicut dicit Apostolus ad Hebreos quinto . Unde subditur La sanasti me ab omni corruptione a infirmitate carnis . dādo michi corpus immortale . Domine deduxisti ab inferno animam meam .

Jeronimus cum alijs animabus sanctorum saluasti me a descendentibus in lacum . Infirmi vbi anime peccatorum sunt . ne sicut illi precepit . eadem in mortem . hoc tam immense miraculum propheta cernens exultat . a alios hortatur ad laudem dei dicens . Psallite domino sancti eius . et confitemini memorie sanctitatis eius . videlicet q̄ dominus memoratus nostri sanctificauit nos vocando ad agnitionē no-

minis sui et ideo memores sitis beneficij eius qualiter nos de peccato redimere venit . Quoniam ira in indignatione eius . quasi dicit .

HUGO Ite psallite a confitemini deo patri . Quia ira . id est insidiatio pene quaz ego sustinui in passione fuit . in indignatione eius . qua indignabatur peccatum primorum parentum . Vnde Isaię . liij . ait . propter scelus populi mei percussi eum . et vita glorie quam dedisti michi resuscitans me a mortuis est in voluntate eius . id est in beneplacito eius . Est ergo sensus . Ite confitemini illi . quia a si me passioni exposuit tamē postea glorie me resuscitauit . Unde duo subiungit : que istis duobus respondent dicens . Ad vespere . in passione mee . demorabitur fletus . in apostolis . vnde in ymno cantat Tristes erant apostoli de nece sui domini . La ad matutinū leticia . quia dñs resurrexit mane . Vñ Job . xx . Gaudii sūt discipuli viso domino . Deinde ostendit quomō sue resurrectionis debicōz meruit d . Agō at dixi in abundantia mea . supple ego existens in abundantia virtutū

Cassiodorus Vel abundantia cristi hominis fuit . q̄ verbum caro factum est : et habitabit in nobis . Quid enim illa gracia copiosius que habere meruit plenitudinē diuinitatis . sicut dicit apostolus In quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter a verissime . habiter atq̄ perse . In illa abun-

Sancia mee dixi. Non mouebo |
a deo in eternū. iure dicebat in ef-
num se moueri non posse. cui sua
maiestas officie dona p̄stabat

Hu Domine in uoluntate tua |
sicut beneplacitū tuū | p̄
ritiū decori meo. | et humanitati
mee | virtute | s. miracula faciēdi.

Cassi Ista immaculata a sole
clarior hūanitatē pul-
critudo copulata uerbo uirtutem
accepit. qua miracula magna fa-
ciebat sicut in euāgelio ip̄ testa-
tur dicens. Sicut pater habet uitā
in semetipso. sic dedit filio habere
uitam in se.

Hugo Deinde om̄i
metipso diuit meriti
sue pacie. Quertisti faciē tuaz
a me. | et uisus es auertere p̄nitiam
deitatis tue. A me | quādo me passi-
om̄ expo sūisti. a fecis sū p̄bat?

Cal. Nā cū auerterat faciē suaz
diuinitas. consequens erat
ut carnis turbare ē infirmitas. Vñ
ip̄ dixit in cruce. Deus meus qua-
re dereliquisti me. Ab te domine
clamabo a ad deū meum depreca-
bor | Quo modo dicit domine. modo
deum vna sententia est. Nam hoc
est ad dominū clamare qd̄ deus fu-
ille depre-

Hu Que utilitas i
catum. sanguine meo |
id est in effusione sanguinis mei
| dum descendo. | et si descendere in
corruptione. | et si corpus meum i-
tineraretur a corrumperetur qua-
si dicat nulla esset utilitas

Augusti. Et si non statim
resurrexero a cor-
ruptum fuerit corp⁹ meum. Nun-

quid confitebitur tibi | confessio ē
laudis | puluis | et turba impiorū.
Theronim⁹ Que adhuc
oī rēto doct-
ne uelut puluis mouetur

Augusti Quam mea resur-
rectione iustifica-
bo | aut annūciabit | ad ceteros salu-
tatem | uirtute **Cal.** Illam uide-
tem tuam. **Cal.** et quā p̄
resurrectionem discipulis dixit. Ite
predicate euāgelium omni creature
re. Qui crediderit a baptisatus fu-
erit saluus erit. Qui aut̄ n̄ crediderit
condem-
nabit.

Hugo Deinde oīdit
rps quō dedi-
cacionem dom⁹ a corpis sui accepit
d. Audiuit d̄s. oro em meam
exaudiendo. a miserus est mei |
oēs miserias a me remouedo. a fa-
ctus est adiutor meus. | me a mor-
tuis resuscitando. Quod manifesti-
us exponit cum subiungit dicens

Thero Quertisti plandū me
uim. quo dixi Tristis est
anima mea usq̄ ad mortē. In gau-
dium michi | cū resurgens dico. Ite
nūciate fratribus meis ut eant in
galileam. ibi me uidebunt.

Cassiodoro Conscidisti fac-
cum meum. lib ē
corpus meum in passione atq̄ in
cruce mo-

Augusti a circūde-
riendo disti me le-
ticia | immortalitatis glorie. Et
cantet tibi | et ut gloria re-

Hu surrectōis mee
sit causa quāē tibi cantetur ab ec-
clesia te super hoc laudante. a non
compūgar | et ultra nō sentiat;

dolorem alicuius passionis.

Cal. quia semel pro mundi salute compunctus id est crucifixus est nulli se ulterius subiacere memorat passioni. sicut dicit apostolus. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. **Domine deus meus confitebor tibi in eternum.**

Aug. quia nichil est michi ex me sed omnia ex te qui es deus omnia in omnibus.

Iero. Omnia enim quae in hoc psalmo humiliter de christo dicuntur; ad assumptionem corporis magis referenda sunt quam ad potentiam diuinam.

Nicola. Moraliter nitatis potest exponi psalmus iste de quo cumque fidelis qui ex reuelatione diuina siue probabili coniectura; cognoscat se a peccatis suis sanatum propter quod gratias agit collaudando dei bonitatem et recognoscendo fragilitatem suam.

Collector. Coniecturam huiusmodi beatus bernardus in sermone de verbis apostoli. Obsecro vos primo omnium docet nos ita dicens. Si iam surgis desiderio supernorum si grabatum et corpus tuum a terrenis eleuas voluptatibus ut non feratur anima tua concupiscentiis eius sed magis ipsa; ut dignum est regat corpus suum; et ferat quo non vult. si deinde ambulat quae retro sunt obliuiscens. et ad ea quae ante sunt te extenderis desiderio et proposito perficendi; curatum te esse non dubi.

Cal. Paruus quidem psalmus sed celestis doctrine vber

tate repletus est habens in versibus gratiam breuitatis et in sensibus extensas omnino latitudines. hic enim sanctae resurrectionis gratia dicitur. hic passio domini gloriosa memoratur ut nulla tribulatio passionis terreat; quos resurrectionis spes magna letificat.

Iero. Et nos quoque supplices deprecemur: ut conuertat dominus in gaudium planctum nostrum. remissa mole facinorum; atque nos misterio resurrectionis suae letificatos atollere dignetur in celum. pro quibus dignatus est descendere ad infernum cum patre et spiritu sancto est honor et gloria in secula seculorum. Amen

Psalmus xxx.

In te domine spe

raui. Titulus huius psalmi talis est. In finem psalmus ipsi dauid extasis.

Augustinus. duobus modis dicitur finem vel quod sit ut non quod erat. et quod sit ut perfectum sit quod imbecillatum est. Ergo in finem. id est in christum in quo est perfectio mea dirigitur iste psalmus. Extasis quae adbita est titulo est excessus non ille qui sit ex reuelatione in quo fuerunt omnes sancti quibus archana dei mundum istum excellentia reuelata sunt. Sed ista extasis de qua in titulo sit merito est pauca populi

si dei de persecutione omnium gentium. et de sedu per ortem fidei. Sed prior loquitur christus. Deinde redemptus ipsius sanguine populus gratias agens. ad extremum populus dominum perturbatus loquitur quod ad extasim pertinet. prophete etiam persona bis interponitur. Loquitur ergo xps ad patrem in persona assumpti hominis. di-

Rte domine speravi non confundar in eternum.

Cal. Orat christus patrem ex natura humanitatis assumpti. et nec de sua spe deiecit humane insultationis opprobria inde oppaciatur. et addit. In eternum. ubi eius contemplatio fixa et incommutabilis permanebit.

Jero. In iusticia tua sicut promissisti. Dicit enim. aug⁹. qd hec iusticia est solutio promissionis huius. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Vn subdit. Libera me de fouea mortis.

Cassi. Merito imploravit iusticiam domini. qui se nouerat per iniquitatem passurum. **O** vere miranda et diuina commutatio. accepit necem. reddidit salutem. pertulit iniurias. tribuit honores. dolorem sumpsit. contulit sospitatem. et solus: a summe pius qui dulcia prestitit: auz amara suscipit. **Hu.** Inclina ad me humilem: et infirmum. aurem tuam: me exaudiendo. Accelera vt eruas me. a morte cito resuscitando post tres dies.

Cassiodorus. **E**sto michi

in deum protectorem. id est protege me ab huius seculi importunis insidijs: virtute diuina.

Hu. dando michi scutum pacis. entia. et esto etiam michi in domum fugij. id est tanquam domus refugij. ad quam vulneratus et lapsus.

Cass. Domus refugij fugiam. **Cal.** e gloriosa resurrectione postquam incorruptibili maiestate perfruitur. vt saluum me facias a peccatoribus. **aug⁹.** Quomodo firmamentum meum. id est fortitudo mea ad tolerandos peccatores. et refugium meum ad euadendum eos. tu es in

Hu. Et ppter nomen tuum manifestandum et clarificandum per meam predicationem. et duces me id est dux eris michi. et enutries me. paulatim augendo corpus meum. quod est ecclesia. sicut dicitur. **Act. secundo.** Dominus augebat qui salui fieret quotidie in ipsum. et duces me. per resurrectionem. de laqueo quem ipsi iudei absconderunt michi. in passione et in morte. in qua volebant me illaqueare et detinere. Quomodo tu es protector meus. a ideo nulla potest michi malicia et aduersitas prevalere. **Et quia tu es protector meus**

Jhero. In manus tuas commendo spiritum meum. **Hu.** Hoc est in partem tuam commendationem. **Cassio.** Commendat patri meam thesaurum. animam videlicet illam que voluntates ipsius pura intentione faciebat. **Jheronimus.** Hoc

exemplum accepit ecclesia a christo. hoc et sanctus stephanus fecit. hoc et sancti orant quando exiunt a corpore: ut fidei creatori commendant animas suas in benefactis hoc in cruce positus dominus dixit: cum in patris manibus spiritum commendauerat. cito ipsum cum ipso resuscitante sumpturus. Dicat nunc populus redemptus in sanguine agni redempti me domine deus veritatis. et bene dicit deus veritatis quod non mentitur. Nam sicut promisit per seruos suos prophetas redimere ita venit et redemit nos sanguine suo. Unde et paulus dicit Empti estis pretio magno. et tamen cum sitis deus veritatis

Cassianus **O** disti. **O**nes **O**bservantes vanitatem. **I**n istius seculi desideria transitoria amantes **L**uperuacue **h**is est inutiliter.

Iero **N**unquid deus odiat quem **q**uod absit hoc sentiri. **S**ed qui istam vitam presentem amant tantummodo. et celestia contemnut: sperantes inaniter in beatitudine seculi seducente. obit illos deus. Non quod odium in deum cadat. sed obire deus dicitur qui sic faciunt. id est repudiare quia repudiat et reprobatur illos qui observant vanitates

Aug **S**peras in pecunia obsequas vanitatem. speras in honore. et sublimitate aliqua potestatis humane aut in alio potente amico: observas vanitatem quia aut moriens hic ea dimittis aut cum adhuc vivis omnia pereunt. et in spe tua deficiis. unde ecclesia hoc considerans ait

Cassianus **E**go autem in domino speravi. **N**ihil michi vanum est sed totum firum atque integre perseverat.

Hugo **E**xultabo corpore et letabor spiritu: in misericordia tua. per quam tua morte salvasti me. **Cum** vero huius leticie oporteret subiungit dicens.

Iero **Q**uoniam respexisti humilitatem meam. et me propter humilitatem meam. **S**alvasti de necessitatibus animam meam.

Iero necessitates corporis me te sunt. videlicet manducare bibere dormire vel aliud quod necessarium est faciendum. sed anime necessarium omnino unum est videlicet vita eterna. Salvasti ergo de necessitatibus perpetue mortis animam meam quia debisti ei vitam eternam quod est sua necessitas

Cassianus **V**el de necessitatibus hoc est de peccatorum laqueis et perplexitatibus quas diabolus ingerit cogitationibus nostris. **Hec** conclusisti me in manibus inimicorum. **Iero** **I**lli concluduntur in manibus inimicorum qui perseverant in peccatis suis. sed ego dicit ecclesia non concludar. quod non volo perseverare in malis

Hu **S**tatuisti. id est firmasti. **I**n loco spacioso. **I**n latitudine caritatis. quod consistit in dilectione dei et proximi. **P**edes meos. **I**n affectiones meas: ut currerem faciliter. et sine offendiulo in via mandatorum tuorum dirigam. **M**iserere mei domine qui tribulor.

Jeronymus Illoꝝ vox hec
est q̄ tribulā
tur a qualitet . tribulacōe tribuloꝝ
dicit non iā mortem metuens sed
infectacōnem timens vicōrum.

Castiodo Conturbatus
meus . i . intellectus qui per oculū
designa . **Jeronymus** Laia mea
tur . i . q̄ te dili
gebam . et venter meus . i . meo
ria mea qua tui recordabor . Ecce
sua conturbatur de vitis a pecca
tis tam de suis q̄ de alienis .

Augustinus Quis est qui nō ira
scitur vidēs fratres
insidiantes fratribus fidē non ser
uantes : homines seculo verbis a
non factis renunciantes . sed ora
dum est vt ira non reuertatur in
odium ne de festuca trates fiat . ne
oculus turbatus per iram extin
guatur per odiū . qm̄ qui odit fra
trem suū sicut dicit Johānes in te
nebris est . Etā dñe miserere mei .
Quā defecit in dolore vita mea .

Iero Ideo in dolore quia ecclā
non potest emendare ma
los nec eos segregare a sanctis vs
q̄ in finem . La animi mei . i . tempo
ra vite mee . i . in gemitu . i . q̄ diu ē
hic in presenti vita habet gemitū
a fletu vnus quisq̄ homo . i . i . i .
infirmata est in paupertate vite mea .
i . infirmata est ecclā inter homines
malos inter quos habitat hic in
pñti vita quia plures sunt peccato
res a pauci sādī sunt . La ossa mea
i . virtutes mee . i . conturbata sūt .
vt ait paulus . Scimus quia omīs

creatura ingemiscit non solū illa
sed et nos gemimus intra nos

Augustinus Vel off a intelligū
tur fortes ecclē a p
lati qui etiam si non conturbant p
secucōnib⁹ alioꝝ . suoꝝ conturbant
tamen iniquitatibus fratū . i .
per oēs inimicos meos fact⁹ sum
opprobriū victimis meis valde .

Hugo Ac si dicat ecce Maio
ra opprobria faciunt
michi amici mei . i . mali xpiani . p
uerse viuendo . q̄ inimici mei taz ge
tiles q̄ in dei . i . ppter hoc fact⁹
sum . i . timor notis meis . i . q̄ p malū
exemplū domesticōꝝ meoꝝ timēt
illi venire ad fidem : qui aliquā no
ticiā p famam hūerunt de me . Vñ
apost . ad ro . ii . ait . Qui in lege glo
riaris p puaricationē legis deum
honoras . nomē ei dei p vos bla
spematur .

Augustinus Peius
inter gentes . i . inqt vi
uūt i sacris meis mali q̄ illi q̄ nūq̄
accesse . **Hugo** Qui videbant
eunt me . i . foras . i . fu
gerūt a me . i . q̄ iā credere incipie
bant recesserūt a fide ppter malum
exemplū domesticōꝝ meoꝝ . Et ideo
obliuioi datus sū tanq̄ mortuus
a corde . i . q̄ iā de me n̄ curat neq̄ de
fide mea . Aut magis pprie dicit dñs
de clericis . qui videbant me in sa
era scriptura foras fugerūt a me
ad desideria tēporaliū rerū . obliu
ioi datus sū a corde eoz tanq̄ mor
tuus q̄ licet verbis me laudēt n̄ tñ
me diligūt . cor . i .

Iero Vel ē vox
de a opere . i . xpīi passi
one dicētis ap̄lis q̄ me relicto oēs

fugerunt a me et oblitū sūt me de
de tanq̄ si fuerim iam defūndus
Et factū sūm tanq̄ vas p̄bitū. Sic
habuerūt iudei xp̄m quasi vas p̄
ditū et hoīez mortuū in suo p̄tō. L
quoniam audiui vituperacōz mul
torum cōmorantium in circuitū.]

Cassiodo sigt perfidos iu
deos qui legem
dei circūhabitāt p̄ carnalem intel
ligentiam et non inhabitāt per spi
ritualem. Sic per hęc licentia ver
ba iudaici populi tenebrosa faci
nora subtiliter indicant. **In eo**]

Hugo vide licet consilio [dū
ouerent simul] in v
nā prauā voluntate [aduersū me].
Et quid fecerunt in hoc consilio. L
accipere animam meam consiliati
sunt. ut me morti traderent. sicut
dicitur math xxvi. **O**gregati sūt
p̄ncipes sacerdotū et seniores ppli
i atriu p̄ncipis sacerdotū et cōsiliū
fecerūt ut ihm dolo tenerent et occi
derent. Sequitur vox xp̄i a parte
humanitatis assumpte ad prēm

Iero Ego at in te speravi do
mine dixi deus meus. q̄
solus fortis es ad liberandū me
in manibus tuis. h̄o ē i ptate tua

Nicolaus [Sortes mee]
tā vite q̄ mor
tis mee sunt in tua dispōne. Tran
slatio hebrayca habet in manib⁹
tuis tem **Cal.** Non em̄ quēad
p̄ra mea. **Cal.** mobū iimici sui
putabant eoz persecucōe vitam
suam simendam esse cōmemorat.
h̄i ptate dñi pōnit tempa vite sue
Ip̄o ei creatē existim⁹. ip̄o dispōne

te vegetam⁹. eodē ec̄ iubete tūsim⁹

Gregor xij mox. Nulla ei
que in hoc mūdo
hominibus sunt absq̄ om̄ipo
tentis dei iudicō vel occulto confi
lio sunt. Nam cuncta deus secuti
ra prospiciens: decreuit ante secu
la qualiter di sponantur p̄ secula.
Statutum quidem homini est quan
ta hunc sequatur prosperitas vel
quanta fuerit aduersitas

Hugo Crepe me de mani
bus inimicōz meoz
hoc est iudeorum. La a perseque
tibus me. In membris meis: tam
a iudeis hereticis q̄ a fals̄ scribis.

Iero Illustra faciem tuam
sup seruū tuū saluū me
fac dñe in misericordia tua dñe ut n̄ confū
dar. Illuminatio respectus tui
gracie misericordie tue sup me re
fulgeat ut nō confundar. h̄ saluer
ab his p̄se

Cal. q̄ audis a dño
dici seruū tuum. Oia siq̄dem talia
verba hūanitati sūt specialiter ap
plicanda. sicut et in alio loco dicit
Ego seruus tuus et filius ancille
tue. Rogat q̄ ne p̄termisus cōfun
datur h̄ quō se credit audiri addit
q̄. Quoniam inuocaui te. dñm v̄l
deum siquidem fideliter inuocādo
mereri.

August Inuocas deū
est. **August** qm̄ in te vocas
deū. Hoc est illū inuocare. illū i te
vocare quodāmodo eū in domum
cordis tui inuītare. Non auderes au
tem tantū patrem familias inuītare
nisi nosset ei habitaculū p̄pa
rare. si ei tibi dicit de⁹. Ecce inuocasti

me venio ad te. quomodo iterabo. et
tantas sores conscientie tue susti-
nebo. si seruum meum in domum tuam in-
iurares nonne prius eam munda-
re curares. Si inuocas deum ut det
tibi lucrum certe lucrum inuocas.
non deum. gratis ergo deum inuoca-
deinde predicat damnationem iu-
corum non libidine vincte sed re-
ditudine iusticie. Unde dicit. **Ar-**
tescant ipsi et deducantur in infernum.

Jeronimus? Qui non credunt
resurrectionem
erutescant tunc quando illos sanctos
quos in despectionem habuerunt
videbunt coronatos: et se condena-
tos. **Muta fiant labia dolosa. Que**
loquuntur aduersus iustum. et erit
stum in superbia. et cordis. et in abu-
sione. **loris quo abutebantur eru-**
cifrum. **Hugo.** Sed quo
iridentes. modo erit
muta cum dominus dicit. **psal. lxxv.**
Ecce serui mei laudabunt pre exul-
tatione cordis: et vos clamabitis
pre dolore cordis. et pre contritio-
e spiritus ululantis. ergo non erunt
muti. **Solutio labia ipsorum im-**
piorum erunt muta a verbo exul-
tationis sed non a verbo blasphemie
et indignationis contra ipsos.

Cassiodorus. Deinde enuerat
diuersis modis
quanta beneficia dominus timenti-
bus se largiatur commonens ut
omnes sancti diligant dominum.
quoniam ipsum esse constat et nuntium
iudicem. et in futuro beneficium
omnium largitorem. Unde primo
dicit. **Quam magna multitu-**

do dulcedinis tue domine. **Multitu-**
tudo dulcedinis est quia multis pro-
miis domini suauitas indicat. Dul-
cis quippe est: cum sustinet inimi-
cos. dulcis est cum corrigit. dulcis
est cum parcat. dulcis est cum cre-
dentibus eterna premia promittit
sed intellige quod eis tantum dulcis
est: qui de ipsius sapore gustau-
runt. Ceterum ad eos dulcedo non
potest peruenire qui gustum eius
minime contingere meruerunt. Se-
quitur. Quam dulcedinem abscon-
disti timentibus te. Non quia san-
ctis ideo abscondita est ut eam mi-
nime consequerentur. sed quia in
futuro iudicio promittitur manife-
sta que hic sentitur abscondita.

Augustinus. Etiam domine eos
quos emendas fla-
gellis multum amas. sed ne disso-
luta securitate negligentius agant
abscondis ab eis dulcedinem amo-
ris tui. quibus utile est te timere.
Perfecisti eis qui sperant in te.
Ac sibi cat. perfecturus es hanc dul-
cedinem sperantibus in te. In con-
spectu filiorum hominum. Non illo-
rum qui viuunt secundum adam sicut in
filium hominis christum dominum.

Cassiodorus. **Quod erit in illa resur-**
rectioe generali quam
fuis sanctis premia promissa restitu-
et et facit agnoscere vniuersas gen-
tes suos certissime fuisse sermo est.
Postea venit ad enuerationes benefi-
ciorum que sanctis suis copiosa mise-
ratione largit. Unde dicit. Abscon-
des eos in abscondito faciei tue. Ni-
cola. et coram facie tua que habet?
k. ij.

huius mundi est abscondita.

Cassiodoro. Hoc erit quantitate in eterna beatitudine collocabuntur. et quod pulchre regalem conspectum esse dicitur in abscondito. Reuera quia contemplationem eius qua sic iusti profuerunt impij non videbunt. et addit La conturbatione hominum. id est a persecutione peccatorum. Nam cum illic peruentum fuerit supra dei famulos sceleratorum conturbationes locum ulterius non habebunt. quoniam illi mittuntur in eternam penam. iusti vero vocantur ad requiem sempiternam. Sed ne tantum futuri premij promissio fragilia corda conturbaret consequenter subiungit. **Proteges eos in tabernaculo tuo.** Hoc est in ecclesia catholica militate. que in isto mundo certamina sustinet: quando ille se anime iustorum sub qualitate corporis afflictione seruantur. La contradictione. linguarum dicentium quis nouit hec. aut quis rebit in inferis.

Hugo. Detrahentes dicentes patienter seramuse exemplo christi. qui ut dicit beatus Bernardus in factis habuit observatores et in verbis contradictores. **Benedictus dominus.**

Jeronimus. Nunquid illi nostra benedictio. non. sed ut nos benedictione ab ipso mereamur accipere benedicimus ei. Quoniam mirificauit misericordiam suam michi in ciuitate munita. id est in ciuitate

litate iherusalem. sita in medio mundi quia ibi est natus: ibi passus: ibi resurrexit et inde ascendit ad celos ut ait propheta. Operatus est salutem in medio terre. **Ergo** autem dixi in excessu mentis mee. Populus fidelis quando recordatur de paradiso quomodo immortalis poterat esse. et cogitat qualiter ibidem esse poterat et meminit qualiter est. et qualiter deus per angelum ad adam loquebatur. et quomodo oculis interioribus deum videbat. Quomodo ista cogitat tunc in excessu mentis est et proiectus suus a facie oculorum tuorum. **Adam** quomodo transgressus fuit mandatum dei tunc proiectus est a facie dei et nos. et omnis posteritas post eum. **Deo.** Quia humiliter cognoui ubi poteram esse et cognosco ubi modo sum. **Lex** audisti uocem orationis mee dum clamarem ad te. **Cor.** **Augustinus.** Multi silentes labijs clamauerunt corde. Multi ore strepentes: corde auerso nichil intrare potuerunt. **Si** ergo clamas: clama intus ubi audit deus. **Collatis** beneficijs hortatur sanctos ad dei dilectionem dicens. **Diligite** dominum omnes sancti eius. **Quia** non diligitis mundum. **Hugo.** Quis autem sit deus. **vera** dilectio dei docet apostolus ad eph. v. dicens. **Estote** imitatores dei sicut filij carissimi et ambulare in dilectione: sicut et christus dilexit nos. et tradidit semetipsum pro nobis. **Quoniam** ueritatem requirit dominus. **id est** uita et doctrine et iusticie uestre

nec relinquet malū ipunitū. vnde
abbat Let ret. abuet abundanter. J
penas infligendo pro quolibet pec
cato mortali. facientibus supbia
quia in quolibet peccato mortali ē
superbia a contemptus dei.

Cassio Vnde h supbiam nō
accipe sed potius p cūctis vicis.
qm̄ ex supbia nascitur quicq̄ mo
tum prauitate peccatur. Deinde se
quitur exhortatio bonoz ne se a re
cto pposito carnis imbecillitate s̄
ducant. vnde dicit. Viriliter agi
te. v̄m bonis operibus cōstātissimē
perdurate ne feminea mollicie defi
ciatis qui corda vestra dño cōstan
ter offertis. Vnde dicit. a confortetur
cor v̄strū. hoc at̄ pceptū v̄stris
feminisq̄ concessū cōe est. viriliter
enī oīs sexus agit: qui nescit mol
lissimis facilitatibus immutari

Nicolaus Et in fine v̄du
bit oēs dicēs
Loēs qui speratis in dño. Spe debi
ta que est certa expectatio future
beatitudinis ex gratia a meritis p
ueniens

Cassio pacta est iaz
magni p̄s sa
lubris a decora contexio. vbi a in
firmitas humanitatis exprimit̄.
a beneficia diuina monstrantur.
vt vnusquisq̄ considerans fragili
tatem suam non superbiat a respici
ens miam diuinā n̄ expauescat

Collect. Verba igit̄ fratres
kmi que in hoc psal
mo audistis: in corde vestro descri
bite in vobis transformate in his
deū laudate. a si psalmus orat: o

rate. si gemit gemitē. a si timz tinte
te. speculū enī peregrinantū est in
hac vita in quo ppha hortat oēs
diligere deū. p̄seuerare cōstanter i
bono pposito a sperare in dño quē
supplices dep̄cemur vt nostris ifū
det mentibus curam se diligendi.
detq̄ nobis fortitudinem contra
hostiū insidias a tēptationes viri
liter decertandi. quatinus calcatis
contēptisq̄ secularibus spem nr̄az
in ip̄o figentes valeamus ad itā
dulcedinē peruenire quā in celesti
patria suis electis preparauit: a ab
scondit dñs n̄ ihs xps cui est ho
nor a gl̄a in secula seculoz Amen.

Psalmus xxxi.

B Eati quorum
Titulus talis est. Intelle
ctus dauid. **Cassio** 8.

Cum generaliter omēs psal. dicti
sunt ad intellectuz: vt eos sensus
noster agnosceret: ne viuendi re
gulas ignoraret. Merito querēdū
videatur cur in hoc titulo posuerit
intellectus dauid. Primo memit
dauid ppter dñm xpm̄ qm̄ ad ip̄z
respicit quicq̄b penitens iste dictu
tus est. deinde intellectus i deo sequi
tur. quia nisi misericordia dñi suf
fragante peccata nostra intellexe
rimus ad penitentie studium per
uenire non possumus. **¶** In alio
quippe psalmo dictum est. Deli
cta quis intelligit. **¶** Hoc enim
quod dicit intellectus. vt cur nos
intelligere diuinitas prestiterit

R. in.

peccata nostra pro eis diuendis
studiosissime supplicemus. Non ei
pro illo errore quis supplicat que
procius **August.** Primo in
ignorat. **August.** intelligas te
peccatorem esse. post si ceperis bo
nū facere ne tribuas viribus tuis
verbis te iustificans sed diuine gr
acie ut non sit dolus in corde.

Cassiodo. Licet em̄ sint et
alii penitentiuꝝ
psal. tamen ppter subtilitatem di
stantie diuersa tituloz sigtioē vo
cati sunt. p̄mus enim qui sexto lo
co psalmoꝝ ponit continet p titu
lo. In finē in hymnis p octaua d̄d
qm̄ ille totus ad futuri iudicij p̄ti
neti morem. **Iste** vero tali titulo
merito prenotatus est: qui se dete
rioratū tardius intellexit quia pec
cata que cōfestim prodi debuerāt
dño. se diutius tacuisse cōfessus ē

Glosa. propheta ergo in p̄soā
penitentis iniciū bonū
p indulgentiam dei esse oñdit di.

Nicol. **B**eati. **I**mmorta
les laudabiles
a gloriosi **Nico.** Et si nondū in
re tñ i sp̄
fuit tales **Jeronimus** ab
illo qui iustificat impiū. unde sb̄
ditur. Quorum remisse sunt iniqui
tates. **I**a domino per baptisimū et
martiriū vel per confessionem.

Nicolaus. Nec remissio cul
pe non fit nisi p
graciam que est que baz arra glo
rie future in qua oēs sunt beati. **q**
quorum tecta sunt peccata. **I**s. ipsi
deo: non q̄ possit ei aliquid celari

vel tegi. sed quia nō respicit talia
ab vltorius punienda saltē p̄ca el
na **Gregorius** in cōmen
to sup eze
chiel. omel. iij. p̄cā vero tegim⁹ ai
lona facta mal' actibus superponi
mus. Nam qm̄ abdicam⁹ mala q̄
fecim⁹ quasi tegimē ei rei sup duci
mus. quā erubescimus videri. Quā
uis em̄ sancti viri in hac vita ab
huc sint: hñt tamen qd̄ ante dei o
culos tegere debeant. qz oīno est i
possibile vt aut in opere: aut in co
gitatione nunq̄ delinquant.

Hugo. Octā igitur remissa
p cōfōem teguntur
per boni operis executionem sic qz
dyabolus non possit ea ampli⁹ le
gere in circographo suo. nec ac cusa
re in die iudicij punienda. vñ sub
ditur. **B**eatus vir cui non imputa
uit dñs p̄cā. **I**ab etna lre puniēdū

Iero. qd̄ tegit non videt quod
non videtur non imputa
tur. quod non imputatur si puni
etur. nec est in spiritu eius dol⁹.

Nicola⁹ qz vere penitet me
te sicut exteri⁹ ore.

Hugo. Dolus em̄ eēt in spū
eius si qd̄ dolet a cōfi
tetur emendare vtiliter non velt.
quod inuit dominus extra ipocri
tas a dolosos dicens math. vij.
Ex fructibus eorum cognoscetis
eos. Deinde ostendit impedimen
tum remissionis peccatorum. di
cens **Q**uoniam tacui. **I** quia non
sum tibi cōfessus peccatū meum
aut ipsum abscondendo aut ipsum
descendo. **L**ueteraue it ossa mea

Nicola virtutes seu vires anime mee. delectantur ex peccatorum contradictione que p[ro] ossa designatur. in quibus consistit robur corporis. sicut in virtutibus a viribus anime robur mentis sequitur.

Augusti Dū clamare; tota die. ca prius se tacuisse dicat. cur hic se clamasse profiteretur. Sed tacuit confessionem. clamauit presumptionem. tacuit peccata sua. clamauit merita sua. Tota die listius vite perseverando in defensione peccatorum suorum.

Jeronimus. Tales si alii habent p[er] vanitatem demonstrant: ut phariseus ille impius faciebat quod dicebat. deus gratias tibi ago quod non sis sic ceteri hominum raptores. re.

Cassiodoro. Memento enim quod tota virtus huius psalmi contra hoc expectabile humani generis viciu[m] probatur opposita. ne quis domino putet absconditum. quod in conscientie sue penetrabili recondit occultum.

Hugo. Postea ostendit quod modo a per que ad confessionem est inductus a primo est flagellum dei. Vnde dicit. Quā die ac nocte in assidue grauata est sup me manus tua. qui a me ad confessionem humiliare nolui. manus potentie tue me castigando humiliasti.

Cassiodoro. Et merita huius Cassiodoro. toto grauis fuit peccatori manus domini quod a castigationis pondere non resistit. Aliter enim felicitate humiliati

tis non esset nisi eum manus diuinitatis castigaret. Vnde iste sic humiliatus consequenter subiungit.

Hugo. Conuersus in eruna mea. ad cognoscendum etiam meam et miseriam. **Jeroni**. Dum configitur mea. spina. et dum configitur me conscientia peccati. per spina[m] enim figitur stimulus conscientie peccatricis. Traslatio romana habet. dum configitur spina. **Hugo**. h spina figit superbiam. quia sicut dum spina dorsum que totum corpus erigit confringitur homo fit contractus sic contracta superbia homo inuauatur ad humilitatem. Item.

Cassio. Dum enim hec spina confringitur homo ad deum conuertitur. Ex quo sequitur confessio. de qua subiungit. Delictum meum lib est peccatum omissionis et inuisciam meam. id est omissionis peccatum non abscondi sed confessus sum a patre.

Cassio. Delictum vero tibi. quidam leue putauerunt esse peccatum quasi negligentius derelictum. Inuisciam autem immane aliquod commissum. Sed puritas confitentis ostenditur. ut nec illud passus sit celare quod crederetur forte.

Jeronim. Et quia veniale domine scio te cito remittere delicta: cum tibi fuerint integre reserata. omni in firmi in corde proposita ope

Al. impleui confitebor aduer k. iij.

12
sum August. non aduersus
me August. deum: sicut illi
qui dicunt. de hoc voluit. neq; ad
uersus fati. sicut illi qui dicunt fati
meu est vel stelle me sic fecit. Co
fitebor ergo Limiusticiam meaz do
mino. me solum accusando.

Nicolaus Et tu remisi
sti quantuz
ad culpā a nō q̄ntum ad penam.

Grego quia procul dubio
aut homo in se aut
deus cum hominē vīdicans puit
Dauid post confessionē audire me
ruit a nathan. dominus trāstulit
peccatum tuum. a tamen multis
cruciatus afflicus est postea.
Et licet nos vnda baptismatis a cul
pa primi hominis abluimur. tñ
pena reatus videlicet carnaliē mo
ri nobis

Collector Abditq;
manet. L ipieta
tem peccati mei. cum agimus ma
lum vel loquimur vel cogitamus
peccatum est. Cum autē idipsum deo
abscondere volumus iam non so
lum peccatū est sed impietas pati.

Cassiodorus Impietas
peccati fuit
quia tacere decreuerat a hoc illi oc
cultare. cui omnia anteq̄ fiant sūt
notissima. Die magna pietas dei
tatis ostenditur. vt ad solam pro
missionem deuotionis subito p̄cā
relaxauerit. quando sic iudicat pi
um votum que admodum operatō
nis effectum. dixit enī in corde suo
domino non tacere que gesserat. a
tanq̄ illi cuncta prodiderit: ita illi
remissa sunt que voluit confiteri.

Augustin cōfessio mea
ad os nondū
venit. a tu remisisti. **Magister sen
tenciarum libro quarto.** Igitur si
ante confessionem per cordis cōtri
tionem deus per seipsum sine mini
sterio sacerdotis debitorz omnino
relaxat. a animaz a contagio pec
cati interius purgat. Quid ergo di
mittit aut quid operat sacerdos e
hoc sane dicere a sentire possumus
q; solus deus peccata dimittit aut
retinet a tamen ecclesie contulit po
testatem ligandi atq; soluendi s
aliter ipse soluit a ligat aliter ec
clesia. Ipse enim per se tantum di
mittit peccatum. Nam leprosu pri
us sanitati per se restituit. deinde
ad sacerdotes misit quorum iudi
cio ostenderetur mūdatus. ita eti
am lazareum obtulit discipulis sol
uendum. quia etsi aliquis apud
deum sit solutus: non tamen in fa
cie ecclesie solutus habetur. ni
si per iudicium sacerdotis. In sol
uendis igitur culpis aut retinēdis
ita operatur sacerdos euangelic⁹
a iudicat. sicut olim legalis sacer
dos in illis qui contaminati erant
leprā que peccatum figurat.

Jeronimus super math.
xvii. pro suo
enim officio cum peccatorum vari
etates audierit discernit quis li
gandus aut soluendus sit.

Augustin Ligant quo
q; sacerdotes
dum satisfactionez penitentie con
fitentibus imponunt. Soluūt quo
q; cum de ea aliquis relaxant. vel

per eam purgatis ad sacramen-
torum comunione admittunt.
Ex decretis de penitencia distic. u.
in fine. Et quauis peccatum in cor-
dis contritione a deo dimittitur.
tamē apostoli Jacobi institucō no-
bis sequenda est. vt confiteamur
alterutrum peccata nostra. extra
de penitencia a remissione. **Caplo**
omnis. Vnde leo papa tercius in
consilio generali statuit dicens.

Omnis fidelis vtriusq; sexus post
q̄ ad annos discretionis peruenē-
rit omnia sua peccata solus semel
in anno fideliter confiteatur pro-
prio sacerdoti. a mundam sibi pe-
nitenciam proprijs viribus stude-
at ad im.

Nicolaus Pro-
plere hac] ē
missione. videlicet peccatorum Lo-
rabit ad te omnis sanctus] a cul-
pa perpetrata per te emundatus

Calliodor? Et merito q̄
miam qui n̄
est in peccato alienus in supplica-
tionibus debet esse permixtus. Ad-
diditq;. In tempore oportuno. Vi-
delicet in mundi vita conuerti fas
est a tēpus remissionis culpe.

Hugo. Vnde apostolus. ij.
ad corint. v. ait. Ecce
nunc tempus acceptabile. s. conuer-
tendi a peccatis a penitenciam faci-
endi: quam consequenter cōmen-
dat eo q̄ eius oppositum. scilicet
dissolutio a peccatum deo displicet
vnde dicit. **Verū tamen.** Licet nūc
sit tempus oportuno impetran-
di remiam peccatorum. illi tamen
qui viuunt in diluio a quarum

multarum] v̄ in multitudine pec-
catorum] ad eum] v̄ ab deum] nō
appropimabunt] quia non per de-
licias sed per tribulationes corpo-
rales venit ad deum. Deinde con-
uertit se penitens ad deum orans
a dicens. **Quis** refugium meuz
a tribulatione] temptationis] q̄
circumdehit me.] Cum enim homo
ad penitentiam redit. tunc infur-
git dyabolus contra euz sicut pha-
rao contra filios israhel egredien-
tes de egipto. a tunc multiplicat
exercitus dyaboli contra eum.

Calliodo. Propter quod
non ab solitudi-
nes inuias n̄ ad munita castrorū
non ad hominis auxilia duolauit
sed ab deum qui circūeuntes spiri-
tales inimicos poterat dissipare.

Hugo. Et quia refugientes
ad deum per peniten-
ciam: non solum securitatem aut
tutelam in eo habent. sed etiā gau-
dium. Deo subiungit. **Exultatio**
mea.] tu es per spem a consolatio-
nem. non enim penitentes tantum
affliguntur onere penitencie. sed
etiam reficiuntur spe eterne retri-
butionis. dolent enim gaudent a
gaudent dolendo. gaudent in spe
gemo adhuc in re. Et idcirco **Leue**
me a circūdantibus me.]

Nicola? tam a demōib?
q̄ prauis homini-
bus: querentibus me impellere
ad reu. **Calliodor.** a vi-
dium **Calliodor.** cū stā
carnalibus q̄ spūalibus: q̄ nos
perdere p̄cipia **velocitate** festinās

12
Finita est conclusio penitentis in timore presentium a spe futurorum. venite oratores qui negocia humana artificiosa fragilitate tractatis. Videte rem lacrimis se diluentem audite peccatorem confessionibus absolutum. Intelligite sententiam principis dei non salutem hominis impetere vel inuadere sed potius peccata damnare. **I**sta sunt tribuna lia que nullus redimet. **I**sta est sententia que nichil sub ambiguitate decernit. **N**unc videamus quid dominus respondeat penitentibus. **I**n intellectum tibi dabo. **V**ides quia peccatores non habent intellectum: nisi quando eis conuersis dominus propiciatus indulget. **I**ntelligere est bene agere a ad mandata dei vota conuertere. **I**pse enim est intellectus quem tituli huius ps. veritas iudicauit: quem penitentibus potestas domini dementer infundit.

Hugo. **D**at enim dominus intellectum ad cognoscendum agenda. videlicet per inspirationem. per predicationem a per tribulationem. **a** instruat te. quia quasi nescientem docebo te que sunt vitanda. **I**n via hac. s. penitentie. **l**qua gradieris.

Cassio. **A**nte enim iste penitens domino culpas tacuerat consilio destitutus. nunc autem instruitur quando contra se pronuciare domino prestante comonetur. **O** penitentie inestimabilis medicina. que non solum a peccatis absoluit. sed etiam sanctorum premia beata concedit. **N**icolaus

Ifirmabo super te oculos meos. sicut super rem quam volo cum diligencia custodire sic te protegam.

Cassiodorus. **E**t in te dirigaz lumē intelligencie mee. **S**iam qui recte sapiens est a mandata domini sincera mente perfecit iuste dei oculos super se habere perhibetur. **D**einde generaliter humanum genus comonet: ne brutilibus subdatur erroribus. **d.**

Nicolaus. **N**olite fieri sicut equus a mulus. **v** se quentes appetitum carnalium. **v**iuentes vita brutali. **q**uibus non est intellectus. **h**oc est si hnt rationem vel intellectum unde appetitum sensitiuum refrenare possent.

Augustinus. **P**er equum vero turbosos a superbos figit per mulum autem pigros.

Iero. **Q**ui ergo non dei voluntate sed proprio motu se retere voluit a effrenes in luxuriam decidit hos propheta coerat verbis terribilibus dicens. **I**n chamo a freno maxillas eorum constringe. qui non appropi-

Nicolaus. **N**icolaus. **t**ibi nolunt obedire. sicut equus indomitus a superbus ac mulus piger eos affligit penis a laboribus. ita quod pena dante eis intellectum obediant tibi ad nuntium. **G**regorius.

Gregorius. **V**icesimo moralium. **S**epe enim qui iulventis verba non audiunt. ferientis verberibus ammonentur. vt ad bona desideria saltem pene trahant. quos premia non

mutant. Si vero etiam flagella de-
spiciunt restat mimeru: q̄ tanto il-
lic grauioris v̄ndicte supplicia se-
tiant q̄to h̄ maioris p̄uidentie q̄
ciam calcant. Vnde subditur

Nicola? Multa flagella
peccatoris. v̄ ml
te pene obstinatis p̄d̄ribus i in-
ferno sunt reseruate s̄m illud deut.
xxxii. vbi enumeratis multis fla-
gellis dicit. Nonne h̄c condita s̄nt
apud me a siḡta in thesauris me-
is. mea est vltio a ego retribuam

eis in **Collector** De quibus
s̄p̄e flagell: seu
p̄mis b̄tis bernardus in sermoe
q̄ incipit. Regio australis ita loq̄-
tur dicens gehennales angustie
non h̄nt meritum non recipiunt in
testicu nesciunt remediū singulis
ex ossibus singulis ex membris
que arma fuerunt iniquitatis sua
debetur pena pro qualitate a qua-
ntitate commissi cum ceperit inexti-
abilis v̄ inextinguibilis caro ge-
henne estibus penetrari ac more
feruentium metallorum ad coque-
dum inextinguibili ardore tota ho-
minis substantia infundi. [Speran-
tem autem in domino.]

Nico spe debita que est certa
expectatio future beati-
tudinis ex gratia a meritis proue-
niens. [misericordia circūdabit.]

Cassiodorus vt nō sit
locus reli-
ctus vnde possit ad euz dyaboli ho-
stilitas ammodo intrare.

Nico Nā in futura beatitudi-
ne ex dei misericordia

circūquaq̄ habebit materiā leti-
cie. s̄ supra se vidento diuinam ma-
iestate. infra se vidento inferni tor-
menta que euasit ex dei gracia at-
q̄ circa se sanctorum a angelorum
gratam societate. Et ideo in fine p̄s
excitat iustos ad laudem dei dicēs.

Letami in dño. [gaudio interiori
Cass quonia; qui in se gau-
det fallaci p̄sumptione
decapitur qui vero in domino leta-
tur. perpetua delectatione perfrui-
tur. vñ subdit. Let exultat iusti.]

Nicola? gaudio exteriori:
quia exultatō di-
citur quasi extra saltatio: in qua
tum gaudiū mentis p̄cipit exteri-
us vocibus diuine laudis. La glo-
riamini. s̄m q̄ dicit apl's. ii. ad co-
rinth. Gloria nr̄a h̄c ē testimo-
niū consciencie nostre. Hec est em̄
recta gloriatio. quando conscien-
cia non mordet personam de graui
peccato. Et hoc modo gloriari de-
bent. Omnes recti corde.]

Jeronimus Recti corde di-
cuntur quib̄
omnia iudicia dei placent. et se ac-
cusant de peccatis a deū siue in p̄-
speris siue in aduersis sp̄ laudant

Cassiodor? Confidere
mus km̄i
quid penitens iste meruerit vt do-
minus illi manifesta voce r̄nderet
Intellectu; tibi dato. ille qui pau-
lo ante prostratus. ille qui pecca-
tor mole fuerat compressus inter
iustos annūeratur: a inter eos
corde recipitur vt quanto prius sa-
tisfaciendo fuerat humiliat? tato

post veniam videatur excessus.

Qua propter iam ipse beatus est qui hic sententia piissimi iudicis notatur absolutus. Nos igitur mente deuota legamus hunc primale psalmi. cordis compunctio peccata nostra plangamus ut pia precatio ad indulgentie vota nos producat. Quis enim psalmi maiore audivitate meditandus est nisi in quo voce tanti iudicis peccata soluta sunt. Hoc enim iste precipuum continet singulare inter alios primales psalmi. quod penitentes in compunctione huius psalmi instinctu diuine compunctionis exultant. hic vero misericordiam et letitiam ipse dominus promittit cum magno desiderio supplicat.

Jeronim Quapropter supplicemus deum deprecemur ut obtineamus per veniam peccatis nostris nec imputatis ultra delictis mereamur sancti exultationis perpetue esse participes. per christum dominum nostrum Amen.

Psalmus xxxii.

Exultate iusti in

Titulus in finem psalmus 32.
Hic titulus ex superioribus notus est. christus enim est finis noster ad quem tendimus. **Cassiodoro** psalmi. hortatur propheta per opera omnia qualem ad psalmodiam populum et ecclesiam fidelis enueratque potentiam et facta creatoris.

Gloria De operibus creationis et recreationis ut timeatur potentia que creat et ametur misericordia que recreat.

Cassiodoro

Comonet ergo propheta ut in domino deleant tota alacritate mentis gaudere que creaturas suas mirabili potentia dimoscit continere. unde dicit **Jeronim**. Exultate. Alii exultant in rebus huius seculi. alii in certo. alii in theatro.

Augusti

Et finito seculo finitur exultatio in iustorum. Sed vos o iusti exultate in domino. Quia permanente domino permanebit iustorum exultatio.

Cal. Sic et apostolus nobis gaudendum incessanter affermat. Gaudete in domino semper. ite dico gaudete. Nam illa repetitio illud significat. vera hic afflictio. gaudeamus in illo regno pace perpetua letemur. addiditque **lectos deat collaudatio**.

Augusti

Recti sunt qui dirigunt cor suum secundum voluntatem dei. Quauis autem corde mortali priuatum aliquis velint quod sue interit cause vel negocio prout ouemiat ubi intellexerint et coguerint aliud deum velle proponit voluntatem dei voluntati sue. hoc deat collaudatio videtur talis. de qua subditur **Confitemini domino confessioe**.

Jeronim In cithara citharalaudis **Jeronim** dicitur huius cauatur.

Hu cordeque eius sunt de mortuis aialibus et reddit sonum ab inferiori parte. sic homo per carnis mortificationem de inferiori parte. id est de sensualitate reddit sonum dulcem in auribus domini.

Jeronim In cithara habet sex cordas per quas sex opera misericordie intelliguntur. Vos igitur fide

les qui redi estis confitemini bo-
minio in cathara & in carne vitis
& concupiscentiis mortificata per
crucem dominicam. et etiam confi-
temini domino in operibus miseri-
cordie que sunt opera sanctorum. **10°** facim?

Cal. dum esurientem pascim?
dum nudum vestimus. dum
egrotum visitamus. & cetera que
diuinitatis amore peraguntur

Jeronimus Et de illis cor-
dis alie suaui-
ter cantant alie murmurant. sic &
sancti alij in prosperitate. alij i ad-
uersitate laudant deum. **Sequitur** &
in psalterio decem cordarum.]

Hugo Psalterium a superio-
ri reddidit sonum huius
decem cordas per quas decem ma-
data intelliguntur. que de supernis
veniunt. In hoc psalterio decem cor-
darum & decem verborum legis psal-
tice ei.

Augusti. Terge psal-
terium ipe le-
gem quam dominus deus tuus non
venit solvere sed adimplere. **Qua-**
tate ei cantici noui. Non lingua:
sed vita exuendo veterem hominem
& induendo nouum & bene dicit nouum

Jeronimus quod nouus homo cri-
stus domini
venit in mundum & nouam legem istitu-
it nobis & nouam ecclesiam per baptismum.

Hugo. Unde dicitur in glo-
sa. Nouus rex noua
lex noua

Nicola. Si enim a
gaudia morum carna-
lis & lasciuus semper facit inueni-
re cantilenas; & nouos cantandi
modos multo magis amor diuinus

semper facit inuenire nouos mo-
dos deuotionis. Bene psallite et in
vociferatione. **Jeronimus.** per vociferationem
tionem. **Jeronimus.** quondam sacer-
dotum Hiericho mundi figuram con-
tinens corruit nunc per nostram ora-
tionem eius concupiscentie elidatur.
Ille bene psallit qui implet in o-
pere quod

Hugo. Unde be-
cantat. **Hugo.** atus **Ber-**
nardus super cantica assignat ad
bene psallendum septem esse oportu-
ra ita dicens. Immolantes itaque
hostiam laudis et reddentes vota
nostra de die in diem curemus omni
vigilantia iungere sensuum vsui: af-
fectum in sensui. exultationem affe-
ctui. grauitatem exultationi. Du-
militatem grauitati. libertatem hu-
militati. quo interdum liberis pur-
gate mentis passibus procedamus
& excedamus per inuitatas qual-
dam affectiones spirituales unde
& in translatione hebraica sic ha-
betur. bene psallite in iubilatione.

Jeronimus. Iubilis di-
citur leticia
cordis ineffabilis que nec verbis
nec syllabis nec litteris nec in voce
potest erumpere aut comprehendere
quantum homo debeat deum lau-
dare. & merito laudandus est deus

Calliodorus. Quia re-
dum est
verbum domini. Rectos enim fa-
cit homines & dirigit. Per legem si-
quidem diuinam corrigimur. per
ipsam a prauitate nostra separa-
mur. & tunc regulariter viuimus
quam eius iustionibus obedimus. **Et oia**

opéra eius in fide. In fide

Augustinus Fidelis homo est cre-
dens promittenti et
fidelis deus est exhibens quod pro-
misit homini. Teneamus ergo si-
delissimum debitorem quia tenemus
misericordissimum promissorem

Nicolaus Fidelitas autem
dei consistit in
sua iusticia et misericordia. **Jo** sibi
dicitur. **D**iligite misericordiam et iudicium.

Augustinus Misericordia eius tempore mo-
do est. Dominus enim con-
siderat imaginem fragilitatem no-
stram errorem nostrum et cecitatez
nostram. et vocat auersos. donat
peccata conuersis. paciens est super
peccatores donec conuertantur. quoniam
cum conuersi fuerint preterita ob-
liuiscitur. futura promittit. hortatur
pigros consolatur afflictos. docet
studiosos. adiuuat dimicantes
neminem deserit laborantem et ex-
clamantem ad se. donat ipse unde
placet. Sequitur. et iudicium. ac-
diligite quod venturum est.

Jeronymus Quo inter impios in-
stos quod discernet.

Nico Et quia misericordia su-
per exaltat iudicium. ut
habetur iacobi ij. **I**deo sequitur. **M**isericordia
domini plena est terra.

Castio Ita utique terra que
miseros continet ubi
dyaboli oppugnatione laboramus.
ubi a mandatis celestibus carnis
infirmirate subtrahimur

Hugo Et bene plena est terra
quia ubique terrarum
predicata est et a domino concessa

est remissio peccatorum. Et non solum
miseretur peccatorum. sed etiam
bonos confirmat in bono et conser-
uat. Unde addit. **Verbo domini**
celi firma **Castiodorus**
ti sunt

Quauis ad conditionem rerum crea-
tarum hoc pertinere videatur. ta-
men et spiritualiter decenter accipi-
tur. **Verbo domini** hoc est a filio
dei **celi firmati sunt**. In apostoli et san-
cti omnes qui orbem terrarum predica-
tione salutari compleverunt. **et spi-
ritu oris eius omnis virtus eorum.**
Utique quoniam a spiritu sancto eorum doctrina
veniebat. virtus enim et ad mira-
cula pertinet que faciebant. et ad le-
gem domini quam gentibus predicabant.
Trinitas in hoc versiculo manife-
stissime declaratur. Dicendo enim ver-
bo filium declarat. adiungendo domini
patrem dicit. spiritu oris eius uti-
que spiritum sanctum vult intelligere. et
ut in tribus personis manifestam
intelligeres unitatem dicit oris eius
et non eorum ad litteram eius.

Nico Ex infinita dei potesta-
te in corporibus cele-
stibus inducitur homo ad laudan-
dum deum qui verbo suo firmavit
celos. et spiritu oris eius ipsos va-
riis stellis: in quibus sunt varie
virtutes et influencie: ornavit. Unde
in translatione **Jeronymi** iuxta
hebreum habetur omnis ornatus
eorum

Augustinus

Sane fratres quomodo hi celum sunt
super invicem vel quomodo sunt. vel quomodo
in orbis distincti quibus in colis impleti

fiat. quia disponere regantur. quo
modo ibi vnus vnus inefficax
concinens ab omnibus predicet
deum. Multum est ad nos iuuenire
tamen satagamus peruenire. Ibi e
enim patria nostra qua longa for
tassis peregrinatione oblitus sum?
Ergo de illis celis michi difficile e
disputare. sed tamen non impossi
bile est nobis intelligere. Certe q
me in hys rebus intellectu preue
nit fruatur quo precessit a oret p
me vt sequat a ego. Sequitur l

Congregans sicut in vtre vter e
fiat aquas. **Hugo** qz dau
maris. l.

Hugo sicut i
mare litoribus. **Vnde Job xxxviii**
dicitur. Circumdedi mare terminis
meis a posui vadem a hostiu a di
xi vsqz hic venies a non procedes
amplius a hic confringes tumen
tes flu

Nicola lponens in
a? tuos. **Nicola** thesauris a
bissos. l. id est inferiores aqs ma
ris que sunt hominibus occulte. si
cut illa que ponuntur in thesauris
Qz aut aqua maris nominetur a
bissus vel abissi patet gen. pmo
vbi dicitur a tenebre erant super
faciem abissi. a spūs dei ferebat
super aquas. Idem enim significa
tur nomine abissi et aquarum.

Castiodorus Quod si
ter velis agnoscere. Vter est ec
desia. quia sicut vter susceptas
aquas compleditur. ita ecclia abu
nationem populi credentis indu
dit. Aquae vero maris populi signi
cat christianum qui in mundi salo

fundibus tribulationu; coactis.
lponit in thesauris l sapientie a
scientie sue l abissos l

Jeronimus v profundu
scripturarum
Nam qntu velit p seruos suos nob
demonstrare tantu per nos intelli
gere potuimus. ipam profunda
tem scripturarum nequaq; possu?

Sequitur **Nicola** Ex predictis
tur: **Nicola** vtilis moni
tio cum subditur. **Timeat domi
num omnis terra** l v habitantes in
terra l ab eo autem comoueantur
l commotione timoris l omnes in
habitan **August** Si fera se
tes ortem. **August** vut. si ser
pens insidiatur. si homo te obiat. si
diabolus te ipugnet: semper deuz
time.

nicola Rationem vero
subdit dices. **Quoniam ipse dixit
a facta sunt**: ipse mandauit et cre
ata sunt. l Sicut enim simplici vo
luntate omnia creauit ex nichilo:
ita potest illa in nichilum redige
re. Et ideo debet eum creatura ratio
nalis timere. et hoc timore filiali

Augustin Quid formi
daturus es
aliquid de terra. aliquid de mari.
aliquid de celo. Malicia hominu;
cupiditatem nocendi potest habe
re. propriam potestatem autem si
ille non dat: non habet. quia iuxta
apostolum Non est potestas nisi
a deo. Deo subiungit. **Domine
dissipat consilia gentium.** l

Nicolaus hoc apparet ab
iram ex eo qd

habetur in gen. xi. in filiis noe qui habuerunt consiliū inter se edificā di turrim cui⁹ eacūmen ptingeret ad celū. sed dñs. reprobauit consiliū eorum: ita confundens loquelam eorū vt non intelligeret vir p̄ximū suū. et sic destiterunt ab opere inchoato. **reprobat at̄ cogitacōes p̄p̄torum.** hoc apparuit in egiptiis cogitantibus capere filios ysel̄ inter desertum et mare rubrū. h̄ dominus eos sūmeesit et yscabel liberauit vt habetur exodi. xiiii. **et reprobat cōsilia principū** sicut p̄ in libro Josue quia multi reges conuenerunt adiuuāre vt interficerēt Josue et filios yscabel et fuerunt debellati et occisi. **Jeronimus.**

vel reprobat cogitacōes p̄p̄torū iudeorū et cōsiliū p̄ncipū eorū. videlicet anne egypte et ceterorū. quia non potuerunt facere contra ih̄sum: nisi quantum a deo fuit p̄sumptum: quos omnes cum suis consilijs dominus resurgendo destruxit.

Castiodorus. **Consi**liū autē dñi. et archanum incarnationis christi. **manet in eternū** quia triumphalis mors dñi diabolicum penitētē extirpāt exicium. Exicij⁹ mors dades tormentū. **cogitacōes cordis eius in gn̄acōe in gn̄acōe.**

Hugo in sempiternū. quia quod disposuit dominus mutari non potest ab hominibus. **Vnde act. v. dicit gamaliel.** Si ex hominibus consiliū hoc: aut opus dissoluetur. et c.

Augustinus. ante m̄tionem vidit nos. fecit nos. emundauit nos. misit nos. redemit nos.

Castiodo Quod totū ad p̄destinatōē eius pertinet in qua cuncta reposita sūt que vel fuerunt vel sequentibus seculis futura succedunt.

Nicolaus Consequenter describitur diuine laudationis seu cultus p̄miū cū subditur. **Beata gens cuius est dominus deus eius.** Circa quod sciendū q̄ prout dicit boetius in de consolatione libro tercio. **Beatitudo est status om̄i bonorū cōgregatione perfectus qui in re habet b̄ in patria in fruitione dei.** cuius bonitas est infinita. **Ad hanc beatitudinem peruenitur per verū dei cultum.** et hoc est q̄ dicitur. **Beata gens cuius est dominus deus eius per veram fidem et debitum cultū.** **populus quem elegit.** lectione p̄destinationis. que infallibiliter consequitur effectum. **Idē subditur.** **In hereditatem sibi.** quia p̄destinati immobiliter adherent deo in patria celesti. ita q̄ erunt hereditas dei. **Et deus erit hereditas ipsorum.** quia illos quos sic p̄destinauit ab eterno veat temporaliter ad fidem suam. et iustificat per gratiam finalem. et sic frequenter eos magnificat per gloriam scdm̄ q̄ dicit apostolus. **ad romanos octauo.** quos p̄destinauit: hos et veauit. et quos vocauit hos iustificauit. et quos iusti

fecit hos et magnificavit. et sic qui pius fuerunt beati in spe: facti sunt beati in re. Deinde ostendit huius premiationis principium: dicens.

De celo. Circa quod sciendum quod opera meritoria non sunt prima causa propter quam premiantur aliqui in vita beata: secundum quod declarat apostolus ad Romanos. ix. de Jacob et Esau: dicens. Cum nondum nati fuissent aut aliquid boni a mali egissent dictum est. Maior serviet minori: sicut scriptum est. Jacob dilexi: Esau odio habui. Nec etiam meritum preuisio futurorum: imo preparatio gratie in tempore procedit ex eterna predestinatione ut predictum est. Et hoc est quod hic dicitur. De celo respexit dominus.

Accipitur enim hic celum summe trinitatis quod est idem quod deus. quia ab eterno vidit omnia in se ipso. Ideo subditur. Vidit.

August. oculo misericordie omnes filios hominum.

Cassiodoro. Visit enim: gratiam signat misericordiam.

Nicolaus. Licet enim omnes videret equales in naturalibus: tamen ex eis aliquos elegit ex speciali gratia ad participationem beatitudinis supernaturalis: ad quam non potest homo attingere ex naturalibus. **De preparato habitaculo suo respexit.**

Augustinus vel de apostolis: vel de predicatoribus veritatis: vel de angelis quos ad nos misit. Super omnes filios hominum.

Nicolaus quod quos sic elegit ex sua mera voluntate et gratia: hos disposuit iustitiam in tempore per gratiam finale: alijs dimissis. Ideo subditur. **Quod** vi finit singillatim. id est per unumquemque separatim vel singulatim. corda eorum. id est animas hominum. quia eas quas creavit eiusdem nature in specie: fecit distinctas in dividualiter. Et propter hoc dicitur singillatim. Licet enim anime sint eiusdem speciei: tamen variantur in operationibus communitate corporibus. quia alique tendunt ad bonum verum: et alique ad bonum apparens: et hoc est terrenum. Et si idem hoc diversificatur status bonorum et malorum. Et hec omnia sunt de clarissime nota. Ideo subditur. Qui intelligit omnia opera eorum.

Cassio. cogitationes dicta que facta quibus bonum malum que semper operamur. **Jeroni.** Ipse etiam speculato: prospiciens de die in diem ad hominum.

Nicolaus. Deinde quod divinum. **Nicolaus.** na providentia est principium salutis hominum tam in spiritualibus quam in corporalibus ostendit per exemplum de re probatis: dicens. Non salvabitur rex per multam virtutem. huius exercitus: nisi cum hoc habeat divinum protectionem. Hoc apparet Numeri. xxi. de Seon rege amorreorum: qui cum fortissimo exercitu egressus est obviam filiis israel: sed statim cecidit in prelio. Et gigas non salvabitur in multitudine virtutis sue.

Hoc apparet ibidem de Og rege ba
san qui solus remanserat de stirpe
gigantum: vt habetur Deutro. in
a tamen statim corruit coraz filijs
israhel. Similiter de Golia gigante
que; dauis adhuc adulescens idu
lapidis inter **Cassi** **Malay**
frat.

Cassi equus ad
salutem] quia ille dum campos ap
petit: dum pedes pre propera festi
natione permiscet salutem seitoris
sui non valet custodire: a qui sub
modestia non gradatur ruinos
casibus semper exponitur. Falsus
enim dicitur est equus eo q; solet
fallere in se presumentes.

Nicola In abundantia au
tem virtutis sue no
saluabitur.] Hoc apparet in Pha
raone a exercitu eius cum currib;
a equitib; in mari sumeris. Ita
autem dicta sunt ad ostendendu;
q; si non potuerunt saluari corpa
liter et temporaliter virtute huma
na: multo minus potuerunt conse
qui salutem spiritualem a eterna
absq; dei gratia speciali. Ergo i sua
virtute nullus saluatur: quia a d
est salus: quaz soli iusti consequu
tur. Ideo sub **Jeroni** **de**
iungit. **Jeroni** oculi do
mini.] v aspectu; diuinitatis.] super
timentes cum.] timore sancto.

Nicola vt nos diligenter cu
stodiat: sicut homo
figit oculos super rem qua vult cu
diligentia custodire. Etsi eos ali
quando permittit tribulari tempo
raliter. hoc tamen est ad bonu ipo
rum vt per patientie meritum ha

beat maior premium. Ideo sub di
tur. **Ca** etiaz respicit in eis qui spe
rant super misericordia eius.]

Augusti et no de fortitudi
ne; non de virtute
neq; s meitis suis s s misericordia
eius. **U**teruat a morte.] culpe.
[animas eorum.] dand; eis vita;
eterna i futuro.] a alat eos i fame.]

Cassiodo In fame autem
eos alit quado
in hoc mundo vbi bonarum rerum
indigentia est: verbo spiritali nutri
re non desinit quos redemi t.

Nicolaus Di saturabun
tur pae celesti
post hanc vitam damnatis esuri
entibus. sedm qd dicitur **Ra**. lxx
Hec dicit dominus deus. Ecce serui
mei comedent a vos esurietis. Et in
terim hac vita durante patientes
sumus in aduersis. Ideo subditur.

Anima nostra sustinet domi
num.] v patienter expectat eius be
neplacitum.] quomiaz adiutor.] ab
bonum Let protector noster est.]

contra **Cal** S; intelligam; qhis
maluz. **Cal** ista virtus est qua
seruare totiens comonemur. Pa
cientia est siquide; que gloriosos
martires facit: que fidei nostre boa
custodit: que omnia vincit aduer
sa: non colluctando sed sustinendo:
non murmurado sed gras agedo
Et hec: decepticem luxuriam com
primit: iram feruida; vincit: vasta
tricem humani generis inuidiam
tollit: mansuetos efficit: benignisq;
competenter aridet: purgato sq;
homines a dilla premia futura

componit: per ipsam christo mili-
tamus: p ipsam diabolu vincim⁹:
p ipsam beati ad celoꝝ regna pue-
nimus. Et considera q post omnia
pcepta patientiam ponit vt virili-
ter cida toleremus qui de tam ma-
gm premij largitione osidim⁹.

Rico *Qui a i eo letabitur* cor
nostrum. | quasi diceret.
Si tribulemur exterius: tamen co-
solamur ab eo interius. Et qa ista
consolatio pcedit ex spe retributio-
nis future. Ideo subdit. *Quia in noie*
santo eius | v m nomie Jesu chri-
sti saluatoris. **Glo** *[spauim⁹]*
nostrum. | nos vreturos

ad deuz in futuro. Et ne fraudemur
a spe nostra. **Exat** misericordia
tua dñe sup nos. | v p miaz tuam
impleat in nobis. s. vt in futuro le-
temur. quo merito fecerit quem ad
modum sperauimus in te.

Rico Et hoc spe debita que e
certa expectatio future
beatitudinis ex gra et meritis pro-
uenit. **Iero** Vñ ex isto vsu delect-

ens. **Iero** cogitare vnusquisq
ante q legat vt fideliter dicat: que
admodu sperauimus in te: ne alibi
vacet mens.

Cassio *Omelli*
sua. | sive voces
audite sunt: q salubriter nob psal-
teriu celeste cantauit. Tales siqui-
dem mandatorum corde sonuerunt
vt si eas interius auribus recipia-
mus: nos in eis dauitice lre cura-
tione a demonuz infestatione pur-
gabimur. Fietq nob salutis illa
mundatio vt fugatis imundis spi-
ritibus: mente abluta domino fui-

amus. Valent enim beati musicaꝝ
suam que anime fidelis intrat audi-
tum: cuius non deficit sonus: cui⁹
non lassatur intentio. Relinquitte et
go vos spectaculoꝝ amatores: mo-
tiferas voluptates: q desideria pra-
ue voluntatis instigant. Et ad hec
magis gaudia: ad hec misteria co-
uenite. vbi cythara a psalterium
virtutes excitant que nos instruunt
ad vitam eternam: ad quam nos
pducatur Iesus christus dominus
noster qui est benedict⁹ in secula
seculorum. Amen.

Psal. xxxiij.

Benedicam
dominu in. Titulus
huius psalmi talis
est dauid cum mu-

tauit vultuꝝ suu coraꝝ Abimelech
a dimisit eu. **Glo** Titulus iste
tractus est de
historia libri regum primi Reguꝝ
xxi. vbi scriptuꝝ est q cum fugeret
dauid saulem psecutorem suum:
contulit se ad regeꝝ Achis i geth.

Rico qui erat bñom⁹: qui
vocabatur Abimelech
nomine regni. et Achis nomie per-
sone. sicut imperatores romani vo-
cabantur a sares nomine imperij:
et tamen habebant proprium no-
men personale. scilicet Julius Au-
gustus Titerius: a sic d alijs. Qui
cum dauid esset ibi: cognitus fuit
a philisteis. Vnde dixerunt. Nun-
quid iste e dauid rex te rre. Quasi
dicerent. bonum esset eu interficere
l. ij.

ne veniat ad regnum a sua alescat
contra nos. Propter quod dixe
runt euz ad Achis: hoc est ad Abi
melech vt moretetur. Dauid autē
in tali periculo constitutus simula
uit se insanum: scdm illud poetici
Stulticiam simulare loco a tempo
re prudentia summa est.

Glosa Mutauit eniz vultū
suum coram ipsis a
tympanizabat ad portam ciuita
tis a ferebat se manibus suis. a sa
liue de currebant super barbā ei⁹.
Quod cum vidisset rex Achis: ait
seruis suis. Vt quid mihi istuz ac
repticium. v. demoniacuz et insani
entem abduxistis. Nunq̄ intratu
rus est domū meam. Et sic Dauid
de periculo mortis liberatus abijt.

Nicola Vnde iuxta lram p
gratiarū actione dō
hūc psal. cō. **Iero** et cātauit. qz
po fuit. **Iero**. tot⁹ circa pie
tatem: tot⁹ circa inspectionem di
uinam: tot⁹ circa compescendas
sanctorū tribulationes cōmemo
ratue. Dauid qui Goliath vicit si
guram christi tenet qui diabolum
vicit. Abimelech interpretat regnū
patris. Dauid venit ad regē; Abi
melech. a christus venit in regnū
patris sui: hoc est ad regnū iudeo
rum. Mutauit vultum suum coraz
Abimelech: hoc est coram regno
patris sui. Vnde sanctus Paulus
dixit. Qui auz in forma dei est et for
mam serui accepit in similitudine;
hominis factus: et habitu inuen
tus vt homo humiliavit seipsum
factus obediens patri vsq; ad mor

tem. Tympanizabat ad portā ci
uitatis. Tympanuz de corio exten
ditur super lignum. a dominus ex
tendit manus suas in cruce ad por
tam ciuitatis: hoc est in initio fidei
nostre. Contra eternā vitam dau
sum cor habeamus. a christus in
cruce per fidem passionis apiebat
cor da mortalium. a ferebat se ma
nibus suis quādo corpus suum ac
cipiens in manibus tradidit disci
pulis suis: dicens. Hoc est corpus
meū. Et saluue currebant sup bar
bam. **Iero** Per saluaz infirmi
eius. **Iero** tas carnis intelli
tur quam dignatus est suscipere.
Rue fuit illa barba. e fortitudo di
uinitatis. Abijt christus a iudeis
ad gētes postq̄ ab ipsis est dimis
sus. Vnde dictū est: vos indignos
vos iudicatis vite eterne. nos ex h⁹
ibimus ad **Augusti**. Sic se
gentes. **Augusti** habz
titulus. **Calliodo** Prophe
psalmi. **Calliodo** ta eniz te
nedicere se dominum cōpromittit:
āmonens mansuetos vt cum ipso
in eius laudib⁹ pseuerent: dices.
Nicola **B**enedicam do
minum. reg
tando ei d suis beneficijs. In omni
tempore. Tam prosperitatis q̄ ad
uersitatis. Omnes benedicāt a lau
dant dominum in tempore prospe
ritatis. etiam mali: scdm illud Za
charie. xi. Benedicite domin⁹ quo
miam diuites facti sumus. Et illud
in psal. Confitebitur tibi auz tene
feceris ei. Sed maledicunt tempore
aduersitatis. Vnde vxo: Job dice

bat ei posito in aduersitate Job. ij
Benedic deus et morere: id est ma
lebic: vt ibi expositum est.

Jeronimus Docet ergo
nos neci ad
uersis succubere nec in secūdis: id
est in temporalibus extolli: h̄ tam
prospera q̄ aduersa equanimiter
ferre. semper laus in ore meo.

Cassiodorus Quāuis
debitum
atq; proficiūz sit vt creatura sem
per suum laudat auctorem: tamen
propter humanitatis diuersos a
ctus pene impossibile nobis vide
tur psalmodie laudes domino iu
giter personare. sed i ore hominis
iusti semper laus dei est quādo ta
lia vel cogitat vel loquitur vt nul
la redargutione culpatur. Quicqd
enim ex patientia: ex caritate: ex
simplicitate: ceterisq; virtutibus
vel loquimur vel mente gestamus
iure diuinis laudibus applicatur.

Et domino laudabitur anima
mea. Pulcherrime vno verbo dile
ctio famulantis expressa est. Non
enim in se vel in diuitijs: sed in do
mino animam suam dicit esse lau
dan

Nicolaus ac si dicat.
De laudibz
hominū non curio qui frequenter
laudant quod est vituperabile a
eōuerso. sed laudari a deo deside
ro cuius laus est vera. Laudat au
tem deus hominem quando per ali
quem effectum vel signum prebet
ei virtutis testimoniu. Et hoc mō
loquitur apostolus. ij. ad Corinē.
p̄. Qui gloriatur: in domino glori

etur. Non emz qui commendat se
ipsum ille probatus est: sed quez
deus commendat. Laudiant man
sueti a leten

Cassiodorus

Non dicit lege dōti: non ieiunan
tes: non psallentes: sed mansue
ti letetur qui caritate precipua ha
bere rerum omnium temperantia;
consueue **Hugo** quia domi
runt. num bene
dicunt tempore aduersitatis sicut
prosperitatis qui recte mansueti id
est manu assueti dicuntur: vt d̄ dñi
māu bona et mala suscipiant. hi er
go letentur me habere sibi sociūz.

Cassiodorus Et q̄ spiri
tualis gra
tia non vult sola facere quod mul
tis proficit ad salutez: ideo ad lau
dem dei vocat secum alios: dicens.

Magnificate domino mecum.

Hugo laudando et predicā
do eum esse magnū.

Augustinus Si amatis
deum rapi
te omnes ad amorez dei qui vobis
iunguntur et qui sunt in domo ve
stra: hortando: portando: rogando:
disputando: rationem reddendo
ex mansuetudine et lenitate.

Hugo La exaltemus nomē
eius per potestatez
et eius comita

Collector.
Lim idipsum id est concorditer.
Translatio romana habet: exalte
mus nomen eius in muicez: id est
in vnūz. Et hebraica translatio ha
bet: exaltem⁹ nomen eius pariter.
l. iij.

Cassiodorus Quod signat
compositos
choros: quando a psalmodiam do
mini alterna sibi successione traheret

Hugo Supra dixit. Magni
ficate dominum meum
hic consequenter ostendit quomodo
ipsum dominum magnificat: di
cens. **Quis** inquit dominum
id est ex toto corde quesivit
et exaudivit me. sicut subinfertur
et ex omnibus tribulationibus meis eripuit
me. id est eripiet in futuro: cum
hoc mortale corpus induerit in cor
ruptio nem.

Augustinus Cum
fueis
illuminatus: cum ceperis hic habere
bonam conscientiam restant tri
bulationes. quia restat aliquid in
firmum donec absorbeat in os
in victoria: et mortale hoc induat
immortale: necesse est ut in hoc se
culo flagelleris: et ut aliquas tem
ptationes suggestionesque patiaris.

Hugo Deinde hortatur nos
propheta ad commu
nionem novi sacrificii: id est veri
agni manducationem per passio
nis eius fidem et imitationem: di
cens. **Credite** ad eum. fide et
opere. et illuminamini ab eo. quia
ipse est lux.

Nicolaus Et ideo
fuit ac
cedens ad lucem corporalem corpo
raliter illuminatur: sic accedens ad
deum per bonum mentis affectum
spiritualiter il
lustratur.

Cassiodorus.
Accedite non dicitur ebriosis: non
abulteris: non superbis. sed sobri

is: castis: et quibus humilibus christia
nis: qui illuminari de sacra comu
nione mereantur. Studendum est
enim ut qui ad deum accedit ita se
humili satisfactione moderetur ut
illuminari potius quam cecari posse vi
deat.

Augustinus Sed dicat
tur. aliquis.
Tantis malis tantisque peccatis one
ratus sum: tanta scelera clamant de
conscientia mea: quomodo audeo
accedere ad deum. Quomodo. Si hu
miliaueris te per penitentiam. Let
facies vestre non confundentur.

Nicolaus non patiemini re
pulsam in orationi
bus vestris. Illius enim facies con
funditur cuius petitio repellitur.

Cassiodorus **Iste** paup
perem designat: qui non tantum mu
danis opibus: sed vitiorum vber
tate vacuatur: qui accedens ad do
minum clamavit. orando deuote.
et dominus exaudivit eum. sequitur. Let
ex omnibus tribulationibus suis
salvavit eum. quod accidere solet
iustis quando in sancta conversatione
morientes animas reddunt:
et sic de seculo istius date confusa. ad
securitatem perpetuam transferuntur.
Et ne crederetur dominus fideles
suos posse negligere presenti eos
oraulo consolatur. Itaque subiungit.

Amittet se inquit occulte. La
ge
hus domini in circuitu timentium
eum. videlicet dominum. Let eripi
ete. **Jeronimus** Vallabun
tur ego pre

sibio angelico qui te cordis puritate
te timuerunt **Cassio** Propter
deum.

em; insolentiam humane fragilitatis non
palam facit; sed occultis immissioni-
bus operatur ut te nesciente p[ro]sa-
lute tua quod expedire possit acci-
pias. Angelus autem minister est
voluntatis diuine. Quapropter si
vis te angelum fieri fac quod preci-
pit ut literes perdidit; subueni-
as anxio: eripias innocentem: et
cetera que iubet diuina auctoritas
Tunc enim spiritu angeli sumus
quando ministri superne volunta-
tis efficiuntur. Deinde redit ad domi-
ni sanctissimam communionem: di-
cens. **Ustate** Hoc non perti-
net ad palatum: sed ad anime sua-
uissimum sensum qui diuina con-
templatione saginat. Nam ut ipse
gustus intelligeres: sequitur. **Qui-
de** oculo fidei: ut tu; tale corpus
accipimus vite nobis concedi gra-
tiam confidamus. Et ut ipsa; com-
munionem non ad corpus diui-
uine traheres: subdit. **Quonia[m] su-
auis est do-**

Nicola Et quia
minus. **Nicola** p[ro]gusta-
tio diuine dulcedinis auget spes be-
atitudinis future. ideo subdit. **Be-
atus vir qui sperat in eo** et non in-
certo diuitiarum: neq[ue] in hominis

Augusti Hoc q[ui]d op[er]o
tuo. **Augusti** est diu expo-
ni. Quisquis non sperat in domo
miser

Hugo Et ne spes in pre-
sumptionem lu-
xuriet. ideo subdit. **Time-
te domi-
num omnes sancti eius**.

Jeroni qui firmi statis in p[ro]-
missis eius timete ne
accepta securitate decipiamini.

Cassiodo Sed quid utilita-
tis timor eius ha-
beat consequenter ostendit: dicens
Quonia[m] non est inopia spiritu
alium bonorum **timentibus eius**.
O breuis sententia. **O immensa**
promissio. Possunt aliquo egere
quibus diuitie: quibus salus cor-
poris: quibus regna tribuuntur. so-
lus ipse nihil indiget qui domini
timore ditatus est.

Nicola Ex hoc
sentit in se dei gratiam sufficit ei de-
us pro omni bono. imo alia bona
ei desipiunt et vilescunt: nisi quan-
tum necessitas exigit. Et conuerso est
de cupidis huius mundi: quibus
omnia deficiunt. Propter quod sub-
ditur. **Qui-
tes eguerunt** scdm
sensu quem

Jeroni in epistola
dicit **Jeroni** la ad Pau-
linum. Antiquum dictum est: aua-
ro deest tam quod habet q[uam] quod
non habet. ideo subditur. **Let-
erant** quia non audent frui bonis
habitis sed ea relinquunt alijs. **In-
quirentes autem dominum** fide et
deuotione **non minuentur omni bo-
no** quia abundant in bonis spiri-
tualibus. Temporalia vero bona
quantumcunq[ue] modica eis sufficiunt:
imo pro diuitijs computantur. Vn-
de dicit apostolus ad Thimotheum.
vi. Habentes alimenta et quibus
tegamur his contenti simus. Et

Jeronimus in ep[isto]la ad
Paulinum.

Vidus a restituis diuitie sunt xpi
anorum. **Jeroni.** Multi sunt
Aliter. **Jeroni.** mundi loci
plures a gent gloria dei de quib9
fuit a diues ille ante cuius ianuaz
Lazarus decumbebat qui sities in
tormentis quia non fecerat miseri
cordiam: non meruit accipere gut
tam. Inquirens autem Lazar9 no
purpuras: s; celestia regna meru
it in sinu Abrahæ bonis omnibus
adimple. **Nicola.** Deinde hor
ri.

Nicola. tañ fideles
ad bonum vite actiue que cõfiliit
in vitatione peccati: et in operatio
ne boni ab proximũ. Et quia timor
domini facit vitare peccatum: ideo
subiungit. **Uenite filij.** per deside
rium discipline Laudite me: timo
rem domini docebros. Qui est ini
tium sapientie iustorum.

Jeroni. Sancti filij dei dicunt
in euangelio. Quotquot autem re
ceperunt eum: dedit eis potestatem
filios dei fieri.

Nicola. Vis e
vitam. scilicet eternaz in qua nul
lus moritur. Let diligit dies videre
bonos. In beatitudie celesti vbi di
es non interrũpentur noctibus: fa
ciat supple quod sequitur. **P**ro
hibe linguam tuam a malo. bla
sphemie a contempus dei: ac simili
um. Let labia tua ne loquantur do
lum. scilicet deceptionis: detractio
nis: a falsitatis contra proximu9.

Uertere a malo. vitando pecca
tumi opis. a fac bonum. In sunt
due partes iusticie.

Jeroni. Mala omnia a diabolo
li instigatu procedũt
sicut bona a dei gratia. Relinque er
go que instigat diabolus: a opera
re que precipit christus.

Cassiodo. Quia ad ose que
dam vitam eter
nam non sufficit tantum a malis
adibus abstinere: nisi nos pietas
compellat et bona peragere. Nam
primus virtutis gradus est alie
na non querere. **I**tem superi
or egentibus propria non negare.
In illo culpam refugimus: in isto
palmas pietatis acquirimus. **S**ci
ens autem propheta in hoc agone
seculi cum corpore pacem fidelissi
mos non habere: a cum suis vitijs
hic illis continuum esse certamen
pulcherrime subiungit. **I**nquire pa
cem. que est summum bonum in
hac vita.

Hugo. Vel pacem in
quire: id est in
terius in conscientia quere. quia ex
terius non est nisi belluz et contur
batio. **V**nde Johan. xvi. In mun
do pressuram habebitis: in me au
tem pacem. Let perse quere eam. id
est perseueranter se quere vt cõ
prehendas.

Nicola. Quãdo
per bona opera homo ad pacẽ eter
nam pertingit. Deinde agit de feu
du bonorum operum et malorum.
et primo narrat premiuz in stoũ
dicens. **O**Culi domini super iu
stos. tanq̃ super specialitẽ dilectos.

Cassiodo. in quo continu
am diuinitatis
gratiam ostendit vt aspectus im

mobilis super eos esse videtur.
Sub iungitq; exauditionis velocis-
 simam celeritatem: dicens. **L**et au-
 res eius in precibus eorum.

Jeroni Quicquid cogitant
 sancti de bono: exau-
 dit illos. quia deus videt et audit
 nos: propterea nos faciamus vo-
 luntatem eius.

Cassiodo **E**xpo-
 sita in
 storum gratia: nunc convertitur ad
 penas malorum: dicens.

Nicola **S**cilicet ire
 domini. et turba-
 tionis [super facientes mala] ad
 puniendum eos. **I**deo subditur.

Cassiodo **Q**uia
 eorum. si eit
 iniquorum inter iustos commemo-
 ratio. **R**am qui de memoria domi-
 ni exeunt ad eterna supplicia sine
 dubitatione perueniunt.

Nicola **E**t aliquando etiam
 perdit memoriaz
 eorum de terra presentis vite q; est
 morientiu. quia post eoru vitam
 non remanet fama: sed infamia de-
 eis. **V**nde **P**rouerb. 7. dicitur de
 eis. **M**emoria iusti cum laudibus
 a nomen impioꝝ putrescet.

Jeronim **Q**ue de auribus
 oculis et de vul-
 tu dicuntur non ad coporationez
 ditatis: sed maiestatis potentiaz
 referenda sunt. **I**terum consequen-
 ter redit ad iustos: subdens.

Nicola **L**amaueꝛit in
 sti. **I**deuote orando.
 La dominas exaudiuit eos. **I**pmo

uendo eos in tomis **L**et ex omnib;
 tribulationibus eorum liberauit
 eos. **P**rotegendo eos a malis spiri-
 tuali

Augusti. **D**icat aliq;
 bus. **E**go damauit
 et non me eruit: aut ego non sum
 iustus: aut non facio que mihi iu-
 bet: aut forte ille me non videt. **P**o-
 ti timere: tantum fac quod iubet. a
 si te no eruit corporaliter: eruet ta-
 men spiritu

Nicola. **S**epe
 aliter. **e**mm
 etiam liberat dominus iustos a tri-
 bulationibus corporalibus: sicut
 liberauit danielem de lacu leonuz
 et tres pueros de camino ignis vt
 confiterent carnales. **P**erfrate tñ li-
 bat eos qñ ducit eos ad reqez d ma-
 lis presentis vite: sicut fecit omnes

Jeroni. **V**ta est do-
 res. **m**in? **V**idelicet
 auxilio a no loco. qz deus no est lo-
 calis [his q; tribulato sunt corde].

Nicola **q**z semp parat? est aut
 eos adiunare liberaado:
 vel virtute patientie tribuendo ad
 maius meritum ipsorum.

Jero. **L**a humiles spiritu salua
 bit. **V**t eis celestia regna
 largiatur. **V**ltz tribulationes
 iusto **C**assio **q**z eos diabolus
 ru: **v**alidius inseq;
 tur: a hoies p iudicia ipos frequer
 affligut. **Q**d aliquñ dñs pmittit vt
 p pacie meritū veniat ad mai? pre-
 mū. **I**deo **L**a d oib? his li

Nicola **t**eravit eos do-
 min? **q**uia translati ad requiem li-
 berabunt ab omnibus presentis
 vite penalitatib; **V**st o dit dñs

omnia of **Cassiodoro** Ossa fi
sa eoru. **Cassiodoro** delium
dixit esse patientiam: mansuetudi
nem: ceterasq; virtutes que perire
in sanctis nequeunt: que a domino
custode seruant. **Vñ** subdit. **Vñ**
ex his non contretur. | Hoc ad li
teram non potest affirmari cū mul
torum martirum ossa ofracta sint.
sed de virtutibus vt dictum est.

Mi. q̄s dñs custodit illesas fina
lit i electis suis. **Mors** pec
catoꝝ pessima. | **Mors** peccatoꝝ
decedentium in mortali peccato a q̄
non est possibilis reuersio quom
am i gehēna sine fine tor: quebunt

Augusti. Attendite fratres
quomodo domin⁹
respicit mala cogitantes et dicen
tes. Ille quidem male mortuus est
cum iustus esset a bestijs consum
ptus est. non erat ille iustus ideo
male perijt. **Na**z nō periret si iust⁹
esset. ergo ille iustus est qui in do
mo sua in lecto suo moritur. **Audi**
deum: mors peccatoꝝ pessima. Que
tibi videtur bona pessima est. quia
licet vides foris iacentem in lecto:
nūquid vides raptū ad gehēnā.

Cassio. Mortē ergo peccato
rum dicit illam que
ab homine non potest intueri. **Na**z
si ad istam mortem respicias que
nostris oculis patet frequenter in
uenies diuites peccatores pompo
sis apparatus decenter efferri q̄s
sic familia plangit vt pios fuisse
humanis auribus mentiat. Quid
de preciosis referamus odoribus
quibus et post mortem eorum mē

sura corpora cōdiūtur: quod tan
to studio: tanto apparatu peragie
vt in funeribus ipōꝝ superstitioni
vita re **Augusti.** Quali emz
creet. **Augusti.** morte mor
tuus est paup̄ Lazarus docet euā
gelium qui viderat corpus eius ia
cere ante ianuam diuitis a non est
qui sepeliret. q̄si forte diceret. Sic
moriatur inimicus meus: a illum
qui me persequitur sic videam. Ere
cratur corpus: stupor: patent vul
nera: a ille in sinu **Abrahę** req̄scit

Cassiodoro Quāta emz pom
pavit credimus
purpuratus ille diues ad sepulcꝝ
perductus est qui guttaꝝ aque fri
gide a Lazaro paup̄e postulauit.

Augustin⁹ discite q̄ quid
sit mors pecca
toꝝ pessima: a nolite interroga
re quantis pompositatibus sepe ha
tur cadaver: sequitur. **La** qui ode
runt iustum delinquent.

Nicolaus Quia obiū fra
ternum est oc
casio multo tū malorum: sicut ecō
trario amor pximi est causa bono
rum. quia qui diligit proximuꝝ le
gem impleuit: vt habetur ad Ro
manos. xij. **Redimet** dominus
animas seruatorum suoru. | hoc fuit
impletum in christo dño qui nos
redemit precioso sanguine suo. **Et**
nō derelinquet. | finaliter **Omnes**
qui sperant in eo. **Ipe** formata cari
tate que p̄ouenit ex gratia et me
ritis. a hoc intelligenduꝝ est de pre
destina **Augustin⁹** Iste ē
tis. **Augustin⁹** mod⁹

humane iusticie vt vita mortalis
quantumlibet proficiat que sine de
licto esse non potest. in hoc non de
linquat dum sperat in eum in quo
est remissio peccatorum.

Cassiodo. Peracta sunt
psalmi huius
sacro sancta mysteria vbi sic missa
rum ordo completus est vt eum co
scriptum putes temporibus chri
stianis. Hic etenim hymnorum or
do deuersus est. hic ad communi
onem deuotus populus iubetur ac
cedere. hic etiam genus humanuz
et iustorum bonis inuitatur et ma
lorum vltione terretur.

Collecto. Hic fideles quiq;
ad laudandum
omni tempore dominum inuitant
quem supplices exoremus vt ipse
nos faciat sic prospera mibi despi
cere: nullaq; eius aduersa formida
re quatinus ad gaudia sempiterna
mereamur peruenire per christuz
dominuz nostrum: qui est benedi
ctus in secula seculor. Amen.

Psalm. xxxiij.

Iudica do
mine nocentes me.
Titulus est talis:
psal. ipsi dauid.

Cassiodo. Dauid sicut se
pe dictum est
duas signatones complectitur: vi
delicet manu fortis et desiderabilis.
quod vt utiq; domino saluatori cer
tum est conuenire. Manu fortis est
quia mortis nostre captiuitatem

cu impio auctore diabolo pstrauit

Jeronimus Tetigitq; la
colum et sue
rexit inuenis filius vidue qui a fe
cit omnia. Desiderabilis est. quia
in tantum desiderant sancti videre
christum vt etia; corpora sua pro
ipso tradant in martiriu. Est em;
psalmus iste inuocans deum con
tra inimicos in tribulationib; hu
ius se. **Glosa** In quo christus
culi. loquitur nunc
in persona sua: nunc in persona cor
poris id est fidelium suorum.

Nicola. Et primo christus
loquens scdm suaz
humanitatem petit a patre seu to
ta trinitate auxilium protectionis:
et dicit.

Vdica domine Iudicio condemna
tionis Inocen
tes me]. **Cassi.** et diabo
lum auz

ministris a sequacib; suis p quos
puenit iudaice voluntatis iniqui
tas. Ipsos petit debere danari q's
virtute pscientie sue nouit ad peni
tudinis remedia non venire. Lepu
gna impugnates me]. Merito spi
ritus immundi impugnatores dicitur.
quia licet sanctos vincere neq;
ant: confedere tamen cu eis impio
ba voluntate non desinunt. **P**
prehende arma a scutum et exurge
in adiutori

Nico. Loquitur de
um mibi]. **Arma** domini pro te
Arma domini pro te
atio diuinitatis est.

Augustin⁹ Scitur est di-
uinitatis de q
in alio psalmo dicit. Domine ut sci-
to bone uilitatis tue coronasti nos

Jeronim⁹ Magnum specta-
culum est videre
deum armatum pro te. Quis forti-
us: quid pulchrius q̄ christum ar-
matum stare pro suis sanctis.

Glosa **A**ffunde frameā |
id est multiplica uin-
dicam | **et conduce** | id est conduci-
onem fac | **aduersus eos** | ne eua-
gentur nocendo | **qui persequuntur**
me | uidelicet uisibiles et inuisibi-
les ho-

Collecto² **D**unc uer-
sitas. **Collecto²** sicuti trā-
latio hebraica sic habet: euagina
gladium a preoccupa ex aduerso
perse quem

Augustinus
Et quia inuisibiles hostes suggerit
humano cordi: nisi quia deus non
est nobis adiutor: ut requirentes
alia adiutoria: inueniamur inua-
libi a ab ipsis inimicis capiamur

Contra quos dicit hic | **dic anime**
mee | per reuelationem interiorē.
| **salus tua ego sum** | ut neminem
p̄ter te requirā i adiutoriū i illis tē-
poralib⁹ angustijs **Per angelum**
subuenit deus et per hominem: sed
eternam vitam non dat nisi de se.

Cassiodor⁹ **D**einde postu-
lat correptionem
nem hominum inimicorum: dicens

Confundantur | id est facta sua
erutescant | **et conuertantur** | id est
emendati colant quem perseque-
dum esse putauerunt | **querentes**

animam meam | id est vitam me-
am perdere a non imitari. **U**er-
tantur retrosum | a malis suis ut
corrigantur. Nam et christus Pe-
tro qui salutē eius humanitus uin-
dicabat: dixit Rebi retro me satha-
nas. Non ut periret: sed ut domini
uoluntatem felici emendatione se-
queretur. **A**ddiditq̄. **Et confunda-
tur** | id est erutescant de suis prauis
adibus | **cogitantes mihi mala** |
tam iudei heretici q̄ gentiles: qui
preter religionem catholicam asse-
rere aliq̄: praua intentione festinat.

Hugo **D**einde christus uel
propheta imp̄catur
non optando: sed prophetando ho-
minibus pertinacibus mala que
sequuntur. **U**nde dicit **Augustin⁹**.

Intanquam puluis ante faci-
em uenti | **Uentus** temptatio est.
puluis iniquitas.

Glosa **E**x dictis
mi: ac si dicat. **Facile cedat omni tē-
ptationi**. | **Et angelus domini** | ma-
lus a diabolus fit | **coartans eos** |
id est affligens cum ipsa suggesti-
one: et si aliquando per rationem
resistant.

Intanquam uia illorum | id
est uita eorum | **tenebre** | id est igno-
rancia ut non videant nocua ad
uitandum | **et lubricus** | id est luxu-
ria: ut his uitijs tanquam quibus-
dam uis in baratru; mortis descē-
dant | **et angelus domini** | malus fit
etia; | **persequens eos** | ut quia in
lubrico sūt: diaboli impulsu semp
ad uicia cadāt. **Et si q̄s queat**: quo
merito sint eis tāta mala: r̄ndet cō-
sequer: dices.

Quonia; ḡtis | a

est specialiter de christi de iudeis
quoniaz gratis hoc est qbus non
nocuit absconderunt. scilicet iudei
mihi interitum laquei sui.

Hugo in insidias faciebant
mihi ut me ad mortem
traherent. Et bene dicit laquei sui.

qz per hoc ipse semet
ipso laqueauerunt
in mortem. **Hugo** in
peruacue. **Hugo** liter et
sine causa. **Hugo** pro
brauerunt. **Hugo** op
probriose et contumeliose accusa
uerunt. **Hugo** animam meam. **Hugo** vitam
meam corpalem ut me morti traderet

Glo. **Hugo** Enia illi populo iu
daico. **Hugo** laqueus. **Hugo** captiu
tatis. **Hugo** que ignorat. **Hugo** futuru esse.

Hugo Excidium illud minatur
quod temporibus **Hugo**
Vespasiani sup hunc pplm aduenit.

Hugo Let captio quam ab
scandit. videlicet mi
hi. **Hugo** apprehendat euz. **Hugo** et similiter ca
piat a **Hugo** Tito et **Hugo** Vespasiano ex im
prouiso sicut me ceperunt. **Hugo** in la
queum. **Hugo** mortis. **Hugo** leabat. **Hugo** bidus po
pulus. **Hugo** in ipsum. **Hugo** laqueu. **Hugo** videli
et ut eodem modo interficiantur si
cut me inter.

Hugo Nonne hoc
fecerunt. **Hugo** factuz est
iudeis in nocere volentibus in quid

Hugo Anima mea exultabit in dno. **Hugo**
viz in eo a quo audierit: salus tua
ego sum: tanqz non querens extrin
secus alias diuitias: nec circūflue
re voluptatibus bonisqz terrenis.
sed ipsuz amans gratis. **Hugo** a delecta
bile sup salutari suo. **Hugo** in xpo filio
p que saluati sum. **Hugo** Omnia ossa

mea di. **Hugo** **Cal.** ossa ite sensu nec
cent. **Hugo** **Cal.** voce habet manife
stū ē: s; p ipsa fortitudo animi a cō
stātia mētis debet itelligi q merito
ossib; opantqz sic ossa corpus vti
nēt ita a hęc scās roborāt volūtates
dicunt g; **Hugo** dñe quis similis tibi. **Hugo**
Quis negatiuū est: quasi dicat nul
lus. quia multuz dissimilis est cre
atura creatori. **Hugo** Illa seruiti: iste dñi
tur. **Hugo** Rapiens inopez de manu
fortiorum eius. **Hugo** spirituz imun
dorum. **Hugo** Legenuz a pauperem a diri
pientibus eum. **Hugo** hoc est a demoni
bus. **Hugo** In isto versu expmit qd sup
dixit: quis similis tibi. **Hugo** Nam cui
diabolus manu et potestate sua te
neret pene totum genus humanū
de illa potestate obnoxium et obli
gatum vel reum: constat incarnati
one verbi sui esse liberatuz. **Hugo** Dec tria
scilicet egenum: inopez: a pauper
in vnum sunt collecta: ut ipsa con
ditionem generis humani pressaz
calamitatibus indicarent. **Hugo** Inops
enim dicitur quia mortalis effectus
est. **Hugo** Egenus quia in laboribus a su
doribus panez questuit. **Hugo** Pauper
quoniaz de illa sapientia a purita
te delectus solam tenuet a vmbra
tilem racunculam possidebat. **Hugo** Naz
quis dicat eos vere sapuisse q au
doris sui probantur scientiam nō
habe. **Hugo** demde ostendit
re. **Hugo** **Hugo** propheta in per
sona christi qz maligne iudei egeret
aduersus christū: dicens. **Hugo** **Hugo**
Vergentes testes iniqui. de quib; di
citur **Hugo** Mat. 23. vi. **Hugo** Cū multi falsi te
stes iniqui accessissent. **Hugo** Lq; i grabā

Interroga bant me] **Cas.** Ignorabat e dominus blasphemare qd ei pnceps sacerdotuz falsis testib9 imputabat qm dixit Videbitis filiu hois sedentez ad dexterā patris. Et sbscquit9 est pnceps iudeorum: dicens. **Blasphemaui:** quib9 ab huc egem9 testib9. Ignorabat ergo dñs mēiri et blasphemare de quo fuit interrogatus.

Iero. **Retribuebāt mibi mala p bonis.]** qz exhibentez me vitam condemnauerūt morti: a similiter retribuebant. **Lsterilitatem anime mee.]** qz mibi qui se cunctitatem bonoz celestiu pmittenti vite penuriam qz mortē intulerunt.

Hugo. **Go autē auz mibi molesti eēnt.]** s. iudēi clamantes. **crucifige crucifige eū.]** Induebar cilicio. **Humiliabam in ieiunio animam meam.]**

Cas. Scdm historiaz nusqz se gis dñm fuisse vsum cilicio: nec ipsum tempe passionis ieiunasse. Ciliciū fit ex setis: a ē asperum tegumentuz penitentiū. Ergo domin9 qz carnez peccati assumpsit ciliciū se induisse commemorat. Quia dum iudēi p cōtumelias a insidias ei essent molesti: ille diuinitatez suam carnis velamine tenebrosos mētibus occultabat. qz non merebantur agnosce quez tali impietate tradabant. Et humiliavit se dñs i ieiunio quomā de iduratis iudēis nō muciebat quos in epulas spūales assumeret. Ieiunavit ergo dominus. qz se ei incredula turba sbraxerat. Sequitur **La oratio mea]**

qz pro crucifixoribus meis orauit: dicens. **Pater ignosce illis: qz ne sciunt qd faciūt.]** **Lim sinu meo conuertetur.]** qz dū eam detestabiles iudēi minime suscipe mererētur in sinu eius qz in secreto pectoris vnde fuerat egressa: remeabat. Si enī in peccatoribus fuisset opata: nō conuersa vtiqz diceretur: sed effusa. **Quasi primū qsi fratres nostros sic complacēbā.]** Dic p ablatiuis accusatiui casus sūt positi p figurā que dicitur antihēsis: quando casus pro casu ponitur. Dicit 9: quasi de proximo a quasi de fratre nō sic complacēbā. de eoz affinitate gaudebaz qz me hostiliter insequabantur. Et etiam cōplacēbat in illis deo patri quādo pro ipsis patri in cruce positus supplicabat. Ipsa est enī pfecta retributio si p obio gratia a beneficiū p lesione pste.

Hugo. **Quasi lugens a tristatus.]** de peccatis eorum. **Sic humiliabar.]** compaciendo eis. **Lugebat christus vt dicit Luc. xix.]** Videns ciuitatem hierusalem fleuit super eam. **Sed domino flente illi letabatur.]** Vnde subditur. **Et aduersum me letati sunt.]** iudēi: quando Judas pmissit me traditurum **Mar. xiiij.]** et cōuenerunt ad tractandū de morte mea **Matth. xxvi.]** **Cassiodoro.** Cū christus p contristare tur iudēi impij libertate letabantur. **Sed diuersa erit ista retributio. christus gaudebit de tristitia sua: et iudēi erūt de propria exultatione cruciandi.]**

HUGO Le congregata sunt super me flagella. qz christus fuit flagellatus. Et ignoravi. id est ad modum ignoratis me ha **Jeronim** Vt ignobui. **Jeronim** ravi peccatum: id est conscientiam peccatorum non habui quare debebam sic flagellari et crucifigi.

Cassiodor **Q**uasi passati sunt. quãdo in passione domini sol obscuratus est: terra contremuit: veluz templi scissum est. Et cum hæc tanta fuerit ostensa miracula. nec cõpũcti. id est non sunt cõuersi vt agerent penitentiam. temptauerunt me. quãdo dixerunt dic nobis si tu es christus. sub saminauerunt me sub sanatione. dicentes. Alios saluos fecit seipsum non potest saluus facere. Et ascenduerunt super me detibus suis. lex crudelitatis magnitudinẽ clamantes crucifigatur. Hoc totũ ad magnam humani generis edificationem refertur: ne membra si bi existiment onerosa pati: quod caput suum sustinuisse cogitant.

HUGO Postea petit christus se liberari ab eis in resurrectione: dicens. **D**omine quãdo respicies me. ab ipsis liberãdo. Restitue animam meam. corpori in resurrectione. a malignitate eorum. liberata. Et erue a leonibus. id est a iudeis qui dicuntur leones propter fortitudinem malicie sue. Lyncam meam. id est animam meam: vel carnem meam: que sola cõcepta fuit sine peccato deinde christi

stus perceptor inuitate resurrexerit dominus profitetur se in toto orbe domino confiteri: dicens. **O**nfitebor tibi domine. confessione laudis. In ecclesia magna. quia in toto mundo diffusa et ex omni gente collecta.

Jeronim In populo grauius est in fide. In populo christiano firmiter precepta custodienti qui non est leuis ad peccandum. **Cassiodor** Lau duni. **Cassiodor** dabo te. quia a leuibus et fide vacuis vti quod blasphematur.

HUGO Postea petatur. ut intentio et votum iudeorum inimicorum suorum frustraretur: dicens. **N**on supergaudeant mihi. nomen meum delendo. Gausi sunt quod per in morte domini. Sed supergausi essent si nõ resurrexisset. Qui aduersantur mihi inique. id est persecuntur me iniuste. Quod oderunt me gratis. quia non merui: nec eis nocui. Et annuit oculis. id est nutibus a signis alios inuitant ab me temptandum a persecutendum. **P**erinde p̄dicat iudeorum nephanda dolositas cum subdit. **Q**uonia mihi quide; pacifice loquebantur. dicentes. **M**at. xxij. Magister scimus quia verax es. Et in ira iacobia terre loqueres dolos cogitabant. quod sic debet legere pacifice loquebantur. a tamẽ sic loqueres: cogitabant dolos quomodo me caperent in sermone et hoc in ira iacobia terre: id est pro terrenis habitis: scilicet ne amitterent locum et gentem vt dicit **Johã. vi.** **T**ranslatio romana h; et super iram dolose cogita

bant. **Et** dilatauerunt super me
os suum. quando clamabant. ruci
fige: cruci. **Casti**
fige. **Casti**

Casti **Casti**. lestū
prauum facinus negabat iudex
fieri quod populus clamabat im
pleri. **dixerunt euge euge uiderūt**
oculi nostri. **Ac** si dicāt.
stri.

Teroni. Bene uide
mus quod expectauimus et quod
videre uolebamus: ut uidelicet cum la
tronibus in cruce penderes: in uir
tutes quas faciebas nihil erant.
Euge in hoc loco est interiectio tri
den

Casti **Casti**. Et quāuis
tis. **Casti**. inde os eu
ge euge dixisse in euangelio nō le
gatur: similia tamen insultationū
uerba locuti sunt ut una res per ser
monum uarietates ueraciter pro
betur esse

Collector In trās
narrata. **Collector** latione
hebraica habet: vach vach uident
oculis noster. Enumeratis pecca
tis inimicorum petit retribuī tam
sibi pro paciētia q̄ illis pro nequī
tia. **Vnde** **Teroni.** **Casti**
dicit.

Teroni. **Casti** **Casti** **Casti**
ter. s. illusiones eorum. Ac si dicat
Vidisti illos ad iudicandum: te in
testimomium **Casti**
ab uero.

Casti **Casti**. **Casti** **Casti**
lue filias. et non differas dare se
tentiam quod utiq̄ tacendo nō po
test fieri: sed loquendo. **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
discedas a me. et ab humanitate
mea que subiacet passioni: sed po
tius. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
um: et intende iudicio meo. quod
pertuli a iudeis. uidelicet iudicium

sine iure: tormenta sine scelere: mor
tem sine peccato. Bene autem dixit
meo: quod reuera pertulerat. **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
meus et dominus meus. respice
in causam meam. et non in penam
meam. Pena enim sceleratis ui
debatur esse consimilis. Causa re
ro talis cum nullo poterat esse com
munis. Sed que est ista causa que
a deo peccabatur intendi. sed ut qui
dare uenerat salute humani ge
neri ab insanis et perfidis pbaret

occi **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Augustinū. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
di. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
m. s. m. i. u.
sticiam tuam domine deus meus.
et s. m. causam meam et non s. m. penam.

Teroni. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Let nō supergaudeat
ultra os prauū eorum ad me deuo
ran

Collect. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Vnde in transla
dū. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
tione hebraica
sic habetur: et nō insultent mihi si
cut iam fecerunt.

Hugo **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
dicant in
cordibus suis euge euge anime no
stre. gaudetes de morte mea: et me
deridentes sicut prius fecerant. **Casti**
canti. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
cominando. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
deuorabimur.

et non iactent se quod extinperunt
nomen suū: si potius. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
Abut scāt
de peccatis suis. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
Aug. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Qui et uel scāt a
tis suis. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
deus suos ppria
estimatione dānat. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
a reuerant si
mul. et omnes timeant penas.

Teroni. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Qui granulant mal
faciunt: sed etiam qui consentiunt
facienti

Casti **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
bus. **Casti** **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
Casti **Casti** **Casti** **Casti**
pudore. q̄ si
quadam uelte lugubri contra auda

tiam quam habuerunt furentes.
Let. Similiter iduatur reuerētia.
 cōtra impudentiaz falsitatis. Reue
 rentia est timor cum amore permi
 ytus. qd̄ illis cōuenit qui uolūtate
 sincerissima confessionis munera
 cōsequūtur. **Hugo** Qui ma
Et addit Hugo ligna lo
quūtur sup me. detrahendo uel i a
 ctando auz dicit: euge euge. Post
 q̄ de persecutoribus sufficienter di
 ctuz est: uenit ad partem fidelium
 optans eos summa beatitudinis
 exultatione compleri. Vnde dicit.
Xultet in corpel. a letentur
in spiritul. qui uolūt iusticiam me
am. imitati q̄ fuit in me: de q̄ Mat.
v. dicitur. Beati qui esuriunt et si
tiunt iusticiā. La dicant semp ma
gnificetur dominus. In nobis.

Glo v. usq; in finez seculi ma
gnificetur sicut iam ma
gnificatus est in cōuersiōe q̄ uō dā.

Hugo Wi autē dicunt semp
magnificēt sicut iam
est magnificatus dñs. qui uolunt
pacem serui eius. I. pacem peccato
ris quam christus p̄ pace carnis
seruus dī patris habuit: et suis re
liquit dicens Job. xiiij. Pacem re
linquo uobis: pacē meam dō uob.
Sed. Et lingua mea meditabi
tur iusti. **Glo** Meditatio est cor
ciā tuā. **Glo** dis non lingue: s̄
ita uox christi consonat cordi ut
qd̄ est cor.

Cal. Lingua xpi me
dis dē ori. **Cal.** ditata est iusti
ciā: q̄ nouū testamētū populis
p̄dica. **Hugo** Et uir iustus di
uit. **Hugo** ait. lingua mea

meditabit iusticiam tuā: et loque
 tur de iusticia tua quam cor prius
 fuit meditatū. Sequit. lota die
laudem tu. **Callio** S; q̄ hūa
am. **Callio** mitati ipos
sibile uidetur deū cōtinua uoce lau
dare ad intellectū nos bonoz actu
um transferam? q̄ sp̄ deū laudat
q̄ in omni uoluntate sua diuina ius
sa confit. **Augusti** Quando ca
derat. **Augusti** ritas hym
num cantat: lingua tua laudat de
um. a quotiens tu cessasti ab hym
no cantando: discedis ut reficiaris
noli mebrari et laudasti deum. di
scedis ut dormias noli surgere ad
malum faciendū: q̄ laudasti deū.
negocium agis noli fraudem age
re a laudasti deum. quicqd̄ egeris
lene age: a laudasti deum.

Calliodo Consideremus
christum domi
num quanta nobis dispensatione
loqui dignatus est in hoc psalmo
qui secundus est eorum qui passi
onem et resurrectionem eius lati
intimare noscitur. Fecit enim ab
oratione principium. deinde passi
onis et resurrectionis sue uentura
narrauit. postremo finit i spe a ex
ultatione. Quapropter exemplo
domini gaudeamus in claudib; ex
ultemus in periculis: quatinus ua
leam; conregnare i p̄o dño nro Je
su christo qui auz patre a spiritus a
cto uiuit a regnat i secula seculoz
Amē.

Psalmus. xxxv.

Dixit iniustus
titul⁹ talis e. in finez
suo domi⁹
ni dauid. **Hug**

Ex glosa in hoc psalmo ostendit omnia bona esse non a nobis; sed a deo. Mala autem a nobis. Et agit proprie contra errorem dicentium mala esse ex constellatione; ex fato; ex vitio nature. bona autem ex homine et libero arbitrio. Unde sensus tituli talis est. Psalmus tendens in finem attribuitur dauid et iusto seruo domini de deo recte.

Callio. In primis sententiis. enim est sciendum quod duo sunt genera peccantium. Vnum quod credens legi per infirmitatem non valet que sunt insana complere: de quibus dicit Salomō. Corpus enim quod corrumpitur aggrauat animam et deprimit terram inhabitatio sensuum multa cogitantem. Aliud vero est audax desperatum blasphemum quod sibi proponit liberam voluntate delinquere: contemnens omnia sibi que remurmurans: putat deum non curare mortalia. Quapropter dixit iste talis apud se rem sceleratam quam publice non ausus est profiteri. Et ideo deliberando et cogitando dicit.

Dixit iniustus. videlicet genus iniquorum. ut delinquat. In opere peccando. In semetipso. hoc cogitauit. quia metum iudicis abiiciendum esse decreuit. Unde subdit. Non est timor dei ante oculos eius.

Hugo quia si esset timor dei ante oculos mentis

eius non peccaret. Unde fecit et dicitur. Timor domini expellit peccatum. Et Proverb. xv. Per timorem domini declinat omnis homo a malo. Nec potest hoc genus per ignorantiam excusari. Quoniam dolose egit in conspectu eius. In corde suo ubi solus deus videt.

Glo. Ut inueniatur iniquitas eius. Lab ipso. ad obuium. et quod iniquitas sua habenda est obuiosa apud deum.

Collector. Hunc titulum translatio hebraica habet sic. Quia dolose egit aduersus eum in oculis suis ut inueniret iniquitatem eius ad obuiendum.

Callio. Is ergo dolose egit in conspectu dei ut suam iniquitatem et obuium dei refugeret inueniri: credens per ignorantiam precepti se posse defendi. Verba oris eius iniquitas et dolus. que numerari non poterant duobus sunt sermonibus explicata. Iniquitas pertinet ad blasphemiam. dolus ad proximum deceptiendum. Inoluit intelligere ut bene ageret. quia contemnens dicta salutaria: veritatem studuit omnino ignorare. Hoc etiam ad demensissimum populum iudaicum competentem aptatur: ad quem dominus veniat et ille sanari deestabili obfirmatione contempsit. Nam imprudentie plerumque remedia datur. vultuario vero maleficio vltimo iusta successit. Iniquitatem meditata est in cubili suo. id est errore longa cordis meditatione tractauit. **Aug.** tit o

vie non tunc lib est per se ueritate
pecca **Calliodo**. Et ad cu
uit. **Calliodo**. multum

peccatorum consequenter intulit.
[maliciam autē non odiuit]. Dic
maliciam vult intelligi cunctorum
crimini; matrem: vno verbo odu
dens qd latius videbat o fufum.

Augusti. Sunt homines qui
tra vitia: qualis est iste qui a ma
licia trahitur. quia non pugnant
contra ea; quam amant. Sunt eti
am q pugnant incipiunt: sed cu; qsi
tenere operint iusticia; fiunt sup
bi de se presumētes: a hi vincuntur
vt ostendat illis de⁹ quia ipse vin
cit: a illi per ipsum. Quis ergo est
qui pugnat a non vincitur. nisi il
le qui presumit de deo qui iussit vt
pugnet et vincat hostem adiut⁹.

Calliodo. Dimuneratis
cogitationib⁹
hominum pessimorum: consequen
ter ad laudem domini transitum fa
cit: dicens. **O**mine in celo mise
ricordia tua. Quāuis et in terra a
i mari a vbiq; sit misericordia ei⁹:
hic tamen dicit specialiter in celo
v in celestibus creaturis: videlicet
angelis qui non ceciderunt: et san
ctis hominibus in quibus copiosi
us dona manauerūt. **La veritas tua**

vsq; ad nu **Jeroni**. Veritas
tes. **Jeroni**. christus ē
Nubes sardi predicatorum. Vnde
dicitur. Mandabo nubibus meis
desuper vt non pluant imbrem su
per eam. Quia sicut nubes pluuiā;
portant: ita irrigant animas que

steriles fuerant ariditate peccati.

Cognitio igitur veritatis tue venit
ad predi **Calliodo** p q^s
catores **Calliodo**. te hu

mano generi ipsam veritatem co
gnoscim⁹ prestitisse. **I**usticia
tua sicut mōtes dei. **te** attō aposto
los dicit montes: qui iusticie eius
tanquam domini capaces deuotus
sensibus extiterunt. Quos merito
montibus comparauit. quia sicut
montes in ortu solis prius illumi
nantur a sole et post ea valles: sic
apostoli primo sunt a christo na
to illuminati lumine sue veritatis
quod humilibus populis sancta
predicatione infuderunt. **I**udicia
tua abyssus multa. **A**byssus est
profunditas aquarum quam nec
metiri: nec intrinsecus ex toto vide
re preualeamus. Sic diuina iudi
cia nec mente complecti possum⁹:
nec ratione aliqua diffimere puale
mus: sicut apostolus dicit. **Q**uō
prehen sibi sunt iudicia eius: et
inuestigabiles vie eius.

Jeroni. Iudicia em dei nobis
sunt occulta: ignorā
tes quare vnū reprobāt alium as
sumit: sic dixit. **J**acob dilexi: Esau
odio habui. Exponit adhuc quare
iudicia eius abyssus dixerit cum
subiungit. **H**omines a iu mēta
v rōnales a irrationales p sonas.

Callio [saluab domie] quo
niaz peccatoribus iu
mentorum; se inordinata voluntate
tractantib⁹ beneficia tue pietatis
indulgos. hoc autē q mens: q ratio
comprehendat: videlicet supplicati
m. ij.

onem penitentiarum ad premia tran-
sire iustorum. Quem admodum mul-
tiplicasti misericordias tuas deus. **Q**
uem admodum adverbium est
admirantis et quod sublimiter: quod potest
ter misericordias largitate mirabi-
li contulisti ut et peccatores ad pre-
mia venire faceres: et iustos spera-
re dona promissa sancires. **V**ides
ergo domini iudicia profundis abyf-
sis apertissime comparata.

Collectio dicit **Aug.** abyf-
fuz profunditate pec-
catorum signare: quo quisquis per-
uenit contemnendo deum: videlicet
cum venerit in profundum malo-
rum. Et secundum hunc sensum exponit
verbum precedentem. videlicet ho-
mines et iumenta saluabis domine
et homines qui salute iumentorum: hoc est
qui non eternam sed temporalem
felicitatem querunt et desiderant sal-
uabis corporaliter tantum cum iu-
mentis: quem admodum multipli-
casti misericordiam tuam deus ut
non solum talibus hominibus: sed
etiam iumentis temporaliter prou-
deres. Hoc autem de carnalibus ho-
minibus dictum est qui presentia
bona sectantur cum iumentis. Con-
sequenter dicit de illis qui futura
bona sperant cum angelis. **V**n subdit.

Jeroni. **F**ilij autem homi-
num rationabiles et
iuste viventium: qui ad imagine
dei mente perfecti sunt. sub tegmie
alarum tuarum. hoc est sub crucis
tue defensione. sperabunt. **M**uniri.

Cassiodoro. **V**el a domini
sunt precepta no-

ni a veteris testamenti in quorum
protectione omnis iustus sperare
cognoscatur dum eis obedire mon-
stratur. **I**dem **Jeronimus** et hi filij
Inebriabuntur ab vbertate do-
mus tue. et intellectu dogmatum
ecclesiasticorum: vel a pinguedine
gratie spiritus **Cassio.** **E**t est
sancti.

iste tractus ab parte bonorum ho-
minum de consuetudine vitiosa qui
vino nimio gurgitati mentis op-
pressionem torpescunt. Sic et ista ce-
lestis ebrietas memoriam absin-
dit secularium rerum: et carnalia
ita facit a mente discedere tanquam
vini crapula que humanos actus
a nostris sensibus alienat.

Gregori. **O**metia. x. super
enim et sacra scriptura et non inebri-
atur qui ad cognoscendum dei ve-
lum deorum non est. sed ea que sine
huius seculi adipisci desiderat. **S**i
enim inebriatus esset: mentes pro-
culubio mutasset ut iam terrena
non quereret: iam vana et transito-
ria que amauerat iam non amaret.

Jeroni. **L**et torrente volupta-
tis tue potabis eos. **S**piritus sancto qui dicitur spiritus
torrens: quia irrigat omnem ani-
mam spiritualibus fluentis ut fru-
ctum exhibeat sanctitatis. **V**el po-
test iste versiculus de futuro expo-

Nicolaus. **I**nebrabuntur sa-
ti et saturabuntur
absque tamen fastidio: ab vbertate
domus tue et celestis glorie: secundum il-
lud quod dictum est in psalmo. xvi.

Satiabor cum apparuerit gloria tua.

Hug. La torrente voluptatis tue potab eos. et affluentia diuine **Cassiodor.** fruitionis.

Womiam apud te domine est fons vite christo domino hoc dicit apud quem est initium omnium bonorum et origo virtutum.

Jeroni. Qui post baptismum per quod ablutis facinoribus vitam largiris eternam. Vel fons vite doctrina dei est que anime vita est. Let in lumine tuo videbimus lumen. Lumen patris christus est: qui illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum.

Cassiodo. In christo enim lumine videbimus lumen patris et spiritus sancti. quia per ipsius predicationem factum est ut tota nobis trinitas manifesta constaret. Retende id est ostende misericordiam tuam scientibus te qui uide licet sanctam trinitatem corde firmissimo confitentur his rogat preteriti misericordiam ut in isto seculo sub domini pietate degant: et in futuro iudicio premia digna recipiant. Doc enim signat. iusticiam tuam his qui recto sunt corde qui in futuro iudicio iustissime ad dexteram collocabuntur: quoniam recta mente prestante domino uiuere meruerunt.

Augusti. Illi sunt recti corde qui sequuntur in hac uita uoluntatem dei. Voluntas dei est ut sis aliquando sanus: aliquid quando ut egrotas. Si quando sanus

es dicis. dulcis uoluntas dei est. et quando egrotas amara est uoluntas dei: non recto corde es. Quare quia non uis uoluntatem tuam dirigere ad uoluntatem dei: sed dei uoluntatem uis curuare ad tuam. illa recta est: tu curuus es. Rectus eris corde si dominum semper benedixis a lau

Cassiodo. Non uedas. id est affectus superbie ne credus in superbia: a iusto tramite recedam la manus peccatoris id est mala sua deus operati. Non moueat me a fidei firmitate.

Nicola. Vel manus peccatoris et potestas demonis in peccatis obstruati: non moueat me a statu gratie.

Cassiodo. Ubi enim in affectu superbie et praua suasionem nequitie ecce derunt omnes qui operantur iniquitatem. Nam quauis alij ex crudelitate: alij ex libidine: alij ex cupiditate: alij ex inuidia diaboli plabatur omnes tamen in superbie uicio cadunt. quia domini iussa contempnunt. Nam sicut obediens dicit qui multis iussionibus obsecundat. sic multarie domini precepta contempnes superbus uerissime nuncupatur. Initium enim omnis peccati superbia. De istis sequitur. Expulsi sunt id est expellentur quando audient Ita in ignem eternum. Neque poterunt stare quando non illis licet ita domini iussa differre. sed illic statim precipitantur ab angelis ubi eis pata est anima penam. **P** Rece

tere libet superiora huius psalmi quo
decore prolata sint. In hoc enim
psalmo recitatur quanta famulis
suis gratia diuina prestiterit: a usque
ad plenissimam; satietate feliciter
tate peruenerunt. **O** laudabile; mi
mis ebrietatem. **O** votis omnibus
expetenda vniuersa a vnde mo
destia nascitur a plena mentis inte
gritas obtinetur. **N**on hinc tituba
tio: non confusio: non mentis alie
natio: non caligo tenebrosa succu
dit. sed tanto anima sanior reddi
quanto illa ebrietate completur.
Bibamus ergo hunc potum au
di nequaquam labijs carnalibus:
sed purissimo cordis affectu: de quo
non leticia typhis sumit: sed eterne
vite gaudia conquiritur. **O**remus
ergo dominum ut nobis nominis
sui timorem infuset: misericordiam
de celo solito largiatur: superbiam
omnibus bonis inimicam a nobis
auferat: atque omnem dolum auer
tat: nosque sacrosancti nominis sui
cognitione illuminatos: regno suo
dignos efficiat: qui cum patre et
spiritu sancto est benedictus in se
cula seculorum. **A**men.

Psalmus xxxvi.

Noli emula
Titulus ps. ipsi d.
Cassio. De ur
bis hu
ius tituli non est quod nouiter do
cere delectamur, sed intentione psal

mi magnopere delemus aperire. **T**o
tus enim ad mores pertinet corri
gendo. **I**nstruit quippe ecclesia que
nunc introducit ad loquendum
preceptis salutaribus genus hu
manum ne mortiferis erroribus mi
sereatur: malos pena deterrens: bo
na fidelibus compromittens: quod
doctrinae genus omnino efficacissi
mum est ut et superbi humilietur:
et humiles digna consolatio con
sequatur. **HUGO** In primis itaque
tur. **HUGO** comonetur eccle
sia: in cuius persona loquitur pro
pheta ne de prosperitate malorum
indignetur aliquis: neque imitetur
eos. vnde dicitur.

Noli emulari. **E**mulo: per quatu
or signatis ponit in sacra scri
ptura. **V**nde versus. **E**mulo: infla
tur: amat: inuidet: ac imitatur. **I**n
hoc loco ponit per imitari. **V**nde dicitur.
Noli emulari in malignis.

Nicola id est imitari ma
lignos in suis ope
ribus. **N**eq; zelaueris. id est ama
ueris. **f**acientes iniquitatem.

Jeroni. qui per iniquas frau
des diuitias congre
gant a honores inquirunt.

Nicola. **T**ales non sunt imi
tandi nec amandi
inquantum mali: licet natura sit ex
caritate diligenda quod sunt in pre
senti vita in qua possunt ad bonum
reuertere: malicia tamen eorum sent
per est obiecta. **S**ic loquitur salua
tor. **L**uc. xiiii. **S**i quis venit ad me
a non odit patrem suum a matrem
suam aequum. **S**ubdit autem predicto tu

ratio **Hugo** **Q**uonia tan
nez. **Hugo** q̄ fenuz] quod
hodie floret a cras in dibanuz mie
titur. **velociter arefcet.** p̄ didi ma
lignantes licet modo floreat **Let**
quemadmodum olera herbarum
cito dea **Jeroni**. Recte hec
dent.] **Jeroni**. carnalis

g loric mundana potentia feno et
vilibus oleribus in x̄ta **Ula**. com
paratur. Omnis inquit caro fenuz
et omnis gloria eius sicut flos fe
ni. **A**ruit fenuz a flos eius decidit
Huic sentencie addidit **Jacobus**
in canonica sua. **iiiij.** Ita a diues in
iuuerib? **Cassiodo**. Post
fuis.

Cassiodo. q̄ ma
lignantes studiose censuit euitan
dos nunc quid facere debeam? ostē
dit: **di** **Nicola** **P**era in
dens. **Nicola** **Q**uia in
domio] figē
do appetitum in summo **Let fac bo**
mitatem **id est opera bona.**

Cassiodo. quia fides sine
operibus mor
tua est **Let inhabita terram** hoc
est in fide sancte ecclesie persevera.

Jeroni. **Vel inhabita cor p̄**
Jeroni. tuū: tu dominare car
ni non caro **Cassio**. **La pasce**
tibi.

Cassio. **ris i diuī**
tij eius. **i** in christi domini cōtem
platione: quod manifestius de da
rat cum subiungit: dicens. **Q** Ele
ctate in domino. **Delectatio a cor**
poralis dicit a spiritualis. illa nu
trit vitia: ista virtutes. **Delectare**
cuq̄ dicit in domino suauē tibi vult
esse eius recordationem vt ames
quem times: vt desideres quez re

teris: vt ambias querere quez pa
uiscis. **Sequitur.** **La dabit tibi pe**
titiones cordis tui. **Respic** quia
cordis dixit non carnis: quod ad
sapientiam solet referri.

Jeronim **Cor** emz semper
sapientia petat.

Cassiodo. **Cordis** enim pe
titio est fides: ca
ritas: intellectus dei: et opera actu
um bono **Nicola**. **Iusti** emz
rum.

Nicola. non petūt
a deo simpliciter: nisi bona gratie
a virtutes: que semper dantur pe
tentibus quando petunt pro se et
perseueranter quod faciunt iusti.
de alijs autem bonis inferioribus
non faciunt petitiones: nisi sub cō
ditione: scilicet si expeditant honori
diuino a saluti sue vel alioz. **Hoc**
etiaq̄ mō de exaudit eos. **Reue**
la domino vi **Cassio**. **Veluz qd**
am tuam.

Cassio. **dam est de**
fitas peccato eum. vnde via et vita
nostra tenebrosi amictus circa da
tione restita est. **Hanc reuelamus**
quando delicta nostra promptissi
me confite **Jeroni**. **Tu ergo**
mur.

Jeroni. quod ha
tes in corde videlicet actiones tuas
patefacere debes deo in se: monē p
confessioneq̄ tuam **Let sic** **spera in**
eo quia ipse possit remittere delin
quenti peccata sua. **La ipse faciet**
videlicet hoc qd sequit. **Q** **Edu**
cet quasi lumen iusticiaz tuaz.

Cassio. **Educere** enim est aliqd
de tenebris trahere: hoc
est de seculi istius caligine. **Caligo**
est obscuritas ad illaz futuri iudi
m. **iiiij.**

cij perducere claritatem: vbi omnia
palam fiunt: nec ulterius tenebro
sis latibulis occultantur: abscon
duntur. Quapropter iusticia nra
quam donate domino nunc habe
mus in fide tunc humanis conspecti
bus apparebit in specie: a tanquam
lumen profertur cum spes nostra
christus ostenditur: sicut dicit apo
stolus. Cum christus apparuerit
tunc et vos apparebitis cum ipso
in gloria. La iudicium tuum tanquam
meridi. **Augustin** Judicas
em. tu magis
sequi christum promittente: tibi
quod non vides: quam impius repre
hendentem te credidisse quod non
dum vides. Quid credidisti. Quid
tibi christus promisit. quia imor
talis eris: et dabit tibi vitam eter
nam. **Abhuc** in abscondito est iu
dicium tuum: a reprehenditur a ir
ridetur ab infidelibus. sed cum ve
nerit dies iudicii a venerit christus
a congregaverit omnes gentes iu
dicandas tunc educet tanquam me
ridiē in clarissimam lucem iudici
um tu. **Jeronim** quo ea que
vobis sunt
elegisti. Tunc fulgebunt tanquam
sol in regno patris eorum: et erunt
clara omnia que nunc abscondita
sunt. [Subditus esto domino] prece
ptis eius humiliter obediendo [et
ora cum] pro delictis presentibus
et antiquis. **Si Augustin**
dicat aliquis. Subditus sum a oro deus. sed quid
tibi videtur. vicinus ille nequam
a male agens a florens: furta eius

adulteria eius: rapinas eius ego
nouī. in omnibus elatus: super
bus: per iniquitate: exaltatus: non
me dignatur agnoscere. i his quo
modo durabo. morbus ille est. **Bi**
te contra quod sequitur. **Ro**
emulari in eo qui prosperatur in
via. **Jeronim** id est ne sis
sua. inuidus ei
nec detreat te ipi brevis felicitas
Cassiodo La in homine fa
ciente iniustici
as. Iustus actus turpis est: et fetu
lenta nego
cia. **Augusti** Ille p
sperat
in via sua: et tu laboras in via dei
Via impiorum transitoria felicitas
qua via finita: finitur et felicitas.
Quare quia illa via lata est. finis
eius in profundam inferni perdu
cit. via tua angusta est: et pauci
ingrediuntur regnum celorum per
eam. **Jeronim** **O** fine
Ergo ab ira. **Laie**
Let derelinque furorem. **Corpis**.
Cassiodo Define ille dicit
qui adhuc in sa
no animi timore remurmurat: qui
inflamatus ira et furore blasphe
ma verba profundit ut sibi felici
tatem seculi negataz conqueratur
qua habere pessimos contuetur.
Augusti Si felicitatem hu
ius seculi tibi pro
misit christus: murmura aduersus
christum quando vides infidelem
felicem. Quid tibi promisit felicitas
tis. Quid: nisi in resurrectione mor
tuorum. **Nonne** ab ipso audis: non
est seruus maior domino suo. **Ille**

pro te dolens: opprobria: flagella:
cruces: mortez sustinuit quod tibi
peccatori debebat. Ergo tene dire
ctum oculum mentis ne turbet pre
ira. **N**oli emulari. Id est imitari
ne quicquam impiorum.

Jeronimus **L**et maligne
ris. **I** efficia
ris ipse nequam. **Q**uoniaz qui
malignantur. **T**ranslatio roma
na habet. quoniam qui nequitie
agunt exterminabuntur de terra vi
uenti.

Cassiodorus **O** homo quid
um. **I**llos imitari
desideras quos perire pro spectas.
Exterminari est extra terminos p
ijeri: id est ab illa dei ciuitate priua
ri. **S**ed ne solus metus imbecilla ho
minum corda turbaret: subiungit
etiam spem bonorum: dicens. **L**u
stinentes autem. **I**d est patienter
expectantes. **D**ominum: ipsi heredi
tabunt terram. **I**delicet qui despi
cunt impiorum felicitatez. **I**psi ci
uitate futura domini potientur qua
iustis viris diuina pietas pollice
tur. **E**t ne hanc sustinentiam lon
gissimam estimares protinus ad
iunxit. **E**t adhuc pusillum. **P**u
sillum vero dicit tempus quod re
stat vsq; ad diem iudicij: qd com
paratioe preteritoruz dierum par
uissimum.

Augustinus **R**ecole
est. **A**nnos
ab Adam vsq; ad hodiernum diez.
percurte scripturas. **H**erit pene Adā
de paradiso lapsus est. tot secula
euoluta sunt. **V**bi sunt preterita te
pora. **S**ic pauca que restant vtiq;
transibunt. **S**i toto illo tempore vi

ueres ex quo Adam de paradiso di
missus est vsq; in hodiernum diez
certe videres vitam tuam non fuis
se longam que sic cito auolasset.
Vniuscuiusq; autem vita hominis
quanta est. **C**erte sicut dicit apo
stolus: quasi vapor fumus ad modi
cum parens. **A**dde quāto sibi an
nos. **H**uc longissimam senectutem
quid est. **N**onne aura matutina.
Et si hoc pusillum tempus quod est
futuruz tibi videatur longuz esse.
tuus tamen vltim⁹ dies longe ab
esse non potest. **Q**ualis enim eris
de presenti vita: talis red deris
vite futuri.

Cassiodorus **O** mifer
re. **M**e pu
sillum. **L**et non erit peccator. **I**

Augustinus non quia ipse qui
peccauit non erit:
sed peccare iam desinit. **L**et queres lo
cum eius. **I**d est vsus eius. **L**et nō
inuenies. **D**eus vtiq; hic pecca
tore ad probandum iustum: quo
modo vsus est diabolo ad proban
dum. **J**ob: et **J**uda ad tradendum
christum. **P**eccator ergo non ha
bebit locum id est vsus flagellan
di iustos. **C**uz transierit temp⁹ pre
sentis vite: id est tempus proba
tionis iusto.

Nicolaus **M**an
rum. **S**icuti au
tem. **Q**ui expectant patienter be
neplacitum domini. **L**hereditabunt
terram. **V**iuentium: celestem videli
cet hierusalem. **L**et delectabuntur
in multitudine. **Q**uia habita
ne pacis. **C**as. **T**ores celestis
ciuitatis non mercibus de gunt:
sed diuina delectatione pasuntur

Non ibi quisq̄ laborat vt viuati
sed totus quietus accipit quod te
atus animus concupiscit. ibi oca
lus cordis esurians leata sagmatue
vbi anima solo visu reficitur. quan
do quicquid pertinet ad eius deside
rium dominici vultus contempla
tione prestatur. Vt enim ostende
ret ipsam delectationem nulla con
trarietate dissolui addidit. **L**imul
titudine pacis. **P**ax enim futuri se
culi est: vbi nihil aduersum: nihil
contrariuz potest esse: sed vno mo
do ceptum gaudiū suauissime per
seue **Augusti**. Delectet hic
rat. **Augusti**. ipi ille i mul
titudine auri et argenti mancipio
rum obbarum et calicū vmolent
tie latissimorum a luxuriosorum cō
uiuorum. hec est potentia cui mui
des. iste flos est qui te delectat. Nū
quid meliores sunt diuitie a delictie
tue aurum tuum pax: predia tua
pax: vita tua pax: deus tuus pax:
quicquid desideras pax tibi erit.
quia deus tuus totuz tibi erit. **M**ā
ducabis eum ne esurias a sitias. il
luminaberis ab eo ne sis cecus. to
tum hatebis eum a te totum habe
bit. quia tu a ille vnum eritis cum
quo a in quo nullas molestias pa
tia **Cassiodo**. Superi⁹ di
ris. **Cassiodo**. reāt fideles
non debere impios emulari: nunc
consequēter dicit peccatores supe
iustos per inuidiam torqueri a ex
hoc contra eos malignari Vnde di
cit Jeronimus. **Q**seruabit pec
cator iustum] vt inuento loco no
ceat ei. quia per opera sanctorum

peccatores cruciantur et torquen
tur in ista vita presenti. Vnde di
cunt Sapien. 11°. Circūuemiamus
iustum: quoniā contrariuz est ope
ribus nostris **L**a stridebit sup euz
dentibus suis. **H**oc est dentibus ma
licie a nequitiē quibus nititur eū
deuorare: dolens de bono virtutis
sue. per motum corporis ostendit
motum animi. **Q**ominus autē
autem iridebit eum] a irisione di
gnum ostendit in futuro iudicio.
Lquoniā; prospicit q̄ veniet dies
eius. **H**oc est dominus scit quādo
veniat perditio eius a dies vltiōis
ire **Cassiodo** Firmissime
dei. **Cassiodo** credam⁹ ta
lia: quoniā nobis a veritate pmis
sa sunt. Sic fiat vt peccator irrisus
abscedat qui se fugitiua felicitate
p̄iada bat **G** Labiuz euagmāue
runt peccatores. **L**euagmāuerunt si
gnat nubauerūt: vt qd ante erat i
cogitatione tanq̄ in vagina men
tis reōditū: postea eduadū reuela
tis cogitationibus appareret i aper
ta persecuti **G**losa Et si sic nō
one. **G**losa proficiunt
intendunt arcum suum] id est
insidiantur in dolo. Postea reddit
singula singulis. quasi diceret: ar
cum intendunt] vt decipiant pau
perem] qui sibi non sufficit] et mo
pem] qui nec opem habet ab alio.
Cassiodo Decipiuntur dū
et morti similis error infundit: ad
didit. **L**vt trucident reos corde].
hoc de martiribus potest intelligi
q̄ reū sūt corde: s̄ carne trucidant.

Hugo **G**ladus eorum. Id est persecutio temporalis vel spiritualis qua alijs conatur nocere. Intret in corda ipsorum. id est in animas eorum ad damnationem: velut temporaliter simili persecutione moriantur.

Nicola **F**requenter enim contingit diuino iudicio vt mors quam preparauerunt alijs veniat sup eos: sic Amas fuit suspensus in patibulo qd preparauerat **Mardocheo** **Hest. vij.**

Cassiodo **L**a arcus eorum. id est occulta malicia ipsorum que contra innocentes preparabat. **C**onfringatur. id est frustretur vt nihil noceat iusto. **E**t respice quomaz ipsa verba que in facinoribus posuit: eadem a in vindicta geminauit propter illaz scilicet euangelij sententiaz. In qua mensura mensi fueritis: remetiet vob.

Nicola **M**elius est modicum iusto. qd quamcumqz modicum habeat de bonis temporalibus: habet tamen sibi sufficientiam eo qd appetitus eius tendit ad bona spiritualia in quibus quietatur anima eius. **S**uper diuitias peccatorum multas. In quibus non habent sufficientiam: sed magis indigentiam. quia eis abutuntur per prodigalitatez: siue p avariciam a virtute dedinantes. **S**i primo modo abutuntur: scilicet per prodigalitatez: statim diuitijs euacuantur: et sic ad tenendum statum suum anxiant diuitias indebite acqrendo. **S**i secundo modo: scilicet per

avariciaz eis abutuntur: tunc incidunt indigentiam: tunc quia non auferuntur diuitijs: tunc quia crescente concupiscentia videtur eis qd semper plus eis deficiat. quia si habent centum florenos anhelant ad habenduz mille a deinde decem milia a tamen postea totum peribunt in morte: a aliquando etiam ante mortem. quia ab eis per predones vel latrones auferuntur. **I**deo subditur **Q**uoniam brachia peccatorum conterentur. id est diuitiarum potentia in quibus confidebant.

Cassiodo **E**t non dixit franguntur qd vno ictu poterat provenire. **S**ed dicit conterentur: id est assidua tritura minuente quod grauius est qd subita dade con-

Nicola **C**onfrummat autem iustos dominus. quia a bono vitutis non mouentur in prosperis vel in aduersis. **Q**uoniam dominus. id est noticia approbationis. **D**ies imaculatorum. id est opera a conuersationem bonorum. **M**ulti videntur imaculati exterius qui sunt valde maculati interius in conscientia qd dominus solus noscit. **Q**uid autem imaculatis sit futurum consequenter ostendit: dicens. **E**t hereditas eorum in eternum erit. hoc est in vita eterna. **N**on confundentur in tempore malo. hoc est in die iudicij: quando vniuersorum actus discutientur: imo tunc honorabuntur. quia tunc eis dicitur **V**enite benedicte patris mei percipite regnum: qd vobis paratum est ab origine

mundi: sed impij tunc confundentur quibus per oppositum dicitur. **Ite** maledicti in ignem eternum. **Let** in diebus famis saturabuntur. **I** quia tunc impij damnati esurient per carentiam omnis boni: a iusti saturabuntur per adeptionem summi boni. **I**deo dicitur **Isaie. lxxv.** Serui mei comedent et vos esurietis.

Jeroni. **L**quia peccatores perpetua qui non custodiunt mandata dei. **I**mihi vero domini. **Q**ui sunt amici huius mundi. **M**ox ut honorificati fuerint. **I** potestate terrena. **E**xaltati. **I** vana gloria presentis vite. **Nicola.** **Q**ue non est nisi momentum respectu future. **E**ruunt iniqui deficientes quemadmodum fumus deficiunt. **I** quia quanto plus fumus in aera eleuatur tanto plus euanescit.

Hugo. **S**ic impij quanto plus fuerint exaltati in presenti vita: tanto profundius merguntur in inferno. **U**turabitur peccator et non soluet. **M**utuat ut peccator: quando verba dei audit.

Castiodo. **Q**ue non illud suis operibus representat. **H**oc enim est non soluere: iussa diuinitatis non implere. **M**utuat ut enim quando dei beneficia diuersa suscipit: a nullam gratiarum restituit actione: sed tanquam nihil acceperit semper ingratus est.

Jeroni. **I**ustus autem miseretur et retribuet. **I** quia accepto verbo dei spiritualibus spiritualia summistrat. **E**t non solum

se: sed et alios. **Castio.** **H**oc et lucifacit. **Cassio.** **H**oc et dicitur: miseretur et retribuet ad elemosinas pertinet largiendas: ubi prius misericordia precebit: et post humanitas benigna subsequitur. **P**ostquam ostendit iustum a impij habere opera contraria: consequenter deditur eorum premia esse diuersa: dicens. **Q**uia benedictes ei. **I** qui ei in omnibus gratias referunt et eius mandata custodiunt. **H**ereditabunt terram. **V**iuentium quam in premium accipient possidentiam. **M**aledictes autem ei. **Q**ui sunt peccatores: blasphemii: dei legibus inobedientes. **D**isperibunt. **I**eterna perditione. **N**on quia ipsi non erunt quos penalis flamma torquet: sed quia a iustorum beatitudine promissa disperibunt.

Augusti. **N**ec mirum. quia male uiuendo a sibi commissa iniuste retinendo male dixerunt domino: a ob hoc iuste sunt maleb. **Collecto.** **T**ranslatio romana habet hunc versiculam: clarius hoc modo. quia qui benedicti fuerint ab eo hereditabunt terram. a qui maledicti interibunt. **E**t hoc est quod dicitur **Matth. xxv.** Venite benedicti patris mei percipite regnum. **E**t discedite a me maledicti in ignem eternum. **E**t ut quisque sciat quod tere debeat ne similiter pereat: sequitur

Nicola. **E**t post dominum egressus hominis. **I**ustus dirigetur. **I**n vita presentis non dedimet a rectitudine iusticie.

Itē subditur. La via; eius uolet. id est approbabit eam ordinās ad meritū uite etne. **Om** ceciderit. p peccatū re male.

Jeronimus propter infirmitatem carnis. quia septies cadit iustus a refurgit. nō collide

Nicola quia per hoc tū. a gratia dei nō decidet. Itē subditur. Quia dominus supponit manum suā. Quis autem manus suppositio est diuine gratie conseruatio: quā quisq; habens potest uitare omne peccatum mortale. sed ipsa priuatus non potest. quia

Gregori. sicut dicit **Ezechiel**. Peccatum quod mox per penitentiam non diluitur suo pondere ab aliud trahit. S; quia iusti p̄ destmati aliquando cadunt p peccatū mortale: sicut patet de dauid.

Itē potest hoc etiam exponi de casu mortalis peccati cum dicitur. cū ceciderit per peccatum mortale non collidetur: id est irreuerabiliter non frangetur. quia dominus supponit manū suam per penitentia; eū reducendo ad gratiā. qd̄ pbat cum subiungit: dicens. **LV** mot fui erem̄ senu.

Ex hoc apparet qd̄ dauid fecit hunc psalmū in senectute sua. a non uidi iustum derelictum. videlicet a deo. Et intelligitur de iusto p̄destmato. qui si aliquando derelinquatur a deo propter peccatū suum: tamen finaliter recipitur ab ḡe

Cassiodor. qui etiam intelligit non derelictus

In bonis spiritalib; finaliter si etiam tormentis aliquando affligatur quoniam post tormenta sequitur p̄mia eterna domino qui se corpaliter in cruce clamauit derelictum te stante. Beati ait qui persecutione; patiuntur propter iusticia;: quoniam ipsorum est regnum celorum.

Sequitur. Nec semen eius querens panem. Quod si ad litteram accipias non poterit consistere. Legimus enim famis causa **Abraham**; **Isaac** et **Jacob** mutasse prouintias. unde dubiam non est eos eguisse pane quos propter penuriam loci exterarū constat appetisse regiones.

Augusti. Sed panis est uerbum dei quod semen uera opera iusti non mendicat. quia uerbum dei nunquam ab ore eius dilce

Cassi. Et q̄ iust; nō eget bit. **Idcirco**. **Tota** die. uo omni tempore uite sue. **mi** seretur a comodat. quia prius misericordia mouet animū ad elemosinam: a sic aperit manū. Ipsa enim perfecta elemosina prius a se ichoat: a sic ad alterius iuuamina uenire festi

Glosa **VL** miseretur nat. amonendo errantem. a comodat docendo nescientem.

Jeronimus **Omni** em̄ tē. **Jeronimus** tēpore miseretur illi a dō qui alijs ministrat doctrinam dei quaz comodat non ad luera mundana: sed ad celestia conqui

Cassiodorus **Cō**renda. **Cassiodorus** **Cō**bat plāe iust;. **Vñ** oīno diues est de doctrina: s; pietate: s; iusticia: de

patientia ceterisque bonis quibus
fecit mens sanctissima. **O** diuitie
inestimabiles que in tota vita copi
am suam effluentissime largiuntur.
Merito enim non deficit dare qui
a christo semper confuevit accipe
re. Sequitur. **L**a semen illius in be
nedictione erit. **S**i semen velis fi
lios intelligere: multi sancti genu
erunt filios luxuriosos et impios
Sed semen dicit opera que ab ho
mine superno dono in bona uisatōe
seminant. **Jeronim** ⁹ Opa ee
tur. **go** que
gessit vel doctrina quam docuit a
domino bene **Glosa** quia cum
dicetur. **exultati**
one ueniet portans manipulos fu
os. Et ideo tu quicumque es. **O** Edi
na a malo. **lib** est a peccato.

Cassiodo Et quia non suf
ficiat christianis
a malis abstinere nisi etiam bonum
faciant. **I**deo subdit. **Et fac bonum**
hoc est imple mandata que deus
precepit. Nam dominus in iudicio
suo iustos non uocat ad premium
quia pauperibus nihil abstulerunt:
sed ideo coronat quia nudos uelli
erunt: uisitauerunt infirmos: esu
riens a sitientes pascere elegerunt
verum hec precepta quibus sequitur
Et inhabitabit in seculum seculi.

Nicola ⁹ id est per hec inha
bitabis in eterna be
atitudine: secundum illud **Matth. xix.**
Si uis ad vitam ingredi serua ma
data dei. Et quia uita beata a solo
deo datur. ideo subditur pro qua cau
sa. **Via** dominus amat iudici

28
tium. **lib** est opera iusticie que pre
cipiunt in mandatis decalogi. **Et**
non derelinquet sanctos suos. **lib**
est predestinatus qui ab eo finali
ter recipiuntur. **I**deo subditur. **In e**
ternum conseruabunt. **lib** uita beata.

Cassiodo **I**ntende promiss
sione. quia non
dicit iustos in temporalibus reb
ne quaquam deserendos. **D**ic enim
uifualiter conseruari nequeunt qui
in tribulationibus et supplicis la
cerantur: sed eos in eternum con
seruandos esse pronunciat qui eter
na concupiscunt. **Nicola** ⁹ Et q
runt. **h**ic

Nicola ⁹ sicut
iusti pro operibus iusticie premi
abuntur: ita impij pro operibus inu
sticie punientur. **I**deo subditur.
Iusti punientur eterna pena
gehennae. **Collecto** ⁹ **V**nde **Ber**
nardus ait.

Cum considero **J**ob iacentem in ster
quilinio **J**ohannem esuriens in
eremo **P**aulum occumbentem gla
dio **P**etrum pendentem in patibu
lo: tunc cogito qualiter deus puni
et in futuro quos reprobat si sic in
presenti castigat quos amat. **Et**
semen. **u** opus **l** impiorum peribit.

Cassiodorus **D**ictari e
nim sunt
in iudicio illud **Sapientie. v.** Quid no
bis profuit superbia nostra: aut
quid diuitiarum iactantia contulit
nobis. et transferunt omnia illa tan
quam umbra. **V**ides perire quic
quid hominem perdit: et sola con
sistere qui in regno dei faciunt permanere
Sic enim diuina misatio assidue iere

pat minando penas gehene ita frequenter munera pollicetur ut erigat. vtraque enim efficacissima sunt instrumenta doctrine ut malos vindicta: bonos premia promissa subsequantur. Unde subditur. **LV** **Sti** autem hereditabunt id est in eternum possidebunt [terram] uenturam et inhabitabunt in seculi seculi. **si** **Ricola**. Vbi enim ne sine. **Ricola**. in veteri testamento seculum duplicatur sicut hic intelligitur perpetuitas ex parte finis. **si** **Hugo** Super per eam.

Hugo notat dominum: sicut **Matth. xxv.** dominus dicit. Super multa te constitua.

Cassiodorus Id quod dictum est super eam a non in ea quia spiritali corpori non erit necesse transire calcare vestigio: sicut dicit **Apoc.** deus nos qui vivimus qui resursum sumus si rapiemur cum illis in nubibus obuiam christo in aera: a sic semper cum domino erimus. **OS** insti meditabitur sapientiam. **OS** cogitationem debemus accipere.

Ricola Sapiencia dicitur quasi sapida scientia: que proprie est circa cognitionem diuinorum. **Let** lingua eius loquetur iudicium. **Glosa** quod dicitur.

Glosa us precipit tenere vel **Aug.** S; ne for fugere. **Aug.** te patris istius de illis esse de quibus dicitur **Populus** hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me.

Ricola Ideo subdit. **Let** **Ex** dei est in corde ipsi.

videlicet per iugem meditationem. **Et** quid illi prodest. **se** qui est. **La** non supplantabitur gressus eius. **q** non amouebitur a via iusticie per demonis vel hominis suggestionem. **Sicut** enim meditatio iusti est circa legem dei ut eam custodiat: ita meditatio impii est ut malum conceptum perficiat. **Ide**o subdit. **Con** siderat peccator iustum. **q**ualiter et quomodo possit decipere eum. **Let** querit mortificare eum. **q**uia non solum querit ei nocere in bonis exterioribus: sed etiam in persona propria. nec solum querit priuare eum vita corporali: sed etiam spiritali: querens eum auertere a statu iusticie. **Sed** quia frequenter deus eripit iustum de manu impii: ideo subdit. **Augustinus** **Ro** **min** autem non derelinquet eum in manibus eius. **id** est in potestate eius secundum animam ut ei consentiat. **ut** enim ait **Job.** Terra tradita est in manus impii: id est caro tradita est in manus persecutentis. **Non** enim ibi dimisit iustum suum deus. **quia** de carne capta educit animam inuictam. **Dimitteret** iustum suum deus in manibus impii si illum fecisset consentire impio. **Cum** ergo ventum fuerit ad illud iudicium ubi oportet omnes exhiberi ante tribunal christi: et stare ut illic recipiat unusquisque que per corpus gessit: siue bonum siue malum: tunc **l** nec damnabit eum. **videlicet** iustum. **Hugo** **cu** iudicabitur illi. **id** est cum sententia

habitu **Augusti**. Licet ad
pro eo. **Augusti**. tempus
videatur damnari ab homine.

Nicola Post q̄ autē p̄speri
tatem iniquoꝝ esse
cōtinnendam et iustorum abuer
sitate appetendā oñdit: hic p̄seq̄nt
ponit suam monitionem: videlicet
q̄ homo cōmittat se fideliter diuine
dispositioni. nec a rectitudine iusti
cie moueatur ex malorū transito
ria prosperitate: dicens. **Xp̄e**
da dominūz | v̄ dispositionem eius
patienter. **La custodi viam eius** |
obseruando mandata ei⁹ | **et exal**
tabit te | de valle presentis miserie
Ly hereditate capias terram | .s.
v̄uen

Augusti. de qua dicit
tuꝝ. **Augusti**. Venite bene
didi patris mei percipite regnum
Et quid de illis qui nos angustia
uerūt inter quos gemimus: quorū
scandala toleramus: p̄ quibus se
uientibus oramus frustra. Quid
de illis erit: sequitur. **Laꝝ perierint**
peccatores | tu eris ab dextera: illi
autem ab sinistram. Duplici ratio
ne iustorum gaudia cumulantur.
Primū cum senserint in quantis
sint iocunditatibus collocandi.
Deinde cum viderint peccatores in
penis exultabūt se ampli⁹ ab eter
no supplicio.

Hugo Ostensa
literatos. **Hugo** sanctorū
dignitate eternam esse: hic osten
dit dignitatem malorum fantasi
cam esse a transitoriaz. Vnde dicit
Ubi impium super altatur | su
per alios honoribus | **et eleuatur** |
superbia. **sicut cedros libani** | hoc

est in maxima dignitate tempora
li. Libanis vero candidatio inter
pretatur. **U** ipsi nitent candore
et gloria huius seculi | **transiui**
et ecce non

Nicola quia ta
erit. **Nicola** his gloia
et potestas est ita breuis q̄d ē qui
dam transitus: sc̄dm q̄ dicit **Sap.**
ii. **V**mbre enim a transitus ē tem
pus no

Casso Duob⁹ modis
strum. **Casso** mund⁹ iste trā
situr. siue cū deserit meliore cōuer
satione siue cū mortis sine relinquit.

Augusti. Ergo transiui ad
spiritualia: intra
ui ab sanuariū dei vt intenderē in
nouissima eorum a ecce non erat.
Laquesiui eum a nō est inuentus lo
cus ei

Jeroni Sicut enim ced⁹
ius. **Jeroni** super excelsos
montes apparet exaltata a impul
su vento cum sepe dilabatur. ita et
impius q̄ relicto deo in diuinijs mū
di confidit quantūlibet flore at: q̄n
tumlibet extollatur et eleuetur nō
inuenietur cum ab hoc mūdo mi
grauē

Nicola quia in pro
fundo infer
ni est absconditus. **U**stodi in
nocentiam | nulli nocuum in
ferendo | **et vide equitatem** | iuste
cum proximo agendo. **La quoniam**
sunt reliquie homini pacifico |.

Cassiodo vt post hanc vi
tam eterne beati
tudinis premia consequantur.

Jeronim Qui hic pacifice
vixit vt fili⁹ dei
vixit hui⁹ reliquie hoc est corpus
mōle resuat ad gliaꝝ resurrectionis

iuxta illud apostoli *Opus est mortale hoc induere immortalitatem.*

Nicola *In iusti autem di-
speribunt per eter-
nam damnationem. Simul relique
impiorum interibunt.*

Hugo quia bona temporalia
que hic reliquerunt
non proficiunt eis sicut in alio psal-
mo dicit. *Ne timueris cum diues
factus fuerit homo et cum multipli-
cata fuerit gloria domus eius. Quo-
miam cum interierit non sumet om-
nia neque descendet cum eo gloria do-
mus.* **Cassiodoro** *Sive ut quod
eius.*

Cassiodoro *Sive ut quod
eius. da; voluit
reliquie signant memoriam bono-
rum quam iustus vir in hoc mun-
do post obitum derelinquit. dum
de actuum suorum probitate lauda-
tur. Quod utique martiribus conti-
git qui pro testimonio veritatis fe-
lices animas reddiderunt. hoc me-
reum impij nullatenus possunt qui
nullum vestigium dignum sue me-
morie derelinquunt quomiam sup-
uemente interitu eorum laus a fra-
gilibus vita dissoluitur.*

Jeronimus
*Salus autem iustorum a domi-
no. per quem et presentem vitam
capiunt et adipisci prestolantur
eternam. Et protector eorum in te-
pore tribu-*

Cassiodoro
*Tempus quippe tribulationis du-
plex est sed longe dissimile. Nam
et hic tribulationes temporales
sunt quas tamen dominus a fide-
libus suis ex toto non amouet quod*

mordent potius quam deiciant. Illa
vero tribulatio que in die iudicii
impijs veniet mala quia eterna.
tristis quia cruciat. vehemens quod
districta est. In hoc tempore tribu-
lacionis protector est dominus quod
ex ipsa eripit. *Et adiuuabit eos
dominus. quomiam in colluctatione
temptationum fatigantur. Et
liberabit.*

Nicola *si ceciderit
eos. in manus
inimici per peccatum. Et eruet eos.
per veram penitentiam. La peccato-
ribus. id est a demonibus in pec-
cato obstinatis et perseuerantibus.
Et saluabit eos quia sperauerunt
in eo. spe debita que prouenit ex
meritis et gratia diuina.*

Augustinus *Episcopus
est in eccle-
sia catholica sarcinam suam portat
rationem redditurus est deo. in bo-
nis eius noui. si malus est ipse no-
uit. Si bonus est nec sic spes mea
est. hec autem omnia didici in eccle-
sia catholica ut spes mea non sit in
homine. Idem in tractatu super eun-
dem psalmum. Nouissimus dies karis-
simi terribiliter venturus audietur
eis. qui secul esse bene viuendo no-
lunt et male viuere volunt. Hunc
enim utiliter scimus venturum. et
utiliter ignoramus quando ventu-
rus sit. paratur cor habeamus be-
ne viuendo et non solum non time-
amus venturum illum diem sed a-
memus. Dies quippe ille sicut in
fidelibus laborem auget sic a fide-
libus laborem finit. Quid autem
horum duorum esse velis anque reiat. aut*

fidelis aut infidelis. nunc est in potestate
tua. cum autem uenerit tunc non erit
Elige ergo cum tempus est quia
deus quod misericorditer occultat
misericorditer differet. Iustum autem
est apud deum ut non impietur: mi-
sericordia. et in futuro exerceat iu-
diciam. Si reuera hunc perturbat ho-
minem christianum quod uides male ui-
uentes felices rerum istarum copia
circumfluere. sanos esse. superbis di-
gnitatibus eminere. in columine ha-
bere domum. gaudia suorum obsequia
dicentium. excellentissimas poten-
cias. nihil triste interpellare uitam
ipsorum mores nequissimos uides
facultates copiosissimas respicis.
et dicit cor tuum nullum esse deum
iudicium. omnia casibus fieri et fortuitis
motibus. **Collect.** Bile ergo
uentilare. **Collect.** portionem
huius presentis propositio cordis tui et cogno-
scas quoniam post breuem huius uite
prosperitatem peccatores ad tempus flo-
rentes. eternis deputabunt tormen-
tis. et iusti post breuem tribulationem
ad gaudia puenient sempiterna.
Similiter in conclusionem huius presentis
attende quanta faciat pro te tuus im-
pator. Ipse est tua salus tua protectio
tua liberatio. ut te hic regat et cu-
stodiat ac deinde ad uitam eternam
pducat que est benedictus in seculum. Amen.

Psalmus xxxvii.

Domine ne
Titulus talis est presentis
dauid in memorati-
one sabbati

Cassiodorus. Dicendo
in reme-
moracione hoc nobis titulus iste
pronunciat ut quia peccatum pro-
fus fugere nequimus. semper ip-
sum in memoria habeamus. non
ad faciendum sed ut ab eius frequen-
tia saltem nos teneamus.

Collector. Cassiodorus ex-
ponit hunc psal-
mum loquens in persona Job qui
ut ait fuit superator uite mortal-
is et carnis sue debellator ac ingeni-
um suppliciorum triumphator.

Glossa. Verum quia iste
psalmus est terci-
us in ordine penitenciarum con-
grue de quolibet peccatore potest
exponi. Unde sensus tituli talis est
psalmus iste est dauid id est peni-
tentis habitus in memoracione
sabbati. Sabbatum est requies et
nitatis quam perdere formidat pec-
cati conscius. et habere considerat
grauiter afflicus. Iste namque peni-
tes in malis penis positus timens.
et inde lugens. sabbati eterni re-
cordatur. Unde ne huius sabbati
beatitudinem priuetur domini mi-
sericordiam implorat dicens.

Domine ne in furo
re tuo arguas me. **Au-
gustinus.** Ut non sim in
illos a sinistris
quibus dicitur es. Esuriui et non
debistis michi manducare. Ite in
ignem eternum. Neque in ira tua
corripas me. Ut in hac uita me
purges et talem me reddas cui
iam purgatorius ignis non opus

ste Grauior erit ille ignis qm quic
quid potest pati homo i hac vita
Sequitur causa probabilis vt in
illo iudicio iam non debeat puni
ri qui malis presētibus vehemen
ter afflicus est. Vñ subdit. Quo
miam sagitte tue infixae sunt mihi.]

Glo. Sagitte sūt vīdīde dei
s. dolores a penalitates
anime et **Hugo** vtpote tristi
corporis. **Hugo** cia esuies fri
gus sitis et cetera humani corpis
infixae.

Glo. Ex augustino. qz
ma. sicut sagitte intēdū
tur a infinguntur ita vīdīde dei in
tense fuerunt in adam p cōmina
tionē sicut legit geneſ. ij. In qua
cūq; die comedis ex eo: morte mo
rieris Et quia comedit. infixae sunt
ei. et nobis in ipso: p penam a cul
pam. et nō ad horam nā. confirma
sti sup me manū tuā.] vīdīdā
tuam vt me ēnt michi sagitte tue
vsq; in finē pntis vite ppter quod

Non est sanitas in carne mea.]
quia porro mortale corp⁹ tot tem
ptationibus et corporalibus mi
seriis subditum et hoc. a facie ire
tue.] v ab instācia vīdīde in abā
exercite. non est par ossibus me
is.] v interioribus viribus anime
a facie.] v a memoria. peccatorū
meorum.] Ont et hi duo versus ex
poni in psona penitentis deploran
tis non inflictam miserā vt dictū
est sed assumptam penitentia; co
rā deo memorātis a dicētis. Quo
miam sagitte tue infixae sunt mi.]

Iero v Xba sacre scripture ac
doctrine tue infixae sūt cor

di meo que vt iaculi te ap fuerit ā
uerunt cor meum vt agerem peni
tenciā. et confirmasti sup me ma
num tuam.] vt tanq; bonus magi
ster vteribus castigacōnis affli
ctum red deres emendatum. Non
est sanitas in carne mea a facie ire
tue.] Vidi faciem ire tue hoc est in
tellexi p scripturās sanctas quāta
minaberis peccatorib⁹ a extabui
v cōputruī vel totus defeci petens
ne ipsa ira sup me descenderet. nō
est par ossibus meis a facie.] v a
memoria. peccatorū meorū.] Nul
lam quietem indulsi vel ossibus
vel membrīs meis donec ea peni
tendo purgarem. Nec mecum si nō
est mihi par.] Quomiam iniqui
tates mee supergressae sunt caput
me. **Cassi.** Caput emz nostrū
um. **Cassi.** ratio est supra qm
inter bona nobis collata celsius ni
hil habemus. Ipsa enim duce. do
mino pstante dirigimur. ipa nos
ad bonos actus proficuos per du
cit. quam si iniquitas oppresserit
illa protinus victa succumbit.

Iero. Iniquitates ergo mee i
uaauerunt michi pro vt
sequitur. a sicut onus graue gra
uate sunt super me. Sicut pondus
graue sic peccata mea super me.]

Hugo Deinde conqueritur
penitēs iste de pecca
ti diuturnitate quo impeditur ne
sue sum ad celestia appetenda con
surgē possit vñ dicit. Quotruerūt
et corrupte sunt cicatrices mee.]

Grego libro Job. viij. qd
enim sūt cicatrices
n. ij.

mihi vulnerum sanationes. equoni
am qui peccatum corrigit et plan
git: cicatricem vulnere supducit.
Sed cum mens decepta hoc vnde iam
penituit ab delectationem sui ino
cat: cicatrix penitentie que supdu
cta fuerat ab putredinem vulne
ris redit. **I**t hoc fit La facie in hie
cie **HUGO** et propter in hie
mee **HUGO** enciam meam. sc
quia non sentiebam amantudine
peccati. **M**iser factus sum.]

Jero. id est miseris afflictus La
curvatus sum.] et humili
liatus sum ad penitentiam vsq in
finem et vsq dum confitendo mere
ar indulgentiam obtinere. tota die
contristatus ingrediebar.] indig
num me iudicans vt non oculos
ab celum leuare auderem sed pec
tiens pedus meum aieb az. deus
ppicius esto mihi peccatori. Cau
sam huius miserie et tristicie sub
dit di.

Rico. Quoniam tum
rens. **R**ico. bi mei.] in quib?
luxuria dicitur regnare scdm **Gre**
gorium. **O**me. xxxij. sup euangelio

HUGO Limpleti sunt illu
sionibus.] et delectacio
nibus carnalibus que recte illu
siones dicuntur ppter duas causas.
quia post factum vellet homo non
peccasse. **V**nde dixit quidam phs
Non emo tanti penitere. hoc dixit.
quia quedam mulier magnuz p
cium petebat ab eo vt consentiret
ei. **S**ecundo quia p momentanea
delectatione peccato: eterno in
cedio obligatur. **T**alis enim non
potest penis illu di. **V**nde

Gre. Momentaneum est qd
delectat: eternu vero qd
cruciat. **S**i enim vnusquisq conde
ret a titillantez intelligat corporis
voluptatem dicere potest

Rico. **N**o est sanitas in car
ne mea. quia ex ifirmi
tate carnis procedit luxuria.

Jero. **V**n dicere potest cu apo
stolo. Miser ego homo
quis me liberabit de corpore mor
tis huius. **E**t illud neq enim qd
volo fac. sed hoc quod nolo. **A**
fflictus sum. castigando corp. **L**a
humiliatus sum nimis. **P**er penite
ciam **L**euglebam.] in confessione fa
cta. **L**a gemitu. **I**id est a contricioe.
cordis mei. **G**emitus corporis est
propter res terrenas vel propter
mortem gemere. gemitus cordis e
propter peccata sua vel aliorum.

Rico. **D**omine ante te omne
desiderium meum.] qa.
te non latet aliquod secretum. **E**t
gemitus me? a te no e abscondit?]

Jeroni. **Q**uicqd deliq: q uic
quid mali gessi om
nia tibi cum gemitu reseruau. sci
ens quia tibi non occultantur oc
cul.

Augul. **V**idetur autē ali
ta. **Q**uando hominib?
videre seruus dei nuqd desiderium
illud mortuum est in corde. **S**i au
tem inest desiderium. inest a gemi
tus. **N**on semper venit ab aures
hominum sed nunquid recedit ab
auribus dei. **C**or meum contur
batum est.

HUGO quia sicut
in me.] **HUGO** dicit **Gre**
gorius **J**ustum est vt in se semper

merores inueniat. qui relicto uero gaudio. i se gaudia querebat. de reliquit me virtus mea. que confisit in bonis gratuitis. quam habui ante peccatum. Et lumen oculorum meorum. uidelicet gracia dei similiter me derelinquit.

Jerom. Et ipse non est mecum. quia postposito uirtutis lumie in tenebras decideram peccato.

Colle. residuum uero peccatum exponunt Jeronimus et augustinus de capite christo domino nostro passio a crucifixio. licet quedam conueniant corpori. Uir uir christi in passione constituitur. Amici mei et proximi mei. uidelicet iudei et iudas.

Jerom. Suos amicos uocat propter abraham et proximos eo quod ab eorum generatione assumpsit carnem. Aduersum me appropinquauit.

Hugo. cum gloriis et fustibus ut habetur Mat. 27. vij. Et striderunt. accusantes me. Et qui iuxta me erant. scilicet apostoli qui comitabantur me. de longe steterunt.

de quibus ait euangelista **Jerom.** Cum autem apprehendissent eum stabant omnes noti e.

Hugo. La uim ius alonge. faciebant qui querebant animam meam. scilicet iudei qui me uolenter captum duxerunt ad principem sacerdotum. Et qui inquirebant mala michi. scrutantes quomodo in me causam mortis inuenire possent. locuti sunt uanitates. Ingenere

do falsa testimonia contra me. et dolos tota die. id est continua perua cogitatione. **Jerom.** Meditabatur.

abducendo falsos testes. uel cum interrogarent eum si deberent censum dare cesari. aut si mulier deprehensa in adulterio lapidaretur. Ego autem tamquam surdus non audiebam. et sicut mutus non aperiens os suum. semper que exprobrabant sustuli et iugiter filii. Doca pilatus manifestat cum dicit michi non loquor. et uir et ysaias. liij. de ipso propheta uicit dicens. Quasi agnus coram condente se obmutescet et non aperiet os suum. Et factus sum sicut homo non audiens. Nam cum me conspuerent. arundinem uerberaret. illuderet quod genu flexo. nihil respondidi. Et quasi homo non habens in ore suo uerba argutiones. Sic tacui accusatus quasi non habes quibus pro me respondere deberet. Christus in omnibus exemplum debet homo flagella et correptione patienter portare debeat. Ideoque tamquam mutus tacui. Quoniam in te domine speraui. tu exaudies me domine deus meus. ut me resuscites.

Hugo. Quia dixi. id est petii a te. ne quando supergaudeant michi. id est ualde gaudeant. inimici mei iudei pro me de Jeroni. Et pro quia uideo. Jeroni. id est dum monetur pedes mei. id est apostoli ad i fidelitatem qui nomen meum portare debuerant per orbem terrarum. Commoueri possunt pedes mei.

stabilitate sua et inimici insultant
in me. si hac crucis morte humili
liatus non resurrexerol. in me ma
gna locuti sunt. **D**icentes Si filius
dei es descende de cruce. et etiam tu
exaudies. **Q**uoniam ego in fla
gella paratus sum. **P**reparo ab su
stinentiam crucem. lanceam vel a
cetu. ut per hanc mortem meo san
guine redimam populum pereun
tem. quia christus ad hoc venit ut
sustineret passionem. **V**el potest
esse vox penitentis parati ad peni
tentiam atque dicentis. **I**deo exau
dies me.

Nicola **Q**uoniam ego in
flagella paratus sum. **I**dem est. **P**ri
mipus animo ad sustinendum fla
gella que michi volueris inferre.
Et dolor meus in conspectu meo se
per. **Q**uia scio me penam pro pec
catis meis.

Glosa. Impius
meruisse. **I**mpius se desebit
in peccatis et iustus contra se ira
scitur. **Bernhardus** **T**otus debet
esse in disciplinis discipulus chri
sti. ut humilietur ad timorem. eru
diatur ad scientiam. exerceatur ad
penitentiam. coronetur ad glori
am quia quanto homo promior est
ad flagella toleranda. tanto deus
promior est ad miserendum. **I**te
exaudies me.

Hugo **Q**uoniam
me. **A**nam iniqui
tatem meam annuntiabo. **P**er con
fessionem. **L**et cogitabo pro pecca
to meo. **D**elendo et sanando.

Augustin **H**oc est enim
curam gere
re pro delicto semper mihi. semper i

tendere semper studiose et se dulo
agere ut sanes peccatum. **E**cce de die
in diem plangis peccatum tuum.
sed forte lacrimae currunt et man
cessant. fiat elemosine. **E**dmatur
pda. gaudeant indigentes de da
to tuo. ut tu gaudeas de dato dei
Igitur ille a te. eges tu ab deum **T**u
non contempnas egentem tuum. et
deus te non contempnet egentem
sui hoc est curam gerere et cogita
re pro peccato meo. **I**nimici au
tem mei viuunt. **B**ene est eis. gau
dent in seculi felicitate ubi ego la
bore et rugio a gemitu cordis mei
Vel est vox christi de iudeis dicentis.

Jeronim **I**nimici autem
mei viuunt. **V**i
delicti iudei. quia non sunt statim
vltione diuina puniti. **L**et confir
mati sunt super me. **A**d opprimen
dum.

Augustin **L**et ml
me. **A**ugustinus **T**riplica
ti sunt qui oderunt me inique. **Q**u
lona sibi facere volentem oderunt

Qui retribuunt mala pro bonis.
Jeronim **D**ulcedine eter
ne vite afferen
tem acetum ac felle me potauerunt
Letrahebant michi. **D**icentes **A**li
os saluos fecit. seipsum non pot
saluum facere. **Q**uoniam sequebar
bonitatem. **V**t implens voluntatem
patris pro vita populi suscipere
mortem.

Quod derelinquas me do
mine deus meus. ne discesseris a
me. **I**am profunda inferni pene
trauero. **P**otende in adiutorium
meum. **D**ne deus salutis mee. **I**maifestum
est domine ihu quod intedit te patre

fuscitans te a mortuis tertia die a
collocans ad suam dexteram te in
celestibus super omnes principa-
tum et potestatem dās tibi nomē
quod est super omne nomen.

Augustin⁹ Dicamus a
nos in illum
et per illuz qui interpellat pro no-
bis ne derelinquas me domine de-
us me **Cassiodo** Quia

us. **Cassiodo** graui-
or est bone conscientie metus erra-
re post remā ne discesseris a me

Rico Quia sine te nō possu-
temptationibus esse
Intende in adiutorium meū
continue prestando michi auxili-
um domine deus salutaris mee la-
quo et in quo consistit salus.

Augusti In ipso accepturi
sumus salutem se-
piternam ut contemplantes glori-
am dei. a eius faciem videntes. eū
laudemus in eternum sine defectu
sine aliqua pena iniquitatis. sine
aliqua peruersitate peccati laudā-
tes deum et iam non suspirantes.
inherentes illi cui vq̄ in finem su-
spiramus et in spe letati sumus. In
illa enim ciuitate erimus vbi bo-
num nostrum deus est. lumen no-
strum deus est. panis deus est. vi-
ta deus est qui est benedictus in se-
cula seculorum. Amen.

Psal. xxxviii.

Dixi custo-
diam vi-
as meas
ut nō deli-
quam in

Titulus talis est In finem p̄ ydi-
thun canticum ipsi dauid.

Rico Ad considerandum in-
tellectū huius tituli pri-
mo sciendū est q̄ sic dicitur a pali-
po. xxv° dauid instituit cantores
ducentos. lxxxviii. qui per vices
cancerēt diuinas laudes a in istis
erat tres principales cantores. C.
asaph eman et ydithun. Fecit eti-
am dauid psalmos ab istis cāto-
ribus decantandos scdm q̄ habe-
tur p̄mi palipo. xvi. a v. cl. dte. iii.

Glo Quorum cantorum no-
mina esdras frequen-
posuit in titulis Tum pro hono-
re ministerij Tum propter nomi-
num interpretationes p̄ quas sb-
iectorum psalmorum intellectus
panduntur sicut a huius psalmi
apicitur intellectus per hoc nomen
ydithun quod interpretatur trā-
siliēs eos. videlicet q̄ mhiāt tēnis
Hugo Iste ergo ydithun
promittit se transe-
omnia mundana. quia in mundo
n. iij.

non est nisi labor: et afflictio spiritus. unde sensus tituli talis est Canticum id est tractatus iste qui idcirco dicitur canticum quia in eo agit de eterna beatitudine ad quam iocundum est transire dirigens nos in finem. et dominum nostrum iesum christum. attribuitur dauid auctori. Canticum dicitur factum pro perditione id est pro transiliente mundum per contemptum per carnis castigationem. per rationem. et per contemplationem.

Glo. Docet enim nos presens psalmus a dilectione seculi ad legem dei. et inde ad eternitatem transire.

Jeronimus Docet etiam ut thezaurisemus in seculo ea que ad profectum animarum pertineant. Insuper docet ut refrenas homo os suum obseruet ne per fatuitatem verborum incidat in peccatum quia sicut propheta etiam de verbis ociosis rationem esse reddendam.

Cassiodorus Et quia consuetudo est humilitatis ut cum aliquis se laudabili conuersatione tractauerit calumniarum insidias protinus appetatur. Iste ergo perditionem qui de probabili opinione pessimorum contraxit inuidiam. secum deliberrans melius esse silentium tenere quam aliquid inter emulos loqui. In primis ait.

Hugo Qui custodiam id est. firmiter in corde disposui custodire. Lyras meas. videlicet locutiones

et opera. **Cassiodorus** Non dic a criminibus me abstinere quia iam sanctus erat sed a superfluis verbis unde subdit. [ut non delinquam in lingua mea.]

Hugo In lingua multis modis delinquitur videlicet abulando. mentiendo. ociosa loquendo. murmurando contra dei ordinationem vel proximi promotionem. detrahendo iurando inopportune loquendo.

Cassiodorus Difficile res est linguam in lubrico faucium constitutam veritatis rigide tenere mensuram. cui si incaute frenas laxentur. frequenter contra se loquitur. Facilius enim culpa refugit tacendo quam loquendo. Ideo subdit **Jeronimus** Posui custodiam oris meo. beatus enim hominem oris custodia facit cum non profert inania sed que deo sunt digna.

Hugo Unde proverbia. Qui custodit os suum et linguam suam: custodit animam suam ab angustis. Et ostendit quod hoc fecit quando magis necessarium. **Cassiodorus** Latuit. consisteret peccator a duersum me. Iste est inuidus querens audire unde calumniam possit efficere. Qualiter autem oris suo custodiam posuit insinuat cum subiungit.

Jeronimus Obmutui. ne cum oburgantibus me constrepere vel com

tendere in let humiliatus sum et si
hui a bonis. Ut intelligas purum
fuisse silentium non dolosum. quia
salubrem commemorationem re
cipe non poterat qui correctionum
sententiam perquirebant. Nam dominus
in euangelio dicit. Ne miseris mar
garitas vestras ante porcos. Let dolor
meus renouatus est.

Hugo. Prouis
uatus est. **Hugo.** erat do
lor pro contemptu et obstinatione ma
lorum renouatus est pro damno bo
norum qui amittuntur per astutiam uerbi dei
Quod caluit cor meum intra me. id est
ab omni parte succensum ex geina di
lectione. s. dei. **Cassi.** Litra me
et proximi. **Cassi.** s. interiore
homine ubi ratio tacite loquitur a
domino dignantur.

Hugo. Et licet
exaudit. **Hugo.** calor est
istum non possum pandere ut ex bo
no thesauro cordis proferat bona ex
hortationis finis. Et in meditatione
mea. hoc est in consilio vel in de
liberatione cordis. Ex arboribus et ignis.

et affectum caritatis a bilis cordis
seruato intus quia non possunt pro
ducere foris ad effectum. Et in hoc
ardore ca. **Aug.** **U**ocatus
uitatis. **Aug.** s. in non audi
tori quem nolo erudire sed ex auditore
de a quo uolo erudiri. L. lingua mea.

Cassi. hoc est in illa puritate me
tis quam solebat ipsi domino con
fiteri a aduentum eius studio pie
dilectionis expectere ut quod locutus es
in notum fac me domine fine meum. Et nu
merum dierum meorum quis est.

Cassi. hoc est in illa puritate me
tis quam solebat ipsi domino con
fiteri a aduentum eius studio pie
dilectionis expectere ut quod locutus es
in notum fac me domine fine meum. Et nu
merum dierum meorum quis est.

Iero. Non fine istius uite que
sibi notum fieri s. illum in

quo euacuatatis partibus ac destruc
ta morte christo iungat que est finis le
gis. Ipse enim noster est finis ad
quem peruenisse uita eterna est. quia
nosse illud est uita eterna ut dicitur. **Ic.**
xvii. Neque istorum dierum numerum
uult scire sed illorum de quibus dicit do
minus. Apud patrem meum mansiones
multe. **Aug.** In illa uisus ihesus
fuit. **Aug.** ciuitate speciosa
domini mei ubi non erit mors neque de
fectus neque dies transiens sed perma
nens qui nec testamento precebitur ne
crastino impellitur. Ut scias quid de
sit mihi. **Iero.** hoc est tunc facies in
chi. **Iero.** intelligere omnia bona ut
cum hoc nota habueris sciam quid ad
huc in seculo de gente desit ad pal
mam beatitudinis consequenda. Per
fectus enim erat paulus qui dice
bat. Bonum certamen certavi cur
sum consummaui nunc autem deest
mihi corona iusticie quam domi
nus retribuet mihi. Potest autem iste
uersus ad litteram exponi.

Hugo. L. notum fac mihi do
mine finem meum
id est mortem meam corporalem
videlicet exitum uite ut eum in me
moriam habeam. quod necessari
um est propter multa que timorem
incutit et facit contemni diuicias
et gloria mundi. atque cautela est
contra omne peccatum unde eccle.
vii. In omnibus operibus tuis me
morare nouissima tua et in eter
num non peccabis. **Contrario** di
citur **trenorum** et **Sordes** eius in
peccatis eius nec recordata est finis
sui. Sed quia non contingit finem

consequi nisi per medium ideo pe-
tit sibi notū fieri subdens. **Et nu-
merum dierum meorum.** supple no-
tum michi fac nō ut vācā volup-
tatibus se ob. **ut scia.** Jqd temporis
et meritū. **desit michi.** ut scilicet in tē-
pore residuo diligentius emendēz
vitam meam. **Sicut viator** qui vi-
det diem tendere ad occasum et ad
huc sibi grādem viam restare ad
locū quo tendit. festinācius et ar-
dentius currit. **Vnde** monet nos
apostolus prima ad cor. ix. **Sic**
currite ut comprehendatis. **Deinde**
ostendit vix sanctus se exaudituz
in hoc qd dominus ostendit ei dese-
ctus suos quos patitur in presen-
tī vita propter quos transire nō
potest ad vitam ubi nullus est de-
fectus. et in primo allegat breui-
tatē vite dicens. **Ece mensurabi-
les posuisti dies meos.** **Trāslatō**
hebraica habet. **ecce breues posui-
sti dies meos.** quia res brevis est
de facili mensurabilis. De hac bre-
uitate dicit **Job. xiiij.** Homo natus
de muliere brevis vivens tempore.
et idem. xliij. Breues dies hominis
sunt. numerus mensuruz eius ap-
te. **et substantia mea.** que adā
peccante dampnata est. **tanq̄ mi-
hilum ante te.** quia testante apo-
stolo. Qui putat se aliquid esse cū
nichil sit ipse se seducit.

Cassiodoro. Cui nichil ali-
quid diuinitas contulerit s̄ proprio ope non ha-
bet quod presumat. **Iste** igit̄ san-
ctus vir considerans substantiam
hominis nichil esse consequenter

subiungit. **Veruntamē** quoniam
in hac mortalitate versamur ubi
mentem nostram fragilitas pul-
sat humana nec est adhuc vnuz
illud eternum quod nos in sua fa-
ciat firmitate consistere. **Ueniet**
sauietas omnis homo viuens.

Jeronimus. si peccator
est et in di-
uicijs superit. vaitati subsistit. Si
iustus et desiderat dissolui et cum
christo esse. vana est nichilomi-
nus vita presens. et sicut vita ho-
minis est modice duracionis. ita
et parue cogitationis. **Idē** subdit

Hugo. **Veruntamē** in ima-
gine pertransit ho-
mo. **lib** est ad modum ymaginis
que videtur in speculo et statim di-
sparet et transit eundo ad morte;
sed pertransit id est perfecte tran-
sit moriendo nec solum hoc patit̄
sed a frustra conturbatur.

Nicola. Id est vana sollicitu-
dine anxiatur. Cuius
causa subditur. **Thesaurizat** Lau-
magna sollicitudine et ignorat cui
congrega-
bit ea. **Cassido.** Dicit̄
tur stultitia quoniam cupit
peritura seruare quorum possessio
incerta

Jeroni. Pleriq̄ mul-
ta congregat
que aut desideria filiorum euerit̄
aut fiscus occupat aut diripiunt
alieni. beatus autē ille est qui ibi
thesaurizat ubi fures non effo-
diunt nec furantur ubi audire mere-
atur. **Qdū** fecistis vni ex mini-
mis meis: michi fecistis. Et intuerē

quia licet multa sint similia in quibus hominum mutabilitas accusetur. auaricia tamen electa est cui hec potius imputetur. Scriptum est enim. Radix omnium malorum est cupiditas.

Hugo Definitis miseris et defectibus que sunt cause transilienti ad deum ostendit se transilire ad deum spe et desiderio. Vnde dicit. Et nunc ex quo tot sunt in mundo miserie et defectus. Que est expectatio mea. nonne dominus. Quasi dicat. sic

Calliodorus Nam vitio eum transilitor egregius necesse erat ut illud tempus expectare debuisset quando eum eterna premia coronarent. Quia substantia mea apud te est. Substantiam vero suam hic non illam a deo de qua superius dixit. Et substantia mea tanquam nichilum ante te. Sed hic substantiam in bonam partem delemus accipere.

Nicolaus que accipitur hic pro diuiciis que non pereunt. Diuicie enim in seculum reseruantur apud dominum secundum illud psalmi. Oculi non vident nec auris audiunt que preparasti deus diligentibus te. Et quod ex confidentia diuina infurget homo ad deprecandum ipsum. ideo subdit depre-

Jeronimus

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me. Preteritis presentibus et futuris.

Calliodorus Quis iste sanctus probabili se deuotio

ne tractaret tamen rogat ut ab omnibus iniquitatibus suis domini misericordie libere tur ut agnoscamus neminem hic esse secutum quous beneficia diuina precepit. op probrium insipienti dedisti me.

Stultorum consuetudo talis est ut illos magis irideant quos moribus bonis studere cognoscat. Et dicitur ergo vir opprobrium erat stultis que eis dissimilem respuebant. vnde seneca. Nondum se hix es insi tota turba te deriserit. Deinde redit ad superiora que dixerat asserens se non respondisse inimicis suis dices. Obmutuique non aperui os meum.

Jeroni Cum me conuicijs et iracundijs et diuersis improperijs lacesserent id est irritarent nichil ad ea que michi inferebant. **Hugo** Quomodo respondi. tu fecisti. ut in aduersis permissione tua michi illatis non murmurarem.

Calliodorus Ipse utique fecit dona concessit. amoue a me plagas tuas. Plage sunt correptiones quibus pro nostris peccatis iustissime verberamur. **Augustinus**

Ac si dicat. Tantum cede ut proficiam non ut deficiam. **Hugo** Et necesse est ut ipsas a me amoueas. Quia

Fortitudine manus tue. Lib est a graui correptione potencie tue. Legi defici. Quantus in me est. In merceptionibus. Ita verborum quod verberum. Ipse iniquitate corripuisti hominem.

Augusti hic pietas domini
evidenter ostendit
qui non diligit increpationes nisi
ut homines corrigantur. Iniquitas
quippe mortalium more putredinis
sine fine vagaretur si eam medici-
nalis increpacio non defecaret. In-
crepatur enim omnis homo pro-
pter iniquitatem que perdet non
vult diuina maiestas. Flagellat
autem omnem filium quem reci-
pit. **Et tatesce frangi sicut arane-
am animam eius.** Tatescit ani-
ma id est deficit vita carnalis cum
caro luxurijs et concupiscencijs re-
frena. **Cassiod.** Aranea ve-
tur. **Cassiod.** ro corp⁹ ha-
bet tenue. in terra non habitat sed
per loca altiora telas quasdam te-
nuissimas viscerum egestione coe-
rit. Huic ergo exiguo corp⁹ uscu-
lo recte conuersi et afflicti anima
comparatur qui longis mortifica-
tionibus vigilijs q⁹ fatigatus ter-
rena deserens. operationes virtutu
subtilissimas diuino timore tabe-
factus efficit. Post hec reuertitur
ad illud sue propositionis incium
qui licet homo increpetur licet ta-
lesiat tamen fragilitate humani-
tatis diuersarum rerum varietate
confunditur. **Hugo.** **Veru**
vnde dicit **Hugo.** **tame**
vane conturbatur omnis homo.
quia preter hoc q⁹ in solitudine
temporali est vanitas: est etiam
conturbacio quia est labor in acq-
rendo. timor in possidendo et dolor
in amittendo. Ponitur enim hic
omnis pro maiori parte.

Cassiodo. qa ab hac con-
turbacione ille
solus excipitur qui ad diuinam co-
templationem pura mente trans-
fertur. Deinde ydithun iste humi-
liter exorat imitti sibi peccata pri-
usq⁹ vitam finiat dicens. **Audi**
orationem meam domine a depre-
cationem meam. Oratio est oris
ratio quam promi allegamus vo-
ta nostra pandentis. Deprecacio
vero est frequens et assidua sup-
plicacio que ab imo pectoris pro-
fertur archano. **Lauribus percipe**
lactimas. **Jeroni.** Pro eo q⁹
meas. **Jeroni.** a te pegu-
nor et desiderium habeo dissolui a
ad te transire. lacrimas meas di-
rexi q⁹ violente sunt semper in pre-
cibus a ad demenciam medicina-
lem animuz miserantis adducit
Ne file **Cassiodo.** id e-
as a me. **Cassiodo.** fac
ut ego audiam te occulta cordis
inspiratione dicentem illud quod
euangeliz testatur. Remissa sunt
tibi peccata. siue illud quod in alio
loco psalm⁹ dicit. Dic anime mee
salus tua ego sum. Vel ne fileas
in futuro michi dicere. Venite be-
nedicti patris mei percipite regnu
quod vobis paratum est ab origi-
ne mundi. **quoniaz aduena ego**
sum. Omnes enim nos peccatum
fecit a diuina ciuitate extraneos
et nepharia tenuit regione secu-
ti captiuos. S³ quoniaz misero-
dia eius nos suscipit. incole sum⁹
quoniaz illuc aduenimus id est de
babilonia ad iherlm ipso attrahere

transponimur. a ad dit[apud te]]
 vt non in dyaboli sed in domini ci-
 uitate incolam euz fuisse sentires
 subiunxit q[ue]t peregrinus] Om-
 nis enim homo qui recipitur in te-
 atitudinem. peregrinus dicitur q[ui]
 incipit esse vbi non erat. Dicitur
 em peregrinus quasi pergens lon-
 gius. Et vt gen[er]alem hanc de om-
 nibus factis cognoscere fuisse se-
 tenciam dicit[ur] sicut o[mn]es p[re]s mei]

Iero qui dum erant in corp[or]e
 re peregrinabantur a do-
 mi[n]o **Cas** Ad vltimum vir sc[ilicet]
 no[n] sibi petit dimitti vt
 cert[um] pueniat ad futu[ra] iudicia. d.

Hugo R[em]itte mihi] pec-
 cata mea] vt i[n]frige-
 rer] ab estu culpe] prius q[uam] ab ea]
 de vita presenti p[er] mortem] et am-
 plius **Cassi** vtiq[ue] in h[oc] mun-
 do vbi peccatoru[m]
 factoribus subuenit q[ui] post mor-
 tem non sit peccatoru[m] remissio v[el]
 si desinas ante mortem subuenire
 amplius no[n] ero quia male ero. et
 male esse non est esse. quia non e[st]
 esse in eternis afflicti omnibus per-
 manere. Esse enim p[ro]p[ri]e est beati.

Meito ergo non se dicebat esse si
 se habere au[tem] electis non intelli-
 get p[ro]p[ri]e. Ecce victor[um] t[ri]sultor[um]
 egregius quanta nos beatissime
 institutionis salubritate co[m]muni-
 it inter blasphemos a iniquos ha-
 bere lingue continentiam. No[n]ia
 docet nos vitare ac g[ra]uissima rix[us]
 certamina prudenti moderatione
 co[m]primere. Silencium est quippe
 probabile quod minime nos p[ro]bu-

dit ad culpam. quod sapientes p[ro]-
 dit. quod grauissimos facit quod
 consiliu[m] nutrit quod ipsum quo-
 q[ue] grauissimu[m] ostendit esse serm[onem].
 Quia p[ro]pter hauriamus reme-
 dii huius saluberrimam potionem
 vt qui sanctos tam proficue taci-
 isse cognoscim[us]. imo deratam lin-
 gue insolentiam non foueamus.

Colle Rogemus etia[m] humi-
 liter p[ro]m[iss]o dominu[m] no-
 stru[m] vt in p[re]senti vita remittat no-
 bis omnia delicta nostra quatin[us]
 huius seculi peregrinatione p[er] mor-
 tem carnis absolutos dignetur nos
 facere ciues sanctorum et domesti-
 cos dei patris cui est honor et glo-
 ria in secula seculor[um] Amen.

Psalmus xxxix.

Expectans ex
 huic psalmo preponi-
 tur talis titulus In fine
 psalmus **Cassio** Sepe dixi
 dauid. mus per
 finem et dauid christum signari
 cui iste titulus aptandus est.

Nicola Pro vt innuit apo-
 stolus ad hebreos
 decimo. vbi inducit litteram hu-
 ius psalmi dictum esse de persona
 christi. Ad exponendu[m] ergo huic
 psalmum de christo. Sciendum e[st]
 q[uod] inter septem regulas legis qua-
 rum p[ri]ma est de domino a eius cor-
 pore q[uod] e[st] ecc[lesi]a seu fideliu[m] co[n]grega-
 tio q[uod] p[ro]p[ri]e o[n]eptione capitis ab cor-

pus et conuerso sacra scriptura
frequenter transit sub vno conte
ptu de vno ad aliud loquens qua
si de vna psona. sicut dicit **ysaias**
lyi. Induit me dominus vestimen
to salutis et indumento iusticie cir
cūdebit me quasi sponsam deora
tum coronā et quasi sponsam orna
tam in ornamentis suis Quod em̄ di
cit quasi sponsam deoratum coro
na referendū est ad xpm̄ Et quod
subditur et quasi sponsam ac. refer
tur ad corpus eius mysticum qd̄
est eccl̄a s̄m qd̄ dicit aug⁹. iij. de do
ctrina xp̄iana **Hoc eccl̄a patet cla
rius in nouo testamento Actu. ix.**
vbi dicitur. **Saule saule quid me
psequeris me et corpus meum mi
sticum et ecclesia vel congregatio
fidelium. Saulus em̄ nō psequeris
christum in psona ppria sed eius
fideles. Quod at̄ statim subditur
Ego sum iesus nazarenus. ad pso
nā domini refertur. Alia est regu
la de corpore domini vero et mixto
quia in corpore domini mystico co
tinentur simul boni cum malis vsq̄
in diē iudicij sed tunc segregabū
tur sicut pastor segregat oues ab
edib. Et rāōe huius cōmixtionis
aliquādo vitupantur boni cum ma
lis sicut **ysa. et dicit Cognouit bos
possessorem suum et asin⁹ prelepe
domini sui. Israel autem me non
cognouit et populus meus non i
tellexit. Aliquando autem eōuer
so mali commendantur cum bonis
sicut osee. xi. dicitur. Puer israel
et dilexi eum. His visis primo cir
ca mysteriū incarnationis christi****

ponitur grātia tum actio ex parte
corporis mystici quod est ecclesia
que ex totius mūdi partibus cōt̄
congreganda expectans christi ad
uentum et dicens **L**

Expectans expectauit dñm
q̄ s̄c̄i p̄ces de corpore xp̄i mi
stico exites per fidē cū magno desi
derio expectauerunt christi adue
ntu. vnde dicebant **ysa. lxiij.** vti nā
dirumpres celos atq̄ descēderes.

Cassio Superflua nō est tā
decora repetitō Expe
ctare siquidem possumus a ingra
ti. Expectantes autem expectamus
quando mites aliquid cum mag
no desiderio sustinemus **Et inten
dit mihi** id est orationi fidelium
de aduentu christi.

Nico **Et exau
ces meas** in mundo viuendo **Et
eduxit me de lacu miserie**

Augusti id est de profūdo
iniquitatis que ho
mines miseros facit **et de luto fe
cis** lib est de carnalibus concupi
scen

Cassiodo Nam sicut
lutu fecis
fetidū atq̄ ḡue est ita a homi deli
cta limosa sunt q̄ et fetoribus hore
sunt et ḡuitate demergunt **Post q̄
vō dñs eduxit me custodiuit me a
reciduo** Vnde subditur.

Nico **Et statuit** et stabili
uit supra petram **id**
est christum scdm̄ qd̄ dicit aposto
lus **vad choi. x.** petra autem erat
christus **pedes meos** lib est affe
ctus quibus anima cogitando et
desiderando graditur. **Pedes nros**

sup̄ petrā statuit. cū in xp̄i dñi ius
sionibus ambulamus. Et dixerit
gressus meos. Sid est adus meos
in vitam eternam per legem euan
gelicam que docet contemnere ter
rena et amare celestia ac per hoc
introducitur ad beatitudinez quod
lex vetus facere non poterat sedm
q̄ dicitur ad hebreos .vij. Nichil
ad perfectum addidit lex.

Jeronim⁹ **Et** timmisse
am os meum cā
tium nouum. quia christus no
uus homo venit in mundum. no
uam legem dedit mundo.

Glosa. Nouus ergo popu
lus christianus no
uam legem cantat de incarnatio
ne dñi et resurrectione. **Et carmē**

Jeronimus id est laudez
lib̄ nostro. **Et** iam non sonos turpes et the
atrales concinā. sed in dei viuentis
hymnis per armoniā noui testa
menti delecter. Notandus est or
do

Gregorius.

In commentario dicit super eze
chielem omelia. viij. prius enim
de luto prauitatis educitur vt eius
pedes per fidem in petra solidentur
et post q̄ boni operis pedes a gres
sibus iam in petra fixerit tunc predi
cacionis canticum accipit vt hy
num domino dicere et verbis et
operibus **Jeronimus**

Uerbunt multi christum an
nunciatum venisse. Et timebunt.
intelligentes per christi predica

elonez se peccatores. **Et** Ieremias
stiam. Ipe abūt in domino. Ipe eis
pristina remittantur peccata.

Hugo **Et** quia beatus est q̄
sic conuertitur. **Id**
subdit **B**eatus vir cuius est no
men do

Nicolaus scilicet
mimi. **Thesu**
christi. Ipe eius. quia sedm q̄ di
citur actu. iij. **No** est aliud nomē
s̄ celo i quo oportet nos saluos
fic

Castiodorus **Domē**
ri. **Castiodorus** em̄ dñi
inter cetera saluato: eternus est.

Et ille spem suam ponit in eius no
mine qui se non suis meritis s̄ ab
eo p̄ grām credit esse saluandum
Et Ieremias q̄. **Non** respexit i vanitates.
hoc est fiducia nō potuit in frenis
que sunt vanitates a mente a san
cta religione fallaci illusionē con
uertit. **Et** insa
nias falsas. **Jeronim⁹**

In sanie autem false sunt ire vice
biff. insiones. et reliqua quibus ho
mines insanunt vt peccent que a
postolus opa carnis esse dicit.

Castiodorus **Vel** in
samie fal
se ab illos aptari possunt qui spe
da culorum fallacium delectatio
ne capiunt.

Nicolaus **Cōse**
tur. **Nicolaus** quen
sequenter ostenditur magnitudo
mysterij incarnationis christi ai
dicitur.

Multa fecisti tu domine
deus meus mirabilia tua. mundū
creando a gubernando. sed ma
ius fuit mirabile satis ip̄ suz recre
ando p̄ tuā bñdictā incarnationem

et passionem. Ideo sequitur Et cogitationibus tuis quibus ab eo non disposuisti misterium incarnationis tuae non est qui similis sit tibi quasi dicat hoc mirabile excedit omnia mirabilia tua. Transactio hebraica habet et cogitationes tue pro nobis quia sunt cause nostre salutis. **Cassiodorus** ⁹ nus predicavit sancta mater ecclesia. Nunc audiamus dominum salvatorem dicentem. **Annunciaui** per prophetas me venturum in carne Et locutus sum. Personaliter hoc fecit cum inter nos conuersatus euangelizauit. Abdiditque multiplicati sunt super numerum quia scilicet super calculum beatorum multiplicata est turba peccantium. Designat enim tantum illos in libro uenientium scriptos qui illi iherusalem superne predestinati esse noscuntur. Unde bene dicit christi predicatione multiplicatos super numerum. **Gregorius** ^{xxv} ^o moaliu. Quia multis ecclesiam intrantibus hi ad fidem spiritus ueniunt qui a numero regni celestis excluduntur. Die enim fidelibus per confessionem christiani nominis admixti sunt si propter vitam reprobam illic numerati in sorte fidelium non merentur. **Nicola** ^{die} misterii incarnationis ratio et hoc in persona christi quia propheta transit de corpore ad caput per modum supra dictum. Unde dicit. **Acti**

ficiu. Circa quod est sciendum quod una causa huius benedictionis in incarnationis fuit ad suppleendum legis imperfectionem per ipsum christum incarnatum propter quod ipse dicit. **Matth. v.** Non ueni solvere legem sed implere. In lege autem erant aliqua precepta ceremonialia de sacrificijs et oblationibus offerendis. Hec autem sacrificia erant imperfecta quia non poterant auferre peccata quia ideo illa imperfectio sublata fuit per unum sacrificium perfectum scilicet per corpus christi in cruce oblatum quod succedit omnibus sacrificijs ueteris legis. Et hoc est quod dicit apostolus ad hebreos decimo. Impossibile est enim sanguine taurorum et hircorum auferre peccata. **Idem** ingrediens mundum scilicet dei filius per suam incarnationem dicit hostiam et oblationem non uoluit. corpus autem aptasti michi id est corpus passibile aptum immolationi. Et hoc est quod dicitur hie licet uocabula sint mutata quia christus a apostoli non semper allegauerunt scripturas ueteris testamenti de uerbo ad uerbum. Dicit ergo in persona christi hominis loquens deo patri uel toti trinitati. **Sacrificium** quod fiebat de animalibus et de auiibus et oblationem que fiebat de pane simula, oleo a similibus non uoluit quia talia non erant deo accepta de se sicut est corpus christi quod quotidie offertur in altari sed tamen ex fide offerentium. Aures autem precepsi michi apostolus ad

hebreos et translacio romana dicit Corpus autem aptasti mihi | vt dictum est. tñ est eadem sententia quia cum dicitur aures aures; perfecisti mihi id est aures perfectas ad obediendum. **Hugo** Quia sic

verbum aptatur auri sic christus fuit obediens patri usque ad mortem crucis Et subdit adhuc ostendens quod sacrificium veteris legis non fuit cum dicitur hoc est corpus meum | **Nico** dam genus sacrificij quod totum incendebat in altari ad honorem dei pro peccato | id est hostiam pro peccato cuius vna pars incendebatur et alia erat sacerdotum non postulasti | quia talia non fuerunt de se deo accepta vt dictum est tunc dixi lego christi | Lece xmo | ad offerendum acceptissimum sacrificium deo id est corpus meum in ara crucis.

Callio Huius aduentus testimonium trahit de scriptura dicendo ad patrem In capite libri | Huius psalmo | scriptum est de me | in primo psalmo vt facerem voluntatem tuam | De siderauit enim eius facere voluntatem qui non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit in cathedra pestilencie nisi die

Nico Propter quod ipse dicitur at. Job. vi. Propter hoc descendi de celo non vt faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me patris. Et quia voluntas delibata christi hominis sepe erat diuine voluntati conformis

Ido subditur deus meus volui | In quo virtutem penitencie declarauit vt diceret preteritum quod constabat esse venturum et legem tuam | supple habui in medio cordis mei | Manebat enim lex diuina in medio cordis ipsius dum in lege domini fuit voluntas ipsius et in lege eius meditabitur die ac nocte Idem augustinus et collator | Hunc versiculum Jeronimus sic exponit | In capite libri scriptum est de me | Caput libri veteris testamenti tale sumit exordium. | In principio fecit deus celum et terram id est in christo domino hoc mysterium cernens iohannes sic euangelium inchoauit. In principio erat verbum et verbum erat apud deum. Quia ipse interrogantibus iudeis quis esset respondit | Principium | Caput ergo libri intelligit principium quod est christus ihesus qui in hoc libro capite nunciatus est | vt facerem voluntatem tuam | deus meus volui | Non est voluntas carnis sed patris vt pro vita omnium moriar. Et legem tuam in medio cordis mei | quia non veni soluere sed ad **Nico** annuncia implere. | iu per apostolos meos | iusticiam tuam | id est legem euangelicam que docet perfectam iusticiam. id est penitentiam quam iustificatur homo vnde Matth. x. dicitur penitentiam agite: appropinquabit enim regnum celorum | in ecclesia magna | per totum orbem diffusa. **Jeroni** Gras tibi ago salua | cor mundi per magnam

fecisti ecclesiam tuam a quatuor mundi partibus euangelica predicatione vocatam. tua passione collectam. tuaque resurrectione mundatam.

Nicola *L* Ecce labia mea non prohibebo. Ja promulgatione veritatis euangelice per me et alios doctores ecclesie.

Glosa *L* Domine tu scisti. *U* quod sic faceret nec fui piger ad predicationem. **Jeronim** *L* qua tuam. *I* id est mandata tua. *N*on abscondi in corde meo. *Q*uia tu de meo.

Nicola *S*tus eam manifestavit verbis et exemplis. *L* veritatem tuam. *Q*uia implesti. *P*romissum de christo patribus factum. *L*et salutare tuum. *I* id est memet ipsum a te missum pro salute hominum. *D*ixi. *O*mnia ista christus docuit manifestare ut patet ex de cursu euangelij. *N*on abscondi misericordiam tuam. *Q*uia per me mundo voluisti facere. *L*et veritate tua. *Q*uia misericordia et veritas semper se comitantur in operibus dei. *L*a consilio.

Hugo *I* id est pro multo. *T*er timorem consilij multo. *I* id est congregationis magne. *N*on dimisi quin predicare misericordiam tuam et docere homines venire ad te per vias tuas.

*Q*uia vniuersae viae domini misericordia et veritas.

Augustin *V*is audire misericordiam domini. *R*ecede a peccatis. *P*erdonat peccata. *V*is audire veritatem domini. *T*ene

iusticiam et coronabitur iusticia. *M*odo enim misericordia predicatur. postea veritas exhibetur. cum congregabuntur ante eum omnes gentes et bonos vocabit ad regnum et malos in ignem eternum mittet. *Q*ui misericordiam dei contempserit. veritatem sentiet. *S*i autem non contempserit. veritate gaudebit.

Nicola *D*einde describitur ipsius christi deuotio de peccato pro statu corporis sui mistici. *E*t primo quantum ad amotionem mali. *V*nde dicit. *C*u autem domine. *D*eus pater. *L*ne longe facias miserationes tuas a me. *I* id est a corpore meo mistico. *V*ide licet a fidelibus meis pro quibus legitur christus frequenter orasse in euangelio. **Jeronimus**.

L misericordia tua. *Q*uia dimittuntur peccata. *L*et veritas tua. *P*ro quareb disynicuique quod fecit.

Nicolaus *L*semper susceperunt me. *O*rationem meam semper exaudiendo. *E*t causam sue deprecationis subdit dicens. *Q*uonia circūde deum me mala. *S*cilicet peccata. *Q*uorum non est numerus. *A*puud homines. *M*ulte enim penalitatis fuerunt infligite christifidelibus in principio ecclesie ut patet in apostolo a martiri.

Hugo *L*pretulerunt me. *I* id est meorum. *Q*uia propter peccata ipsorum in contumeliam suam puniuntur. *Q*uod iheremias profetia tenent. *I*iii. dicens christus dominus

captus est pro peccatis nostris a
psalmista ait Que nō rapui tunc
erohie **Cassiodor** **Let**
bam. **Cassiodor** non
potuit videre] quia circumdan
tibus me iniquitatibus meis nō
potui facere ut te videre m.

Hugo **Multiplicate sū**]
salicet iniquitates
in membris et pene in me] super
capillos capitis mei] quasi dicat
Infinite **Augustin** Quis
fuerunt **Augustin** nume
rat capillos capitis mei. mltō ma
gis peccata que excedūt numerū
capillorum minuta videntur sed
multa sunt **Precauisti magna iā**
non facis adulterium homicidiū
furtum non blasphemias non di
cis falsum testimonium a vide ne
arena minuto rum peccatorum op
pūnais. **Et**] ppter peccata mea
] **Cor meum dereliquit me**] id est
non est p̄dneū ad cognoscēdū se

Cassiodo **Cor** vero nos de
] **relinquit** quan
do peccatis egeum pro futura nō
a p̄ **Jeronim** **Quando**
] **tit.** **Jeronim** homo pec
cat cor suum non habet. **Vnde** da
uid dixit. **ij. reguz. vij.** Inuenit ser
uus tuus cor suum ut oraret te. **Et**
go antea quando peccauit nō ha
buit **Hugo** **Ostēsis** misere
] **ilud.** **Hugo** r̄ns petit chri
stus fideles suos liberari dicens
] **Complacrat tibi domine**] v me
] **cum: qui cupio liberari tibi place**
] **at**] **ut eru** **Nicola** id est cor
] **as me.** **Nicola** pus m̄

um misericā a mal' **Glosa.**
predicis.

Et nota q̄ dicit cōplacrat non d̄ f
fides de potēcia d̄i si assit vltas.

Augustin **Tanq̄** si d̄i ēt
] **Augustin** si vis potes me
] **eruerē** sicut in euangelio dicitur.
] **Si vis potes me mūdare**] **domine**
] **ad adiuuandum me respice.**]

Cassi ut intelligamus respe
] **Cassi** dum ip̄suis nostruz cē
] **presidium** sicut est illud euāgelij
] **Respexit petrum et fleuit amare.**
] **Aliter** enim liberari non possum
] **in** si nos diuinitas p̄cipiat respici
] **at.** **Demde** dominus saluator op
] **tat** confusionem a emendacōem
] **imp̄is:** a leticiam deuotis petit p
] **uenire**

Hugo **Confūdant**]
] **dicens** **Hugo** se peccasse cō
] **fusione** bona de qua dicitur **ecclē.**
] **iiij.** **Est** confusio abducens gratiā
] **a gloria**] **et reuerantur**] id est
] **timent** penam quam meruerūt.

Cassiodo] **simul**] id est
] **sicut** persecuti
] **sunt** ita et predestinati conuersio
] **nis** munere libere nentur] **qui** q̄rūt
] **animam** meam] **ab** morte] **ut** au
] **ferant** eam] **me** occidendo] **Huer**
] **tantur** **retrosum**] **a** vltatibus
] **fuis** prauis ne c̄ in malo opere per
] **seuerent** qui si confusionem paci
] **antur:** euadunt. si mūdi leticia p
] **freantur** intereunt] **a reuerant**]
] **id** est timeant deum a penas pec
] **catoribus** patas] **qui** cogitant mi
] **chi** mala] **iudeorū** siḡt improbas
] **voluntates** quorum cogitationes
] **non** erāt male d̄no sed act̄ribus
] **o.ij.**

fuis. **V**erant lib est portent qua
si pondus immensum. Confestim
confusionem suam. lib est prauā
cogitationem. Confestim dicit vt
cum peccare ceperint ne longius
progre diendo periculosius ingra
ueatur malum eorum. qui dicunt
mibi. Adulatoie. Euge euge. Hic
falsos arguit adulatores q̄ plus
nituntur adulando decipere q̄ pos
sūt vitupationibus sauciare. **E**
uge quidem verbum precomiale est
sed cum recto animo non profertur
ad derisionē trahit inferendā
Jeronim⁹. duos hostes
scilicet adulationis et blasphemā
cio. **C**assio. Sicut enī immi
nis. eos suos confun
di petiit qui cum falsis laudacōni
bus iridebāt. Ita deuotus optat
veraciter gaudere qui spem suam
noscauntur in domini maiestate po
suisse. **V**nde **N**icola. **E**xult
dicie. **N**icola. tent et
letetur super te. Deum patrem vel
totam trinitate; de bono quod da
turus es eis. Omnes querētes te.
per fidem et operationem. La dicāt
semper magnificetur dominus. De
bonis. **C**as. Hec est enim pro
fuis. **C**as. fessio que in etnu; **C**
gaudētes efficit christianos qua
sententia pascebatur. **J**ob. q̄cāt
afflictōne corporis grauiter sauci
atus dicendo. Dominus debet. do
minus abstulit sicut domino pla
cuit ita factus est sit nomen domi
ni benedictum. Sed ne hāc exulta
cionem quibus aing credens. con

cedendam abdidit. qui diligūt sa
lutare tu. **N**icola. videlicet
um. **N**icola. me chri
stum quem misisti p salute hoim
Cassiodor. Me diligunt
qui me spiri
tali dilectione perquirunt et mā
batis meis suauiter obsequuntur.
Post q̄ leticie muneribus dixerat
esse cōplendos qui deitatem verbi
diligere voluissent ne sibi quispi
am meritum gloriā vendica
ret dominus christus ex forma hu
manitatis assumpte loquitur dicens
Ego autē mendicis sum. que
rens ab alijs elemofinas et neces
saria quib⁹ humanitas eget sub
ueniri. **E**t pauper. **S**ed ne istam
paupertatem vilem abiectāq; iū
dicares abdidit. Dominus solici
tus est. **H**ugo. qui ait. **M**at.
mei. **H**ugo. iij. dicit. An
geli accesserunt et ministrabant
ei. cui dicit pat. hic est filius me
us dilectus in quo mihi oplacui.
Cassiodorus. **O** paup
tate; tix
zauris omnibus ditiozem. **P**aup
enim de nostro. diues de suo est
qui deo indigenciam humanita
tis assumpsit vt abundancie sue
nos faceret eē participes. **P**ostre
mo de adiutorio et de protectione
securus celeritatem necessariam
petit dicens. **A**diutor meus et p
tector meus es tu ne tardaueris.
vt iam quia mors vitari nō debu
it saltē resurrectō festina succedēt
Nicolaus. **V**el potest eē
oratio fidelis

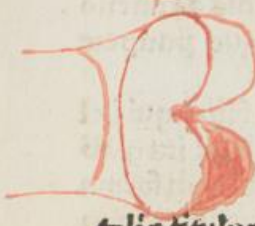
aiusq; dicentis. Adiuutor meus
promouendo me ad bonum. et p
teator meus. Ipseruando me a ma
lio. tu es deus meus ne tardaue
ris. mihi in predictis assistere.

Cassiodor Magnifica et sua
uissim a uerba sen
sus nostros medullitus itraueunt
quando ipsum audiuius docen
tem quem adoramus auctorem.

Na licet vniuersos psalmos ma
gno honore veneremur. nescio qd
tamen dulcius accipitur cum ali
quid de sancta incarnatione pfer
tur. **Omnis** enim fidelis gratissime
suscipit per quam noscitur esse li
teratus. **Et respice** q ordine huius
psalmi contectio disponatur. **Pr**
muz loquitur ecclesia quasi rudes
docens. quasi trepidos confortas
quasi incompósitos preparans vt
sequencia uerba domini saluatoris
liberi animo salubriter populus
preparatus. **Collec.** **Ait** enim.

Expectas
expectaui dominum meum. **Inten**
disti michi. multa beneficia largi
endo. sollicitus es mei. in hac vita
necessaria sub ministras et noxia
resecans. dando consolans vt per
maneam. au ferendo corripis ne
peam. factus es adiuutor meus in
bonis. et protector in aduersis. so
lus tuus michi restat aduentus.
qd tu te no video. te non possideo.
mendicus sum et pauper nihil ex
tra te michi sufficit qui es expecta
tio et salus mea deus meus ne tar
daueris qui es benedictus in se
cula seculorum. **Amen.**

Psalmus .xl.

Batus qui
Hugo Scdm
Iero.

Huic ps preponitur
talis titulus. In finem intelle datus
filijs chore. Sepe i titulis psalmo
rum fit mentio de filijs chore quia
licet chore propter ambicionez su
am pterit vt legitur numeri .xvi.
tamen quidam de suis filijs mali
ciam illius non sunt imitati. a da
uid in ministerium domus domi
ni sunt assumpti. **Donuntur** enim
in titulis psalmorum maxime pro
pter nominis interpretationem
Chore enim caluaria interpretat
in quo loco crucifixus est dominus
et filij chore specialiter imitatores
dicuntur passionis domini. **Vnde**
is est sensus tituli prebidi. **Intelle**
datus huius psalmi tendens in fine
videlicet in christum attribuitur
filijs chore id est imitatoribz pas
sionis christi monens nos vt chri
stum dominum egenum a paupe
rem credamus esse verum deum.

Nicola Dauid enim q plu
ra misteria christi
sciuit qd alij prophete preuidens i
spiritu christi passionem et resur
rectionem fecit hunc psalmum. Et
quia christi passio incipit a pau
peritate sua quaz cepit pati ab ho
ra natiuitatis. quoniam in paup
tate fuit natus vt pote de matre pau
pere. in paupere loco. a pauperibz

pannis inuolutus. Et similiter in paupertate fuit mortuus utpote suis vestibus spoliatus et in alieno sepulchro positus de quo paupere dicit propheta.

Gratius lib est felix qui intel-
git lib e intus legit ita qd sibi
paupertate quam gessit in forma
nostre humilitatis credit p fidem
caritate formatam diuicias sue di-
uinitatis quas dabant intellige-
re opa diuine virtutis q faciebat

Jeronim⁹ Beatus ergo
qui intelligit
id est vt credat eum verum deum
et verum hominem esse.

Hugo et quia christus eti-
am pauper et egen⁹
est in suis membris sicut dicitur⁹
est in iudicio. **Math. xxv.** Nudus
fui et cooperuistis me. **Thurinus** a de-
distis michi cibum ac. **Idcirco** co-
grue predicatur **Beatus** q intelli-
git **L. super egenum et pauperem.** p
elemosine largicionem.

Cassio quia sicut aqua exti-
nguit ignem ita ipsa
legitur extinguere peccatum. **Sed**
aduerte qd dicit. intelligit vt etiaz
non petentibus talibus offeratur
Na qui petenti tribuit bonum opus
efficit; qui vero tacentem intelligit
beatitudinem sine aliqua dubita-
tione conquirat. **Sed** licet multi pa-
tres de elemosina humani gene-
ris reconciliatrice. plura conscrip-
serint. oritur tamen in eis de hoc
articulo nonnulla dissensio. **Legit**
enim. **Omni petenti te tribue.** **Scri-**
ptur est etiam **desudet elemosina**

in manu tua donec iuenias iustum
cui eam tradas. **Sed** si omnes in-
stos querimus impatam cōstrin-
gimus largitatem **Verum** hec cā
in sola pia voluntate consistit qā
non est nostrum prius mores di-
scutere et sic indigencie subuenire.
sufficit nobis vt nos dare aliquid
mal' artibus nesciamus. nec opi-
niones hominum optando elati
elemosinam largiamur. sed ope-
mur solo affectu subueniendi qd
nos supra omnia precipit diuini-
tas itueri. **Qui** sic tederit a si iustis
non det. iuste tamen omnibus ero-
gabit. **Sed** maior opera danda ē
vt sanctis viris in aliqua indigē-
cia subuenire debeamus propter
christum dominum nostrum; qui
de pauperibus suis in iudicio pro-
prio dicitur est **Quodcumque** vni
ex minimis istis fecistis: michi fe-
cistis. **Quis** enim dici potest sub-
limius quib' de gloriosus. **quan-**
do aut ipsi pretermisisti in igne; di-
rigent. aut remunera ad dextrā
nos colloca **Hugo** Qui ex-
bunt.

Hugo go intel-
ligit super christum egenum per
fidem sue diuinitatis vt dicitur est
aut per cōpassionem ad proximū
Lin die mala liberabit eum domi-
nus. **Hoc** est in die iudicii que est
dies ire dies tribulationis et angu-
stie. dies calamitatis et miserie vt
dicitur sophonie primo.

Jeronimus. In qua iude
os meredu-
los non intelligen-
tes damnabit xps **Nicola**

Talemq; fidelem et misericordem
 ut dictum est liberabit dominus de
 potest ate inimici. **D**ominus cōser
 uet **Cassiod** Peticio ista p
 eū. **Cassiod** phete certa p
 missio est. **C**ōseruet. **D**ixit id est in
 ter mala seculi perire non faciat s;
 ad eternam retributionem illesū
 sancta conuersatione pducatur. **E**t
 uiuificet eum. **V**iui proprie illi dī
 cuntur qui se a christiana fide nō
 diuidunt. Nam de illis qui in erro
 re versantur dictum est. **S**ine mor
 tuos ut sepeliant mortuos suos.
 Ergo uiuificet eum id est faciat il
 lū inter electos i suauitēre porōe
Nicola **E**t beatū faciat eū
 in terra. **V**iuentiū
 in qua est beatitudo vera. **E**t nō tra
 dat eum in animam. **L**ib est ad vo
 luntatem et desiderium. **L**imicōz
 eius. **V**idelicet demonum.

Jeronim qui credulitati
 nostre semper
 inimici existūt. **E**t ne beatum istū
 putares in hoc mundo in cōcūstaz
 equiem possidere consequē sub
 iungit. **D**ominus opez ferat illi su
 per lectum doloris eius. **H**oc ē ad
 iutorium prestat illi i infirmitate
 car. **Nicola** **C**uz iacuerit su
 mis. **Nicola** per lectum affli
 ctus dolore capitis vel membri.

Cassiodorus **L**ectus
 em no
 bis datus est ad quietē in quo se
 hominum fessa membra rōueāt
 sic et ille qui matrimonium oqui
 rit. vxorez sibi copulat. filios pro
 creat qui amicitias parat quasi i

quobaz lecto delectationis gratia
 conquiescit. **S**ed et hec frequē r
 seruis suis amara et doloribz ple
 na dominus facit ne spes suam po
 nentes in temporalibus rebus fu
 tura tō non appetant. **A**ddiditq;
Hugo Mutas modū loquē
 di de tertia psona ad
 scdam. vnde dicit **L** vniuersū str
 tum eius. **L**id ē vniuersam carnis
 requiem. **V**ersasti. **L**id est conuer
 tisti. **L**imicōz **Gregori**
 tate eius. **Gregori**
 xiiij. moralium. **A**c si apte diceret.
Omne quod sibi hic parauit ad
 equiem. hoc mutasti ei occulto iū
 dicio ad p̄urbacionē. **Q**uod pio
 quidem consilio agit vt in hoc pe
 grinationis tempore electorum vi
 ta pertu **Cassiodo**. **Q**uati
 betur. **Cassiodo**. nus h
 diuersis calamitatibus afflicti eē
 ne beatitudinis requiem cōsequā
 tur sicut factum est in **J**ob cui hu
 ius seculi bona in infirmitatem cō
 ueersa sunt. **S**ed in te felicior existit
 quia se illi prosperitas mundana
 subtraxit. **Q**uo circa talibus rebz
 rogat opem ferre dominuz. ne hu
 mana fragilitas duris laboribus
 pressa supetur. **E**t quia istas core
 ctōnes agnoscere debet homo pro
 pter peccata sua se pati. cōuertat
 se et dicat quod sequitur.

Hugo **A**go dixi domine
 misere mei. **q**z con
 fiteor me miserum propter pecca
 tum quod est morbus animaruz
Lana animam meam. **L**imulgen
 do michi peccata mea.

Psalms

Jeronimus Quia peccavi tibi lego me accuso pro peccatis meis.

Cassiodorus Hactenus pro plura de beatorum afflictione locutus est nunc consequenter dominus salvator de sua passione dicitur est ut cum famuli dei diversis casibus affliguntur non se ad credant esse derelictos quando christum dominum talia pertulisse cognoscant

Nicolaus Inimici mei dixerunt mala mihi quia iudei dixerunt ei frequenter vituperia sicut patet Johannis viii. Nonne bene dicimus nos quia samaritanus es et domonium habes. Quando morietur et peribit nomen eius. Frequenter enim tractaverunt de christi morte ut sic paret memoria nominis eius. Et si ingrediebatur. Dic mutatur si militer modus loquendi de plurali ad singularem quia scriptura frequenter loquendo de pluribus in plurali transit ad loquendum de illis quasi de uno. eo quod sunt coniecti ad aliquod unum. maxime in scripturis prophetarum. et sic dicitur

Et si ingrediebatur. videlicet quilibet de inimicis meis. ut videtur. In me docentem et conuersantem si posset me reprehensibilem inuenire. Vana loquebatur quia falsa ad meam diffamacionem. Cor eius congregavit iniquitatem sibi. quia frequenter in dei posuerunt

M.

invidias christi ut eum caperent in sermone vel in aliquo reprehensibili facto vel de iuda hoc intelligitur qui tractando cogitationibus de morte christi congregavit iniquitatem sibi.

Hugo Qui congregavit iniquitatem in corde de tradicione domini. **Gregorius** dicebatur foras ad principes sacerdotum ut prohibitionem in corde conceptam perageret. Et loquebatur in idipsum. Hec est iniquitatem quam conceperat in corde effudit in locutione sicut dicitur Mat. xxvi. Qui abiit ad principes sacerdotum et ait illis. Quid vultis michi dare ut ego vobis eum tradam. Et ne mors christi soli inde imputetur vide quid sequitur.

Nicolaus Aduersum me susurrabant. Inimici mei. scilicet scribe et pharisei. Aduersum me cogitabant mala mihi. scilicet mihi inferendo mortem contemptibilem et dolorosam.

Cassiodorus Verbum iniquum constituerunt aduersum me. Id est decreuerunt atque sentencialiter locuti sunt pylato. Si hunc dimittis non es amicus cesaris.

Nicolaus Vel constituerunt verbum iniquum quando ordinaverunt christum mortuum in sepulchro custodiri ne discipuli eum tollerent et dicerent eum surrexisse ut habetur

Psalm⁹

Matth. xxvii. Nunquā qui dormit
id est qui iacet mortuus in sepul-
cro non adiciet ut
refurgat. q̄ si dicat. **HUGO.**
Sic me inefficere festinabant qua-
si post mortē resurgere nō haberē.

Cassiodorus. imo adi-
cē potuit
ut protinus resurgat sicut in euā-
gelio dicit. Potestatem habeo po-
nendi animam meam et potestatem
habeo iterum sumendi eam.

Item homo pacis mee ī quo
speraui. **Nicola⁹** Quasi dicat
iū. **crīstus.** Nō

est meum si iudei qui erant inimi-
ci mei talia dicebant cōtra me. qz
etiam discipulus meus michi fa-
miliaris contra me conspirauit cū
eis scilicet iudas scarioth. et hoc ē
q̄ dicitur. **Item** homo pacis
mee. **scilicet** habitans pacifice
in quo speraui. id est in quo oī-
di q̄ confiderem in eo scilicet in hoc
q̄ portabat et custodiebat illa q̄
ex deuotione offerebantur pro ne-
cessitatibus christi et discipulorū
suorum ad dandum pauperibus
ut habetur. **Iohannis. xiiij. et. viij.**
et **qui** edebat panes meos. **id** dicit
panes in plati quia iudas cū ali-
is discipulis in cena domini dupli-
cem panem manducauit scilicet
corporalem et sacramentalem; qui
corpus christi cum alijs sumpsit
in magnificauit super me supplan-
tationem. **tradendo** me iudeis ad
hoc q̄ essem totalit̄ deiectus a sup-

xl

plantatus per mortem. sed nō ha-
buit intentū suum quia christus
p hoc magis habuit exaltationē
tercia die resurgendo. **Tunc** enim
dixit. Data est michi omnis pote-
stas in celo et ī terra. **Exposita** pas-
sione christi consequenter agitur
de eius resurrectione cum dicitur ī
persona christi hominis ad patrē
Autem domine. **id** pater. **mi-**
serere mei. **id** ut non dimittas diu-
animam meam in inferno et cor-
pus meum in sepulcro. **Et** resusci-
ta me. **id** animam meam corpori re-
uniendo quod factum fuit tercia
die quando resurrexit in corpe glo-
rioso. **Et** retribuam eis. **id** Illud fuit
impletum quando populus iudai-
cus fuit occisus et captiuatus per
romanos propter peccatum quod
commiserat in christum sicut pre-
dixerat christus **luce. xix.** **Videns**
iherus ciuitatem sanctam iherusa-
lem fleuit super eam dicens quia
si cognouisses et tu scilicet mala-
ventura tibi similiter. **In** hoc co-
gnoui quoniam voluisti me. **id** ē
dilexi. **Cassiodorus.** **id** voluisti. **id** audi-
sti. **Cassiodorus.** glorificare vel ex-
altare me. **id** quā nō gaudebit inimi-
cus me⁹ super me. **id** scilicet popul⁹
iudaicus. **Ad** hoc enim voluerunt
iudei occidere christum ut nomen
eius penitus de terra deleterent. **Sed**
illa que disponebant nullatenus
impleuerūt. vidēt em̄ nomē ei⁹ ubi
q̄ celebrimū eēt meo gaude nō
possint quibus t̄z contraria pro

uenerunt. **Ne** autem propter in
nocentiam fu
sepisti.] **Nicolaus.**

Licet christus non meruerit glori
am anime sue quam habuit ab
instanti conceptionis tamen me
ruit gloriam corporis et suam ex
altatione n. a quantum ad hoc di
cit. me autem propter innocenci
am. id est propter meritum ino
centis vite. suscepisti.] corpus glo
riofum michi conferendo et in eo
dem ad te assumendo scdm q dicitur
Matth. ultimo. Et dominus q
dem ihesus post q locutus est eis
assumptus est in celum.

Cassiodo
Vere sancta innocencia. vere sim
plicitas. vere humilitas beata vt
tot mala passus nulla se cōfencō
ne defendere placato animo ibat
ad crucem. tranquilla mente mori
turus. omnia verba que predicta
sunt per prophetas integra verita
te compleuit. dohuit casibus perse
quentium. et in cruce positus pro
inimicis suis demetissimus exora
uit quoniam hoc et a fidelibus fa
ciendum de creuerat. et merito de
dic preceptū qui premisit exēplū.

Hugo Et quia susceptō cor
poris christi in celū
est stabilis ideo sequitur. Let con
firmasti me in conspectu tuo.] scilicet
gloria ipassibilitatis a immor
talitatis. in eternum.] id est in eter
na beatitudine ubi se ret ad dexte
ra; dei. Sequitur vox prophete gra
cias agentis de christi resurrectō
ne. **Benedictus dominus deus isra**

tel. id est christianorum vidē nū
deum per veram fidem. [a seculo.] a
ab inicio mundi. et in seculum.]
futurum id est in eternum sit bene
dictus. [fiat fiat.] Seminatio in nu
it certu. **Nicola** in hebreo
dinem. **Nicola** autē; ha
betur. **Amē amen.** quod importat
veritatis confirmationem.

Jeronim⁹ Quod Aquila
vere siue fideli
ter transtulit. Et sciendum p̄mu
librum psalterij hic esse finitum.
Scdm vero esse a. xli. psalmo vsq
ad. lxxij. Tercium a. lxxij. vsq ad.
lxxxvij. Quartum ab. lxxxvij. vsq
ad. C. Quintū a. C. vsq ad finē.

Cassiodo Licet enim pro
uitate videlicet. [fiat fiat.] quod est
hic et in. lxxi. siue in. lxxxvij. vel.
C. positum putauerunt aliqui ex
positores in quinq libros psalte
rium esse diuidentum. eis tamen
in hoc non est cōsentiedum. quoniam
in actibus apostolorum vn⁹
legitur esse liber psalmorum. In p̄n
cipio huius psalmi beatus dauid
per elemosinas sanctas moralem
nos docuit disciplinam. secundo
per passionem suam dominus na
turales semitas ibicauit. Tercio
resurrectionis miraculo inspe diua
nos claritate compleuit vt celestis
phie veritas tribus partibus nar
rata constaret. Vnde huius psal
mi suscepto beneficio magna exul
tatione dicendum est. benedict⁹
dñs de⁹ isrl a seculo vsq i seculū fi
at fiat.] Cui in emitate p̄cā ē honor

et gloria in secula seculorum. Amē.

Psalmus. xli.

De madmo

Titulus huius psalmi talis est. In finem intellectus filijs chore

Hic titulus in precedenti psalmo est expositus sicut ibi dictum est.

Castiodor

Chorē hebraice dicitur caluarie latine Quapropter filij chore merito dicuntur qui tanquam gloriosissimum tropaeum celestis regis et signaculum crucis suscipere meruerunt. Et ideo psalmus hic omni conuenit christiano qui amore domini flamma dominice dilectionis accenditur sine qua totum abieciendum est quicquid in humanis putatur eximum. sed in illis nominibus scilicet chore illud meminisse debemus quod **Jeronimus** ait Omne psalterium sagaci mente perstrans nusquam inuenio quod filij chore aliquid triste cantauerint Semper enim in psalmis eorum leta sunt et iocunda. secularibusque contemptis celestia et eterna desiderant conuenientes interpretationi nominis sui **Filius** ergo chore id est quilibet christianus fidelis prima confessione psalmi huius omne desiderium mentis sue ad dominum asseruit esse translatus. **Trāslatio rōna** habet Hic ceruus desiderat ab fontes aquarum ita desiderat anima

mea ad te **Hugo** **Notandum** deus. quod in glossa dicitur quod ceruus semper grauatus extrahit naribus vel flatu suo serpentes a ca **Castiodor**

quem cum vorauerit veneno estu ante per motus ad fontes aquarum quanta potest velocitate festinat. Amat enim aqua dulci plurimamque sibi faciat. **Duius** decora comparatione nostrum desiderium ardentem instigat ut quando venena antiqui serpentis haurimus. ac ceno fornicationis aliorumque viciorum estuamur. ad fontem diuine misericordie ilico festitemus quatinus quod peccati aduersitate contrahitur. dulcissimi haustus puritate viuatur. **Revacat** quod ad fontes aquarum dixit et non ad aquas. **Fons** enim aquarum christus dominus est unde omnia fluunt quecumque reficiunt. **Flueta** enim plerumque sicca ri possunt. fons autem aquarum semper irriguus est. **Vnde** merito dictum est ad liquorem sacre originis festinandum ubi desiderium nostrum nunquam possit habere ieiunium.

Hugo **Et** inuit anima mea. id est summe desiderauit. **Ab** id est videndum. **Teum** fontem viuum. **A** quo omnia bona fluunt.

Jeronimus **Quando** venia. **lib** est quando erit illud tempus resolutionis corporis mei quoniam cum pondere pronuncian dum est et ut videatur gressus esse dilacionis. **Et** apparebo ante faciem domini. **Et** id est ante conspectum

143
divinitatis eius et tunc videbim⁹
eum sicuti **Cassio** his igitur
est.

Cassio rebus edo
cti aduertimus animam habere si
tim suam cum desiderio celesti. Nec
fitis in hoc seculo beatis pectorib⁹
semp exestuat nec aliquo fine cō
tenta requiescit q̄a ei in futura be
atitudine datur inuenire quod ap
petit sicut dominus in euangelio
dicit **Beati** qui esuriunt et sitiunt
iusticiā quomā ipsi saturabunt.

Augusti Interim dum me
dum in via sum. ante q̄ venias. an
te q̄ appaream. **Verunt michi**
lacrimae mee panes die ac nocte.
diem intelligite pro huius seculi
prosperitate. nocte vero pro huius
seculi aduersitate. Sine inquit in
prosperis rebus siue in aduersis
huius seculi ego lacrimas fundo
ob desiderium **Jeronim⁹**.

Sed quomodo potest de lacrimis
panis fieri. **Potest enim**: quia si
cut corp⁹ faciat de pane ita ani
ma de lacrimis. quia exinde sperat
remissionē peccatorū suorū habere
Fletus enim ille animarū. est cor
roboratio sensuum. absolutio pec
catorum. effectō mendium. a lava
chrum cui **Gregorius**

Gregorius parum.
Quinto moralium **Luctu** si quidez
suo anima pascitur cum ad super
na gaudia flendo subleuatur a in
tus si quidez doloris sui gemitum
tolerat sed eo refectiois pabulū
papat quo vis amoris p lacrimas

ema. **Hugo** Et quia has la
nat. **Hugo** crimas malorū
o ppria frequent exercitat. **Jo** **W** die
L dum dicitur michi quādie vbi est
deus tu **Cassiod**. Hoc enim
us. **Cassiod**. dicebatur
assidue christianis tempore perse
cutionis martirum. Non est q̄ nos
vmez sustinere que volum⁹ que in
temus. Quis in ista afflictione n̄
fletet se habere conscientiam et p̄
uorum subiaccere conuictis quādo
vltra omnes dolores est illum in
sultantem cernere quez cognoscat
conscience prauitate fordere. **Je**
Jeronimus et augustinus.

Hugo **U**l dum dicitur mi
chi a te probis vbi ē
deus tuus quāsi dica nt quaz mer
cedem expectas. **Ex** cauit enim il
los malicia eorum a sacramenta
dei non cognouerunt sicut dicitur
sapien. ij. **Postea** probat q̄ ista
opprobria excitauerūt in eo lacri
mas et deuotionem dicens **Hec**
opprobria **re** cor datus sum a effu
di in me animam meam. quia ex
tra me non inueni nisi asperitatez
et punctiones exprobrancium.

Cassiodo Anima vero in
ciens in stindu compunctionis in
semetipsam reuertitur. animaz ve
ro suam in se quodammō fundit
quī pleno desiderio concitatus deo
se sincera supplicatione pstrauit
Nicolaus hoc modo di
cebat anna.
primo regum. que flendo orabat
dicens. **V**inum a omne quod me

briari potest non bibi sed effudi
animam meam in conspectu tuo domine.

Cassiodorus. Et cur
effuderit animam suam; subiungit
dicens [quoniam transibo.]

Hugo Quasi dicat illi pro
probria sua me im
pellebant sed gustatio celestis
dulcedis me attrahat ad effun
dendas lacrimas quoniam tran
sibo de periculis mundi. In locum
tabernaculi. hoc est in ecclesia; p
sente in que est locus in quo chri
stus cum fidelibus suis habitat.

Et addit [amirabilis] quia tab
naculum hoc in quo christo mili
tamus a seruiamus dicitur ammi
rabile. Tum propter sacramento
rum efficaciam. tum propter mi
rabilem ordinem eorum que sunt
in ecclesia. Nec ibi subsistam abs
gemitu et fletu sed transibo. vsq
ad domum dei. De qua dominus di
cit Jo. xiiij. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Ad hanc
domum transit in presentia vitu
tus in spe et in futuro in re. Et quo
modo ad hanc eterne beatitudinis
domum transit se sequenter osten
dit dicens [In voce epulantis] videlicet
divine laudis de dei bene
ficiis. Et confessionis. De proprijs
peccatis. In quibus duobus con
sistit [sonus epulantis] quia in
presentia epulatur anima cum dei
beneficijs reficitur. a de peccatis co
tritis homo confitetur.

Cassiodorus. Et ult
ta ad

psalmodiam respicit. confitio ab
peccata deploranda. Quid enim
dulcius quidve salubrius quam deum
laudare et se semper arguere.

Hugo Et quia postrepit mun
dus. ratio increpat
confortat turbatam animam sen
sivalem que de presentibus malis
tristatur dicens. **Q**uare tristis es
anima mea. que tot bona per to
leranciam presentium molestiarum
habebis. [quare conturbas me.]
afflictione tua. Sequitur aduersum
hoc remedium. **S**pera in deo. [fir
miter ab eo expectando liberaconem]

Cassiodorus. quia spes eius
omnia commu
tat in melius et ad eternum gau
dium perducit quos huius seculi
tristitia inflicta odulerit sicut scri
ptum est. Beati qui lugent quoni
am ipsi consolabuntur. Sequitur
etiam quare in domino sperare debeat
cum subditur [quoniam adhuc]
id est in presenti. confitebor illi. id
est de peccatis meis penitentiam agam
ut deuotioni tue impedimentum
non faciam. Cui autem confitetur
subiungit illi videlicet qui est. [sa
lutare vultus mei] a quo salicet est
salus mea. [et] qui est [deus meus]
qui me redemit. **S**alus enim vultus
nostri dominus est qui in forma
serui qua sumus absque peccato ve
nire dignatus est sicut **J**eremias
propheta dicit. **S**piritus vultus
nostri christus dominus. compre
hensus est. sub cuius velamento vi
uimus in

ter gē. es **Nicola.** Postea
stedit

vñ anima hanc tristitiaꝝ habeat
vnde addit. **S**ed me ipsuz anima
supple conuersa. **T**ranslacio roma
na habet. **L**a me ipso anima turba
ta est. **l**ib est a seipso habet cõtur
bationem ob recordationem pec
catorum priorum. **V**nde gregori
us **I**ustum est vt in se semper do
lores inueniat qui elicto vero gau
dio in sevana gaudia querebat.

Cass. **R**euerã quia nisi hoc car
nis vicia facerent in trã
quillitate sua mentis puritas per
manet. **S**ed filius iste crucis que
prefatus est titulus: ostendit me
dium quo possit vnusquisq; ani
me sue cõturbaciones euadere di
cens. **propterea** id est propter
cõturbaciones istas quibus ani
ma mea vehementer affligitur. **me
mor ero tui domine**. quasi diceret
**Ab te summa felicitate festino vbi
peruenisse remedium est et carna
lium malorum compertens proba
tur exclusio. dicit etiã vnde memor
erit scilicet. de terra iordanis a her
monim a monte modico**. **J**orda
nis pro baptismo accipit. **hermo
nim** paruus mōs iuxta iordanē
ē positus a interpretat anathema.

Augustin. **I**n baptismo
fit remissio pec
catorum et nemo currit ad remis
sionem peccatorum nisi qui displicet
sibi confitendo se peccatorem.
Nemo confitetur se peccatorem ni
si humiliando seipsum deo. **S**i inē
pretationem nominum queras.
Jordanis est de scē sio eorum. **de scē
de ergo vt leucis a noli extolli vt**

non illi **Cassiodo**. **Q**uoni
datis. **az** non
in altitudine superbie dequerit.
sed memoria eius in humilitatibz
et modicis.

Jeronimus

Igitur iste qui erat peccator qui si
cut ceru? desiderabat fontes aqua
rum. memor fuit dei in humilitate
penitencie: a baptismi absolucio
ne. **A**bhuit enim vetera delicta. ana
thematiãuit peccata sua et nõ se
extollit magnum sed efficit pu
lum penitendo.

Augustinus

Anathematiza ergo tripliciter. displi
cendo tibi. **D**isplicet tibi enim deo si
placueris tibi. quia non in se exal
tatur qui in domino gloriatur. **S**e
quitur. **A**bysus abysus iuocat
in voce catharatarum tuarum.

Jeronim. **A**bysus abys
sum iuocat cũ
vel vetus testamentum nouū an
nunciat vel nouum vetus in testi
monium vocat quia se vtraq; mu
tua attestacione confirmant. **N**ã
vetus nouum annunciat cum mo
yses dicit. **P**ropterea vobis susci
tabit deus a fratribz vestris. **E**t
nouum vetus in testimonium vo
cat cũ dicit paulus. **B**itebant de
sequenti eos petra. petra autē eãt
christus propter profunditatez
enim intelligencie dicitur abysus.

Cassiodo. **P**rofunda sũt
ta domini qz in sinu sapiencie iphi?
alta veritate consistũt. **i** voce catha
ratarum tuarum. **h**ic i voce prophetarum et

apostolorum qui aduentum domini
annunciant. quoniam sicut aqua
rum multitudo per cathartas id
est aqueductus euomitur. Ita de
ore ipsorum domini flueta manauerunt.

Hugo Vel abyssus abys-
sum inuocat id est
vnum peccatum trahit ad se ali-
ud peccatum sicut superbia auari-
ciam. gula luxuriam. ira homi-
cidium. et hoc in voce hoc est in te-
stimonio cathartarum tuarum
id est predicatorum tuorum vnde.

Gregorius ait super eze-
chiel. iij.

Peccatum quod non deletur per pe-
nitentiam mox suo pondere trahit
ad aliud. **Augusti** lectum acci-
pite. **Abysus** dicitur iudicium. Vn-
de in alio psalmo dicitur. Iudicia

tua abyssus multa. **Abysus** abys-
sum inuocat. Nam sub hac carne
mortali laboriosa peccatrice: mole-
stis et scandalis plena: cupiscen-
tibus obnoxia damnatione que dam-
ne de iudicio tuo. quia tu dixisti pec-
catori. morte morieris. et in sudore
vultus tui reseris pane tuo. **Abys-
sus** hec prima iudicij tui. Sed si ma-
leuixerint homines abyssus abys-
sum inuocat quia de pena in pena
transit a de tenebris ad tenebras
de ardore cupiditatis ad flammam
gehennarum a hoc in voce catha-
rtarum tuarum. quia tu minaris
et dicis post istos labores resta-
alteram damnationem. Ergo qui
contremisco cum ad me perturba-
ta est anima mea: a iudicij tuis a

miu vehementer. **Glō.** Quia exerta
tua. et futura mala que minaris. et
fluctus tui. id est dolores quos iam se-
cio in te. super me transierunt. id
est me modo premunt.

Augustin

Sed quo crebriora sunt mala. eo
dulcior erit misericordia que. **In**
die mandauit dominus misericordiam
suam et nocte canticum eius.
Per diem signatur prosperitas seculi:
per noctem vero eius aduersitas.

Nicola Est ergo sensus que
sicut deus in tempo-
re prosperitatis in quo ostendit mi-
sericordiam suam ita in tempore
aduersitatis in quo ostendit iusti-
ciam suam debet laudari id est can-
ticum laudis eius non debet dimitti
secundum que dictum est supra psalmo
xxiiij. Benedicam dominum in om-
ni tempore tam prosperitatis quam
aduersitatis. Sed sub bis. **Apud**
me oratio. In non extra me et hec
directa est. **De** vite mee. id est qui
est conseruator vite mee.

Castiodor Ac si diceret
Intra me est
sacrificium quod offeram deo meo
vique oratio pure mentis

Jeronimus ut ei merear
liter ab hoc
seculo quando que coniungitur vnde sub-
dit. Dicam deo meo susceptor me-
us. Quia licet in tribulationibus
exerceat semper tam en peto a te
protegi ac defendi. **Quare** oblitus
es mei. **Iur** tandem differens ut me
non inducas in illum supermi ta-
bernaculi tui locum.

Caf. Senferat em̄ vie sanctis
sim⁹ quāta illi⁹ q̄etis dul
cedo futura sita mūdi isti itinera
confragosa vehementer horrebat
Quare contristatus incedo per
via; huius vite dū affligit me im
micius. Utq; cōtristamur qn̄ fla
gella in hoc mundo suscipim⁹ quā
do inimici fraudulentis scilicet dy
aboli in hūijs temptamur. quādo
carnis vicia inuito ac repugnan
te animo sustinemus.

Glo. Dum cōfringuntur
Quasi diceret Ita affli
git inimici. dum pro quia con
fringuntur ossa mea exprobraue
rūt in q̄ tribulāt me inimici mei.

Jeronimus. Vox est ec
clesie dicens. Exprobrauerunt mihi inimici
mei qui tribulant me. quia cōfrin
guntur ossa id est virtutes mee p
illas tribulacōnes quas sustinet
sancti. Uz. Ietiam dicitur mihi
per singulos dies ubi est deus tu
us. Cum ego tibi per penitentia;
et afflictionem corporis animeq;
desiderarem placere. inimici mei q̄
si in cassum hoc facere me dicebāt
Ubi est deus tuus. nescientes il
la occulta que preparauit deus di
ligētibus se. Positis causis tristi
cie iterum consolāt animam suā;
sicut prius quare tristis es aīa
mea et quare cōturbas me. Re
spondit quia insidiator meus ad
huc contra me vigilat adhuc mi
chi laqueos tendit dum desiderū
meū prolongatur. Spera in deo
quoniam adhuc confitebor illi sa

litare vultus mei et deus meus
In ipso sit spes nostra semp atten
ta Ipse omnes fluctus mitiget. ip
se nos in temptacionibus conser
uet Ipse sitim nostram sua cōtm
placōne faciet. nos vultu sui salu
tatis viuificet.

Cassiodoro. Filius iste cru
cis i principio
psalmi insigne volens ostendere
desiderium suum exquisito se com
parauit exemplo vt singulariter
crederetur qui cognoscebatur tam
ingenti voto dominum concupisce
re. Sed quoniam humano vultu
no proposito malis semp morib⁹
obuiatur dum mens iniqua quē
per blandimenta decipere non po
test. subdolus i crepacionibus mo
litur euertere crebris insultationi
bus commotum se ad continuas
lacrimas ducit Et ne tristitia secu
li eius animos occuparet aut in
despacōnis discrimina perueniret
ad animam suam consolatoria
ba facit vt per cōturbacionem
huius seculi fidelibus inimicam
a se depelleret ne eam desperacōis
tebia possiderent. Scriptur est q̄p
pe Tristitia enim que scdm̄ deum
est penitentiam in salutem stabi
lem operatur: seculi autem tristi
cia mortem operatur. Quapropt̄
merito a se illd̄ conatus est expel
lere vnde sibi perpetuum exicium
id est mortem nouerat imminere
Et ideo hodie huic psalmum toni
desiderij suatore; atq; institutore
baptizandis ogeuēter cātat eccā
quatin⁹ a tristitia hui⁹ mūdi alie

nati ad dominum tota cordis pu-
ritate festinent. **P**roestabone rexyt
quoniam non est vnus modus mi-
sericordie tue a peccatoruz sece pu-
rifices. qui cum patre et spiritu sa-
cto in trinitate perfecta viuus a reg-
nas Per oia secula seculoru Amē

Psalmus xliij.

Iudica me de-
us a dis. Titulus huius
psalmi talis est Psal.

da Cassio. Quāuis alij tituli
uidi multa: alij pau-
ciora contineāt omīs tū ad supne
de fide a cōis muneā pducūt vt ipsa
varietas nec fastidiū faciat nec q̄
sūt necessaria cōmonere desistat.
Psalmus ergo sicut sepe didicū ē
significat melos id est dulces mo-
dulationem celestium verborum
quod defursum nobis resonare se-
titur. **Dauid** autem fortissimum ac
desiderabilem indicat nobis xpm
ad quem ex persona fidelissimi cri-
stiani psalmus iste dirigitur buz
mens et intentio eius ad ipsuz de-
sideranter ap **Jeronimū**

Jeronimū tatur.
Nam licet hic psalmus in aliqb9
versiculis dominicam passionē si-
gnet. tamē vccem habet anime fi-
delis hūius mundi d est cri-
stum de hie **Augustinu.**

Augustinu.
Fidelis igitur cristianus gemens
inter homines malos. dolosos et
seductores ira turbulentos insidi-

is venenatos circūspiciens se cum
illis esse in hoc mundo. pariter q̄
hic conuersari a dona dei auz mal
habere communia a non causam
commu **Cassiodorus.**

Cassiodorus.
Deprecatue dominum i capite hu-
ius psalmi vt in aduentu nouissimo
quo iudicaturus est mundu; ab
infidelium cōsortio sequestretur
quando agnos ponet ad dextraz
edus vero constituet ad sinistram
vnde sub ito cūpit in hanc vccem
dicens

Iudica me deus. Non enim
petit peccata sua discuti

Glosa quod periculosum
est quia astra non
sunt munda in conspectu eius et
in angelis reperit prauitatem s̄
causam sue retribuciois postulat
ab impijs separari. vnde sub dicit
a discerne causam meam.

Cassiodorus id est di-
uide me
ab impijs a in populi tui electioe
me constitue. **Abdidit de gente s̄
sancta** hoc est segrega me de per-
uersis et male uiuentibus **ab ho-
mine iniquo** q̄ aperte ledit **a do-
loso** qui occulte ledit **eripe me**
bonum quidem desiderium. sed ad
huc non habet tempus **Uoe** enim
quod modo a s̄cto isto queritur
in futuro iudicio a fidelibus inue-
nitur. sed talia hic desiderant q̄ pa-
cifici esse noscuntur vt videlicet ab
impietatis cupiant moribus diui-
di ne possint aliqua communiōe
viciari **Consequenter** causam sue

petitionis subdit dicens **Q**uia
tu es deus fortitudo mea.]

Jeronimus.
Scio me infirmum et fragilem nec
fencio me habere aliquam fortitu-
dinem in qua eruar nisi tu sabia
ueris [quare Jergo [me reputasti
Jexponendo me tantis mundi tri-
bulationibus [a quare tristis in-
cedo dum affligit me inimicus.]

Augustinus Tristis ambulo
inimicus dyabolus affligit me q̄
tubianis temptatiombus inmit-
tens vel quod riale amemus vel
quod male timeamus.

Castiodorus Sciebat
enim vir
sanctissimus vltimus se contra sta-
ri non posse si ad eternam futuri
seculi requiem perueniret. Mos
enim desiderantium est ab illa re
se putare depullos ad quam veni-
re velociter non sinuntur. Nam
cum ille dies iudicacionis adue-
nerit talia minime sustinebunt q̄
niam inimicus cum suis sequaci-
bus damnabitur. Quapropter
vir sanctus expectabat desideran-
te illa tempora in quibus sibi te-
atitudinem nouerat conferendaz
q̄ sibi contingere poterat p̄ adue-
ntu ei⁹ ad iudiciu qui a videt ei⁹ mi-
sericordiam nō timet iudiciu s̄ nō
itres i iudiciu districte cū suo tuo
Cōsequenter reddit eam tristitie
submouende vt pater mittat fili-
um ad iudicandum qui est lux et
veritas vnde dicit **M**itte lucem
tuam et veritatem tuam.] videlicet

ad iudicandum. **Ch**ristus de se di-
cit. Ego sum lux mundi. Et alibi.
ego sum via veritas et vita. Dic ei
cum venerit videlicet christus do-
minus a sanctis eius omis meror
confusionis abscedit quando et re-
ne trauitudoinis gloria; cōsequē-

Jeronimus [Ipsa] lux
et veritas [me] ab errore peccati
[a] abduxerunt in monte; sanctū
tuum. Hoc est in ecclesiam tuam
[a] in t. tenacula tua. Id est in illā
celestem iherusalem de qua alius
psalmus dicit **Q** dilecta taberna-
cula tua domine virtutum:

Et introibo ad altare dei.] vbi
de monte sancto eius id est de ec-
clesia non iam vitulos et arietes s̄
me ipsum exhibeam hostiam vi-
uentem et placentem [ad] deum q̄
letificat inuentum meam.] cum
expurgato fermento veteri in no-
uum hominem tanq̄ iuuenilem
me consolatur.

Augustinus
Est enim quoddam altare subli-
me inuisibile quo non accedit in-
iustus. ad illud altare accedit so-
lus qui ad istud visibile securus
accedit. Illic inueniet vitam suam
qui in isto discernit causam suam.

Glosa Notandum quod ad
altare missam cele-
braturus sacerdos ascendens ait
Introibo ad altare dei. et reliqua.
De sidelo enim et amore superioris et in-
uisibilis altaris hoc visibile adie-
cū modestia delectet eterna non cadu-
ca petiturus vt christi celsitudinem;

humilis sequatur. Quid sit istud altare exponit dicens Lad deuz. .i. introibo. qui letificat iuuentutem meam. Incedo enim modo in reu-
state tunc astabo gaudens in no-
uitate. Et iterum. Confitebor tibi in cithara deus deus meus.

Aug⁹ Cithara ab inferiori red-
dit sonum. Cum enim
aliquid patimur tribulationum
temptationum vel scandalorum in
hac terra et hoc ab inferiori quia
mortales sumus: confitemur deo in
cithara id est laudamus deum in pnia

Hugo Et sicut cithara ex te
dit cordas sic penite-
tia debet extendere omnia membra
hominis gubernaculo preceptorum dei.

Iero Sed quia sensualitas ho-
minis de pnia contristat
ideo confortat eam dicens Quare sitis
est anima mea quare conturbas me.

Ieron quia desidero videre in
quo spem meam posui

Collect. Hoc et quod sequi-
tur est in precedenti

psalmo bis **Cassio** ut eme-
repositum. **Cassio** tissime

nos persuades tristitia seculi fugie-
dam quoniam bonis rebus semp-
a duersa est. et tristitiam qua ad
penitentiam contristamur appetere
dam. quia sicut illa mittit ad mor-
tem sic ista dirigit ad sospitatem

Aug⁹ Spera in domi-
no quoniam adhuc con-
fitebor illi quod confiteberis. Et tu es
salutare vultus mei. Tu sanab me

Iero qui es aspectus anime mee
La de me. que nos lau-

dantes exposcimus ut mereamur
eius luce illuminari. via dirigi. veri-
tate corrigi. vita locupletari quo-
niam ipse est vita salus nostra
Iesus christus dominus noster qui
est benedictus in secula seculorum Amen

Psalm⁹ xliii.

Deus au rih⁹

nostris Titulus huius
Psalmi talis est. In
finem filijs chore ad intellectum.

In duobus parte precedit ps quid
significent filij chore si f-

Caf. ficienter edidit est. Sic
autem ad intellectum nouo quide

ordine sed non otiose videtur adiedit

Glosa Vnde sciendum est quod
in testamento veteri

deus contulit abundantem antiqs
patribus bona temporalia tanquam

rudibus ad seruiendum allicien-
dis a paucos ex eis affligi permisit

In nouo autem testamento econ-
tra paucis fidelibus florem mundi

alium rerum apponit a multis sub-
trahit. quos etiam affligi permit-

tit. castigans eos tanquam filios ut
sint filij chore id est passionis et di-

scant alia bona esse querenda quam
sunt communia malis id est spiri-

tu alia et eterna que figurantur per
illa temporalia que populo antiq

rudibus sunt collata. Inde est quod pro-
phetie de veteri testamento que le-

guntur in ecclesia summissa voce
terminantur. Et epistole de nouo

testamento voce eleua-
ta finiuntur

Iero Vel
itelle

aus est vt intelligamus de prosperi-
tate presenti peccatorum a de tribu-
latione presenti sanctorum

Glosa Intentio enim e hor-
tari ad contemptum
terrenoru et ad desideriu supno-
ru
Propheta ergo in psona martiru
recolit bona que deus antiquis pa-
tribus fecit dicens

Deus aurib9 nostris audiui
m9 **Iero** id est per spi-
ritualem sen-
sum cognouimus. **Iuxta** illud do-
mini qui habet aures audiendi au-
diat. **patres** nostri apostoli et p-
phete quorum predicatione rena-
ti sumus ad vitam. **annunciaue-
runt** nobis per scripta eorum id
quod subditur. **videlicet** **opus**
quod operatus es in diebus eoru
videlicet moysi et ioseph. **Le** tm die-
bus anti **Cassi**. heliticum po-
pulum illesum p maris rubri flu-
enta tradidit. a hostium suorum
sine labore proprio fecit esse victo-
res. **Manus** tua id est potestas
tua diuina. **gētes** dispedit. que
habitabant in terra promissionis
La plantasti eos. **videlicet** filios
israhel in terra eorum quia exim-
tibus amorreis vel etheis de prop-
ris terris hebrei in eorum sedibus
leguntur esse **Nicola** **Laffi**
plantati **populos** quia aliqui eorum fue-
runt in preliis trucidati vt pote ea-
nanei a iebuzei. **expulisti** eos.
quia aliqui eorum recesserunt pre-
timore ante ingressum filiorum is-

rahel **Sed** quia victoria iste fuit
facte virtute diuina magis qm hu-
mana io subdit. **Et** enim in gla-
dio suo possederunt terram. **re** pro-
missionis. **La** brachium eorum. **id**
est fortitudo ipsorum. **non** sabra-
uit eos. **ne** ab inimicis superarent.

Hugo **Sed** dextera tua. **et**
prosperitas quaz eis
debisti quia succedebat eis bene.
La brachium tuum. **et** fortitudo a
potestas **Cas**. **La** illumina-
tio tua **vultus** tui. **id** e
consilium sapiens de tua volunta-
te procedens quod dominus preli-
antibus confert quando victoriaz
dare digna **Hugo** **Et** hoc no-
tur

fecisti su-
is meritis sed ex tua benignitate.
Ideo subditur. **quia** complacisti
me is **Cass** id est placuit tibi
deus vt hec illis fa-
ceres. **Translato** romana habz co-
placuit tibi **Cassio**. quando
in illis **Cassio**. de toto
mundo sola gens electa est de qua
saluator dominus adueniret

Augustin **Sic** egisti cum
eis vt alijs pla-
ceres in illis vt qui eos attendere
diceret. **vere** deus cum eis est.

Hugo **Cu** ergo placuit tibi
domine tot beneficia
prestae populo tuo antiquo. **Cur**
nunc populum tuum christianuz
sic pmittis affigi. **CV** es. qui
hec fecisti illis. **ipse** **q** tuc a nunc
idem es immutabilis manens liz
tempora sint **Iero**. **qui** in me

mutata **Iero**. **qui** in me

regnas a non peccatum. et deus
 meus. **Io** christe a quo sum acq̄si-
 tus. **qui** mandas salutes. **videli-**
cet tres: Interiores; que est anime
 et exteriorum que est corporis. et
 eternam que dabitur fidelibus in
 anima a corpore has salutes. **ma-**
das id est prestat. **Iacob** id est
 ipso christiano qui similis fuit
Iacob videlicet qui fugerit deli-
 as carnis sicut iacob fugit fratre
 suum carnalem. qui etiā supplan-
 tat vicia sicut iacob inuauit ad a-
 geluz. **Consequenter** ostendit q̄
 sicut dominus prestat antiqs pa-
 tribus victoriam de gentibus ita
 ipse dabit suis fidelibus palmam
 de dyabolo suis q̄ ministris in iu-
 dicio extremo. **Vnde** vox fidelium
 dicit. **Re inimicos nostros v̄ti-**
labimus cornu. **In** te o christe q̄
 es cornu nostrum id est fortitudo
 nostra ventilabimus id est iudica-
 bimus inimicos nostros. videlicet
 dyaboli suos q̄ ministros sepan-
 do eos a toi s̄ q̄i areā suā v̄tilabro
Cas disceptacōnis id est iudi-
 cationis saluatore noster
 exauciens. paleas se questratue a
 a frugibus. **La** in nomine tuo sper-
 nemus insurgentes in nos. **vide-**
licet. spiritus malignos a reprobos
 quos iusti in iudicio futuro sp̄nē-
 dos esse iudicabunt. **Bene** dico in
 te. **Non enim in arca meo speāto**
a gladius meus non saluabit
me. **fide** a humilitate consueta di-
 cit multitudo sanctoruz in armis
 terrenis se non speraturam eē q̄ni-
 am attribuit deo saluacionem su-

am dicens. **Abiisti** enim; nos de
 affligentibus nos a odientis nos
 confu. **Aug** Omnia ista tāq̄
 disti. **Aug** preterita diant
 cum futura sint. **Idem** a futuā tā
 certa sunt. tanq̄ preterita sint.

Cassio Literandos ergo se
 dicunt fideles in secu-
 do aduentu domini. a persecutiōe
 spirituum pessimorum qui eos h̄
 multiplicibus insidijs affligere n̄
 desistunt. **Confunduntur** etiā q̄
 beatos oderunt quando illi eterna
 damnatione damnantur. **Iusti** au-
 tem celorum regna recipiunt.

In deo laudabimur tota die. **In**
 futuro se proficitur esse predican-
 dos sed sine arrogancia designant
 gloriam suam qui se in deo te stan-
 tur esse laudandos. **Tota die:** ppe-
 tium tempus ostendit quod non
 habet noctem quod in illa eterni-
 tate proueniet ubi iuge preconiuz
 cognoscatur esse beatorum. **Sed**
 ne crederes ociosos futuros qui se
 in deo dixerant esse laudandos p-
 fitentur se quoq̄ precomia iugie
 psonare cum. **Hugo** **La** in o-
 subditur mie tuo

Id est ad honorem nominis tui
cohibitemur tibi confessione lau-
 dis pro tuis beneficijs. **in** seculuz
 sempiternū sicut in alio psalmo
 scriptum est **Beati** qui habitant
 in domo tua domine in secula secu-
 lorum lauda-
 bunt te.

Cassio Ipsa est
 titudo iustorum dominum laudare
 perpetue. **sacietas** q̄ nunq̄ voluit
 habere fastidiuz. **fames** que de ab

Stinentia matre non nascitur. au-
ditas que de ieiunio non creatur

Post illam futuri seculi menarra-
bile retributionem enumerat ma-
la que hic sustinent sancti dicens
Mhic autem repulisti nos. In e-
m hoc seculo nobis sub tribula co-
ne gemetibus. distulisti a nobis
requiem celestis patrie qm sãdis
proueniẽ non dubium est quia n̄
hic sed in futuro illis perfecta bea-
tudo promittitur.

Aug⁹ La cofu-
titur.

Ino in cõscientia nostra sed in fa-
cie homi- **Cas** Nam dicit glo-
num. nosam confusio-
nem qm martires subeunt cum i-
urijs affliguntur. sustinent ut be-
ratur. a rebus criminibus obno-
xijs morti tra-

Augustin⁹

Vbi est ergo ille deus noster rex
noster qui mandas salutis iacob
nunq̄ mutatus e. sed hoc ad in-
tellectum filijs chore sunt. aliquid
enim intelligere debem⁹ quã nos
omnia ista in medio tempore pa-
tivoluit que omnia nunc epulisti
a confudisti nos. La nõ egredieis
deus in virtutibus nostris.]

Cassio Egrediebaris in vir-
tutibus hebreorum
quando sine labore prestrati sunt
qui se contra electum populuz eri-
gere tempta-

Augustin⁹

Ros procedimus ad inimicos no-
stros a tu nobiscum non pcedis.
prevalent illi a nos iualidi sum⁹
vnde subditur. **V**erasti nos re-

trozuz post inimicos nostros.] vt
quasi illi sint ante. a nos retro. il-
li victores nos vidi deputemur.
et qui oderunt nos diripiebant si-
bi. Diripiebant nos sibi i preda
alios trahentes in carcerem alios
occidentes vnde sub dicit. **V**edisti
nos tanq̄ oues escarum.]

Cassiodorus Cũ dicit

dedisti. si-
gnificant omnia diuina potestate
distribui. **H**ec ouium ponitur pro
simplicitate martium qui a perse-
cutoribus suis occidi sine cõcerta-
omnibus acquiescunt. **S**equitur La
in gentibus dispisti nos. In quom-
am tyrannis traditi libertate; no-
stram cum patrimonijs percede-
runt q̄ varijs tẽporib⁹ a p̄lis cri-
stianis diuina dispensatione per-
sedum est vt p temporaria mala.
eternam beatitudinis gloriam cõ-
sequantur. **V**er dististi populuz
tuum sine p̄cio. **H**oc non debemus
accipere sub increpatione didum.
sed mysticavt solet allusione idẽ
concordantia prolatum. **T**unc au-
tem sine precio quasi vendidit de-
us quando alienigenis affigẽduz
tradidit populum christianum.
Et quasi nullus ex tyrannis sang-
uinem sanctorum fundentibus cõ-
uertebatur ad salutem. La non fu-
it multitudo in commutationib⁹
eorum.] homines qui commutat
tradite rei paria consequuntur.
hic autem dõ nulla multitudo pre-
cij in tante rei compensatione pro-
uenit. quia pauci persecutores cõ-
uersi sunt ad fidem. pro qua mul-

ti sancti sunt occisi Quomodo enim
 deo poterant esse grati prophais
 superstitionibus involuti. **Q**uasi
 isti nos opprobriū vicinis nostris
 Enumerat quanta fuerant affli
 ctione percussi vt inter erumnas
 multiplices deuotionis qualitas
 augetur. Grauis enim est affli
 ctio qm patimur a vicinis quia n̄
 transitorie dicitur quod circumstā
 tibus iugiter in **Hugo** Op
 putatur

Hugo Op
 putatur
 brium aut diuidit in duo scilicet i
 subsannatione et derisu; vñ seq̄t̄
 [subsannatione] que fit cu; na
 so contracto et indignatione et
 deri

Cassiodorus Vox
 deri
 sus est confusa vox leticie. insult
 ationem suam immoderata hila
 ritate denunciāns qm martires do
 mini diuersis passionibus tradi
 ti sustine **Jeronimus**

Jeronimus
 Quoniam sepe persecutores dice
 bant irridendo veniat dominus ve
 ster et eruat vos de manibus no
 stris Hoc perfidi persecutores
 dicebant [his qui in circuitu no
 stris]

Cassiodorus id est
 fuit **Cassiodorus** qui se
 qua qua versus semper ambulāt
 nec nobiscum re do dogmate gra
 diuntur **Q**uasi nos in simili
 tudinem gen **Jeronim**
 tibus]

In tuam vtiq; similitudinem vt si
 cut te mundus odio habuit pri
 ita et nos deinceps odiret. vel in
 similitudine gentib; **Aug**

Vt gentes de nobis fumant for
 mam maledicendi quonia; male
 dicentes homines similitudinem
 dant de eo quem detestantur dice
 tes Sic moriatis. sic puniatis et cru
 cifigaris que admodum ille. et po
 fuisti etiam nos in **comotionem**
 capitis in po **Cassiodorus**
 pulis]

Cassiodorus
 Comotio capitis in populis in
 imicorum et martiribus contigit
 que facta est in passione domini
 saluatoris sicut legitur locuti sunt
 labijs et mouerunt caput.

Jeronimus Sed et si q̄s
 nunc in te o
 christe vliuerit pie viuere. proti
 nus iniqui blasphemant cum ir
 risione vel capitis comotione

Hugo Postq̄ dixit illa q̄
 martires passi sunt
 ab extra consequenter ostendit
 que patiuntur ab intra dicens L
 Ota die verecundia mea contē
 me est]

Cassiodorus

Solet verecundia ad momentum
 venire et breui tempore sedata dis
 cedere. Ita vero grauissima fuit.
 tota die iugiter permanebat. qua
 verecundiam describit cum sub
 iungit [et confusio faciei mee co
 peruit me] Per hoc enim non so
 lum permutationem vultus sed
 etiam totius corporis indicauit
 horrorem Erat enim ante oculos
 populi sancti vehementer confusio
 quando illis iugiter sibi insultare
 cernebat quos impios eē cogno
 uerat. Consequenter ostendit vn
 p iij.

Psalms

devenit ille rubor sanguineus qui nudam faciem coloris sui tegmine vestiebat dicens **V**oce exprobrantis id est manifeste blasphemantis et concinnantis La obloquentis id est occulte vel in absentia detrahentis La facie inimici Idum illum video qui me capitaliter odit et persequentis cupientis me crudeliter trucidare **R**ec omnia mala venerunt super nos quasi frater terribilis et quasi fluvius turbulens nec oblitus sum te positi inter tantas multiplices crucenas dum magis iniquorum persecutione commoti postulamus a te iugiter auxilium La inique non egimus in testamento tuo id est in lege cuius precepta servamus. Hoc est quod dixerunt et oblitus non sumus te. Nam qui illum mente retinent eius testamentum nesciunt oblitus esse. **R**etro recessit retro cor nostrum Retro redit cor eorum qui de domini bonitate desperant et putant illum rogatum non succurrere qui etiam non petentibus cognoscitur subvenire quod isti minime fecerunt qui sepe in domino habere probati sunt et de clivasti semitas nostras a via tua **Augustinus** Semite enim erant in prosperitatibus temporalium Tulisti semitas nostras a via tua et ostendisti nobis quod arcta et

xliv.

angusta via est que ducit ad vitam tanquam si diceret nobis. In tribulatione positi estis multa patimini multa que amabatis in hoc seculo amisistis quia non dimisistis vos in semitas latas que ducunt ad mortem sed docet vos viam angustam in qua pauci ambulant que pauci sunt qui tolerant tribulationes temptationes non deficientes usque in finem. **Q**uoniam humiliastis nos in loco afflictionis id est in hoc mundo qui dicitur locus afflictionis quia non est in eo misericordia et afflictio spiritus ut dicitur ecclesiastici primo et cooperuit nos umbra mortis **Augustinus**

Hec enim mortalitas umbra mortis est et vera mors est damnatio cum dyabolo

Jeronimus Bene igitur umbra mortis et non ipsa mors opprimit sanctos in hoc seculo quia martires et reliqui sancti si affliguntur a morti destinantur. vivunt tamen cum deo. et hec mors umbra est et non veritas mortis ut dictum est

Hugo Et in his supradictis deum testem invocat dicens **S** oblitus sum nomen domini nostri quod est **I**esus salvator nomen eius recordatio

Nicolaus nem debitis te

Psalmus

portibus omittendo. Et sic expan-
dimus manus nostras ad deum
alienum. peccatum; ydolatrie com-
mittendo.

Hugo Vel exponen-
do nos pecca-
tis a faciendo ipsum deum nostrum
quia ut dicit

Augustinus

Unusquisque quod colit a venera-
tur hoc sibi deus est. **M**onne de-

requirit ista. quasi dicat imo ve-
re requirit ubi excessimus a via dei.

Ipsa novit abscondita cordis
quia sapientie sexto dicitur. Inter-

rogabit opera nostra et scrutabi-
tur cogitationes. Tu ergo domine

qui solus archana cordium cog-
noscis. **Q**uoniam propter te
id est amore tui. mortificamur to-
ta die. Hoc perfecti christiani fa-
ciunt qui districtis observacioni-
bus affliguntur.

Cassiodorus

Per longas passiones presentis
vite quod notatur cum dicitur to-
ta die ut non momentaneam mor-
tem sed per universum vite tempus

pertractum nobis fideliter declara-
ret exitum id est cladem vel mortem.

De hac **Hugo** mortificacione
dicit richardus.

Scimus quia in dei oculis maioris
meriti est sepe mortificari quam mori.

Ram mors martiris tanto erit pre-
ciosior quanto ante mortem pena
productior. Estimati sumus sicut

xliii

oves occisi. **Cassiodorus**

Ovis nec cornu nec dente conten-
dit: sed manibus latronis paci-
enter acquiescit nulla se reuda-
tione defendit. Sic famuli christi

velut oves estimati sunt moxi quo-
niam sine contentione aliqua vide-
bantur occidi. In numerata multi-
tudine passionum filii christi tanto

desiderio auxilium querunt ut etiam
dominum obdormuisse commemo-
rent dicens

Nicolaus

Exurge loquitur de deo more
humano quia ille qui oppresso
vult facere auxilium surgit ad ad-
iuandum ipsum. Quare obdor-
mis domine. Deus enim ad mo-
dum dormientis se dicitur habere

quando permittit malos dominari
a iustos tribulari. Unde quando
taliter videntur communitate deus

dicitur dormire. **Exurge** repetitur
hoc verbum ad exprimendum libe-
rationis desiderium. Et ne repellas

preces nostras in finem. Id est
finali

Cassiodorus

ubi consistit muneris tui universa
perfectio ubi sunt premia bea-
torum ubi martiribus corone pre-
parantur. Imitatores itaque christi

malis presentibus ingravati mo-
re beatorum in flebili supplicacione per-
sistent dicens.

Quare faciem

tuam auertis. orationem nostram non exaudiendo.

Jeronimus diuertit enim dominus faciem suam id est respectum misericordie sue ad tempus ut probet electos suos

Cassiodorus Oblivisceris in opie nostre. cui consueueras subuenire. remisisti enim ditissimus ut nostre indigentie subuenires. et tribulationis nostre. cuius demens inspektor semper es.

Jeronimus Patimur in opiam promihilo habentes huius mundi diuicias regnum celeste desideramus? Tribulamur enim cum elongatur desiderium nostrum.

Cassiodorus Post mortem exauditionis pie mentes non ad desperationis audaciam sed ad continue orationis salutaria vota se conuertunt dicentes. **Oroniam** quasi dicat non desit oblivisci nostri. quoniam humiliata est in puluere anima nostra. id est vita nostra humiliatur in puluere quia cinere super se sparsa animas suas peccatorum recordatione discruciant id est valde puniuntur. conglutinatus est id est immediate coniunctus est vel adherens in terra veteri noster. Quod utique facere solent qui longa oratione prostrati toto corpore iacent in terra adherere enim terre significat in orationibus diuicius immorari per quas efficaciter peccata vincuntur.

Magna enim contra dyabolum arma sunt in suis vitibus fiducia non habere sed deum rogare qui aduersarium possit opprimere.

Hugo Contra prefatas misericordias tribulationes filii chore magno desiderio cordis remedium et auxilium tertio exposcunt dicentes. **Et** surge domine adiuua nos. **Et** tantis malis oppressos. **La** redime nos. **La** predictis profectus non propter meritum nostrum sed propter nomen tuum in quo saluamur. **Deo** enim saluator dicitur quia per gloriam sue pietatis saluat infirmos. unde bernardus.

A natura propria habet quod fit saluator immortuus est ei hoc nomen.

Cassiodorus **Ecce** filio chore nobis salutaria dicta fuisse sunt ecce nobis ecclesiasticis ordo domino reuelante iam patuit patres enim nostros ab inimicis suis per miracula visibiliter liberatos esse cognoscimus. **Nunc** autem fideles per passiones corporum et tristitias animarum ad eternam requiem peruenire didicimus ut tempore suo utrumque factum humano generi cognoscere tur esse profectum.

Collector nequaquam igitur nos umbra hec fugitiua se ducat. largissimam profecto mercedem pro contempta temporali voluptate capiemus. **Si** enim virtute continentie et patientie hic fornicationis illiciti voluptatis. tempestatemque presentis tribulationis superare studuerimus. pro

fecto ibi getenne incendia effugi
 emus. vnum illud a te ac solum re
 quirat deus vt aduersus dyabolū
 veras inimicitias pro amore suo
 a tua salute suscipias. aderit em;
 tibi pugnanti. Ipse q; iam omn
 bellum conficiet a tibi victoria im
 merito ascriberet si tamē perseue
 raueris vsq; in finem. Studeamus
 ergo nobis reconciliari ipsius de
 mentiam a orationum sequencia
 exoramus vt sic in hac pegrinacō
 ne seculi nos adiuuare dignetur
 quatinus ab hostibus mentis et
 corporis literati peruenire valeam;
 securi ad ipsum qui est benedict;
 in secula seculorum Amen

Psalmus xiiii.

Ructauit.
 cor meum Titulus
 huius psalmi talis
 est. In fine; titulus

dauid pro his qui commutabun
 tur filijs chore ad intellectum can
 ticum pro dile
Augustin;

Agitur in hoc psalmo de sanctis nup
 tialis sponsa sponse id est christi a
 ecclesie regis a plebis saluatoris a
 saluando

Cassi. unde et hoc
 rum thalamium dicitur id est laus seu
 carmen thalami quia laus spon
 si a sponse hic

Glosa Copu
 cantatur la; ha
 rum nuptiarum fecit spiritus san
 ctus in thalamo hoc est in vtero

teate virginis quando verbū caro
 factum est a humana natura est
 diuine nature coniuncta. Nunc vo
 sponsa id est ecclesia coniuncta est
 sponso id est christo in caritate.
 Et post huius vite miserias con
 iungetur ei in sancta immortalita
 te. Sensus predicti tituli talis est.
 hic titulus dauid est canticum id
 est exultatio mentis habita de et
 nis tendens in fine; id est in eternā
 beatitudinem. Canticū ha bitum
 dico pro his qui commutabuntur
 id est pro sanctis qui transformabū
 tur de hac mortalitate ad immorta
 litatem videlicet filijs chore q; sunt
 imitatores christi a pro dilecto vi
 delicet sponso christo de quo deus
 pater testatus est. hic est fili; me
 us dilectus. quibus videlicet filijs
 chore supradictis scribitur hoc cā
 ticum ad intellectum id est vt intell
 ligant misterium incarnationis
 cuius atq; eius dispensationis cū
 ecclesia a suis
Colle. Pre com
 fidelibus um itaq;
 sponsi christi secundum suam ies
 fabilem generationem qm habz
 a deitate vtr; patris nobis insinu
 at dicens.

Ructauit **Jeronim.**
 cor meuz

Non de corpore a coniunctione sed
 de secreta essentia diuina protulit
 equale sibi. verbum bonum

Augustinus id est filiū
 qui vere et
 singulariter per se est bon; sic ipē
 ait Reo bon; n sol; de; dico ego
 opa mea regi. Dicit dei sine initio

a fine fine est Quare dico opa qm
 in ipso verbo opa omnia dei sunt.
 quicquid enim factum erat deus in
 creatura. iam in verbo erat. sicut in
 euangelio dicitur. Quod factum est in ipso
 verbo erat. **Jerom.** Lingua mea
 calamus scribe. Sic enim que scribun-
 tur non sunt leuia neque facilia sed
 utilia sic a dei eloquium tanquam scri-
 batur ita per **Aug.** Non desue-
 runt: qui omnia etiam superiora verba ex
 persona prophete accipi mallent
Cas. unde celestibus epul p-
 plexta saginat? a future
 gratulatio is qualitate complet?
 precomia domini sponsi se exultati-
 tum pronunciat dicens. **L. Exultavit.**
Mic. Sicut enim venter ex pleni-
 tudine exultationem: sic cor prophete
 ex plenitudine gratie spiritualis
 emittit hunc sermonem dicens **L.**
Exultavit cor meum verbis boni.
 Quia est misterium christi a ecede-
 sie expressiuum. dico ego opa mea
 regi. id est ad laudem regis regum
 Iesu christi. **L. Lingua mea calamus.**
 id est pennam. **L. scribe.** id est notarij
L. velociter scribetis. Ac si dicat p-
 linguam meam loquitur spiritus
 sanctus velociter qui in docendo non
 indiget interuallo temporis
Hugo. Spiritus enim sanctus
 non paulatim cum mo-
 ra gratiam suam infundit sicut ac-
 quiritur scientia per longum stu-
 dium sed subito et cito. Unde ad.
 .ij. factus est repente de celo sonus
 tanquam abuentis spiritus vel ventis

Ibi Gloza Rescit tar de
 cit **Gloza** mohimia sps
 sci gra **Pro.** dicitur desebit xpi
 magnificentiam quantum ad hu-
 manitatem. Et quoniam speciositas
 optime sedet in principe secundum quod di-
 citur Species panis digna fuit im-
 perio quantum ad hoc dicitur de
 sponso ecclesie christo **S**peciosus
 forma pre filiis hominum. Tu es o
 christe. Translatio hebraica ha-
 bet sic. decore pulchrior es filiis ho-
 minum. Fuit enim speciosus pre
 alijs id est plus quam alij ex parte cor-
 poris quia corpus eius fuit forma-
 tum virtute spiritus sancti. in cuius
 opere non potest esse error nec
 defectus. Similiter ex parte anime fu-
 it speciosior alijs quia ab instanti
 creationis sue repleta fuit omnibus
 gratijs virtutibus a scientijs secundum
 quod dicitur **Jo. in.** quod datus est ei spi-
 ritus sanctus non ad mensuram.
Cas. Queritur potest cur hic sup-
 genus hominum specio-
 sissimus describatur cum in ysaya
 legitur. Vidimus eum non habere
 speciem neque decorem. sed id
 dicitur speciosus non quia forma
 eius decore lactei coloris eluxit a
 flauo crine emicuit aut insignita
 ra preeminuit sed reuertit huma-
 no genere pulchrior fuit quia pecca-
 ta non habuit. Illud autem specio-
 sum dicimus quod gracia mundif-
 sime purita-
 tis ornatur **Augustinus**
 Quamuis pater speciem corporis
 eius dicat esse laudabilem sed ex
 eplu ysaya. suppositu ab passionis

eius retulit tempus quādo a col
laphis cefus ē a sputis complut⁹
a spimis corona

Et q̄a in
tus est ac **RIC** principe
debet optime eloquēcie claritate;
recte subiungit **L** diffusa est grā in
labijs **HUG** id est verba tua
nua **HUG** gratiosa. **Vnde**

Jo. vii. Nunq̄ sic locutus est hō si
cut hic homo loquitur a luce. **iiij.**
Mirabantur omnes in verbis que
p̄cedebant de ore eius. **Ac** si dicēt.

Iero. Cum languoēs verbo cu
facis a lazari mortuus; uenas a ve
nit. patre; impellas a audit. om
nia que loqueris grā labioru; tu
orum p̄ficiuntur **L** propterea bene
dixit te deus in **RIC** **I**sta bene
eternum **L** dictio est

glorie corporalis i sua resurrectione
collatio a ad celū assumptio quā
n̄ habuit christ⁹ a principio sed
ex virtute **Iero.** Nam cum cri
merito **Iero.** **Stas** domin⁹

semp̄ in patre fuerit benedict⁹ in
assumpta carne benedicitur a; q̄
resurrexit immortalis a in eternu;
regnaturus. **Et** quia i principe re
quiritur p̄bitas. subiungit p̄p̄te
ta a dicit **Can.**

HUGO esse i
patiū moi. **Ac** si dicat tū christe
qui talis es vt dictum est **L** accipe
re gladio **RIC** hoc est accipe v̄
tuo **L** **RIC** bum tuum de q̄
ap̄ls dicit ad eph̄. vi. **Et** gladiu;
spūs quod est verbum dei **L** super
femur **Cassi.** Femur d̄o signi
tū **L** **Cassi.** ficut incarnatio

nem domini **HUGO** q̄a femur
saluatoris **HUGO** humane
propaginis est seminatum

Cassi. ficut in genesi legitur.
Non deficiet princeps
de iuda nec dux de femoribus eius
In cuius etiam incarnationis mi
sterio abraham fecit inuare famu
lum suum quando ei tacto femore
iurifurandi religione constructus
est vt legitur **genesis. xliij.**

HUGO Similiter ioseph ia
cob patri suo: manu
apposita femori inuauit vt habetur
genesis. xlvij. quasi dicerent iuro
per deum qui de progēie tua nas
cetur. **Addit** quoq; **L** potētissime **L**

Iero. **Ac** si dicat p̄pheta: tu cri
ste induere carnem acci
gere verbo predicationis. pugna
contra dyabolum a potētissime li
tera genus humanū de ise rno.

Cassiodoro. **E**Specie tua
quantum ad hūa
nitatem tuam **L** a pulcritudine tua
L quantum ad diuinitatem tuam
L intende. **o** rex vt hominem peun
tem de celo miseratus aspicias **L**
L prospere **L** tanq̄ humano generi
liberationis beneficia prestatu⁹
L procede **L** vt sponfus de v̄tre vir
gima

Nicolaus per viam
h⁹ mortis
vite **L** a regna **L** morte triumphata
Propter quod in sua resurrectione
dicit apostolus. **Matth. ultimo.**
Data est mihi omnis potestas in
celo a in terra. **Et** quia hanc glori
am corporis q̄m per resurrectio
nem habuit ex precedenti merito

accepit **I**deo subiungit **P**ropter
 veritatem. scilicet vite a doctrine
 a mansuetudine. quia molestias
 et iniurias sine mentis perturba
 tione sustinuit. a iusticia. ab unda
 tem quam fecit in sua passione offerre
 deo spiritum deo patri pro offensa
 generis humani. sic fecit reconcili
 ationem per viam iusticie. et de
 ducit te mirabiliter dextera tua.
Per dextram que est pars fortior a
 nobis. hoc intelligit diuinitas christi
 cui organum diuinitatis erat humanitas.
Hugo diuinitas ergo tua o
 cruce deduxit te de fi
 nu patris in utero. in virginis id est ad
 presepium. ac deinde ad crucem. de
 cruce ad sepulchrum. deinde ad celum.
 Et hoc mirabiliter quia omnis il
 la deductio plena fuit miraculis.
 vel deducet te de populo ad populum
 per apostolos mirabiliter in predi
 catione verborum et virtute signo
 rum. **S**ubdit. **S**agitte tue acutae.
Cassio id est verba tua homi
 num cordibus salu
 tariis infigentia que ideo vulnerant
 ut sanent. **I**deo percipiunt ut libent
 ius prosternunt ut erigant. **C**ompatitur autem
 verbum dei sagitte. **S**agitta enim
 est lignum ferro armatum. sic ver
 bum dei ex ligno carnis egrediens
 fortitudinem habet penetrandi a
 acutum est verbum dei quia usque ad
 interiora cordis penetrat. **E**t sic sa
 gitte de longe diriguntur. ita verba
 domini saluatoris directa sunt.
Nicola Per predicationes
 apostolorum in lon
 ginquas nationes. sic dominus pre

cepit. **M**arcus ultimo dicens. **S**unt
 docete omnes gentes. **E**t illa verba
 tanquam sagitte de eo ceciderunt. **I**n
 corba inimicorum regis. **C**risti ita
 penetrantes corda infidelium et gen
 tium quod multi conuersi sunt ad fi
 dem per vniuersum orbem a sic facti
 de inimicis amici. **I**deo subditur.
 pro populi sub te. id est sub obedientia
 tua christe. cadent. **I**te humiliter ad
 orando. **C**onsequenter describitur
 magnificentia christi regis quan
 tum ad diuinitatem. tamen cum
 hoc adiungitur de humanitate quod
 ille due nature sunt inseparabiliter
 coniuncte in vno supposito. **C**om
 mendat ergo christum primo a
 iudicio cuius dicit. **S**edes tua deus.
Cassio **N**ec enim sedes dei ad iu
 ditium pertinet futurum
 in quo omnia veraciter eternus
 moderator examinat atque iudi
 cat. **I**n seculum seculi. quia quic
 quid constituit nulla potest tem
 poris successione. **H**ugo **C**o
 ditur etiam cum ab equitate corre
 ctionis dicens. **V**irga directionis.
 quod sic est legendum. **V**irga. id
 est gubernatio. **R**egni tui. quod est
 ecclesia. est. **V**irga directionis. id est
 equa cor. **C**assio quia iustos
 regit et diri
 git. **I**mpios percutit. ac continet
 veraciter sup
 cantes. **C**ollecta quod nul
 la pra
 uitate curantur sed est iustissima a
 inflexibilis disciplina. **H**anc virga
 regni honoris insigne sceptrum di
 cebat antiquitas. designans in ta

virtutibus regem dominum salua
torem. Postea commendat cristū
ab amore iusticie et odio iniquita
tis dicens. **O**lexisti iusticiam et
odisti iniquita
tem.] **Nicolaus**

Hoc autem dicitur de christo ho
mine ratione humanitatis sue
propterea. Id est propter illud
quod sequitur. Vni ite deus de
tuus. christus enim in humana
natura vnctus fuit. L oleo leticie. Id
est plenitudine gratie ab instā
ti creationis anime sue. L pre con
fortibus tuis. Id est omnibus in
tellectualibus creaturis propter
quod dicitur. **Iohannis tertio** ca.
quod datus est ei spiritus non
ad mensuram.

Cassiodoru.

Vel oleum leticie quo vnctus est
christus pre omnibus hominibus
est peccati maculam non habere
unde se conscientia semper exhila
rat quando nulla recordationis
asperitate mordetur. Repeticio au
tem ista quod dicit. deus deus tuus
preconium magne dilectionis of
ferit.

Collector In tra ssa
dicitur. In tra ssa
dicitur sic propterea vni ite
deus deus tuus oleo exultationis pre
participibus tuis. secundum quoniam
littera; apostolus allegat primo
ad hebreos hunc versiculum de
christo.

Jeronimus
qui vnctus fuit oleo exultationis
id est gloria resurrectionis ascen
sionis et dominationis. sequitur

laus sponsi christi ab ornata nup
ciali cum dicitur. L merra. ad littera
exponitur sic.

Nicolaus

Per istas species aromaticas pos
sunt intelligi aromata que sancte
mulieres emerunt ad vngendum
corpus domini quia de talibus spe
ciebus erant confecta. Et quia cor
pus domini erat quasi vestimē
tum deitatis secundum quod scribitur ad
philipenses secundo. Habitu in
uentus ut homo. Ideo sub dicitur. L
a vestimētis tuis. Et dicitur in plu
rali propter diuersas partes cor
poris. L a domibus eburneis. Do
mus eburnee sunt pirdes facte
de ebore vel de alabastro quod si
mili est ebore in quibus illa aroma
ta erant posita sicut in domibus
fuis. ex quibus delectauerunt te.
Id est placuerunt tibi quia deuo
tio illarum mulierum fuit accep
ta christo licet non vixerunt cor
pus eius quia non inuenerunt eum
in sepulchro. Jam enim resurrexe
rat teste angelo. L filie regum. In
ter enim illas mulieres fuerunt
maria iacob et salome que fuerunt
sorores beate virginis marie ex p
te matris de qua certum est quod des
cendit de stirpe dauid et aliorum re
um a dauid descendit per di
uersas generationes. Et idem ve
risimile est de suis sororibus et de
beata maria magdalena et Martha
et alijs sanctis dominabus de ihe
rusalem et finibus eius ideo dican
tur. H filie regum. L honore tuo. Illa
ei vngentem faciem volebat ad cristi

honore. **M**istica sic exponitur. **M**irra mortem significat quaz pro hominum salute christus suscepit. **C**uttawro est species que pellit tumores a duricias quat que pulcre incarnationi domini comparatur quia duriciem et elacionem cordis humani sancta predicacione dissoluit. **C**asia que a medicis fistula dicitur que crescit in locis aquosis que redemptionem generis humani per aquaz baptismatis imbecitat

Jeronimus.

Hec autem virtutum a gratiarum aromata defluerunt sponse sancte scilicet ecclesie. **L**axamentis eius. **H**is est ab assumpta carne que huc vestimento diuinitas se circūdidit

Cassiodorus. **E**t pulcritudo sponse uidebitur a dominibus eburneis id est a cordibus castis quoniam elephas cuius ossa eburnea dicuntur nimie castitatis asseritur que inter quadripedia a sensu plurimo ualet a temperanter miscetur femine sue a coniuge secunda non utitur. **H**oc pudicis feminis decenter aptatum est quia ille in domibus eburneis mansisse noscuntur que per castitatem christi domini precepta secute sunt. **H**anc translationem probauerunt dilectissimi patres **Augustinus** a **Jeronimus.** ex quibus domibus delectauerunt te

Jeronimus. honorando nomen maiestatis tue a laudando misericordiam tuam filie regum.

Cassiodorus. id est anime fidelium que bene a sancte regunt corpora sua in honore tuo. id est ad honorem nominis tui. non sibi quod bene agunt sed tue laudi attribuentes. **P**ostquam sponsi christi pulcritudo laudata est a uirtutibus eius asserita. potestas que eius narrata est a nuptiali gaudio odoris suauissimi sub mysticis interpretationibus noscuntur adhibiti. **C**o sequenter hic ostenditur unde ipsius regine ueniat mirabilis pulcritudo cum dicitur

Nicolaus.

Astitit regina. **I**dem scilicet sancta ecclesia sponsa christi. **L**a dexteris tuis. **H**oc est in potioribus bonis sponsi. **S**tat modo regens fidelis a seruens christo in bonis gratie. **S**tabit pro hac uita regnans a beatis christi in bonis glorie cui dicitur. **V**enite benedicti patris mei nec astitit nuda sed in uestitu decorato. **P**er hoc intelligitur decor sapientie que resulget in ecclesia. **R**estita est ergo doctrina sapientie circumdata uarietate scilicet carismatum a uirtutum.

Cassiodorus. **V**l circumdata uarietate linguarum multarum dum in unitate fidei laudantium quia omnis gens secundum suam patriam in ecclesia psallit auctori. **S**ponsi laude cantat nunc sponse preciosa totidem modis si longe submissis atque humiliter efferuntur. **S**tanz ergo nunc ecce constitute ad dextram uis in bonis gratie ipsius propheta

alloquitur di

Nicolaus

Hubi legē euangelicam filia
quia a christo renata. vide in
telligendo. Et in dīma aurem tuam
ad obediendum voluntati dei. et
obliuiscere populum tuum vide
licet in deorum a gentiliū

Jeronimus Vel obliuiscere vicia et

peccata. et domum patris tui id

est dyabolus. **Hugo** Vel domum

tolū patris tui id

est consortium et cohabitationē

peccatorum qui sunt domus patris

tui dyaboli cuius filia fuisti ante

quā facta esses filia christi p̄ fidem

Et si hoc feceris decora eris coram

sponso tuo. **Et concupiscet rex**

scilicet christus decorem tuum

id est te decoram. **Dic** versicul⁹ po

test aptari cuilibet anime fideli. **O**

filia audi horas ecclesiastica s au

di sermones audi precepta superi

orū. Audi p̄ces paup̄is. audi dei

inspirationes. audi sacram lectio

nem. Vide libros. vide crucem i ec

clesia in memoria crucifixi. vide ex

empla sanctorum. vide cōscientiā

tuum. vide iudicium futurum. Et i

dīma aurem tuam vt obediās dīni

ne voluntati. a obliuiscere populū

tuum contemnendū praūorum cō

sortia. a domum patris tui id est

mundum a concupiscet rex crist⁹

decorem tuū **Jeronim⁹** sig

um **er**as

in domo patris tui. sed nunc ascen

dis post baptismum viens ablu

ta vel gratia fidei. cādis a quomā

ipse ē dominus deus tuus. Ia que

redempta. **Hugo** Let. li te Las

es orabunt cū

omnes populi de quib⁹ collecta

es. probatio. q̄a. **Et filie tyri**

lib est gen. **Nico** Nam tyrus

fu it ciuitas

gentiliū a ideo per filias tyri itel

liguntur ciuitates gentiliū con

uersi ad fidem per predicationem

apostolorum qui adorabunt eū. in

muneribus. se ipsos in obsequi

um christi offerentes. vultus tu

um deprecabuntur omnes diuites

plebis. Videmus enim impletum

quod principes mundi a potentes ho

norant christum a ecclesiam suā

humiliter se ei subiiciendo.

Jeronimus Hoc etiā tres

reges fecerūt

qui non tantum verbis sed etiā

muneribus adorauerunt christū

Calliodor Prop̄ha mu

tans simonez

de secūda persona ad tertiam ad

huc in ecclesie precomio p̄seuerat

dicens. Om̄is gloria eius fi

lie regis. Gloria est siquidem ec

clesie quando filie principum siue

iustorum conuertuntur ad domi

num a secreta se cupiunt de uocē

cordis offerre. abintus. si secreto

consciencie vbi interior homo taci

ta cogitatioe reuoluit quod ad di

uina misteria pertinere cognoscit.

Nico Vel omnis gloria ecclē

oi carismatum a virtutum a non

in magno apparatu exteriori. **Idē**

subditur. in fimbrijs aureis lib ē

in sapientie doctrinis. Circumam-
ctavarietatibus. Inmersoruz vide
licet statuum qui sunt in ecclesia
dei. vel in varietatibus gratiarum
a virtutum que sunt in personis
statuum pre-

Hu. Sequit laus
dictorum. **Hu.** spose a comi-
tatu cum subditur. **Hu.** Adducentur
regi. Christo per predicationem
apostolorum a aliorum saraceni
virgines. Omnes homines integri-
tatem mentis a corporis servantes

Jeroni. post eam. Id est
apostolica institutione fundata;
multi conuertuntur ab christum
Traslatio hebraica habet virgines
sequuntur
cam

Nicolaus
quia multe nobiles puellae spreto
maritali thoro virginitatem suam
conseruauerunt christo quod credit
ab honore ecclesie de qua hic lo-
quitur per similitudinem regie quam
sequuntur domelle ad honorem
eius nec sole virgines adducunt
christo in fi

Cassiodor.
sed a proxime eius. Id est vidue
caste que gradu inferiori iunguntur
a si non sunt virgines tamen tanquam
proxime virginitati quia caste con-
sequentes fructum sexagesimorum.
Lafferentur tibi. O christe. Et vide
in ipsis nominibus non nimiam
esse distantiam. virgines dixit ad-
duci quia corporis integritate ro-
buste sunt. Viduas vero dicit af-
ferri quia plerumque fracte diuersis
solicitudinibus corporis imbecil-

litate fatigantur. **HUGO** Quod au-
tem ad-

ducentur subiungit dicens. **Offe-**
rentur in leticia. cordis. a exul-
tatione. corporis. adducuntur in
templum re-

Nicolaus

quia ad seruendum regi christo
non placerent ei sed magis displice-
rent. quod patet de virginibus
que consecrabantur ad seruandum
de xste. Sequitur laus spose a fe-
cunditate proles. a conuertit psal-
mistam verbum suum ad regem cri-
stum dicens. **Pro** patribus tuis.
id est loco patrum tuo cum secundum
naturam humanam qui fuerunt pa-
triarche reges sanctia prophete ex
quibus descendit christus secundum
carnem. nate sunt tibi filii. Id est
apostoli et. lxxij. discipuli qui pri-
archis a prophetis successerunt.
Lconstitues eos principes super om-
nem terram. in spiritualibus qua
constituti sunt episcopi per diuersas
partes orbis. Et quia ita ordinata est
ecclesia et confirmata. **Reolme**
mor ero nominis tui domine. Id est
fame a glorie tue memoriam ago
in generatione a generationem
Ltranslatio romana habet memo-
res erunt quia per doctrinam quam
seminauerunt apostoli sancti et
episcopi et quam in scripto dimiserunt
a rederunt a reducent ad memo-
riam facta crisi regis. generacioni-
bus sibi succedentibus usque ad fi-
nem mundi. **Idem** subditur.

Propterea populi. credentes p-
eorum doctrina. Lconfitentur

tibi confessione laudis in eternū
In fine sine let in seculum seculi
hoc est in vita presentia in futura
quia ista laus non solum est in p
senti sed erit potior in futuro sicut q
dicitur infra psalmo. lxxviii. Bea
ti qui habitant in domo tua domi
ne in secula seculorū laudabūt te

Cassiodor. Ecce epytha
lamium glo
riofum psalmo gphi. iocunda ex
ultatione completum est. Ecce
spōi laus sponse qz ammābili va
rietate celebrata est. spiritualis co
pule coniugium in virginitatib9
perseuerans. amor castus caritas
eterna. vinculu9 quod nullo fine
dissoluitur. O beata sponsa que nō
societate carnali sed inuolabili vi
culo caritatis coniuncta est tante
maiestati cristo dilecto eterni pa
tris filio. cuius virtus ultra omīs
virtutes est. pulchritudo sup omīs
decors. potentia inenarrabilis.
pietas singularis. In his itaqz nu
ptijs tympana prophetarum sā
cta exultatione condamant. apo
stolorum organa dulcissima soci
etate respondent. martirum cytha
re nō cordis carnalibus sed virtu
tibus canūt. h scō9 chor9 spiritua
libus fistulis gratissimum pmiul
cet auditum. hic talis musica ge
ritur per quam humana leticia sa
lubriter vineatur. **Pastifumus O**
lone rex cōiuiio nuptiali. delicias
celestes hautimus. presta nobis
ihesu criste sponse mirabil' vt qui
hic spe letati sumus in futuro etiā
perfectissimo gaudio repleamur

qui cum patre a spir' tu sancto vi
uis a regnas deus per omnia secu
la seculorum Amen

Psalmus. xlv.

Deus noster
refugiū Titulu9 i finē fi
lij9 chorē pro archanis

Psalmus Cassiodo. In finem
notuz est
quemadmodum ab dominum cri
stum possit referri. Ipse est finis
noster qui nos perficit a non con
sumit. filios autem chorē significa
re diximus imitatores passionis
christi. ex quoru9 persona psalm9
iste cantatur. pro archanis vō ad
uentum domini significat saluato
ris quem diuinitatis sue miābili
secreto pro humani generis redē
ptione dispo

Jeronimus

Dic enim psalmus docet nos spe9
nostram in illum debere ponē qui
solus potest nos de tribulationib9
liberaē. **Filij ergo chorē qui fideles**
debent intelligi christiani. In pri
cipio psalmi non se timere profite
tur perturbationes seculi dicētes

Deus noster. **per veram fidem**
a confessio

Cassiod.

refugiū quoniam nos de ani
me periculo liberaēt. **a virtus** quo
niam stabiliter mentes nostras
ab iniquo seculi errore custodit.

August. Sunt quedam estu
gia vbi non est viz

quo quisq; au; fugerit magis infir-
matu; q̄ confirmatur. verbi gra-
tia. Cum fugis ad aliquem; in secu-
lo magnum vt facias tibi potest;
amicum. refugium videtur. Tanta-
tamen huius seculi incerta sunt a
ita potentium ruine crebrescunt q̄
tibi ane vt cum ad tale refugium p-
ueneris. plus ibi timere incipias.
antra tantum cause tue timebas.
tunc cum ad talem confugeris de-
illo etiam timebis. Multi enim ca-
dentibus illis. questi sunt quos
nemo quereret si non ad tales con-
fugissent. tale non est refugium no-
stru; quod sic infirmatur sed deus
qui est victus. a adiutor in tribu-
lationibus. In quibus ad dominu;
refugiendum; est siue sit tribulatio
in re familiari siue in salute corpo-
ris siue de periculo carorum. siue
de aliqua re ad huius vite susten-
tationem necessaria. **O**mnino aliud
refugium non debet esse christiano
q̄ saluator eius. veruntamen ka-
rissimam inter omnes tribulationes
anime humane nulla e; maior tri-
bulatio q̄ conscientia delictorum.
Nam si in conscientia hominis vul-
nus peccati non sit. vbiunq; ali-
bi passus fuerit tribulationes. il-
lic confugiet. a ibi inueniet deum.
Si autem ibi requies non est p-
pter abundantiam iniquitatum.
confugiat ad deum. quoniam ad-
iutor factus est dominus. dimitten-
do peccata. Et ne tribulationes leues
putares addidit. que iuenerunt
nos nimis. **A**lia est tribulatio qua;
tu inuenis considerans peccatum

atum sine aliamus ammonitione.
a diuis tribulatione a dolore in
ue **G**losa **A**lia est quando
mi quis alterius per-
suasione permittit peccatum suu; co-
gnoscens. Et vtrobiq; rogandus
est deus qui est adiutor in tribula-
tionibus. Sequitur vox fidelium in
primitiua ecclesia existentium q̄
dicunt. **P**ropterea. Quia deus.
adiutor noster est. Non timebitur.
dum turbabitur. **H**ugo id est
tur terra. **H**ugo gene-
ratio iudeorum qui terrena sapiunt
La transferent montes. v. apli ra-
dicos doctrine veri sol xpi pmo sus-
cipientes. In cor maris. v. ad ge-
nilitatem in latam amaritudinem;
peccatorum idolatrie dimersam.
Hoc factum est quando apostoli
relictis incredulis iudeis. ad predi-
candum gentibus transierunt si-
cut paulus a barnabas dixerunt
ad iudeos actu. xiiij. quoniam epu-
listis verbum dei a indignos ve-
iudicatis eterne vite. Ecce conuer-
timur ad gentes. **C**onuerunt.
apostoli. a turbate sunt aque. id
est populi ad penitentiam sono p-
dicationis. **L**eo. videlicet aploz
Jeronimus **L** conturbati
sunt motus
id est excelsoes seculi potestates
a principes gentium. In fortitudi-
ne eius. id est predicatione forti-
tudinis spiritus. **H**ugo **M**o-
sandi
ter autem possunt exponi duo pre-
dicti versus hoc modo. **P**ropterea.
quia deus est fortitudo a refugium;

nostrem **L**non timebimus **J** in p
 senti molestiam temptationum **L**
 tum turbabitur terra **J** id est ter
 reni amatores seculi qui in die iu
 dicii turbabuntur cum viderint
 iustos stare gloriosos quos hic
 spreuerunt a persecuti sunt vt igno
 miniosos vnde de ipsis dicitur sa
 pientie v. videbunt a turbabunt
 timore horribili. modo vero non
 turbantur sed in pace requiescunt
Vnde dicitur de ipsis **Job xxi.**
 Domus eorum secure sunt et pa
 rate sed dominus expectat tempus
 quo sepabuntur iusti ab iniustis
La transferentur montes **J** id est fu
 perbi et elati huius seculi **L** in cor
 maris **J** id est in profundum eter
 ne amaritudinis. de quorum sup
 boru delictis sub die dicitur **S**onu
 erunt a turbate sunt aque eorum
J id est delictis eorum terrene que
 habent in superficie claritatem et
 in fundo feces. **C**laritas est presens
 delectatio. feces est eterna damna
 cio. propter delectationem dicit. so
 nueerunt. aque clare descendentes
 de fonte sonant a sitim prouocant
Propter feces damnationis dicit
 turbate sunt aque sed stulti ama
 tores mundi non respiciunt nec at
 tendere volunt nisi claritatem tem
 poralium deliciarum sed incessan
 ter eis vtuntur non attendentes quod
 oportebit eos postmodum feces
 bibere in supplicijs eternis **ezech.**
xxij. Potabis vsq; ad feces de qui
 bus peccatoribus adhuc sub die
LConturbati sunt montes **J** hoc est
 homines quantumcumq; alti a po

fontes **L**in fortitudine eius **J** id est
 dei qui fortissimus est vt dicit **Job**
ix. quasi dicat imo dominus qui
 totum suu calicem bibit et omis
 sancti eius cum ipso. primo feces
 id est persecutiones a tribulatio
 nes in hoc mundo biberunt qui mo
 do in eterna vita gaudiu bibunt
Vos ergo amatores mundi qui
 hic bibitis delectationem et gau
 dium dominus faciet ex sua forti
 tudine vos postea bibere feces ve
 strarum deliciarum id est eterna
 tribulati onem **Castiodorus**
 Superius terroris habitos dixit
 quos de predicatione noua apo
 stolorum mundus accepit. **N**unc
 beneficia que collata sunt ecclesie
 de aduentu domini saluatoris edi
 cuntur vnde dicit **F**luminis im
 petus **Jeronimus** Post
 eos cultus gentilium abluo bap
 tismi vel irrigatio seu inundatio
 spiritus sancti **L**etificat ciuitatem
 dei **J** id est ecclesiaz que est congre
 gatio fide li um. **HUGO** Et speciali
 tur hoc de missione spiritus sancti
 in die penthecostes **F**luminis im
 petus. quia spiritus sanctus venit
 subito vnde actu secundo **F**actus
 est repente de celo sonus ac. **L**facti
 ficauit tabernaculum suu **J** id est
 firmavit ecclesiam suam militan
 te in qua per fidem habitat **L**altissi
 mus **J** id est christus **D**eus **J** ma
 net **L**in medio eius **J** quia ipse dicit
Mathe. decimo octauo **V**bi duo v
 q. iij.

tres congregati fuerint in nomine meo . ibi sum in medio eorum et ibi non commouebitur . Ecclesia in tribulationibus quia fundata est supra firmam petram . id est christum . a porte inferi non preualebit aduersus eam . Adiuuabit eam deus . In seculi aduersitate labora tem . mane . id est in principio conuersionis a bone operatiois a hoc . Libitaculo . id est per illuminacionem spiritus sancti . Sequitur de conuersione gentium per quam ciuitas ecclesie est impleta . Unde dicitur .

Qonturbate sunt gentes . salubri conturbatione a apostolorum predicacione a miraculorum operacione . a inclinata sunt regna . id est reges a populi gentium . inclinati a humiliati sunt ad adorandum christum sub iugo fidei . dedit vocem suam . id est predicacionem suam . per ora apostolorum .

Jeronimus

La commota est terra . id est gentilitas mota a conuersa est ad fidem christi . Dominus virtutum . angelorum . nobiscum . quia per assumptionem carnis princeps factus est nobis . Id dicitur emanuel hoc est nobiscum deus susceptor noster . Ieremem pro nobis suscipiens . qui est deus iacob .

Hugo id est iunioris populi videlicet christianam per iacob significati ex eo quod iacob supplantare non cessat . Nam iacob supplantans interpretatur

Cassiodorus Deinde in uitat pro

pheta populos videt magnalia domini saluatoris que facta sunt tempore incarnationis sue dicens

Hugo Venite . passibus fidei . a videte . id est intelligit . Lopea domini . que tempore sue incarnationis fecit de quibus subditur . que posuit prodigia super terram . id est mirabilia et inassuetata .

Cassiodorus

Quando virgo concepit . stella magis apparuit . angelorum chorus natiuitatem domini sui predicauit pacem quia orbe uniuerso edidit . Unde subditur . auferens bellasque ad finem terre .

Jeronimus

Nam omnia bella in aduentu domini quiescere multorum narrat historia .

Cassiodorus

Quod non humanis viribus sed christi domini corporali presentia probatur effectum .

Hugo Ac si dicat tanquam . ita pax erit in aduentu christi quod versus istorum non magis erit in terra veluti si essent contrita confracta a combusta .

Gregorius . meam . sed magis intelligendum est dominum aufere spiritualia bella ab ecclesia ubi deus conterit arcum cum occulta insidiantium machinamenta dissoluit . Arma confringit cum ea que contra se erecta fuerant patrocina humana comminuit . Sci

ta igni comburit quando peccan-
cium mētes obstinata se duricia
defendentes ad patientie et confes-
sionis ardore; spi-ritus sancti calo-
re succen- **Calliod.** Erue nos
dit. bone rex
armis dyabolicis quibus non de-
fendimur si grauamur a illo nos
spiritali gladio precinge qui no-
bis salutem conferat et munimen.

Hugo Ipse enim aufert a vo-
bis diabolica tella; et
committit vicia non ut otiosi si-
tis sed ut ei intendatis. Unde ipse
in persona sua consequenter loqui-
tur dicens **Vacate** deo a non se-
culo. et videte. **Jeronim**
intelligendo

Gregorius Quomiam ego sum deus. Qui vos
redimam a dimittam peccata vestra
v. moraliū
qui terrenarum actionum strepi-
tus pro diuino amore intermitten-
do postponunt ne dum ima indefi-
nenter occupant. cor funditus a
summis cadat. Sciunt enim san-
cti viri quod nequaquam mens ad super-
na attollitur. si curarum tumultibus
continue occupatur. Qui deo vaca-
re negligit suo sibi iudicio lumen
eius visiois abscondit. Qui ergo
temporalibus rebus occupantur
tunc bene exteriora disponunt quā-
do solite ad interiora refugiunt.
cum nequaquam perturbationum fo-
ras strepitus diligunt. sed apud
semetipsos intus in tranquillita-
tis sinu requiescunt. prave enim mē-
tes temporalium rerum tumultus

intra semetipsas versare non cre-
sant etiam cum vacant. et ocio
se sunt. In cogitatione enim seuiant
depicta que amant. Et quous nil ex-
terius faciant. apud semetipsos
tamen sub pondere inquiete quie-
tis elaborant. quibus si earundem
rerum administratio prebeat se-
metipsos funditus deserunt et fu-
gitiva hec temporalia per intenti-
onis cursum continuis cogitatio-
num passibus sequuntur. pie autē
mentes hec cum desunt non que-
runt. et grauius cum assunt ferunt
quia exteriorum curas a se exire
pertimescunt. **Jeronimus**

Vacate ergo ut me cognoscatis
et non in aliud perturbationem exalta-
to: in gentibus. **Augustinus**

quando conuertentur ad fidem. Et
postquam plenitudo gentium incre-
uerit. exaltabor in terra. sed est in-
uideat omnes dicant quod sequi-
tur. Dominus virtutum nobiscum
susceptor et noster deus iacob.

Calliodorus Deus autē
iacob idē
frequenter apponitur ut christiani
populi victoria dedaretur qui hec
sit tempore posterior. primum ta-
men populum scilicet iudaicum fi-
deli deuotione transcendit.

Hugo Illorum precipue cri-
stianorum susceptor
est dominus qui hic luctantur co-
tra temptationes. et vicia supplan-
tant. quibus post pugnam prese-
tis vite profecto dicit illud quod
·q·ij.

didum est iacob genes. xxi. Non
weateris vltra iacob sed israel
erit nomen tuum id est amplius
non eritis in licta sed in victoria co
ronati de cetero vj debitis deu; facie
ad faciem in vita eterna. ad quaz
nos perducatur ipse cuius gracia
victores sumus dominus noster
ihesus christus cui e honor a glo
ria in secula seculorum Amen.

Psalm. xlvj.

OMnes gen
tes plaudi

Titulus. In finem p
filijs chore Et patet
ex quinq; titulis psalmoru imme
diate prebi. **Hugo** Gentes
torum. **Hugo** quas in
precedenti psalmo veauit ad fide
iam conuersas in hoc psalmo in
persona apostolorum inuitat ad
laudem christi dicens.

OMnes gētes que recepistis
beneficium gracie dei.

Jeronimus [plaudite]
id e lauda
te deum non solum voce sed ma ni
bus. Id est bonis operibus.

Cassiodorus Plau
dunt
manibus qui elemosinas faciunt.
qui egrotis misericorditer seruiunt
et mandatum dei adimplent. Et ne
solis talibus gaudijs tererem?
addit. **Jubila** **Jeronim?**
te deo.]

In ipso corde et omniu; membro
rum officio exultate. **Jubitus** est
ineffabile gaudium quod nec ta
ceri potest. nec litteris potest ho
mo comprehendere quantum deu;
debeat laudare. [ivo ce exultacois.]

Cassiodorus significas
psalmobi
am que deo pro nominis sui maie
state persoluitur perfectissime co
monens vt ad laudem dei sic ma
nus peragat. quatinus gloriam
eius humana lingua non taceat.
deat enim vt precepta domini sui
a lingua canat a manus opere
Consequēter subdit causas iubi
landia laudandi dicens. **Q**uoni
am dominus excelsus.]

Nicolaus quia transcen
dit omnem in
tellectum creatum et p sequeus
omnem laudem sibi oblatam secu
du q bē ecclesiastici qdēgesimo
tercio **Benedicentes** dominum.
exaltate eum quantum potestis.
maior est enim oī laude [eribil.]

Cassiodorus quia ipse
iudicatu
rus est mundum. **Lex** magnus su
per omnem terraz. sicut ipse post
resurrectionem suam dicit. Data e
mibi omnis potestas in celo et i
ter. **Hugo** **V**biat popu
ra **Hugo** **lo**s nobis. **v**ox apo
stolorū e quibus subiecti sunt in
ecclesia populi. **Et** gentes. **co**nū
sas ab fide. **sub** pedibus nostris
Id est sub nostra dominatione a
regimine. **Modus** est loquendi si
cut vulgo dicimus. **Ite** tenet eū

sub pedibus eius dominatur ei Et h^o
quidē non indiscete facit sed

Elegit nobis in hereditate in su-
am id est sua dispositione discre-
ta commisit nobis ecclesiam ex gē-
tibus congregatam habentem L
speciem iacob quem dilexit I quia
sicut iacob dedit edulium lentis p-
primogenitura esau ut habetur
genesis vicefimo quinto ita fidelis
populus christianus largitur ter-
rena ut bona celestia conquirat.
Sequitur vox apostolorum ad gē-
tes cōuersas dicens **A**scendit de-
us scilicet christus ad celum in
iubilo hoc est in ammirabili ex-
ultatio **J**eronimus. ^{quam} angeli
habuerunt dicentes. Tollite por-
tas principes vestras Jam redit
victor ex preliis L a dominus in vo-
ce tube in qua duo angeli tanq̄ tu-
ba illo ascendente apostolis dix-
erunt. Viri galylei quid ammirati-
mini **V**ie ihesus qui assumptus
est a vobis. sic veniet quem admo-
dum vidistis eum euntem in celis
ut mundus infirmus crederet q̄
talibus preconijis personaret.

Hugo quia ergo dominus
ascendit ut nobis lo-
cum prepararet sicut iubilauerūt
apostoli a angeli sic et propheta
aut vox apostolorum monet nos
ad laudandum creatorem ac redē-
ptorem nostrum dicens L **P**sal-
lite deo nostro domino ihesu chri-
sto tomis operibus ipsum laudā-
do L psallite regi nostro psallite

Jeronimus Qui oppresso

mortis dominatu carnem cui qua
ia cuit in sepulcro eduxit ad celis
Et bene dico psallite **Q**uoniam
ipse christus est L rex omnis ter-
re deus Inon solum in iudea sed in
omni terra fidei lumie declarat⁹ ē

Augustinus L psallite
sapienter
Ibid est intelligenter ut non queta-
mus sonus auris sed lumē cordis

Cassiodorus. ^{Remo} enim
quicq̄ sapienter facit quod non
intelligit. Venerunt filij chore ad
futuri seculi felicitatem perpetuam
ubi iam dicunt dominus regnatu-
rum in vnde sub **J**eronimus
dit

Regnabit deus I id est christ⁹
L super gentes I quas in heredita-
te accepit a patre sicut i alio psal-
mo dicit. Dabo tibi gentes in her-
editatem tuam **C**assiodorus⁹

Ram quia nunc regnet tunc ta-
men proprie regnare dicitur quan-
do in suis fidelibus euidentius ha-
bitare monstratur super L omnes
gentes I iherusalem celestem signi-
ficat que ex omnibus nationib⁹
adunatur L deus sedet super sedem
sanctam suam L ad dexteram patris
regnans per secula seculorum. Et
intuere q̄ ipaz sedē scāz dicit ne itelli-
gēs aliqua insensata a ratione ca-
reca h virtutes a thronos quib⁹
ille gl'osus regnator infidet **P**ost
hoc eē de scis itelligi. Nā si q̄s ha-
beat bñficiū tunc cōuersationis. a
ipse sit sine dubio cella regat⁹ si

alacrius intendas totum contra p
fidos dicitur ut audita xpi ptate
succumbant qui humilitatem eis
putant esse contemnendam

Princes populorum lib est q
primi erant de gentibus venerunt
ad fidem de quibus ille centurio erat
cuius fides commendatur in euā
gelio. congregati sunt cum deo abra
ham. lib est simul crediderunt in
christum qui est deus abraham

Hugo Ecce impletum est quod
dominus dicit. Mat
in. Potens est deus de lapidibus
istis suscitare filios abrahe

Cassiodorus quia ex
pulsis i
fidelibus iudeis qui carne tantum
et non operibus erant filii. pleitu
dinem gentium intromisit ad illam
promissionis beatitudinem possi
dendam quam promiserat abrahe
et semini eius. Filii autem ipsius
per sanctam fidem facti sunt qui
carnis semine non fuerunt. Vel
principes populorum id est apo
stoli congregati sunt cum deo abra
ham id est cum christo ab iudica
dum orbem terrarum. Sic enim et
dominus in euangelio ait. Cum se
derit filius hominis in sede maie
statis sue sedebitis et vos super se
des duodecim iudicantes duodecim
tribus israel. quoniam ipsi apo
stoli dicuntur. dñj per gratiam

Hugo Fortes terre lib est
fortes in fide. vehementer
elevati sunt. signis avirtutibus
vel iudei qui dicuntur dñj. Juxta
illud. Ego dixi dñj estis

Jeronimus Elevati sunt
in superbia
et relictis celestibus terrena concu
piscerunt. quibus dicitur sicut homi
nes moiemimi. Isti a deo abrahe
vel apostolis eis sunt iudicandi
Nos vero oremus dominum ut de
posito omni tumore superbie ita il
li coniungamur in hoc seculo. ut i
iudicio a sinistra parte disjuncti non
inveniamur in nobis quod damnet
in pena sed quod pietate multipli
ci provehat ad coronam qui est be
nedictus in secula seculorum. Amen

Psalmus xlvij.

Magnus do
minus et

laudabilis nimis in
ciuitate dei nostri in monte sa. Ti
tu **Cassiodorus** Psalmus
canticum filii
chori in secunda sabbati Sab
batum est quod populus iudeo
rum observare videbatur.

Hugo prima sabbati hoc
est prima die post
sabbatum dominus resurrexit. Un
de **Psalmus** vice simo tertio prepo
nitur talis titulus **Psalmus** da
uid prima sabbati quia in eo agi
tur de domini resurrectione

Jeronimus Secun
da vero
sabbati eius ecclesia catholica
fundata est in fide quando dixit

dominus. Et super hanc petram edifi-
cabo ecclesiam **HUGO** q̄a
meam

resurrectionem suam quasi seun-
da die fundauit ecclesiam suam p̄
apostolorum predicationem que
dicitur fundamentum fidei unde se-
sus tituli talis est psalmus iste q̄
est canticum laudis diuine in quo de-
scribitur canticum laudandi deū. cāta-
tur filiis chōe & ueris cristianis imi-
tatoribus cristi. pro his q̄ facta sūt
In secūda sabbati uidelicet p̄ fūda-
tione ecclesie **Materia** uero huius
psalmi est laus dei pro constitū-
tione & fundacione ecclesie que est ci-
uitas summi regis. propheta ergo
commendans ciuitatem hanc pri-
mo laudat eam a dignitate condi-
toris di. **Cassiodorus.**

Magnus dominus q̄a poten-
ter oīa facit & laudabilis q̄a
pulcre & mire omnia fecit. nimis
id est sine termino & fine in ciui-
tate dei nostri. id est in sancta eccle-
sia in qua fideles quasi ciues unī-
untur in fide & caritate. Et ne dubi-
tates ubi esset predicta ecclesia cō-
stituta intulit in monte scto ei
mons christus dominus est q̄
fundamentum & culmen est eccle-
sie sue. **Iste mons sctus est.** de q̄
daniel propheta ait. Creuit lapis
et factus est mons ita ut imple-
ret uniuersam faciem terre. Et ne-
crederes predictum montem loca-
lem ostendit eum amplissimum
dicens. **Undatur.** si fide catho-
lica per christum & apostolos. ex

ultatione uniuersae terre.]

HUGO id est ad exultationē
credentium in orbe ter-
rarum quia sicut dicitur actuum.
xiiij. Audientes gentes gauise sūt
& glorificabant uerbum domini.
Et crediderunt quotquot erant p̄-
ordinati ad uitam eternam. Ex q̄
bus autem fundata est ecclesia cō-
sequenter ostendit eam subiungit
mons syon. id est populus iuda-
icus. Latra aquilonis. id est po-
pulis gentilibus quem dyabolus te-
nebat per idolatriam captiuum
quod ysa. quoq̄ testatur qui dix-
isse dyabolum denunciat dicens.
Sedebit in monte testamenti in la-
teribus aquilonis. hi sunt ciuitas
regis magni. quia ex his duobus
populis collecta est ciuitas que ē
ecclesia uniuersalis. **Idem Jeroni-
mus et Augustinus.** Et sicut in
vna ciuitate sūt multe domus sic i
uniuersali ecclesia multe particu-
lares ecclesie in quibus a fide libe-
laudatur deus. Unde subbit
Deus in domibus eius. uidelicet
ciuitatis id ē in particularibus eccle-
sijs. Cognoscetur. cognitione fidei
cum suscipiet eam. quasi dicat
hanc cognitionem habebit a gra-
tia dei suscipientis eam in cura ut
medicus. Quomodo autem latra
aquilonis concurrunt ad ecclesiam
consequenter ostendit dicens.

Quomodo ecce reges terre. uideli-
cet tyranni sapientes terreni quo-
rum regnum erat in cultu idolorū
congregati sunt & conuenerunt
in unum. id est in unam prauam

voluntatem vt fideles affligerent
a destituerent. vel congregati sunt
cum fidelibus in fide

Jeronimus

conuenerunt in vnum id est in
vinitate ecclesie credentes in vnuz
lapide sum u angulari i fundamen
to fundatum. **Posi** quo qz reges
conuersi videntes gloriam et po
tentiam redemptoris a virtutes apo
stolorum. **hic** in opibus miraculorum
Lammirati sunt. **de** raris ac talibus
miraculis conturbati sunt. pro
peccatis suis commoti sunt. de in
fidelitate ad

Hugo

futuri iu
dicii. **L** apprehendit eos. **ab** agenda
penitentiam. **ibi** fuerunt dolores
de peccatis vt parturientis.
quia sicut mulier parturiens fili
um parit. sic a dolor penitentis af
fert fructum salutis. **in** spiritu ve
hemens

Jeronimus

Cum
corpa
coerere abstinentia ceperint. co
teret. **humiliatio** **naues** tharhis
lib est superbiama potentiam ge
tium qa tharhis i principio a na
uigatione negotiatorum supba
ac precellens facta est. **Ita** hic
compantur huic nauigio qui in
huius seculi fluctibus circumferu
tur oixento luxurie atqz vanitatis

Nicolaus

Juxta litteras
tres reges con
gregati sunt a conuenerunt adora
re dominum christum. **Et** videntes
stellam admirati sunt de quorum
aduentu herodes a iudei conturba
ti sunt a commoti sunt sicut dicitur

Matth. secundo **A**udiens rex herodes
turbatus est a omnis iheroso
lima cum illo. tremor apprehendit
eos. eo qz herodes timuit perdere re
gnam suam quia ex hoc intrinse
torquebatur. **Et** cum illudus esset
a magis ac faceret occidere infan
tes tunc ibi fuerunt dolores matru
vt parturientis. de occasione filio
rum suorum. **Et** herodes comperto
qz tres reges redissent in patriam
suam p naues tharhis. fecit ipas
naues. **in** spiritu vehementi. **id**
est in magna ira confingi et co
buri. **nam** in translatione hebra
ica sic habetur. **In** spiritu vrebimis
Et dicitur ab vno vris vtere id est
in spiritu combustionis vt habet
in scolastica historia. **Et** ibidem
dicitur qz tunc fuit adimpleta p
phetia ista. **Item** **Cassiodorus** de
curtis omnibus que facta fuerunt
in natiuitate domini saluatoris se
quitur digna conclusio ita fuisse
visum sicut antea fuerat proph
tatum. **Vnde** dicit. **Sicut** audui
mus. **La** prophetis. **hic** vidimus
adimpletum in aduentu christi
in ciuitate domini vietutum. **hoc**
est in sacra ecclesia militate qua cri
stus dominus angelorum possidet
et tuetur. **Cassiodorus**
in ciuitate dei nostri. **Repetitur** vt
ecclesiam catholicam solam intel
ligeres ne sibi hoc nomen heretico
rum conuenticula vendicarent. **Et**
ne istam ciuitatem dei temporales
intelligeres addit. **deus** fundauit
ea i eter. **Hugo** qui dicit eccā
num. **Hugo** no transfer

tur sicut synagoga que enim est
militans ecclesia eadem erit triu-
phans. Vel anagogice potest esse
vix eorum qui cum moriuntur ad
celum transcunt. Dicunt enim. sic
audiuimus per fidem. quia sicut di-
cit ab **romanos. x.** Fides est ex au-
ditu. sic vidimus per remuneratio-
nem. in ciuitate domini virtutum.
is est in illo regno celesti.

Collect. Unde legitur de du-
obus monachis
magne deuotionis sibi inuicem pol-
licentibus vt quis eorum primus
obiret. alteri superstitioni nunciaret
de gaudijs illius regni celestis qui-
bus anime fideles fruuntur. Unde
spiritus primi decedentis rediens
alteri aiebat. Sicut audiui fieri
in ciuitate domini virtutum in ciui-
tate dei nostri. Sequitur de aduen-
tu domini saluatoris gratias age-
do ei qui pro nobis venit in carnal-

Cassi. Unde fideles christiani
qui eis precepta sunt secu-
ti dicunt. **V**scipimus. **O** Deus
misericordiam tuam. Id est. domi-
num christum qui peruenit mun-
do misertus est. aptum nomen vt
misericordia vocaretur qui et salua-
tor vere dicitur. In medio templi
tui. hoc impletum fuit quando cri-
stus fuit a sanctissima matre sua
in synagoga illa iudeorum presen-
tatus sed illo populo iudeorum non
credente. vocate gentes misericor-
die munera perceperunt. In medio
templi dictum est vt non credenti-
um improbitas grauius argua-
tur qui contempserunt sequi que

in medio eorum con-
stat esse conspiciuntur. **Nicolau**

Sed nomen tuum. Id est. secundum
magnitudinem nominis tui que
est infinita. Ita laus tua in fines
terre. **Cassiodorus** Ac si
dicat

Sicut in toto orbe terrarum reueren-
tia tui nominis dilatatur. Ita in
ecclesia que per totum mundum
distenditur deuotio tibi laudis of-
fertur. Iusticia plena est dextera
tua. Per dexteram significat locum
vbi iusti sunt collocandi. Plena
est dextera eius iusticia qui in illa
partem recipiuntur qui ipsius mu-
neris iusti esse meruerunt. Item
augustinus et **Jeronimus.** **U**ter
mons syon. Id est ecclesia catho-
lica que in speculatione populi no-
scitur constituta. Nam syon specu-
latio interpretatur. Et exultent fi-
lie iudei.

Augustinus. Omnis
deus. **A**ugustinus. Omnis
filius confessoris filij iude sunt. quia in das
confessio interpretatur. Causam
subiungit dicens. Propter iudicia
tua domine. **Jeronimus**

hoc est propter iudicia tua occul-
ta quia reprobati sunt iudei et ele-
cti sunt gentes. **Hu.** Unde apo-
stolus ad
in fide

Hu. **S**olus ad
romanos vnde primo ait. O altitudo
diuiciarum sapientie et scientie dei
que occulta sunt iudicia tua et inue-
stigabiles vie tue. **O** **S**traidate hio
Id est defendite ecclesiam in cre-
dulitate vestra. **L** a complectimini
eam. In caritate. **N**arrate. hoc est

predicant. In turribus eius. Iam
dem a gloria christi. Turres. sūt
principes ecclesie quia sicut turris
fortis est. vndiq; speculatur. sic a
sancti fortes speculatores debent es
se. in genere humano.

Cassiodor.

vt a religioso sermone cessare nō
debeant quo sanctis ordinibus ob
secundant. **P**omite corda vestra
in virtute.

Jeronim⁹ ne se
eius. pare
mini a caritate quā docuit qz ecclē
prelati non solum predicant sed
hoc etiam opere habent implere. **L**
a distribuit domos eius. Id est
Oros doctores ecclesiarum distri
buit gradus ordinacōnum cano
nice a sancte. non premijs corrup
ti. non personarum acceptione p
adulationē di

Cassiodo.

lapi
distribuit autem gradus ecclesie
quia officia eius distincta ordina
tione disposuit. Sunt enim in illa
lectores subdiaconi diaconi pre
sbyteri episcopi. Et quous vna sit ec
clesia. officia tamē continet hono
rum varietate distincta. cui addi
tur. vt enarratis. **L**predicando ma
gnalia dei. **L**in progenie altera.

Jeronimus id est non so
lum his qui credunt sed his qui credituri sunt
Et quid inquit enarramus.

Cassiodorus **O**mnia
hic videt
et christus dominus qui carnali
bus oculus dignatus est apparē.
Hic est pronomen articulare

Hugo **L**est dominus de⁹ no
ster. qui nos creatur
a retemit. **S**teratio hęc nominis ē
nota confirmati
tionis

Nicolaus

Et dicit noster. qā ipse dedit se no
bis non solum in presenti p gra
tiam sed etiam in futuro per glori
am. **I**te o sequitur. **L**in eternum a in
seculum seculi. **C**al. ergo deum im
culti.

Cal.

mortalem sem
piternum sine fine potentissimum
christum dominum asserunt pre
dicandum. qui in se credentes iugi
ter protegit ac defendit vnde sūdi
tur. **L**ipse regit nos in secula. **L**re
git vtiq; nos ne cadamus.

Jeronimus Ipse enim hu
bricos a tor
tuosus gressus nostros dixerit in
se qui est via pacis a pax nostre
salu

Cassiodorus

Quā
ta ti
bi. **O** bone rex cura est hominū; q
bus tam multiplicem medicinā;
dignaris ingerere visionum. Non
vis semel dicere qz humanitatem
non patetis ignorare. vndiq; am
mones. vndiq; doces a fidem no
stram introducas personas da
mare facis vt locus ignorantie
funditus vitetur absadi. **M**erito
sanctus tuus. **J**ob dicit. **Q**uid fa
am tibi. **O** custos hominum. **T**u
prestas quod nos mereri posse
nesci

Collector **D**irigam⁹
igitur raris
fimi animum ad illam supnā dñi
virtutū ciuitatē vbi innumēabiliū
scōrum exercitus tāo letior exul

tat quanto hic durius existit affli-
 ctus. Laboremus illic peruenire ut
 quod hic audiuim⁹ ibi aliquādo
 mereamur videre quomodo illa ce-
 lestis ciuitas continua fruatur leti-
 cia ubi hymnifici angelorum cho-
 ri a societas superiorum ciuium
 vicissim de se omnes gratulatur.
 ad illam ciuitatis dei iocunditate;
 auidā deuotione properem⁹ ad con-
 templandum de siderabilem domi-
 nostri aspectum ut eum quez pre-
 sentis peregrinationis regē ac ducē
 habemus. etiam post huius uite
 terminum principem habeamus
 ac leticie largiorem. Qui cum pa-
 tre a spiritu sancto uiuit a regnat
 in secula seculorum Amen

Psalmus .xlviii.

Audite hec o-
 mnes gentes Titulus
 In fine filijs chore ps
 Cass. Tituli hui⁹ re-
 ba sicut sepe dē est cūda trahūe
 ad dominum saluatorem. Ipse ei
 in fine signatur. a per filios chore
 intelligitur. a per psalmus sine du-
 bio denunciat ut sub titulis pre-
 dictorum psalmorum sufficienter
 est dictum ut merito ipse uocem
 venturam esse sentiamus cui⁹ tot
 iudicij lāpabilis sermo pmitit
Augustinus Omnia di-
 uia eloq̄a
 salubria sunt bene intelligentib⁹.
 piculosa uo hīs qui ea uolunt ab-
 sui cordis pueritate; torquere.

potius q̄ suum cor ad eorum recti-
 tudinem corrigere. Nec est enī in
 hominibus magna et usitata per-
 uersitas quia cum debeant uiuere
 scdm voluntatem dei. deum uolunt
 uiuere scdm voluntatem suam. Et
 cū ipsi nolunt corrigi. illum uolūt
 de prauari. redum non arbitran-
 tes quod ille uult. sed quod ipsi
 uolunt. Solemus autē audire ho-
 mines murmurantes aduersus de-
 um; q̄ malis bene sit in hac uita. a
 boni laborent. quasi deus peruee-
 sus sit et nesciat qd̄ agat aut om-
 no auerit oculos suos a reb⁹ hu-
 manis. Murmurant ergo homines
 qui propterea deum uolunt colere
 ut hic illis bene sit. quādo uiderit
 eos qui deum non colunt pollē at-
 q̄ floreat felicitate terrena. se autē
 deum colentes labōare i angustia
 in necessitatibus. in pecunia cete-
 ris q̄ difficultatibus mortalitatis
 humane. Contra istam uocem et
 contra has blasphemias murmu-
 rantium cantat sermo dāmus

Jeronimus Vel spiritus
 sanctus in p-
 sona predicatorū hunc psalmum
 eo q̄ doceat mundi diuitias cū u-
 nis honoribus spernendas cauē-
 das q̄ etiam serpentis astucias q̄
 hominibus predictis cogitacōes
 immitit ifanas. In primis itaq̄
 omnem orbem ad audiendum dei
 uerbum instanter commonet di-
 cens

Audite hec omnes gentes]
 Vos omnes qui gentilitate
 id est bestialiter uiuistis.] au rib⁹]

cordis quibus deus audit. **Cassiodorus** per hoc quod dicitur. **Cassiodorus** ait qui habitatis orbem: accipimus christianos a iustos qui norunt orbem terrarum sic esse habitandum ut in eius sceleratis non implicentur erroribus. **Virg** terrigene id est peccatores qui vicia terrena sectantur. **La** filii hominum vos boni a rationales qui sequimini filium hominis. **Simul** in unum dives et pauper. **Dives** pertinet ad terrigenam qui innumeris peccatis probatur opulentus. **Pauper** respicit ad filios hominum qui ambitu huius seculi pauperes sunt ut futuras divitias plenissime consequantur sicut in euangelio dicit. **Beati** pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celo. **Augustinus** Quid per eum. **Augustinus** ista voluit significare nisi quia eloquia quae dicta sunt est audituri erant non solum peccatores a impij sed etiam iusti. **pmixto** modo audiunt omnes si contentum fuerit ad red dendam rationem sepabuntur qui sine causa audierunt. ab illis qui auribus percipiunt. omnes ergo simul in unum audiant docentes ne segregati ab invicem audiant iudicantes. **Et** quod est quod nunc audituri sunt. **Cassiodorus** **OS** meum loquetur sapientiam. **que** pertinet ad misteria divina declaranda quae absconditur insipientibus huius seculi a reuelata est pueris et meditatio cor-

dis mei prudentiaz. **que** pertinet ad mores probabiles instruendos. **Sic** omnis sermo divinus duabus his virtutibus plenissimus iudicatur. **Augustinus** Dixit enim me tunc. **Augustinus** ditatio cordis mei ne forte intelligeres eum tibi loqui qui in labijs haberet sapientiam. **Multi** enim in labijs habentia in corde non habent de quibus scriptura dicit. **Populus** iste labijs me honorat cor autem eorum longe est. **Hugo** Sapia a me proprie est in corde a ore. prudentia vero in opere. **Vnde** moraliter reprehenduntur illi qui cogitant et loquuntur multa bona a mis faciunt opando. **Cassiodorus** Postquam virtute eloquenti e sue mirabilis predicator duobus dixit in signibus contineri nunc quem admodum precepta sua possint ab humano genere suscipi aurem inclinatum se esse promisit ut cognosceret si predicatione eius populus devotus impleveret. **Vnde** dicitur. **Inclina** in parabolam aurem meam. **Parabola** est sermo exponens similitudines rerum videlicet cum per vineas intelligatur ecclesia quasi. **Nicolaus** **apli** **cabo** **intellectum** meum ad intelligendum verba legis a prophetarum que frequenter sunt parabolica et tunc potero lucide tradere ea alijs. **Deo** **subdit** **Hu** **Laperiam** **Lucide** **tur** **tedali** **psalmo** **is**

operatione a psalā dictum quod
est tangere. p̄p̄ositiōem meā. v̄ il
lud quod in corde p̄pono. Et ē sen
sus. factis oñdam que dico. Deide
incipit narrare que promisit se di
cturum. Et primo de pena malorū
que a timore incipit dicit in perso
na generatis hominis. **Quis** timebo
in die mala. hoc est in die iudicij
Sed nonne dominus in nocte veni
et. scdm illud **math. xxv.** Media
autem nocte clamor factus est. Ec
ce sponsus venit. sed iudicij dies di
citur dies p̄pter manifestationem
operum: que nuda a aperta sunt
oculis dei. vt dicitur. **v. ad cor. v.**
Facta questione respondet in p̄so
na malorum dicens. **Ideo** timēdū
est mihi. quā. **iniquitas calcanei**
mei circūdat me. **Calcaneus**
est extrema pars hominis a notat
finem vite eius v̄ mortem in qua i
niquitas v̄ pena pro iniquitate circū
dat hominem. hunc enim iniquitas
calcanei circūdat. qui extrema vi
te sue claudit sine scelerato. quod
reprobis contingere solet. De qb̄
subditur. **Qui** confidūt in virtute sua.
Nicola. Circa quod sciēdū
est q̄ iniquitas cir
cūdat impium p̄pter quam in iu
dicio condemnabitur. Ex duobus
principaliter oritur. sc̄. ex presentis
prosperitatis inordinato appetitu.
a ex future felicitatis contemptu.
Circa primū dicitur. qui confidūt
v̄ fiduciam a fidem ponunt in vir
tute sua v̄ in potestate temporali in
se a in amicis suis. **La** in multitudine
diuiciarum suarum glorianē.]

tanq̄ in summo lōno: a per conse
quens in abissum peccatorū labū
tur. tanq̄ circūdati calcaneo in
qui **Castiodo** **Re**cesse ē
tatis. ei vt tales
time aut finem. qui a de re munda
na misereri nolunt a p̄dōrum suo
rum penas conscia test e foemidāt
Hugo quos ostendit eē de
ceptos dicens. **Fr**ater non
redimit. **Nicolaus** q̄ nul
lus ab
illa sententia extreme damnatio
nis videlicet. **Ite** maledicti in ignē
eternum poterit redimi p̄ce vel p̄
cio fratris vel amicorum suorum.
scdm q̄ dicitur **puer. vi.** Zelus
a furor viri non parcat in die iudicij
dicte. nec adquiescet cuius sp̄ preci
bus: nec recipiet pro redemptione
plurima. **Sequitur** redimet ho
mo. **h̄** legitur interrogatiue qua
si dicat. **Ips**e peccator poterit ne
seipsum redimere. quasi dicat nō.
quia in inferno nulla est redem
ptio. **Ideo** sequitur. **nō** dabit dō
placationez suam. **lib** est sacrifici
um vel oblationem suam pro pec
catis suis. vnde sibi placetur de
us. **Et** precij redemptionis ani
me sue. **sim**iliter non poterit dare
quia erit extra statum merendi.
propter quod sequitur. **Et** labora
bit in eternuz. **in** tormentis perpe
tuis positus. **vi**uet adhuc in fine.]
vt semper sentiet penaz que a mo
rientibus sentitur. propter quod
dicitur **apocal. nono.** **In** diebus
illis querent homines mortem: et
non inuenient eam. a desiderabūt

mori a fugiet mors ab eis Et hoc
modo ex

ponit **Jeronimus**.
passus istum **o videbit.** Ad intelli
gentiam cuius sciendum est.

Jeronimus quod si amator
mundi vide
rit hominem sapientem in deo de
hoc mundo migrare dicit Quis hu
ic ieiunia : quid castitas : quid ele
mosine profuerunt . none ipse mor
tuus

Nicolaus Quia igitur
est. **Nicolaus** tur mun
dam homines vident iustos a in
iustos sapientes a stultos simili
modo mori reputant : quod non sit a
lia vita post mortem in qua iusti
premierentur a stulti puniantur . a
hec est occasio currendi ab vicia si
ne freno . Unde in persona talium
dicitur sapientie secundo **Et** michi
lo nati sumus . a post hec erimus
tanquam si non fuerimus . Et postea
adhibetur **Venite** ergo a fruamur
bonis que sunt a subditur . Nullum
pratum sit quod non pertransit
luxuria nostra . Et per consequens
tales ponunt finem suum ultimum
in vita sua . nec post mortem querunt
aliud nisi quod remaneat in hominum
memoria . sed per talia deueniunt
ad penam inferni . Igitur secundum istam
sententiam dicitur sic **o videbit.**

Hugo id est non credit aut
non intelliget **Interi**
tum **gehene** qui est eternus iuxta illud

Gregorius Qui cor in
figit : que sequuntur supplicia non
attendit . Unde in cantico deutero

nomini dicitur . **Vitam** sapientia
intelligerent : ac nouissima prou
derent . Peruersus ergo non prou
det futurum damnationis interitum
Cui viderit sapientes morientes
temporaliter . **Unde sapientie . vij .**
Vnus introitus est omnibus ad
vitam a similibus exitus : supple **Et**
carnem sed multum dissimilis **Et**
spiritum . quia iustus transit ad
gloriam iniustus ad penam **Vn**
de subditur . **Simul** insipiens .

Jeronimus Qui dei notitia
am habere con
temnit de quo apostolus ait **Ois**
ignorans ignorabitur **Et** stultus
peribunt . **Stultus** vero est qui in
diuicijs a non in deo sperat **Et** re
linquent alienis diuicias suas .

Augustinus Ego discatio
sensum istum
quia inclino in parabolam aurem
meam . a video non frustra sic lo
qui scripturam . **Vide** enim mul
tos iniquos mori : quibus succes
sores sunt filij iniquorum . filij sunt
filij alieni . **Omnes** enim iniquorum
sive filij sive parentes sive vicini
in hoc alieni sunt . quia illis de su
is diuicijs subuenire non possunt
Qui cumque in tribulatione tibi sub
uenire non possunt . alieni a te fa
cti sunt . **Fratres** enim ultius diuitis
sepulti in inferno successores diui
ciae suarum alieni fuerunt . quia
in flammis ei ardenti subuenire non
poterant . **Ait** enim . **Dato** quin
que fratres unum fratrem michi non
feci qui iacebat ad ianuam meam
Et tamen si in aliquo processerit

tur. Unde sequitur. Let sepulera eorum domus illorum. In quibus habitant corpora eorum. In eternum. I. huius seculi. vsq; ad resurrectionem. Vel ideo dicuntur hic esse **Jeronim** eorum tua habitatio. quia non resurgunt vt habeant vitam eternam. sed vt damnentur in pena.

Nicola Tabernacula eorum in progenie a progenie. Faciunt enim magnas a sumptuosas tibus que possunt permanere in multis generationibus ad conseruandaz eorum memoriam a famam. Unde adhuc subditur. Vocauerunt nomina sua. id est de derunt causam vt fama remaneret nominum eorum. In terris suis. quia magis curant de fama: a in vita: a post vitam in terra propria q̄ aliena. Simile legitur secundi regum decimo octauo de **Absalon**. Unde dicitur. **Doro Absalon** exierat sibi cum adhuc viueret titulum. id est statuum que est in valle regis. dixerat enim. Non habeo filium. et hoc monumentum nominis mei. Et vocatur manus **Absalon**: vsq; ad hanc diem. Duius causa erroris subditur cum dicitur. **Homo** cum in honore esset. Honor hominis consistit in hoc. q̄ factus est ad imaginem dei. Capax ipsius per cognitionem a amorem. et sic ordinatur ad beatitudinem eternam quam homo carnalis non intellexit. Ise esse ad imaginem dei forma

tum. Et ideo comparatus est iumentis insipientibus. eo q̄ eligat vitam voluptuosam que uocatur vita bestialis. primo ethicoz. Let similis factus est illis. quia subtrahendo honore imaginis dei p̄ diate non differt homo a brutis. Unde a in talium carnalium persona dicit ecclesiastes ter co. Unus est interitus hominis qui et iumentorum. et equa vtriusq; conditio. sicut moritur homo sic a illa moriuntur. nec habet aliquid homo iumento. **Hugo** Assimilatur enim homo equo per luxuriam. porco per gulositatem. Leoni per inconsideratam audaciam. Vulpi per dolositatem. Vrsu per crudelitatem. et sic de singulis.

Nicolaus. Hec via illorum id est progressus talis in vita presenti. scandalum ipsis. quia facit eos ruere de peccato in peccatum vt dictum est. a postea in ore suo complacibunt. quia iactant se de tali vita: tanq̄ assecuti felicitem huius seculi. Nam leudatur peccator in desiderijs anime sue a iniquus benedicatur. Sed quia non vident nec considerant penam sibi paratam post mortem. Ideo subditur. Sicut oues. scilicet ducte ad occisionem a hoc ignorantes sic isti in inferno positi sunt. id est ponentur post mortem. mors depascet eos. scilicet mors gelene que semper corrodit miseros sicut animalia herbas. vel sicut ve

84
nites corrodunt cadauera in sepul
cro. sic pena gehenne corrodet eos:
vt viuentes semper moriantur.
a moriendo semper uiuant in pe
nis. Deinde ostendit quis finis e
rit iustorum dicens. **E**t domina
buntur eorum. Id est malorum.
Iusti in matutino. hoc est post
dormitionem corporum in resurre
ctione mortuorum: quando iudex
ueniens ad iudicium sua daritate
illustrabit omnia que prius erant
in nocte. quia tunc dare discernen
tur pii ab impijs. Et isti videlicet
pii in beatitudine dominabuntur
Ideo subditur. Let auritium eorum
quod habebant ab amicis carna
libus in vita presenti. Veterascent
in inferno. quia totaliter cessabit
La gloria eorum. que tunc eis ver
titur in magnam confusionem et
penam. iuxta illud apocalipsis de
cimo octauo. Quantum gloria
uit se et in delicijs fuit. tantum da
te illi tormentum a ludum. Sed
quia iusti a talibus erunt liberi. Ioh
subditur. **U**eruntamen deus redi
met animam meam de manu infe
ri. id est de potestate dyaboli. Cui
acceperit me. De hac mortali vita
ad gloriam in eterna beatitudine.
iuxta illud. **J**ohannis decimo se
ptimo. Iterum veniam a accipiam
vos ad me ipsum. vt vbi ego sum
a vos sitis **Augustinus**.

Si visurus es hominem malum a
florentem: a dicturus es in anima
tua. deus ego cognoui facta huius
hominis. que scelera fecit iste ho

Mo. Et ecce floret terret: domina tur
a extollitur. caput illi non dolet.
nichil in domo eius diminutum e
Et timebis. a forte dicet cor tuum.
Me miserum puto. sine causa cre
didi. deus non respicit res huma
nas. Iratatur ergo deus nos dices
Ne timearis. Iquasi miser a pua
tus omnibus bonis temporalijs
Cum diues factus fuerit homo. I
uiuens carnaliter a mundane. La
cum multiplicata fuerit gloria do
mus eius. In diuicijs a in cogna
tis a in prole et amicis.

Cassiodorus. Vt quid dicit
gloria domus
eius. vt non solum ipse veruz eti
am omnes qui ad ipsius pertinet
magna pompa florere videantur

Nicolaus. Sed quare isti
non delectant ti
mere causam subiungit dicens.

Quoniam cum interierit non su
met omnia. Inimicus enim dicit: et
plus significat. scilicet qd nichil su
met neq. **Hugo**. Vt sit ne
tollet. gatio vni
uersalis. a non vniuersalitas ne
gata. Lueq. descendet euz eo gloria
eius. Id est prosperitas vite pntis

Cassiodorus. Descende
re mortu
os peccatores dicit quasi in pro
fundissimam foueam sed sine glo
ria seculari. sine turba satellitum.
sine presumptione gazatum. quo
niam nec valet aliud secum porta
re nisi vnde possit ardere. qd de for
mem in alia patria respicias que
hic mundissimuz preciosa velle

mirabaris. Et merito non descen-
det cum eo gloria eius.

Hugo. **L**uia anima sen-
sualis [eius.] .s. di-
uitis florentis in hoc seculo [in vi-
ta ipsius benedicetur.] & comenda-
bitur ab adulatoribus: qui assi-
stunt ta **Cassiodoro**. Et iter-
libus garri-
litates & epulas pastoribus suis
bene optare consueverunt.

Jeronim⁹ Benedicetur et
ergo a stultis pp-
ter potentiam. pp-ter victus & po-
tus affluentiam: qui sepe profe-
runt non de bene viuente sed de be-
ne pascente sententiam laudis

Augustin⁹ Tu dicis qd
manducauit
& bibit quia fecit quod voluit: q-
niam splendide est epulatus. Ideo
secum fecit bene. Ego dico secum ma-
le fecit. Et enim diues ille quando
quotidie epulabatur splendide:
bene sibi facere putabatur. Cum
autem cepit ardere apud inferos
tunc inuentum est male quod pu-
tabatur bene. Quod enim mandu-
cauerat apud superbos hoc digere
bat apud inferos. iniquitatem di-
co quam ore cordis manducabat
ergo in vita benedicetur et in mor-
te torque-

Nicolaus **O**bi-
bitur tibi. **O** domine patre te comen-
dans & laudans. **L** cum benefice-
ris ei. **I**id est cum operatus fueris
secum ad eius lucrum. temporales:
vel honorem: vel **Cassiod.**
aliud simile

qui si aliquis contrarium patitur
blasphemare & murmurare non de-
fuit. Nos autem pio corde omni
tempore collaudemus dominum qui
salutem nostram semper in ad-
uersis & in prosperis operatur

Nicolaus. **L** Introi-
bit vsq; in p-
genies patrum suorum. Descendens
cum eis ad infernum sicut fuit imi-
tator paternorum scelerum.

Jeronimus Magis enim
in diuicijs
q- in deo sperauit: sicut omnes pa-
tres eius. Ideo de eo dicitur Eijce
eum in tenebras exteriores. ibi
erit fletus & stridor dentium.

Cassiodorus Patres
enim ipsi
appellauit non tantum ex semine
carnis quantum ex morum imita-
tione secuti sunt. sicut in euangelio
dicit incredulis. Vos ex patre di-
abolo estis. **A**ddidit. **E**t vsq; i eter-
num non videbit lumen. **L** quia si-
cut peccata tenebrosa sunt. ita pec-
catoribus lumen sapientie aufertur.
Et bene dixit. in eternum non
videbit

Nicola⁹ Nam h-
lumen. **N**icola⁹. non ha-
bet lumen gratie neq; in futuro ha-
bebit lumen glorie.

Augustinus
quia et hic cum esset in tenebris
erat gaudens in falsis bonis & non
amans vera bona. & ideo hinc ad
tartarum ibit. & a tenebris somni-
orum excipient eum tenebre tor-
mentorum. **S** quare hoc. q- **H**omo
qui in honore esset non intellexit.

Cassiodoro. Nam quāuis peccator in honore sit dum viuit. tamen quā potest dei imaginem. id ē habet ratioꝝ secundum quam deberet suo creatori obedire. recte dicitur dignitatem suam non intelligere dum talia facit que ab ipso creatore videntur omnino discrepare propter quod comparatus est iumentis insipientibus et similibus factus est illis. Postquam enim omnia que fuerunt dicenda premonuit pulcherrimum psalmum repetita versus paulitate coneludit ut se peccator a malo proposito remoueret cum notatam deformitatem suam iterata increpatione cognosceret. Legendus est igitur sepe psalmus iste et in thesaurario memorie reponendus quando ipse in principio ammonet: ut cordis auribus audiatur. Ipse enim testatur eius meritum: qui cum ab vniuersis mundi partibus mouit studiose audiendum. totumque continet quicquid ad inspectiuam quicquid ad moralem pertinet disciplinam sicut supra pollicitus ē. dicens. **Os meum loquetur sapientiam et meditatio cordis mei prudentiam.**

Collecto ^{discam?} **Discam?** Igitur fratres karissimi mores nostros componere. temporalia cuncta despiciere. honorem transeuntem contemnerere. et eternam gloriam amare. Ad hoc enim dominus debet nobis intellectum ut mandatis eius obediamus. precepit enim ut amemus celestia et contemnamus terrena

ante dicit. Nolite diligere ea que in mundo sunt. ne cum ipso mundo et concupiscencijs eius pereatis.

Jeronimus. Depremur quoque deus: ut ipse nobis tribuat intellectum quatinus dum ea que videntur comminimus ad illa que non videntur bona videlicet celestia peruenire mereamur prestante domino nostro ihesu christo cui est honor et gloria in secula seculorum Amen

Psalmus. xlix.

Deus deorum deorum

Titulus. psal. **Asaph**

Cassiodorus. **Asaph** fuit filius barathiel qui. ij. parahippo. vi. legitur electus inter quatuor cantorum magistros. ut instrumentis musicis psalmos domino personaret. hic pro sui nominis interpretatione in hoc titulo meruit adhiberi. **Asaph** enim interpretatur latine congregatio: que nunc est in populis christianis. Et loquitur in hoc psalmo de primo et secundo aduentu domini christi. psalmus enim iste discernit iustos ab iniustis. celestes a terrenis. sanctos a peccatoribus protestatur. in quo propheta non se locutum sed ipsum dominum pronunciat dicens.

Deus deorum **Nicola?** **dominus loci** **Nicola?** Ad cuius intellectum sciendum quod in plurali dicitur aliquando in scriptura dicitur

cantur ipse et sancti homines quod
pre alijs sunt participes deitatis. et
hoc modo dicitur infra. lxxxi. psal.
Ego dixi dñi estis et filij excelsi oēs
Et sim quod exponit saluator. **Joh. xi**
ca. di. Illos dixit deos ad quos sermo
dei factus est. **Secdm hoc igitur**
dicitur. L

Deus decorum dominus. Ille
qui est verus deus et dominus
decorum et sanctorum prophetarum:
et apostolorum dominus christus.
Licet enim sit dominus omnium gene
raliter per creationem. tamen san
ctorum hominum dominus est speci
aliter in quantum obediunt ei sicut
fidelis seruus domino suo locutus est
et in humanitate assumpta. **Vnde**
ipse dixit iohannis octauo. princi
pium quod loquor vobis. L et vocauit
terram. **Ab ortu solis usque**
ad occasum. L eius. hic secundum
hebraicam veritatem est finis pri
mi versus huius psalmi. et est sen
sus quod vocauit habitantes in ter
ra ab ortu solis usque ad occasum:
ad legem euangelicam per se et per
Apostolos quos misit in mundum
secdm quod dicit in psal. **xxviii.** In oēs
terram exiuit sonus eorum: et in
fines orbis terre verba eorum. **Lex**
syon species decoris eius. L.

De hac enim ve
Castiodo. te. **Apostoli exe**
untes speciem decoris eius id est hu
manitatem christi dei: que erat spe
cialiosa sine peccato annunciauerunt
in toto orbe terrarum. **Et dictum fu**
erat. **psal. secundo de syon** eribit
lex. et verbum domini de iherusalem.

Nicolaus quia doctrina
legis euangeli
ce inde deriuata est ad alias partes.
Deus manifeste veniet. **Hic** agit
de secundo aduentu christi quan
do veniet ad iudicium. qui erit val
de manifestus secdm quod dicit salua
tor. **Math. xxviii.** Sicut fulgur erit
ab oriente et pariet in occidentem
ita erit aduentus filij hominis. **vn**
de dicit. **D**eus manifeste veniet quod
christus deus in humana natura
apparebit in iudicio: in qua fuit
iudicatus coram pylato. sicut scri
ptum est in apocal. **Et** videbit eum
omnis oculus. **D**eus noster. **In**
quem nos christiani credimus. **L**
veniet. **Hic** dico. **L** manifeste et non file
bit. **Augustinus** Ipse si

let mo
do. quia patitur quotidie peccato
res mala facientes. et eum non cu
rantes. **Silet** adhuc a iudicio. oc
cultus est in celo. et adhuc inter
pellat pro nobis patrem. paciēs
est super peccatores: non exerce
tam. ipsos ad penitendam expe
ctat. **Vnde** ipse. **psal. xlii.** ait. **Tacui**
semper. filij. pacificus fui quasi pu
turiens loquor. **Ipse** enim venies
ad iudicium loquitur quasi pu
riens in maxima asperitate et ira:
peccatoribus dicens. **Math. xxv**
Ite maledicti in ignem e ternum.
Quomodo autem aduentus eius
erit manifestus ostendit cum sub
iungit. **L** Ignis in conspectu eius
ardescet. **Hugo** Precedet enim
eum ignis ma
terialis qui comburet superficie terre
s. **liij.**

et aera quantum ascenderunt peccata hominum et fumus idolatrie

Jeronimus. Ignis hic dupliciter intelligitur habere virtutem. Illuminat enim et exurit. gaudeant iusti quod illuminabuntur ab eo. timeant peccatores quia exurendi sunt ab eo.

Hugo. Sic ignis purgabit quicquid purgandum inuenit in bonis inuoluet autem malos ut exuret sicut in alio psalmo dicit. Ignis ante ipsum praecedet et inflammabit in circuitu inimicos eius. Et in circuitu eius tempestas valida.

Cassiodorus. Tempestas que non ventis agitur nec pellentibus excitatur. Subicatio domini indicatur quoniam et improvisa veniet et disceptationem suam minima claritate raptabit. et erit valida quia omne genus hominum pro suis meritis momentanea celeritate discernet. sicut dicit apostolus. In momento in ictu oculi in nouissima tuba.

Jeronimus. Et sepabit paleam a granis malos a bonis et quasi ignis exurit: tempestas inuoluit.

Augustinus. Excutiat unusquisque cor suum et videat quid ibi fidei teneat. Si credimus futurum iudicium fratres. bene uiuamus. tempus misericordie nunc est. tempus iudicij tunc erit. ad quod iudicium dominus ueniens

aduocabit celum et surfum. **Glosa.** Quod sic legitur. dominus ueniens de

sursum et a patre aduocabit celum

Jeronimus. et apostolos et omnes sanctos qui despectis terrenis que sursum sunt sapienter et terram et terrenos patres.

Hugo. aduocabit dicos et ut per suam sententiam discernat et diuidat populum suum. scilicet bonos a malis.

Jeronimus. et ut celestes ponantur ad dexteram. et hi qui sunt peccatores ad sinistram collocentur. quibus dicitur est in iudicio. Ite maledicti in ignem eternum. et ad sanctos. Ite in vitam eternam.

Cassiodorus. Et uide quod primo aduentu suo dominus discretio uocauerat omnes ut admoniti in hoc mundo corrigere debuissent. sicut in euangelio dicit. Et exierunt in exitus uiarum. et uocauerunt quos inueniunt bonos et malos. In fine autem mundi aduocet omnes ut iustos iam discernat ab impijs: ne ulterius sic hic confusis habitationibus miscantur. Deinde ecclesia christi uerba facit ad angelos qui ministerio suo in fine seculi sanctos de universo mundo congregabunt. quibus dicit. Congregate uos angelus. Lili. scilicet christo. Sanctos eius. quos cunctos fideles qui uidelicet sancti

Jeronimus. ordinant et predicant et implent testamentum eius. scilicet nouum super uetus. hoc est super sacrificia. scilicet peccatorum.

Cassiodorus. Ordinat testamentum

tum eius qui faciunt ea que in ista
menti serie cognouerunt vt hospi
tem suscipere. elemosinam dare ca
ritati studere. hoc enim supra sacrifi
cium pecudum domino constat acceptum

Jeroni. In his enim misera
tionibus deus super
omnibus sacrificiis delectatur

Hugo. Et annuclabunt te
li. i. viri spirituales
Iusticiam eius. Iqua discernet bo
nos a malis. red dens vni cui qd fm
q meruit. Quomaz deus iudex e
Si enim purus homo iudex esset:
posset falli vel corrumpi aut vinci
a sic impediretur iusticia. Sed de
est iudex qui nec falli nec corrumpi
nec superari poterit. Et quia supra
dixit propheta. Deus deorum dominus
locutus est. Consequenter declarat
quid locutus est dices. **Audi.** cor
de intelligendo. **popule meus.** Ique
elegi cui legem dedi a quo carnem
assumpsi. **Et sic loquar israel.**

Nicolaus. xps enim i p
pria persoã
predicauit filiis israel. Et si aliqñ
alijs predicauit vt samaritanis.
tamen hoc fuit ita raro qd qñ nihil
reputatur respectiue. ppter quod
Mat. xv. Nō sū missus nisi ad oues
que perierunt domus israel. Et te
stificabor tibi. **Verb et factis qd de
us tuus ego sum.** **Repetitio** ista
mentem solidat: ne semel dicta le
uia viderentur. Deus sum p omni
potenciam. tuus vero per gratiam
deitatem autem testificatus e ver
bis. **Job. i.** Ego a pater vnum su
mus. factis sepe testificatus est se

deum esse. faciēdo miracula p ipe
riū ppta ptate qd e solius deitatis

Hugo. Sed qz iudei dicere pos
sent quia deus nō es.
Ideo offerre tibi delem⁹ sacrificia
ad quod respondet. **Non in sacrifi
cijs tuis. i. veteris testamenti.**

Nicolaus. Languam te. **Itan**
q̄ reprehensibilez
si omittantur a hoc a tēpore passio
is mee. qz vsq̄ tūc offerēda erāt ex
obediencia dei. **Lolo causta** autem
tua in cōspectu meo se semp. **Ne**
gatio que ponitur i principio hu
ius versus. i. non: etiaz in ista clau
sula intelligitur. a est sensus. olo
causta tua nō sunt in cōspectu meo
semper. a de cetero non sūt mihi ac
cepta. **Et hoc mō loq̄ scriptura in**
ps. precedenti. vbi dicitur. **Nō da**
bit deo placationem suā. a precium
redemptionis aie sue. sub intelligen
tur. similiter non dabit. **Non ac**
cipiam de domino tua vitulos. i. qñ
dicat sicut sacrificia veteris legis
non sunt ampli⁹ michi accepta ra
tione obediencie. **Ita nec ratione i**
digencie. qm oia aialia mea sūt.

Callio. **Glossus** doctor a p
fidelissimus institui
tor iudicium p l m volens a reb⁹ car
nalib⁹ amouē a ad spūalia sacrā
pducē. pecudū sacrificia iā nō dicit
exq̄ren. **Et quia iuxta litterā**
da. **Hu.** cetera plana sunt vs
qz ad illū versiculū. **Immola deo sa**
crificium laudis. iuxta sensum mo
ralem p̄t intelligi quod predictuz
e hoc modo. **Laudi laure cordis a**
obedi mihi tu q̄ es. **popule meus.**

quiem precioso sanguine redemi.
Tu inq̄ audi vt scias quid a te ve-
lim. La loquat ysaiah. Et tibi qui
des me videre in contemplatioe
La testificabor in consciencia tua
tibi. quia deus tuus ego sum.
Deus omnium sum per potenciam:
qua omnes creavi. a deus tuus e-
go sum per gratiam. **Vnde Apo-**
stolus. ad rom. viij. Ipse spiritus
reddit testimonium spiritui nostro.
q̄ sumus filij dei. Non in sacrifici-
is tuis ar- **Jeronimus.**
quia corde contrito delector. **Vnde**
ps. Sacrificium deo spiritus cotri-
bulatus. Olocusta autem tua
obediencia tua a orationes tue
in quibus te totum offers tanq̄
suauitatis. **Hugo** in asp̄u
incensu meo sunt
sp̄. a michi placent. **Si** accipiam
de domo tua vitulos. neq̄ de gregi-
bus tuis hircos. Per vitulos in-
telliguntur inobedientes propter
vitulorum insolencia. Per hircos: q̄
habent exterius asperitatem in pel-
le signantur ipocrite. Quasi ergo
dicat de congregatione a de conuen-
tibus vestris non sunt michi acce-
pti inobedientes ipocrite. **Quoni-**
am mee sunt omnes fere sibi. **Quoni-**
am omnes fideles qui in istius se-
culi nemoribus versantur. **Li**umera
in montibus. a pastores qui por-
tant onera subditorum in prelaturis
a boues. a omnes penitentes
qui arant terram corporis sui per
penitentiam. **Vel** boues doctores
sunt: qui triturant sacram scriptu-

ram. **C**ognouit omnia volatilia
celi. a omnes contemplatiuos. q̄
rum conuersatio est in celis vt di-
citur ad philipp. in. **Let** pulcritudo
agri mecum est. **Per** pulcritudi-
nem agri significatur honesta vi-
ta laicorum qui sunt colendi vt a-
gri diligencia a predicatione pre-
latorum a doctorum. **Vnde in can-**
ticis vij. Egrediamur in agrum. co-
moremur in vultis. **Egrediamur**
ad predicandum. a comoremur
ad confessiones audiendum.
Si esuriero non dicam tibi.
Jeronimus Esurire dei
est in esis cor-
ruptibilibus. sed vt faciat q̄s vo-
luntate eius. **Ip̄e** enim sic q̄ sunt tei.
quoz bona conuersatione ip̄e esurit
meus est ei orbis terre. a sancta
ecc̄a p̄ orbem terraz diffusa. **a** pleni-
tudo eius. **Iōs** eius incolae ascribu-
tur noi meo q̄ xp̄iani dicuntur sed
q̄ non omnes elegit subiungitur
Hugo **Quod** manducabo
carnes taurorum. a nu-
quid delectabor in maceracione sup-
torum. **aut** sanguinem hircorum pota-
bo. **Per** hircum ipocrita signatur
Sanguis hirci frangit adamantem
a lingua ipocrite viz ostentem per-
turbat a frangit. ostentem igit a
simulationes ipocritaz dñs rep-
bat q̄b? nec pascat. nec delectatur.
Cassi. Postq̄ dñs exp̄ssit q̄
respuic. c̄nter declarat
q̄ ipse poscit. **Nicola?** vñ amo-
to sacrificio veteris legis q̄d fiebat
de pecoribus. hortat nos ad sacri-
ficiu noue legis q̄d tradidit nobis

de suo proprio corpore facientem secundum
quod dicitur **Lu. xxij.** Cum dixisset.

Hoc est corpus meum quod pro
vobis tradere statim subdidit. Hoc fa-
cite in mea memoria. vñ dicit **Im-**
mola deo sacrificium laudis. et sacri-
ficium eucharistie quod immolatur cum
laudibus. **Cas.** Ille perfectio di-
uinitis. **Cas.** gne offert hoc
sacrificium qui a terrenis vicibus est
segregatus et moritur seculo ut si-
at hostia acceptabilis christo.

Jeronimus. Hoc est sacri-
ficii a captabi-
le hoc est holocaustum pingue ut
laudet deus ab homine quez cre-
auit quem redemit cui a regno ce-
leste promittit. La redde altissimo

que pro-
Nicolaus. in filii i
baptismo renunciano dyabolo a
omnibus eius operibus. a h^o qm
tum ab omnes catholicos. Et que
promissisti in susceptione sacri ordi-
nis. vel in professione religionis.
a hoc quantum ad clericos a reli-
giosos. Vel que promissisti in ordi-
ne matrimonij a hoc quantum ad
coniugatos. Tu ergo cuiuscunqz
status existis si non reddis quod
vulisti digne non accipis hoc sacra-
mentum.

Calliodo. Postquam
sacrificium placaretur. nunc oblatio-
nis ipsius premium pollicetur dicit
Et inuoca me. Hoc precepit
ne quis spem haberet in terreno so-
lacio ubi caduca sunt vniuersa a
plus infirma solacia. a addit **In**
die tribulationis. **Nicola**

us. id est temptationis. a
Leruan te. sicut dicit **Apostolus.**
prima ad corinthios. deamo. **Fidelis**
deus qui non patietur vos temptari
ultra id quod potestis. sed faci-
et cum temptatione auxiliu ut pos-
sitis sustinere. a honorificab me.
id est magnum auxiliatorem me
pronuncies a sic eris michi causa
honoris. dando alijs exemplum:
ut in eho **Calliodorus**

De quia superius dixerat dominus
Immola deo sacrificium laudis.
nunc prauos a laude sua excludit.
ne lingua eorum presumat deo
laudes canere. quibus turpis con-
scientia poterat obuiare. vñ dicit

Peccatori autem dixit deus que
Hugo tu enarras iusticias
meas. que sunt de p-
mijis bonorum. a de penis maloz

Calliodorus. Hoc est
peccatoribus intelligendum. qui
corde indurati sunt. a a scelerum su-
orum prauitate non desinunt. Ce-
terum conuersis a penitentibus
laudes non interdicat diuina demer-
cia. Sequitur. **Et assumis.** in di-
gna presumptione. **Testamentum**
meum. **Itam nouum quam vetus.** **Pro-**
os tuum. **Hoc** interdicit pecca-
tori ne per os sceleratum atqz blas-
phemum sancta a veneranda ver-
ba posse progredi videantur. In-
cipit enumeratio eorum quibus
dei verbum interdictum esse cogno-
scitur. **Vnde dicit.** **Tu** vero odi-
sti disciplinam. **Obij** disciplinam

qui ad correptiones iustas iniqua
presumptione remurmurat.

Jeronimus. La proiec-
ti meos retrorsum; quia que predica-
bas in ecclesia non custodiebas in
vita.

Nicolaus. Deinde
particulari exprimit vicia peccatorum
dicens. **Q**uod videbas furem curre-
bas cum eo; videlicet in furto eius
participando. vel exemplo illius
aliud furtum committendo. aut se-
quendo concupiscentiam oculorum
tuorum. La cum adulteris portio-
nem tuam ponebas. Quando ei
in adulteris laudibus vel in conse-
taneis voluptatibus es adiunctus.

Cassiodorus. Quia si quis de-
bet peccatis aut
consiliando: aut laudando ammi-
nicula prebet adultero. quibus vo-
ta sua perficiat. habere ibi sine
dubio dimoscitur porcionem. Nam
si sui facultas superpetit et a malo non
reuocat excedentem. Ipse quoque
particeps probatur erroris. quia debe-
mus hanc conscientiam caritati ut
neque nos neque alios peire patia-
mur. Nec littera ita debet accipi:
ut in his peccatis prehabitis omnia
crimina retulisse videatur.

Jeroni. Quibus cum tu pecca-
tionem tuam quam cum deo et
angelis habere debueras poneres
illam in **Cassiodorus.** postquam
in inferno. **Cassiodorus.** de fur-
to atque adulterio arguit peccato-
res. nunc etiam de conscientie pra-

uitate et lingue dolositate accusa-
tur cum dicit. **O**s tuum. id est co-
gitatio cordis tui. Abundauit ma-
licia. Tunc enim malicia cordis
abundat quando in istius seculi dele-
tationibus mens humana pro-
greditur et per diuersa genera pec-
catorum iniqua voluntate grassa-
tur. et lingua tua continnabat do-
los. id est componebat.

Jeronimus. Hoc multis
modis intel-
ligi debet. nam qui falsum laudat
dolum facit. et qui consilia maligna
prestitit: in eadem iniquitate ver-
satur. Et qui male agendo bene lo-
quitur: in hac prauitate deducitur.
Et quicquid postremo verum aut sim-
plex non fuerit dolosis moribus
applicatur. Aptissime autem positum
est. **C**ocinnabat. quia decipien-
cium mos est sic falsa componere. ut in ali-
quo lepore verborum audientium auri-
bus blandiantur. sicut in. **liiij. ps.**
est dictum. Mollis fuit sermo eius
super oleum. et ipsi sunt iacula.

Hugo. Consequenter rebargu-
it peccatorem quod ipse
fratri falsum crimen dicens. **S**edens
cum studio nocendi. aduersus fra-
trem tuum lo-
quebaris. **Rico.** a. et accusando in
iudicio vel calumniose ipsum ob-
iurgando. La aduersus filium matris
tue. La aduersus proximum tuum.

Cassi. qui est filius matris tue
vix ecclesie catholice. que
tibi per regna celorum per te caritate
coniunctus est. ponebas scandalum.
prebendo ei occasionem ruine ex verbis

tuis malis **Jeronimus**.
a factis.

Hec fecisti a tacui. Quia exami-

nanda ea futuro iudicio reseruauit

Nicola Deus enim mala

punit sed frequenter differt scdm

ordinem sapientie sue. Et ideo vide-

tur malis qd no debeat alias puni-

re. **Ite**o subditur. **Existimasti**

o tu limique qd ero tibi similis. v

q non displiceant michi peccata

tua. eo q non statim punio ipsa.

sed exspecto tempus debitum. **Ite**o

subditur. **Larguam** te. **Salte** in mor-

te. **Jeronim** Vel in iudi-

cio futuro:

cum in sinistra parte sedis mee fu-

eris collocatus. **La** statuam. **Tunc**

peccata tua. **Contra** faciem tuam.

Hugo quia peccata tua te

accusabunt p remor-

sum consciencie: quasi quedam p-

sonne stantes **Calliodo**.

De hanc autem sententiam: futu-

ri iudicij cognoscimus qualitate;

quia omnis peccator ante se vide-

bit stare quod se putabat obliui-

onis beneficio pterisse. horror im-

mensus formido inestimabilis il-

la. homines videre per quos se no-

tunt ad eterna supplicia peruenire

Vnde **Iere**. ij. ait. **Arguet** te mali-

tia tua. **Hugo** ppter quod p-

pheta monet

penitentes vel peccatores vt couer-

tantur dicens. **Intelligite** id est

in corde reuoluite. **Hec** videlicet su-

pra dicta quib dñs reprobet a qd

requirat. **Lq** obliuiscimi deunt.

Calliodo qui contemni-

ptione precepta ipsius. **Une** quan-

do. **ne** aliquando **L**rapiat. **id** est

rapi vos. **Nicola** de pñi-

permittat. **Nicola** vita

ad mortem vel ad iudicium. **q** no

fit qui eripiat. **quia** i inferno nul-

la est re. **Calliodo** qñ do-

temptio. **ad** vindictam trahit. non est qui

liberare possit. **Ad** idum quippe cu-

a ipse auctor criminu eterna cruci-

atione damnetur. **S**acrificium

laudis honorificabit me. **non**

quale scelerati canunt. sed quale

pura mens consueuit off erre. **Ipm**

em sacrificium laudis honorat do-

minu. quod puritate fidei: a adio-

nu probitate fuerit imolatum.

Jeronimus de omni bo-

faciunt deus honoratur. **Vnde** dic-

sanctus paulus. quodcuq facitis

in verbo aut in opere. omnia i glo-

riam dei facite. vt scdm euangeliu

videant opera vestra bona a glori-

ficient patrem vrm qui in celis est

August. **Ab** hoc sacrificio

excluduntur q ma-

le viuunt: a tene dicunt. quia qui

male viuendo offendunt deum no

laudant. **Sequitur**. **Let** illic iter.

Jeronimus Christi iter

per opera sa-

ctoꝝ e. **Lim** q oñdā illi salutare dei.

Hugo manifestabo me

ipsum illi: qui prece-

pto dei patris saluauit mundum.

Cassio Vel illic hoc est in sa-
crificio laudis est iter
hoc est beatissima psalmodia que
ducit ad dominum christum **Glosa**
Seita que ducit ad celi terreque cre-
atorem. Verum istud iter non pe-
ditur sed sanctis mentibus abu-
latur. Quod si puro corde gradia-
mur nos ducit ad christum fitque
nobis illa scala **Jacob**. que ascen-
dentes perducit ad celos

Augustin In princip
o huius ps
quantum nobis valeat sermo di-
ad correptionem vite nostre: et ad
speranda premia eiusque penas me-
tuendas vnus quisque in se metiat.
et conscientiam suam ante oculos
eius sine dolo ponat. nec sibi blan-
diatur in tanto periculo. quoniam
ipse dominus deus noster nulli bla-
nditur. et si consolatur nos promit-
tendo bona sua et confirmando spes
nostram. male viuentibus tamen
et contemnentibus verbum suum
omnino non parcat. Interrogat se
vnusquisque dum tempus est et vbi
sit videat. et aut perseueret in bo-
no aut mutetur a malo. Sic enim
dicit in hoc psalmo. non quicum-
que homo: aut non quicumque ange-
lus sed deus deorum dominus locutus est.

Collector In quo psal. hor-
ribili premoni-
one nostris incutitur mentibus il-
la extremi iudicii dies metuenda
de qua sophonias propheta primo
dicit. Dies illa dies ire. dies tribu-
lationis et angustie. dies calamita-
tis et miserie. dies tenebrarum

et caliginis. dies nebulae et turbis.
dies tenebrae et clangoris. In qua vni-
uersorum actus durissima exami-
nabuntur discussione. Quapropter
preueniamus faciem nostri iudi-
cis. in compunctione cordis fletu
lacrimarum: prius quam ab hac vita
rapiamur ad iudicium. dum adhuc
nobis tempora restant penitendis
quatinus ab hac terrestri domo
nostra educati. placatum inuenia-
mus dominum: ac redemptorem
nostrum ihesum. cui cum patre et
spiritu sancto est honor et gloria
in secula seculorum Amen.

Psalmus I.

Miserere mei deus secundum

magnam misericordiam tuam.
Titulus. Psalmus David: cum
venit ad eum nathan propheta:
quando intrauit ad bethsabee.

Nicolaus. Sciendum quod
hoc non fuit
immediate post adulterium quod
commisit david cum bethsabee.
sed quando post mortem vrie da-
uid accepit ipsam in uxorem. tunc
venit nathan ad arguendum da-
uid de peccato adulterij: ut habe-
tur secundi regum duodecimo

Crisostomus. super e
psalmum. nathan igitur propheta
veniens arguere david de peccato suo
non dixit o iniquus. o immunde. o adulter

o homicida. sed sententiam qua sanaret vulnus peccati ad tempus abscondit sub umbra parabole dicens. Duo inquit viri erant in ciuitate vna. vnus diues et alius pauper diues habebat centum oues. pauper solam ouiculam. Diues pauperi vicino abstulit solam suam ouiculam. Iudicante igitur dauid. quod diues qui hoc fecerat dignus esset morte respondit Nathan. sic tu fecisti. qui cum multas vixores et comitibus haberes. vnam quam habebat vixor rapuisti. Dauid ergo velocius rediens ad conscientiam dixit Peccaui domino. Statimque propheta adiecit. Dominus transtulit peccatum tuum. Non morieris. Nec dico ut audiant peccatores. et qui in multis delictis sunt non desperent. medicinam domini tantum feliciter penitent. Attendat quod bonitas et indulgentia demississimi dei sine mora secuta est post confessionem fidelissimi famuli eius. Unde alter propheta. Dic tu prior iniquitates tuas ut iustificeris.

Cassiodorus latronis inuitat repentina confessio. Petri lacrimas subito gaudemus fuisse respectas. Blanditur nobis momentanea humilitas publicani. Dauid autem dum sua peccata prolixius nuntiat detergere. dedit exemplum unde se generalitas possit absolueret. **Crisostomus.** Considerate ergo diligentius siue iusti siue peccatores. vtrique enim parti utilis est iste psalmus. peccatorum autem ne

semetipsum despiciat aut propter magnitudinem peccatorum suorum de demencia desperet. Iusto autem ne in prosperitate aut aliqua pacis securitate consistens per negligentiam aut desidiam obtorpescat. quis enim de se possit confidere: quando prophetam audiuerit in tantis peccatis lapsum. de quo ipse deus tale protulerat testimonium. Inueni dauid filium yesse vitum secundum cor meum. Iste inquam vir qui testas superauit: qui Goliath interfecit leonem suffocauit. qui vesum constrangulauit. ut habetur primi Regum. xvij. Qui in regali culmine vitam monachi imitabatur. Dicebatque. Non margaritis ornabo leatum meum. sed lacrimis per singulas noctes lauabo stratum meum. In die procurabat palacium. et nocte deo vacabat. ut si forte in die aliquis contraxisset peccati. per noctes lacrimis expiaret. et tanquam in portu quietus degens familiaris colloqueretur deo. Iste autem talis ac tantus vir: spiritui sancti gratiam habens in iuuenili etate senior qui usque ad ethera celi peruenit. ut desuper mereretur laudari post victoriam bellorum. post sobrietatem post castitatem. post modestiam: cum obtinisset regnum gentesque subiugasset. et pacem vniuersa teneret. tunc negligentior et segnior factus est. ut addiscat quantum bonum sit tribulatio: quam tanquam virtutum omnium mater est. Interea dum hec securitas esset: contigit ut ambulans in meridie in

solatio domus regie curioso oculo
videret mulierem ex aduerso se la
uantem a concupisceret eam. **Er**
mulier pulchra valde. sed pulchritu
do non est in culpa. quia pulchritu
do est dei donum. **Sed** quid est spe
ciosa mulier. sepulcrum dealbatu
misi fuerit sobria casta a pudica.
pulchritudo est sine hys virtutibus
patens precipitium. venenum insi
pientibus compositum. Decus ei
marcescit corporis infirmitate. a
pulchritudo egritudine tabescit. **Ani**
me autem pulchritudo immortalis
est a eterna. **Videns** itaq; dauid
mulierem militis speciosam sagit
ta libidinis tactus est corde per fe
nestras oculorum. **Audiant** curi
osi qui pulchritudines considerant
alienas in spectaculis theatralib;
a ad excusandas excusationes in
peccatis dicunt **Spectamus** quide
sed nihil nocemur. dauid tantus
ac talis lefus est a tu. te putas no
posse ledi. **Ille** lefus est qui tanta
habebat spiritus gratiam. a tibi
quomodo rotero credere sine vul
nere euasisti. a ille quidem non
vidit meretricem nisi de solatio do
mus sue. **Tu** autem in teatro vbi
a locus condemnat animam sapie
ntem. **Ibi** enim non solum vides
res infauitas. sed etiam audis spur
culoquia et ex ipso ingressu meretri
cis habituq; molliris vbi audi
tu et cantu dyabolico leduntur
aures. a vndiq; percutitur mens
tua. a cum tante sint corruptele
tantaq; precipicia quomodo pessuz
tibi credere q; a talibus testis vul

neratus non sis. **Nunquid** lapi
deus es aut ferreus es. a non arde
bis. pone lucernam in fenem si po
tes dicere. quoniam non exurit
fenem. quod autem fenem est
hoc est no **Augusti**. **Atten**
stra naturam **Augusti**. **reba** e
est ergo infirmitas carnis a recor
danda sunt verba apostoli dicen
tis. **Non** regnet peccatum in vno
mortali corpore. **Non** dixit non sit.
sed non regnet. **Inest** peccatum cu
delectaris. regnat si consense ris.
sed responde. fortiter me teneo.
nunquid tu fortior q; dauid. s.

Castiodo. **O** peccata in re
bus letissimis
plus cauenda. dauid in sauis p
secutione numerosas virtutes ex
ercuit qui positus in regni securita
te deliquit. quo facto docemur feli
citatem mundi istius non oportere
perquiri. quando magis in affli
ctione proficitur a in prosperitati
bus plerunq; peccatur. dauid ita
q; exemplar peccatoris vel penite
ntium non excusans peccatum suu
sed ipsum publice confitens mise
ricordiaz domini humiliter implo
rat dicens

Miserere mei deus]

Hugo. quia miser factus
sum per peccatum
quia vt habetur in proverb. xiiii.
Miseros facit homines peccatu;
et quia magna est miseria mea.
miserere mei.] sedm magnam mi
sericordi] **Jeronim** est mi
am tua] .no 1

miseri cordia dei hie i presenti hoc
est quia homo cum non esset: ex ni
chilo creauit illum deus vt esset. a
regit ac gubernat. Maior miseri
cordia est quando ipsum hominem
quem creauit a recreauit a in futu
ro remu **Castiodorus**

Quis enarrare sufficiat quanta dei
sit misericordia vt mundi creatore
de celo deposuerit a terreno corpore
induerit conditorē. eum qui i eter
nitate patri manet equalis. mor
talitate coequauerit a nobis. for
mam serui domino mundi impo
sit vt ipse panis esuriret. a fons vite
sitiret. virtus infirmaretur. omni
potens vita moreretur. Que deniq
maior misericordia q̄ propter nos
creari creatorem. seruū dō minato
rem. vni redemptorem. humiliari
exaltatorem. occidi vni creatorē.
Nec eāt illa magna misericordia
domini quā sand⁹ vir explicare n̄
poterat sed facile se per eam crede
bat ab solui per quam humanū
genus iam tunc cognoscebat pos
se liberari. Sequitur **Et** scdm mul
titudinem miserationum tuarū.]

Glosa deus misericors est
tor in effe **Nicola** Implo
raū. **Nicola** dō misera
onum multitudinem ostendit sue
culpe multiplici tatem dicens

Iero. Cōfugio ad misera cōes
tuas a grauib⁹ vulneri
b⁹ tūicā remissionis ifundas vn
de subdit. **Casti.**
tatem meā.]

Peccatur ergo in omnib⁹ delictis
suis pietatis multitudinem vt dicitur
mereretur euadere que diuersis tē
poribus se memineit perpetrasse
Prudentissime autē delicti nullū
volebat remanere vestigiū quia
ille solus in libro vite cōscribitur
cuius omnia peccata delent. **Chri**
sost. super eundem psalmum. **S**
dyabolus penitentis fiduciam in
tanta miserationum dñi multitu
dine fixam obscurare nitens. hu
iusmodi suggestiōibus eum pul
sat dicens. Omnes iuuentutem tu
am oēm vitam tuam pdidisti. au
te eras in teatro cum amicis. in
chorea cum sodalibus. in lupana
ri cum meretricibus. Deinde rapu
isti. auaricie studuisti. periurasti
blasphemasti. Quid tibi iam spes
salutis est. peristi. fruerere ergo iaz
vl presētis vite voluptatibus. du
cito cor tuum i leticia. Nec dyabo
li verba sūt. ista inimici consilia.
Sed mea verba sunt contraria. si
lapsus es poteris surgē. peristi po
teris saluari. fornicatus es si pote
ris te cōtinere. ad spectacula prue
bas. sed poteris reuocare pedem.
vbi q̄a in vtraq̄ pte liberū habes
arbitrium. tantum vel parua inci
piat esse conuersio tua. paululu
z penitere. redi ad conscientia z tuā.
et funde lacrimas. cōsidera temet
ipsum. propone ante oculos tuos
iudicij diem. a paradisi delicias q̄
preparantur sanctis. Peccasti pe
nitere et confitete dum adhuc vi
uis et in ipso lectulo positus ecia
si dici potest exanimans. penitere

etiam de hoc mundo exiens ! ut de
hac compede libereris . non impe
ditur temporis angustia misericor
dia domini . **Q**uomodo inquit et
qualiter . mille criminibus obnox
ius non possum in nouissimo die pe
nitere . **P**otes et valde carissime .
In exitu tuo deum cogita . testame
tum relinque pauperibus . tu illic
vadis et opera tua maneat . **N**o
lo mihi dicas **V**nde nosse potero si
qualem cumque veniam habeo ubi
misericordia dei imploratur . **Q**ue
stio non expentur . **M**isericordia
dei inestimabilis sine fine est que
comprehendi non potest superas
omnem sensum . **Q**uid enim est pec
catum ad domini misericordiam .
Tela aranee que vento flante nus
quam comparat . **N**ec dico non ut ne
gligentiores vos faciam nisi si ut ad
fidem vos salutaris expectationis
abducam **S**equitur . **A**mplius .

hugo id est multum **T**ransla
tio enim romana huius vs
que quaque id est a pena et culpa
laua me ab iniquitate mea . quare
commisi in proximum . et a pecca
to meo munda me . quod in me ipso
contraxi per voluptatem carnis
mee . **J**eronimus . **A**chi

Tu potes mihi plus remittere quam
ego te intelligam rogare . **C**onse
quenter penitens inducit persuasi
onem ad impetranda dictam re
missionem dicens **Q**uoniam in
iniquitatem meam ego cognosco .

Cassiodorus **I**lli pro
bantur

cognoscere peccata sua qui ea vide
tur propria execratione damnare
Perfecta enim penitentia est futu
ra cauere . et preterita lugere .

Hugo **E**t quia ex cognitione
iniquitatis mee puni
or . **I**terum **L** peccatum meum con
tra me est semper . in conscientia
remor
dente . **C**assiodorus .

Iuste ergo petebat absolui qui iam
hic formam illam visus est sibi fe
cisse futuri iudicii . **D**ic ergo qua
si iam in futuro iudicio constitutus
delictorum suorum aspectus terte
rimos per **C**hrisostomus .

Si ergo tu memor sis peccati tui
deus non erit memor **V**nde ipse ait
Ego sicut inquit dominus qui deleo
iniquitates tuas . **T**u vero memor
esto earum . **V**t quis ego memor
sum . et ut gratior inquit sit miseri
cordia mea . ut sentias et cognoscas
quid tibi concesserim **S**ancti enim
virtutes suas non meminerunt
sed peccatorum suorum memori
am in publicum reuocabant . **T**u
ergo totum si quod operaris abs
condite et peccatum tuum confitere
quia peccare non erubuiti . nec eru
bescas confiteri . habeto codice con
scientiam tuam . et scribe peccata
quotidiana . **E**t quia per diem te
occupat iniunctum tibi negocium
confabulatio amicorum . domesti
corum necessitas filiorum cura . et
uxoris sollicitudo et malicie timor
et mille cause circūdegerunt te **I**terum
circo cum in lecturam tuam venis

ris ut sopori membra concedas et nemo tibi molestus est. nemo te pulsatur: antequam veniat tibi somnus. **A**peri codicem conscientiam tuam remittere peccata tua. **S**i quid in verbo in facto in cogitatione peccasti. **H**oc enim dicit in quarto psalmo. **Q**ue dicitis in cordibus vestris et in cubilibus vestris compungi mini. **D**icite anime tue in corde tuo **U**bi et quomodo o anima expendimus diem. **Q**uid boni fecimus aut quid mali operati sumus. **S**i quid boni fecisti: gratias age deo. **S**i vero quid mali: de cetero non facias. et remittere peccatorum tuorum. effunde lacrimas et poteris in ledulo tuo ea delere. **P**ropone tibi timorem gehenne. iudicium terribile facito tibi metipsum. et prepara ad confessionem cogitatum tuum ut non in futuro die peccata tua recordentur. **S**i sic contra te peccatum tuum est semper: certe remanet consequere.

Nicolaus **T**ibi soli peccavi. **I**scariot tanquam iudicium a punire potenti. **P**eccaverat enim contra **V**riam occasione adulterij et homicidij: tamen quia erat rex non habebat iudicem superiorem qui posset eum punire nisi deum. **V**nde beatus **I**sidorus in libro de summo bono ait. **F**acta subditorum iudicantur a nobis: nostra autem de iudicium.

Hugo **[**et malum] commissum in proximum. **C**oram te feci. **I**d est te presente a vidente qui ubique es et omnia nosti. **C**assiodorus. **A**rgu

it igitur temeritatem suam qui non expavit tanto iudice presente peccata.

Hugo **E**t quomodo coram te peccavi: oro ut mundaes me. **U**t iustificeris. **I**d est ut iustus et verax inveniaris. **I**n sermonibus tuis. **Q**uibus promissisti veniam peccatoribus penitentibus dicens **E**zechielis. **xviii**. **Q**uacumque hora in genuerit peccator: omnium iniquitatum eius non recordabor amplius. **U**t vincas. **I**d est superes omnes alios in iustitia. **C**um iudicaris. **I**d est cum mihi et alijs in iudicio compararis. **V**nde **J**ob. **xxv**. **P**anquid iustificari potest homo comparatus deo. **V**el penitens confitetur christo homini peccatum suum dicens. **T**ibi soli peccavi. **Q**ui solus sine peccato es. **I**decirco tu solus vere potes arguere et punire peccata.

Glof **I**lle est iustus reprehensor qui non habet in se quod reprehendatur. **E**t malum coram te feci. **Q**ue non ullum latet se cretum.

Jeronimus **U**t iustificeris in sermonibus tuis. **I**ustificatus es domine **J**esu in sermonibus cum ductus pro populi peccatis ad mortem non est invenitus dolus in ore tuo. **E**t vincas cum iudicaris. **V**isti iudicatus cum in te nihil dignum morte princeps te nebrarum invenit. **V**icit christus dyabolum. vicit et mortem. **V**nde **O**see **iz**. dicit **P**ro mors tua o mors.

Consequenter penitens allegat peccatum suum remissibile ex humana fragilitate dicens. **E**cce

s. ij.

enī in iniquitatib⁹ concept⁹ sū]

Nicolaus. quia homo ab
nalem generationem in unione a
nime ad corpus contrahit origia
le peccatum quod est ad peccata a
ctualia in dmatium ratione fomi
tis remanentis. etiam in illis qui
mundati sunt ab originali pecca
to in quantum est culpa. **Thomas**
in compendio Nam culpa origina
lis peccati in baptismo quantum
ad reatum damnationis purgata
adhuc remanet fomes a pro mitas
peccandi quantum ad fomitem co
cupiscentie cum qua nos oportet
quod diu uiuimus **Collector.**

Unde Apostolus ad Romanos viij
ait. Scio quia non habitat in me
hoc est in carne mea. bonum. Et in
fra. **Video** etiam legem id est natu
ram pronam ad peccatum. in me
bris meis repugnantem legi id e
rationi me **Gregorius.**

xi. moralium. **Omne** est quod homo ple
runt temptatur nolens: et immu
da quedam in mente patitur quous
ex iudicio rationis reuocetur. quia
conceptus de immundicia ad mu
diciam tendit. hoc conatur vincere
quod est. Quisquis autem occulte
temptationis motus atque immu
diciam cogitationis euerit: nequa
quod sibi ad suam mundiciam tribu
at. quia de immundo conceptus se
mine: mundum nullus facere po
test nisi qui mundus per seipsum
solus est **Dugo** Et licet non sit

nisi unum originale peccatum. ta
men dicit in iniquitatibus conce
ptus sum. vel propter pluralita
tem sequele scilicet miserie vel pe
ne. **Vel** propter pluralitate nomi
num originalis peccati. habet ei
xx. nomina ut colligi potest i glo
sa ad Romanos quarto et quinto
capitulo **L** et in peccatis meis con
cepit me mater mea. id est in con
cupiscentis libidinis. que pecca
tum esset. nisi per bonum coniugij
excusaretur. **Augustinus.**

Nemo nascitur nisi trahens pena
mortis a meritum pene id est pec
catum originale ex adam. dicitur
in alio loco propheta. **Nemo** mun
dus in conspectu tuo: nec infans
vnius diei super terram. **Non** igit
in iniquitate concipiunt homines
et in peccatis a matribus aluntur
quia peccatum est miscel coniugi
bus. sed quia illud quod fit: utiq
fit de carne penali **Pena** enim car
nis mors est **Unde** Apostolus ait.
Corpus quidem mortuum est pro
pter peccatum. **Opus** hoc castum
in coniuge non habet culpam. sed
origo peccati trahit secum debita
penam **Erat** enim dominus mor
talis sed non de peccato suscepit pe
nam nostram. sed soluit culpam no
stram. **Merito** ergo in Adam om
nes moriuntur. in christo autem
omnes uiuifi
cabuntur. **Calliodor.**

Sicut enim in predicto versu com
mune delictum approbavit: quia
nemo a peccatis redderetur excep

tus Sic iterum per suam confessio-
nez sibi supplicat subueniri quomi-
am in confitendo peccatum verita-
tem asserit.

Hugo ecce enim
dicens **Hugo** veritatem di-
lexisti. id est in confitente. seipsum
accusante. quia si ipse accusat: tu ex-
cusas. ignoscis confitenti seipsum
tamen pu

Callio Non enim
nienta. **Callio** delectatur
deus peccatis nostris sed confessione
querit erroris sicut scriptum est Ro-
lo mortem peccatoris sed magis ut
conuertatur et viuat. In incerta et oc-
cultis sapientie tue manifestasti mi-

hi **August.** Que incerta et q̄
oculta sunt. q̄
videlicet deus ignoscit talibus ma-
gnis peccatoribus: nihil tamen incer-
tum tamq̄ occultum. Ad hoc incer-
tum nimium penitentiam egerunt

Postquam enim **Jonas propheta** sen-
tentiauerat dicens. Adhuc quadra-
ginta dies et nimie subuertet. Ipsi
nimium predicauerunt ieiunium et
vestiti sunt sacco atq̄ penitentiaz
agentes dixerunt. Quis scit si con-
uertatur et ignoscat deus et reuer-
tat a furore ire sue et non peribim⁹.

Incertum erat cui dicitur. quis no-
uit. de incerto penitentiam egerunt
certam misericordiam meruerunt
Hoc incertum et occultum patefere-
rat deus seruo tuo dauid quia cui
ipse **Nathan propheta** ipse argu-
enti respondisset. Peccaui. statim au-
diuit a propheta. id est a spiritu dei qui
erat in propheta. Dimissum est tibi
peccatum.

Nicola. Unde da-
tuam **Nicola.** iud conse-

quenter cum fiducia petit gratie
restitutionem. Et primo petit gra-
tiam iustificantem dicens. **Asper-**
ges me domine. id est aspergas.
Debrei non habent optatum mo-
dum sed pro eorum futuro in-
dicatum. **Lyso** et mundator. **Lo-**
quitur de mundatione spirituali p̄
modum emundationis corporalis
quia emundatio leprosi et contami-
nati ex tactu morticini fiebat. Cui
lyso ut habetur in leuitico. Et in
hoc confitetur dauid se incurrisse
lepram et mortem spiritualem. **La-**
uabis me. et laues me aqua gra-
tie tue. de qua dicitur **Ezechielis**
xxxv. Effundam super vos aquam
mundam et mundabimini ab om-
nibus iniquamentis vestris. **Et**
super niuem dealbabor. quia deal-
batio spiritualis maior est corpora-
li et melior quanto spiritualia cor-
poralibus.

Hug. Aliter. **Lyso**
preferunt **Hug.** est herba par-
uissima petris locis radicis ad-
herens. tumorem pulmonis sanans
unde signum humilitatis. que in chri-
sto petra radicata. et tumorem su-
perbie sanat. **Dicit ḡ.** **Asperges**
me domine lyso. id est penitentia
humili et mundator. a peccatis
per contritionem. **La**uabis me in
fonte lacrimarum per confessionem
Et super niuem dealbabor. per sa-
tisfactionem. **Et tene dicit super ni-**
uem dealbabor. quia candor iusti-
ficate anime omnem superat can-
dorem visibilis creature. **uditui**
meo dabis gau- **Jeron.** Cum
a leticiam. **Jeron.** iacens

in infirmitate peccati audire mecu
ero. homo; dimissa sunt tibi pecca
ta tua

Cassi. Gaudium pertinet
ad absolutam.
Cassi. ad absolutam.
leticia ad perpetua premia possiden
da. Hoc est autem audire gaudium
a leticia; quod promittitur absolu
tis Venite benedicti patris mei p
cipite regnum quod vobis paratum
est ab origine mundi. Et audita hac
voce exultabunt ossa humiliata
id est virtutes que fuerant prius
peccatis humiliatae

Rico. exultatio in me
te mea quod redundabit ad corpus
meum in terra humiliatum. quod ex
penitentia dauid iacuit in terram
habet. ij. Regum. xij. **A**uerte faciem
tuam a peccatis meis. ut non respici
as amplius ea ad puniendum.
Let omnes iniquitates meas dele
si aut deleat

Cassi. quia omne
scripturae peccatum
nostrum quasi quibusdam tabulis
scribitur cum in divina noticia con
tinetur Salutare autem compendio
quicquid accusari poterat remitti si
bi subynare

Rico. Et quia
nia postulabat. hoc non
potest fieri sine gratia iustificante
Ideo repetit petitionem suam iam
positam de iustificatione per gratiam
dicens. **O** mundum crea in me
deus. Et dicit crea quod gratia iustifi
cans a deo in a

Hu. Petit natu
ralium esti
tutione; quod per peccatum vulneratus fu
it in naturalibus. et spoliatus in gra
tuitis unde consequenter petit esti

tionem gratia **Rico.** Let spi
ritus dicens. **Rico.** titus re
atum. id est recte tendentem in deum
in noua in visceribus meis. Hoc est
in corde meo quod fit per gratie resti
tutio **Aug.** quando se homo
nem. **Aug.** primum facit ad
terrenas concupiscentias: inuena
tur cor quodammodo. cum autem
erigit ad superna: redit fit cor eius ut
bonus fit

Hu. De redificatio
illi deus **Hu.** ne spiritus dicit
Aug. Spiritus rectus est qui fit
ut anima in veritate que non
da deuiare atque errare non possit.
unde in ymno spiritus sancti dicitur
Ductore sic te primum vitemus omne
noxium **R.** Projicias me a facie
tua

Cassi. Projicitur a facie que
curari oportuit. Sci
ebat enim ab illius facie sanitatem
mentis a lumen sapientie venire.
a credebatur se inimico tradi si avul
tu domini iudicaretur expelli La spi
ritum san

Hu. id est spiri
tum tuum. **Hu.** tu; prophete
tie vel domini spiritus sancti quo pe
ccatum meum cognosco: confiteor:
peniteo. Ne auferas a me. per hoc
petit perseverantiam: a presentia;
spiritus sancti continuam. **R.** Et de
mibi. **Aug.** Leticiam saluta
penitenti **Aug.** ris tui. utique cri
sti tui quam peccando amiseram.

Debraica littera habet. leticia; Je
su tui. Quis enim sine illo sanari po
tuit. quia et antequam de Maria na
scretur in principio erat verbum
Et ita sanctis patribus dispensatio
suscepte carnis futura credebatur:

fiat a nobis facta creditur. tempo
rariata sunt. **HUG** Let spiri
non fides.

HUG tu princi
pali. **Lid** est gratia spiritus sancti. **L**
confirma me. **U**t de cetero in pecca
tum non cadam. **E**t cum ignouelis
mihi peccata atq; gratia tua fuero
confirmatus: non ero exinde ingra
tus. **Q**uia **O**cebo iniquos vias
tuas.

RICO quasi dicat. si mihi
as. **RICO** penitenti gratia; tu
am restitueris: homines iniqui ex
penitentiā mea edocēi penitebūt et
sequentur. **L** vias tuas. **Lid** est man
data tua. **L** et impij ab te conuertē
tur. **L** per peccata.

Jeroni vt dedman
nitentiam. **Jeroni** tes a vñs
prauis agentes penitentiam mise
ricordiaz consequantur sicut ego
a te misericordiam consecutus sū.

Iniquitas exercetur contra proxi
mum.

aug Impietas dicitur a
postata ē a deo videli
cet vnuz deum non coluisse: a quē
colebat dimisisse. **A**cti dicat. **I**ta
plenius es adipe misericordie vt a te
conuersis non solum quibuslibet
peccatoribus sed etiam impijs nō
sit despe.

hugo Et q̄a pessima
randum. **hugo** seruitus est sibi
di peccatis. et p̄cipue peccatis car
nalibus que magis notabilia sūt
in predicatione. **I**deo precat̄ur di
cens. **L**ibera me de sanguinibus.
Lid est de peccatis carnalibus.

aug Ad ipsa peccata respici
ens. **A**postolus que veni
unt de corrupcōe carnis et sangui
nis ait. **C**aro et sanguis regnum dei
non possidebunt. **A**t tendens ergo

multas iniquitates suas et eas re
tribuens corruptioni carnis et san
guinis. **L**ibera inquit me de sangui
nibus. **O**mnes nouimus latine nō
dici sanguines nec sanguina. tam
quia grec? posuit in plurali nume
ro. eo q̄ hoc inuenit in prima lin
gua hebraica. **I**deo maluit potius
interpret̄ minus latine aliquid di
ce.

Call q̄ in veritate posita dil
te. **Call** crepare. **N**am si diceret
a sanguine: vnuz forsitan peccatū
videretur ostendere. sed cum plura
lem numerum ponit: multa esse si
ne dubio confitetur. **L** deus deus sa
lutis mee. **L** s̄igt dominum saluato
rem per quem pie credentibus da
tur salus. **A**ddidit etiam. **L** et exulta
bit. **Lid** est cum exultatione lauda
bit. **L** lingua mea iusticiam tuam.
Lid est si me liberaueris de peccatis
meis tunc lingua mea iuste lauda
bit te p̄pter illud quod in preteito
psalmo dictum est. **P**eccatori au
tem dixit deus. quare tu enarras iu
sticias meas. **A**bsolutus enim re
cte potuit loqui vnde peccatorēz di
uina lex suspendit. **I**llud pretereā
videtur afferre nonnullis aliqua;
q̄ōnem. **Q**uare post absolutionēz
delicti dixerit. **L**audabo iusticiam
tuam: et non magis quod aptum
erat posuit pietatē vel misericor
diam tuam. **S**ed si causam profū
da ratione consideres iusticie diui
ne fuit vt audiret se damantē. par
ceret supplicanti. susciperet confitē
tem.

hugo Misericordie emz
tri est q̄ dominus
primo infundit gratiam peniten
s. iij.

tie. **I**usticie autem est q̄ parit iā
penitenti eo q̄ promissit. a hanc di
cit se velle exultādo laudare. **O**
mmelabia mea aperies. ⁊ apias
dando mihi **Nicolaus** he
brei enim non habent optatum
modum. sed pro eo vtuntur futu
ro iudicium vt dictum est supra.
et os meum. ⁊ quod clausum erat p
peccatum. **L**audem
nunciabit. **HUGO** tuam. ⁊ q̄
curatus sum. qua peccans non de
relictus sum. qua vt securus est ez
munda. **Nicolaus** Petiit
tus sum. **Nicolaus** ergo
restitutionem gratie quia illi soli
qui sunt i gratia possunt debite co
ram deo os aperire ad ipsius laudā
dum. quia nō est speciosa laus in
ore peccatoris. **HUGO** Idcirco enī
ecclesiasti. xv. laudes tibi
offeraz. quia non vis amodo sacri
ficiuz peccudū. vnde subdit. **Q**uo
niam si voluisses sacrificium. ⁊ pecu
dum. ⁊ dedissem. id est obtulissent
sicut eo tempore p expiatione pec
cati dabatur. Sed ego videns i spi
ritu tempus in quo ista cessabūt.
scio q̄ nō vis amodo ex illo tempo
re sacrificium peccudum. vnde sub
ditur. **V**tiq̄ holocaustis non dele
taberis. **A**lia littera habet holo
caustū non tibi placet. quia si pec
cat homo non ideo est bos pumen
dus sed homo. Et quia immissio pe
cati acquiritur ex contritione suffi
cienti. **I**deo subditur. **S**acrificiū
⁊ acceptum. **D**eo. **I**est. **S**piritus con
tribulatus. **I**id est cum corpore tri

bulatus ⁊ vexatus per penitentiā.
vt spiritus dolore; et corpus labōē
affici. **Cassio**. **E**x hoc enim sa
antur **Cassio**. **C**rifici o nō san
guis egreditur: sed lacrimaruz flu
enta decurrunt. **S**equitur etiam
huius sententiē indubitata promif
sio cum dicitur. **C**or contritum ⁊
humiliatum deus non despiciet. **C**on
tritum dicit penitentie labori
bus vehementer afflictum. **H**umi
liatum vero scilicet vt quod ante fu
erat elatione superbum fieret pia
confessione. **Jeronimus**
Multi enim habent cor contritum
sed non habent humiliatum. quia
plangunt quod fecerūt. et postea
ad ipsum reuertī desiderant quod
antea fecerunt: et de preteritis no
lunt pe
nitere. **Cassiodorus**.
Perquirenduz sane videtur q̄ fre
quenter in diuinis scripturis pro
intelligentia cor ponatur. dicit enī
in euangelio De corde exeunt cogi
tationes male. **E**t **Petrus** aposto
lus symoni ait **C**or enim tuum nō
est rectum coram deo. **I**saias q̄
testatur. **I**nduratum est cor popu
li huius. Et in quarto psalmo. **V**i
q̄ quo graui corde. **V**ic quoq̄ si
perius dixit **C**or mundum crea in
me deus. vt cunctis indubitanteē
appareat ibi esse cogitationum no
strarum fontem vnde bonum ma
lumq̄ venire tractatum est. **C**on
sequenter supplicat vt quomiaz sy
nagoga posita s̄ lege peccauit: p
gratiam christi succedes syon hoc

est ecclesia catholica firmetur dicens
Nicola Emigne fac domine in bona voluntate tua. **Id** est sedm dulcorē misericordie. **Hugo** id est ecclie syon. **Id** est ecclie catholice que deum speculatur per fidem et spem. Nam syon speculatio interpretatur. **Id** est edificentur muri ierusalem. **Id** est sacramenta ecclesie que sunt munitio fidei quam in ecclesia positi in te collo camus.

Glosa Et cum tu domine misericors construxeris ecclesiam. tunc acceptabis sacrificium in **Jeroni**. id est confessione ex ore peccatoris. **Oblationes** id est laudationes. **Et holocausta** quia fideles se totos offerunt. **Hugo** illi se totos offerunt deo in holocaustum qui abnegantes semetipsos christum nudum nudum se **Calliodor**.

Oblationes igitur et holocausta iam ad fideles pertinent christianos qui erant post aduentum domini crediti signantes immolanda corda hominum viventium: non membra pecudum mortuarum. Illa redigebantur potius in fauillis: ista temporaliter animas tribulationibus expurendo ad amena paradisi gaudia eterna perducunt. Sequitur **Vne** quando ecclesia catholica fuerit domini passione constructa. **Jeronimus** Limpoteles nent su

per altare tuum. Quod est fides. quicquid offeres: per fidem offerre debet. **vitulos** laudis vel cogitationis. **Vnde Ose** ultimo. **Redemus** vitulos labiorum nostrorum. **Augusti**. **Vel vitulos** id est innocentiaz noue. **Calliod**. **Illos enim** vitulos debemus aduertere qui animas suas in hostia suauitatis sacris altaribus obtulerunt. **Hugo**. **Ad litteram**

enim muri **Ierusalem** pluries edificati sunt atque destructi. **Vnde** sciendum quod primo edificati fuerunt per **Salomonem** qui clausit **Ierusalem** triplicem muro ut habetur tercij Regum; tertio **Dos** autem destruxit **Joas** ut habetur. ij. **pali. xxv.** Secundo edificati sunt per **Dziam** ut habetur. iij. **Re. xv.** et postea destructi per **Nabuzardan** sicut habetur in fine **Re.** Tertio reedificati sunt per **Reemiam** et destructi sunt postea ab **Anthiocho** rege syrie sic habetur. i. **machaheorum. pmo.** Quarto **Judas machabrus** reedificauit eos ut habetur primi **mach. tertio.** Quinto reedificauerunt eos **reges Iudee** alienigenes quos postea **Adrianus** equesteris penitus destruxit. **Calliodorus** dulcissimus nimis emanauit psalmus iste de amaro compunctionis fonte descendens. **Sed** quid lacrimarum israeliticarum populū tunc profudisse credamus: ubi tanta afflictione plangebatur princeps. **Ruis enim** illo flente non fleret.

Quis illo dolente non gerneret: quoniam
de proiecto hyadematate rex cinere;
gestabat in capite: canus cinere
non etate. **R**oluit enim se videri fo-
rinsicus ornatum: qui se intus no-
uerat esse fedissimum. **H**inc est quod
dum in hoc libro septem psalmi pe-
nitentium esse doceantur: ecclesia
eum vsu receptum est: ut quoties
peccatorum venia petitur: per istum
magis domino supplicetur. **N**ec im-
merito quoniam in nullo psalmo
rum qui penitentibus maxime ne-
cessarius est tantavirtutis humili-
tas inuenitur ut rex potens et i-
phetali culmine constitutus tanquam
extremus hominum sua festinaue-
rat peccata deslere. Deinde quia
post absolutionis promissionem
tanta se constrinxit necessitate la-
crimarum quasi ei minime fuisset
ignotum. **N**on enim hic ut in cete-
ris penitentialibus psalmis ali-
quod difficile dicitur quale est illud quod
in sexto psalmo dicitur. **L**auabo per
singulas noctes et cetera. **N**ec illud quod
in xxxi. psalmo dicitur. **G**rauata est
super me manus tua: conuersus
sum in erumna mea dum configit
spina. **N**on illud quod in xxxvii.
psalmo ait. **C**omputruerunt a cor-
rupte sunt cyeatrices mee a facie i-
sipientie mee. **N**ec illud quod in cen-
tesimo primo psalmo dicitur. quia
cinerem tanquam panem manduca-
bam et poculum meum cum fletu
miscbam. **N**on illud quod in cen-
tesimo nono psalmo dicitur
de profundis clamaui ad te domi-
ne. **S**ed dauid rex a propheta cor-

reptus et peccati sui agnitione per-
territus: petit a clementissimo iu-
dice ut per misericordiam ipsius
ablutus sordibus omnium pecca-
torum reddatur omnino mundissi-
mus. Quoniam vero propheta da-
uid preuidebat sequentes populos
per istum psalmum copiosissime
penitentie remedia petituros me-
rito sancta mater ecclesia elegit hunc
psalmum frequenti meditatione
a fidelibus in orationibus suis ite-
rari. **H**uius autem psalmi nume-
rus non vacat a misterio. pertinet
enim ad annum iubilium qui apud
hebreos contractus veteres obliga-
tionesque soluebat. quem in leuiti-
co dominus annum remissionis v-
niuersos habitatores terre vocat
precepit. **S**ic et psalmus iste calu-
lo quinquageno constitutus si cor-
de puro dicatur delicta dissoluit. et
rographum nostre obligationis
euacuat. et nos a debitis peccatorum
tanquam remissionis annis prestat
domino reddit. **J**eronimus
purissimos
Nos igitur domine **J**esu christe fa-
muli tui supplices deprecamur ut
pietatis consilio magnis facino-
ribus nostris immensam misericor-
diam largiaris. atque per contritio-
nem cordis humiliati macerando vi-
cia: iugulando delicta: dignum ti-
bi acceptabile de nobis prepares
olocustum. Qui cum patre a spi-
ritu sancto uiuis et regnas deus per
omnia secula seculorum Amen

Psalmus. li

Quid gloriaris in malicia qui potes

Titulus In fine. Intellectus David cum venit de egiptum et annuntiavit Sauli et dixit ei. venit David in domum abimelech. **De hac annuntiatione habetur** 1. Re. xxij. quod cum Saul turbatus de hoc quod David euasisset manus eius conquiret de servis suis tanquam fautores David. **Iste** deech dixit Sauli quod viderat deus in domo abimelech sacerdotis. et quod dederat ei panes et gladium golie. adiungens falsum sicut modus est de tractorum. quod abimelech consilium dedit per deum. propter quod Saul iratus iussit sacerdotes uxores et paruulos eorum interficere et civitates eorum destrui. **Cuius** iussionis deech cum suis satellitibus fuit executor ut ibidem legitur. **Per** Saul mors intelligitur. per deum vita. **Quid** est quod Saul persequitur deus et nisi quod ab initio seculi spiritus mors persequitur vitam nostram. quod quia ista peccata amant: persequuntur sanctam ecclesiam et illos qui celestia dei. **Aug.** agit enim intelligunt. **Aug.** h. psalmo de duobus generibus hominum. unum laborantium: alterum in quos laborat unum de terra: aliud de celo cogitantium. **Genus** vero bonorum aut prophetarum

alloquitur genus malorum dicens.

Quid gloriaris in malicia. **Quasi** dicat. hec est pessima gloria quia propria est eorum qui peccant ex certa malicia. de quibus dicitur. puer bitorum. **Letantur** cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. **L**qui potens es iniquitate. **Id** est ad quid gloriaris quod potes opprimere innocentem et proximum. **P**rimo igitur arguit ipsos de malavoluntate. secundo de mala potestate. tertio de obstinatione in malo. cum subiungit. **Aug.** **O**ta die. **Id** est toto tempore sine lassitudine: sine intervallo: sine pausatione. **I**n iusticiam cogitantur. **L**ingua non quia mea. **Aug.** est cogitare: sed cordis. **U**n in coniunctione istorum scilicet cogitantur lingua notatur quod cito cogitat. tam cito loquitur sicut dicitur ecclesia. xxi. **I**n ore factorum cor illorum. **T**ranslatio hebraica habet. **I**nsidias cogitantur lingua. et hanc lingue cogitationem perduxit ad actum. quia. **S**icut nouacula acuta fecisti dolus. **E**cce quid faciunt sanctis mali. **J**eronimus **N**ouacula per seculos intelliguntur. **S**icut ergo nouacula quasi insensibiliter tollit capillum: **S**ic persecutores dolose auferunt sanctis bona temporalia superflua. **P**er capillum enim superfluitas diuiciarum intelligitur. **Aug.** **I**lli enim qui adherent cor de deo. sic habent ista terrena tanquam

capillos quia contemnunt omnia
presentia bona. insuper a istam vi
tam

HUGO Et quia persecu
tores honoru ex
ultant in rebus pessimis Ideo sub
iungit **D**ilexisti malitiam. Non
deserit malum qui ipsum diligit. **L**
sup benignitate. **I**cce peccm in spi
ritum sanctum. **V**nde apostolus ad
galath. v. Fructus autem spiritus
benignitas. Iniquitatem. videlicet
iniqua loqui in discrete et dolose **L**
magis qm loqui **Cassiodoro**

Cassiodoro
Olerunq; homines qui peccata fa
ciunt ipsi per decorem composite lo
cutionis: se abscondunt: nolunt i
se deprehendi que norunt genera
licet ab omnibus dampnari. **D**
lexisti omnia vba precipitationis.

HUGO Verba precipitationis di
cuntur verba adulationis
Vnde **Psalmus**. **I**teunt qui beatificat
populu istu a qui beatificant pra
cipitati **I**dem. Verba precipitationis
sunt verba detractionis. vnde tras
latio hebraica habet Dilexisti oia
verba ad deuoranduz. Detractores
dicunt suis verbis fraudulenter de
uorare bonos vnde in alio ps dicitur
Qui deuorat plebem mea sicut esca
panis. a hoc facit **L**ingua dolosa.

AUG Ministra fallacie e lin
gua dolosa. aliud cor
de cogitantiu: aliud ore pronuncian
tium. sed in his subuersio. **P**ro
pterea deus destruet te in finem. **L**
a si modo videris stare et florere tan
qm fenam in agro destruet te deus:
qm dicit **I**te maledicti in igne eter

num. **E**t qm uis fixeris in amoẽ mu
di radice in **HUGO** Tamen de
cor: bis **HUGO** us **L**euellet

te. **L** de felicitate temporali in qua con
fidebas. **L** et emigrabit te. **L** id e emi
grare faciet te. **L** de tabernaculo tuo
id est ab hac vita animaz a corpo
re auferendo. **L** et radicem tuam. **L** id
malam voluntatem tuaz ex qua p
cessit malicia tua euellet. **L** de terra
vienti

Cassiodoro. Plena ingens
um. **Cassiodoro**. formidolosa
damnatio de societate sanctorum
euellit a in perpetuis ignibus man
cipa

Mico. Deinde ponit utili
tatis consequentia.
quia iusti videntes punitionem in
iquorum ex hoc firmanur magis
in bono a contemnunt prosperitate
malorum. vñ dicitur. **V**idebunt iu
sti. **I**ntelligendo nunc damna eoz
malorum. **L** a timebunt. **L** magis of
fendere deum qm antea. **L** et super eum
ridebunt. **L** contemnentis eius pro
speritatem.

AUGUSTINUS **I**ntelliga
mus a dis
cernamus duo ista tempora satis
utiliter timendi a ridendi. **Q**uid
enim fumus in hoc seculo nodum
est ridendum ne postea ploremus
Iusti at qui viuunt modo ex fide
intelligunt qd damnandi sunt ma
li. propterea timent et sibi. **Q**uid em
sunt hodie sciunt. qd futuri sunt cras
nesciunt. **Q**uia ergo nunc ad malo
rum imitatione labi possunt. hinc
habent formidinem. **Q**uando autẽ
ridebunt. **C**uz venerit dies noster
id est manifestaco christi ad iudi
ciu tunc iusti ridebunt super dam

natione ma
lorum.

Gregorius

vi-moralium Illic non habent cō
passionem quia damnatis tunc p
desse non

Augustinus.

Tu corrige reatum et gaudebis ad
iudicem. Hodie enim hortatur te
ne iudicet te. cum autem venerit iu
dicii tempus: correctionis locus nō
erit: sed tñ damnationis. Erat ibi
penitētia sed infructuosa q̄a sera
tūc [dicent] In stil. ecce hō qui non
posuit deum adiutorem suum.] per
bona merita. Et sperauit i mul
titudine diuicia

Calliodo

rum suarum.] Diuicias hic: vniuersas pompas
seculi accipere debemus in quibus
iste seculi amator spem et fiduciaz
posuit et ideo dam

Jeronim

natus est
Sed nunquid tantum malum sit
diuicias habere. tantū vt de iusto
habeantur et deo gratias referatur
qui eas debet. Non. Sed malum
est spem in diuicijs ponere cum in
alio psalmo dicit. Diuicie si afflu
ant nolite cor apponere. Diuici
as licet habere ad necessitatem: et
non licet possidere ex amore. Nam
Abraham et reliqui boni diuicias
habuerunt: si spem in eis nō ha
buerunt. Sequitur. Let preualuit.]

Nicolaus. ad tempus [in
vanitate sua.]

quia prosperitas eius transiit re
lut v̄m **Augusti.** Quid emz
bra **Augusti.** vanius eo
qui putat plus habere nummum

q̄ deum. Ergo hoc genere malorū
damnato: q̄d dicit de te o corpus
christi.

Nicola Per oli
domo dei.]

uam fru
ctiferam hic intelligitur oleuz q̄d
de fructu oliue exprimitur. quo lu
cerne in domo dei replebātur sicut
legitur leuitici. xliij. Est igitur sen
sus Ego autem sicut oliua fructife
ra id est sicut fructus oliue est fo
mentum tu minis in domo dei. Sic
innocentia mea lucebit coraz de o.
nec extinguet per malorū nequī
ciam [sperauit] nō in diuicijs sicut
genus malorum. sed [in] misericor
dia

Jeronimus Quia
dei.]

hec nō
est humane fragilitatis facultas
vt per se quis saluus fiat sed per
misericordiam [dei] in eternum et i
seculum

Nicolaus id est
seculi.]

non tñ
sperauit in misericordia dei in vita
presenti sed in vita futura. **Q**on
fitebor tibi in seculū. id est lauda
bo te [quia fecisti] mihi misericor
diam in presentil. et expectabo no
men tuum. in futura retributione
iustorum. Nomen eius est Iesus
id est sal

Calliodorus

uator. Nomen eius expectat qui se in iu
dicio domini saluatoris per mise
ricordiam ei⁹ credit esse saluandū
[quoniam]

Hugo id est dul
tonum est. **Hugo** ce a sua
ue in conspectu. id est in iudicio
et estimatione [sanctorū tuorū] q̄
s. gustant suauitate bonitatis eius

sicut gustauerat beatus Bernhar-
dus qui dicebat. **J**esus est melos
in aure. mel in ore. et iubilus in cor-
de. **Nicolaus** hoc tamen
nomen in cō-
spectu malorum non est bonum q̄
frequentē verbis et factis blasphemant
Collector hoc no-
ipsum. men audi-
re possunt a boni a mali. non autē
gustare nisi sancti. Et quanto quis
sanctior ē tanto dulcius a suauius
sapit nomen domini in corde eius
Tanto etiam patientius et de fide-
rabilius ipsum expectat ut tandē
videre mereatur quod amat. Nos
igitur carissimi considerata iniquo-
rum perditione: et bonorum salua-
tione: Rogemus suppliciter mentis de-
uotione dominum deum nostrum
ut ab omni dolo liberet: ab omni in-
iquitate mūdatis: mereamur plan-
tari sicut oliua fructifera in ciuita-
te celesti vbi in trinitate perfecta
laudatur deus in secula seculorum
Amen.

Psalm⁹ lū

Dixi insipi-
ens in cor-
de suo nō est deus

Titulus. In finez pro amalech in-
tellectus dauid. **Antiochus** rex
græcie in tantam insaniam deuenit
q̄ negauit verum deum et captiua-
uit populum israel a cepit ciuitatē

ierusalem a posuit ydola in templo
ut habetur in machabeorum. et de
qua captiuitate fuit populus isra-
el liberatus per machabeos. **F**ecit
ē dauid hūc psalmum contra hūc
fatum regem ab laudem dei: in di-
rectione: a confirmationem populi
Hugo hic tangit hystori-
am que habetur pri-
mi Regum vicefimo q̄nto capitlo
Vbi dicitur q̄ absēte dauid ama-
lechite irruentes in sychelech par-
uam ciuitatem: quam dederat ei
Achis rex geth expugnauerunt
eam et viros et filios a animalia
dauid captiuantes succenderunt
ciuitatem. Quod cum dauid reuer-
tens de exercitu achis cognouisset
persecutus est amalechitas quos
percussit a omnia sua liberauit re-
duxit. **H**ic autem psalmus agit
nō de historia ista sed de siḡto hu-
ius nominis **Jeronimus**
Quod interpretatur dolens siue
parturiens. et significat ecclesiam
corpus christi: que dolet pro pec-
catis suis et aliorum. et parti rit fi-
lios per verbum predicationis. si-
cut **Apostolus** dicit **Per euangeli-**
um egovs **Castiodor.**
genu
Licet enim psalmus iste magna
ex parte similitudinis versuum ter-
tiodecimo psalmo cōuenire nosca-
tur **Intellectus** ipsoꝝ qm̄ maxi-
me permutatus est: diuersitate ti-
tulum. Nam cum ille habeat p̄
titulo ps̄ dauid. **Iste** continet in fine
p̄ amalech intellectus dauid ut s̄. di-

autem est. ita non mutatis verbis
aliud ille. aliud iste pronunciat esse
venturum. Ille enim contra iudeos
promittitur. Iste contra omnes pec-
catores insurgere generaliter iudica-
tur. Ille de incarnatione domini. iste
de adventu iudicii in fine per dicitur
est. Ecclesia igitur multorum
refrigerante caritate dolens popu-
lum commonet per fidem ut a su-
is iniquitatibus conquiescat. ne
in divina disceptatione id est iudi-
catione vel arguone disparet. unde
propheta in persona ecclesie ge-
nus malorum increpans ait.

Dixit insipiens cogitans in
corde suo. ubi est deus. et sub-
audit. Non est deus.

Augustinus

Qui putat deo placere facta mala
non eum putat deum. Si enim de-
us est iustus est. Si iustus est: dis-
plicet ei iniusticia. displicet iniqui-
tas. Cum dicis in corde tuo fauet
iniquitatibus meis deus. nihil ali-
ud dicis quam **Cassiodorus**

Et ut hunc insipientem per multi-
plices errores potuisses advertere
phuralem illi numerum: decenter ad-
iunxit di-

Jeronimus.

Corrupti sunt de lege bone na-
ture. Et abominabiles. id est odi-
biles. facti sunt in iniquitatibus
suis.

Nicolaus. Non est
bonum. scilicet meritorium. quod
fieri non potest sine fide operante
bonum per dilectionem. licet aliqn

de faceret aliquod bonum de gene-
re. Non est usque ad unum.

Cassiodorus. Hoc est enim
quod ecclesia
dolebat ut in tanta multitudine per-
ditorum non sit qui bonum posset
operari quod de illis tantum debet
accipi qui extra religionem catho-
lice fidei positi in obstinatione dete-
stabili perdurant. de quibus infe-
rius est dicitur. Qui devorant ple-
bem meam a reliqua. Dominus
de celo prospexit. id est unoquo-
que predicatore suo quos tanquam celum
in se. **Jeronimus.** Prospicit
deus per suos sanctos. Super filios homi-
num.

Cassiodorus.

Ut errantes non perderet: sed pe-
nitentes pia confessione saluaret.
Ad hunc finem prospexit. ut vi-
deat. id est ut videri faciat ut mere-
dulis et peruersis excusatio tolle-
retur.

Nicolaus. Si est in-

tellegens. Iper veram cognitionem. Aut re-
quirens deum. Iper veram et bona
operationem. Quales autem mune-
ti fuerint subditur. Omnes dedi-
nauerunt. a re dicitur iusticiet.
Simul mutili facti sunt. id est in-
epti ad consecutionem vite bone.
Sicut medicina dicitur mutis que
est inepta ad consecutionem sani-
tatis.

Jeronimus. Non
faciat bonum non est usque ad unum.
Nullus enim ex istis implet volun-
tatem patris celestis.

Nicolaus Vnde ly vnū
fuevt sit sensus q̄ nec vnus talis
reperitur **Cassiodorus**
in eis.

Nam si aliquem bonum voluisset
intelligi non diceret vsq; ad vnum
sed preter vnū. hoc de illis dicit q̄
corde durato in scelerato permansere
re pro

Nico Consequenter po
posito **Nico** mitur pene defamia
tio cum dicit **Nonne** cognoscent
omnes qui operantur iniquitatem.]

Cassiod Scilicet qui fide
les domini lamiaē
contendunt. qui contra mandata
deividuas opprimūt. pupillos ex
poliant. de quibus subdit Qui de
uorat plebem meam vt cibū panis.]

Nico vita delectant in spoliati
one a occasione innocētū
achi comedere.]

Cass Vel ita in v
bonū cibum **Cass** hū hūc p̄leg
innocentes sicut panis est cibus
quotidiana comestōne desiderat?

Nico Nec vacat q̄ dicit plebem meam:
vt ostenderet omnia superiora se
dixisse de **Nicola** Qui vtiq̄
pessimis **Nicola** sciēt dei in
sticiam per pene infligende experi
enti]

hugo Tunc enim scient i
am **hugo** pena: quod nunc ig
norant in culpa quia oculos quos
culpa claudit.

Nicol Vnde i
pena aperit. **Nicol** persōa
tatum dicitur **Sapientie** quinto

Lassati fumus in via iniquitatis a
perditionis. ambulauimus vias
difficiles. viam domini ignorauimus.
Quid nobis p̄fuit superbia

nostra aut quid diuiciarum iactā
tia contulit nobis. transierūt oia
illa tanq̄ vmbra. Et subditur ibi
dem **Talia** dixerunt in inferno hij
qui peccauerūt. De quibus pecca
toribus adhuc subdit **Deum** nō
inuocauerūt.]

Augusti Hoc q̄
runt.] **Augusti** q̄ inuo
cat quod vult ad se venire Nam cū
di cis. deus da mihi diuicias: non
vis vt ipse deus veniat se dvis vt di
uicie veniant ad te. Ergo isti qui
propter secularia commoda: qui
propter terrena bona: qui propē
p̄nē vitam a terrenam felicitatez
inuocant deum: aut seruiunt deo:
non inuocant deuz. Propter quod
de illis se quitur **Illic** trepidauerūt
timore vbi non erat timor.] s. iuste

Cassiodo Peccatoēs mū
di istius in isto
seculo timent ne adēpta felicitate
fraude tur. ne diuicijs muentis mi
nus perfruatur. ne adquisitis pri
uentur honoribus. Dic enim viui
formidant amittere que se tamen
norunt humana conditione relin
quere. **Illa** enim non cogitant per
que verissimo timore torquendi
sunt quando illis erit fletus a strī
dor dentium. Et vere scient peccato
res q̄ malum non erit impunituz.

Quoniam deus dissipauit. **Id ē**
dissipabit ossa eorum.] **Verfus**
iste non est d̄cis i tredecimo psal
mo. sed nouiter hic ab confirman
dum iudicij tempus apponitur de
us eī in futura disceptatione ipso
rum dissipat ossa id est obstinati
ones durissimas quorum nouit

Callido?
in no domine. Vor er
te est non dubitatis
de elia. Laburaz ista

atrociſſet induruiſſe proteruiam.
Abbidit quoque qui hominibus placet. Quod ſceleratoꝝ ſpecialiter eſſe diſcoſitur. **I**uſtus vir ſibi ſemper diſplicet dum carnis ſue vitia celefti cōſideratione caſtigat. **M**ali vero amant vnde pereant: deſiderant vnde damnentur.

Hugo Sed nonne bonum eſt hominibus placere ſecūm illud **E**cceſiaſti. viij. Fruere magnatis ſine querela **Vñ** **Exoſ. ij.** et **Danielis. ij.** legitur quod **M**oyſes et **D**aniel fuerunt amici regū. **I**tem dicit apoſtolus. p̄ma ad **C**orinth. x. Ego per omnia hominibus placeo. **S**olutio. Bonum eſt placere hominibus ad illiciendum eos ad bonum. et ſecūm hoc intelliguntur auctoritates prædicte. **M**alum autem eſt placere eis pro inani gloria. et ſic intelligitur quod hic dicitur: qui hominibus placent id eſt placere appetunt propter inane gloriā. **S**ecunda pena malorum exprimitur cum ſubditur. **C**onfuſi ſunt. id eſt confundentur et erubefcent: quando eis dicitur. **I**te maledicti in ignem æternum. quoniam deus ſpreuit eos. quia deum ſpreuerunt. **S**preuit autem deus eos quos nō corripit: ſed ſinit eos curtere per campos licencie. **V**nde ſupra dixit. **A**uferuntur iudicia tua a facie eius. **S**equitur.

Caſſiodorus **Q**uis dabit **I** ſupple miſi tu domine. **V**ox eccleſie credentis eſt: non dubitantis **L**ex syon. illa celefti **I** ſalutare iſrahel. id eſt

ſalutē populo fideli per fidem verā deum videnti. **L** cum conuerterit dominus captiuitateꝝ plebis ſue: exultabit **J**acob et letabit iſrahel. **V**erſus iſte futuram cōmemorat felicitatem: quando fideles domini pleniffima libertate gaudebunt. **E**t respice quod in reſurrectione generali frequenter **J**acob patriarcha iſrahel nominatur: propter illud. **J**acob dilexi: **E**ſau autem odio habui. **C**ongrue ſiquidem dilectus in tanta temporis cōmemoratione ponitur vbi ſine fine gaudetur. **I**ntulit et letabitur iſrahel. **I**nterpretari diximus iſrahel videns deum. quod eccleſie ſine dubitatione concedit: quando ſicut illi promiſſum eſt in eterna patria collocabitur.

Collector **N**os igitur fr̄es cariffimi quod dū nobis ſuper eſt vita merendi: abijciamus opera tenebrarum: deſpicimus mundum cum delectationibus ſuis quatinus in herendo ſanctæ conuerſationi talem dei adiuuante gratia poſſimus ducere vitam in hoc mortali corpore: vt poſt hanc vitam præſentem ante conſpectū eterni iudicis. conſequamur eius miſericordiam et eterne vite ſaluationem: ad quam nos perducere dignetur ipſe piſſimus dominus noſter **J**eſus chriſtus cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculoꝝ. **A**mē.

Psalmus. liij.

Deus in no-
mine tuo saluū me
fac. **Titulus** In finē
in carminibus intellectus Dauid
cū remissent ziphei et nunciassent
Saul. Nonne Dauid absconditus
est apud? **HUGO** Iste titulus
nos. **HUGO** Iste titulus
istoria que est p̄m Regum. xliij.
et. xxxvi. Non quia psalmus iste
agat de hystoria illa: s̄ quia agit
de misterio illius hystorie. Sicut
enim Dauid fugiens a facie Saul
qui cum persequeretur: latuit in
ter zipheos: et illi prodiderunt eū
Sauli ad interficiendum. Sic a lo-
ni in hoc mundo latet inter malos
qui florent: et ab eis fatigantur.
Ist ergo sensus huius tituli. In
hoc psalmo ostenditur intellectus
Dauid prophete vel cuiuslibet fide-
lis. Intellectus dico habitus pro
eo quod factum est cum remissent zi-
phei et nunciassent Sauli. Ziphei
interpretantur florentes. Per hoc
enim intelligitur quod peccatores flo-
rentes in hoc mundo: nunciant Sau-
li id est morti vel byabolo bonos la-
tere inter malos. quem intellectus
habent qui mentis acie intendunt
in finem id est in eorum nouissima
videlicet. ad quez finem iniqui flo-
rentes sunt venturi. Et ideo intelli-
gentes eorum falsam felicitatem
terminandam: semper sunt in carmi-
nibus id est in laudibus.

Augustinus Quibus lau-
dibus. Do-
minus debet dominus abscondit: sic

domino placuit ita factum est. sic
nomen domini benedictus. Si psal-
mum intelligere volumus: inueni-
amus in genere humano hic Da-
uid absconditum et latentem: et
inueniamus ei aduersarios flore-
tes. Attende Dauid latentem. Mo-
tui enim estis dicit apostolus mem-
bris christi: et vita vestra abscon-
dita est cum christo in deo. Isti er-
go latentes quando erunt florentes.
Cum christus inquit apparuerit
vita vestra: tunc et vos apparebi-
tis cum ipso in gloria. Et tunc isti
ziphei are-
Jeronimus Sicut
scent. **Jeronimus** Iste
quasi hodie viridis videtur esse vs-
que venit hyemps: sic peccatores
qui sperant in diuitiis et gloriantur in
vanitatibus seculi videntur nunc flo-
rere: et in die iudicii arebunt atque
igni reseruantur. Isti deputantur
ad penam: et sancti ad regnum.

Augustinus Iste duo
genera ho-
minum distinguere debetis: et co-
rum alterum eligere. Quid enim
nosse tibi prodest si eligere piger
es. Equidem nunc eligendi facul-
tas adiacet. veniet tempus quando
tibi potestas dederit eligendi: cum
iam deus sententiarum non differat iu-
dicandi. Sed multi filii lucis inhe-
rent cum viderint felicitate florere ma-
los: dicunt apud seipsos. Quid mi-
hi prodest innocentia. Quid mihi
quod deo seruius: quod mandata eius cu-
stodiam: quod nemini iniuriam facio.
Ecce hec omnia facio: et florent il-
li: et ego laboro. Sed intellige quod

licet siunc florent in seculo: at desceēt
tamen in iudicio: a post auiditatez
in ignem mittetur. Ignoras quia
deus tuus ad te veniens: tibi pro
misit q̄ per multas tribulationes
oporet te intrare regnum dei: sicut
hoc in seipso ostēdit. Si flos a glo
ria ziphæorum: amatorum videlz
mundi appetendus est: ipse domi
nus tuus nonne in hoc seculo floru
isset? **M**aluit enim inter ziphæos
latere: a dicere pontio **P**ilato inter
roganti de regno eius. Regnū me
um non est de hoc mūdo. Ergo hic
latebat: a omnes boni latent hic.
quia bonum eorum intus in corde
eorum est: vbi fides: vbi caritas a
spes ac ceteræ virtutes abscondun
tur. et horum bono cum merces la
tet. sed apparebit cum venerit filius
hominis separare oves ab edis:
bonos a malis. **T**unc ziphæi ad si
nistram stantes sero penitebunt
se in delicijs huius seculi floruisse.
Si tibi aliqua seculi sublimitas cō
petat: observa in occulto virtutes
tuas: a foras de sublimitate noli ex
tollī. **N**az si ex illa vel de seculo pro
speritate elatus fueris cades in flo
res ziphæo. **Augusti.** **A**ttēde
rum. **H**ester regina deprecans pro liberati
one populi sui cepit orare a in illa
oratione cōfessa est illa omnia in si
gnia regalia sic sibi esse velūt pan
num menstruate. **E**t si hoc mulier
iudea potuit: non poterit ecclesia
christiana. **I**psa igitur ecclesia a
populus fidelis precatur ne eum
inimici fortissimi grauari preua le

ant: dicens.

Deus in nomine. quod est **J**e
sus a saluator. **L**saluū me fac.
quasi dicat. salua me in tua passi
one. **L**et in virtute tua. **L**in miseri
cordia tua. **C**um enim virtus dei p
se ponitur: intelligit misericordia.
quia proprium dei est misereri et
parcere. **L**iudica me. **I**iudicio discre
tionis a separa me a ziphæis: hoc
est a malis. **E**t o tū. **D**eus. **Q**ui es
verax in p̄missis. **L**exaudi oratio
nem meam. **M**entalem per quam
precor in nomine tuo saluari. **L**au
ribus. **L**clementie. **L**percipe verba oris
mei. **L**orationem meam vocales.
Iustus orat intus in corde propf
se: a orat exterius voce ad excitati
onem deuotionis: tam pro se q̄ p
proximis suis. **P**ostea subiūgit cau
sas quare ita adterter petit salua
ri et exaudiri. **P**rima est q̄ habet
hostes crudelēs. **V**n dicit. **Q**uo
miam alieni. **N**on natura: sed vita
et moribus: vt sunt mali et falsi
fratres. **L**in fure perunt aduersum
me. **L**id est contra me: ad persequē
dum et diffamandum me. **L**et for
tes. **L**i malo: videlicet persecutores
et demones. **L**quesierunt animam
meam. **L**ad decipiendum a perden
dum me. **C**ausa; quare ab hoc mo
uentur subiūgit: dicens. **L**a non
p̄posuerūt deuz ante conspectū suuz
Augustin quia ante con
spectum suum
non est nisi seculum. **Q**uomodo cu
muletur nummus super numuz.
quomodo augeantur greges: quo
modo impleantur apothecæ: quomodo

dicatur anime: habes multa bona
io cundare: epulare: satiare.

Castiodo Perclit autem
ideo non propo-
nunt deum ante oculos suos. quia
ignorare illuz credunt que mente
scelerata concipiunt. hec est pia ora-
tio qua desiderabat audiri: ne illi p-
mitterent suas voluntates efficere
quos constabat deuz ante oculos
non habere. **Ecce** enim deus ad-
iuuat.

Augustin Omnes
me. **Augustin** emz san-
cti adiuuatur a deo: sed intus vbi
nemo videt. **Quo** modo em magna
pena est impiorum conscientia: sic
magnum gaudium piorum ipsa
conscientia. **Na** gloria nostra hec
est ait apostolus: testimoniu: con-
scientie nostre. **Quo** modo te adiu-
uat. **Let** dñs susceptor e aie mee.

Castiodo quia non soluz
in laboribus ad-
iuuat: sed etiaz a peccatis omnibz
miseratus absoluit. **Et** intueret q
dicit: anime mee. vt si corpus pe-
riculis exponatur: anime tamē sa-
lus illesa seruet. **A**uerte mala

inimicis. **Nicola** id est auer-
meis. **Nicola** te a me ma-
la ab inimicis meis contra me co-
gitata: et conuerte super eorum ca-
pita: sedm quod dicitur Proverb.
xi. capi. **In** insidijs suis capientur
iniqui. **Vnde** et translatio hebrai-
ca habet. redde malum insidiatori-
bus meis. **Let** in veritate tua. qua
reddes vnicuiqz iuxta opera sua.

Castiodo **August** **Sti** flo-
los. **August** **Sti** flo-

licitate seculi: pereunt virtute dei:
florent ad tempus: pereunt in eter-
num: florent falsis bonis: pereunt
veris tormē. **Teroni** **Disper-**
tis.

illos in die iudicij: in tua iusticia
vindica: diaboli: vide licet a mem-
bra eius. **Et** vt de peccatio sit magis
exaudibilis: promissionem deo fa-
cit: dicens. **Voluntarie**.

Hugo id est non coacte. qz
vt ait Augustin: nō
placent deo coacta seruicia. **Sacri-**
ficabo tibi. **Sacrificium** boni operis
videlicet sacrificium iusticie.

Castiodo **Sacrificare** autē
voluntarie do-
mino est puritatem bone volunta-
tis offerre: et propter hoc tantum
illuz colere: timere: vel amare: qz de-
us est: qz creator: qz rerum omniū
pius probatur esse dispositoz.

Augustin **Ipsum** autem
gratis dilige:
quia melius ab eo non inuenis
quod det: qz seipsum det.

Castiodo **Sacrificant** etiā
et voluntarie do-
qui inter angustias passionum iu-
giter gratias agunt: sicut sanctus
Job fecisse memoratur. **Sequitur**.
Let confitebor nomini tuo domine
quoniam bonum est. **Nicola** **con-**
fessione laudis bonitatem quā mi-
hi exhibuisti: a hoc bonuz est.

Castiodo **Nam** illum vel
le laudare me-
stimabile bonum est. quia liberat
ab omni malo **Vñ** subdit **Mo**

niam ex omni tribulatione eripui
sti me.]. ex omni videlicet periculo
anime: quod vtiq; in hoc mūdo ac
cidere non potest: nisi eis qui in dile
ctione domini persistunt.

Nicola⁹ La super inimicos
meos desperit oculus
meus. Id est pro nihilo compu
taui eorum insidias contra me: cō
fidens de tua bonitate: non de meis
meritis vel virtute: illos zipheos
desperit oculus meus.

Augustin⁹ Florem illorū
bimem cordis ad te leuavi: et perue
niens ad te vidi quia omnis caro
fenum: et gloria hominis terreni
quasi flos feni. Hoc agite fratres
cum amicis vestris. erigite corda
vestra. discite gratis diligere deū.
discite presens contemnere seculū.
discite voluntarie sacrificare hosti
am laudis: vt transeuntes vanam
gloriam huius seculi respiciatis
ad quem finez amatores seculi vē
turi.

Cassiodor⁹ Supplicatio ista p
phetica est sancte deprecationis:
deuota simplicitas: vltimum vite
nostre tradidit exemplum: vt quā
do a zipheis id est a mundi istius
flōrentibus ingrauiamur: non ad
contentiōes leuissimas incitemur:
sed voluntarie domino sacrificātes
eius beneficio ab omni tribulatio
ne liberemur. Contendamus illi ve
rissime confiteri vt iam gratiati a
nostris peccatis mereamur absol
ui. Magna profus forma petiti
onis expressa est: vt imminentibus

quibuslibet periculis tranquillo a
confidēti animo supplicemus: quo
niam nouit ille nos ab omnibus
tribulationibus eripere: si tamen
hoc nobis intelligit expedire. Nos
eniz quib; oremus sicut oportet ne
scimus: quos et ignorantie tene
brose circumdant: et noxia peccata
confuunt. **Collector⁹** Ergo caris
simi ab ipz
in cuius nomine credimus salua
ri cū fiducia accedentes: humiliter
deprececur quatin⁹ eius adiuto
rio a tribulationibus mundanis
eripiamur. et quem mente sequi
mur in terris: ipsum in celestibus
videre mereamur q̄ est benedictus
in secula seculorum. Amen.

Psalm⁹ liiij.

Audi de⁹
orationem meaz. Ti
tulus. In finez psal
mus in carminibus
intellectus **Hugo** Per da
uid. **Hugo** uis intel
ligitur hic ecclesia que est congre
gatio fidelium: que hic clamat ad
deum propter miseras quas pati
tur ab hostibus: tam visibilibus
q̄ inuisibilibus. Sed quia p istas
miserias exerceatur et proficit i vir
tute et gratia. Ideo reddit gratias
deo de ipsis miserijs vt patet in ti
tulo. Cuius iste sensus hic ostendi
tur. Intellectus dauid id est eccle
sie intelligentis miseras a tribula
tione.

tionē in quibus est. **Plangit** enim inter mala seculi. quia mundus non est locus gaudij sed meroris. **huc** tamen intelligit ecclesia in carminibus id est in laudibus. sicut **Job** qui in tribulationibus benedixit dominum: si tamen acies mentis dirigitur in finem et in christum.

Cassiodoro ad quē constat quicquid fideliter ac recte agimus sine dubitatione referendum. **Hugo** Intendit enim hic psalmus monere bonos ut mala presentia attendant: et inter ea plangant videntes istam regionem non esse locum gaudendi: sed gemendi.

Collector Qui quidem psalmus in persona christi de eius passione et resurrectione a **Jeronimo** et **Cassiodoro** exponitur. Sed ab **Augustino** magis in persona ecclesie vel fidelis tribulati videtur expositus. Secundum quē modum hic psalmus est vox ecclesie vel tribulati fidelis orantis atque dicentis. **L**

Hugo **A**audi delis orationem meam. **L** et ne desperis deprecationem meam. **L** de malis amovendis. **Cassiodoro** Potest etiam exaudiri prius et postea despici: quod evenit eis qui mundi istius bona desiderantes accipiunt que precantur: et tamen postea despiciuntur. quia nequaquam eterna premia que sperant. **Petrus** cantor parisiensis. **Et** quia sepe repetenda est oratio:

Hugo **A**audi delis orationem meam. **L** et ne desperis deprecationem meam. **L** de malis amovendis. **Cassiodoro** Potest etiam exaudiri prius et postea despici: quod evenit eis qui mundi istius bona desiderantes accipiunt que precantur: et tamen postea despiciuntur. quia nequaquam eterna premia que sperant. **Petrus** cantor parisiensis. **Et** quia sepe repetenda est oratio:

abbat. **M**itte nunc mihi. **L** videlicet orationem. **L** et exaudi me. **L** dando quod postulo. **Causam** vero huius orationis ostendit: dicens. **Contristatus** sum in exercitatione mea.

Hugo Est enim exercitatio corporis: ut in peregrinatione et ieiunio. Est et alia interior: que est pietatis et misericordie. De his duabus dicit apostolus **1 ad Thimotheum. 1.º** Exerce te ipsum ad pietatem. **P**am corporalis exercitatio ab modicum utilis est. **Tercia** exercitatio est in tribulationibus de qua hic loquitur. **O**portet enim nos hic contristari: si velimus in futuro ad leticiam transire. **O**mnes enim motus a contrario in contrarium sunt. **E**ligat igitur hic unusquisque quod voluerit: leticiam vel tristitiam: quia hinc ad finem contrarium transurus est. **Vnde** **Johan. 15.º** **M**undus autem gaudet: vos autem contristabimini. sed tristitia vestra vertetur in gaudium. **Et** **Luc. 11.º** **V**e vobis qui nunc ridetis: quia flebitis.

Collector **N**ec solus contristatus: sed **L** et contristatus sum. **L** corpore et anima. **L** a voce inimici. **L** obloquentis mihi a contradicentis. **L** et a tribulatione peccatoris. **L** affligentis me.

Augustinus **D**e putatis malos in hoc mundo: et nihil boni de illis agere deum. **O**mnis malus aut ideo vivit ut corrigatur: aut ideo vivit ut per illum bonus exerceatur ad tolerantiam. **V**inaz et

go qui nos modo exercent conuē-
tantur et nobiscum exercentur.
tamen quod diu ita sunt ut exercent
non eos oderimus. quia in eo quod
quis eorum malus est utrum usque
in finem perseueraturus sit: igno-
ramus. Et plerumque tibi videris o-
disse inimicum: fratrem odisti et ne-
scis. Diabolus et angeli eius in scri-
pturis sanctis manifestati sunt no-
bis quod ad ignem eternum destina-
ti sunt: ipsorum tantum desperanda
est correctio: contra quos habemus
occultam luctam. Ecce enim breuiter
audite et intelligite si bonus es in-
micum non habebis: nisi malum.
Porro tibi ea bonitatis regula pre-
fixa est: ut imiteris bonitatem pa-
tris tui: qui solem suum oriri facit
super bonos et malos: hoc est ut
vincas in bono malum beneficien-
do inimicis vel orando pro ipsis.

HUGO Nec mirum si contri-
stus sum. **Q**uia
miam ipsi inimici [dedinauerunt]
id est intulerunt in me. per detra-
ctionem et obloquutionem [iniqui-
tates] que tamen eorum erant et
non mei. quia false me inculpaue-
runt. Et in ira. hoc est in malo suo
et non meo merito. molesti erant
mibi. hoc est seuebant in me sine
ratio. **Augustinus** duos mi-
nicos co-
stitue tibi ante oculos. vnum aper-
tum. alterum occultum. Apertum
hominem. occultum diabolus. Vnum
vide: alterum intellige. vnum dili-
ge: alterum caue. Inimicus quem

vides in te vult humiliare: unde
vincitur. Verbi gratia. Si in diui-
tijs tuis vincitur: pauper; te vult
facere. si honore tuo vincitur: abie-
ctum te vult facere. Ea ergo que at-
tendit in te vult deicere vel aufer-
re quibus vincit. Et ille occultus tuus
inimicus illud tibi vult tollere vnde
vincitur: hoc est dilectionem in-
mici. Si diligitur aperte seuiens:
victus est occulte seuiens. Et quia
inimici mei seuiendo molesti sunt
mihi. **HUGO** Cor meum conturba-
hi. hoc est
quod alibi dicitur. Turbatus est
pro ira oculus meus. Ac si dicat.
Oculus rationis mee turbatus est
propter molestias quas mihi in-
ferunt. Nec tamen est hec turbatio
extra me quasi usque ad vindictam
ut vellem reddere malum pro ma-
lo. Et quia sic commotus sum con-
tra malos [fortitudo mortis] occidit
super me. id est timeo incurrere fra-
ternum odium quod est mors ani-
me: sicut prima Job. in. Qui odit
fratrem suum homicida est. **Q**ui
mor. anime. Et tremor. [mortis] ve-
nerunt super me. id est circumde-
runt. Et contexerunt me tenebre. id
est tenebroso peccatores. Unde
apostolus ad Ephe. quinto. stultis
aliquando tenebre. **Et** consti-
tutus inter has conturbaciones
[dixi] id est deliberando optavi.
Quis dabit mihi penas. [virtutum].
Jeronimus Ecclesia du-
as pennas
habet: videlicet duo precepta cari-

tatis dilectione dei scilicet et pro
ximi. **HUGO** Et addit. [Sicut
columbe.] id est
mihi in hac conturbatione gemē
ti sicut columba que gemitum ha
bet pro cantu. Columba amat so
cias suas et gemit tamen inter eas
Columba a molestiis querit auo
lationem: sed non amittit dilectio
nem. Sic iste vir sanctus molesti
is malorum perturbatus fugam
querit dicēs. Let volabo. Extra per
turbationem malorum: et extra
tumultus secularium negotiorum
Let requiescam. In tranquillita
te mentis gustando quod suavis est
domini. **AUGUSTINUS** Exurgit
nō. **AUGUSTINUS** plerun
quod in animo serui dei desiderium so
litudinis non ob aliud nisi prop
ter turbas tribulationū atque propter
mores peruersos malorum. Et di
cit. Quis dabit mihi pennas ut e
uolem. Conuicia hominum ferre
non possum. perturbant me. Stri
dent super me dentibus. accendun
tur in iracundiam. interficiunt ani
mam meam. prodesse illis non pos
sum verbis meis et colloquutione.
Utinam requiescam alicubi sepa
ratus ab eis corpore: sed non amo
re. forsitan prodero eis orando ne
proximi dilectio in me conturbeat.
Dicunt ista homines: sed plerunquod
ligantur ita officio vel cura ut vo
lare non possint. Si sic ligantur dicant
cum apostolo. Optabam dissolui
et esse cum christo: a hoc optimū
manere autem in carne necessari

um propter vos. Columba delica
ta religata affectum non cupiditate
volare non poterat propter imple
dum officium non propter paruū
meritum: tamen desiderium in cor
de necesse est ut sit. Non autem de
sunt persecutiones. quia verus est
illud. Omnes qui volunt pie viue
re in christo Iesu persecutione pati
untur. In omni congregatione
multitudinis necesse est ut inueni
antur mali. Attende consolatore
regem nostrum christum creatur
esse inter nos. Attende quia duo
decim huius misit unum quem pa
teretur. Deus enim qui nouit exer
cendos nos misit nobis: a non per
seueraturos: aut certe ita simula
tos ut nec ichthauerint in quo per
seuerare deberent. nouit enim ne
cessarium esse nobis ut feramus
malos: et proficiat quod boni sumus
Diligamus inimicos. corripiamus.
castigemus. excommunicemus.
ut cum dilectione a nobis etiam se
paremus. Itaque ne amittam dile
ctionis vitam: quis dabit mihi pen
nas sicut columbe: et volabo: et re
quiescam. Quo iturus es. Quo uo
laturus. aut ubi requeretur. **EC**
ce elongauit me. [fugiens et man
si in solitudine.] In qua solitudi
ne forte fugies. In solitudine hoc
est in conscientia: quo nullus ho
minum intrat. ubi nemo teat est
ubi tu et deus es. Et si solus es in
conscientia: non tamen solus es in
caritate. Dilectio proximi te contur
bat. cum quo cum in firmatus: in

firmaris . cum quo cum patitur :
 compateris . Sicq; et si intus conso-
 laris in conscientia: forinsecus co-
 turbaris . nam tribulationes nō te
 relinquent . Quapropter fidelis nō
 spiritu vindicte: sed zelo iusticie de-
 clarans veneno sum periculum la-
 tens in priuati inimici corde: a con-
 siderans fortitudinem persecutorū
 clamat ad deum: dicens . **Exaudi o**
 deus pater pro populo tuo oratio-
 nem . quia deus aliquorum oratio-
 nem audit et annuit . a quorundā
 audit et auditas despiciat: vt illorū
 qui temporalia petunt ad volupta-
 tem: sedm illud **Ipse pluit illis mā-**
 na ad māducandū . **Et post pauca**
 abdit . **Ecce erāt adhuc i ore eoz et**
 ira dei ascēdit sup eos . **Et idē orādū**
 ē ne despiciat oīoz nrāz . **Ecce . xxxv .**
Nō despiciat dñs loq̄lā pupilli cū
 eff uerit q̄re **Colle .** **Gregori**
lā gemit . **Colle .** us i libro
 decimo moralium hunc versiculuz
 sic exponit . Fugiēs se elongat qui
 a turba desideriorum temporalium
 in alta dei se contemplatione sub-
 leuat . Manet v̄ro i solitudine qui
 perseverat in remota mentis intē-
 tione . In solitudine quippe mane-
 re est a secreto cordis desideriorum
 terrenorum tumultus expellere: a
 vna intentione eterne patrie i amo-
 rem intime quietis anxelare . Om-
 nes enim qui vel illicita appetunt
 vel in hoc mundo videri aliquid
 volūt densis cogitationuz tumulti-
 bus in corde comprimuntur . Ali-
 us nanq; iuri se luxurie subdit at

q; ante mentis oculos scemata id
 est figuras turpium perpetratio-
 num fingit . Et cum effectus operis
 non tribuitur: hoc crebrius agitur
 intentione cogitationis: et animus
 creatus occasionez nequissime ex-
 pleri onis rimatur . Mens itaq; hęc
 quasi quendam populum patitur
 qui insolenti is est fatuo cogitatio-
 num tumultu vastatur . Alius ire
 se domino stravit . et quid in corde
 nisi iurgia . etiam que defunt pera-
 git . **Dic sepe presentes inuidet . ab-**
 sentibus contradicit . intra semet
 ipsum contumelias profert et re-
 cipiet . **Receptis autem durius re-**
spondet . et cum qui obuiet nullus
 assit magnis clamoribus iras in
 corde componit . Alius iuri se aua-
 ricie tradidit et fastidiēs propria
 aliena concupiscit . **Dic plerūq; co-**
cupita adipisci non valens . **Diem**
 quidem in octo: noctem v̄ro in co-
 gitatione versando . torpet ab vti-
 li opere . quia fatigat illicita cogi-
 tatione . Alius tyrannidi superbie
 se subicit . honorem sublimium in-
 fulas appetit . exaltari successibus
 exquirat . totum q; quod esse deside-
 rat sibi apud semetipsum in cogita-
 tionibus depingit . **At contra san-**
cti viri q; nihil huius mundi appetit
 nullis proculdubio in corde tumul-
 tibus premuntur . Omnes quippe
 inordinatos desideriorum motus a
 cubili cordis manu sancte confide-
 rationis eijciunt . **Et q; transitoria**
 cuncta despiciūt ex his nascentes
 cogitationum insolentias non pa-

tūtur. solam nāq̄ eternam patri
am appetunt. Et quia nulla huius
mundi diligūt: magna mētis trā
quillitate perfruuntur.

HUGO Cur autē ecclesia vel
vir iustus mansit in
solitudine consequenter exponit:
dicens. **EX**pectabam eum qui
saluum me fecit a pusillanimitate
spiritus. hoc est ab inordinato
amore ne caderem in desperationē.
La tempestate. seditionis malorū
Quorū deiectionem consequenter
orat: dicens. **PR**ecipita domine
cogitationes fraudulosas eorū.
La diuide linguas eorū. id est di
scordare facias eos qui in me con
spirant et concordēs sunt ad nocen
dum mihi. **Gregori** ^{xxx. mo} **ratium.**

Sicut perniciosum est si vnitās de
sit bonis: ita et perniciosus est si
non desit malis. Reprobū quip
pe vnitās bonorū vitam tanto du
rius impetit quanto se ei per colle
ctionem durius opponit. Hanc vni
tate reprobū perniciosam sibi
Paulus conspexerat cum in medio
sabuceorū a phariseorū depre
hensus dicebat. De spe a resurrexi
one mortuorū ego iudico. Qua
nimium voce percussam contra se
vicissim audientium turbam per
soluit. Cui in duas partes tumult
uantium multitudo diuidit: Pau
lo via ereptionis aperitur. quia
quem turba persequentium vnitā
constrinxerat: diuisa laxabat. Si
malorū vnitās noxia non fuisset

nequaquam diuina prouidentia
gigantium turrim post diuiniū
construentium in tanta diuersita
te dissipat. **HUGO** Discordi
set.

malorū exopto. La quoniam vi
di iniquitatem. in actu. La et contra
dictionem. in verbis. La in ciuitate.
hoc est in mundo qui est ciuitas di
aboli. cuius ciues sunt omnes ini
qui et contentiosi. Petrus cantor
parisi. In ciuitate dei caritas parit
consensionem. quia. **Q**ue ac no
cte. id est assidue sine intermissio
ne. La circundabit eam super mu
ros eius iniquitas. La Muri ciuita
tis diaboli sunt obstinati super quos
existit iniquitas: id est nequam in
uidia que circundat ciuitate. Vn
de Augustinus ait. Sciendum quod
cum per omne vitium antiqui ho
stis virus humano cordi infundat
malo inuidie tota viscera conuertit
serpens. Hac enim Cayn armatur
contra Abel fratrem suum: filij Ja
cob contra Joseph: iudei contra
christum: babilonij contra Dani
elem. Sic est vermis qui Jone ece
ram consumit: dum prosperitati
aliorum inuidendo detrahit. La et
labor in medio eius. La persequendo
bonos. La et iniusticia. La que est cau
sa huius laboris. La **ET** non de
fecit de plateis eius vñura et dolus.
Ad litteram enim in plateis huius
seculi vbi venduntur venalia: com
mittitur vñura et dolus: quod aut mee
tatores putant habere precium rei
sue: et tunc vendunt cum dolo. aut

faciunt credentiam emptoribus suis: et tunc plus vendunt ratione termini solutiois longioris quod est usura.

Augustin ⁹ Est et alia usura peior quando non dimittis quod tibi debetur. et turbat oculus in illo versu orationis. **Dimitte nobis debita nostra.**

Verbum contumeliosum audisti vis erigere damnationis supplicium: iniuriam pugno percussus es: interfectione: quis usura mala.

Hugo Postquam egit de malis que patitur ecclesia vel vir iustus ab apertis inimicis consequenter agit de malis que patitur a falsis fratribus que omnino esse intolerabilia multis modis: dicens.

Quoniam si inimicus meus publicus peccator: male dixisset mihi: manifeste sustinuissem utique. sed illud non possum ita sustinere quod amicus male dicat mihi.

Unde dicit beatus Bernardus Inimici hominis domestici eius.

Et si quis odere me super me magna locutus fuisset: id est per superbiam mihi insultasset dominando: abscondissem me forsitan ab eo. fugiendo presentiam eius. Sed ab his qui videntur me amare et tamen insidiantur mihi non possum me abscondere.

Unde dicit beatus Bernardus Nunc in ecclesia impleta est illa prophetia: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in necessitate martirum. amarior post in confidit hereticorum. amarissima nunc in moribus domesticorum: quos nec fugare: nec fugere valemus.

Co vero: in quo dolos patior in abscondito: homo: in mecum vivens: in animis: per simulationem. quia videbatur ab alijs quasi bonus cum tamen esset malus: **dux meus.**

Augustin ⁹ quia forte alii fisti me: et salubre aliquid monuisti me: **et notus meus.**

Hugo per fidem et professionem: **Q**ui simul: conuersans: in mecum dulces capiebas cibos: **eucharistie et doctrine.**

In domo dei: id est in ecclesia: ambulauimus cum consensu: corporalis conuersationis. Tu inquam talis persecutus es me verbis contumeliosis: et prauis moribus.

Falsi enim fratres intrant sanctam ecclesiam qui cum simulate viuunt: quanto familiariores sunt tanto grauius electos premunt: quos tamen exemplo suo dominus sustinere docet: qui Judam suum commensalem et traditorem tolerauit et dissimulauit.

Sed ipsi falsi fratres penas eternas non euadent. et qui tales sunt audiant mortis sententiam. qua dicitur: **Et** erit: id est veniet: **et** **gehennae** super illos.

quando eos damnatio eterna operiet. **Et** descendant: id est descendant in infernum uiuentes.

Calliodorus ⁹ Hoc utique fieri non potest ut et moriatur aliquis et uiuus descendat ad inferos: sed hoc magis spiritualiter accipiendum est.

Aug ⁹ Quis est ergo uiuentis scientis quia periret:

et tamen feruntur tertiam de
uoratione cupiditatum absorrent.

Hugo dicitur autem cupidi-
tas seu cor cupidum in
fernus. quia non potest impleri.
Vnde Proverbi. xxvii. scriptum
est. Infernus et perditio nunquam
implentur.

Gregorius xviii. mora-
lium. Ab maioris igitur culpe cumu-
lum hostes suos sancta ecclesia per-
hibet scire quod sequi debeant: et
sequi nolle quod sciunt. mortui in
infernum descenderent si mala ne-
sciendo perpetrarent. quia mortui
qui non sentiunt pro nescientibus.
videntes ergo qui sentiunt pro sci-
entibus poni solent. Cum ergo sci-
unt mala et tamen faciunt: ad in-
quiritatis infernum ac voraginem vi-
uentes miseri descendunt.

Hugo Ruat. Quoniam
nequicie sunt in habi-
ta culis. id est in secreto cordis Leo-
rum. et similiter. In medio eorum.
hoc est in **Jeronim**o. Item
apertum. Item in opere
re quam cogitatione nequicia pleni sunt.

Hugo Ecclesia enim vel vic-
tibus inter tantas
tribulationes estuans subiungit:
dicens. **Et** ego autem per me
metipsum et non sicut canonici qui
per vicarios cantant ad dominum
clamaui inter predictas tribula-
tiones constitutus. Let dominus
saluabit me. La peccato et ab infer-
no. Et propter hoc ne de ingrati-
tudine possim argui. **V**espere et ma-
ne et meridie. **V**espere id est in se-

nedute. mane id est in puericia.
meridie id est in iuuentute. quasi
dicat. **O**mi tempore vite mee nar-
rabo et annuntiabo. **D**ivina benefi-
cia mihi collata.

Nicolaus. **V**el vespere et ma-
ne et meridie: vite
licet tribus vicibus per diem nar-
rabo: id est orationes et laudes di-
cam domino. sicut de **D**amiele legi-
tur **D**anielis. vi. quod tribus parti-
bus in die adorabat deum contra
hierusa **H**ugo **L**et exaudi
lem. **H**ugo **L**et voce me-

am. **I**dem est oratione meam de qua
subditur. **R**edimet in pace ani-
mam meam. **I**n pace anima redi-
mitur quando de vitijs ad virtutes
sive de hoc mundo ad celestem pa-
triam per dei gratiam et misericor-
diam transfertur. **C**hristus in pri-
mo aduentu redemit eam a culpa.
in secundo aduentu redimet eam
a pena. et sic secura erit. **L**ab his
videlicet falsis christiis et fratri-
bus. **L**qui appropinquant mihi.
corpore et non vita vel moribus.
Lquoniam inter multos erant me-
cum. **P**auci electi: multi vero vo-
cati sunt. **I**nter multos illos voca-
tos et non electos erant mecum
conuersantes corporaliter in eccle-
sia. **T**ranslatio romana habet: in
multis erant **Jeronimus**

Jeronimus
hoc est: in sacramentis communica-
bant mecum et in fide fida: sed non
in paucis: hoc est in fide firma et ca-
rita **H**ugo **L**et **L**audiet de

Hugo **L**et **L**audiet de
us. **I**dem videlicet

in hoc q̄ Let humiliabit illos. Scilicet pueros christianos predicos humilitate abiectionis et confusionis christi dominus. Qui est deus eternus omnia potens. Ante secula. Quia in principio erat verbum. Translatio hebraica habet: qui est iudex ab initio. Deinde ostendit causam quare damnabuntur cum subiungit. **N**on est enim illis commutatio de peccato ad penitentiam: sed sunt incorrigibiles et indurati in malis suis: et sic non merentur remissionem. **Augusti**. quia mutantur in melius: sed in peius. nec cum hic sunt: nec in resurrectione. Omnes enim resurgemus: sed non omnes imutabimur. Quare quia non est illis commutatio.

Nicola Let non timeant deum. sed magis contempserunt: sicut dicitur de oblimato. **Proverb. xviii.** Impius cum in profundum malorum venerit contemnit. **Calliodo**. timet deum a sua nequitia commutatur dum iudicii pauore et amoris studio eligit dominicis iussionibus obedire. **Lex** tendit manum suam in retribuendo. **Manu** hic virtutem et vindictam signat: que tunc erit quando illa discretio bonorum malorumque peruenit in illo futuro iudicio ubi pena retribuetur pro peccato. **Et quia** **Contaminauerunt testamentum eius.** hoc est quia mandata domini prauis actibus polluerunt. **diuisi sunt.** id est diuidentur

in mala a bonis tanquam palee a frumeto segregantur a granis: hoc fiet **Lab ira.** hoc est a vindicta. **vultus eius.** quia dominus vultus super facientes mala ut perdat de terra scilicet viventium memoriam eorum. **Sed non sic diuidentur boni a deo.** **Vnde** addit. **Let appropinquauit ad bonos.** **Cor illius.** id est voluntas dei. **Cognitio** autem voluntatis dei appropinquat ad hominem per expositionem sacre scripture. **Vnde** sequitur. **Molliti sunt sermones eius.** per expositionem.

Augustin. quia quedam in scripturis videbantur dura cum obscura essent: que tamen exposita emollita sunt. **Lu** per oleum. **Nicola** quia sicut oleum fouet carnem: ita illa obscura exposita fouent animam. **Lu** ipsi sermones sunt iacula. quia percutiunt cor audientium. **Vnde** apostolus ad **Hebr. x.** **Viuus** est sermo dei et efficax: et penetrabilior omni gladio anticipi. **Esti** conturbaris aliquo euentu. **Ha**cta super dominum curam. **Vnde** **Augustin**. **Proijce te in deum.** non est tam crudelis ut se subtrahat et te cadere permittat. **committe te sibi** cum fiducia in omnibus causis tuis: et ipse te enutriet in doctrina intelligenda in aduersis tolerandis te docendo: te confortando: et vias tuas dirigendo. **Let non dabit lib** est non permittet dari. **in eternum.** et spiritus licet ad horam permittat fluctuationem.

in egipto. quia vsq; in fine vite in tenebris vitiorum conuersantur. Qui dimidiant dies suos moriuntur in deserto. quia de confessione peccati exeuntes errata per penitentiam emendant. Qui vero implent dies suos perseuerando in opere iusticie vsq; in finem vite: terrarum promissionis consequuntur.

Collector qui istum librum collegit ex dictis sanctorum dicit. Et quia hic psalmus scdm Cassiodorum tercius est eorum qui de passione et resurrectione domini Jesu latius sunt locuti: mystice potest exponi etiam de christo: qui scdm formam seruiorat ad deum patrem: dicens.

Hugo Audi de?] pater Lorationem meam] qua oro a de te scdm q; homo Let ne despereris deprecationem meam: intende mihi et exaudi me]. Replicatio eorundem verborum notat instantiam orationis perfecte a conscientia sanctitatis emisse.

Jeronimus Qua ratione intellige o homo. quia nisi pura conscientia depreceris a deo: proxius non exaudietis.

Hugo Causam sue orationis subiungit: dicens.] Contristatus sum] humana infirmitate] exercitatus de mea] id est in passione] et conturbatus sum a voce inimici] videlicet iudci maledicentis mihi.] et a tribulatione peccatoris] scilicet eiusdem populi persequentis me.] Hoc au

tem non meo merito sustinui: sed meo malo.] Quoniam delectauerunt in me iniquitates] id est impouerunt mihi mala: dicentes ipsi contra me falsum testimonium.] et in ira] qua contra me repleti fuerunt] molesti erant mihi] damantes.] Crucifige: crucifige eum;] Et propter hoc] cor meum conturbatum est intra me] scdm hominem.] et formido mortis cecidit super me]. Vnde dixit Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Vnde] timor] anime] et tremor] corporis] venerunt super. **Cassiodo** Exitus nomen.] **Cassiodo** stri more certissima proprietate describit. Mortem enim prius timemus: deinde contremiscimus quia separatio ista corporis animeq; sine conturbatione maxima non potest euenire. Let contecerunt] id est circumdederunt] me tenebre] scilicet mortis. quia frequenter illa conspiciamus animo de quibus nos ventura solet conturbare formido. Vel contecerunt id est circumdederunt me tenebre id est perfidi tenebrosi iudci.] et] videns rebellio nem eorum] dixi. quis dabit mihi pennas] scilicet potentie scdm q; homo sum: nisi tu pater] volabo] a iudeis infidelibus] et requiescam] in gentibus credentibus.] Et bene addit] sicut columba] quia sicut columba non inueniens ubi pes eius requiesceret rediit ad archam. Sic christus non inueniens locum in iudeis perfidis volauit per predicationem apo

stolorum ad gentes. Unde addit.
Ecce elongavi fugiens] a iudeis
resurgendo. Et mansi in solitudi
ne. Id est gentilitate multa et ido
ta. quia ydolis serviebat. et expe
ctabam.] positus in agonia passi
onis. Leuz.] videlicet deum patrem.
] qui saluiz me fecit a pusillanimi
tate spiritus.] ne in passione malis
crederem.] a tempestate.] seditionu
quas iudei impetuose contra me mo
uebant.] precipita domine.] super
bos iudeos.] et diuide linguas eo
rum.] quas super me acie runt. Et
hoc totum fecit iudeis per. Tytum
et Vespasianum. quia dispersi sunt
in diuersas nationes. Causaz sub
iungit.] quoniam vidi iniquita
tem.] in corde eorum qui me oderunt.
et contra diuisione in ciuitate.]

Jeronim⁹ quia non crede
bant in me: di
centis. Nonne hic est Joseph filius
fabri. et alia multa.] die ac nocte.]
id est assidue. **Hugo**] circunda
due.] bit ea.] vi
delicet ciuitatem hierusalem.] vniuer
saliter quod ad omnes eius habitato
res: sed precipue] super muros eius.]
id est super principes sacerdotum.
iniquitas qua me oderunt.] et la
boz.] quo conati sunt me occidere
] in medio eius et iniusticia.] quia
non merueram mortem quam mi
hi procura **Jeronimus.**
uerant.

Taliter circumdata et repleta est
eorum ciuitas scilicet hierosolima
vt supra paruos et magnos redun
daret iniquitas. Unde dixerunt. Sa

quis eius super nos et super filios nostros.

Hugo] La non defecit de pla
tus] quia Judas retulit eis trigim
ta argenteos: nihilominus tamen
tenuerunt Iesum. Et similiter dolus
fuit in oculo Iude traditoris. Et hec
nota facta sunt sicut illa que fiunt
in plateis. Sequitur querimonia
de Juda traditore a quo intolerabi
lius se asserit dolus traditionis pa
ti quod ab extraneo: dicens.] Quonia
si inimicus meus maledixisset mi
hi sustinuissem vti quod.] quasi dicat
magis tolerabile esset.] La si is.] vi
delicet iudeus.] qui oderat me super
me magna locutus fuisset: abscon
dissem me forsitan ab eo.]

Jeronim⁹ Legimus in euangelijs quod christus
abscondit se a iudeis: a Juda autem
se non abscondit: sed eum etiam con
uiuio sancto associuit id est adiunxit.
sicut sequitur.] tu vero homo vna
nimis.] quia cum alijs apostolis
mihi coniunctus eras.] duplex meus.]
ad predicandum cum ceteris missus
ducem bene dicimus itineris pre
curso. **Cassiodor⁹**] et no
rem.] cuius me
us.] qui te prescuius proditorez.] qui.] etiam
] simul mecum dulces capiebas ci
tos.] comedendo mecum ex parabsi
de.] in domo dei.] id est in templo.

Jeronim⁹ Lambulaui⁹
cum consensu.]
Sepe enim cum ipso domino in tem
plo Salomonis cum predicationis
consensu **Cassiodor⁹** Et
abiit.] vt

nobis absoluta verborū possit sta-
re contextio istī a supiorū verborū iun-
gendū est. **Cur** me tradebas. **Grā**
bis sit enī culpa cui beneficia repu-
tantur eximia. **Post** q̄ de **Juda** lo-
cutus est: consequenter per senten-
tiam cōmunis pene cōuertitur ad
iudeos: sicut **Hugo** **V**eniat

Hugo mors sup
illos. **I**d est captiuitas que facta
est per **Tytum** et **Vespasianum**.
Let descendant in infernum. **I**d est
in acerbam penam ipsius captiui-
tatis. **V**identes. **Q**uod factum est
de iudeis. **Judas** etiam ad litteram
mortuus est a descendit uiuens ad
infernum. quia desperans se suspen-
dit. **E**t hoc meruerunt. **Q**uoniam
nequicie in tabernaculis eorum. **I**d
est in domibus vbi cōuenticula et
consilia facientes: querebant quo-
modo **Jesum** tenerent a occiderēt.
Et postea in medio eorum. **I**d est
in aperto: quando consilia sua alijs
aperuerunt. **Cum** vero premissa
mibi fecerant **Judas** et iudei. **L**ego
autem ad deum clamaui. **V**nde
Matth. xxvii.º dicitur. **J**esus voce
magna clamauit: dicens. **D**e' y he-
ly ac. **L**et dominus saluabit me. **L**
refuscitans me a mortuis. **V**espe-
re et mane a meridie narrabo a an-
nunciabo: et exaudiet vocem me-
am. **S**ic coniungitur littera.

Cassiodorus **N**arrabo ve-
spere predi-
candū in cena traditionem meam.
Et annūciabo ad mane responden-
do quādo dicente **Pilato**. tu es rex
iudeorum. tunc annūciat: dicit

In hoc natus suus: et cetera que ibi
dicuntur. **Hoc** autē quod sequit̄
et exaudiuit vocem meam: ad me-
ribiē pertinet: quādo dixit in cru-
ce. **C**onsumatus est. **Q**uia sicut pre-
dixerat ita factum est. **O**mnia bre-
uitas. **I**n hoc vno versiculo taz ma-
gnus actus ille narratus est vt q̄
in illa latitudine cognoscitur expo-
situs: in hac breuitate probaretur
esse colle

Hugo **E**t vere ex-
audiet vo-
cem meam. **L**et dimet in pace ani-
mam meam. **B**eneficio resurrectionis
ab his. **H**oc est a iudeis. **L**qui
appropinquant mihi. **V**t me capi-
ant in sermone. **A** hoc faciebant in
dolo. **Q**uoniam inter multos. **Q**ui
me sequebantur. **L**erant mecum.
Infruentes mihi. **L**et exaudiet deus.
Pater me literando. **L**et humilia-
bit illos. **T**ollens eorum locum et
gentem per romanos. **L**qui. **D**eus
pater. **L**est ante secula. **I**d est ab e-
terno. **Q**uare hoc. **N**on enim est il-
lis cōmutatio. **V**t scilicet cōmutet
sermonem nequaz quem firmaue-
runt sibi de me occidendo: nec post
factum mutabant voluntatem suā
prauaz penitendo. quia post resur-
rectionē christi etiam persecuti sūt
nomen christi confitentes. **C**ausā
subiungit. **L**et non timuerunt de-
um. **E**t propter hoc. **L**et extendit ma-
num suam. **A**d percutiendum eos.
In retribuendo. **P**enaz pro culpa
cōtaminauerunt testamentū ei. **Q**uia non in-
tellexerunt dominum **Jesum** sanctorum pphe-

tarum pre conio repromissu quem
conspuentes polluerunt. Et ideo.

HUGO [diuisi sunt] per totum
mundum disperfi. Lab
ira id est per vmbidiaz. L vultus
id est voluntatis eius. L a appropin
quavit cor illius. L ad gētes repro
batus iude

Cassiodoro Cur
is.
illa faciat que dicta sunt subsequē
ter exponit: dicens. L Molliti sunt
sermones eius super oleum. L Ju
das molliuit sermones suos cum
dixit. Ave rabi. Et iudei similiē quā
do dicebant. Magister scim? quia
a deo venisti. et viam dei in veritate
doces. In mundo enim quid leui?
oleo: sed ad ex aggeratione; id est
ad aggrauationem nimiam super
oleum perfidorum sermones dicit
esse mollitos: ne tanto scelesti par
potuisset aliquid inueniri. Let ipsi
sunt iacula. L cum dicunt. Reus est
mortis. Nos sermones enim pro
bant illi effecisse quasi iacula. Post
quod de perfidis iudeis celestis iusticia
locuta est saluberrimum consiliu;
nostris infirmitatibus dedit: dicens.
L Iacta super dominum curā tuā;
quod superius vsq; in finem suffici
enter expositum est. Audiuimus vi
ficatorem creaturarum animarum su
am posuisse pro salute mortalium.
audiuimus impassibilem deum in
carne suscepisse passionem pro pec
toribus. audiuimus patri coetere
nuz mortis subisse suppliciu. O me
stimabile pretium quod redemit
genus humanum: o locustuz qd
nobis prestauit eternas flammās

et ad eum. Inferitus qui tulit mortem
simis qui dedit bonum sine fine ma
surum. Unde papa Leo pulchre lo
cutus est: dicens. Quāuis multo
rum martium in conspectu domini
preciosa mors fuerit: nullius tam
insontis id est innocētis otiosa fu
it redemptio peccatorum. Accepe
runt enim iusti: non dederunt coro
nas. Inter filios autem hominum
vnus solus existit christus qui re
re erat agnus imaculatus: in quo
omnes crucifixi: omnes mortui: om
nes sepulti: omnes etiam sunt susci
tati. Presta piissime deus vt qui in
assumpta carne pro nobis digna
tus es mortem pati: regni tui cōsor
tia nobis largiaris. Amen.

Psalmus lv.

Merere mei
deus quoniam con
culcauit me homo.

Titulus. In fine; pro populo qui
a sanctis longe factus est in tituli
inscriptione ipsi dauid cum tene
rent eum allophili in geth.

HUGO Prima pars tituli sui
pta est de euangelio
Iohannis. xix. vbi legitur qd crucifi
xo domino Pilatus superposuit
hunc titulum. Iesus nazarenus rex
iudeo. **Cassiodorus** de quo
rum. titulo lo
ge ante fuerat prophetatum. Ne
corumpas tituli inscriptionē: sed
ponito Pilato in laicus populus

iminebat ut contra ualencia pro
ptetaru; huius tituli emebaretur
inscriptio: nolens suum regem di
ci quem isanis metib? respuebat

HUGO altera ps prebidi ti
tuli uidel; cuz teneret
euz allophili in geth sumpta e de
u. regum. xxi. vbi dicitur q dauid
fugies saulis persecutionez. venit
ad achis regem geth: sed non est

re. **Cassi.** Nec omnia mistice
tus. sūt exponēda Geth
signat torcular u. pressuram quā
omnis fidelis patitur xpian? s; tūc
fructum reddit uberrimū cum tri
bulationū fuerit mole depressus.
Et ideo in tituli inscriptione loquū
ratiōabilis aptatur ecclesia in per
sona cuiuslibet fidelis tribulati q̄
allophilorum u. alienigenarū psecu
tōibus ingrauari tanqm̄ nectareos
liquores merita sanctorū copiosa
vbtate p̄

HUGO Vñ sensu s
fundūt tituli tal e.
ps. iste tendēs in finē u. in xpm qui
est finis a cōsumatio ad quē tendi
mus. Ps. dico script? pro populo
u. contra pplm̄ s. iudeorum a psecu
torū: qui populus longe factus est
a sanctis: nō loco sed mente. et hō
in tituli inscriptōe. quia cuz sancti cō
fiteantur xpm regem iudeoz. sicut
titul? dixit. populus iste contradi
cit uerbis ut iudei. et factis ut ma
li xpiani. qui ps. loquit de hoc qd
factum est dauid cum tenerent eū
allophili in geth. qz sic dauid sau
lis persecutōe p̄mebat. sic et eccle
sia xpi premitur persecutione ma
lozum. Intendit enim ps. nos am

monere ut cum patientia sustine
amus mala. **Cassi.** Virgo igit
huius vite. mē ecclesia
que fideles populos patit. nec a
virginitate discedit celestem spon
sum p̄is lacrimis rogat ne se pati
atur ab inimicis opprimi que ad
huc in mundi istius cognoscitur
calamitate uersari: dicens. L

Miserere mei deus quoniam con
culcauit me homo. **Iero.** Domo hic
me homo. vnus p̄ mul
tis dicitur: hoc e in vnitae malicie
mul

Nicola So modo loqn
torū. **Iero.** Vēit musca guissima u.
multitudo muscarū. Non solum ec
clesia cōculcatur u. premitur a ma
lis hominib? uerū etiā a dyabolo

Cassi. qui in euangelio dicit
homo. Vnde. **Math. xiiij**
Inimicus homo hoc fecit qui ac.
L tota die impugnans. Iteptationi
bus. **L** tribulauit me. **L** Describit q̄
in hoc mundo sancta patit ecclesia
quia sine aliqua intermissiōe dya
boli cognoscitur certamina sustine
re: sicut dicit apostolus. Non est
nobis colluctatio aduersus carnē
a sanguinem: sed aduersus princi
pes a potestates tenebrarū. **L** Daruz
bellum graue quia occultum. pu
gna difficil: quia cum fortiore di
micat. **L** Aduersarius enim noster
nec labore deficit: nec victus aliquū
discedit: sed tantū atrocior re dit qn
tum eum per diuinam gratiam de
bellari posse. **HUGO** Dein con
tingerit. **HUGO** queritur
generaliter ecclesia s suis inimicis
v. ij.

tam carnalibus q̄ spiritualibus:
dicens. **C**onculcauerunt me
inimici mei. Itaq; homines q̄ demo
nes. Grauiſſimum quidem genus
iniurie est vsq; ad peduz contume
liam peruenire. Sed inde procedit
qđ sanctis altaribus offeratur. Vi
num enim non profluit: nisi pedi
bus vna tundatur. sic i membris
suis ecclesia ab inimicis conculca
tur a premitur: vt sanctorum inde
merita gloriosa nascantur. Repetit
quoq; [tota die] vt reuera intelli
gas in hoc seculo nullum tempus
omnino a talibus temptationib; &
a pressuris alienum. Et necesse est
vt miseraris [quoniam multi bel
lantes aduersum me].

Cassiodorus **O**mniuz
reprob
orum caput est diabolus: qui modo
per se: modo per membra sua con
culcat et impugnat corpus chri
sti id est ecclesiam sicut prius tem
ptauit. Per membra sua iudicia
impugnat caput: videlicet christu
dominum nostrum. Sed inter ad
uersa fortis quib; subiungat: audi
am. **A**ltitudie diei timebo.

Augustin hoc est a super
bia tempora
li timebo. apte humiles sunt q̄ con
culcantur. alti sunt qui conculcant
Sed noli timere altitudinem concul
cantium quia temporalis est: non
eterna. Cum venerit ille dies iudi
cij tunc lamentabunt se omnes tri
bus terre. Illis tunc penitendi lo
cus nullus remanebit. quia eo te
pore quo fructuosa posset esse peni

ſentia cor obdurauerunt aduersus
monentem domi
num.

Hugo **C**au
sam
quare timere non debeat potentia;
humanam consequenter subiugit:
dicens. Legovero in te sperabo. h
est de tua protectione.

Cassiodorus **I**n deo lau
dabo sermo
nes meos. In deo laudat sermo
nes suos qui omne quod bene lo
quitur non sibi sed diuinis cogno
ſcitur muneribus applicare.

Augustin Meos sermo
nes dico quia
ipſos accepi: ipſe voluit meos esse
qui dedit.

Cassiodorus **R**ostris ei
que nobis data sunt recte dicim;
si tamen eade concessa nobis domi
ni munere sentiamus. In deo spe
rabo non timebo quib; faciat mihi
caro. Iſt est carnalis homo. Sentē
cia ista nisi salubriter queratur su
periorib; videt esse contraria. Na cu
ecclesia se conculcata; diceret a im
pugnata ab homine: et iminen
tia pericula metuens misericordi
am domini imploret. hic iteruz as
serit se homine; non timere. vtrum
q; verum est. quoniam prius cum
calamitates huius seculi aspiceret
formidauit. nunc timorem cum fu
tura contuetur: abiecit. Quid enim
poterat ab homine pati qui spem
suam posuerat in illa retributione
iudicij. Seuiat licet carnificuz ma
nus: preparentur incedia camino
rum: omnia tormentoz; genera
despiciat ecclesia in membris suis.

que expectat dñi munera saluatoris. Deinde conqueritur ecclesia predicationis sue verba a perfidis et peruersis christianis despici: dices

Ota die verba mea execrabantur. lib est despiciabant et maledicebant. Hoc ad hereticos et malos christianos perinet: qui dum domini verba audiunt salutaria dicta contemnunt. Labuersuz me omnes cogitationes eorum in malum ad inferendum mihi malum.

Glosa Cum enim verba respuuntur: persona dicentis non est immunis ab iniuria.

Hugo Quomodo eorum cogitationes sunt in malum consequenter declarat: dices. **R**habitabunt mecum couersando in ecclesia. et abscondent malum quod cogitant vt efficacius possint consummare.

Cassiodo? Isti ergo subdoli christiani falsi fratres publicani videntur ne habitare ecclesiam et conuentus sequi populorum: se b virus sue peruersitatis abscondunt. De quibus ad huc subditur. **L**iphi calcaneum meuz obseruabunt. **M**os iste dyabolice est eorum qui ministri esse noscuntur vt calcaneum: id est vltima nostra insidiosa calliditate respici.

HUGO vt quomodo acculare possint vel blasphemare: inueniat. **V**nde **Augustinus** conquerit: dicens. **V**erborum aucupes sillabarum dimumeratores: nodosas columias mihi proponentes vt me capere possint

in ver. **Augustinus** Omnes bono animo inhabitantes: et volum abscondentes nolite timere: pater ipsorum **Judas** cum domino tuo fuit: et ille quidem nouerat eum. **E**legit tamen eum cum alijs apostolis: sed ad aliud electi sunt vnde tim ad opus probationis. electus est **Judas** ad opus temptationis vt posset tibi exemplum dare quod deuites malos: quos caueas falsos fratres et fictos: nisi vt dicat tibi. **E**cce ego tecum habui vnum quem toleraui. **P**erferre volui quod sciebam: vt tibi nescienti preterez solacium. quod mihi fecit hoc faciet et tibi: videlicet vt multum possit vt seuiat. **A**ccusaturus est et multa falsa crimina dicurus: vt preualeant falsitates. **I**n me certe preualeant: si celus mihi non abstulerit

HUGO Numeratis malis que pueri homines et falsi fratres inferunt bonis: subiungit causam scilicet inuidiam quare inferunt: dicens. **I**cut pro quia **L**ustmuerunt lib est expectauerunt ad perendum. **L**animam meam id est vitam meam. **N**am translatio habraica habet: expectantes animam meam. vel sustmuerunt: vt graue pondus animam meam dolentes que non possunt me extinguere: sicut impij **Sapientia** 11. dixerunt. **G**rauis est nobis etiam ad videndum. dissimilis est operibus nostris. **E**t quis tales sint: reddit tamen ecclesia bonum pro malo: oras pro eis: dicens. **L**pro nihilo lib est

gratis sine merito eorum. **Saluos** facies illos. **Castiodorus** quia nullus meritum exigit ut possit proprio labore saluari. Quid meruit latro ut sic paradisu; velociter intraret. Quid publicanus qui repente de templo absolutus exiit. Ipse dedit confessionis subitum votu qui donauit et premium. Constat ergo peccatores pro nihilo saluos fieri quando certum est conuersationem gratuita largitate concedi.

Hugo Quo autem modo hoc fiet consequenter subiungit: dicens. **In ira** non puniendos eternaliter: sed in illa ira qua filium quem recipis flagellas ad correptionem: sic **populos** peccatores **confringes** ne sint superbi deceptores vel insidiosi quales fue

Castiodorus Nam cum deus corda eorum tribulationibus fatigauerit: et diuersarum angustiarum numero sitate compleuerit ab iniquitate reuocati: compelluntur domino confiteri. a hoc per iram eius videtur fieri: cum ille placidus atque inmutabilis salutis nostre causas noscatur operari ita facies illis. Et ego ad eruditionem eorum et utilitatem meam et gloriam tuam.

Deus vitam meam annuntiam tibi per confessionem. sicut fecit paulus: dicens. **Oris** sui blasphemus. a persecutor. Hoc enim est gloriam deo dare ut publice denunciemus quales nos dignatus fuerit sustinere a ad conuersione

abducere qui mereremur peccatis exigentibus interire. **Vitam** ergo suam annunciat deo qui propria peccata confitetur. non ut eam deo notam faciat qui nullatenus potest aliquid ignorare: sed ut se magis condemnans mereatur absolui: sicut propheta dicit. **Dic** primum peccata tua ut iustificeris.

Hugo Post confessionem sequitur satisfactio que deum placat. **Vnde** subiungit. **Posuisti** lacrimas meas in conspectu tuo. id est acceptas habuisti eas exaudiendo. **Sicut** et in promissione tua. hoc est: sicut promissisti ita fecisti. **Vnde** **Ezechiel. viij.** Si impius egerit penitentiam ab omnibus iniquitatibus suis: omnium iniquitatum eius non recordabor. **Tunc** videlicet quando confringes populos: et ponas lacrimas meas in conspectu tuo: acceptam tibi esse penitentiam meam ostendens. **Conuertentur** inimici mei humiliati propter flagellum tuum et exemplum meum. **Adhibet** retrosum ut te sequantur et amplius non vadant post concupiscentiam carnis.

Castiodorus Sequitur **in** quacumque die. **Signat** diuersi temporis satisfactiones. **Alter** enim tota penite vita domino supplicat. alter immediate conuertitur. alius in fine vite saluatur. **In** quacumque ergo die

Hugo **Linuo** eanero te cor dis deo tunc. **Ecce** cognoui per experientiam misericordie tue quoniam deus meus es.

qui mihi subuenis ac recipis penitentem: sicut promissisti Ezechielis xviii. dicens. In quacumque hora ingemuerit peccator: omnium iniquitatum eius non recordabor amplius. **Castiodorus** Omnia mirabilemque domini pietatem: ut in quacumque die inuocatus fuerit semper miseratus indulgeat.

Hugo **L** In deo laudabo uerbum: in domino laudabo sermonem. Semper gratias agendo eis de suis beneficiis. In deo sperabo non timebo quibus faciat mihi homo. Hoc supra expostum est. Deinde ecclesia quasi iam liberata de malis huius seculi: laudaturam se dominum profitetur: dicens. **L** In me sunt deus vota tua. Videlicet laudationes que reddas tibi. **Ac si dicat.** Non timebo quid faciat mihi homo carnalis vel dyabolus exterius. quia et si mihi auferat omnia bona temporalia: non tamen vota laudis diuine que in me sunt potest auferre.

Augustinus Postquam dyabolus abstrulit Job omnem substantiam et filios: remanserunt in illo vota laudis que ex archa sancti peccatoris sui protulit: cum dixit. Dominus dedit dominus abstrulit: sicut domino placuit ita factum est: sic nomen domini benedicunt. **O** diuitie interiores quo fur non accedit. laudem a te querit deus. confessionem tuam querit. Ipse debet fidem: spem: et caritatem. hoc placitur hoc sacrificaturus es.

Castiodorus Aut dicit in se esse vota laudationis dona dei contributa que in illa perpetuitate reddenda sunt quando iam sancti in defunctis uocibus persoluent laudis obsequium. Ita enim sunt qui si deum diligimus: habemus semper intrinsecus que a nobis omnino non reddunt: sed in illa perpetuitate reddimus. Nam de futuro nos et hunc uerbum debere intelligere sequentia demonstrant que huic mundo nequeunt ullatenus conuenire. **Q**uoniam eripisti animam meam de morte. Perpetua. Oculos meos a lacrimis. **Jeronimus** quia iam tunc non est necesse peccata desleret. **L** pedes meos. Id est affectus et sensus meos. **L** a lapsu. Ne ultra laberentur in peccata.

Castiodorus hec tria in futuro seculo preseruantur quando iam nec anima peccando morietur: nec oculi sua mala desleberunt: nec pedes labentur. **Paro** hic sanctis non auferunt lacrimas cum ipse dicat. Beati qui lugent. **Nec** pedes iustorum in hoc seculo a lapsu redduntur alieni. quia dum in hoc mundo ambulant semper in lapsu sunt: sed diuina misericordia continentur: sicut legitur. **Sep**ties in die cabit iustus et resurgit. **O**remissa mihi fiet. **U**t placeat coram deo in lumine uiuentium.

Nicolaus hoc est in lumine gratie: qua uiuitur cum deo in presenti uita. et lumine glorie et immortalitatis

in futūra beatitudine ubi sancti fulgebunt sicut sol.

Augustinus Ergo fratres ad hoc omnia hec valeant vobis vt gratis deus diligamus: in illo semper speremus: nec homines nec dyabolus timeamus. nec ille facit aliquid nisi quantum permittitur. permitti ad nihil potest nisi quod nobis prodest. toleremus malos. simus boni: quia et nos fuimus mali. Pro omnibus quos patimur oremus: vt a deo nunquam recedamus. patrimonium nostrum ipse sit. salus nostra et spes nostra ipse sit. Ipse hic consolator: ibi remunerator: vbiq; viuificator. et dator vite illius de qua dictum est. Ego sum via: veritas: et vita. Vt a hic in lumine fidei: et ibi in lumine spei tanquam in lumine viuentium in conspectu domini placeamus. Unde nos deprecamur vt compassis bellis corporeis: superatis seculi temptamentis mereamur in christo lumine complacere domino nostro Iesu christo qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Psalmus lvi.

Miserere mei
deus misere
re mei: quoniam in

ed confidit anima mea. Titulus. In finem ne disperdas vel corumpas dauid in tituli inscriptione cui fugeret a facie Saul in spelunca.

Hugo Dic tangitur historia que habetur primi Regum. xliij. videlicet quod dauid fugiebat a facie Saul: et latuit in spelunca. Sed non legitur dauid titulum erexisse. propter quod de dauid ad litteram non legitur titulus iste: sed mystice de christo qui per dauid intelligitur. Ergo sensus tituli talis est. Psalmus iste dirigens nos in finem id est in christum ad quem tendimus venire: hortatur ne tu iudee disperdas vel corumpas dauid id est christum in tituli inscriptione: negando ipsum esse regem quod tituli inscriptio confirmat. Adhibet: cum fugeret a facie Saul in spelunca.

Calliodorus Actus iste et dauid et domino multum videtur esse conueniens. Nam sicut dauid saulem fugiens in spelunca se abscondit. ita a domini saluatoris deitas intra templum sui corporis iudeis perhibis fuisse probatur abscondita. sic singula que de dauid a christo pueniunt facta: illi sunt sub hac allusione id est concordantia communia. Nam sicut dauid truculentum id est ferocem saulem: sic christus nequissimos iudeos perferabat. Oportet igitur meminisse psalmum hunc quintum esse eorum qui passionem et resurrectionem domini sub breuitate commemorant.

Glo. i Hugo *In*itio psalmi est monere vt nullus titulo crucis contradicat. sed christum esse regem suum quilibet confiteatur verbo a facto. Christus ego dominus in persona assumpti hominis ex eo qd futuram meruit passionem daturat ab patrem: dicens. L

Miserere mei deus | pater. |
Lmiserere mei |.

Jeronimus *G*emita postulatione misericordie confidentiam suam quam in patre habuit ostendit vt facilius audiatur. Vnde subdit. L quoniam in te confidit anima mea |.

Cassiodorus *M*isericordiam petit filius dei qui miseretur omnibus sed oratio ista forma fidelium est: vt qui talia propter salutem nostram pertulit: predicationibus quoque suis nos pius doctor instrueret.

Augustinus *A*d hoc enim orauit vt nos doceret orare. ad hoc passus est vt nos doceret pati. ad hoc resurrexit vt nos doceret sperare resurrectionem. L **E**t in vmbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas |.

Cassiodorus *P*arabolice loquitur hic. quod sic quoties res sibi genere dissimiles comparantur.

Jeronimus *C*hristus itaque secundum formam serui dicit se sperare in vmbra: hoc est in diuinitatis protectione: donec inful-

ratio et iniquitas iudeorum persecutorum transierit.

Hugo *H*oc est cum corpus eius occiderint et ad uenerit resurrectio.

Augustinus *H*oc est et vobis nostris: et in vmbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas: id est tu protege me vt ab estu iniquitatis non arescas et vmbra culum prebueris mihi.

Jeronimus *D*onec dyabolus transeat cum suis satellitibus et membris

Augustinus *T*ransis tu a ecce transeunt temptationes tue: et vadis in aliam vitam in qua ierunt sancti si sanctus fueris. Nunquid quia tu transisti hinc: propterea iam transiit iniquitas. Absit. nascantur alij iniqui sicut moriuntur alij iniqui. sic et alij iusti erunt et alij nascantur vsq; in finem seculi. nec iniquitas deceret preces: nec iusticia paties. **C**lamabo ad deum altissimum |.

Cassiodorus *C*lamat christus ab humanitate suscepta a quo superne creature operem non desinunt postulare. Et nos clamemus ad deum ad quem non voces valida: sed puritate conscientie peruenitur.

Augustinus *A*ddiditque. L ad deum qui bene fecit mihi. **Jeronimus** *Q*ui fecit me ex nihilo ad suam imaginem: et dicit mihi bona presentis vite. et postea in futuro mihi vitam eternam: promittit. **S**equitur vox christi huius.

Cal. *LM* **I**fit de celo. In non ange
lū vel aliqua creaturam:
sed auxilium superne potentie. Et
liberavit me. **I** resuscitando et exal
tando me hōiem ab celoz regna
Ledit in opprobriū oculētes me.

Hugo id est iudeos quos p
vniuersum orbem vē
ditos disperdidit vt et ipsi concul
caren

Augustin⁹ Videte
tur. **quēad**
modum dati sunt in opprobrium
disperfi sunt per omēs gentes. nul
q̄ habentes stabilitatē: nusq̄ cer
tam sedem. Propterea autem ad
huc iudei sunt vt libros nostros
portent ad suam confusioem. li
brarij nostri facti sunt: quomo do
solent serui post dominos codices
ferre vt illi portando deficiant: chri
stiani legendō proficiant. Sequit̄.

Jeronim⁹ *LM* **I**fit deus
miseriordiam
suam et veritatē suam. Miseri
cordia et veritas christus est.

Cassiodor⁹ Misericordia
em̄ est quia
humano generi in suscepta carne
compatitur. Veritas autem est:
quomiam vnicuiq̄ sua facta retri
buet. Et eripuit animam meam
de medio catuloz leonū. **Cru**
cifixō corpore animam suam dicit
esse ereptam: de qua nos maxime
precipit esse sollicitos. Totum em̄
toto redditur quādo illa saluatur.
Resurgit enim corpus ad spiritua
lem gloriā: si anima non fuerit ob
stinationis vulnere sauciata. **Ca**
tuli em̄ leonū plebē signāt iudeos

quam leontes id est principes a sa
cerdotes ferati voluntate genuerūt
et in necem domini concitauerunt

Addidit Hugo *LM* **I**domini
quoz. **videlicet** in
morte quasi cito exātandus. sed
conturbatus. **I**scdm carne: in pas
sione. **Vel** conturbatus non ratio
ne quia patiens fuit: sed de iudeis
turbantibus sua opinione. de quī
bus subditur. **I**stominum

id est iudei quos prius vocauit ca
tulos leonum. **I** dentes eorum sunt
Larma. quibus me impugnabāt
meuntes consilia contra me. **La**
gitte. quibus me iam crucifixum
sagittabāt: dicente s. Re⁹ est mor
tis. **La** lingua eorum gladius acu
tus. quando dabant. **Cru**
cifi ge: crucifige eum. **Vnde Salomon**
ait. **Mors a vita in manib⁹ lingue.**

Augustin⁹ Videns itaq̄
propheta in
spiritu dominum humiliatum: ce
sum: flagellatum: collaphis per
cussum: expalmatum manibus:
sputis illusum: spinis coronatum:
ligno suspensum: illos seuietes:
illum tolerantem: illos exultantes:
illum quasi victum. et post illam
eius humiliationem: et illorū su
rorem resurrexisse eum. et illa om
nia que fecerant iudei seuietes fa
cta esse inania. et eleuatus gaudio
tanq̄ videret fieri exclamat: dices.

Exaltare ascendendo super ce
los de **Cassiodorus**.
vt qui pendes in cruce cognoscas
semper in tua maiestate regnare.

La super omnes terram gloria tua. Hoc utrumque completum est. Exaltatus enim supra celos est quando sedet ad dexteram patris. Glorificatus est super omnem terram quando totum mundum catholica replet ecclesia. In qua laudes domino iugiter concinuntur: sicut ysaias propheta dicit. Vivo ego dicit dominus: et implebitur gloria mea vniuersa terra.

HUGO Postea iterum redit ad ostendendum nequiciam iudeorum persequentium et per hanc inordinationem scilicet quod primo de exaltatione et post de temptatione agit: ostendit quod non est ordo querendus in prophetis. dicit ergo. ¶ **A**queus. Id est fraudulenta obiectio. ¶ paraueunt pedibus meis. Hoc est verbis a detrimis meis: quibus quasi quibusdam pedibus intrabat Iesus ad corda audientium. ¶ Parabant enim insidiatores iudei christo laqueus quando mulierem deprehensam in adulterio ei abducunt. Et quando querebant. Licet dari censum cesari an non. La incuruauerunt. Id est incuruare voluerunt. ¶ Animam meam. Conantes me deprimere aut trahere ad consensum malicie sue. ¶ **H**oderunt ante faciem meam. Id est me sciente. ¶ foueam. Id est sententiam mortis. In eius enim facie dixerunt. ¶ Reus est mortis. ¶ Et ipsi incidere in eam.

Cassiodorus Omnis enim suos damnat auctores ante quam alte

ri nocent: se prius ipsa condemnat. ¶ Quod similiter Salomon Ecclesi. x. dicit. Qui fodit foueam incidet in ea **Jeronimus** Iudei autem incidere in mortis sententiam: cum post resurrectionem et ascensionem domini inimicis scilicet Tito a Vespasiano traditi sunt: capti: interfecti: atque dispersi.

Augustinus Nolite putare fratres ipsis solis hoc accidisse. ¶ Omnis qui parat foueam id est fraudem: oppressionem: aut criminationem aliquam fratri suo: necesse est ut in eam incidat. ¶ Fouea in qua cecidit ipse est conscientia. ¶ Putas eum in foueas non cecidisse qui luce christi perdidit a cecitate percussus est. ¶ Si non cecideret in foueas: videret. ¶ Ante se videns omnes malefactores perdidit se via implicatos facinorose: sed iam te tradidit forte in manus latronis aut in manus alicuius iniusti. ¶ Et tu in pressura es. ille letatur: ille exultat. ¶ noli decipi visibilibus. ¶ noli habere oculos paganos: sed christianos oculos habere. ¶ Vides illum qui exultat: ipsa exultatio est fouea ipsius. ¶ illuc quisque cum ceciderit: oculos perdit.

HUGO Postquam dixit malum debitas penas pollicetur christus se gratias acturum: dicens. ¶ **P**aratum cor meum deus. ¶ Ac si dicat. ¶ Illi foderunt mihi foueam mortis: sed cor meum paratum est ad tolerantiam. ¶ Vnde dicit **Matis. xxvi. Spiritus quidem promptus est:**

caro autem infirmitas. Et replicat eandem sententiam ad ostendendum magnum desiderium cordis: dicens [paratum cor meum].

Cassiodorus ad gratias agendum. Unde subdit [cantabo] voce a gratias agendo. [et psalmus dicam]. Psalmus dicere est dominus digna actione laudare. Deinde christus loquitur humanitati sue: dicens **Surge gloria mea** id est caro mea in qua gloriosa gessi opera: et que es causa gratie resurrectionis mee. **Leurge psalterium et cythara** id est tu caro mea que fuisti psalterium: sonum reddens a superiori divina miracula operando. **Et cythara sonum reddens ab inferiori humana tormenta patiundo.** **Et determinat horam resurrectionis sue:** dicens. **Leurge amicum diluculo** Unde **Osee. vi.** Ante lucanum egressus fuisti de inferno.

Cassiodorus dicitur inter tenebras noctis et diei claritatem quo tempore eum resurrexisse euangelij lectio sancta testatur.

Hugo Postea ostendit duplicem fructum resurrectionis sue. **Primus est laus universalis in verbo** Unde dicit. **Confitebor tibi in populis domine.** id est confiteri tibi faciam a populis conuersis per meam et meorum predicationem. **Secundus fructus est laus universalis in opere.** Unde dicit. **Et psalmum dicam tibi in gentibus** id est faciam quod gentes bona opera faciant ad laudem tuam.

Nicolaus Vel ad hanc viam dicitur quod propheta dicitur quod laudes diuine ab eo compositae: videlicet psalmorum: cantandae erant in futuro in diuersis populis et gentibus sic adimpleturi videntur. **Unde Cassi.**

Collector Causam confessionis huius a laudis subiungit: dicens. **Quo niam magnificata est usque ad celos misericordia tua** **Hugo.** Misericordia dei est humanitas christi: quae in ascensione magnificata est usque ad celos: secundum illud. **Eleuata est magnificentia tua super celos.** **Et veritas tua** id est ego qui sum veritas. **Usque ad nubes** secundum illud **Ad. primo.** **Et nubes suscepit eum ab oculis eorum.**

Augustinus In celum enim angeli laudant dominum: videntes ipsam speciem veritatis sine ulla caligine visibilis diligunt: laudant: non fatigantur. **Ibi veritas.** hic autem in nostra misericordia usque misericordia. **Misero enim preterita est misericordia.** Non enim opus est misericordia sursum ubi nullus miser est. **Hoc propterea dixi quia videtur congruentius dici potuisse: magnificata est usque ad celos veritas tua et usque ad nubes misericordia tua.** **Sed nubes intelligimus predicatores veritatis: homines portantes istam carnem caliginosam per quos deus conuiscat miracula et tonat preceptis.** de quibus dominus dicit per **ysaiam.** **Mandabo nubibus meis ne pluant super eam.** videlicet su

pravineam malam: hoc est plebē
iudaicam. ymbrem id est manda
to apostolis meis vt deserant iude
os et non illis euāgelizent. **Et**
altare super celos deus.]

Jeronim⁹ Propheeta hoc
dicit & gloriosa
christi ascensione. Let super omnē
terram gloria tua.] au; effuderis do
num spiritus sancti sup oēs terras.

Cassiodorus Dunc ver
suz supra
dixit fidem nostrā; tali confirmās
promissione. quia super omnes cre
turas eius nomis sit gloria regna
tura. Quis virtute; psalmi huius
quis leuiolentiam digne potest
effari. **Orat** christus vt nos doce
at: resurgit vt nos erigat: laudes
patri dicit vt nos instruat. **Meri**
to vita nostra: merces: et redēptio.
Merito apud patrem noster legi
tur abduocatus. **Amemus** clemen
tem defensorem ne patiamur seue
rum iudicem. **Ultra** enim omnem
constat amentiam cum toto corde
nō expetere qui nos ad eterna gau
dia tam crebris ammonitiombus
cognoscitur inui

Collector

Iphus igitur clementiam humili
ter deprecemur vt in cunctis pressu
ris ac tribulationibus nobis auxi
lietur: quatinus securi valeamus
peruenire ad eius regnum qui ē be
nedictus in secula seculorū. Amen.

Psalm⁹. lviij.

Si vere vti
q; iusticiam loqui
mini recte iudicate
filij hominū. **Titu**
lus. In finem ne disperdas dauid
in tituli inscriptione. **Hic** titulus in
precedenti psalmo est expositus.

Cassiodor⁹ Commone
tur enim pō
cius **Pilat⁹** ne disperdat id est cor
rumpat scripturaz tituli que regez
dominū declarabat. quia reddi nō
poterat incassum quod diuina no
scebatur iussione conscriptum. Qd
a deo frequenter repetitur vt excu
satio vtradicentib⁹ iudeis aufraē

Hugo Moraliter aute; pro
pheta loquitur vtra
malos iudices & prelatos. et intē
dit omnes monere ne quis christi
regno verbo aut vitioso facto con
tradicat: sed ad eum se conuertat.

Cassiodorus Christus
ergo dñs
iudeorum exprobrat nequitiaz; di
cens. **S**i

vere vtiq; iusticiam loqui
mini recte iudicate filij hoim.]

Hugo **O** vos iudei qui estis
[filij hominū] ratio
nabilium: id est prophetarum fm
carnem. **S**i vere vtiq; iusticia; lo
quimini] quod vtiq; facitis: dicen
tes. **Magister** scim⁹ quia verax es
[recte iudicate] credendo me esse

vera **Jeronimus** Non re
tez. **De** iudi
cabāt qñ petierūt **Barnabā** filiū
mortis: a ihereserēt xpm filiu vite.

Aug⁹ Omnibus enim tanquam intentione: hoc est in uocatione generis humani veritas clamat. Si vere utique iusticiam loquimini recte iudicate filij hominum. Non sit iusticia labiorum: sed et factorum. In vita vestra inueniantur labia vestra. In factis vestris cognoscantur labia vestra. Loqui veritatez nihil est si cor a lingua dissentiat. Si enim aliter agis quam loqueris bona loqueris et mala iudicas.

Jeronimus recte iudicate hoc est quod tibi non vis fieri ne alteri facias.

Augustinus Hoc quidem manu formatoris nostri in ipsis cordibus nostris veritas scripsit ante quam lex daretur.

Hugo quod ad recte iudicandum multa nostris iudicibus et prelatiis sunt necessaria. Primo ut quod precipiunt ipsi faciant. Secundo ut ordinem iuris non pretermittant hoc est ut secundum statuta et autentica iura iudicent. Tercio ut veritatem cause plene inuestigent. Quarto ut personam non accipiant: sicut dominus in Deuterio. ait per Moysen. Pauperem audietis sicut diuitem. Quinto ut non cedant fauori vel damori multorum. Unde Exodus. xxiiij. Ne sequaris turbam ad faciendum malum. nec in iudicio plurimorum acquiesces sententie ut a vero deuias. Sexto ut a rectitudine iudicij non dediment propter timorem. Unde Ecclesiastici. viij. Noti querere fieri iudex: nisi valeas virtute irumpere

re iniquitates: ne forte extimescas faciem potentis. Septimo ut non plus debito compatiantur. Exodus. xxiiij. Pauperis non miseraberis in iudicio. Octauo ut munera non accipiant. quoniam sicut dicitur Exodus. xxiiij. Munera subuertunt verba iustorum. Nonno ut nullas preces in preiudicium aduersae partis admittant. Possent aliqui dicere. Ad quid mones nos: nonne recte iudicamus. Et respondet. Non. Causam subiungit. Et tamen in corde iniquitates operamini.

Nicolaus Etenim pro quia iniquitates quas cogitastis in cordibus: adimpletis operibus. a hoc in terra sid est terrenis inherentes.

Hugo Multi enim recte iudicant. quia in corde iniquitates operantur. In corde enim hominis est confidus et quasi confistorium: inter castitatem et luxuriam: sobrietatem et crapulam: paupertatem et ambitionem: laborem et ocium: et sic de alijs. Conscientia accusat voluntatem. sed sepe datur iniqua sententia pro vicio contra virtutem: videlicet quando virtus expellitur et vitium eligitur. Et ex hoc sequitur quod subiungitur. In iniusticias manus vestre conuincant. Concinnate in hoc loco id est est quod congregare vel miscere. quasi dicat. opera vestra que per manus designantur congregant sibi iniusticias quando peccata peccatis accumulunt. A Lienati sunt peccatores a vulua.

Augustin⁹ quia deus pro
gnouit hoies
patres etiam in vteris matruz.

Jeronim⁹ sicut quondam
de Esau: qui pri
usquam gigneretur: ab hereditate dei
est repulsus. Errauerunt ab vtero.]
Ib est presciti sunt a deo erraturi.

Augustinus Vel. Lalie
nati sunt pec
catores a vuhia.] hoc est a fide in
qua concepti sunt. eo ipso quo ac
cepisti nomen christi sacramento
quodam natus es in visceribus
matris. Errauerunt ab vtero.] In
vtero quippe ecclesie veritas manet
Et qui errant a veritate. Locuti sunt
falsa.] Tales sunt omnes qui a sa
ctis traditioibus ecclesie errauerunt

Hugo Iudei etiam qui hic di
cunt peccatores. Lali
enati sunt a vuhia.] quia a proge
nitoribus suis facti sunt alieni per
morum dissimilitudinem. Erraue
runt ab vtero. Inscientes sequi ve
stigia paterna: videlicet patriarcha
rum. Locuti sunt falsa.] Contra xpm q
est veritas. vñ.] Error est illis sim
ilitudine; serpentis.] Furor in
deoz p similitudinem nimis aptissima
dissimulatur. Error eoz versus est in fu
rorem non humanum: sed serpentinum
a venenosum. Erat enim venenum
inuidie in furore illorum.

Nicolaus Serpentes enim
ex ira et furore
effundunt venenum.

Collector Audi cuius serpē
tis furor in illis
erat. sicut aspidis furde et obturā

tis aures suas. **Ne** non exaudiet
vocem incantantiū a venefici.] viz
icantatois. Licantantis sapiēter.]

Hugo In hac similitudine
tangit naturam aspi
dis. Aspīs enim est serpens qui for
tem vim habet medicaminis.

Augustinus Hec amā
do tene
bras suas: occultat se in cauernis
et recusans audire illas voces in
cantantis quibus se cogi sentit ad
exitum: allidit vnam aurem con
tra terram: et de cauda sua obturat
alteram: atq; ita voces illas quan
tum potest euitans non exit ad in
cantatio.

Hugo Sic iudei ob
turerunt
aures suas contra christi predica
tionem. Nam cum Stephanus di
ceret. Ecce video celos apertos et
filium hominis stantem a dextris
dei continerunt aures suas: vt ha
beretur. **Aduū. vii.** Hec similitudo
etiam conuenit peccatoribus.

Nicolaus Obstinati a tre
remis desiderijs
inhiantes nolunt audire xpi pre
dicationē qua reuocentur a suo er
rore: hoc est a profunditate vitio
rum suorum. Deinde describitur
que sint mala passuri qui contem
pserunt vt aspides diuina predica
tione saluari. **Vnde dicit.**

Hugo Deus conteret den
tes eorum. Id est ver
ba dolosa. In ore ipsorum.] quia
verbis suis capiet eos.

Cassiodorus Contriuit
deceptōes

iudeorum quando eis respondit. Reddite cesari q̄ sunt cesari: a deo que sunt dei. [molas] id est maxillas [leonum] id est minas ferocium iudeorum [confringet dominus] Aspides erant quando ei insidiosè dixerunt. Licet dari tributum cesari an nō. Leões fuerūt q̄n̄ cruceo ore clamauerunt. Crucifige: crucifige eum. Molas horum confregit dominus in sua resurrectione.

Hugo Sic confringentur a detractores qui hic alios mordent et deuorare nituntur insidiosè vel aperte verbis detractoris et insidiosis de quibus dicitur Apocal. xv. q̄ manducauerunt linguas suas pro dolore. Consequenter ponit penas perfidorum iudeorum cum dicit. Ad nihilum deuenient tanquam aqua decurrens. Iudei enim tanquam aqua decurrens contra christum impetiose seueiebant. sed sicut aqua cito transit a deficit: sic ipsi iudei cito per Titum et Vespasianum ad nihilum redacti sunt. **Augustinus** Totum

hoc seculum ad tempus tanquam aqua decurrens perstrepat et querit quem trahat. Omnes impij et superbi sonantes non vos terreant.

Hugo quoniam sicut aqua decurrens intrat mare et perdit nomen. sic isti venientes in amaritudinem inferni: nomen quod sibi fecerunt in terra amittent. Vnde est q̄ dicitur ille sepultus in inferno non nominatur: et habetur Luc. xvi. Contra quos dominus

[intendit arcum suum] id est comminatōez iudicij [donec infirmet] id est donec infirmet

Calliodorus a suis prauitatis a ad confessionis salutem meliorata mente conuertant. **Collect.** Et si contulerint infirmetur in corpore et in obstinatione sua morientes punientur. Vnde subditur. Sicut terra que fluit auferentur. Sicut in alio psalmo dicitur. Sicut fluit

it era a facie ignis: sic pereant peccatores a facie dei. hoc erit in extremo iudicio: quando domino veniente ad iudicium ignis ante ipsum precedet a inflammabit in circuitu inimicos eius. Et merito: vt qui in hoc mundo igne superbie; luxurie et aliorum vitiorum arserunt: nec conuersi sunt ipsi post hanc vitam igne infernali torqueantur. Vnde sequitur. Super accidit ignis. id est super eos accidit. Lec non viderunt soles.

Gregorius ix. libro moralium. Ignis super impios cedit: sed sol igne cadente non cernitur. quia quos getenne flamma deuorat: a visione veri luminis ceat vt et foras eos dolor combustionis cruciet: et intus pena cecitatis obscuret quatinus qui auctori suo corpore et corde deliquerunt: simul corpore a corde puniatur. vt utrobique penas sentiant: qui hic diuixerunt prauis suis delectationibus in utroque seueiebant. Cum vero luxuria semel mentem inuaserit: nullus bonum

rogitate pmitit neq; veteri deum
neq; timere diabolum qui peccato
res absorbet. **Vñ sequitur** **P**ri
us q̄ intelligēt sp̄me v̄stre rānū

HUGO Sp̄me sunt peccata
que conscientiaz cor
rodunt a pungunt. Per ramnum
que est genus rubi quod in prio
suo cremento est quasi mollis her
ba sed in fine producit ramuscu
los acutissimos. intelligitur dyabo
lus q̄ primo mollis est suggeren
do delectationes peccati a in fine p
ducit aculeos acutissimos scilicet
penas inferni. Hoc autem non in
telligunt peccatores donec veniant
ad tormentum. Et ideo pmitunt
se absorberi ab eo per peccatum. Et
hoc est prius q̄ intelligēt sp̄me v̄
stre ramnum id est ante q̄ peccato
res intelligant dyabolum seu pe
nas inferni. sicut viuentes sic ira ab
sorbet eos. **Nico** id est eo tempore
quo sperabit de
duratione vite eorum deus auferet
eos subito de presenti vita

Cassio Nam q̄ dictum est
absorbet eos. eorum
subito significauit interitum. quia
quanta domino in sustinendo pa
tientia fuit. tanta erit paussio in ce
leritate iudicij. Et quia unde puni
untur mali inde ad iusticiaz p̄fici
unt boni ideo

Nico **U**tabi
subditur **Nico**. tur iustus
cum viderit vindictaz. id est impi
orum punicionem. Non enim leta
bitur motus zelovidite proprie
sed zelo diuine iusticie. manus
lauabit. id est opera sua magis

iustificabit sed in illud apoc. xxii.
Iustus iustificetur ab huius in san
guine peccatoris. Sic est in puni
one eius que est occasio meliora
tionis vite sue sed in illud puerb.
xxi. Multato pestilente id est pu
nito peccatore sapientior erit par
uulus id est **Gre** vij. moraliu
iustus

Gre Sicq; fit vt
quia iniquus viuens multos ad
culpam traxerat delectatione pec
cati. quosdam moriens a culpa re
uocet terrore tormenti quia dum
eius pena conspicitur conspicien
tis vita emendatur. Alii de futuro

Iero [letabitur iustus cu; vi
dit vindictam] impioru
quia quando illi damnatur in pe
nis. iusti letificantur in premiis [
manus suas lauabit; in sanguine
pecca

Cas Impio enim peun
toris. **Cas**. te commoetur in
nocens caucius se diligētius q̄ tra
dare. **Et** si
cet homo] **Nicolaus**

Vnusquisq; rationabiliter loquēs
[si] pro quia vtiq; fructus ē iusto]

HUGO quia deus dat ei pro
meritis suis vt hic p
ficiat in fide spe a caritate. vtiq; ē
deus iudicans eos.] hoc est pecca
tores [in

Nico quia dat sen
tentiam p eis
non solum in futuro sed etiam fre
quenter in
presenti **Cassio** vult em;

nec boni i hoc seculo a beneficio sūt
seq̄strati licet mūdais onerib; pre
mātur. nec mali oīno hic a pena
sūt liberi q̄uis florere videantur

Aug. Interrogēt se qui aliqd
amat. a ad illud pueni
re non possunt videant si nō cruci
antur desiderio. Et cum puenit
ad illud quod licite desiderāt. atq̄
bant si non cruciantur timore. vi
deant hic penas suas ante q̄ reiat
illa resurrexio cum in carne resur
gentes non immutabuntur. Om̄s
enim resurgem⁹ sed non om̄nes
immutabimur. habebunt quippe
corruptōnez carnis in qua doleāt
non in qua moriātur. habēt mali
a in hoc seculo aliā penaz. Ecce di
ues ille adhuc induitur purpura
a bisso. a adhuc epulatur q̄tibie
splendide nondum p̄ceduxit spias
ramn⁹. nōduz dixit. crucior i hac
flamma sed iam est mētis ecitas
iam oculus mentis extindus est
Imiqui enim qui habent oculum
mentis extindum non discernunt
quid intersit inter refrigeriū casti
tatis a flammam libidinis. in se
curitatem spei a timorem facinoris
p̄pter hoc inquit apostolus. deus
tradidit illos in concupiscentiam
cordis in immundiciam vt faciāt
que non conueniūt. Non eī pu
pena ē habere tenebras mētis ex
teriores vbi est flet⁹ a stridor dentū

Callio Ecce reus sol qui te
nebras nostras cali
ginesq̄ discutiens quid in veritate
sentire delectamus ostendit. Iaz ne
mo sit dubius nemo remurmuret
In isto enim mundo deuz occulte
res humanas examinare cognos
cimus qd̄ in illo seculo facere ma
nifestius comprobatur.

Iero Et nos si in p̄ceptis dei
aures non obduramus
si sanctorum monita cum innocen
tia exequamur. si nostroru sp̄m̄s
facinorum non affligamur. si ma
nus ab omni sanguine immunes
cum innocentibus abluamus di
gnis sanctoru p̄m̄is honoābit
nos ih̄s crist⁹ d̄ns n̄ cui ē honor
v̄ gl̄a i secula seculorum Amen

Psalmus. lviij

Ripe me de i
miciis Titulus in finez
ne corumpas dauid
in tituli inscriptione quando misit
saul a custodiuit domum eius vt i
terficeret.

Hugo Iste titulus
est de euāgelio viz de titulo que pi
latus apposuit cruci dominice. de q̄
sub titulo duoru p̄ce
dētū psalmoz ē dē

Micol
Et p̄tim sumpt⁹ ē de v̄ egū. xij. vbi
legit qd̄ saul voluit partē lacra d̄
psallētē corā eo s̄ de diauit d̄ idū
a iuit ad domū suā a tūc saul misit
satellites suos nocte illa ad domū
d̄ vt custodirēt eū a interficerēt
mane. Qd̄ cum annūciasset micol
ip̄si dauid deposuit eum p̄ e fene
strā a sic abijt a saluatus est. de
hac enī saluacione fecit d̄ istum
psalmū ab

Glo Quī tū expo
nit allegoice
de signato huius historie. dauid
xpm̄ sigt. dom⁹ ei⁹ sepulchū xpi sa
ul regnū iudeoruz q̄ miserūt custo
dire sepulcham sed non vidēt cō

uenire quod dicitur scilicet interfi-
cerent eum. **I**az vtiq; interfectus
erat christus quando miserunt cu-
stodire sepulcrū h̄ q̄rebāt inficē
eum non corporaliter sed spūaliter
a fama a nomē eius extinguere
ne crederet in euz. **V**nde titulus p̄
dīdus sic exponitur psalm⁹ iste tē-
dens in finem id est in christum
ad quem venire desideramus quī
psalmus ait. **N**e tu pylate vel iu-
dee corrupas dauid in tituli inscri-
ptione dicendo xpm non esse regē
cui⁹ regni firmitate; titul⁹ christi
cruci affixus manifestat.

HUGO Quod tamen facē vo-
luerit p̄fici iudei quā-
do misit saul ⁊ cōsiliū iude oruz ⁊ cu-
stodire ⁊ custodire fecit domum
eius ⁊ sepulcrum christi vt interfi-
cerent euz id ē vt extinguerent no-
men ⁊ famam eius sicut supradī-
dum est. **I**ntencio psalmiste est
vt nemo contradicat christo quī
tanq; in passione positus orat libe-
rari ab inimicis iudeis dicens

Ripe me de inimicis meis
Iudeis inuidētib⁹ in ocul-
te. **P**ater qui es deus meus. In
quantum ego sum homo. ⁊ ab in-
surgētib⁹. Iudeis p̄ maledicta ⁊
blasphemias. In me. id ē contra
me. **R**ipe me de opantibus
iniquitatem. videlicet a iude-
is collaphisātib⁹ ⁊ a flagellantibus
⁊ a flagellantibus me. ⁊ a vi-
ris sanguinum. id est a crucifixo-
rib⁹ meis. **salua me**

Augusti.

Erant iudei viri sanguinum quī iu-

stū i quo nullaz culpā inuenerūt
morti damnauerūt. **C**lamātes cru-
cifige crucifige eum. Erāt emz viri
sanguinū quib⁹ ai obijceret crimē
sanguinis xpi responderūt p̄man-
tes posteris suis. Sanguis ei⁹ sup
nos ⁊ super filios nostros

Cassio. Merito enim viri sā-
guinum dīcti sunt
quoniam supra se in iuste mortis
onera susceperunt. **P**eat ergo ab
eis pro humana infirmitate librā-
ri q̄ tam totū volūtate sustinebat

Aug. Factum est hoc in carne
christi. fit ⁊ in nobis. **N**e-
q; enim cessant inimici nostri dya-
bol⁹ ⁊ angeli eius ⁊ mundus in iur-
gere q̄ tidie contra nos ⁊ illudē vel
le infirmitati ⁊ fragilitati nostre ac
nos de p̄cōtib⁹ suggestiōnibus
tēptationib⁹ q̄buscūq; alijs laq̄is
irretire cū in terra adhuc viuim⁹.

Sz vox nostra vigilet ad deū ⁊ da-
met in membris christi dicens
HUGO Ripe me de inimicis
meis deus me⁹. id
est a dyabolo ⁊ mundo retinente.

Quoniam sicut dicitur **Jacobi. v.**
Qui voluerit esse amicus huius mū-
di inimicus dei constituitur vnde
augustinus. **S**eculum neq; q̄ tu-
os teare sic soles amicos vt ipso⁹
facias dei inimicos. **R**ipe me a di-
abolo instigante. a luxuria lubri-
cante a gula inebriante. ⁊ a quo-
cunq; vicio me temptante. ⁊ ab in-
surgētib⁹. Illis inimicis. In me. id
est contra me. **libera me**. **M**un-
dus insurgit contra iustos species
reum visibilib⁹ representando ⁊

quos eos psequendo a diabolo continue
male suggerendo. luxuria oblectaco
nibus alluciendo. gula necessitatem
precedendo. auaricia casus fortuitos
ante oculos ponendo. ira iniuriarum
illata ad memoria reducendo. et sic
de alijs vicijs diuersimode insurgen
tibus contra nos in cogitationibus
nostris. Et quia facile trahitur homo
ad hec vicia per exemplum. Ideo po
stea tene petit. **L**eripe me de opan
tibus iniquitatem. **N**e ab eis in
ficiar et inducar ad peccatum. **E**t de vi
ris sanguinum salua me. **V**iri sa
guinum sunt detractores qui deuo
rant plebem domini opprobrijs et
verbis dolosis. Deinde prosequen
do expositione secundum sensum allegori
cum de christo inceptum. Sequitur vox chri
sti orantis se eripi de persecucione
iudeorum atque prosequente dicentis. **N**e
cessesse est vt me eripias. **Q**uia ce
ce ceperunt. **I**n sidioso. **A**nima mea
et vita mea carnaliter vel me ipsum

Rico A parte principali que est
anima designans totum
Hugo Nec solum inuidiose h
subditur. **L**irruerunt. **C**um impetu
L in me for

Castiodorus
videlicet diaboli et ministri eius.
Ipsi enim in corde. **I**nde ascenderunt
vt saluator morti traderetur. **I**psi
populum pessimis instigationibus
incitauerunt vt liberatores huma
ni generis perfida voluntate denerent
Augustinus **L** fortes. **V**
sticia sua presumptentes irruerunt in

me vt me traderent morti tanquam pe
ccatorem et iniquum. et tamen peccatum
in me non inuenerunt. vnde subdit

Castiodorus **L** Ego in
iquitas
mea. **L**id est malivolentia mea. **N**e
quod peccatum meum. **I**n opere

Hugo **F**uit causa quod iudei sic
irruerunt in me quia
L domine sine iniquitate. **Q**uia ledi
tur proximus id est pure et inno
center. **L** currit. **V**iam huius mundi
L a dixerit. **L**id est ad rectum sine opa
mea per **Cast.** hoc ei erat dirigi
dixi **Cast.** vnde venerat vt re
dierit sicut psalmo. **xviii** dicit. **E**x
ultauit vt gygas ad currendam
viam a summo celo egressio eius
et occurfus ei vsque ad summum eius

Jeronim **C**urrit enim a
lorem in vterum. de vtero vit in
prepe. de prepe in cruce de cruce in se
pulcrum. de sepulcro ad inferos
de inferis victor remeavit ad celos

Hugo **E**t quia sine iniquita
te a peccatis currit
viam presentis vite. **I** dicitur **O** de
us pater. **r**urge in occurfus me
um. **v**t suscipias me resurgente
et ascendente

Jeronimus.
Quem occursum vsque ad visitacio
nem gentium extendi postulat di
cens. **L** a vide. **L**id est fac videri a gen
tibus cursum meum vt eedat me
equale. **Hugo** **L** Et tu domi
tibi **Hugo** **n**e. **p**otes
hoc facere quia tu es. **d**eus virtutum
Lid est angelorum. **E**t quis putas

Castiodorus **L** id est a gen
tibus cursum meum vt eedat me
equale. **Hugo** **L** Et tu domi
tibi **Hugo** **n**e. **p**otes
hoc facere quia tu es. **d**eus virtutum
Lid est angelorum. **E**t quis putas

solum esse deus israel. **I**dem est de
 omni gentis. **I**ntende. nunc ad
 visitandas omnes gentes. Intus in
 cordibus eorum per gratiam. a exte-
 rius per predicationem apostolorum.

Castro. Ut tibi credencium
 copia crescat ex gen-
 tibus quae sterilitatem fidei in populo
 iudaico conspexisti. Et respice quod o-
 mnes gentes: dicat. quoniam de
 vniuersis nationibus erant do-
 mino iuuante in christum credituri sic
 in. ij. psal. dicitur. Et dabo tibi ge-
 tes in hereditatem tuam: et possessi-
 onem tuam erunt inos terre. Valde ti-
 tremendum est quod subdit. Non mi-
 sereris omnibus qui operantur iniquitatem.

Augustinus. h. duobus modis
 intelligi potest si-
 ue quod omnino nulla peccata relinquit deus
 impunita. Iniquitas omnis siue parua
 magna re sit: puniat necesse est aut
 ab ipso hoc penitente aut ab ipso
 deo vindicante. Nam et quem peccat
 peccasse: punit seipsum. Ergo fratres pu-
 niamus nosmetipsos si peccata si querimus mi-
 sericordiam dei. Sed iam videamus alium
 modum quo haec sententia possit intelli-
 gi. Est autem quedam iniquitas quam quae ope-
 rat non potest fieri ut eius deus mise-
 reat. Querit forte quoniam sit illa.
 Ipsa est defensio peccatorum. Sed quomodo
 ea defendunt si deus voluisset non id
 fecisset. Fatum meum erat ut hoc facerem
 peccatum tuum defendis ut deum ac-
 cusas. porro talem iniquitatem o-
 perantem non misereatur deus.

Nicolaus. Vnde misere-
 ris omnibus
 qui ex certa malicia et obstinata

operantur iniquitatem de qua di-
 cit. Ioh. in canonica sua. Est pecca-
 tum ad mortem non pro eo dicitur
 quis.

Hugo. Deinde conuersi-
 orem gentium
 quam supra petierat christus hic
 affirmat dicens. Conuertentur
 gentes ad fidem. hoc ad vespe-
 ram. id est in sexta etate scilicet
 in vespere mundi. quo christus na-
 tus est et passus vnde apostolus
 ab eho. v. Scripta sunt ad corre-
 ctionem nostram in quos seculorum
 fines deueniunt. a famem. Vbi
 dei patientur ut canes. qui semp-
 sunt famelici. a circuibunt ciuita-
 tem. id est ecclesiam vel mundum
 ubique euangelizando atque laudando.

Castro. Ita iste versus
 um **Castro.** propheta de con-
 uersione iudeorum signum significans in
 fine mundi ex eis in unum eros do-
 mino esse credituros et tunc fame
 patientur ut canes quia sicut nunc
 crudelissima obstinatione de uari-
 sunt. Ita et tunc fidei audacissima de-
 sideria patientur. Rurum me rito can-
 bus comparantur quoniam ante
 christum illam immanissimam te-
 hiam fidei calorem succensam religio-
 sis latratibus insequentur. et circui-
 bunt ciuitatem id est ecclesiam si-
 dem sanctis predicationibus dese-
 den.

Hugo. Ceterum ipsi co-
 do. uersi ad fidem
 loquentur. manifeste predican-
 do in ore suo. loquentes audacter
 non adulando sed peccata redar-
 guendo vnde subditur. a gladius
 in labijs eorum. id est sermo dei

vnius a effi **Cassiodor**
 cap
 qui dicitur gladius bis acutus ex
 utroq; testamēto feriens a ad sa
 nitatem felices animas suavulne
 ratione pducens de quo dicit apo
 stolus. Et gladius spiritus quod
 est verbum dei. **Abdiditq;** quomā
 quis audiuit. Quasi dicat nullus
 vel quasi omnino rarissim⁹ audi
 uit predicationes eorum. **Et tu**
 domine deridebis eos. **Idē dignos**
 derisione ostendes qui predica
 nes rectas audiē noluerunt. deri
 sui enim ceunt quando manes et
 fatui ab em regni meromissione
 pellentur vñ **proverb** a. Ego quo
 q; in ierituro vestro ridebo. Hoc erit
 quando impijs dicitur. **Itē male**
 dicit in ignem eternum. et **L ad nī**
 chylum deduces omnes gentes. **Et**
 in gentilitate a p fida pmanētes
Ponit enim hic pro parte totum.
 Dicendo enim omnes gentes: ta n
 tum illos significat q; qui obstia
 cione crudeli in sua nequicia per
 seue. **Hugo** Et quia irruerūt
 rant **Hugo** in me fortes: viz
 iudei vt supra dictum est. licet pos
 siz eos p dēre tñ paciēf fust meo eo
 rum persecucōnes q; **F**ortitudi
 nem meam. **Et** potentiam meam. **L**
 ad te. **Q** deus pater. **L** custodiam.
Et fm disposicōnem tuam differaz
 vñ dicitam. **Et** merito. **L** quia. **L** tu es
L deus susceptor meus. **L** per resur
 rectionem et **L** deus meus. **L** sup p ē
Et hic est methaplasm⁹ qā mu
 tat personam. **L** misericordia eius. **L**
 scilicet patris. **L** preueniet me. **L** q;

plenitudine donatum a gratiatū
 vnyit me pre ptici pibus meis
Cassiodorus **O**vere pie
 tas stupē
 da creatoris vel saluatoris domini
 nostri ihesu christi de se nos docet
 que in nobis intelligere a custodi
 re debet. **Hugo** Vnusquisq; ei
 amus **Hugo** fidelis exēplo
 christi dicere debet deo. **L** fortitudi
 nem meam. **L** que consistit in ope
 ribus virtuo **Tero**. **L** ad te at
 sis **Tero**. **L** stobiam
L quia semper in ipsis tibi refero
 laudes nec meis viribus quicquid
 boni aperi. **Hugo** sed totū ti
 bi **Hugo** bil. **L** quia tu
 es susceptor meus. **L** qui per fidem
 me suscepisti in seruum a adopta
 sti in filium a hoc non meis meri
 tis exigentibus sed ex pura miseri
 cordia tua facis. **V**nde subditur. **L**
 deus meus misericordia eius pre
 ueniet me. **L** infundendo mī gracia;
 a dando voluntatem bonū faciendi
Cas Ipse ei donat vt bona re
 limus ipse perficit vt ad
 eius premia peruenire possim⁹.
Hugo **V**nde quidam ait v
 sus **Q**uicquid habes
 meriti puentri; gratia donat. **N**il
 deus in nobis pre sua dona coro
 nat. **S**equitur vox christi de iudeis
 persecutoribus suis. **H**ec ostē
 dit michi. **L** quid agendum esset. **L**
 super inimicos meos. **L** iudeos vide
 licet q; orandum esset pro eis q; **q**
 a christus fecit dicens. **L** ne occi
 das eos. **L** domine **O** deus pater cor
 peraliter nec spiritualiter. **L** nequ

obliuiscantur populi. videlicet cri-
stiani. Mei. id est mee passionis.
quia iudei qui adhuc disp[er]siu[n]t
in diuersis mundi partibus sunt qui
signum a memoriale passionis cri-
sti. Petrus cantor. Nota ad litteram
argumentum quod iudei non sunt
interficiendi. Translatio enim ro-
mana habet ne quando obliuiscan-
tur legis.

Cassiodorus

Obliuiscatur legem que eius precep-
ta non complet quis animo uerba
ipsius tenere uideatur. Precatur
ergo ne gens iudeorum peat fuditur
sed magis errasse se gloriosa satis-
factione cognoscat. de quibus adhuc
sub. **HUGO** Ipse illos per-
dit. omnia regna mun-
di in uirtute tua. Hoc impletum
est a tito et uespasiano quibus prestitit
deus ut hoc facere potuissent. La de-
pone eos. De potentia a de terra facta
in que posuisti eos. Vel deponere eos
a malicia ut fortiores surgant cum
eos cadere feceris sicut paulus de
quo cantat ecclesia. perstratus est seuis
simus plebeo. et est credus fidelis-
simus predicator. hec oparis. O
protektor meus domine.

Cassio Iudei ergo scilicet lege
suo more ubique uiuere
tes disp[er]si sunt sicut ad conuersi-
onis studia prouocarentur: seu si-
cut quidam uolunt ut inter conten-
tiones hereticorum ab inimicis suis
ueteris legis patrum testimonium
haberet ecclesia. sed illud idubitan-
ter creditur quod aduersario sus-
fragante firmatur. **Nicolaus**

Quid oris eorum. videlicet iu-
deorum super fuit per sermonem labi-
orum ipsorum. Iesum coram pyla-
to negando a morte ipsius ne quis
postularet. **HUGO** Hoc ipsum delictum
a hunc sermonem
deponere a irritum ostende.

Augustinus resuscitando Iesum
que perire uoluerit
La comprehendantur in supbia sua.

Cassio Captos enim constat
in supbia sua quando vi-
derunt postea resurgentem quem
prius facientem macula respue-
runt.

Iero Vel comprehendantur in
supbia sua et huiles fiat

HUGO Et postquam confu-
si fuerit de peccatis suis

uiz. de execratione. Iam Iesum execra-
bantur et maledicebant dicentes. De-
monium habes. Et mendacio. Iam
corpus eius factum mentis sunt
tunc. Annuntiabuntur. id est re-
darguentur iudei ab apostolis. id
est in consummatione. id est ut consu-
mantur hoc est ut perfecti fiant. de
qua annunciatione a conuersione
iudeorum habetur actus. ubi pe-
trus dixit iudeis. Viri israelite au-
dite uerba hec. Iesum nazarenum
uirum a probatum a deo in uobis uir-
tutibus a signis que fecit per illum
deus in medio nostri sicut uos sa-
tis. hunc diffinito consilio a pre-
sentia dei traditum per manus ini-
quorum affligentes interemistis.
Et infra sequitur. Dis auditis com-
puncti sunt corde a dixerunt ad pe-
trum et ad reliquos apostolos.

Quid faciemus uiri fratres

Aug⁹ In peccato ergo suo cō
prehensi sunt quia chri
stus occiderunt de ipsa magnitu
dine peccati plus humiliati sunt a
mai ore humilitate erigi meruēt
propter quod annuntiabuntur i
consummatione id est magis per
ficiuntur. Sed quomodo sit cōsum
matio ista consequenter deditur
cum subdit. **Cassio** Duob⁹
in ira] **Cassio** modis
dicitur ira dei siue quando videtur
ad salutem ut est illud. Flagellat
enim filium quem recipit. siue quā
mittit in ignem eternum eos quē ad
sinistram erunt. Hic autem dicit.
In ira hoc est in vindicta ad salu
tem que non est ira cōsuppōnis quā
erit in futuro iudicio sed cōsum
mationis. ad correctionem que ē
in presenti. a hoc ira magna mise
ricordia est. **Gre** Magna mi
sericordia ē in presenti misericordiaz nō oīe quā
Cassio consummationē vero
illam dicit quā unus
quisque patitur quando memōi pe
ccatorum suorum iterna se castiga
tione discit. **Hugo** Et si iu
ciat. **Hugo** dei p hanc
ira consummationis conuertit. non
erunt. tales quales ante fuerunt viz
peccatores a supbi. **Vnde puerb.**
xij. Verte impiosa nō erūt. **T**
Ipsi iudei effecti christianam. sciēt
quia deus scilicet xps que occide
runt. dominabitur iacob. id ē quod
ipse rex rex iudeorū ē. a finiu terre
I. gēciū de q̄tū tā iudeorū quā gen
tū cōuersione. **Cassiodor⁹**

ab huc subditur. **O**neret nate
ad vespem. hoc est i principio sex
te etatis quā dñs saluator mundi
salutaris adueit. La fame paciētur
ut canes a circuibūt citatē. de quā
numero erat paul⁹ quez circuisse
hanc eccē citatē salutare epl e ip
sius testatur quā p̄mueras gētes
velut sacra diuina cōuenerūt

Hugo [Ipsi dispigentur]
p mundum. ad mā
ducandū. et ut alios p suā p̄dica
tionez icorpent eos ad scē eccē si
de pducēt. si vero non fuerint sa
tura **Cassio** Saturatur do
ti] **Cassio** doctores quā p̄di
cationes suas viderint p̄los de hie
rāt assumē. a murmurabūt. tan
quā ieiunū cū vba sua fructificāē nō
cognouerūt in mētibus p̄fidū. **Hos**
ē vbi dñi distributores murmu
rare posse dicit si nō fuerint p̄lotū
saturati cre

Augusti⁹ de
dulitate **Augusti⁹** quā
murmuratione supi⁹ dixit quomā
quis audir

Hugo Post quā de
iudeorū cō
uersione locut⁹ ē p̄mittit ecclā se
laudaturā deuz dicēs. **Go** aut
cātalo. et laudādo predicabo. for
tudinem tuam. qua iustificas im
piū. **Hec** ē ei magna fortitudo. **Vñ**
di **Gre** quā mai⁹ miraculū est
cic **Gre** suscitāē aīaz i p̄petuū
videtur quā corp⁹ itēū mortuū
Et **Aug⁹** Ait mai⁹ ē ipiū iu
stificare quā celuz a frā creare. a ex
ultabo. et exultando laudabo. ma
ne. hoc est in

Augustin⁹
die iudicij

Trasactis septuaginta annis cum non huius
 seli traherit quoniam iam in huius die
 bolis angelorum eius non expauescim?

HUGO quoniam huius eterna sancta o
 uis corporibus oriet tunc
 cum gaudio laudabolumiam tuam. In
 in sedorum remunerationibus reuolue

CAZVO huius exultationis subiungit di
 ces. **Oratio** fides es susceptori meo?
 et meorum fidelium ad te uolentium et
 refugium meum in die. In hoc est in tpe l'ebu
 lacois. **Cassiodorus** quod gratum refugium
 mee.

Cassiodorus quod gratum refugium
 mee. **Cassiodorus** quod gratum refugium
 mee. **Cassiodorus** quod gratum refugium
 mee.

HUGO us. In piculis
 tibi psaliam. **Corde** a ore confitendo
 tuam bonitatem. **Et** notet ecclesia af
 fedum suum erga misericordiam dei replicat.
 quod. **Deus** susceptori meo es. In quo
 nam a tribulatione presenti fide
 les in requie eternam suscipis.

Gregorius In expositio
 ne euangelii
 omelia xix. Insuper considerans
 propheta seu ecclesia quod benignus deus
 mala nostra aspicit et portat. cul
 pas nostras tolerat: et tamen nos
 per penitentiam ad premia refer
 uat. noluit deum misericordem di
 cere sed hunc ipsam misericordiam
 uocauit dicens. **Deus** meus mise
 ricordia mea. Unde reuocanda sunt
 a nobis ante oculos nostros ma
 la que fecimus: et pensandum est
 ex quanta dei benignitate tolera
 mur. **Pensem** que sunt eius uis

cera pietatis uel non solum: et si pas
 indulgeat sed celeste regnum peni
 tentibus etiam post culpas pmit
 tit. atque ex omnibus medullis cor
 dis dicamus singuli. dicam? o es
 deus meus misericordia mea

Augustinus Dulce
 nome sibi
 quo nemini desperandum est. om
 nes consolans omnes ad conuer
 sionem enim ui
 tans **Cassiodorus**

Mirabilis et amplectenda senten
 tia nam cum multa dixisset ad postre
 mum uerbo omnia complexus est
 deus inquit meo misericordia mea
 quia quicquid sum de tua miseri
 cordia est. **Diximus** domine cri
 ste quod multa carne pertuleris. Et
 quod pro persecutoribus tuis oraueris.
O uere iudicem piuum sub quo nul
 li confitentium est desperandum. **O**
 pax benignitas et potestas. **Nam** quod
 pro inimicis oras. quies tuorum
 possit formidare quod periret dona fa
 cere que precipis. dona implere quod
 expe **Collecta**. **Quatinus** tuo
 die adiutorio
 muniti et misericordia adiuti mea
 mur in ecclesia sancta laudes tuas
 immaculatis sensibus exultare et
 post huius uite exilium ad tue be
 atitudinis gloriam peruenire qui
 es benedictus in secula seculorum. **Ame**

Psalmus lxx

Deus reppuli
 sti nos **Titulus** huius
 Psalmi talis est. **In fine**

pro his qui commutabuntur in tituli inscriptione dauid in doctrinam cum succendit mesopotamiam syrie a syriaz sobala conuertit ioab a percussit edom in valle salinaz duodecim

Hugo Titulus ista regit duas historias vnam que est .ij. regum .xv. et .xvi. de amon filio naas rege amonitarum qui de honesta nuncios dauid pre scinden do vestes eorum a pedibus vsq ad nates a radendo barbas eorum . a videns qd iniuriam fecisset dauid regi timuit sibi . a conduxit exercitu de mesopotamia a syria ac alijs locis . contra quem misit dauid ioab ab principe milicie cu exercitu a deuicit eos . Tangit a aliam historiam que est .ij. regum . viij. vbi dicitur qd dauid percussit ad ad ser regem sobal que est pars syrie a facta est syria tributaria dauid a cu reuertere capta syria percussit de eodem . xii. milia in valle salina rum sed quia in nulla historia legitur qd dauid conuertit ioab nec in prediis vastacionibus incen dia aliqua

Glola supficie fecerit historie relicta sicut in plerisq alijs titulis fit . ad spirituales dirigimur intel ligentia que ex interpretatioib9 nominum su

Cassi . In primo enim pos tum e In finem pro his q commuta buntur Commutantur autem in fi nem qui veteris hois errore depoi to: domino saluatori pura metis intencōne famulantur . de quib9

dicat . Fuiſtis aliquando tēbre: nūc autem lux in domo . Quē admodū vero possint commutari expōit cum subdit in tituli inscriptione . Tituli inscripō appositi cruci do minice ihesum cristum significat . Sic ergo mutantur vt deserentes dyabolum . a xpm suum regem ee cognoscant atq; viuāt non sibi s; dauid a christo a hoc in doctrinaz videlicet christianaz q̄a non suffi cit cuiq; illum regem suum dicere nisi a eius quis studeat preceptis obedire Sequitur cu succendit me sopotamiam syrie Die debem9 ad ducere bella ista figuratiter posita propter victorias domini saluato ris quas in toto mundo de paga nis agit a pfidis vt reuera destru ai ab errore veteri mereantur per gratiam noui hominis immutari

Nicolaus Ad litteraz ei dauid fecit hē psalmum lamentans destrudio nem terre israhel anteq; veniret ab regnum a deprecans deuote domi num pro eius reformatione . Mo raliter autem per dauid qui prio fuit pastor ouium significatur bo nus prelatus qui peccata populi sui deplorat a pro eius reformatō ne orat deum dicens

Deus reputasti nos Ja te prop ter peccata nostra L et de struxisti nos J id est vicia a nobis Licatus es J nos flagellando a ca stigando L et misisti nos J qz dignaris nos B castigare ne pu nias in futuro **Jeronim**9 repellit nos ac

destruit cum peccamus: miseretur
ac edificat cum ad eum per peni-
tentiam re-
uertimur

Hugo **Q**uod
si terra lib est corda nostra terre
na timore concussisti per minas fu-
turi iudicii

Glosa. La cōtur
cui

per penitentiam cōscientia eorum
accusante sicut ergo incepisti p-
fice hoc est

Hugo **g**re tue
sana] **Hugo** **m**edicina
[cōtriciones ei] **v**vulnera pecca-
torum de quibus conscientia cōte-
ritur [quia commota est]

Jeronimus **a**maticiis ad
penitentiam
vt fructum exhibeat sanctitatis.

Quid autem dominus peccatoribus
conuersis exhibeat consequenter
subiungit

Rico **O**stendisti
dicens **J**i sacra scri-
ptura [populo tuo duca] **v**idelicet
penam peccatis debitam

Hugo **E**t qd oportet oēs q
in christo pie volūt
vivere per multas tribulationes
intrare regnum dei actuū. **xiiij.**

Cassio **N**on enim iubet ocio
vacare suos famulos
sed vt duris laboribus exercitati
ad palmam misericordie ei⁹ mere-
antur adduci. **Sic** enim **a** paul⁹ di-
cit. **Nemo** coronatur nisi qui legi-
time certauerit **A**ddidit q [potasti
nos vmo compunctionis]

Hugo **v** amaritudinibus
In hoc q dicitur vmo
notatur dulcedo: **a** in hoc q dicit
cōpūctōis notat amaritudō. **E**t iū

gūe qd domin⁹ fil nō dat hic vnū
sine altero. **Vn** in alio psalmo dē
Sed in multitudine dolorū meorū ī
corde meo cōsolatōnes tue letifica-
uerāt aiam meā. **E**t hoc vt ait bea-
tus gregor⁹. mirabili dispēsacōe
fit dum exteri⁹ affligit itē r⁹ ē sicut

Ostendisti metuentibus te significa-
tionez] **v** significasti eis p has tē-
porales tribulacōnes [vt fugiant
a facie

Gre. **xix.** moralium
arcus] **Q**uid hoc loco
p arcū nisi dies extremi iudicii de-
figūtur

In arcu ei qnto longi⁹ cor-
da trahit tātō distriatior ex eo ex-
it sagitta **Sic** nimirū extremi iudi-
cii dies qnto longi⁹ differēt vt vni-
at: tanto cū venerit de illo distriati-
or sēntia pcedit

Idem cō fide lib
dat signū vt fugiat a facie arc⁹ id
ē a sēntia vlti iudicii **A**c si dicat.

Hoc tēp⁹ mie est. **il**ud tēp⁹ iudi-
cii erit: per ista ergo hui⁹ tēp⁹ fla-
gella figuras: quō passurus es

tūc qū non parcēs iudicas q sic di-
stride mō pcutis qū parcis: **S**id
circo nūc diuers⁹ dabit⁹ **v** morbis
vel picul⁹ pcutimur vt hic correcti-
patiores tūc inueniri valeamus

Hugo **N**ec oia facis domine
deus [vt] **l**iberentur
dilecti tui] **a** sūitute dyaboli ī pñti
a ab oī pena **a** miseria ī futuro

saluum me fac] **v**t inueniar ī dē-
stra

Aug⁹ **H**⁹ ē: si ī tēpē isto
tua] **t**ribulacōnes aliq⁹
patiar trāsacta nocte oim tēp⁹
cōnum ad dexteram tuā mē oues
inue

Cassio **I**n q pte statu-
mar **r**i sūt q ppena

felicitate gaudebunt. Sequitur et ex
audi me. **Nicola** de precationem
vitam etna
pro me a populo. **Aug** Intelli
lomeo gat. ca
ritas vestra omnem fidelem habe
tem in corde verbum dei cum timo
re. timentem iudicium futurum. vi
uentem probabiliter de illo blas
phemetur nomen sanctum domi
ni ei multa deprecari secundum seculum
ut pote in languoribus sanitate. in
tribulationibus pacis. a non exaudiri.
ad vitam autem eternam semper exau
diri. Quis enim sanitatem non pe
tat cum egrotat. et tamen forte
adhuc egrotare illi utile est. Pot
est fieri ut si hic non exaudiaris ad vo
luntatem. ut exaudiaris ad utilita
tem. At vero cum illud petis ut det
tibi vitam eternam. ut det tibi ad
dexteram filii sui stare cum venerit
iudicare terram. securus esto acci
pies. si non modo accipis. Non enim iam
venit tempus ut accipias. exaudi
ris et nescis. In radice res est non
dum in fructu. **Hugo** Contra p
atu. bat quod de
sacrum faciet et exaudiet cum sub
dit. **1°** Ipse locutus est in sancto
suo. Hoc est in filio suo qui est san
ctus sanctorum ut legitur **daniel**
ix. Locutus est enim illud **iohan**
vi. Si quid pecceritis patres in no
mine meo. **Ric** Et quod assistet
fiet vobis. **Ric** populo christiana
no sicut **Matthe**. ultimo dicit. Ecce
ego vobiscum usque ad consum
mationem seculi et ex hoc letabor.
mente consolatus. vix est pastoris

ecce la diuina sichima. **Sichima**
humerus interpretatur per que
onas impositum episcopis signifi
catur quod bene diuiditur quoniam offi
cium predicandi et confessiones audien
di personis ydoneis committit quod sic
iuxta consilium **ietro. xviii.** Exo. **One**
partito in alios leuius portat. et
oualle tabernaculorum. et huilita
tem a statu ecclesiarum. **metibz.** et
mensurabo quod sit quoniam secundum indig
gentiam in diuerso locorum de his
coadiutoribus prouidet. de quibus
dit rus est galaad. **Galaad** me
pater aceru testimonij et significat
hoiem litteraturum in quo coarctata
sunt testimonia veteris et noui te
stamenti. et me est manasse. quod
interpretatur obliuio et significat
religiosum qui oblitus domus pa
tris sui. vacat contemplationis studio
La effraim fortitudo capitis mei.
Per effraim que fugifer interpre
tatur significat exercitatum in vi
ta contemplatiua et adiuua qui
est fortitudo scilicet christi quoniam
am inferiora eius membra suste
tat verbo doctrine et exemplo bone
vite. et omnes isti sunt necessarii
ad adiuuandum presulem in offi
cibus predicandi et confessiones au
diendi. **Vda** rex meus. hoc est sub
me. et significat rector et ecclesie sub
pontifice qui ipsum iuuat in eccle
sie regimine et sic potest dicere. **Mo**
ab olla spei mee. **Per** moab qui
interpretatur ex parte: pastores significa
tur quibus dicit **Job. viii.** vobis ex pa
tre dyabolo estis. et de ipso potest
episcopus sperare quod per bonos

adiutores suos conuertet ad bonu
 a sic obedient sibi sic omnia deseruit
 ad opus domini sui. **I**n ydumea
 extendam calciamentu meu. **P**er
 ydumea que sanguinea interpretat
 raptores a homicida signat q aliqui
 p bonu epm a ei coadiutores ad
 bonu reducuntur. a sic ad eos cal
 ciamentum ei9 extenditur cu p la
 bore predicatu ad dnm reducunt
 pp qd concludit in alienigene sb
 diti sunt. a gentes per fidem obe
 dient ec. **I**ero. Vel est vox cri
 desie. **I**ero. si dicentis. In
 ydumea. In mundum. **E**x tda
 calciamentum meu. **I**d est exem
 pla humanita. **G**re. quia duz
 nis mee. **G**re. per car
 nem gentibus innotuit qsi calcia
 ta ad nos diuinitas venit.
Vnde per predicationem
 euagelij a exemplorum
 humanitatis mee. **I**n alienigene.
 a gentes. **S**ubditi sunt. **C**redendo
Ric. Deinde ostenditur q pre
 dicta bona deo sunt attri
 buenda cum. **H**ugo. **V**is
 dicitur. **H**ugo. **D**e
 ducet me. **I**d est nomen meum. **I**n
 ciuitate munita. **I**d est ad popu
 lum pais vallatul. qd ducet me
 vsq i ydumea. **E**t ab gentem in
 fidem a pecca. **R**ic. vt conu
 tricem. **R**ic. tantu a
 regne in eis. **E**t respodet. **O**mn
 tu deus. **Q**si dicat nullas ali9 hoc
 facere potest nisi tu dominus pas
 qui repulisti nos. **P**ropter pec
 cata nostra. **P**eccata namq sbdito
 rum debent episcopi a eorum a diu

tores reputat sua p compassionem
 La non egredieris de m virtutib9
 nris. **H**oc sub interrogatiōe legē
 duz est qua. **I**ero. qz patism
 si dicat. **I**ero. firmi sum9
 Et idcirco. **A** nobis auxiliuz de
 tribulatio. **H**ugo. **I**d est vt ip
 ne. **H**ugo. **S**a tribula
 cio qua hic patimur nobis sit au
 xilium sempiternum i futuro. qd
 fit quando ipsa tribulatio pacien
 ter tolerat. **G**re. **A**d iuxta vir
 unde. **G**re. **T**utum tribu
 lacio est. **E**t iterum. **T**uc meli9 libe
 rat cu paciētia dat. **N**ec quo salu
 te ab hōie. **Q**z vana sal9 hōie. **S**ine me
 nihil potestis facē. **V**anuz ē ergo
 expectare salutem ab homine qz
 iuxta alium psalmum. **H**omo va
 nitati simit factus est qm ipē est
 quasi fantasma quia mō apparet
 magnum quod a cito post non in
 uenit. **V**nde iacobi. **I**ij. dicit. **Q**ue
 est vita nostra. **E**t statim respon
 det. **V**apor est ad modicu parens
Ieronimus. **A**udiant hec
 qui spes suas
 in potentis hominum vel in terre
 narum diuiciarum splendoribus
 ponūt qz vana. **C**ol. **E**t qz neq
 ē sal9 hōis. **C**ol. **q** plantat
 est aliquid neq qui rigat. **I**d cir
 co. **I**n deo faciemus virtutem. **A**
 peccatorum conuersione quia ip
 se dat incrementum. **L**a ipse ad ni
 hili ducet tribulātes nos. **A** sp
 rit9 malignos quorum labores
 annihilātur quādo peccatōes ad
 bonuz graeti reuocantur. **A**b alio

autem verfu sup̄ bido de locut⁹ est
in sancto suo vsq; in finē. Omnes v̄
ficuli istius psalmi cōtinent i secū
ba pte ps. Cxij. vbi aliam q̄ hic
inuenis expositionez **Rico.**
In expositione historiali istius
psalmi Potest a iste psalmus
moraliter exponi de quolibet vere
penitente qui considerans regnum
anime sue per peccatum preteritū
destrudum plangit. a pro restitu
tione ipsius ad statum virtutis a
grē deprecatur Ad hoc at a diuina
p qua tuor. q̄ q̄ tuor nomina in hoc
psalmo exp̄sse significat Primuz
est pura cōfessio q̄ p iudam desig
nat q̄ iudas confessio interpretatur
Secūm est a reciduo preseruatō q̄
p mānassez intelligitur eo q̄ inter
ptatur obliuio Tal̄ enī sic se ha
bet ad preterita peccata q̄si oblit⁹
sit ipsa iterum ppetrare. Tertium
est boni operis multiplicatio que
designatur per effraim qui interp̄
tatur crescens aut fertilitas. Quar
tum est proprie conscientie testifi
cacio sc̄z illd̄ apostoli. ij. ad cho.
a Gloria nostra hec est testimoni
um conscientie nostre a figuratur
per galaad qui interpretatur acer
uus testimonii. Talis autem peni
tens subijcit sibi concupiscentiaz
carnis per moab designatam. q̄a
moab interpretatur ex parte Et hec
concupiscentia carnis trahitur ex
carnali generatione. Itē subijcit
sibi concupiscentiam oculorum q̄
figuratur per pdumeā que terre
na interpretatur. Itē subijcit si

bi superbiaz vite que per philiste
am designatur eo q̄ ore cōtendēs
interpretatur. Superbi enim ve
bis despicabilibus nituntur con
tra alios contendere. Vnde transla
tio gallicana habet alienigene sb̄
diti sunt. hebraica habz philiste
vel palestina sociata est. Et quia
omnia bona que talis penitēs ha
bet emanant a deo Ideo sibi est to
taviatoria attribuenda

Jeronimus In ipso ē vir
tus nostra. In ipso omnis gloria. a ipse ad ni
hil rediget tam vicia que nos tri
bulant. q̄ mimicos qui nos impu
gnant. a ab spe eternitatis conan
tur reuocare. Propt̄ qd̄ ipsū iugi
gratiaruz actione laudemus a glo
rificem⁹ qui ē benedict⁹ in secula
seculorum Amen

Psalmus. lx.

Araudi deus
deprecationem in ten.
Nicola⁹ Ad litteraz. da
uid fecit istum
psalmum pro sua euasione de ma
nu saula exercitus ei⁹ q̄ cingebat
bd̄ a viros eius in moduz corone
ne possent euadē vt habet⁹ regū
rr **Glosa** Allegorice vō ps
in iste ē vox ecclesie
laborantis i tra q̄i vovm⁹ hois. vñ
titls ei⁹ talis est In finē i hymnis
psalm⁹ **Calli.** Fins ei legis
68 **Calli.** xps ē ad iusti
ciam oī creētū **Hugo** **Psalm⁹**

enim iste dirigens nos in fine et in
nisi habet in hymnis hoc est in lau
dibus. attenti **Aug** et christo qui
buit datus **Aug** venit ex se
saudis ut esset homo in hoies. Let
equales angelis faceret hoies

Glosa Intencio psalmiste est
exhortari omnes ad
christi laudem. **Seca** igitur aut po
pulus fidelis laborans in hac vita
clamat ad dominum dicens

Exaudi deus deprecationem
meam intende orationem meam

Hudere autem oculis. vox audi
tur aure. opus autem intendit a vide
tur oculo. **Dee** autem duo necessaria
sunt ei qui vult a domino exaudiri viz
ut non tamen ore voce sed etiam ope. Non
ei cessat oratio quae non cessat benefacere
et ideo postquam dixit Exaudi et sub
iunxit intende quasi dicat audi vocem
et aspice ad opera. **Dee** autem oratio
non est vni hominis sed totius ecclesie.

Castio Vni congregatio ista
iustorum de pressa mal
seli in vniuersis gentibus. **o** gemiscens
clamat ad dominum dicens

Iero Quatuor mundi partibus ex
quibus collecta est ecclesia. ad te
clama

Rico in tpe augustie vni
ui. **Rico** subdit. **Duz** anxi
aretur cor meum. **In** pressuras vi
cia huius

Aug Vita nostra in
seculi **Aug** hac pegna
coe non potest esse sine temptacione qua p
fecta noster per temptacionem nostram fit
nec quis potest coronari nisi qui vicerit.
nec potest viceri nisi certauerit. nec potest

certare nisi inimicum et temptacionem
habuerit. **Et** licet anxius tamen non vni
cor. **Iero** **Lim** petra. **Hoc** est in te
quod **Iero** ipso qui es petra sta
bilis. **Vnde** aplos ait. **Petra** autem
erat christus. **In** te ergo per fidem.

Hug **Lexaltasti** me. **videlicet**
super inimicos meos da
do mihi victoria de eis et in super

L **Iduz** **Castiodor**

id est duces in illam futuram re que
em quam teatis tuis polliceris. **Can**
sas subdit quare ipsa ecclesia deduci
tur ad primum dicens. **Quod** factus es
spes mea. **Aug** **Nos** deus prope
ta presenti

Aug nos deus prope
quod filium suum misit tempore tunc crucifigi
mori et resurgere. **Nem** enim duas
vitas. vnam in qua sumus. **Alteram** quam spe
ramus. **In** qua sumus nota est nobis
bis: quam speramus ignota est nobis
Tolera in qua es. et habebis quare
nonduz habes. **Quomodo** toleras
ut non vincaris a temptatore. **La**
boribus suis temptacionibus passio
nibus. morte sua demonstravit tibi
vitam in qua es. resurrectione
sua: vitam in qua eris. **Nos** enim
non noueram nisi nasci hoies et mori
resurgere hoies et viuere eternum noue
ram. **Suscepit** quod noueramus et demon
stravit quod non noueramus. **Iero** **Et** er
go factus es spes nostra in tribu
lationibus et temptacionibus. **Et** quod
spera. **Iero**. **Certe** quod tu resur
rexisti immortalis et nos credimus re
surgere. **Ipse** etiam factus est in tunc
re fortitudinis. **et** defessio mea. **La** **fa**
cie. **et** a presentia. **Lim** **in** **du** **sp** **ab** **oli**

vel nequiciarum eius ut nos ab eis
inimicis munit et defendat.

Aug. Sed si ab inimicis in fidem
vult esse tutus re cordare
christum a iura turrim. quid quod
patris cogita quia prior passus
est et cogita quo fine passus est.
ut moreretur et resurgeret. Talez a tu
in finem spera qualis in illo pces
sit a iurasti turrim non consentie
de inimico. de illo turri iaculare te
la quibus feriatur quibus vincatur.
Rue sunt illa tela. verb a dei si
des tua opa tua age i hac turri ad
non cessent manus. opera tua bo
na gladij sunt interficientes imi
ci. In hac igitur turri munitus

Nicola. Inhabita i tate
naculo tuo in secula
Iid est in celo empireo.

Jeronim. In illo vtiq; vbi
fine fine manfu
ri deum iugiter contemplabimur

Aug. Vel est vox ecclesie q
vsq; in finem seculi in
tabernaculo domini in hac vita se
dicat militare ut semper natos col
ligat ad

Glosa. a ne temptaco
regnum inimici me im
pugnet [protegar] contra estus
viciozum [in velamento alaruz tu
arum] i id est in munimine miseri
cordie a potentie tue que alis com
pantur quia nec onerant a omne
auertunt

Hugo. Et vere pte
lesionem garate

Monia. tu deus exaudisti ora
tionem meaz] ut non solum in p
senti ista vita me protegas atq;
custodias sed vta futura bona lar

giaris unde se quiescisti] i id est
dabis [hereditate] patrie celestis
timoribus nomen tuu] domine
timore filiali. Unde eccle. xl. Tior
dmi padisus benedictiois Postea
ont quid in illa hereditate celesti
habetur dicens [Res super dies
regis ad

Cassio. Iternitate m
iicies] significat do
mum saluatoris. q; vere rex noster
dicit qm ab ipso regimur a eius vtu
te salua

Aug. O deus pat dei
mur [si ipso regi nro
non soluz istos dies in isto tempo
re cuz sine sed dies super dies istos
fine fine. Tu ergo] adicies dies]

eternos sup tempoales [egis] no
stru christi ut non solum dieb; istis
traseuntib; regnet xps i ecclia sua
sed regnet cu illo sci in dieb; illis
q; no lebunt fine. Et adicies filiter
sup. Lanos eius vsq; in die gnacois
a gnario

Rico. Repetico est
nis] eius dez sine
ad maiore declaraco; eternitatis a
alestis bti

Aug. Ait ei vsq; in
tubis die gnacois
h; vite que est mortal a gnacois
q; regnabim; resurgedo a p mane
bim; me

Hugo. Improprie at
nu cu deo bi eternitas
habet dies vl anos S; loqitur moe
huano sic ibi a am tui n deficient
Dot at diez vl ano; eternitate bre
uif expoit. d. Permanz] a pma
nebit sed; vsu nem loqndi ppls. f.

fidelis [i eternu] a fine fine i ospe
ctu dei] videns deum facie ad faci
em sicut dicit. ysaye. xxxij. Regē
in decoe suo videbunt a nulla beati

tudine misericordiam et veritatem eius
quis requirit.] quasi dicat nullus
quia ibi non erit misericordia nec miser
et ideo nullus requirit ibi misericordiam
nec veritatem requirit de gaudiis
promissis

Cassio. Cum in eternis
suis possideant regna
celorum promissa sicut ipse domi-
nus apostolis suis dicit. Nunc quidem
tristitia habetis. tunc autem videbo vos.
gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum
nemo tollit a vobis. In illa die non ro-
gabitis quicquam. Sic fit ut nemo
sacerdotum misericordiam et veritatem requirat cum
illius contemplationis inestimabili munere perfru-
antur.

Augusti.

Et quomodo nobis deus exhibuit mi-
sericordiam suam. dimittendo peccata
nostra. et veritatem suam. exhibendo
promissa sua. sic nos faciamus
misericordiam circa infirmos. circa egen-
tes. circa inimicos nostros. et veri-
tatem non peccando non abiciendo
peccatum super peccatum. Sicque pote-
rimus ad regna promissa pervenire.

Iero. In quorum plenitudine
gaudiorum ecclesia spes
ponens sub
Hugo cum il-
licet iedi-
tati celesti introducat. **Psalmum**
dicam nomini tuo.] id est laudabo no-
men tuum in seculum seculi.] hoc est in
eternum. Unde in alio psalmo dicit
Beati qui habitant in domo tua do-
mine in secula seculorum laudabunt te.
Sic inquit faciam illud in futuro.] ut
in presenti reddam vota mea.]
baptismi et religionis que promissi
deus custodire.] de die in diem.]

Cassio. Reddamus ergo vo-
ta nostra in isto tra-
sitorio die ut in illa permanentia lau-
des domini eodem prestante decan-
tare mereamur. Orat in hoc psal-
mum. ecce et populus fidelis a finibus terre
quia factus est dominus spes eius.
Postea que se auditum huiusmodi
ca exultatione gratulatur quoniam in con-
specu domini iugiter apparebit.

Iero. Psallet semper domino
laudes. cum corruptio
huiusmodi induerit incorruptioem
et mortale hoc induta immortalita-
te refullerit. Quodque nobis presta-
re dignatur ut conformes facti glo-
rie sue. erepti a corruptione mor-
tis secunde psallere mereamur in
spiritualium oblatione votorum
nomini eius qui est benedictus in
secula seculorum Amen.

Psalmus lxi

Omne deo

Nobis Titulus In fine
psalmus 58
Nicolaus. Ab littera david
fecit hunc psalmum
cum de terra moab rediit in iude-
am magis volens esse in terra di-
vini cultus cum suo periculo corpo-
rali quam in terra idolatrie de dita cum
virosum suorum periculo spirituali.

Collectio. Iuxta vero spiri-
tualem intellectum
psalmus iste exponitur de viro iu-
sto qui contemptis temporalibus
ad celestia aspirat quod bene inquit **h.**

nomine ybithun de quo in xxxviii.
psalmo **Cassio** est enim eius
dictum est **Cassio** interpretatio
transiliens eos et amatores huius
seculi quos miles christi contempta
mundivoluptate transcendit

Hugo Est ergo sensus titu-
li psalmus iste est da-
uid prophete habitus per ybithun id est
per transiliente In fine id est in cri-
stum dominum qui est finis ad que-
tendum Intentio patris que monet
suo exemplo ut contemptis temporari-
bus ad eterna aspiremus.

Cassio Per totum hunc psal-
mum per uniuersali parte
facto uniuersum introducit fidelium qui ut
diximus secularium uiciorum transilitor
cum orbem terrarum plenum seuis uiderit
erroribus alios persecutores alios
hereticos alios uanis desiderijs im-
plicari in primo membro psalmi aiaz
suam deo proficitur esse subiectam
arguens eos qui solo nomine se-
bici desiderant christianos. dicit ergo

Quoniam uos mundi amato-
res et loquitur in contemptu
deus subiecta dei mandatis obe-
diendo erit. perseverant quia erit
infinitum tempus significat quod nul-
lo fine claudendum est. Laia mea
pars hominis pro toto ponitur

Aug Ac si iste transilitor in-
uidis tanquam minantibus
ei ruina qui cum transiluisse doluerit
incedo dicat. Quatumcumque ascenda
et transiliam sub deo ero. non con-
tra deum superbiendo. Secur ergo
transcendendo cetera quando ille me sub
se tenet qui est super omnia

Cassio Subbitus est utique do-
mino qui semper huilic
atque strenue illud agit quod ad eius
mandata cognouerit pertinere. Se-
quitur causa iustissima quae de pa-
tri subiecta sit anima. unde dicit
autem Lab ipso enim deo patre sa-
lutare meum. id est christus qui re-
cedentibus salutaris existit.

Hugo Quia ipse christus de-
minus est deus meus
quia me creauit et salutaris meus
quia me redemit et gubernat suscep-
tor meus. Translatio romana huius
adintor **Cassi** qui nisi michi
meus. **Cassi** in mundi istius
contestationibus constituto solus
adiutorium prestet in mundi uicia
transcendere a deo
potuissem. **Hugo** non mo-
uetur amplius. Laia opationis
pro

Iero Iste transilic non
sicut **Iero** uult acquiescere in
iquis qui tenues hominum ac uicio-
sas mentes in noua facinora idi-
nari compellunt quos adhuc iere-
pat dicit **Hugo** Quousque
cens. **Hugo** Quousque iniqui
irruitis in si diabo temptanda per-
sequendo in hominem. et omne uentus
et rationabiliter uiuetez. Cur non tunc
eat timor dei? horrore futuri iudi-
cij. interficatis uniuersos et ani-
mas ustras per pernam in eo quod uos mi-
nami in perditione. et tanquam parietem id-
nato et tanquam uoi ad casum disposito
et macerie. **Maceles** est paries de sic-
cis lapidibus absque cemento factus
et depulso. et que pro impulsu dis-
soluitur. Ac si dicat uos putatis me

Hugo non mo-
uetur amplius. Laia opationis
pro

Iero Iste transilic non
sicut **Iero** uult acquiescere in
iquis qui tenues hominum ac uicio-
sas mentes in noua facinora idi-
nari compellunt quos adhuc iere-
pat dicit **Hugo** Quousque
cens. **Hugo** Quousque iniqui
irruitis in si diabo temptanda per-
sequendo in hominem. et omne uentus
et rationabiliter uiuetez. Cur non tunc
eat timor dei? horrore futuri iudi-
cij. interficatis uniuersos et ani-
mas ustras per pernam in eo quod uos mi-
nami in perditione. et tanquam parietem id-
nato et tanquam uoi ad casum disposito
et macerie. **Maceles** est paries de sic-
cis lapidibus absque cemento factus
et depulso. et que pro impulsu dis-
soluitur. Ac si dicat uos putatis me

Aug Ac si iste transilitor in-
uidis tanquam minantibus
ei ruina qui cum transiluisse doluerit
incedo dicat. Quatumcumque ascenda
et transiliam sub deo ero. non con-
tra deum superbiendo. Secur ergo
transcendendo cetera quando ille me sub
se tenet qui est super omnia

cito puertere quasi parietes idma
 tum a macerie muetratā sed talē
 me non inuenietis qui ego suz hō
 habens ymaginem dei in natura
 lib⁹. viuens scdm rācōnem a ideo
 sum quasi paries erectus ad sup
 naa habens similitudinē eius in
 gratuitis. Et ideo sum ligat⁹ cemē
 to caritatis p̄p̄trea in vanum labo
 ratis me p̄dere. **Et** tamen ip̄
 si peccatores propter reprehensio
 nem meam non dimittūt maliciā
 suam sed p̄ciū meum. id est oē
 bonū op⁹ meū q̄ emo vitaz eternā
 cogitauerunt in si diose L repelle
 re. ⁊ auferre a me a idcirco L auer
 xi in siti. sicut in alio psalmo dictū
 est. Sitiūt aia mea ad deum fontē
 viuū. Sed illi quasi fidi aduato
 res voluerunt cur sum meum retar
 dare et impedire p̄ hoc q̄ Lore suo
 benedicebāt. aduando a vanita
 tatem michi suggerendo

Rico L Et corde suo maledice
 bant. Imalum i hoc co
 gitādo. Sed quis hęc mihi faciāt
 L **Et** tamen deo subiecta esto
 aia mea. Inoli vacillare noti mo
 ueri aduersitatib⁹ aut blandicijs
 iniquoꝝ a sancte cōuersacōnis p̄
 posito. quoniā ab ip̄o paciā mea.

Augu. Fornax in qua fit iu
 mundus. palea qua ignis accendi
 tur sunt iniqui. aurum quod pur
 gandum est sunt iusti. ignis quo
 purgantur est tribulacō aurifex
 de⁹ est. Quis vult facio ergo auri
 fex deus vbi me ponit aurifex: tole
 ro L qm̄ ab ip̄o paciā mea.

HUGO A noie huius libentē
 paciā dūsal. uia
 ipse est deus meus. Ip̄ creationē
 La saluator me⁹. Quia me ex me
 L aduatoꝝ meus. Lab tene opandū
 a ideo. Non emigrabo. L ad exerci
 tū dyaboli quia. **In** deo salutate
 me. **Rico** ⁊ tota salus mea. L
 um. **Rico** ⁊ gloria mea. Quia
 scdm aplm. Qui gloriatur in dño
 gloriatur. Deus auxiliij mei. id est
 dator auxiliij mei in vita presentil.
 ⁊ spes mea in deo est. De vita ete
 na adipiscenda. Spes enim est cer
 ta expectatio future beatitudinis
 ex gratia ⁊ meritis pueniens. Et
 ideo ad hanc spem inducit fideles
 populum dicens. **Operate** in eo
 omnis congregatio populi. Scilicet
 fidelis. Infideles enim nō habent
 vnde vitam beatam sperare valeāt.

Aug⁹ Sperate i eo. Imitami
 ni p̄bithun transilite i
 inimicos vestros resistētes itinē v̄o
Glosa L ⁊ effundite coram
 illo corda vestra. Ip̄
 confessiōnez. Nolite retinere i cor
 de vestro vi.

Callio ⁊ ff un dit
 rus peccati. **Callio** . āte dñm
 tot suuz qui peccata sua vberimis
 lacrimis confitetur. Vnde i. xl psal
 mo dicit. Dec recordatus suz ⁊ ef
 fudi in me animā meam confiten
 do ⁊ deuote. **Rico** L Deus adiu
 orando. **Rico** . tor noster in
 eternum. sine cuius adiutorio n̄
 lum opus est meritoriuuz. L **Ve** t̄p
 tamen. hoc non attendunt. L vani
 filij hominum. Dicuntur homines
 vani qui non ordmant tēpora sua.

ad finem debitum cuiusmodi sunt
auari spem suam ponentes in diui-
cijs magis q̄ in adiutorio dei. **F**
lios hominū dicit imitatores car-
naliter videntium. **Mendaces** fi-
lij hominum. **Cassio**. Sicut il-
li in stateris. **Castro**. Los tan-
git qui ponderibus iniquis emen-
cium decipiunt simplicitatem siue
q̄ homines sibi placentes iusti at-
q̄ vāces videri volunt cum sint de-
ceptrici mutabilitate fallaces. **Vñ**
sub **Hugo** [vt decipiāt ipsi.]
dit **Hugo** homines falsis pō-
deribus aut sub falsitate eloquen-
cie [de vanitate.] q̄ vt occultent va-
nitatem suam que est sine fructu
iusticie. In id ipsum. Id est i eo q̄
mentiuntur se habere equaz state-
ram. **Talis** ergo dehortatur id est
dissuadēz dicēs. **Olite** sperare in
iniquitate. Id est in diuicijs que di-
cuntur iniquitas q̄ faciunt homi-
nes iniquos aut quia male acqui-
runtur. aut quia male continentur
aut quia male expenduntur. **Vñ**
ap̄ls ad thimothē. **Precipe** diuiti-
bus huius seculi nō sperare in in-
certo diuiciarum sed in deo viuo q̄
prestat nobis omnia abundante
ad fruēdū. **Et** si nō hētis diuicias
Rico [Rapias nolite cupis-
cē.] **Laufere** edo aliena per
violenciā diuicie si af. no. cor ap.
Ponendo in eis spem a finem vlti-
mū quia ita deducūt ad gehenne
interitum. **Pā** beatus cuius est do-
minus deus spes eius a non resper-
it in vanitates a in **Cassio**.

Nō damnat largas diuicias q̄b̄
dispensatio modificata prestat
Inde enim egentibus subuenitur
inde reficiuntur egroti. inde paupe-
rum nuditas operitur. **Inde** plures
ad celorum regna pueniūt. **Con-**
tra q̄ diuicijs cor suum apponit. au-
rum non vult expendere in bonos
v̄sus sed patrimonium cupit semp
augere. a dum ibi spes tota repo-
nit fames eorū rerū semp auget
Hugo Deinde reddit causā
predicorū vide licet
q̄ aliena non sunt rapiēda a q̄ di-
uicie non sunt diligende quia de-
eo q̄ iustus est punit malos. **Et**
quia misericors est premiabit bo-
nos. **Vñ** dicit. **Emel** id est im-
mutabiliter quia firma est eius se-
tentia. **locutus** est deus. per pro-
phetas. per filium a per ap̄los.
Et i ista stabili locutione. **duo** hec
audiunt. que sequuntur. quia po-
testas dei est. **ad** puniendū. a
tibi domine misericordia. **ad** p̄mi-
andū plus q̄ merita requirant
he duo manifesta crunt in te. **q̄**
tu redēs vnicuiq̄. tam bonis q̄
malis. **iuxta** opera sua.
Rico Sicut iustus iudex qui
malum impunitum. sic non aliq̄d
bonum irremū. **Hugo** **Vñ** di-
neratum. **Hugo** at duo
hec quia omnia que scribuntur in
sacris paginis de deo ad eius mise-
ricordiam a iusticiam reducuntur.
Iuxta illud psal. vñ. **ipse** vie domi-
ni misericordia a veritas requirit
tibus testamētū eius a testimonia

eius. Quasi dicat. Si perquiras p
totum vetus a nouum testamen
tum quicquid inuenies ad miseri
cordiam vel veritatem pertinebit

Caf. Respiciamus in hoc psal
mo sententiam luminaria
quasi quasdam relucere candelas
lappat fides. choro uscat veritas qua
debet christianus populus intuci
ne mundi istius tenebris obceca
tus. recte fidei tramite; non sequa
tur. abscedat error tenebrosus pec
catorum. dolositas iniquorum co
quiescat. vanitas hominum; secula
rium deseratur. a fallacia mundi co
tempnatur. Non ingenio. non in
seculi dignitatibus presumat sed
in vera sapientia spes ponatur que
omnis erroris via **Collect**
docet puidere

Et priusquam tempus recipiendi pre
mia adueniat pro meritis. studea
mus transire de vicis ad virtutes
de mundo hoc ad deum. qui nos a
iudicio mortis eripiat. nosque sibi
quasi aliuos proprios subdat. co
formesque suo corpori factos eterne
felicitati misericorditer associet. qui
tinus cum suis fidelibus sine fine
feliciter gaudere valeamus ipso
prestante cui est honor a gloria in
secula seculorum Amen

Psalmus lxxii

Deus deus me
us ad te de luce vigilo.
Rico. Ad litteram
dauidi fecit

hunc psalmum quando fugiens a
persecutione saulis habitabat in
desertis iudee sterilibus a asperis
propter quod deus faciens cum
temptatione prouentum consola
batur eum illuminationibus suis
cuius psalmi titulus est. psalmus
dauid cum esset in deserto ydumee.

Hugo In preacti psalmo
egit de transiēte ca
saca a transitoria huius mundi sed
quia non potest homo subito omnia
huius mundi temptamenta tran
sire eo quod incolatus eius prolōga
tur. Idcirco agit huius viatore que
in deserto huius mundi oportet
multas tribulationes sustinere an
tequam ad patriam possit peruenire.
Est ergo sensus predicti tituli tal
psalmus iste est dauid id est cuius
libet fidelis agens de hoc quod sus
tinet cum esset id est dum morat
in deserto ydumee id est in hoc mu
do derelicto a deo a in terrenis glo
riante ydumee vero terrena inter
pretatur. Intentio psalmiste est nos
monere ut recte conuersemur in me
dio nationis prave a peruersae Ec
clesia igitur seu quisque fidelis cum
de desiderio festinare ad deum contem
dens quomodo se habeat in deser
to huius mundi exclamat dicens

Deus. Glosa omnium p
creationem qui es deus me
us. per cultum a desiderium sancti
per hanc geminationem exprimit
affectum pie deprecationis. ad te
de luce. id est diluculo aut puri
tatem conscientie que lux dicitur
sicut mela conscientia tenet de
p. 117.

cū iuxta illud apostoli **F**uistis aliquādo tenebre. nūc aut lux in dño
August L. **v**igilo est sompnus anime et sompnus corporis. **S**omnum corporis omnes debemus habere quia corpus nostrum fragile non potest dñi sustinere animam vigilantem et intentam in actionibus. **I**deo deus donavit somnum corpori quo reparantur membra corporis ut possit vigilantem animam sustinere. **I**llud autem cauere debemus ne ipsa anima nostra dormiat. **M**at⁹ est sompnus anime hoc est obliuisci deum suum. bonus est somnus corporis quo reparatur validitas corporis. **S**omnus anime est obliuisci deum suum de quo sōno dicit apostol⁹ **S**urge qui dormis et exurge a mortuis et te illuminabit christus. huius autem vigilancie causam ostendit cū subiungit **Aug.** L. **S**tuit anima mea. **A**lius desiderat aurum et argentum. alius desiderat possessiones et famulias. **Cassiodor.** **S**ed anima fidelis sicut deum quādo mādāta eius et virtutes sanctas quas sacra scriptura commendat ardentem concupiscit et quando desiderat ipsum videre a quo bonorum omnium fluentia constat emanare. **I**psa enim anima culta rebus et lectibus. desertum estimat mundū quia semper estuat. semper sicut donec ad fontem illum misericordie diuine peruenire mereatur. **A**ddidit quoque [quod multipliciter] et istud

hic ponitur pro multiplici de se
du **S**tuit etiam Tibi caro mea.]
Iero quia plus sustinet caro quam anima. Nam quis anima per cogitationem crucietur in corpore. corpus tamē sustinens aforis tribulationes. tormenta vigilias ac egestatem et egrotationem in fame siti et nuditate vult liberari id est deponere mortalitatem. **Vn**de apostol⁹. **M**iserias corporales deplangens ex clamat ad romanos xij. d. **I**nfelix ego homo qui se liberabit de corpore mortis huius. **Aug⁹** Quā multipliciter caro laborat tam multipliciter sicut. **Hugo** L. **I**n terra et vbi. **D**eserta hoc est in mundo isto qui sterilis est non faciens fructum bonorum operum. **L**inua. **N**on habes viam veritatis quoniam fallit promittens vitam et inducit mortem. **L** a ma quosa. **S**i ne vbertate gratie et humore lacrimarum. **S**ic enim in tali sterilitate et penuria spirituali. **I**n sancto videlicet desiderio vel per sanctum desiderium. **A**pparui tibi. **S**ic est me presentavi. **V**t viderem virtutes tuas. **S**ic est misericordiam tuam. **E**xperire in presenti vita quia iustificas ipsum. **L** a gloriam tuam. **I**n futuro vbi sedes ad dexteram tuam patris. **Q**uoniam melior est misericordia tua super vitas.]
Augustin⁹ **M**ulte sunt vitae humane alio ligit sibi vitam negociandi. alio vitam rusticandi. alio vitam ferocandi. alio vitam militandi. alio

alius hanc alius illam. Sed deus
 vnam vitam pmitit que est eterna
 a illam non dat nobis propter me-
 rita nostra sed propter misericor-
 diam. **Cal.** Misericordiam dicit
 suam. **Cal.** domini premia q̄ s̄a
 ctis suis larga pietate pmitit i vi-
 ta eterna que longe potior est avi-
 ta presenti. **I**ta vita innumerabiles
 erumnas possidet. **I**llam tranquil-
 litas eterna comitat. q̄ vita eterna t̄a-
 tū distat a mūdi luce q̄ntū tormē-
 ta p̄nt ab eterna rege diserepare.
Dicē q̄ martir̄ casue morte hui⁹
 seculi libenter affectant quia noſt
 pro isto iterit tempali perpetue
 se esse victoēs sicut dicit apostol⁹
Non sunt condigne passionēs hu-
 ius temporis ad gloriam futurā
 que reuelabitur in nobis. **P**ost
 tanta beneficia misericordie viri iu-
 stus vel ecclesia deuote laudis ob-
 sequium pollicetur dicens

Rico. Labia mea laudabūt
 te. **Hic** cuq; gratiarum
 adione pro consolationibus tuis
 mibi exhibitis. **I**te benedicam
 te in vita.

Aug. Quid ē vt mise-
 mea. **Aug.** r̄ico: die tue tri-
 buam vitam meam in qua te lau-
 do non meis

Callio. Bnedic
 meritis. **Callio.** ei vnus
 quisq; i vita sua perfecte deus quā-
 do bonis operib⁹ i hac luce vsatur

Hugo. Et quia bene viuere
 t̄ncio sit pura ab iam gloria. **I**o
 subdit. **Q**ui nomine tuo. id est ad
 honorem nominis tui. **L**euabo ma-
 nus meas. **P**er manus opera in

intelliguntur. **M**anus leuat qui be-
 ne operatur amore celestiu; bono-
 rum. **V**nde apostolus v ad thi. v
Volo viros orare in omni loco le-
 uantes puras manus sine ira et
 disceptatione id est cōtentione. **S**z
 quia i laude dei necessaria est deu-
 otio. **I**deo consequenter petit eaz di-
 cens. **I**te adipe a pinguedine
 repleat anima mea. **A**dipes sunt
 viscerum crassa velamina. **P**er adi-
 pem qui est i intestinis significat
 deuotio mentis interior q̄ debz deo
 offerri. **V**nde leuitici. iij. Omnis ei
 adeps domini erit. **P**er pinguedi-
 nem que est in carne significatur
 exterior hilaritas in opere que eti-
 am domino offerri debz sicut dicit
 apostolus v ad cho. i. ij. **H**ilarem
 datorem diligit deus. **S**icut em̄ an-
 tiquitus adeps a pinguedo place-
 bant deo. **I**ta spiritualiter in n̄is
 sacrificijs spiritualibus deuotio
 mentis a hilaritas operis placēt
 ei. a ideo petit iste animam suam
 his repleti. **E**t quia anima sit eple-
 ta eructat laudem dei. **I**te s̄iūgit

Rico. Labijs exulta cōnis
 laudabit os meum. **I**sc̄i-
 licet nomen sanctum tuuz quia de
 tantis beneficijs non ero tibi ingra-
 tus. **I**te memor fui tui sup stra-
 tum meum i matutinis meditabo-
 in te. **A**liqui textus habent si me-
 mor id est q̄a memor fui tui supe-
 stratum meum. **H**oc est de nocte.
 etiam in matutinis hoc est de ma-
 ne meditabo. **A**c si dicat. cogitau
 de tua bonitate atq; de tuis benefi-
 cijs nō solū de die sed etiā de nocte
 viij.

Castiod Vel p stratum in
q̄ quiescimus in
telligitur prosperitas a quies. Si er
go memor fui tui te laubādo in p̄
peritate a quiete. quanto magis in
matu

Glosa in hūc gratie
timis michi illucens
L quia fuisti adiutor meus. In pe
riculis huius seculi. **Et** dicitur
In melamto alarū tuarū exultabo.

Rico que sūt protectio a ma
lis. a directio in bonis. L
adhēsit anima mea post te. vt te
sequatur fecerenti dilectione. **Et** iō
L me suscepit dextera tua. v̄ gratia
vel p̄piciatio tua in sua p̄datione.

Aug Quis enim p̄tinens ad
cristū non varijs tem
ptationibus agitur a quodādie
agit cum illo dyabolus a angeli
eius vt peruertatur qualibet sug
gestionē vel cupiditate aut p̄missi
one lucris vel terrore damni vel pro
missione vite. vel terrore mortis v̄
aliciūis potentis inimici eius. aut
aliciūis potentis amici eius. omni
bus modis instat dyabolus quem
admodum nos peccatē faciat sed
non timeamus quia sub protectio
ne domini nostri ihesu xp̄i sumus

Rico p̄pter q̄d ipsi vero. de
mones in vanum que
suerunt. p̄dere animam meā. sed
non impune quia exigēte sua ma
licia. introibūt in inferiōra terre. L
in carcere infernali qui est locus de
bitus eis. L tradent in manū gladij.

Iero Hoc est in perpetuitate
tormentorum **Hugo**
L partes vulpūm erunt.

Rico quia sociabuntur cum
hominibus fraudulen
tis cum quibus damnabuntur.
**Iuxta illud. Mat. xxv. Ite maledi
cti in ignem eternum qui parat⁹
est dyabolo a angelis eius**

Collect **Aug** a **Castiod** v̄
exponunt vt sit vox christi dicitis
de iudeis L ipse vero in vanum que
erunt. L extingūere animā meā.

Casti quādo falsis criminib⁹
sanguinez meum effū
dere decreuerunt sed non potuerūt
implere quod voluerunt. quia cri
stus tertia die **Augusti**
resurrexit

Et quia christum occiderunt ne p
derent locum a gentem id est terrā
eorum. **I** dicitur introibūt in inferi
ora terre. **Q**ue sunt inferiōra terre. e
terrene cogitationes. **O**mnis em̄
qui contra salutē suā cupit terre
na est sub terra. qui terram sibi p̄
posuit a se sub eis terram fecit. L tra
dentur in manus gladij.

Castio Tradita est in manū
gladij gens iudea q̄n
do eam principes romanorum **Ti
tus** a **vespasianus** cede icend ioc⁹
vastauerunt. L partes vulpūm erūt
L **Hoc** factū est quando in illa **Je
rosolimitana** vastatione cadaue
ra iudeorum remanserunt sup ter
ram ad escam vulpūm fēarūq⁹
reliquarum. **Et merito** Vt qui in sū
dolarum maliciam transferunt fe
rarum fierent esca subdolarum q̄
les sunt vulpes que fraudibus ci
bum querunt **Hugo** **Et** nume

rans penis malorum consequent
ostendit premia iustorum dicens
Iero **Ex** vero videlicet xps
qui est rex regum letabi
tur in deo patre post resurrectio
nem et quia cum ipso erunt eius
membra. **I**deo subditur et lauda
buntur omnes qui iurant in eo

Nico christiani qui i bap
tismo seruire deo pmitt
tunt et fideliter adimplent

Cassiodor Cu sancti dei
christuz lau
dant ipfi sunt sine dubitacio e lau
dabiles quia non possunt precō
mia eius digne narraē nisi qui ad
palinā indulgentie meruerunt p
uenire reddat causam leticie unde
a rex letetur in deo a laudetur om
nes qui ei promissionis sue deu
coez fideliter impleuerunt dicens

Hu obstructū ē. id ē obstrue
tur. **O**s loquentiuz iniqua
hoc adimplebitur in extremo in
dicio **O**s enim detractorum et blas
phematorū populi fidelis obstru
etur qui hic iniquis locutionibz
delectantur. **U**nde a regum. **i**. **I**m
pij in tenebris conuiescent et psal
mus. **O**mnis iniquitas oppilabit
os suū **A**ug⁹ **I**gitur karissimi
um **A**ug⁹ gratias agamus
domino nostro qui nos in deserto
huius seculi non desit. dando no
bis qd carnis anime necessariuz
est **E**t quando nos aliquibus ne
cessitatibus erudit vult vt ampli
us illum diligam⁹ ne forte aliquā
do illuz obliuiscamur **S**ubtrahit
nobis aliquando que necessaria

sunta attrahit nos vt sciamus qd
pater et dominus est et non solum
blandiens sed flagellans

Collector **S**tudeamus ita
qz de luce vigila
re ad ipsū atqz in hoc arido deserto
fitire fontem vite sic in sancto desi
derio cor rostrum laudet deum. et
benedicant eum labia nostra vita
nostra opē nostra **S**it pinguedo
deuocionis in corde. hilaritas in ac
tione ac memores simus dei et spe
a mane. sit gaudiuz nostrum in ip
so. adhaereat illi toto mentis deside
rio anima nostra. **C**auemus ex
empla malorum qui peunt. qua
tinus indulgentie gratia del munere
pcepto possim⁹ in celesti regno gau
dere cuz christo qui est benedict⁹
in secula seculorum Amen.

Psalmus. lxiij.

Araudi deus
Nicola **A**d litte
mū istū dicit⁹ d⁹ fecisse loquēs in
psona daniel quez ipē d⁹ puidie
mittēbū i lacū leonūa ite diuinit⁹
liberāduz. **A**llegorice vero p dani
elez qui dicitur vir desideriorum fi
guratur christus de quo dicit ag
gei. **i**. **V**eniet desideratus cūctis
gentibus. ipse vero per inuidiam
fuit morti traditus sicut daniel
pre inuidia fuit missus in lacum
leonum **E**t in agonia imminentis
passionis positus orauit ad prēz
de cui⁹ passioe et oratōe exponitur

presens psalm⁹ Cuius titulus ta-
lis est. In finem psal. dauid

Cassio. Cui⁹ tituli vba sicut
sepe didū est abso-
lute referunt ad xpm q̄ locuturus
est p̄ totū hunc psalmum. qui sep-
tus esse cognoscitur horum q̄ pas-
sionem a resurrectionem eius bre-
ui relatione.

Hugo Intencō
contingunt. ne enim
hortatur nos vt in tribulacōnib⁹
spem habeamus in christo q̄ pas-
sus est pro nobis.

Cassio. Rex igit̄
nostrum dñs christ⁹ a pte huma-
nitatis assumpte postulat vt eius
exaudiatur oracō a a ppli iudaici
timore libere tur docens quō nos
in tribulacione cōstituti orare de-
beamus. Ait ergo.

fraudi deus. pater. orationē
meam cum deprecor. a timo-
re inimici eripe animam meam. Trā-
slacio romana habet. Fraudi deus
orationem meam cum tribuloz. nō
postulat vt minime pro oim salu-
te moriatur sed vt a timore ppli p̄-
sequenti anima erepta sancte dis-
pescacōis sue cōpleat passionem.

Nico. Orauit enim patres di-
cens. Trāseat a me ca-
lix iste. Et exauditus fuit in sua re-
surrectōne in qua corpus habuit
ipassibile a immortale. Vnde con-
sequēter subdit. Rote xisti me
a conuentu. hoc est a consilio iude-
orum. malignantium. id est ma-
chinacium contra me malū a hoc ec-
ope cōplentūz. Vñ subdit. La ml-
titudīe operantiū iniquitatez. p̄

tedus est plane a conuētū malig-
nantium quia dum illi cum crede-
rent cōmunē mori resurrectionis
eius gloria probantur esse cōfusi.

Collect. Sequitur quō iudei
opati sunt iniquitate
in xpo cum subditur. qz exacu-
erunt vt gladiūz linguas suas.

Cassio. Clamantes Crucifi-
ge eum. ge crucifige eum. In-
uicem quippe rei facti sunt sceleris
plata sententia. nec interest q̄ occi-
dat si innocentē aliq̄s occidendūz
esse pronun- ciat. Sequitur.

Hugo. Litenderūt arcū. vñ
fidias ocellas pane
rūt qn̄ eū a iuda discipulo emerūt
xxx. argētels a hō appellat. rem a

Cassio. vt fieret traditor quī
rā. eius videbatur fuisse
discipul⁹. O res amara a oī felle de-
terior cōuuiā ad p̄dicōnē discipu-
lū ad necē cōseruatore m pecunie
premio subito fuisse corruptum.

Hugo. Ad hoc itenderūt ar-
cū vt sagittēt. vñ vt
infficiāt. Li ocellis. vñ latens scdm
eorū opinionē. Lima culatū. vñ cū
stū innocentē qui sol⁹ fuit agnus
sine macula peccati. Vbitō.

Aug. vñ invidiose q̄ inopināte
q̄ n̄ puise sagittabūt eū.

Nico. Sagittis linguarum a
paulo ante eū honoraueūt dicen-
do. Benedic⁹ q̄ venit in nomine dñi
rex iste. a non timebunt. i. s. dum
neqz tantum.

Aug. O cor duz
scel⁹ p̄petrare. occidē vel
le hominem q̄ mortuos suscitabat

[firmavit] **Cassi** obstinaverunt sibi] **Cassi**. durissima L sermonez neq[ue]] quando dixerunt Reus est mortis. Sive quando p[er]fessi sunt. Sanguis eius sup nos a super filios

Hugo In tan nostros **Hugo** tuz em obstinati fuerunt q[ui] nec ipse iudex p[ro]lat[us] potuit eos dissuadere mortem cristivnde lauit aqua manus dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti hui[us] Nec tantuz obstinatos sed a astutos in malicia eos fuisse ostendit dicens L Arrauerunt ut lid est qualiter L absconderent la

Rico id est insidias queos] **Rico** quia inter se t[er]raauerunt quomodo iherosolimitano delo tenerent occiderent. Mat. xxvii. L dixerunt quis videbit eos.]

Hugo quia putauerunt q[ui] deus non videret eos a etiam q[ui] homines non p[er]irent christuz tantummo

Cassio hominem putantes a ideo malignitatem suam no[n] credebant agnoscere. Sic describitur consuetudo peccantium. Omnis enim q[ui] dolum parat. hominem se fallere putat ut possit ad suas nequicias p[er]ire

Augusti O cor hu[m]ane manu[m] que tibi dixisti Quis videt me cum ille videat qui

Hugo Consequenter ostendit iudeos ex mag[is] deliberatione illud scelus perpetrasse. b. L. Crutati sunt iudei. scilicet

Glosa quomodo accusarent iustum per falsos

tes vel quomodo illum occiderent per multas vias eius morte[m] q[ui]retes

Aug dicebant enim non tra datur per nos sed p[er] discipulum suum. non occidatur a nobis sed a iudice totuz nos faciam[us] a nil fecisse videamur. Simulata equitas non est equitas sed duplex iniquitas quia a iniquitas e[st] a simulatio. Quanto acutius sibi ex cogitare videbantur tanto magis deficiebant quia a luce veritatis et equitatis in p[ro]funda consiliorum malignorum demergebantur a id[circo] defecerunt scrutantes scrutatio.]

Hugo id est licet diligenter scrutarentur tamen fraudati sunt ab intentione sua.

Rico Querebant enim extingui ip[s]ius nome[n] q[uo]d magis fuit clarificatum per suam passionem propter quod certario videns signa in eius passione fecit dixit. Mat. xxvii. Vere filius dei erat iste Et multi de assistentib[us] p[ro]cucientes pectora reuertebantur ut h[ab]erent. Mat. xxviii. Quod autem iudei a sua intentione defecerunt patentur ostenditur cum subiungit L Cedit homo. scilicet christus de q[ui] in alio psal. dictuz est. No[n] natus e[st] in ea. ad cor. actu. v. ab consilio profundum a secretu[m] ut dicit

Aug Na[m] voluntarie a cecidit ad passione[m] p[er] fecit p[ro]fundu[m] dei secretu[m] q[uo]d disposuerat filiu[m] suu[m] pati pro redemptione mundi

Hugo Accedit q[ui] h[omo] crist[us] ad passione[m] a t[ame]n non extinguit nome[n] ei[us] Vn[de] sequitur a L

exaltabitur. In resurrectione quia
humiliatus fuit homo in passione

Cassio Exaltatur autem deus
non quantum ad se
ipsum sed quantum ad eum apud quem
maior cognitio de deo habetur. In
hoc enim quod Christus creditus est deus
a multis gentibus magnificatus
est et exaltatus.

Hugo Consequen-
ter irridet propheta
in deos de duobus. Primo
de eo quod factum non potuerunt nocere
efficaciter Christo. Unde dicit. **S**ag-
gitte puulorum facie sunt plage
eorum. Hoc est plage eorum quod
Christo intulerunt facie sunt sic se-
stuce id est inanes. Solent enim pu-
uuli facere arcem et trahere se stucas
studio ludendi tanquam sagittas.

Cassio Secundo irridet eos propheta
ex hoc quod ne ex verbo potu-
erunt ei nocere. Unde dicit. **L**am-
firmate sunt contra eos lingue eo-
rum. Quia viderunt eum postea re-
surgentem de sepulchro quem pri-
us de cruce posse descendere non cre-
debant. Unde ecclesia in derisione eo-
rum cantat. Dicant nunc iudei quomodo
milites custodientes sepulchrum
proderunt regem. Et postea se qui-
tur. Aut sepulchrum reddant. aut re-
surgentem adirent nobiscum.

Cassio **C**onurbati sunt ad
penitentiam. Omnes qui vi-
debant eos. et qui intelligebant iudeos
eos et confusos eo quod de fecerunt viden-
tes Christum resurrexisse. Et hi conurba-
ti ad penitentiam dixerunt ad apostolos.
Quid faciemus viri fratres. De quibus
tria milia credentium baptizati sunt

et habetur ad uerbum. **L**atimuit omnis
homo. **O**mnis homo hic intellige-
ndus est non ille universalis sed qui
in iudicium futurum considerata
domini potestatem formidat. **N**am ut
intelligas hoc tantum de fidelibus
dici vide quod sequitur. **A**nnun-
ciauerunt opera dei. scilicet glori-
am resurrectionis. agnitionem in-
fractione panis. ascensionem in ce-
lis. varijs linguis locutos fuisse
discipulos. et cetera que per apo-
stolos suos post resurrectionem su-
am dominus saluator ostendit.

Ita enim annunciauerunt pre di-
cando diuersis gentibus. **L**am facta
eius intellexerunt. **V**tique intellexe-
runt diuina esse quia talia imple-
re non poterat humana fragilitas.

Rico **L**audabitur iustus in
domino. **P**er Christum
redemptus. **L**am sperabit in eo. **I**d est
per ipsum ad gloriam venire. **E**t
laudabuntur omnes re dei corde.

Cassiodorus **R**ecti cor-
de sunt qui
per rectas semitas domini gradi-
untur in obsequantia mandatorum
dei. **T**ales enim redduntur semper
laudabiles quia a domino in lau-
dantur et ab ipsa veritate laudantur.
Quid enim laudabilius quam ab ip-
so iudice in conspectu omnium au-
gelorum gloriose desiderante au-
dire. **V**enite benedicti patris mei
percipite regnum quod vobis para-
tum est ab origine mundi.

Aug. **E**pa fratres semper diximus quod
ita sunt corde que omnia quecumque
in hac vita patiuntur non ea tribuunt

insipientie sed cōsilio dei ad medi-
cinā non presumūt de iusticia sua
vt putent se iniuste pati quod pa-
ciuntur. aut ideo esse deum iustuz
quia non plura patitur ipē qui
plus peccat. Tu enim qui patris
noli zelari in peccatores quia nō
patiuntur non infirmantur non
tribulantur in hoc mundo. Nouit
deus quid tibi donz. a quid tibi sū-
trahat Quod tibi donat ad conso-
lationem valeat non ad correctio-
nē. a quod tibi subtrahit ad tole-
ranciam valeat nō ad blasphemiam.
Si autem blasphemias et dis-
plicet tibi deus a tu tibi places p-
uerso corde distorto es. Si lauda-
buntur omnes recti corde profedo
damnabuntur puerso corde Duo
tibi preposita sunt elige cum tem-
pus est Si recto corde fueris ad dex-
teram eris a laudaberis. Quomo-
do. Venite benedicti patris mei p-
capite regnum. Si autem puerso
corde fueris si prouidentiam dei ir-
riferis si dixeris in animo tuo. Vē
nō curat deus res humanas Si cu-
raret nunquid ille latro ille vsura-
rius ille tyrannus tantum habe-
ret. a ego innocens indigeret. Per-
uerso corde factus es veniet iudici-
um extremum apparebūt omnia
propē que ista faciat deus. Et tu q̄
noluisti in hac vita dirigere cor tu-
um ad reditudinem dei a te ad dex-
teram preparare vbi laudabuntur
omnes recti corde. eris ad sinistra
vbi tunc audies. Ite maledicti in
ignem eternum qui patus est dia-
blo a angelis eius. **Collector**

Hec karissimi audientes cordiga-
mus vitam nostram non zelum?
in peccatores qui prosperantur in
hac vita sed magis timeam? deuz
no **Iero** qui nobis prestare
suz **Iero**. digne ē vt sagittis
iniquorum liberi ab arcu falsitatis
erepti mereamur ab eo protegi q̄
sanctis omnibus prospere salutis
gloriam tribuit immortalitatis
ad quem nos perducere dignetur
qui est benedictus in secula seculo-
rum Amen.

Psalm? lxvii
Et decet dñs

deus in syona tibi.

Quico Iste psal.
iuxta litterā
ē grātū actio iudeorū p reditu cap-
tiuitatis babilonicę quez predixit
Jeremias a pro tēpli reedificatio-
ne quā dauid puidit in spiritu. Et
de hoc fecit hunc psalmum Cuius
titulus **Cassio** In finez psal-
talis ē **Cassio** mi dauid cā-
ticū **Jemie** et **ezechielis** de populo
trāsmigriōnis cum incipet p̄ficia
Mtociēs dicitū ē q̄d significet In
finē psalmi dauid. restat vt sequē-
tia dicere debeamus. Cum popul?
hebreorū ex ciuitate iherusalē p̄e-
suam inobediētiā captiuus in
babiloniam a caldeorū gente du-
cētur **Jeremias** a **ezechiel** p̄phete
dixerunt eos post .lxx. annos in
suam patriam esse redituros eū-
sanq̄ ab hostibus iherusalem
meliore statu reparaturos

Hugo Et quia iste populus magnum gaudium habuit cum inciperet proficisci id est reuertere de babilonia in iherusalem. **Ite** hic psalmus dicitur canticum **Augusti** Sed quoniam sicut dicit apostolus hec in figura contingebant illis. scripta autem sunt propter nos de tempore enim noscitur captiuitate nostram

Cassio que babilonia id est peccatis facientibus in dyaboli potestate tractamur. **Augu** Delemus ducimur enim noscitur re reditum nostrum de babilonia in iherusalem. Hoc est de culpa ad gratiam de vicijs ad virtutes. Duas istas citates faciunt duo amores. **Iherusalem** facit amor dei. babiloniam facit amor seculi. Interroget ergo se quisque quid amet et inueniet unde sit ciuis. Et si ille se inuenierit ciuem babilonie extirpet cupiditatem. plantet caritatem. Si autem se inuenierit ciuem iherusalem tollet captiuitatem speret libertatem.

Cassio Unde hic psalmus exponitur moraliter de populo fidei qui peccata seculi deseruit et reuertitur ad dominum saluati. **Hugo** propheta igitur in persona populi christiani peregrinantis in mundo a reuertentis per penitentiam ad deum in laudem saluatoris protulit dicens

Et dicit ymnus deus in syon. **Ac** si dicat Redundus est de babilonia id est de confusione pec-

catia mundi ut in syon et in ecclesia militante reddatur laus deo debita. Ab his ergo qui exierunt de peccato ad gratiam decet laus deum quia non est speciosa laus in ore peccatoris sicut dicitur ecclesi. xv. Et vere te decet ymnus quia tu es dignus iustus bonus quod inuit ecclesia quando cantatur. Vere dignum et iustum est equum et salutare. Et etiam post psalmos Gloria patri et filio et spiritui sancto. **La** tibi redetur totum in iherusalem. **In** baptismo renunciaui sathane et tradidi deo corpus et animam meam per votum fidelitatis. **De** votum profoluet de plenarie in iherusalem id est in eterna beatitudine cum hoc corpus mortale induerit immortalitatem et incorruptionem. **Et** ut hoc implere possim. **A**audi deus orationem meam. **Ut** quod tibi promisi in baptismo persolueris possim in resurrectione mortuo. **Quia** **La** ad te omnis caro. **Id** est omnis homo.

Cassio A parte totum signi- ficans per figuram syon dicitur. **Ueni** et. **In** iudicio finali. **Sic** enim de illo iudicio dicit apostolus. **Omnes** enim stabimus ante tribunal christi ut recipiat unusquisque propria corporis prout gessit siue bonum siue malum.

Hugo **U**erba in quoru- gerentis et eue persuadentis ac ade excusatis se. **Pr**uenerunt super nos. **Id** est fuerunt causa que exhereditati sumus de paradiso dei. et in hoc exilio positi. **Unde** necesse habet?

exire a ad patriā redire . Sed sicut dicit hō est spūs vadēsa non rediens & per se potest in peccatoz ire sed per se non potest de peccato redire . Ideo ostendit q̄ ex dei misericordia p̄cedit reditus iste non ex nostra iusticia unde dicit [a impietatibus nostris tu p̄cipialeris]

Hugo vsq̄ in finem nos sic fuissem⁹ in errore nisi tu p̄cipius fuisses nostri qui nos sanguine proprio mereratus es etiam post bap

Rico impietatib⁹ nostris tu p̄cipialeris . Sans nobis locum penitentie de

Hugo et quia deus peccatis omnes ad regnum vocat s̄ nō omnes p̄ueiunt

Ideo subiungit **B**atus quez elegisti . per gratiam tuā de mundo . a assumpti . In futuro i sorte s̄ adorum tuorū . Nō ei p̄desz electio nisi se queretur assumptō . Judas emz fuit elect⁹ sed nō fuit assumptus s̄m illud . **Jo . vi .** Nōne vos . xij . elegia vnus ex vobis dyabolus ē . Talis autē elect⁹ a assumptus . In habitabit in atris tuis] & in celesti iherim qm̄ appellat atria p̄pter plenitudinem . Ibi est enim plenitudo omnū bonorū . Vñ se q̄t [Replebimur in bonis dom⁹ tue] Unde i alio psal . dicit . **S**aciat⁹ cum appauerit glo

Cassio . De quira tua bus bonis dicit ap̄ls q̄ oculis non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que p̄pauit deus his qui diligunt eum Sed q̄a fas est pro parte loqui audita . dom⁹

ei⁹ bona sūt . triēnari⁹ septagenari⁹ a cēnari⁹ fecis que ibi sc̄is suis fidelibus dñs pollicet [sem̄ ē templum] **Hugo** Celestis gl̄e i q̄ tuū] **Hugo** hitāt s̄ i m̄nā b̄ i le i eq̄tate] & i eq̄litate p̄cipia cōs̄ gaudii . **Vñ .** ad cho . xv . sup̄ illud **S**tella differt a stella i claitate dic

Glosa eit s̄cā⁹ i impari daitate p̄ gaudiū . In cātat eccā . **A**ie s̄c̄toz sūt cōeq̄les . Et vt ad tante b̄titudis p̄mia veni re valea

Rico . **A**udi nos mus . **Rico** . deus salutaris n̄r] & saluator noster sine cui⁹ auxilio nihil to

Hugo **A**e si dī m̄ possum⁹ **Hugo** cat **O** cri ste nos ex tēplū tuū celeste adhuc p̄grinātes audiret itrodeas nos nō nostris meritis s̄ tua mia quia te fecit nostrz salua torē q̄ etiā es

Cassi . **U**oim q̄ uiuim terre] **Cassi** . habitāt in tra] a i mari lōge . **H**ō ē q̄ hitant in ifulis maris vel in mari lōge hō est in toto mūdo . **M**ari q̄ppe rē cōpatur hic mund⁹ qz falsitatibus amar⁹ est . **F**ludib⁹ dyabolicis que auicioū temptacōnib⁹ cōmouet **O**im ergo spes es qm̄ cūctis fidelib⁹ eterna premia cōpromittis

Hugo **I**n hoc q̄ tu es **R**e parans] hoc est ordi nās [mōtes] & ap̄ los ab p̄dicādū i oēz tram a i fines orbis terrarum qui montes dicunt̄ propter eminentiam virtutum . **E**t quia primi susceperunt radios solis id est doctrinam christi orti in hoc mundo quos p̄pauit i virtute tua]

Cassi. q̄ p̄ eos fecisti miracu-
la magnauit i maḡtudine v̄bi inere-
dulos ouerterent a f̄d̄orū am̄ā
cōe corda durissima mollirent. S̄z
quē admodū hoc p̄pauerit conse-
quēter exponit dicens. accidit̄ potē-
tia. q̄ indutus maiestate sua. hu-
manitas enim dñi v̄rbi potēsta-
te precincta est vt qd̄ hō nō hūit
virtus diuina prestaret. Deinde
post q̄ p̄ allegoriam montium
dixit ap̄ los esse prepatos nūc ex-
ponit quid per eos dominus fuit
operatus dicens. qui conturbas
profundum maris. corda impio-
rum dicuntur profundum maris
profundius mersa in mari h̄seli

Hugo Horum corda dicit
conturbata id ē ad
penitentiam mota per predicatio-
nem a miracula apostolorum per
quos etiā conturbas. sonus flu-
uium eius. id est ip̄tuosas p̄ri-
cipum mundi huius contradi-
ctio nes quorū aliqui conuerteban-
tur ad fidem de quibus subditur

TVrbabuntur gentes. ad pe-
nitentiam. a timebunt. de cōmu-
ni populo multū. qui habitāt ter-
minos. id est ybiāq; terrarum
a hoc. a signis tuis. quia visis sig-
nis miraculorū ad fidē sūt ouersi

Nicolaus Et quia aliqui
exiunt de pecca-
tis in matutinis hoc est in tempore
iuuentutis et aliqui in v̄spe sene-
ctutis. Ideo subditur. Exiit. id ē
conuersio quorūdam de peccatis
erit. matutim. in tempore hoc est in
uentute. a. Aliquorum. in v̄spere.

seneclutis a horum exitus. delecta-
bis. id est delectabiles. facies an-
gelis quibus est gaudium de vno
peccato ē penitentiam agente. quā-
to magis de multis conuersis dele-
ctan. **Augustin** Vel ma-
tur **Augustin** tutinum
significat prosperitatem. a v̄spere
significat tribulationem seculi.

Cassiodor Exiit. matu-
tinum est quā-
do aliquis ex mundi istius felici-
tate ad dominum conuertitur sal-
uatorem. Qd̄ autem dixit a v̄spe
delectabis significat tempus quā-
do grauiā patientes in obscurita-
te tribulationum ad dominum re-
munt creatorem qui merces eo-
rum conuertit in gaudium. Itaq;
i exitu v̄troq; delectabitur dominus
q̄ v̄ndiq; deuotos p̄ abūctāz sūe
largitatis. **Hugo** Cōsequē ē
acq̄rit

Hugo ostenditur
causa cōuersionis gētiū. D. O tu
xp̄e. **V**isitasti. p̄ legatos ap̄ los
tuos. terra. a eccām de gētib; col-
lectā. Et inebriasti eā. p̄ doctrinā
ap̄ lorū. multiplicasti locupletāē
eā. a multiplicasti. locupletasti eā.

Iero. Diuersarū opib; gētiū
Iero. Itaq; **F**lumen dei. id
ip̄s cōuersus. repletū est aquis
a domis spūs s̄adi p̄ baptisimū ab-
lucio.

Hugo Et hec dona dicitur
a que q̄ mū-
dāt a fecidāt aias hōim S̄z adhuc
magis locupletasti cōuersos ad fi-
dē q̄ parasti cibum illoz. id est
corpus tuū dediti eis in cibum
quoniam ita est preperatio ei.

tio eius.] et non ab alio q̄ ab ipso
 domino paratur s̄ abus. a de p̄a
 carne sua. **O** magna dignitas po-
 puli conuersi q̄ non indignū totū
 habet sed ipsum dñm q̄ non vilez
 vel insulsum prepat suis fidelibus
 cibum. sed precioso corpus suū
 sicut ip̄e dicit **Joh. vi.** Panis quē
 ego dabo caro mea a p̄ mūdū vita
 Et ecce multiplicetur tu deus q̄
 es **Riuos eius.]** et apostolos et
 predicatores ecclesie **linebrians.]**
 domus spiritus sancti **Alia transla-**
 tio habet **Riuos eius iebria** quia
 apostoli et predicatores ecclesie p̄
 mitiue bñ dicunt riuū qz doctrina
 fidei manans a fonte xp̄o decurrit
 p̄ ipsos tanq̄ per riuos ad corda
 aliorum p̄ quos o deus.] multipli-
 ca gemina.] et germina eius.] et
 ecclesie vt p̄ doctrinā eorū crescat
 fideles in fide et ex credētibz alii
 credant **Sed ad hoc q̄ germen fa-**
 ciat fructum necesse habet irriga-
 ri vnde addit.] in stilliciidīs eius.]
 et in simplici doctrina ecclē.] letabi-
 tur germinans.] et inchoās et no-
 uū in fide qui nutrit lactea doctri-
 na et exemplis sanctorū tanq̄ gut-
 tis doctrinaz et merito letabit q̄a-
 tu] **Benedices corone.]** et multitu-
 dīm credentiū tibi vt coronā in sig-
 num victorie **Jeronim⁹.**
 quia sanctos premijs a temetipz
 eorum agminibus coronabis.

Hugo hec at corona s̄cto-
 rum dicitur eē.] am
 benignitatis tue.] qz in
 āno gēe redemisti nos **Glo.**

Annus benignitatis dñi incipit i
 primo eius aduentu a durat vsqz
 in finez seculi.] **Et in hoc anno] cā-**
 pi tui.] et iusti q̄ suscipiunt semen
 verbi dei a pluuia gracie spūalis
 lēplebunt vt tate.] bonoz opm
L. P. Inguescunt speciosa desti.]

Cassiodoro et gentiles qui
 a deo dicebant
 deserti qm̄ ad eos null⁹ p̄pheta mis-
 sus fuerat. q̄ pingues magno mu-
 nere diuinitatis effecti sunt qm̄ ad
 eos ap̄loz predicatō scā puenit.
 et grā dñi p̄ fide speciosi facti sunt.
 quos p̄tē incredulitatis materi-
 es horrenda turpabat.] et colles.]
 et m̄tes qz ipi sunt post ap̄los cel-
 flores.] exultatōe accigēnt.] qz pre-
 stante dño pueniunt ad eternum
 gaudiū p̄ toleraciā passionum.

Jeroni.] Induti sunt.] s̄b ē
 induentē immortali-
 tate perpetua.] arietes ouium.]

Cassio.] et apostoli a reliqui
 sancti qui doctrinē v-
 to ac bone vite exemplo duces exti-
 terunt p̄lo xp̄iano.] et valles.]

Jeroni.] et sancti minoris me-
 riti qui licet coronā
 nō accipiāt tū.] abundant frumto.]
 et fructibus eterne vite alunt.] da-
 mabūt.] in gaudio.] et em̄ hymnū
 dicēt.] oēs p̄miscue.] et vtrog se-
 ru electi p̄ diuersoz meritoū do-
 nis perpetuas dño canūt laudes

Cassi.] intelligam⁹.] p̄m illū
 beatū q̄ venit ad dñm
 xp̄m q̄i suauitate letatus ē.] et scia-
 mus ineffabile eē bñficiū qd tan-
 ta legitur exultatōne celebratum.]

hymnū q̄ eius quem primo d̄ si
psalmi pmiserat q̄nta grā diuer
sitate ornauit. laudē incarnatōis
eius mirabili breuitate describēs.
Et q̄d mundo p̄stiterit fidelis insti
tutor edocuit. Ad postremū i resur
rectio ne ventura vniūso sanctos
eius p̄nica dicit exultatōne in eo
gaudere. Sicut p̄nica mirabili bre
uitate narrauita ad sp̄z maximā
cōcitandā futūrā nobis p̄mia pm̄i
sit. **Tribue rex celestis vt a nos ere
pti ab ariditate peccati dono mie
tue copiosi d̄itati scōz iūgamur
gau.** Et si nō meremur ho
d̄ijs **Iero.** norai p̄m̄ijs vl̄ coro
nis saltē veniā cōsecuti pena carca
mus futuri. **Cassi.** Per te iesu
iudicij. **Cassi.** christe sal
uato: mundi qui es benedictus in
secula seculorum. Amen.

Psalm⁹. lxx.

Ubilate d̄co om

Titulus In finez canticū p̄s resur
rectio **Aug⁹** qm̄ gens iudea
nis. **Aug⁹** sp̄s resurrectōis
mortuoz h̄ns se solaz ad beatam
vitam putabat resurrecturam.

Cassi. eo q̄ int̄ ceteras nacio
uiebant solā lege; dei veri habere
uideba.

Aug⁹ Scdm̄ quaz vi
tur. **Aug⁹** uendo et h̄ ha
beret bona carnalia q̄ in resurrectio
ne mortuoz talia sperabat de q̄li
let h̄ gaudebat viz de ppagacōne
filio.

Cassi. Ecclā gētes p̄p̄cie
rum **Cassi.** sp̄u p̄uidēs esse

eredituras hui⁹ psalmi canticum
profudit asserens sp̄s illam resur
rectionis nō solū fideles ex iudeis s̄
vniuersitate de cunctis gentibus
habitu.

Hugo per q̄d a nos
ram. **Hugo** hortamur in
hoc p̄s vt de resurrectōe xp̄i gaude
amus a in eā sp̄m n̄re resurrectio
nis pona.

Cas. Vn̄ extra predi
mus. **Cas.** atq; p̄suasione
iudeoz q̄ se dicebāt solos ad bea
tam pre omnib; vitā p̄tinere. Sc̄a
mater ecclā sp̄e gūalis resurrectō
nis letamūso ad canticū et ad
psalmū inui

Hugo **IV**
tans ait. **Hugo** bi
late deo ois terra. **Aug.** in vocem
vel in ecclesia. **Aug.** prumpi
te gaudioz si nō potestis verboz.
Non em̄ verbis iubilat s̄ sol⁹ gau
dentiū sonus reddidit q̄i p̄turientis
cordis in voce; leticiāq; p̄cepte rei
que verbis explicari nō possit.

Cas. Raz iubilatio dicitur ex
ultatō cordis que nec ta
ceri nec pre magnitudine sui p̄t̄ ex
plicari. Sequitur psalmus; dicitur
nomini.

Hugo quod est ihe
eius. **Hugo** sus i q̄ salua
ti estis. Ille cōuenient̄ psallit qui
q̄d ore laudat. h̄ ōmplet ope. da
te gloriā laudi eius. vt sicut ei vo
cibus iubilatis ita in eū bonis acti
bus gloriemini vt videntes hoies
bona op̄a v̄rā gloriificent patrem
vestrum qui in celis est sicut est d̄
lub. Non nobis domine. non nob
sed nomini tuo da gloriam. vbiq;
do et omni studio inanē gloria;

fugien **Cassi** Re fragilitas
dam. humana lau
dibus suis agitatur et
magis de
beat iusta interpretacoe
culpatri.

Hugo Ad lram ecclia in bi
lat in alla a hymnis
psalmum dicit in psalmo
dia. dat
gloria cu post psalmu
indimando
dicit Gloria patri. **O**rite
ad honore dei Quare
dicendu e deo
cu ipse oia sciat. **S**olutio
qz cofes
sio laudis eius utilis est
nobis. **Q**uod
terribilia. **V**metueda
sunt opera
tua d. **I**ero q potestis
adorare
mine. **I**ero. et no potestis
cop
hendere. Quo q vident
q electi sunt
reprobati. Et de pctorib
q videntur
q reprobati. et electi
sunt: vel de po
pulo iudaico electo a
postea repro
bato. et de gentibus
pmitus ad
natis et po

Collect. Et qa o c
stea electis. **C**ulta snt
iudicia dei time illi in
terribilib
opibus suis a noti
supbire ne tibi
no parcat q ramos
naturales viz
iudeos abscedit
reprobavit qz
abscessio demonstrat
cu subditur
In multitudine
virtutis tue mentie
tur tibi in

Cassi Multitudo
mici tui. **C**assi
virtutis xpi
erat q ipse curabat
hoies diuersa
infirmirate laborantes.
Sed i hac
virtute meciebant
inimici ei qn
dicebat hec signa in
beelzebub fa
cit. mentis sunt etia
qn xps dixit
videbitis filiu
hominis venientem
in nubib
celi. Et illi dixerunt
Blasphemaunt. Quis
adhuc egemus
testib. **A**d postremu.
mentis sunt
in multitud me
duntis eius qn p

resurrecciois gloria
data pccunia
custodib dixerunt
dicite qz vobis
dormientib vne
erunt discipuli ei
noctea furati
sunt eum.

Hugo Mena
unt et
am ptores dno qz
licet sciat ipm
virtuofuma forte
ad iudicanduz
et puniendum
pccat. tui no cessant
peccare qd e
metiri deo. qm
pmise
runt in baptismo
se no peccaturos
qn renuclauerunt
sathane a omni
bus pom

Cassi Post q
dixit
pis eius. **C**assi.
inimicos dei
fuisse metitos
osequent amonet
gnalitas vt
veraciter adoret
dum
xpm cu di. **O**is
fra adoret te. **D**e
?

Hugo vero corde
tanq suu
creatoru. **L**et
psallat
tibi. **I**ta q suo
receptoru. **P**salmu.
tonope acris. **D**icat
noi tuo. **L**id e
ad honore nois
tui. **D**einde ad ope
ra dei. **O**stendat
da inuitat nos
dicēs

Venite. **P**assib
fidei. **E**t videte.
vltie cordis
intelligite. **O**pa
dei. **V**al
Jeroni metuenda
quo
de. **J**eroni. mo
vnus repro
batur a alter
eligitur. **R**e
proban
tur iudei. et
eligitur gentes.
Duo
etiam in lecto
vno. vnus
assume
tur et alter
relinquetur.

Gregori Omelia sexta
super euangeli
um. **V**nde nos
valde solliciti
esse de
lemus vt in
omni quod
agimus. omni
potentis super
nos consilia
domini timeamus
oculta. ne duz
mens nostra
exterius fusa:
a sua
se voluptate
non reuocat
intus co
tra eaz iudex
terribiliter
aduersa
disponat
quod intiens
propheta
3. ij.

subiungit. Terribilis in consilijs super filios hominum. Videt namque quod alius misericorditer vocatur. alius iusticia exigente repellitur. Et quia alia patet deo. alia dominus irascendo disponit: expauit propheta quod penetrare non potuit. Et quem in quibusdam suis sententijs inflexibilem vidit. terribilem in consilijs esse memorat. **Iero.** Terribile est humilitas. **Iero.** de vna massa omnes fuerunt creati. et alij eligunt alij autem reprobi. **Hugo** non solum dominus est terribilis sed etiam amabilis unde subditur. Qui conuertit mare in aridam. et amatores huius mundi qui in hoc seculo quasi in mari magno submerguntur. conuertit in aridam. Quia iam erepta de periculo sitiunt iusticia. et desiderant seruire deo. et ipsi conuertuntur in flumine. Vnde in hac mortalitate. propter se habent periculum. et facilliter a sine periculo. flumen dicitur mortalitas huius vite quod in ipsa alij veniunt alij succedunt. **Iuxta illud ecclie.** Generatio preterit generatio aduenit. hanc mortalitatem conuersi ad dominum secute transeunt quoniam autem sum vite sue in perseuerancia boni operis finiunt. Et notabiliter dicitur pede in singulari. Sunt namque duo pedes quibus transitur flumen seculi. scilicet necessitas et voluptas. Mali pertranseunt hunc mundum duobus pedibus qui accipiunt bona temporalia ad necessitatem et ad voluptatem. boni vero vno pede transeunt quia de rebus transitorijs tantum

ad necessitatem sumunt et nichil de voluptate. Et cum transierimus seculum periculum huius seculi peruenimus ad portum felicitatis eterne. Libi letabimur in ipso. **Sic et in rebus.** **Qui** dominatur in virtute sua. **ip** a non ad tempus sed in eternum. sicut dicitur danielis vii. Potestas eius potestas eterna. Hanc potestatem concomitantur duo. scilicet misericordia et veritas secundum quod dicitur puerbio. xi. Misericordia et veritas custodiunt regem. De misericordia autem dicitur. Oculi eius super gentes respiciunt. Quia reprobus in deis elegit per suam misericordiam gentilem populum ipsos ad fidem vocando. De veritate vel iusticia ipsius dicitur cum subiungit. Qui exasperant. Idem sicut iudici qui dixerunt. Non habemus regem nisi cesarem. Vel sicut iniqui qui exasperant id est ad iram prouocant deum semper peccando. non erant tentur. Sed potius deprimuntur. in semetipsis. Quando iustus comminationes suas implebit. Deinde hortatur gentes redemptas ab laudem dei dicens. **Benedicite** gentes deum nomine. **Rico.** Ipsum laudate. **do** Let audita facite vocem laudis eius. **Jahies** ab laudem confirmilem inuitando cuius causam subiungit. **Qui** posuit animam meam in vitam. **ip** sa reuocando per gratiam suam de morte peccati ad seipsum qui est via veritas et vita. **Iohannis. xiiij.** Et non solum ad suum seruicium vocauit me sed etiam in ipso perseuerancia

michi debet unde subiungit. **Et** nō
 debet in commotionem pedes meos. **I**
 id est siemauit affectus voluntatis
 mee in proposito bone conuersaci
 omis. **Sed** posset aliquis dicere tu
 dicis te non esse commotū. **Et** qd
 mirū quia non fuisti impulsus. **E**
Ad hoc respondet qd imol. **Q**uoniam
 am probasti nos deus. **I**id est pro
 bari nos pmisisti per diuersas te
 ptationes. **L**igne. **I**id est acerbitate
 tribulationis. **L**nos examinasti. **I**
 vt purgāes in nobis maculas vi
 ciorum. **S**icut examinatur argen
 tum. **T**ranslatio hebraica habet
 sicut ollatur argentum quia sicut
 argentum purgatur per ignem a
 sordibus sic anima per penitentie
 tribulationem a sordibus concu
 piscentie terrene mundatur. **A**n
 durasti nos in laqueū. **I**n non dece
 ptiomis sed probacionis. nō cul
 pe sed penalitatis sicut est infirmi
 tas paupertas et mortalitas. **P**o
 fuisti tribulaciones in dorso nro.
 quia nos per superbiam erectos.
 castigacionibus ad humilitatem
 aruasti. **I**mposuisti. **I**id est impōi
 permisisti. **h**omines. **I**id est prela
 tos et principes. **S**up capita nra.
Augustin⁹ **T**oleramus
 quos nolu
 patimur superiores aliquando qd
 nouim⁹ peiores. **b**onū est enim vt
 consideremus nos peccatoēs esse
 et toleremus impositos super ca
 pita nostra vt et dō confiteamur
 quia digna patimur. **Q**uid enim
 idigne pateris quod facit qui in
 stus est. **B**ernhardus in. vii. sec

monem de aduentu. **Q**uos si tam
 manifeste indigē innotuerit at cu
 ius prelativitate michi omnino
 dissimulationis vel excusacionis
 admittat. **p**pter eū tamē a quo
 est omnis potestas. ipsum quem
 modo talem nouim⁹. excelsū repu
 tare debemus. non presentibus p
 sone meritis. sed ordinaōm diuī
 ne. et dignitati ipsi⁹ officij deferētes.
Aug⁹ **S**euire videtur deus cū
 ista facit. **N**e metuas
 quia pater est. nunq̄ sic seuit vt
 perdat. **Q**uando male uiuis. si paz
 cit plus irascitur. omnino iste tri
 bulaciones flagella sunt corrigēti
 tis. ne sit sententia punientis.

Hugo **A**dhuc ostendit qd
 deus est laudandus
 quia dat victoriam in temptacōe
 vnde dicitur. **T**ransiimus p ig
 nem et aquam. **I**id est per aduersi
 tatem tribulacionis et per felicit
 tem prosperi
Augustin⁹

Quando res sunt angūste que ife
 licitates dicuntur in hoc mundo:
 quasi ignis est qui vtrū. quando
 res sunt prospere et abundancia
 seculi circumfluit. quasi aqua est
 que corrumpit. **V**ide ne te ignis tri
 bulacionis exurat vt crepes p im
 pacienciam. neq̄ aqua corrupat
 submergens te per prosperitatez.
Firmus esto aduersus ignem. co
 qui te oportet tanq̄ vas fictū. mie
 teris in caminum vt siemetur qd
 formatum est. **N**am vas si solida
 tum in igne non fuerit tanq̄ lutū
 in aquam soluetur. **C**um autē te
 3. iij.

ignis tribulationis crepare non
fecerit aqua prosperitatis non fue
ris submersus. Si enataueris p di
sciplinā. transis ad equiem. Unde
sequitur. **HUGO** id est edu
ceduxisti. **ces** nos de
temptatione aduersitatis et p
speritatis in refrigerium.]

Iero hoc est in eterna beati
tudine ubi est requies ete
rna. **¶** In his tribus versiculis p
didicis martiri ostendit victorias q̄s
in diuersis passionibus meruerit
qm̄ p laqueos. p crucē. p vltra. a
p ignes. estus. aquas. a alia diu
sa supplicia ad vnu eos dicit refri
geriu. xpm̄ dnm̄ puenisse.

Col Deinde membra christi lo
quentia in numero singu
lari ostendunt qd̄ de ipsis fiet tribu
lacombus transactis. Unde in pso
na ecclesie dicunt. **¶** Introibo in do
mum **Cas** in illam celestem
tuam. **¶** Hierusalem in ho
locaustis. **¶** Holocaustus em̄ dicitur
totum incensum. **¶** Et q̄ se superius
examinatum igne dixerat sicut ar
gentum. iuste se holocaustum h̄
est purgatam a delictis animā su
am oblatu. **¶** **Aug** in introito
tum dicit. **¶** in domū tuā
in holocaustis. q̄ ignis tuus diui
nus consumit totum corpus meū
sic ut non emanebit aliqd̄ mortale
in carne mea neq̄ aliqd̄ culpabi
le in spū meo ita ut nichil mei rema
neat mihi a totum sit tibi. **¶** Hoc at
erit in resurrectione iustorū quan
do hoc corruptibile induerit incor
ruptionem et hoc mortale corpus

induerit immortalitate et tunc [er
dam tibi v] **Cassio** id est lau
ta mea.]

des tuas
sub perpetuitate decantem et cum
angelis potestatibus thronis a do
minacionibus p̄m̄ū tue mie semp
edicam. **¶** Hec em̄ sunt vota fidelium
Hec desideria simplicium xp̄ianorum
ut in illa societate recipiantur qui
se fidei a op̄m̄ sanctitate deo iunxe
runt. q̄] vota distinxerunt labia nra

Augusti. i. votis. **¶** Hec est di
stinctio ut te accuses. illi laudes. te
intelligas creaturā. illi creatorē.
te tenebras. illi illuminato rem.
¶ Vel ad lram̄ p̄t iste versiculis sic
expo

HUGO reddat tibi vota
mea scdm̄ illud
Vouete et reddite deo vno. que di
stinxerunt a distinde a discrete p
miserunt labia mea. **¶** Translatō he
braica habet que pmiserunt labia
mea **¶** Septe enim indistincte a imbi
scere voluit et ideo nō debuit redde
re de quo habet iudiciū. **¶** Vñ dicit.

Augustin qui stultus
fuit in uenēdo
et impius in reddendo. **¶** Et locu
tum est os meum in tribulatione
mea. **¶** i. in p̄nitiua in qua tribulor
pmisi dicens. **¶** Holocausta me
bullata offerā t. **¶** Holocaustus dicitur
totus incensum. **¶** Et medulla que ē
pinguedo in osse signat deuotionem
et amorē cordis. dicit ergo eccl̄a.
holocausta **¶** **Glo** v. me ipsum
medullata. **¶** **Glo** totum in am
ma a corpe cū medulla a cū deuoci
one intimi amoris. **¶** Offerā tibi cū;

incenso] & cum oratione. **arie tū**]
id est apostolorum qui sūt duces
gre. **Augusti**. Maxime arie
gis. **Augusti**. tes orant pro
gregi. **Hugo** [Offera; tibi]
bus. **Hugo** similitel boues]
& predicator es qui terrena corda
romere predicatoris scindūt et ad
frugē bonoz opm ferenda; apta
reddūt. Et addit cum [hircis] id ē
cum peccatoribus penitentibus q̄
p hircos signē ppē feditatē p̄ti.

Cassio. Sed p hoc cum toly
offert ecclesia qn̄ cō
uerfi chūsto dño confitentur.

Hugo Et si quis querat cur
totā tanta offers dō
mno. Respondet. **V**enite.] p fide;
Laudite.] p obediencia; **F**ides enī
aurē obediencie apit. **L**a narrabo]
vobis inq̄. **L**omēs q̄ timetis deum]
qm̄ timenubus deum predica dū
est verbum eius. **L**quanta.] viz; bñ
ficia. **L**fecit aie mee] **P**rimo dedit
michi gratiam orandi. **V**n̄ dicit
Ho ipsum ore meo. **L**et non atie
no sicut faciunt illi qui p alium p
curāt dicere horas suas. **L**damau]
Clamor enim exprimit deu o cō em
cordis vñ verus. **N**on vox sed vñ
damat i aure dei. Ergo ore suo da
mat qui dōmno pure & deuote sup
plicat. Deinde dedit m̄hi leticiam
spūale; q̄ ex ore pcedit. **V**n̄ s̄bbie
Let exultau sub lingua mea.]

Cassi. Sub lingua dicit m cō
scientia qz cor nostruz;
s̄b lingua nostra est vbi tacita co
gitacione laudamus dominum cū
mentis exultacione.

Hugo Ille autē clamat sub
lingua cum gaudio
quē non remordet consciencia De
inde dedit michi odiuz peccati vñ
de dicit. **L**inquitatem si asperi in
corde meo non exaudiet dñs.] **S**i
ponitur hic pro non quasi dicit.
Siebam qz peccatores non exau
diēt dominus sicut dicitur. **Jo. ix.**
Et ideo vt exaudiret peccata non
asperi & multum odiui. **Q**uod enī
multum quis odit: hoc nō potest
aspicere. **I**niquitate; in corde aspi
cit qui i delectacionē consentit. **V**n̄
de **Matth. v.** Qui viderit mulierem
ad concupiscendam eam. iam me
chatus est eam in corde suo. **E**t qz
non asperi iniquitatem vt didicim
est. **P**ropterea exaudiuit me de
us.] in bonis obtinendis. **q̄** inten
dit vocā deprecationis mee.] in ma
lis amouendis. **V**nde pro hīs oī
bus gratias agens dicit. **B**ene
dixit deus qui non amouit orati
onē meā misericordiā suā a me.]

Cassiodo. Duo ista sunt
conexa quando
deus deprecationem non amouet
misericordiam suam sine dubita
tione con. **Jeroni**. **N**az semp
cebit. **pie** aures
eius iustorum precibus patent

Augusti. Sed multi tan
do & cum in nouitate sue conuerfi
onis feruentes sint postea quasi
negligētes securi fiunt. pigrescit
animus. intercumpitur oratio. **E**t
cum tu dormis vigilat hostis. **c**re
scūt temptationes. **p**pterea p̄cipie
3. iij.

dominus quod oportet semper orare et
nunquam de **Cassi**. Sancta mater ecclesie
ficere. **Cassi**. desia in hoc psalmo
salutariter gentes allocata est ut
generaliter in domini laudibus occupetur
quatinus supernum desiderium: mundi
nobis tollat affectum docuit nos
etiam quoniam de diuersis dabitur quod hic
populus sustinet christianus dei mi
seratione liberat et ad illam felicem
patriam ipso largiente perueniat
Promissio singularis. Sponsio desi
derabilis ut hic ipso protegente
valeat custodiri. et ibi eodem largi
ente in eterno premio collocari. Hoc
si fixo animo semper intendimus. nunquam
quod ipse mundi pericula formida
mus sed cum leticia summa canta
bimus quod in huius psalmo sine scri
ptum est. benedictus dominus qui non amo
uit odorem meretricum et misericordiam suam a me

Aug. Cuius uideris non a se amo
tam orationem tuam securus
esto quod non est a te amota misericordia ipsius.

Iero. Nos ergo supplices dominum de
preceamur ut aperiat au
res suas ad preces nostras et ipse nos
data peccatorum remissione de peccatis
et cum misericordia eripiat. sibi quoque holocaustum
purum effectos. inactatis vicinis ag
minibus sancto uigat. cui cum peccata
spiritu sancto est honor et gloria in. s. s. Amen.

Psalmus lvi.

Deus misereamur
Titulus In fine in ym
nis psalmi dauid.

Hugo In precedenti psalmo inui
tat nos propheta ad iu

bilandum prospere resurrectionis glo
riam. sed quia nec iubilare nec per
uenire ad gloriam resurrectionis
possumus sine misericordia diuina.
ideo hanc petit in hoc psalmo
Cuius tituli sensus talis est.

Cal. psalmi cantici sic dicitur quia so
la humane uocis modu
latione canebat mittens nos in fi
nem id est in **Hugo**. conue
christum. mit da
uid et ceteris; fidei penitenti in ym
nis et in laudibus exhibendis d.

Intentio psalmiste est hortari nos
ad laudem dei. **P**ropheta igitur in
persona fidelium primo petit dei mi
sericordiam et benedictionem ut ab
eius perueniat noticiam dicens.

Deus misereamur
tur nostri. **I**ero. **P**ec
cata nobis remittet. **L**et benedicat no
bis. **M**ultiplicando nos in bonis
spiritibus.

Iero. Benedicere ergo
libus. **I**ero. que succedit mi
sericordie talis est ut mortificata
dominacone carnali spiritum faci
at trium **Glo**. **B**enedicit enim
phare. **Glo**. creator creatu
re ipsam multiplicando numero
et merito **I**t benedicit creatura cre
atori eum corde uoce et ope laudando
et omne bonum quod habet ei ascribendo

Aug. **M**ultis enim modis se
dici a deo **A**lii uult benedici ut ha
beat plenam omnium necessarium
rebus temporalibus **A**lius ut ob
tineat salutem corporis sine late **A**lii
ut sanitatem corporis consequatur
cum egrotat. **A**lius desiderans filii

Aug. **M**ultis enim modis se
dici a deo **A**lii uult benedici ut ha
beat plenam omnium necessarium
rebus temporalibus **A**lius ut ob
tineat salutem corporis sine late **A**lii
ut sanitatem corporis consequatur
cum egrotat. **A**lius desiderans filii

Aug. **M**ultis enim modis se
dici a deo **A**lii uult benedici ut ha
beat plenam omnium necessarium
rebus temporalibus **A**lius ut ob
tineat salutem corporis sine late **A**lii
ut sanitatem corporis consequatur
cum egrotat. **A**lius desiderans filii

Aug. **M**ultis enim modis se
dici a deo **A**lii uult benedici ut ha
beat plenam omnium necessarium
rebus temporalibus **A**lius ut ob
tineat salutem corporis sine late **A**lii
ut sanitatem corporis consequatur
cum egrotat. **A**lius desiderans filii

os vult benedici vt habeat potestate et similia vota hominum. **De** dicit deus tam malis quam bonis in dicitur in hoc mundo a quandoque plus malis quam bonis. **Quid** ergo dicit precipue bonis a iustis nisi hoc quod propheta consequenter petit dicens Illuminet vultum suum.

Hugo vultum sup nos. **Hugo** appellat ymaginem dei nobis impressam a rationem secundum quam factus est homo ad ymaginem dei quam petit illuminari. **Ac Augustinus** si dicat.

Sum in tenebris peccatorum sed radio sapie tue expelle tenebras meas vt fulgeat in me ymago tua. **Vel** ad iram illuminet vultum suum sup nos.

Iero Ut non illum tristiter videamus in peccatis nostris sed gaudentem in virtutibus. non illuminationem iudicis sed patris a misericordiam reatur non.

Cass **Recessaria** ista stri. **Cass** cio quia a misericordia dei proficere incipimus a in bono spe ipso largiente.

Col **Et hoc** est quod saluamur. **Col** orat ecciam dices. **Tua** nos domine sepe gratia preueniata sequat ac bonis operibus iugiter prestat esse intentiones. **Ad huc** enim finem petimus illuminari. **Et** cognosca me in terra viam tuam. **p** quam securus eunsum est ad te.

Aug **In** qua terra. **In** omnibus gentibus. **Et** quaz via. **Salutare** tuum. **Et** christum ihesum.

Iero **Vbi** enim nos habemus in latinis salutare in hebreo ihesus dicitur.

Hugo **Post** quam si dicitur. **Hugo** dicitur proplis p

uenire exoravit propheta hortatur omnes ad confessionem a ad laudem dei dicens **Confiteant** tibi proplis deus confiteantur tibi proplis omnes. **Confessione** peccatorum se primo accusantes a postea confessione laudiste.

Aug **Quid** times laudantes. **Aug** confitio huius de peccatis tacitum quod posses libere confessus. **Te** reprehende te emenda. **Il** lumina a glorificavit a ipse veniens inueniat te punitore tuum a exhibeat se tibi saluam.

Hugo **quia** torem tuum. **Hugo** ista confessio non ad supplicium ducit sed ad gaudium ideo subiungit. **Letent** et exultent gentes. **Letent** in anima et exultent in corpore qui iudicant. **Iudicabitis** proplis in equitate. **Redde** dicitur vni cuique secundum.

Cassi **Querendum** opera sua. **Cassi** nobis est quod moneat gentes letari a exultare cum ipse propheta dicat dominum iudicaturum. **Metuere** magis potest ream conscientiam quam letari cum audit veracem dominum iudicaturum.

S alios monet letari quod iam confessi peccata formidare nequeunt iudicia futura. **Illis** enim non iudex sed aduocatus est christus. **quod** sepe confessione dampnauerunt. **Gaudeant** ergo gentes quod faciem iudicis in confessione prouenerit meruerunt. **Letent** tales gentes in terra dirigis. **vt** recte viuendo nequeant errore dyaboli.

Ieronimus. **Vel** dirigit eas in via vite data remissione peccatorum.

Hugo **Deinde** repetit verbum iam supra dictum ad maiorem exhortationem confessionis dicens **Confiteant**

tibi populi deus. In sua peccata. Confiteatur tibi populi omnes. Laudando tuam diuinitatem. Terra de die fructum suum. Terra est sancta ecclesia que in suis fidelibus post confessionem facit fructum suum penitentie et satisfationis. Sed quod nemo fructum boni operis facere potest sine benedictione et gratia dei. **Idem** subiungit. **Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus.** **Hec** triplex benedictio tangitur numeri. vi. ubi dicitur. **Sic benedictis filiis israel et dicitis eis. Israel benedicat vos dominus et custodiat vos. Ecce benedictio patris. orabat dominus faciem suam vobis. Ecce benedictio filii. Sequitur. Et dicit vobis pacem. Ecce benedictio spiritus sancti. Et ut hec trinitas confiteatur vobis esse deus continuus vnum deum metuendum esse pronunciat dicens. **Et metuant eum omnes fines terre.** **Tanquam** **omnium** **quod** **iudicem.** **Mico** ab puniendum potentissimum. **Cassiodorus** Intueamur quem admodum timor dei inter magna postuletur munera quando post benedictionem petitam. eius metus concedi terribilibus exoratur. **Est enim timor inter prima dei munera quoniam qui illi timere norunt a male non desinunt.** **Sicut et salomon dicit. Initium sapientie timor domini. Sed timor iste non ex humana trepidatione contingit sed diuina inspiratione prestat.** **Nicolaus** **Iste psalmus** est etiam pro**

pletia de christi incarnatione quam antiqui summe desiderauerunt. **Unde propheta** in persona antiquum patrum christi aduentum precatur dicens. **Deus** **miserere autem nostri.** **Intendendo** **nobis saluatorem.** **Et benedicat nobis.** **Offere** **ferendo** **sua gratia.** **Illuminans** **vultum suum super nos.** **Clarificando** **miraculis filium suum quem dicit vultus patris quod eius ymago sic ad colossum dicitur.** **In quo habemus redemptorem et remissionem peccatorum quem est ymago dei inuisibilis.** **Hunc clarificauit patris miraculo ante mortem et resurrectionem post mortem.** **Et ipse** **misereatur nostri.** **Libera** **radon** **nos a gehenna per sanguinem filii sui.** **Deinde** **uertit sermonem suum ad christum dicens.** **Ut cognoscam in terram tuam.** **Via christi cognita fuit in hoc homines conuersando docendo et miracula faciendo.** **In omnibus gentibus salutare tuum.** **quod salus per christum facta notificata est omnibus gentibus per predicationem apostolorum sed quod dicitur in psalmo. xviii.** **In omnem terram exiuit sonus eorum.** **Confiteantur tibi populi dei.** **Confiteantur tibi diuinitatem.** **Confiteantur tibi populi omnes.** **Impendendo tibi latrice et diuini cultus seruitute.** **letentur et exultent gentes.** **de sua vocacione ad fidem christi.** **quoniam iudicet eas populos in equitate.** **se disponentes per opera iusta.** **uocando ad fidem sine personarum acceptione.** **Unde petrus videns uocacionem cornelii iusti dixit adu. r.** **In veritate conperi quoniam non est persona acceptor deus sed in omni gente qui timet deum et operatur iusticia acceptus est illi.** **Idem** **subditur.** **et gentes in terra dirigis.** **In uiam salutis eterne.** **Confiteantur tibi populi dei.** **Christe**

an ue tibi populi omnes. Hoc qd
sequit terra dedit fructu suum.]

Iero. Santa maria de tra nra.
de luto nostro de nostro
limo protulit filium suu.

Hugo. Et totum corpus su
uz. qz no ex comixti
one seminis natu sed tm ex carne
virginis formatum ope spūs sã
di. Hanc terram beatissimam vir
ginem maria toto cordis affectu
diligere a honorare debemus que
nobis dedit fructuz de quo redēpti
sumus de quo paschimur. et viuim⁹
de qua terra. **Jeremie. xlv.** dicitur
Apiat tra a germinet saluatore.

Rico. Et qz vocandi ad fidem
baptizandi erāt in no
mine trinitatis scdm q̄ habetur.

Matth. ultimo vbi dicit. **Lūtes** do
cere om̄s gentes baptizantes eos
in nomine patris a filia spūs sã.
Id subditur. **benedicat** nos de⁹
pater deus noster. **Isid⁹** **benedicat**
nos deus. **spūs sã** dicit em̄ be
nedicat in singulari ad notanduz
v̄nitatem essencie in deitate. Et dic̄
deus ter ad notandum trinitatez
in psonis sicut **psa. vi.** trinitas p
sonaz on̄diē p seraphim ter sc̄is
clamacia. a v̄ntas eēncie p h⁹ qd
subditur ibidē. **domin⁹** deus exerci
tuum. **Et** metuant e um oēs fines
terre. **In** timore seruili sed filiali q̄
est cum **Cas.** **O** latissimo s̄ fi
caltate. **Cas.** dei cāpos s̄ bre
uitate suauissima p̄ iste cōplex⁹
est. **Supplicauit** em̄ dño xp̄o vt ab
uētū suo benedicere nos larga pie
tate dignet̄ quatinus salus mun

di gentib⁹ expectata innotescat et
fructū mie ipsius largit̄ capiāt
Sic ḡ et breuitate nobis dulcissi
mus. a p̄phetie sue dignitate p̄ da
tus qm̄ illud añ tot secula p̄dixit
qd iam salubrit̄ mūdus agnouit
P̄ia rex eterne vt sic in humilitate
carnis tenuisse cognouim⁹ ita te
venturum iudicem clemente; sen
ciamus q̄ es benedic⁹ m. s. s. **Amē**

Psalm⁹ lxxv.

Rurgat de
Titulus In fine p̄
canti d̄ dauid. **Sēsus**
talis est p̄ iste diri
gens nos in fine; v̄m xp̄m dicitur
est p̄ **Cassi.** Quia sola hūa
canti. **Cassi.** ne vocis modu
lacione canebatur. est d̄ p̄phete.

Glosa. qui agit hic de re
altatione christi
suorumq; fidelium; atq; de aduersa
riorum **Nicolaus.** Scien
tium. **Nicolaus.** du; ve
ro q̄ apostolus paulus ad ephesi
os decimo exponit scripturam hu
ius psalmi de missione spiritus sã
di post ascensionem christi dicens.

Vnicuiq; vestrum data est gr̄cia
scdm mensuram donacionis chri
sti propter quod dicit **Ascendens**
in altum captiuam duxit capti
uitatem debet dona hominibus. **Vn**
de ad litteram psalm⁹ iste est pro
pheta de futuris beneficiis p̄ chri
stum exhibendis. **Propheta** igiē
optans christi resurrectione; ait

Rurgat de; v̄ resurgat xp̄c a

mortuis. Et dissipetur inimici ei.
v. iudei qui in vinda mortis xpi
p tyrum a respasianum partiz fu
erunt trucidati. pti; captiuati. a par
tim per ozlem dispersi.

Augustin

[Et fugiant. Jammo non corpore.
non latendo s; timedo. La facie ei.]

Cassiodo cuius vbiq; co
stat esse presen
ciam. Et addit. [qui oderunt eum.]
vt eos signaret q; in sua p;tinacia
p;stiterunt. Sicut deficit fumus de
ficia **Augusti**. Extulerunt se
at. iudei ignibus
obioz abuersus dominu. Clama
tes crucifige crucifige. eum captu
illusecunt. pendente in iriseunt. et
vnde victores timuerunt mox victi
euauerunt dispersi p; vniuersa ter
ram. sicut fluit cera a facie ignis
sic pereant peccatores a facie dei.]

Doc potest intelligi vt futuruz iu
diciu comineatur peccatorib; q;
cu; in hoc seculo sicut fumus se ex
tollendo v; supbiendo defecerunt.
veniet in iudicio extrema damna
tio vt ab eius facie peant quado
eis dicetur. It; in ignem eternum

Cassi et intueret q; h; peccato
res in substantia sua n;
dicit posse perire qui p;petuo igne
torquedi sunt. Sed dicit eos a fa
cie dei perituros. qui nunq; ad g;
ciam atq; beneficia ipsius ventu
ri sut. Postq; dicta est pena pecca
torum nunc iustozu remuneraco
ventura narratur cum subditur.
[Et iusti epulentur. In eterno co
uiuio. La exultent in conspectu dei.]

videndo ipsum facie ad faciem. La
delectentur in leticia. Hic expme
duplex stola. s. corporis et anime
quam sancti expectant in regno ce
lorum. Nam epulacio a exultacio
ad corpus p;tinent. delectacio a le
ticia ad animam. Vnde puerbio.
ultimo domestica eius vestiti sunt
duplicibus. Postq; ppheta narra
uit penas impiozum a premia iu
stozum hortatur populos ad lau
dem dei. d. Cantate d; psalmum
dicite nomini **Augustin**.

Cantat deo q; viuut deo. psallat no
mini eius qui bene opatur ad glo
riam eius. Et ita cantando ita psal
lendo id e; sic viuendo sic operando
[Liter fa **Cassi**. Is est cordave
cite ei.]

Cassi. Ira purificata
prepare q; dignetur sanct; d;ns in
troire sine p;dicacionib;. b;ns cum
ctos imbuite sicut p;sa. ppheta dic
Parate via d;ni rectas facite semi
tas ei; s; cui fiat istud i; edicitur.

Aug [Qui ascendit sup ocea
num.] v; xps q; resurgē
do a mortuis vicit cozpis casum.

Cassiodo. Vt captiuaz
duceret nram
captiuitatem quos dyabolus pec
catis alligantibus tenebat ob
noxios id est reos vel debitores. Et
ne quis ambigeret quis ascendit
sup oceaum. cosequenter subdit
[dominus nome illi.] vt nemo du
bitaet deum esse saluatorem domi
num quem nephandi iudei velut
communem hominem trucidan
dum esse putauerunt. Sequitur

L Exultat in conspectu eius. In conspectu scientia vestraybi deus solus videtur et iugiter puritate mentis delectatur id est letatur seu placet et impij qui vos in conspectu hominum turbant ipsi turbabunt a facie eius. viz patris orphanorum et iudicis vidua. **Ri** a facie christi iudicantur. **Ri** tis qui est pater orphanorum et iudex. **Jero** Illi qui nunc turbantur et iudicantur et hac occasione decipiuntur et fallunt res ipsas ostendent cum respicere ceperit altissimus.

Cas Turbat enim a nimium fortitudines a facie dei tales expelluntur quoniam audient. Ite in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius. **Addi** **Jeroni**. In loco sancto suo. In anima fidelium hunc locum prepat sibi per gratiam suam.

Augustinus. Deus qui in habitare facit. videlicet homines. In domo. In ecclesia militante.

Col Unde translatio romana habet. Qui habitare facit unanimes in domo.

Cas In domo illius illi habitant qui se mutua caritate conlocant. Simus gymnasium moris ut ipse deus habitare dignetur etiam in nobis.

Aug Qui autem gratia sua sibi edificet hunc locum et non meritis eorum precibus atque ex quibus eum edificat videtur quid sequitur. **Qui** educit impios. In qui ligati sunt a dyabolo

in peccatis ne ambulent in via peccatorum hos educit dominus. In fortitudine.

Ri Quia sicut dicit augustinus super **Job**. Magis est iustificare impium quam celum a terra creare. et ideo iustificare impium est opus magne fortitudinis. Sed ab hac maioris fortitudinis videtur quod aliquid non solum peccato modo ligatus sed etiam qui iam in peccatis suis obdurati sunt convertantur de quibus subditur. **Similiter** eos. **Jed** dicit de peccatis. **Quod** exasperant. **Glo** plequeudo bonos et resistendo iusticie. defendentes peccata sua.

Cassi In peccato sunt qui habitant in sepulchris. In qui in fetiditate carnali actione sepulti sunt. **Ut** utrosque tam impios quam sepultos peccatis. **gratia** christi educit in fortitudine. cum illi soluti. illi resuscitati sunt. **Et** ex utroque genere sunt ideo nei quibus constituitur locus sanctus.

Col Quod autem modo spiritus sanctus ei. **ad** impletum est prius figuratiter ostendebatur. **Unde** sequitur. **Deus** cum egresseris in conspectu populi tui.

Hugo Die adigit historia egressio domini de egipto ante filios israel a aliorum beneficiorum que ostendit eis. **Unde** dicitur. **Deus** cum egresseris in conspectu populi. **Exeuntis** de egipto procedens etiam per diem in columna nubis. et per noctem in columna ignis ut legitur exo. xiiij. **Luc** pertransieris in deserto. **Ducens** eos videlicet ad montem synai.

Terra mota est. **quia** mons

synai videbatur tremere. etenim
celi distillauerunt a facie dei synai
a facie dei israhel. descendentes in mo-
te synai quae nubes densissima operuit
montem exo. xix. Et quae nubes stillabat
pluuia. **V**n subdit. **P**luuia id est
mana voluntaria. quae ad volunta-
tem eorum sapiebat. segregabis de-
us. quae non fecit talis omni nationi
hereditati tuae. De qua dicitur. **psal.**
xix. Hereditas mea israhel.

Col. Et si tanta beneficia pro uo-
bis pro tuo christiano quae pro prioris sa-
guine adquisisti. **V**n haec haec misti-
ce exponit. **Hugo** O deus. in
hoc modo. **Hugo** fili dum
egredieris. vel egredieris de si-
nu patris per tuam sanctam incarna-
tionem apparens. in conspectu popu-
li tui. ut te visibilem in carne omnibus
Et postea. cum pertransieris in desertum.
ad gentes conuertendas per predicatio-
nem apostolorum. extra mota est. et frena
corda gentium commota sunt ad re-
nitentiam. Quod hoc sequitur. etenim. per
quod celi. et apostoli distillauerunt plu-
uiam. doctrine quam accipiunt. a fa-
cie. et a praesentia christi dei synai. hic di-
cti quoniam legem debent in monte synai. a
facie dei israhel. et uidentis deum per fi-
dem quod pertinet ad nouum testamen-
tum. Quasi ergo dicat christus est deus utriusque
testamenti. et ipsi apostoli doctrina
utriusque testamenti ab ipso ha-
buerunt a gentibus predicauerunt.
Consequenter ostendit quod distillauerunt
illi celi cum subdit dicens. pluuia. et
doctrina gratiam voluntariam. et
gratis a te data. segregabis. et a

iudeis separatam dabis. hereditati
tuae. ecce tuam quam pro prioris sangui-
ne adquisisti. et infirmata est. et infir-
mitate sua per doctrinam predicacionis
agnoscitur. **Nico.** Vel infirmata est
uit. **Nico.** quae post ascensio-
nem christi ecclesia in iherusalem col-
lecta multas persecutiones sustinu-
it ut haberetur actum. viij. et ix. Tu re-
ro percasti eam. quae deus tantam virtu-
tem contulit credentibus. quod ex illis
persecutionibus audita et confirmata
fuit fides catholica. **Alia tua.**
et fideles tui qui sunt oues pascae
tuae. habitabunt in ea. in ipsa san-
cta ecclesia parasti. et gratiam tu-
am in dulcedine tua. et in dulci mi-
sericordia tua. pauperi deus. id est
populo catholico qui fuit pauper
et abiectus in primitiua ecclesia.
Ominus dabit uerbum euan-
gelizantibus. id est de predicantibus
virtute multa. fidei et miraculorum.
Cassio. Versus istius ordo
talis est dominus dabit
virtutes multas euangelizan-
tibus uerbum hoc fuit impletum
in apostolis. Unde actum. iij. dicitur
virtute magna res debent apo-
stoli testimonium resurrectionis
iesu christi. Docet uerbum predica-
tionis in uirtute miraculorum de-
dit deus patribus. **Hugo** **Rex**
id est miraculorum vel angelorum
dilecti dilecti. id est christi dilecti
a deo patre. et dilecti ab hominibus sanctis
Nicolaus Translatio he-
braica habet
reges exercituum federabunt quod per

predicacionem aploꝝ a alioꝝ xpi
 discipuloꝝ non solu vulgares ho
 mines s; multi reges pncipes a po
 tentes fueru federati cu; xpo p su
 scepcioem fidei. Et hoc e qd dicit h
 [ter virtutum] i reges potentes Et
 accipit h singulare p plurali sicut
 exo. viij. di. Venit musca gnuissi
 ma i multitudo musca. reges in
 qd dicit dicit i. i. facti su dicit ipi
 xpi qui e dilectus patris sicut dicit.
 Mat. viij. Dic e filius me dilectus
 Et sic pnu dicit e na casus Et sic in
 dicit gnu.

Hugo [Et ipse xps
 casus.] ab deo rem
 [xpi dom] i pulcritudinis ecclie
 disposuit. diuideret spolia. i. hoies
 quos eripuit ab ydolatria a spolia
 ut regnau dyaboli. Nec at spolia
 diuisit qn sicut dicit aplos ad eph.
 iij. quosda debet aplos. quosda;
 at debet pphetas. qsd a euange
 listas. alios doctores et pastores
 ad summacoez in opus ministe
 rij in edificacoez corpis xpi i ecclie

Rico Demde alloquitur fideles
 quib; facta ecclia adora
 natur d. [Et dormiatis] Ad cu
 ius intellectum est sciendum.

Cassi q hic dormire non sigt
 obliuione sed dormien
 tes dicit in pceptis dm quiescentes

Hugo Cleros qd mpreta
 tur sors sunt duo te
 stameta q sunt sors qbus diu
 ditur nob terra re promissionis. i.
 celestis hereditas si sedm eavireri
 mus. Coluba dicit ecclia ppter sui
 innocentia a simplicitate. pene ei
 sunt vites eam ad celestia suble

uan **Cassi**. Comonet ergo fi
 tes. **Cassi**. deles dicent. [si dor
 miatis in medios cleros.] i. in te
 duo testameta hoc e aiam vraz in
 scripturis diuinis vltima dormi
 one i vsq in fine vite reponatis.

Rico Hoc e qn plus amant
 bona eterna q nouu te
 stamentu pmitit q bona tpaia
 que pmitit vetus testamentum.

Glo Si ergo vsq in fine vite
 pseueratis quiescedo in
 cotempu terno ya desiderio bono
 rum a lestru pene colibe. i. virtu
 ose opationes ecclie p quas fideles
 ipsius ad celestia subleuantur

Rico sunt [i. argentate] qn
 pns vita ducit i purita
 te conscia

Cassi. cie coluba de
 argentata q innocentiam habet
 columbe et diuinis eloquijs argē
 teo cadere isplendet vni in alio ps
 dicitur eloquia domini argentum
 [et posteriora dorsi eius.]

Tero Per posteriora q scapu
 le estimantur eo q ped
 operat bone conscie fructus ondit

Hugo videlicet pseueracia
 laboris a penitencie
 ipsius ecclie q post hanc vita que
 somnus dicitur [in pallore auri]

Ri. i. in pfecta caritate omuta
 tur q habet in statu pzie.

Cal. q post q fidelis de h mu
 do discesserit sup aux ei
 gra relu

Ri deinde ondit p qru
 cebit. **Ri** ministerium deus
 predica agit cu subiugit. d. [du
 discernit] i. ordnat. celestis] agru

cola xps reges] & rectores videlicet
aplos vel epōs [sup eā] viz qd fu
it factum qm xps decreuit mittere
aplos ad vniuersas ptes orb ad
regendā a ordinandam eccā; Ad
cuius regimē a ordinacionē apli
instituerūt p diuersas ptes epōs
et sacerdotes vt patet ex eorū ge
stis. Ideo subdit [miue dealbabū
tur] & sup miue; a ē modus loquē
di hebraicus vt supra in p̄. l. vbi
dicit a sup miue dealbator [in sel
mon]. Selmon est primum nomen
cuiusdā montis vt habet iudicā.
ix. Vel ē nomē appellatiuū a sigt
obscuritate a sic accipit hic ab he
breis a ē sensus huius scē q̄ infi
deles q̄ prius fuerūt in selmō. v. m
obscuritate infidelitatis. postea p
predicationē doctorū rectorū ecclē
conuersi ad fidē baptizabant et su
p miue dealbabunt. q̄ maior ē de
albatio mētis q̄ corpis q̄nto spū
alia carnalib⁹ preferunt. Et q̄a sic
augmētata fuit ecclā. Ideo subdi
tur [mons dei mōs pinguis]. Itcā
dei dicit mōs pinguis p̄t abun
danciam gratie dñe in primitiua
ecclesia fidelibus collate. q̄ ecclesia
etiā dicitur [mons coagulatus]
& congregatus ex lacteis & simpli
cibus ac illatis a humilib⁹ viris
quales fuerunt apli qui lactea &
simplici doctrina cristi sunt nutriti
[mons pinguis]. Igrā doctrinē vt
quid suspicamini mōtes coagula
tos.] p̄pheta ouertit sermonē ad
infideles ydola colentes i debilib⁹
et famis. d. vt quid suspicamini &
cur falso creditis [montes coagu

latus] & loca salubris eē eē eccām
viz ydola a templarū. Que qui
dem eccā est [mons in quo bene
placitū ē deo habitare in eo]. Vñ
ipse dixit [ego vbi scī sum omib⁹
dieb⁹ vsq̄ ad osum macōem secu
litatem dñs habitabit]. In suis fi
delib⁹ vsq̄ [in finē]. Seculi vt didic
est. Et hi sancti fideles quos xps
inhabitat sūt. **Verus dei** per
tantes cū verbo p̄dicacōis in oēm
terrā a est [de cē milib⁹ mltiplex]
& ex hoibus qui decē p̄cepta deca
logi adimplent tanq̄ ex actiuis a
etiā ex illis qui ducunt vitam con
templationis que est vita p̄fecta
signata p̄ numery millenariū qui
est numer⁹ p̄fectus Et hi sūt [mi
lia letanciuū].

Augustinus

Quo nomine signauit ingentem
mltitudinem sanctorum atq̄ fide
lium qui portando deum sūt quo
dāmodo cūctus dei. Et hi dicuntur
letari de profectu suo a aliorum.
Spe enim sunt gaudentes donec p
ducant in finem quem nunc expe
ctāt p̄ patientiā. Quare letancius
q̄ [dñs in eis] p̄ grām Et quāē in
eis. quia implent mādata ei⁹. Vnde
sequitur [in sinai in scto]. Synai
mandatum interpretat. Vnde q̄ sem
dñi mādatum obseruat. dñs ē in
eis. qui in monte scō synai manda
tum de **Cassi.** datis eiu s̄ so let
ip̄si p̄ncta **Collect.** Or̄bina
cōtueri. **Collect.** ta a mul
tiplicata ecclesia per dominum
saluatorem. propheta conuertit

multiplicata eccā p dñm sa luato rem p̄teta cōuertie sermonē ad ip̄sum de eius ascensione dicens .

Ascendisti in altum. **Rico** . v̄m celuz empireū Lcepisti priusq̄ ascenderes captiuitatem. v̄ illos qui in limbo detinebantur captiui eos tecū ad celestia deducendo Laccepisti quātuz ad humanitatem dona spūs s̄cti a dō patre seu tota trinitate distribuendo illa in hoibz . v̄ in apostolis a alijs discipulis in die p̄the costes q̄a misso desup spiritu sancto alij sermonē sapie . alij sermonem scie . alij grām virtutum . alij grāz curacionū . alijs gnā linguarum . alij interpretationem sermonum tribuit . Nec est p hoc intelligendum q̄ xp̄s homo in sua ascensione accepit sp̄m sc̄m cum ab instanti concep̄ōnis fuerit plenus gratie et veritatis vt habet **Jo . i .** Sed p tanto dicit xp̄us suscepisse dona spūs sancti in ascensione sua quia ad declaracōem sue perfecte glorificacōnis ad dexterā patris datus fuit spūs sanctus in signo visibili apostolis p̄pter qd̄ dicitur **Jo . viii .** Pondus erat spūs sanctus datus q̄ nō dū ihs erat gl̄ificatus . **Hugo** . v̄ intransiue p̄e dona in hominibz v̄ hoies iuxta illud psalmi Postula a me a dabo tibi gen **Col** . Danc letām habztes . **Col** . datus translatō romana hoc mō . ascendens in altū captiua duxit captiuitatem . **Augustin** .

Qui avicit mortē que captivos tenebat illos in q̄bus ignabat . v̄ ipsos homines appellavit captiuitate qui captiui sub dyabolo tenebatur . dedit dona hominibus vt supra dictū . **Rico** . Et q̄ spūs est .

Rico . sanctus nō solum datus fuit in signo visibili apostolis q̄ erant iudei sed etiam gentibus vt patet actuū . r . de cornelio et amicis eius . **Jo** dicitur . **A**tem nō credentes . dedit supple in habitare dñm deum . et sic factum est vt gentiles nō credentes in vnum deum . conuersi ad fidem inhabitent dñm deum . et inhabitent ab eo . p grām spūs sancti deus habitat in hominibz et hoies in deo fm q̄ dicit . **Jo . x .** Qui manet in caritate in deo manet et deus in eo . Et p̄pter ista sic **B**enedictio dominus die cotidie . v̄ p singulos dies laudet **Cassi** . Qui dedit dona fidelibz . **Cassi** . na hoibus . Ipse etiā . p̄sp̄ctū iter . v̄ p̄sp̄ctuz cursum vite veniendi ad se .

Hugo . Lfaciet nobis . q̄ ip̄e est . deus salutaris n̄oz . v̄ saluacionū n̄az qm̄ saluos nos **Cassi** . Et que admo fecit . **Cassi** . duz morte sua nos saluos effecerit . ondit cū dicit **L**de n̄ . i . ihs xp̄s q̄ p nobis morti dignatus ē . qui ascendit in altū a fecit illa que dicta sunt a **L**de . h̄is p̄tatem saluos faciendi . nos .

Col . S̄ ne occurreret cogitacō mi cur morimur . si p eius grām salui facti sumus . otinuo subiunxit **L**et dñm dñm exitus mortis .

Augustin tan q̄ dicēt q̄b
 indignari hu
 mana cōdicio te habere exitū mor
 tis a dñi tū exitus nō alius q̄ mor
 tis fuit. potius ergo cōsolare q̄ in
 digneris. pacēter ḡ ipsaz mortē
 feram⁹ illius exēplo qui licet pec
 cato nullo esset debitor mortis. a
 dñs eēt a quo nemo animā tollēt
 sed etiā a semetipso ipse ponēt ip
 sius fuit exit⁹. **Hugo** Et ponit
 tus mortis. **Hugo** bis domi
 ni ppter duplicem eius ptāte; qm
 habuit viz; ponendi animā suā vo
 luntarie moriēdo. et iēm sumendi
 eā potencialiter a morte resurgen
 do. **S;** dicat aliq̄s. **S;** p̄ hoib⁹ xps
 mortuus ē. ergo nemine; dāpnabi
 bit. **Cōtra** qd̄ subiungit. d̄ [verū
 tū de⁹ cōfringit capita inimicorū;
 suo **Rico** Ac si dicat q̄uis de
 rū] **Rico** us velit om̄i saluos
 fieri tū vult capita suorū inimico
 rum p̄m̄i sedm̄ ordinez sue iusti
 tie cuiusmodi fuerūt sacerdotes a
 principes in **Augusti** Qui
 deorum. **Augusti** dixe
 runt dño. **Alios** saluos fecit seipz;
 nō potest saluū facere a nō solum
 capita iudeoz sed etiā oim̄ extol
 lenciū se aduersus doctrinā eius.
 Et similiter cōfringet [verticē capil
 li pambulanciz in delictis suis]
 et sumitātē extollēcie eoz q̄ p̄m̄az
 negligentes. p̄durāt in peccatis.
Hugo Ite versus pt̄ etiā;
 res a hoies qui nutriūt comas ab
 p̄ctis. **Deus** cōfringet capita imi
 micorū suoz. **Illi** em̄ seu ille muli

eres dñi suo capite pcutiūt q̄ orna
 tu erimū puocant se a alios ad li
 bi dñe. **Vñ** tales sunt inimici dei
 etiā taliū cōfringet capita a [verti
 cē; capilli] v̄ verticē capillorū. **Vñ**
Je. ix. Visitabo sup om̄s q̄ attonsi
 sunt in comis [pambulanciz] p
 vicos a plateas [in delictis suis] li
 libidie a supbia. **Vñ ysa. liij.** Pro
 eo q̄ eleuate sunt filie syon a abu
 lauerūt collo extēto decalhabit do
 min⁹ verticē filiaz syon a dñs nu
 dabit crinē ipsoz. **Et** licet dñs cō
 fringet capita inimicorū si tñ oēs
 dāpnabit q̄ sunt inimici s̄ q̄sdam
 ouertit ad p̄m̄az. **Q̄** dicit dñs]
 v̄ ab eterno disposuit [Lex] basā vū
 tam. v̄ de turpitudine viciorū a de
 cōfusione hui⁹ seculi cōuertā. **Bas**
 san em̄ turpitudō siue cōfusio inē
 pretaf. nec solū p̄ctōres ouertam
 s̄ etiā obstinatos a infideles. **Vñ**
 s̄ dicit [ouertā] illos etiā q̄ demer
 si sunt [in pfundū] maris. **hoc** ē in
 pfundū viciorū hui⁹ seculi qd̄ per
 maē sigē q̄ viciorū fluctib⁹ iquetū ē
Aug. Et ita eos ouertit. **Et** m̄
Aug. gual pes tu⁹ i sāguine]
 v̄ vt iphi q̄s ouertis licet in pfun
 dū maris onē im̄qtatis dep̄ssi fue
 rint. tñ in grā tua pficiāt vt fiant
 pes tu⁹ portātes te p̄ mūdū v̄to p̄
 dicaōis. **Et** pro noie tuo ducētes
 martiriū vs̄ ad sāguine. certēt eti
 am q̄s canes vocat tāq̄ p̄ suo dño
 latrātes. vñ subdit [lingua] canū
 tuoz. v̄ p̄dicatoz tuoz sumēt. **Ex**
 imimi **Col.** Quia sic dicit b̄tus
 cis] **Col. Greg. xx.** libro mo
 raliū **Lingua** canū ecce ex imicis

probit qm dñs de gentib⁹ ouerſis
 predicator⁹. **Hugo** Et nō fuit
 res fecit. **Hugo** ex eorum
 meritis ſi pura grā deinde abdit
 Lab ipſo. **Cassi.** Utq; dominus
 ſo. **Cassi.** amara mutat i
 dulcedmē. trifticiā vertit i gaudi
 um a egritudines detestabiles in
 ſa hū. **Hugo** Iſti at pedes et
 tem. **Hugo** canes dñi aīati
 ſunt ad martiriū qz dñi passiōne
 preceſſiſſe agnoſcūt vt ole quene
 dicit. **U**derunt per fidem Lin
 gressus tuos de⁹. Iq̄liter ingreſſus
 es hūc mundū in mag⁹ paup tate
 et q̄liter humiliatus occiſus exal
 tatus es i celum a glificatus. hos
 ingreſſus viderūt credēdo atq; eol
 dem put potuerūt imitando ſecuti
 ſunt. Et vt dñm ſaluatorē euidentē
 oñderet adiecit. Ingreſſus dei mei
 regis mei. De q̄ rege ſcriptū eſt in
 titulo crucis. **I**hs nazaren⁹ rex iu
 deoz. **Cassi.** Corpe tuo
 in ſancto. **Cassi.** in quo eāt
 plenitudo diuinitatis quā p̄hibi vi
 dere nō poterāt. ad hos ingreſſus
 inſinuādos. **P**reuenereunt princi
 pes. I. p̄mittiui p̄dicatores apli q̄
 bus ſup eccām datus ē p̄ncipat⁹
 annūciantes nouū t̄ſtamentū
 L. iuncti p̄fallentib⁹. I. v. deum per
 omnia tō opa laudantib⁹. In me
 dio iuueculaz. I. eccīaz p̄mittua
 rum q̄ tunc paſcebant lacte mira
 culoz. i. p̄ſaz diuo eccīaz. I. tym pa
 niſtriaz. I. v. agenciū p̄miam in car
 nis mortificacōne. **T**impanū ſit de
 corio mortui aīalis extento ſup li
 gnum. **I**pc ē cor p̄ n̄m in memo

ria crucis xp̄i v̄l in p̄mā mortifica
 tum. Totum qd̄ predidū eſt ab il
 lo loco deus ofringet capita inimi
 coz ſuoꝝ exponit ad trām h⁹ mō
Rico **L** Verūtamen de⁹ con
 fringet capita inimico
 rum ſuoꝝ. I. ſacerdotes a p̄ncipes
 iudeoz vt ſup̄ dictū eſt. **L** vertice ca
 pilli pambulanciū i delictis ſuis.
 v. ciuitate iheruſalez q̄ erat caput
 regni iudee. **V**ñ d̄i. **V**ertex capilli
 v. capilloſa qz p̄tē muros a turres
 eā circūbātes videbat iexpugna
 bilis ſic vertex capilloſus videtur
 fortis a tñ fuit deſtructa a incēſa
 a romānis p̄tē p̄tā iudeoz eaz in
 habitanciū. **M**odus at deſtructō
 nis eius ſubdit cū d̄i. **D**ixit dñs ex
 baſan. **A**d cui⁹ intellēm ſciendū
 qz iudea in q̄ metro polis eāt iheru
 ſalem ē ſita ex vna pte ſup iorda
 nē fluuiū iux̄ quā ē terra baſan
 ex libro numeri. **E**t ex alio latē ſu
 p mare mediterraneū. **V**eſpaſian⁹
 at miſſus a nerone otra iudeā ag
 gregauit ſibi exercitū ex vtroq; latē
 .ſ. p̄ trām baſan a p̄ mare. **E**t hoc
 eſt qd̄ d̄i. **D**ixit dñs q̄a ex ſima di
 ſpoſicōe facta ē deſtructio iudee in
 vlcionē mortis xp̄i ſic p̄dixerat
 ip̄e ſaluator. **L**u. xix. **E**x baſan. **L**co
 uertā in p̄fundū maris. **L** v. v̄tam
 exercitū otra iudeā ex pte t̄re baſan
 et ex pte maris. **L** vt intingat p̄s
 tu⁹ in ſāguine lingua canū tuozū
 ex inimicis ab ip̄o. **I** qz in deſtructi
 one iherl̄m tanta fuit occiſio iude
 oz qz pes abulancium tingebat
 in ſanguine et canes ſed̄m ſuum
 appetitū poterāt ab ip̄o ſāguine
 A.ij.

faciari. **A** principio enim bellivus ab
fine fuerit decem centum milia iudeo-
rum occisi ut dicit iosephus in libro
de iudaico bello. Causa autem tante oc-
cisionis subdit cum dicitur viderunt
ingressus tuos deus. Iudei enim vide-
rant pressum per terram eorum predicam-
do miracula faciendo. Et ideo magis
fuit puniendi tanquam excusationem sui
sceleris non habentes propter quod saluator
Jo. xv. dicit. Si opus non fecissem in
uis que nemo alius fecit patrum non
haberent. nunc autem viderunt et oderunt me
et patrem meum. et ibidem permittit. Si
non remissem et locutus es non fuissetis
patrum non haberent. nunc autem excusationem
non habet de patre suo. Ingressus dei
mei regis mei. In hoc psalmista
confitetur deitate christi et eius humani-
tate in qua descendit a deo et alijs regi-
bus. Quia est in seculo. et in celo empireo-
scis et angelis et spiritibus a se ipso.
Deinde ponit christiano- rum laudatio-
que precessit non ex zelovindicta sed
divine iusticie cum dicitur. Prevenere sunt.
Circa quod sciendum quod antequam venirent
ad destruendam iherusalem et terram. in
circuiter christiani ibidem existentes mo-
nitum angeli transierunt in regnum
agrippe quod erat confederatum roma-
nis. prout habetur in ecclesiastica histo-
ria et hoc est quod dicitur. Prevenere sunt princi-
pes. et apostoli alij principales inter
christianos quod sic dicitur est prevenere
sunt destructionem terre. inde recedendo et
ad regnum agrippe transiendo ubi
et alijs fidelibus insistebant divinis
laudibus. Deo subditur. iuxta psal-
lentibus in medio iuvenulorum tym-
pamistriarum. et virginum devotatis

quod a principio ecclesie alique virgines fu-
erunt deo consecrate sicut beata virgo
maria et plures alie virginis et mu-
lieres que hic noiant tympanistrie
quod cum apostolis insistebant divinis laudi-
bus. Et hoc modo beatus Augustinus. virgi-
nem mariam noiat tympanistria in
sermone de natiuitate ipsius dicens.
Audite igitur quemadmodum tympa-
nistria nostra cantauerit. ait enim. Ma-
gnificat anima mea dominum. propter hoc om-
nia bona opera. Hugo **desus be-**
nedicite deo. Creatori qui vos fecit
eum laudatis. Dominus. In quo nos de male-
dictioe redemit. vos in quo benedici-
te domini. Glo. Qui potati estis
no. De fontibus isra-
hel. et de doctrina apostolorum ut ab eo-
rum imitatione predicatis quos de
populo israel elegit ut eos faceret
fontes. Rico. A quibus tanquam a
tes. fontibus originata
est deuotio laudis in ecclesijs. Ubi
beniamini adolescentulus. In eccle-
sijs est paulus qui fuit de tribu be-
miamini sic ipse dicit ad romanos
xi. Qui tunc fuit adolescentulus qui
est fuit conuersus ad fidem. Unde
dicitur adu. vij. Et vestes de po-
fuerunt secus pedes adolescentis
qui vocabatur saulus. Vel dicitur
adolescentulus quia inter aposto-
los fuit nouissimus ad fidem voca-
tus. unde ipse dixit prima ad cho-
rinth. xv. Ego sum minimus apo-
stolorum qui factus est. In mentis
excessu. quia fuit raptus usque ad
tercium celum ut habetur. ij. ad cho-
rinth. xij. Principes iuda duces

et sic ad fidem conuertendam vt
habetur in gestis sancti filii stri.
Et predicti principes romani qui
vocati sunt fere propter suam crudeli-
tatem sunt etiam congregatio tau-
rorum. Hoc est copantur tauris do-
mesticis quod notat per hoc quod
subditur in vaccis populorum. Quia
tauri in domini non sunt sic congre-
gati cum vaccis hominum. Et ratio hu-
ius copationis est quod non solum co-
nabantur subvertere christianos per
tormenta tanquam fere sed etiam per blan-
dimenta tanquam tauri domestica per-
mittendo eis honores diuitias et fi-
milia dum tamen vellet recedere a fide
christiana vt patet in multis martiri-
gestis. Ideo subditur vt excludantur
a veritate et confessione fidei eos qui
probati sunt argento. Id est magis pro-
bati sunt in fide quam argentum in for-
nace. **D**issipa gentes que bella vo-
lunt. Iste gentes sunt romani qui per
bella totum orbem sibi subiugauerunt
veniet legatus ex egipto. Hoc
conuenienter potest exponi de phi-
lone qui cum suis sociis de alexan-
dria egipti fuit missus legatus ad
impatorem claudium. Et tunc intra-
xit familiaritate cum petro apostolo
rome existentia reuertens alexan-
driam ecclesiam sancti marci congre-
gatam honorauit et in libris suis
magnifice commendauit per scribitur
in libro illustri virorum. Lethi-
opia preueniet manus eius deo.
Ethiopia enim est iuxta egiptum ciui-
tas fuit conuersa ad christum quam egiptus
per beatum matheum apostolum qui veni-
ens ad istam puinciam baptiza-

uit regem et filium eius quem a mor-
te suscitauerat. et filiam eius euphi-
geniam virginem christo consecrauit.
et eam ducentis virginibus prefecit a
populum regis per maiori parte baptiza-
uit. vt habet in predicto libro illu-
strium virorum. Et hoc quod dicitur ethi-
opia preueniet. scilicet egiptum manus
eius. videlicet dare deo. per considerationem
fidei ad **Col.** Isti duo ver-
ipsum. **Col.** sus predicti
mistice potest exponi hoc modo. Incre-
pata feras ante **Cassio.** et super
dimis. **Cassio.** tos ho-
mines et **Hugo.** Qui vacua et
feroces. **Hugo.** Steriles sunt
ab omni ope bono et flectuntur ad
vicia ad modum arundinis. Etiam
congregatio taurorum. Et incepta
da. vide **Cassio.** heretici in domi-
licet. **Cassio.** ti qui erecta cer-
uice seducunt animas innocentes
et venena perfidie sue in felici perua-
sione expendunt in vaccis popu-
lorum. Vaccis populorum sunt mu-
lieres et innocentes persone que duci
si voluntate leuissime perfidie docto-
res tanquam tauros sequuntur. Viti-
tias vero istius increpationis sub-
ditur vt excludant eos. Id est verita-
te fidei qui probati sunt argento.
et quos caritas spiritualis de cordis
fordibus viciozum velut argentum
mundissimum ad anime puritatem vsque
perduxit. Dissipa gentes. et heretico-
cos predictos que bella volunt. Id est
qui attentionibus non ad profectum
anime tendunt sed vt pueris per
suasionibus captuent animas in-
nocentes hos aut hereticos dissipat

per tuos predicatorum de quibus
 seditur. veniet legatus ex egipto.]

Aug. uertentur homines ad fi-
 dem. p. egiptum signat mundum a par-
 te totum. Et hii conuersi p. christo
 legatione funguntur. Non ergo
 solum de israelitis unde apostoli
 sunt electi sed de ceteris gentibus
 etiam futuros predicatorum xpia-
 ne pacis hoc modo mystice prophetatum
 est. Sequitur. **Ethiopia** preueniet
 manus eius. **Gre.** xviii. libro mo-
 sel. deo. In xpm credendo. prius qm
 iudea credat se saluanda. offert
 omnipotenti domino gentilitas mi-
 gra peccatis. **Aug.** v. l. ethiopia
 casis. que p. te ne
 bras viciorum signat peccatores pre-
 ueniet manus eius. v. vindictam
 eius a hoc conuersione ad eum.

Hugo cupiens p. penitenti-
 am reconciliari deo.

Augusti vt sibi peccata di-
 mittantur ne pec-
 catores p. manendo puniantur. Qd
 etiam in alio psalmo dicit. preue-
 niamus faciem eius in confessione.
 sicut p. manus vindictam. ita per
 faciem reuelationis p. niam signat.
 que futura est in iudicio. q. ergo
 p. egiptum atq. ethiopia totum
 orbis gentes signauit continuo sub-
 iunxit. **Regna terre.** v. homines
 de omni natione terre. ceterate deo.
 ipse in deuote laudando. [psallite
 dno. bene opando ad honorem eius.]

Rico. Et ostendit quis sit iste
 deus a dominus cum sub

iunxit. **P**salite deo qui ascendit su-
 p. celum. celi. v. ab extremitate celi
 empirei quod est excelsum inter ce-
 los. ad orientem. hoc dicit q. xps
 ascendit in celum de monte oliueti
 vt habet. **adu.** Qui mons est in
 orientali parte iuxta iherusalem in
 qua completum fuit misterium re-
 p. cionis huius. **HUGO** a quom
 mane.

HUGO am ipse
 christus venturus est iudicare vi-
 uos a mortuos recte sub iudicium
 est. **E**cce. quasi dicit certum est
 et tpe q. ipse. dabit voca. sue vocis
 virtutis. quia **Gre.** dabit il-
 vt dicit.

Gre. li. virtute
 suscitandi corpora qm ad vocem eius
 resurgent mortui. Et ideo. dante glo-
 riaz deo. seruendo ei ad ipsius lau-
 dem et gloriam. sup. israel. v. po-
 pulum xpianum qui deum videt per
 fidei. magnificencia eius. v. largi-
 tas eius apparebit q. remunerabit
 ipsum supra condignum. la. virtus
 eius. apparebit in nubibus. ma-
 terialibus in quibus descendet ad
 iudicium. **Vnde math. xiiii.** Vide-
 bunt filium hominis venientem in
 nubibus celi virtute magna. vel
 virtus eius in nubibus. v. in apostol.
 et apostolicis viris qui assessores
 xpi erunt ad iudicandum orbem terrarum.

Aug. Non enim solus veniet ad
 iudicium sed cum senioribus po-
 puli quibus promissum est q. sedebunt sup.
 sedes. xii. iudicaturi qui etiam angelos
 iudicabunt. Deinde ne alius nubes
 intelligerent se aut ad iudicium. **M**
 rabitis deus in **Rico.** q. p. eos
 factis suis. **Rico.** fecit mira-
 A. iij.

bilia. cecis illuminando. leprosos
mūdando. mortuos suscitando. De
us israel. et populi xpiani viden
tis deum p fidem a spem in presenti
tempore.

Iero. It nō alius. da
Lipse. bit virtutē. pa
ciētiē. a fortitudinē. ad tolerādas
tēptationes dyaboli et passiones
mūdanas in pūti. et in futuro da
bit vir.

Hugo. Impassibili
tatem. tatis. a forti
tudinē immortalitatis. et hoc non
omnib⁹. Plēbi sue. Ipplo xpia
no qui eius mādatīs obsecūdae
a obditv⁹sq in finē huius vite et
p tātis bñficijs sit benedictus de⁹

Cassio. Qui omni ore semp
dicit benedicti vt sic
nunq̄ a beneficijs cessat. ita et bñ
dicoēs semp accipiat a q̄ ei fideliter
cū gratiarū adione ofitē bñdicit
dñm. sic fit vt brevis ista laudacō
totius vite tpe sub assiduitate sol
uatur. Cucietit copiosus p̄s. ingē
cum more fluuiorū. qui q̄nto pl⁹
terras occupāt tanto āpli⁹ agros
fecūbant. fluuius q̄ non ore s̄ ma
gis aurib⁹ hauriat. fluuius q̄ po
tet mētē nō corpe. puros sensus i
ebrians. et peccatis ebrics ad so
brietatē mētis abducēs. Oremus
er go dñz cui⁹ ciuitatē hui⁹ fluuij
impetus.

Iero. Quatinus nos a
letificat. moxē invitam.
a corrupcōe i inco corrupcōem demu
tare dignet vt sanctis ei⁹ ptiapes
fadi sempitēns in eū gratulacōni
b⁹ exultem⁹ xp̄; laudaturi i. f. l. A.

Psalm⁹. lxxviij.

**Aluum me
fac de⁹ quo**

Titulus In finem p

hīs q̄ omutabunt. C⁹ sēsus talē

Rico. p̄s iste fact⁹ a d⁹ p̄ha
q̄ in spū preuidit passi
onē xp̄i futurā dirigit nos in finez
s̄m chri.

Cassi. Qui in hoc p̄s
stūm. suaz narratu
rū ē passionē. ita vt ei⁹ vba a euā
gelica testatur auctoritas a de eo
ap̄ls sumere dōceatur exemplū.

Rico. Saluator em̄ Joh. xv.
dicit de seipso vt iplea
tur sermo q̄ in lege eoz script⁹ ē.

Quō odio habuerunt me ḡtis. Et
sic hoc qd̄ dī in hoc p̄s. Multiplica
ti sunt sup capillos capitis mei q̄
oderūt me ḡtis. dicit ad ipleū ad
lram de seipō. Similit ap̄ls paul⁹
ad rō. xi. allegat qd̄ habet in hoc
p̄s. Fiat mēsa eoz corā ipsis i la
queū ad lāz dicitū est de iudis ex
ecatis eo q̄ p̄secuti sunt xp̄m. et
iēm. Jo. ij. scabie q̄ auz xp̄s facto
flagello de funiculis cieisset emē
tes a vendentes de tēplo. recordati
sūt discipuli ei⁹. q̄ scriptū ē de eo
in hoc p̄s. Zelus domus tue come
dit me.

Aug. Dicit de h⁹ p̄s q̄
Vā et. loquit xp̄s oi
no dubitare non p̄mittimur. Dic
em̄ sunt exp̄st a vba q̄ in ei⁹ passio
ne opleta sūt. L. Dedit mēscā meā
fela m̄ fiti mea potauerūt me aceto

Cassio. Est em̄ iste p̄s eoz
q̄ lac⁹ de xp̄i passiōe
agūz quā passionē xp̄s sustinuit

pro hijs q̄ omutabunt Ista com
mutacio s̄igt̄ p̄p̄os xp̄ianos qui
retr̄is hoīs p̄uitate deponita noue
regnacōis sunt munere omutati.

Pro hijs at̄ q̄ dicit̄ est̄ intelligen
duz est q̄ reuera passio d̄m̄ p̄ cun
ctis fidelibus facta monstratur.

Hugo qm̄ p̄ ipsam omutā
tur de culpa origina
lis peccati ad grām. de morte ad vi
tam. de mundo ad celum.

Cassi. x̄ps̄ ḡ ostitutus in pas
sione adiūta sibi voce
fidelium in forma serui petit a p̄re li
bera a penis dicens.

S Aluum me fac **Nicola**
de? pater.

a penis iminentib? Cām sue peticio
nis subiūgit dices qm̄ intrauerūt
aque vs̄ ad animā meā. Per aqs̄
intelligunt̄ p̄secucōes seu p̄sequē
tes sc̄dm̄ qd̄ dicit̄. p̄sa. viii. Abdu
cet d̄ns sup̄ eos aqs̄ fortes a mul
tas regē assucioz. Et id̄ hoc l̄ra p̄t
intelligi de xp̄o capite q̄ p̄secucio
nes iudeoz intrauerūt vs̄q̄ ad ani
mam eius v̄ vs̄ ad sepacōem ani
me a cor̄e.

Hugo v̄ p̄t esse
v̄p̄ xp̄iam
sc̄dm̄ sensū moralez q̄ postulat sal
uai qm̄ aque tēptacionū intraue
rūt v̄ puenerūt p̄ delectacionez vs̄
ad animā v̄ vs̄q̄ ad consensū ei?

Hugo Infusus sum in li
mo profundo. v̄ in
mundo turpi a tenaci nā mūdus
limosus ē p̄ luxuriā. a tenax p̄ aua
ritiā. a sic est v̄p̄ xp̄iam penitētis.

Nico. Infusus sum in limo
profundo. Hoc etiam

p̄t̄ intelligi de xp̄o capite rōne s̄. a
sepulture q̄ positus fuit in terram
Let nō est substātia. v̄ v̄tus substi
tendi natural̄ in corpe mee mor
tuo sepulto. Moralit̄ Let nō ē s̄ba.
vicia em̄ ex n̄a volūtate habem?
que nō sūt s̄ba q̄ p̄ctm̄ nichil est
Sequit̄ v̄p̄
chūti.

Nicolaus.

Ueni in altitudinem maris. Id
est in profundum p̄secucōis que
nomine aquaz designat̄ vt supra
dictum est. quelitet at̄ cōgregacō
aquaz mare vocat̄ in hebreo. Let
tempestas dimersit me. v̄ acerbi
tas passiomis ex q̄ obijt in cruce.

Hugo Multi etiā v̄munt i
altitudinem maris
hoc est in aliquā dignitatem secu
li a tempestas causacōa curarum
que mouetur vento inanis glorie
submer.

Nico Laboraui
git eos. **Nico** predicando et
ēdarguēdo iudeis peccata sua. da
mans. In cruce quando emisit spi
ritū vt habetur Mat̄h. xxvii. Lau
ce facte sunt fauces mee. Rauceo
enim causatur ex deficcacōne hu
morum in faucibus et arterijs v̄
venis p̄ quas exit e intrat aer. a
pulmone. christus autē passione
m̄ltos humores emisit de suo cor
pore vt p̄t̄ in sanguine et sudore
in flagellatione in corone spinee
imposicione. in maunum a peduz
transhione. defecerūt oculi mei.
s̄ corporales quoniam in morte
extincti fuerunt. dum spero in de
um meū. q̄ certitudinalit̄ expecta
bat gloriā sui corpis i resurrecōe

que facta est diuina virtute. Dem
de christus homo plangit aduere
sanctium multiplicacionem dicens.
Multiplicati sunt inimici mei
iudei. Super capillos capitis mei.
Modus est loquendi ad designa
dum magna aduersario eum multi
tudine. Qui oderunt me gratis. Idem
sine causa cum contrario deberent eum
diligere propter bona que fecerunt eis
veritate docendo. sanitate donando.
et sic de alijs. propter quod dixit eis **Jo.**
1. Multa bonorum opera omnidivolis a parte
meo propter quod opus vultis me
iterficere. Isti autem odientes christum
fuerunt multiplicati quia pharisei pri
mo coneeperunt contra eum odium. sed
scribae et sacerdotes et ultimo
populus a sacerdotibus deceptus pro
pter quod petiunt liberaconem barra
be et christi crucifixi onem ut habeat
Mar. Aug. Accipiant membra vo
ci. xv. **Aug.** et hanc discant odio
gratis haberi. quod fiet ut odit te
mundus gratis. Si nichil cuius no
ceas et sic odio habeatis.

Rico Confortati sunt qui perse
cuti sunt me inimici mei
iuste. quia herodes et pilatus presu
erunt eis fauore. Herodes enim illustrit
eum et spreuit. **Luc. xxiiij.** Et pilatus
in fauore iudeorum debet suam ini
quam contra christum. que non rapui
tunc exoluere. **Hugo** Ac si di
bam. **Hugo** rapuit et furtum fecit ego pro eo su
spensus. **Rico.** Sic christus dicit se
sum. **Rico.** pena exoluisset
pro peccatis humani generis que non con
traxerat. **O** Deus tu scis insipiecia

am mea. **Hoc** non intelligit de perso
na christi in qua nulla fuit insipiecia sed
omnibus sapia sed sicut passionem me
broz suoz dicit suam ut habeat ad.
ix. Saule saule quod me persequearis **Et**
zacharie. ij. Qui tangit vos tangit
pupillam oculi mei. **Et hoc** propter con
nexionem capitis ad membra. Sic in
insipiecia membrorum suorum. a delicta
dicit esse sua quia propter ipsas penas porta
uit et satisfecit. Sicut homo satisfaci
ens pro delicto alterius facit quod a mo
dus delictum esse suum sicut a comite dicit.
Onus muli vel cameli quia illud
onus dicit suum solum ad portandum
et non quantum ad passionem a domi
nium. et bene dicit. **Et delicta mea**
a te non sunt abscondita. quia delicta
eorum qui ea absconderunt nolentes
ea deserre et confiteri illa non facit
christus sua pro eis satisfaciendo
sed solum delicta eorum qui vere
contriti confitentur. Sequitur.

Hugo Non erubescant in
me. **S**cliet moietate
et non resurgente. **Qui** expectant
te domine. **Venturum** ad inferos
et postea resurrendum.

Hugo Loquitur pro sanctis
patribus in limbo
salutem christi expectantibus cum
magno desiderio. **Et** ideo nisi ad eos
descendisset christus esset eis confu
sio et maxime prophetis ibidem
existentibus qui talia dixerunt ven
tura. **Rec** orat sic christus quasi
nescius futurorum sed ut osten
dat in se veritatem humane nature
in qua minor est pater. **Calliodorus.**

Abdidit q̄l domine virtutum. In quo ostendit impossibile nihil eē omnipotentie ipsius. Nam quid̄ tūtibus imp̄at non est quod nō pro sua voluntate perficiat.

HUGO Consequenter orat pro aristol̄ ceteris q̄ fidelibus dicens. Nō confundātur sup̄ me. Moriēte quod quidē esset si non resurgerem qui queēt te bonis operibus o. Deus israhel. Id est populi christiani vidētis te p̄fitem ac. **Jerō.** Non euacuet̄ si bicat. spes credentiū de mea passione sed cognoscāt q̄a voluntatem tuā; facere veni sicut.

Sequitur. quoniam propter te. **Rico.** O deus pater id est p̄p̄ter voluntatem tuam. sustinui opprobriū; quia iudei vocabant me demoniaum. **Joh̄. viij.** Et etiam cum tenerent eū vinctum plures dicebant contra eū; falsum testimonium. **Math. xxvi.** Et operuit confusio faciem meam quia velantes faciem eius paucabant eum dicentes. propheta; a nobis christe quis est qui te percussit reputantes eū falsum propheta;.

Luce. Augul. Nihil magnū; est quod dicitur. sustinui opprobriū; sed quod dicitur. propter te sustinui. Si enim sustines quia peccasti propter te sustines non propter deū. Ruc enim gloria vobis est ait petrus si peccantes punimini et suffertis. Si enim sustines quia mandatu; dei seruasti vere propter deū; sustines et merces tua manet in eter-

num quia propter deū; si si tui si opprobrium. Ideo enim ille prior sustinuit ut nos sustinere disceremus. Porro si ille qui omnino nō peccauerat dicitur est peccator; dicitur est iniquus dicitur est belse bub. dicitur ē isanus. tu serue de dignaris audire pro meritis tuis quod dominus audiuit nullis meritis suis. Ille venit ut tibi preberet patientie exemplum. Sequitur.

Nicola. Extraneus factus sum fratribus meis id est iudeis quos vocat fratres eo quod iudeus erat. et pegrinus filius matris mee et eisdem iudeis qui sunt filij synagoge quam matrem suā vocat. et est eiusdem sententie repetitio ad maiorem expressionem.

HUGO. Deinde ostendit quare Ihesus sustinebat videlicet propter eccliam dei construendam vñ dicitur zelus domus tue et amor de ecclia construenda. comedit me et me totum sibi redicauit. que zelus ostendit xps maxime quoniam de domo deiecit negociatores. **Jo. ij.** dicit. Nolite facere domum patris mei domum negociationis

Rico. et opprobria exprobrata cum tibi. Miracula enim xpi attribuebant iudei virtutibus demonia. **Mat. xij.** dicentes. Non eijcit demonia nisi in belse bub p̄ncipe demonia; que tñ fiebant virtute totius trinitatis et sic exprobrabant patri. ceci derunt sup̄ me. quia propter huiusmodi miracula et precipue propter miraculum resuscitationis lazari apud multos divulgatum iudei quesierunt occasionem mortis

christi dicentes. **Johannis . xv .**
Quid facimus quia hic homo multa signa facit et hoc est quod dicitur. ceciderunt super me ad me obruendum in morte.

HUGO Sicut in morte. **HUGO** pius dominus mansuetudinem suam commendat dicens. et operui in ieiunio animam meam et vitam meam. christus enim ieiunauit xl. diebus et xl. noctibus. **Mat. iiii. Vt** operui et humiliavi in ieiunio hoc est in macie et tristitia naturali animam meam et vitam meam et factum est in opprobrium michi. Quanto enim erat humilior tanto apud reprobos despectior apud.

Cas. Vel christus parebat. **Cas.** dicit se ieiunasse se quod hominum fide quam valde esuriebat non poterat inuenire et ob hoc dixit. operui animam meam quasi pallio tristitie circumdedit et factus est in opprobrium michi. Sempiterni malis opprobria sunt quod eorum sceleribus non acquiescunt dum illis studiose detrahunt quibus nulla societate iunguntur. Testant enim ista opprobria a lapa flagella et sputa que dominus saluator ab insana plebe pressus est in maxima humilitate. et posuit vestimentum meum cilicium.

Rico. Doctores nostri contra dicunt quod per cilicium hic intelligitur fletus christi in suscitacione lazari eo quod antiquitus flentes mortuum induebant cilicium. Sed in videtur quod conuenienter per cilicium potest intelligi asperitas vestium christi. Cum enim reprobaueit molliciem vestium. **Mat. xi. dicens.** Ecce que mollicibus vestiunt in domibus regum sunt

fatis apparent quod asperis vestibus utebantur. quod ipse cepit facere et docere adu. et **Jo. xix.** dicit quod eius tunica erat inconfutilis desuper et exta partem totum. Et hoc modo sunt vestes cilicinea aspere. et factus super illis in partem totam. Hoc est in derisum quod de eo dicebant **Mat. vi.** Ecce homo vorax et potator vini publicanus et peccator. **Aug.** Parabola est eius.

Rico. et principes sacerdotum qui eum iudicauerunt reum mortis. **Marci. xiiij.** Et isti uentur sedentes in porta duplici de causa tunc quod sedebant prope portam templi. tunc quod preceptum erat de uteronomio. **xvi.** Iudices constitues in omnibus portis tuis. et in me psallebant et de me cantabant derisorie. qui bibeant vinum. Scribitur enim in libello quodam hebraico qui intulatur condemnatus iudicio quod propter verba salomonis **proverbiorum. xxxi.** Date sicram id est potum inebriantium meretricibus et vinum hijs qui amaro animo sunt. sapientes iudeorum ordinauerunt quod dampnatis ad mortem daretur plenus cyphus de vino fortiter magis hilariter sustinerent mortem et illud vinum fuit acceptum pro christo a duobus latronibus cum eo crucifigendis. Sed iudei illud vinum acceperunt et biberunt cum derisione christi. Et propter talem derisionem dicitur hic in me. id est est de me psallebant qui bibeant

vinum. Et laus vni
nunc habetur in
pari et poim q
moy de re m
de fuerit cantone
nony sacro num
curauit tan q
lone regnat et no
cypilone cantab
Et id b. In me psal
int tot scabalis ob
tantas tribulatio
quid in apibus m
Hugo. ad in die
regul dicit. Luc. xii
no est. In die regu
Aug. In me mola
Aug. agas no
iactant opre vna
cum a quo iactant
dicit in car. Col
bit xps q ex vna
to q tpe m hanc
tunc in tempore
aple. in uenit dicit
tpe accepto vna
tu. **Callio.** In
tu. **Callio.** In
tem mundo m re
m dicit. ondit a salu
cui mo yuenit de
ens in multa tunc
in multitudine mie
ne quaz ydmi pot
vel labores. No e
fuit q tam regna
reandi me m uenit
Rico. q. p. m. llo.

vinum. Et loco vini posuerunt acetum ut habetur infra. Aliter etiam potest exponi quod de crucifixione christi tanquam de re insolita notabiliter facte fuerit cantilene derisorie in fauore; sacerdotum qui mortem eius procurauerunt tanquam de falso prophetarum lente regnare et non potest que uic cantilene cantabant per tabernas. Et ideo dicitur In me psallebatur etc. Sed in tot scandala et obprobria inter tantas tribulationes et persecutiones quid tu agebas miserrime ihesu.

Hugo. Ego uero orationem meam ad te domine. supple dixerigo uel dixerit. Luc. xxiii. b. patet igitur nosce etc. Illi dirigebatur ille orabat

Aug. Quia enim maledicis et quod iactant opprobria et quod corrigas eum a quo iactant non inuenis. nec tibi restat nisi orare. Cosequentur omnibus christus quod exaudiri debet eius orationem eo quod tempus reconciliationis est. unde dicitur. tempus beneplaciti dei. De quo tempore apostolus commemorat dicens. Ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutaris.

Cassio. Quia incarnationis sue beneficii perdidit terram mundum repauit. tempus quod est inuita; salutem. sed hoc tempus quo modo uenit de cetero exponit dicens. in multitudinem misericordie tue. Nam si multitudines misericordie non fuissent nequaquam redimi possumus obnoxii reuel debitorum. Non enim pro uia misericordie fuit quod tam ingencia peccata superauit exaudi me in ueritate salutis tue.

Nico. Quia promissio est in ueritate.

Terco. Orat ergo christus ut post eius mortem resurrectionis ueritas approbetur unde adhuc subdit

Nicola. Sipe me de luto ut non in figar Superius autem dixit christus se in figuram in limo eo quod mortuus fuit et sepultus in sepulchro intra terram. hic autem petit ut non infigatur id est quod non diu remaneat in sepulchro et hoc fiat pro sue resurrectionis accelerationem. Litera me ab his qui oderunt me et a iudeis a quorum potestate fuit. liberat totaliter in sua resurrectione. et de profundis aquarum et persecutionum ut supra dictum est ab quarum profundum homo deducit quando occidit et in hoc petit suam resurrectionem ut prius patitur uerbatur solet fieri in talibus orationibus. Et ideo adhuc subditur Non me demergat tempestas aqua. Supra dixit et tempestas dimersit me eo quod mortuus fuit in cruce quod ergo hic dicitur non me demergat tempestas aque. Sensus est. me pro mortem dimersit non diu teneat in morte. neque absorbeat me profundum id est corpus meum intra sepulchrum non putrefiat seu corrumptur nec a uermibus corrosum absorbeat. neque uigat super me puteus os suum. In hebreo habetur non obturet super me puteus os suum. Et dicitur hic puteus limbus inferni ad quem descendit anima christi ad extrahendam fidem presens ibi detentos secundum illud zacharie. ix. Tu quoque in sanguine testamenti tui eduxisti uictos de lacu qui

non erat aqua. Sic igitur petit xps
vel potius dñs in psona xpi q̄ aia
ipſius cito de inferno redeat ab cor
pus a q̄ resurrectio cōpleatur ita
q̄ corpus nullam corruptionem
seu putrefactionem patiat quod
et factum fuit sicut supra dictum
est ps̄. xv. **P**otest iste versicul⁹ eē
v̄x̄ a oratio fidelis dicentis.

Mico. Et n̄ demergat me tem
pestas aque v̄ tēptaci
onis p̄ consensum. neq̄ absorbe
at me p̄fundū p̄ p̄tōz exercitiū
ne cadam in desp̄cōem vel obsti
naciā. de qua dicit p̄verb. xvij.
peccator cū in profundum maloz
venerit cōtempnit. neq̄ v̄rgeat v̄
ne me stringat vel claudat super
me puteus inferni os suum. :

Castio. In quo putro v̄rē i
cibunt p̄tōres quā
do se a viciosa voluptate n̄ abstra
hunt: v̄rgetq̄ sup̄ eos os suum cō
cludi cū vsq̄ ad temp⁹ mortis sue
in pessima voluntate p̄sistunt.

Aug. Quī fateē se peccasse pu
teus non claudit sup̄ eū
os suum q̄ extra puteū prave cō
suetudinīs erit p̄ confessionē. Quī
vero dicit. Quid male feci factus ē
defensor peccati sui a iam puteus
claudit sup̄ eum os suum qm̄ amī
sa confessionē non erit locus mīe.
Si vis vt deus sit tuus liberator tu
esto peccatorz tuoz accusator. Se
quē v̄x̄ xpi. exaudi me domine.

Nicola. Die cōsequenter ab
diciōnis sue accipit ex p̄te pprie
tatis diuīte cuius pprietas ē mīa

et benignitas **Cas.** exaudi me
v̄n dicit.

am benigna est mīa tua. semp̄ ad
benefaciendū a exaudiendū p̄ta
q̄n̄ pie petitur a ei deuote supplica
tur. **N**āc vero benignitate expōnit
cum subiungit. **S**ed m̄ m̄titudmē
miseracionū tuarum respice i me.]
Ad ipsam semp̄ redit quā debiti
bus et miseris scit patronam cui
omnia p̄tā cedunt q̄uis numero
fissima cōprobenatur. **E**t intūere q̄
vbi pietas postulat semp̄ hō re
spici dī. nā si p̄tā soluz respiciat
nos sine dubitacōe cōtempnat.

Mico. **A**t ne auertas faci
em tuā a puero tuo.]
xps dicit puer tanq̄ seru⁹ valde
obediens. sicut mos ē sacre scrip
ture. **V**n̄ actu. iij. Cōueniunt in
ciuitate ista adūsus sc̄m̄ puerum
ibm̄ quē vn̄xisti herodes pylatus
ac. **S**upplicat ergo patri ne auer
tat faciem suā a se. orationem su
am repellēdo. a loquitur de deo ad
modum hominis quī auertit faci
em suā quando non vult exau
diri de p̄tōez petētis **C**ām q̄re pe
tit exaudiri subiungit dicit. qm̄
tribulor. **E**t ideo instanter peto ex
audiri. **V**elociter exaudi me.]

Iero. **V**t cito r̄sumam spiritū
quē in tuis manib⁹ cōmē
daui. **I**ntende anime mee.]

Mico. **V** vite mee cor patiet
litera eam. **R**esuscitan
do a morte. **P**ropter inimicos me
os. **V** p̄pter iudeos. **L**eripe me.] **Q**d
dupliciter expōnit vno mō de iude
is obstinatis vt p̄ resurrectione;

christi confundantur. **A**lio modo
 de conuertendis vt audita christi
 resurrectione conuertantur sicut
 legitur **Actuum .ii.** q. predicante
 petro christi resurrectionem mul-
 ti conuersi sunt ad fidem. Et subdi-
 tur ibide. et apposite sunt illa die
 anime circie tria milia. **CV** scis
 imperiu meū. mibi illatu in ve-
 bis iniurijs vt patet per p̄dicta
 La confusionem meā. qz captus su
 ab modum latromis. et reuerenci-
 am meā. et reuerenciā meā nam
 irreuerens dicitur inuerecundus.
Propter qd in translatōe hebrai-
 ca dicitur ignominia meā. s. in spu-
 tis et in collaphis a iudeis mibi il-
 latis. **I**n conspectu tuo sunt oēs
 qui tribulant me. Iuvides malici-
 am eoz et proliitate tua potes eos
 punire. **I**nperiu expectauit cor me-
 um a miseria. qz post collaphos
 et sputa ei a iudeis illata fuit a mi-
 litibus p̄sidijs illusus et crudeliter
 occisus. **E**t sustinuit solus. qui
 sicut. et mecum. **C**ōtristare et nō in-
 ueni. **H**oc videt falsum qz aposto-
 li in morte xpi simul cōtristati sūt
 scdm qd dixerat eis. **Jo. xvi.** Amē
 dico vobis plorabitis et flebitis
 vos. Dicendū ē qz loquitur h scd;
 cōmvsūm q null⁹ dicit adē vbi
 pauci sunt opatiue. sic dicit null⁹
 est in eccā vel in foro. qz pauci sūt
 ibi scdm q deberent vel osueuerūt
 esse. ita in morte xpi pauci fuerūt
 cōtristati. cū tñ omnes debuissent
 ei cōpati cui videbant opati in sen-
 sibilita qz in morte xpi sol obscura-
 tus est. et terra mota est et petre scis

selet q̄ consolaret a non inueni
 quasi. **I**ero. Nullus de t̄ra ml
 dicat. **I**ero. titudine iniquoz
 aut cōpassus est doloribus meis
 aut existit cōn-
 solator.

Rico. Etia; pe-
 solator. **R**ico. tr⁹ q̄ de-
 buit me cōsolari in p̄ncia mea t z
 me negauit. **E**t dederunt in escā
 meā fel. sicut dicitur **Mat. xxvii.**
Et dederunt ei vinum bibere cū fel-
 le mixtum. Et quia fel erat de natu-
 ra sua magis comestibile q̄ pota-
 bile. **J**ō nominat ipsum fel in h^o
 loco escā. et in siti mea potauerūt
 me aceto. **J**ot habet. **J**ob. xix. Cuz
 ergo accepisset acetum dixit. **C**ō-
 summatū **Aug⁹** fel a aceto
 est.

Aug⁹ adhuc offe-
 rūt x̄o qui male viuendo scanda-
 lū in se h̄t. **A**mus enim pecca-
 uerunt iudei crucifigentes xpm in
 terra ambulantem q̄ q̄ ipsum cō-
 tempnunt in celo regnātem. Et qz
 iudei malam escam dederunt i esca
 puniā sunt. **V**nde sequitur.

Rico. **E**t mensa eorum
 coram ipsis in laque-
 um. **Q**uando em; iherusalem fuit
 obsessa a romans iudei illic cōue-
 nerant ad celebrandum comūi-
 um paschale quod non poterat
 fieri extra iherusalem et sic fuerūt
 illaqueati quia a romans fuerūt
 in illa obsidione circumdusi sicut
 aues in laqueo. **E**t in tribu cōs.
 s. penarum debitaz propter mor-
 tem christi quia passi sunt fame;
 i illa obsidione i tñ q muliēs co-
 medēt pueros suos et exsequētū
 passi sūt mortis pestilēciā vt dicit

ioseph⁹ i libro de iudaico bello. Et
in scandalum. Ieriaz tunc facti sunt
quia ciuitate capta vendebantur
octoginta milia iudeoz. viz trigi
ta p vno denario. exceptis illis q̄ sa
me a gladio pierunt. **O**bscuren
tur oculi eoz ne videant. q̄ iudei
qui no fuerunt mortui sunt p totuz
orbem dispersi a i sua infidelitate ex
cecati. Et dorsum eoz semp incur
ua. vt romanis seruiant semp.

Iero aut sub onere legis qua
scdm lraꝝ nemo ferre po
tuit. **D**os duos vsiculos allegat
apostolus ad ro. xi. de excecacione
iudeoz. fiat mensa eorum

Hugo Sacra scriptura me
sa dicitur vbi metes
fidelium reficiuntur. **V**nde ps Pa
rausti in conspectu meo mensa. **H**ec
mensa dicitur iudeoz quia lex da
ta fuit eis a hec facta est eis. In la
queum. p erroneam intelligenci
am. Et in retributionem. Illos in
multas contrarietates implicado
Et in scandalum. v in causa qua
re scandalizantur. Obscurent ocu
li. cordis. eoz ne videant. verita
te. v ne intelligant diuinitatem sb
humanitate latentem. Et dorsum
eoz. v affectionem eoz que debet
hoiem erigere sicut spina dorsu. lē
p in curua. **C**assio hoc illis
ad terrena. **C**assio. euenit q̄
nimis delictoru p̄dere p̄guati cer
uice sua in terra cernui. v idmati in
curuant. **N**ā dorsum dictum est q̄si
descendens dorsum. Et hoc qd dicit
semp. sigt impios qui nulla satis
factione conuersi sunt. Deinde imp

catuz eis captiuitatem facta; a ro
manis. **R**ico. Effunde super
dicens. **R**ico. eos iram tua;]
v effectuz ire tue. Et furor ire tue]
v rigor iusticie tue. **C**ōprehendat
eos.] qd factum ē in destrudōe eo
ruz p romanos facta. **E**rat habi
taco eoz deserta.] q̄ rōm destruxe
runt ciuitates eoz a loca. Et in ta
bernaculis eoz nō sit q̄ i habitet.]
q̄ totalit fuerūt expulsi de iuda.
et iherusalem funditus euerſa ē a
fca q̄i aceru⁹ lapidū. **E**t hec cōple
ta fuerūt sub titō a respasiano im
patoribus romanoz. **E**t hui⁹ pu
nicōis cā subdit.] qm̄ que; tu p̄cul
sisti.] s. xpm̄ p̄secuti sunt occidēdo
eū. Dicit em̄ apostolus ad rō viij.
de deo patre q̄ p̄prio filio suo non
p̄cepit sed p nobis omnib⁹ tradi
dit illū a sic eū p̄cussit q̄ percussio
nibus iudeoz ip̄sū expo fuit. **H**oc
tū fuit ex maxima caritate scdm
q̄ dicit. **I**o. iij. **S**ic deus dilexit mū
dum vt filiū suū vni genitū daret
sed iudei p̄secuti sunt.] eum ex iū
dia et iniquitate p̄pter quod puniti
fuerūt. Et sup dolorem vulnerum
meozum addiderūt.] q̄ non soluz
p̄secuti sunt xpm̄ ad mortem in p
pria p̄sona sed etiam in membris
eius. **S**tephanuz lapidando. ia co
bum occidendo. alios incarceratione
et flagellando vt patet in actibus
apostolorū. **E**t q̄ ipsi opposuerūt
dolorem sup dolorem etiā. **A**p
pone iniquitatem sup iniquitate;
eorum.] v p̄mittere vt euant de iniqui
tate ad iniquitatem. **I**psi enim su
per peccatoruz commissionem ap

posuerunt obstinationem. Ideo sibi
dicitur ut non intrent in iusticiam tuam
revertendo de culpa ad gratiam

Call. ne participes fiant christi

in illo regno iusticie
in celo ubi remunerat sanctos suos

Deleant de libro viuētū per
eteriā da

Aug. fratres non
mnationē

hic accipe de
lem⁹ q̄ quenq̄ de⁹ scribit in libro
vite vt deleat illum. si libri noie p̄
destinatio dei accipit. q̄ sic hxc q̄d
in libro scriptū est: fixuz manet. sic
incommutabile est q̄cqd a deo pre
destinat. Quō ḡ dicit. deleant si hij
q̄ scripti sūt deleri non p̄nt. S; hoc
dēm ē fm̄ spem illoꝝ q̄ ipsi se scri
ptos pu

Call. Ibi ei q̄d scribit
tabant

de lei nō p̄t q̄ to
tū in p̄destinatione solidatum ē a
nll's euent⁹ mutare poterit q̄d illa
p̄uidencia sup̄na de creuit. Sequit̄
[a cū iustis nō scribant.] Idē ip̄e
locuōis mod⁹ ē vt scribē dicat de
um q̄d est in illa iudicatione factu
rus sicut in euangelio dicit **Luc. ix.**
Gaudete q̄ noīa v̄ra scripta sūt in
celis. Hoc em̄ accidere negat eis q̄
nō sūt: sicut titul⁹ ait: pijs satisfi
ctiomib⁹ commutati. Postq̄m iu
deis q̄ fuerāt em̄fura p̄phetica p̄di
catione cōpetentē optauit. Sequit̄
v̄p̄ cristi de sua

Al. paup̄ ina
tus: paup̄ uersat⁹: paup̄ mortu
us: in cruce nudus. a in alieno se
pulcro posit⁹ [a dolens] q̄ dolor i
cristi passione fuit maxim⁹ [salus
tua de⁹ suscepit me] resuscitādo me
a morte. Deinde scā eccā gr̄as agit

.d. **Laudato** nomē dei cū cātico
[a cū ymnica exultatione lauda
to nomē dñi corde a ore] et magni
ficato eū i laude. Nō ē intelligēdū
q̄ ex hūana laude aliq̄d deo accre
scat: si ipsis laudatib⁹

Et place
bit deo [supple sacrificiū laudis di
ui

Call. [sup vitulū nouelluz
ne. **Call.** cornua p̄ducētez a vn
gulas.] In veteri em̄ lege mos fuit
vt p̄ peccatis offererēt vitulus no
uellus a vitul⁹ vnius anni. Quasi
ergo dicat. multo acceptior ē laus
puro corde fusa deo q̄ p̄t peccidū
placere ma

Rico. Et hoc ē q̄d
ctatio

predixit sal
uator: **Io. iiii.** Venit hora a nunc ē
q̄n veri adoratores adorabūt pa
tre in spū a veritate. **U**deat pau
peres [a cristiani q̄ in p̄mitua ec
clesia fuerunt

Cal. [Et letent̄]
paupes.

q̄ iam nō in
solis facultatib⁹ vt olim oblatio
posita est sed in mētis aff̄edu a de
uotione vbi et paup̄ potest esse di
tissimus [querite deū] in fide a cari
tate [a viuet anima v̄ra] vita am
me deus est. **I**llud p̄prie viuere dici
mus quod in beatitudinis iocundi
tate consistit. Et se cure querite eū
[quomā exaudiuit paupes dñs] [Pa
uperes sunt christiani q̄ mūdi
istius diuicias a voluptates despici
unt. a eligunt indigentā humana
rū reū vt spiritualib⁹ epulis far
ciant̄ [a vinctos suos non desperit]
a omnes qui eius legibus a man
datis vincti sūt. Ipsos em̄ liberat
a laqueis carnalibus quos suis re
gulis cōnexos agnouerit

Rico

B

Vel vinctos et sanctos patres in limbo detentos non desperit: ipsos secum educendo. Propter quod promissa beneficii que deus fecit humano generi. **L**audet illum celi et terra. et ciues celestes et homines in terra habitantes. mare et omnia reptilia in eis. non quod talia irrationabilia laudent deum proprie: sed quod sunt hominibus materia laudis diuine qui eum laudant ex suis creaturis. Quare laudent. **L**iquidem deus saluam faciet syon. **H**oc exponit dupliciter. **V**no modo de ecclesia militante que per syon intelligitur quod interpretatur **Cass.** quoniam in solatate speculatio. **Cass.** ecclesia respicitur deus in quem corda fidelium diriguntur. et edificabuntur ciuitates iude. **I**us christi que sunt. **Quia** alij autem de tribu iuda. **Ri.** postoli alijque discipuli de monte syon missi sunt ad predicandum per orbem: vniuersum ubi per eos ordinatae sunt ecclesie que dicuntur ciuitates. eo quod ciuitas est ciuium vnitas. **I**bi autem vniebantur fideles in fide et caritate. **L**iquidem inhabitabunt ibi fideles. **Cass.** ubi stant membra christi. **Cass.** tis puritate versantur. **L**et hereditate acquirunt eas. **Ri.** quod de ceteris promissis alij que sunt hereditarie succedunt eis. **Cass.** Vel in hereditate acquirunt eas que sunt ad iherosolimam illam eternam domini misericordie pueniunt. **Ri.** **E**t semen seruorum eius. **I**dem est imitatores fidei apostolorum et discipulorum christi. possidebit eas. **I**vi delicta ecclesiarum per orbem terrarum diffusam. **L**et que diligunt nomen eius. **I**erusalem in caritate. **L**iquidem inhabitabunt in ea. **I**n numero et merito quod sola caritas diuidit

inter filios regni et probationis. **A**lio modo exponitur de ecclesia triumphante que syon appellatur. **V**nde ad hebr. xi. **A**cessistis ad syon montem et ciuitatem dei uiuentis iherosolimam celestem. **H**anc autem syon celestem deus saluam facit quoniam per homines illuc ascendentes angelorum ruinam reparauit. et edificabuntur ciuitates iude et christi. **E**t possunt dici he ciuitates diuersorum angelorum ordines que tunc **Iero** quando anime edificabuntur. **Iero** me sanctorum in templum sanctum tanquam viuipedes deferuntur. et inhabitabunt ibi uiuantes sancti. **nico** et hereditate illuc assumpti. **nico** te acquirunt eam. **H**ugo ut habeant illam beatitudinem regni celestis in perpetua possessione. et semen seruorum eius. **Rycol.** et fideles discipulorum christi imitatores. possidebunt eam. eterna litera absque amissione. **H**ugo **E**t qui diligunt nomen eius et habentes fidem per dilectionem operantur. habitabunt. **nico** **I**n qua est perfecta in eam. **cal.** caltas. vna uox letantium. **vnus** **cal.** **A**udiuimus arduum cordium. **cal.** psalmum qui de passione domini prophetat quartus. dispensatione celesti mirabile. ubi quanta est in diuinitate potestas: tanta in humanitate constat humilitas. **A**ssumpsit sanctum uerbum nature nostre infirmitatis sicut titulus prefatus ait. pro his qui commutabuntur ut per indebitam mortem suam: liberaret nos a morte iustissime. **Aug.** **L**ibro de cathezyzandis rudibus. **D**auy fa

dicitur est pro nobis am...
 per quem oia creata sunt...
 ceteris iude de terris...
 erat superbiere. **H**ic...
 nos saluam. **V**nde...
 sus de infirmitate...
 ut passus qui nos...
 finit. **M**ortuus est...
 et infernum redemit. **R**ed...
 co ad infernum. **S**icut...
 fuisse postea. **Cass.**
 non calui. **Cass.**
 reuoca misericordie que...
 nantem humanam...
 alio modo tam a...
 b'p'na. **I**tem...
 misericordie eius a nobis...
 et postulat bonorum...
 terrarum. quem...
 talem. **I**tem...
Iero **I**tem...
Iero **n**on...
 autem...
 filios...
 dicuntur...
 non...
 hanc...
 alio...
 particeps...
 nos...
 lical...
Psalmus
Deus in...
 mai...
 datus in...
 cum...
 tibus...
 p'na...
 p'na...

deus est pro nobis cuius sunt oia.
per quem oia creata sunt. ne quisquam
credens in eum de terrenis diuicijs au-
deat superbire. **F**uruit a sitiuit vt
nos satiaret. vindictus est qui omnes
suos de infirmitati vinculis absol-
uit. passus qui nostros cruciatus
finiuit. mortuus est qui nos a mor-
te inferni redemit. **R**esurrexit vt p
confessionem discamus a vicijis re-
surgere postea. **Cass.** Reuera
non casuri. **Cass.** omnipotes
reuera misericors qui damnatam
naturam humanam beatificauit:
collocando eam a dexteris in celesti
b'p'dita instituit. obnoxia liberauit
miserias n'as a nobis fecit alieas
et prestauit hominem per sua mor-
tem viuere; quem creatum immor-
talem dyabolus fecerat interire

Iero. Ipsum intima cordis de-
uotione deprecemur qua-
tin' nos seruos suos q's redemit p
fellis amaritudinez. per aceti aspe-
ritatez. per crucis supplicia. per da-
uoru vulnera per mortis contume-
liam. per gloiam resurrectionis: sic
custodire dignet in secl'o vt faciat
participes sc's suis in regno ad q's
nos perducet qui est benedictus in
secula seculorum Amen

Psalmus .lxxix

Deus in adiu-
meu Titulus In finez ps
dauid in rememoratione q' saluum
fecit eum **Hugo** Posita in
dominus **Hugo** precedenti
psal. cristi passione perit et desha-

ret vir iustus adiuuari. a die co-
gno quia a christi passione est no-
bis omne adiutorium vnde p'diali
tituli sensus talis est. **Ps** iste diri-
gens nos in finem in christum
attribuit dauid et homi iusto qui
hic loquitur agens in rememora-
tione id est de memoria non vtique
peccatorum suorum sed q' saluum
fecit eum dominus per suam san-
ctissimam **Rico** Hic ps vt
passione **Rico** mibi vide-
tur est p'phetia de futuro **Preuidit**
enim dauid in spiritu s'cto q' p'n-
cipium huius psal. recordanduz
esset in ecclesia in principio omni-
um horarum canonicarum vel iux-
ta principium ad postulandum dei
auxiliuz contra **Glo** quia cu-
temptationes. **Glo** orate de-
lemus tunc maxime dyabolus nos
tempta **Hugo** supra regu-
re nititur **Hugo** lam beati Au-
gustini **Sciens** enim utilitate oran-
di. a nob' inuidens gram impetran-
di. immitit orantibus cogitac'onu
tumultus vt mentem ab oratione
diuidat: et fructum orationis tol-
lat **Intenc'o** psalmiste est monere
vt non in nobis gloriates cofida-
mus sed in deo gloriemur. a confi-
damus in **Cassio** Popul'
eius auxilio **Cassio** itaq' fide-
lis dominum deprecatur vt a perse-
quentium periculis liberetur a irri-
siones eorum irritas faciat quati-
nus conuersi peccata sua salutari-
ter erubescant. **Vndedit**

Deus in adiutorium meum in-
tende. **lib** est propicius respi-
B. ij.

te adiutorium. Et ne longius ptra
beret adiutorij beneficium otinuo
abiecit. Sic ad adiuuanduz me fe
stima. Sic dicit festima q̄i misericor
dia diuina tardaret. a p̄ morā ad
uentus ei⁹ fierent grauiora tormē
ta. Deinde exemplo xp̄i orat emen
dationē suoz. **Hug.** On fun
imimicoy d. **Hug.** dank. O fu
sione q̄ abducit grām a glāz. Eccl̄
iij. vt de facti sui p̄uersitate turbe
tur. **Cast.** Let iuereant. v. time
aiam meā. subaudi ad p̄dendū eā
Auertant retrorsū. a praua cogi
tatione iussa sua sequētes. a erule
scant. de malis suis. qui volunt m̄
hi mala. hāc retributionē suscipi
ant ne in sua im̄q̄tate p̄sistant. **A**
uertant statū eru bescentes q̄ dicūt
m̄hi euge euge. prioris sensus ex
cussio est vt a suo p̄posito erubescē
tes velociter ouertant q̄ falsis lau
datorib⁹ cognoscant fideles incre
pare. **I**uge enim sermo laud̄tis ē
s̄ hic s̄b p̄romā. v. s̄b irrisione dictū
aduerti debet. qm̄ ab inimicis vide
tur esse p̄batū. dicit em̄ statū auer
tant. **Aug.** q̄ plus persequit̄ lin
tur. **Aug.** gua adulatoris q̄ ma
nus infectoris. Cū v̄o fuerit auer
si q̄s. **M.** Exultent a letent̄ in te
fiet. **M.** De tua bonitate a nō in
h̄ seculi. **Iero.** Loēs q̄ querūt te
vanitate. **Iero.** v. q̄ p̄ lacrimas
p̄nie te q̄ misericors es requunt. a
dicant sp̄ ma. **Cast.** deus q̄ i se
gm̄ificet dñs. **Cast.** tot⁹ singu
laris a ineffabilis est: nō h̄z mere
mentū. s̄ tū magnificādo ip̄m: nos

in te p̄ficiam⁹. a cū laudes deo s̄cta
mēte p̄soluim⁹ nrā o s̄cīa sp̄ auge
tur. **Glo.** Et nota q̄ dicit semp
maḡificet q̄ nunq̄m
delectat̄ cessare. **Aug.** Si peccōr es
a laude eius. **Aug.** magnifice
tur vt te vocet. **Cō**hiteris: magnifi
cēt vt ignoscat. **I**az iuste viuīs: ma
gm̄ificetur vt regat. p̄seueras vsq̄
in finez: magnificetur vt glorificet
te. hoc dicant. **Iero.** Lq̄ diligunt
q̄ querūt te. **Iero.** salutaē tū
dominū Jesū christū q̄ ē oīm vita
a sac. **Aug.** Tu ergo quid. **E**
lus. **Aug.** go vero egen⁹ a pau
per sū. **A**uxiliū quero sp̄ infirmita
tē meam o s̄t̄ cor. donata sunt m̄hi
peccā. iam cepi sequi p̄cepta dei. ad
huc tamen egen⁹ a paup̄ suz q̄ vi
deo aliā legē in mēbris meis repu
gnantē legi mentis mee. **I**tiam ad
huc esurio a sitio iusticiā. **Sequit̄**
Cast. Ld⁹ adiuua me. in s̄bu
lacione m̄ubana vbi pu
gno contravicia. vbi a dyabolū ho
stem patior vt tue miseracōnis au
xilio. hominū insidias liber euadē
possim. a ad salutē quaz desidero p
uenire. quoniam. **A**diutor meus
in necessitatibus meis. **L**a libera
tor me⁹. **I**ab hac secl̄i dade. **L**tu es.
qui precantem vocas: penitenti in
dulges: a perseuerantem coronas
domine ne. **Colle.** Sed sicut i
noreris. **Colle.** principio
huius psalmi dictū est: domine ad
adiuandum me festima. ne tēpta
tio me superet a deficiā auxilio tuo
desti. **Castio.** Tot⁹ hic psal
tus m⁹ celestis phi

lofophie luce refplendet. cuius pri-
 mus verfus in principio horarum
 in fanda ecclefia contra temptati-
 onem diaboli decantando frequen-
 tatur: eo q̄ quotiens nos incipim⁹
 orare tunc magis tendit nos tēpta-
 re: quatin⁹ a nobis auferat fructū
 orationis. **Est** em̄ hic psalm⁹ mōra-
 li p̄bitate format⁹: petens in affli-
 ctionib⁹ remediū: a inimicorū salu-
 terim⁹ cōfufionez: vt erubescen-
 tes mala fua deferat qui p̄uis acti-
 bus famulant̄. Deinde bonorū leti-
 ciam et eterna gaudia p̄mittit. et
 q̄d est in afflictioe fūma p̄fidūz
 celerim⁹ dñm venire deprecatur qui
 hui⁹ mundi p̄grauantes angufti-
 as aduēt⁹ fui uifitatioe f̄bmo ueat

Collect. Rogem⁹ ergo dōmī-
 nuz **Iefuz** ch̄riftum
 adiutorēz noſtrū quatin⁹ nob̄ ſub-
 uenire non tardet: ſ; auxiliūz ī tem-
 pore tribulationis miferatione ſo-
 lita largiat̄: vt cum ſāctis eius
 exultantes eū magnificare atq; ex-
 tollere valeamus in gloria celeſti:
 ad quaz nos ipſe p̄ducere dignē
 qui eſt benedictus in ſecula ſeculo-
 rum. Amen.

Psalm⁹ lxx.

Rte dñe ſp̄aui nō
 Titulus. **Psalm⁹** dauid filiorum
 Jonabab a priorū captiuorū.

Hugo Dic titulu⁹ tangit hy-
 ſtoriaz que ſcribitur
 Iere. xxxv. q̄ Jonabab filiis ſuis
 p̄cep̄at vt vñū nō b̄iterēz: neq; in

domib⁹ reſiderent: ſ; in tabernacul
 habitarent. **Preceptū** autē patris
 filij tenuerūt. a hos filios multoci-
 ens p̄ponit dñs in exemplaz filiis
 iſrahel qui nolebāt ſeruare māda-
 ta dñi: vt intelligerent ſe p̄tere a fi-
 eri captiuos. quia deo obediētes
 non fuerunt. **Propheta** em̄ agit
 in hoc psal. non de hac hyſtoria:
 ſ; de ſignatis p̄ ipſā. ſ. de illis q̄ obe-
 diunt ſpontaneē dei volūtati p̄mis
 captiuis. de illis qui prius erant
 captiui q̄ deo obedirent. **Vnde** ſen-
 ſus tituli talis eſt. **Iſte** psal. fact⁹
 a dauid p̄pheta eſt filioz Jonabab
 a filioz obediētie. **Raz** Jonabab
 ſpontane⁹ interpretatur. qui deo vo-
 luntarie ſeruiūt. Et addit. a priorū
 captiuorū. illoz qui p̄mi captiui
 dicuntur p̄pter inobediētiā pri-
 mi patris.

Caſſio. **Commone-**
tiſ. mur ergo

in hoc tituliō vt deuotionēz habeā-
 mus filioz Jonabab non cōtuma-
 tiam iudeoz qui captiui eſſe meru-
 erunt. **Psalm⁹** em̄ totus ad hōiem
 p̄tinet fidelem qui mūdi ſpem reu-
 ens: in dño pura deuotione oſiſ-
 eſt. grāz diuinitatis tota nob̄ m̄te-
 tioe cōmendans p̄ quā peccatorū
 noſtroz nexib⁹ poſſum⁹ abſolui.

Hugo Intentio psalmiſte ē
 mōnere nos ne de no-
 biſiſtis p̄ſumamus: ſed totaz ſp̄z
 noſtram in dei n̄i gratiam pona-
 mus. **Vir** ergo obediens deo petit
 primo ab omnibus malis libera-
 ri vt congruētius poſſit deum lau-
 dare: dicens.

Rte dōmine. **Let** nō in hōmine neq;
 B. iij.

in diuicijs [sperauit] a iteo confido
q[ui] non confun[ditur] **Cass.** sciz in illa
dat in eternu[m]] **Cass.** iudicij re
tributione vbi damnatis dicit **Ite**
maledicti in igne eternu[m]. **Hec** e[st] in
felix ofusio q[ue] nullo fine terminat.
Hic em[er]it in p[re]senti vita felicit[er] ofundi
mur q[ui] a peccati infirmitate reuoca
mur. a eulesam? de peccatis de qb[us]
p[re]idem gau[ditur]. **HUGO** Li iusticia
debam? **HUGO** tua] a te
mibi data q[ui] a me nichil habeo
misi peccm **Iusticia** dei est foru[m] peni
tentiale vel ipsa p[re]sencia in q[ui] fit iusti
cia de peccatis. q[ui] iusticia dei e[st] q[ui] ipsa
dat. et mea e[st] q[ui] a ip[s]am ex dei dono
accepi. **Ach** dicat d[omi]ne da m[hi] gram
facie di iusticia; p[ro] p[re]sencia de pecca
tis meis. a sic in dono tuo. in tua
iusticia. **libera me**] de peccatis me
is. **Et eripe me**] a p[re]sencia dyaboli ne
cu[m] eo patiatur eterne damnacois co
fusione[m]. **Indina** ad me aurem tu
am.] **MI.** acceptando p[re]c[em] meam
MI. Loquit[ur] de deo ad mo
dum ho[m]inis q[ui] inclinat aures q[ui] vult
audire de prece **Cass.** Nisi enim
tionem petentis **Cass.** diuina gra
ad ho[m]inem liberandu[m] se inclinaue
rit ad illa[m] misericordiam suis meri
tis no[n] p[otes]t puenire qua[m] cupit. **Cum**
dicit inclina ad me: ofit e[st] se humi
lem a iacere tanq[ua]m infirm[us] indiges
medico. **Vn** a addit [a] salua me] **Ab**
egritudie peccatu[m] qua p[re]mor.
Hoc e[st] q[ui]d alibi dicit. **Ab** occultis
meis munda me d[omi]ne. **Esto** mibi
in deu[m] p[ro]tecto[re].] vt non ad me ia
cula inimici pueniant. ego em[er] me
p[ro]tegere no[n] possum.] a in locu[m] ma

ma] vt in te non t[em]p[er]at? h[ic] a mu
nitus sim.] vt salua me facias.] vt
non ero saluus n[isi] in te. **Ego** si mibi
aliu[m] locu[m] elegero saluus e[ss]e no[n] po
tero. **Sivis** euadere iratum fuge ad
placa **Cass.** Qu[on]iam cu[m] christo
tini **Cass.** sumus: nullas dia
boli insidias formidam[us]. **Quonia[m]**
firmamen[tum] **HUGO** In temptatio[n]e
tu[m] meu[m]. **HUGO** du[m] pugno [a]
refugi[u] meu[m].] in ebullatio[n]e que cir
cu[m]dedit me **Aug.** Qu[on]iam gra[tia] tua
les tu.] **Aug.** o christe fir
mu[m] me facit a immunibilem adu[er]sus
o[mn]es tentatio[n]es **Coll.** Nec solu[m] pe
nes inimici **Coll.** tit iste fidelis
liberari ab occultis temptaco[n]ib[us]
tam diaboli q[ua]m carnis: s[ed] etia[m] mani
festis **Vn** subdit **Deus** me? eripe
me de manu.] v[er]o de p[re]sencia peccatis.]
Cass. Que; peccore[m] in duab[us]
p[ar]tib[us] exponit dicit. a
de manu] o[mn]ia legem agentis. **lib** e[st]
transgredientis regulas mandato
ru[m] tu[orum] **HUGO** [a] in q[ui] per seque[n]
oru[m] **HUGO** tis me. **Erige** me
ne vel insidijs **Aug.** q[ui] non e[st]
ducar peccore[m] **Aug.** in me vt
patiens sim: s[ed] i[n] te q[ui] donas patien
tiam deinde sequit[ur] quare hoc dico
Quonia[m] tu es pacia mea.] a p[re]
stas in paciam **Cass.** Pacia
in hac adu[er]sitate **Cass.** em[er] e[st] ho
nestatis a utilitatis ca[usa]: reu[m] ardua
cu[m] a: difficultu[m] voluntaria a diu[er]si
ma p[er]pessio **Et** q[ui] pacia p[ro]batio[n]e:
p[ro]batio at[er] spem operat[ur] **Ibcirco** sb
iungit. **d[omi]ne** spes in ea a iuuentute
mea.] q[ui]si dicat **Ab** illo t[em]p[or]e etatis
mee q[ui] cepi o[mn]ia dyaboli pugnare

verfucias speravi a te dñe auxiliari
[I]n te confirmatus fuz. **Pete^r**
canito. Circa hoc notandū sicut est
 pgressus naturalis: sic a spūalis
 Primo em̄ concipit̄ puer i matre.
 Secundo nascit̄ pcedēs de ventre i
 lucez. Deinde aliter a aliter crescit
 vt possit venire ad mensaz. Ita pri
 mo quasi in vētre concipimur qñ
 cathyziamur. Deinde pcedimus
 de ventre in lucē qñ in baptismo re
 generamur. **Postea** crescendo ali
 mur qñ p alia sacramenta confir
 mamur: vt possimus venire ad mē
 saz altaris de qua recipit̄ corp⁹ xpi
 dicit ergo. **[I]n** te cōfirmatus sum
 ex vitro. Ex quo fui in articul⁹ fidei
 instrudus in cathyzismo. **[De** vētre
 matris mee.] **[Ex** quo fui re natus
 in baptismo. **Et** in his omnib⁹ **[tu**
 es protector **Cassi** ne diaboli
 meus.] ne q̄cie: ne
 q̄ prauoū insolentie me in pecca
 tis faciāt intrire. **Et** sicut deus sem
 per sua nobis prestat bñficiā: ita a
 psalmobia nostra debet esse conti
 nua. **Vnde** **Hugo** **[I]n** te cā
 sequit̄. **Hugo** **[I]n** te cā
 semp.] q̄ hic tibi p literatiōe lau
 dē cantam⁹: a in futuro seculo gra
 tias p eterna remuneratiōe pagi
 mus. **Vnde** ps. **Cantabo** dño q̄ to
 na tribuit̄ mihi. **Et** q̄ in te a nō in
 mūdānis est mihi gaudiū. **I**deir
 co. **[Tanq̄** pbigiū factus sum mul
 tis.] **Pro**digiu in hoc seculo fit fide
 lis qñ alia sectat̄ q̄ potest amare
 peccatōz multitud. **R**uerūt illi di
 uitas: iste paup̄tatem. **q**uerūt il
 li epulatiōes: iste ieiunia. **q**uerūt

temq̄ illi gaudia: iste tristitiā.
Aug⁹ **S**ed vnde me pbigiuz
 putāt⁹ q̄ credo qd nō
 video. **I**lli in his q̄ vidēt exultāt vi
 delicet i potuim luxuria: i scortatiōi
 bus: i auaricia: i diuitijs: i rapi
 nis: i secularib⁹ dignitatibus. **A**m
 buto autē ego viā dissimilez: con
 temnēs ea q̄ p̄sentia sunt. a timēs
 etiam p̄spa seculi. nec alibi sum se
 curus: nisi i p̄missis dei. **Et** idcirco
[tanq̄ pbigiū.] **m**onstrū fact⁹ sum
 multis qui insultant mihi. **[E**t tu.]
 domine **Nicola** **[a**diutor for
 es. **Nicola** **[t**is.] mihi tri
 buens patientiaz in aduersijs. **D**e
 inde petit iste fidelis vt p̄ his omi
 bus dignas grās reddere possit:
 dicens. **R**epleat os meū laude.]
 videlicet di. **Glosa** **N**ā h̄ de⁹
 uina. **Glosa** **O**s non re
 plet: nō ardet desideriu. **S**equitur
 causa cur repleti desiderauit os su
 um laudibus xpi cū subditur. **[V**t
 cantem gloriam tuam. **I**n psalmis
 et ym. **Aug⁹** **[T**ota die.] **s**ine
 mis. **Aug⁹** **[I**ntermissiōne
 taz i p̄spis q̄ solaris: q̄ in aduer
 sis q̄ corrigis **[m**agnitudinē tuā.]
 q̄ fecisti me añq̄ esse. **s**alutē de di
 sti m̄ cū essem. cū peccasset ignoui
 sti. cū cōuersus esse: adiuuisti. cū
 perseuerassem coronasti.
Cassio **S** q̄ magnitudinē
 eius p̄dicato q̄ ma
 gna p̄stitit vt aurez suā ad hūilez
 inclinaret: vt p̄regēt p̄dicantē: cō
 sequenter supplicat ne tpe senectutis
 sue p̄ficiat a dño qñ fessa virtus
 corpis pl⁹ idiget adiuuari dicit.
B. iij.

Aug. **R**e proicias me i tpe
senectutis. **R**uid e tpus
senectutis. **C**ai defecerit virt⁹ mea
ne derelin **Cass.** Hanc senedu
quas me. **Cass.** t⁹z no solū eta
tem finita q̄ m morte e debem⁹ acci
pere s̄ eē qm̄ tribulationib⁹ crebris
robur aie osenes cit. **H**oc ei figt ai
defecerit virtus mea v̄ qm̄ pacie m̄fir
mitas molli sit et deficit: nec susti
neri p̄ viribus suis onus ebulati
onis impositū. **R**ed die cā cur ad sb
uenienduz pietas dñi debeat puo
rari cū sbdit. **Q**uia dixerēt inimici
mei mi **Hug.** non dicit qd̄ di
hi. **Hug.** recūit vt intelli
gas om̄e malū qd̄ possūt dicē. **D**y
abolus em̄ dicit: boni sūt honores
Mundus mihi dicit: bone sūt diui
cie. **C**aro dicit: bone sunt delicie. **A**
mātores mundi dicunt: **S**tultuz e
otemnerē bona q̄ vident. **D**ixerunt
ḡ exprobrantes a me disconfortā
tes **N**on est bonum qd̄ facis. non e
salus ipsi in deo eius. **L**a q̄ custodie
bant aiam meā. **S**tudio decipiēdi
Lofliū fecerūt in vñū. vt me perde
rent. **O**scentes deus dereliqt̄ eū.
Cass. **Q**z vir ille fidelissimus si
sue in seculi etate constitut⁹ metue
bat osiliū inimicoy suoy dicentiū
deus dereliqt̄ eū. **H**ostes em̄ carna
les mundana amātes euz viderent
hoiem crebra calamitate fatigatū
crediderūt ipm̄ a deo desertū. qz eū
truculentie v̄ cruciatui sue traditū
esse senserūt: q̄ diuinā putāt grāz
in solis corporeis virib⁹ ostitutam
Item dixerūt. **P**seqm̄m̄. **I**eum. qz

fu gēre non poterat. **L**a comprehen
dit euz qz nō est q̄ eripiat. **L**euz **D**e
mentes proisus hoies. estimabāt
qz deus deserat premijs q̄s expoit
inuirijs. a non magis coronat. **R**e
lit quos p̄bari debere pmittit. **S**ic
deliberat q̄ ad oculuz iudicat. **S**ed
vir fidelis in ebulatione ostitutus
ab oratione recurrēs e contra dic

R. **D**omine ne elongeris a
me. **S**tratendo mihi auxi
liū defensi **Cass.** **P**etit enim ne
om̄s tue **Cass.** grā ei⁹ ab ipō
discedat: a grauiorib⁹ exponat m̄
sibiis. **A**ddidit qz. **D**eus me⁹ i adiu
torū meū respice. **Q**z se nouerat af
fugendū orat vt p̄ adiutorūz dñi
ei digna pacia tribuat. **N**ā quez il
le adiuuat: malorū otitione nō de
ficit. **S** tunc spe potius erigit q̄ndo
ebulationū fasce pregrauat. **P**ost
q̄ iste fidelis orauit p̄ se: orat etiā
p̄ inimicis **Glo.** **C**onfundā
suis dicens **Glo.** **C**ur. **O**tra lxx
qz presumūt de viribus suis vt pec
cata sua cognoscant. **L**a deficiant.
a sua peruersa intentione. **D**etratē
tes aie. **N**ico. **v**olentes famā me
mee. **Nico.** am demigrare vt p̄
hoc videantur psequi me iniuste

Cass. **A**dmonet em̄ tales pati
entie vtute supari q̄s tñi
p̄cipit sustinē vt ipsi magis in suis
oblocutionib⁹ **Hu.** **L**operiantē
deficere videant. **Hu.** **o**fusionē
corā sacdote i oessione. **L**a pudore
vt sp̄ pudeant se peccasse. **L**a q̄ tunc
mala m̄. **I**nsidiano aut detractō
vbis dolosis **Q**uicq̄ em̄ dicāt a fa
ciant in malis **E**go aut sp̄ sp̄atū

p te liberari. Et adijciā sup oēs lau
 de tua. **Augusti.** pfectiorē fa
 cturus es laudez dei. Si iam pfecta
 ē laus eius: tu qđ adiecturus es.
Laudatus ē deus i oibus bonis fa
 ctis suis: i omni creatura sua: i omni
 institutione rez oim: i m gubnatio
 ne a regimine seculoz: i m ordine tē
 pōū: i m eminentia celi: i m secū dita
 te terraz: i m circūfusione maris. a
 ceteris oibus mirabilib⁹ suis. Non
 dū erat laudat⁹ i m eo qđ suscitauit
 carnē humanā i vitam eternam.

Call. Nam cū dixero verbū pa
 tris fecisse celū a terrā et
 oia qđ i m eis sūt: pfecta dūm deuoti
 one laudauī. s; cū adiunxēo i m car
 natū eē p salutē cūctoruz adieci cu
 mulū lau

Aug. Sed tu peccōz
 dib⁹ plenīs. **Aug.** nunqđ adijci
 es aliqđ sup

Aug. Nunqđ
 oēm laudē dei. **Aug.** adijciāz
 ampliādo laudē dei ppter misericor
 diam qua peccōres non damnat s; ad
 pñam abducēs saluat. Vñ ad
 huc s; dicit **Os** meū annunciabit
 iusticiā

Aug. Adijciēdo sup oēm
 tuam. **Aug.** laudē hōe qđ iust⁹
 sū. Si iustus sū: iusticia tua ē i m me
 nō mea. Tu em iustificas impiuz
 [tota die salutare tuū.]. s; p tam in
 pspicis qđ aduersis laudabo dñm
 christū sa

Call. A quo salus
 lutare dei. **Call.** mundi gl'osa
 incarnatione puenit. Sequit. qm
 non cogno

nico. scia; i mflan
 ui l'aturā. **nico.** tez qđ sup bire
 facit a psumere de virib⁹ suis dicēs
 cū aplo vad co. ij. Nō iudicauī me
 aliqđ scire i m eos nisi hū Jesū chri

stū a hunc crucifixū. Et ideo qđ nō
 cognoui psumē de me s; de dei grā
 qua saluat peccatores. iō. **U**tro
 ibo i m potentias. hoc ē virtutes. do
 minū. eas cognoscendo a docendo.
 Dñe mē orator iusticie tue soli⁹.]

Aug. O solius profus. ibi me
 am iusticiam nō cogito.
 iusticia tua sola me libeāt. mea so
 la non sūt: nisi peccā. non gloior de
 virib⁹ meis quia quicqđ boni hēo
 a te habeo. quia me gratis salua
 sti

Coll. Trāslatio romana h;
 quia non cognoui ne
 gociationes. i m troito i m potentias
 domi

Aug. Dicat mhi negoci
 ni ator. Ecce ego affe
 ro ex longinquo merces ad ea lo
 ca i m quibus non sunt vt inde viua

tangē mercedē laboris mei peto vt
 carius vendam qđ emero. Nā septū
 ē. Dign⁹ ē i m cenari⁹ i m ce de sua Sed
 agit h de mēdacio a pūrio qđ sūt i
 negociacōib⁹. D' viciū meū: nō ne
 gociationis. qđ si mentior: ego mē
 tior: nō negociū. Possez ei dicē: tā
 to emi h tāto redā. Si placet: eme.

Nō ei istā veritatē aud iēs emptor
 repelleretur: s; nūc poti⁹ oēs accu
 rērent. quia plus fidem qđ mercedē
 diligerēt. **Doc** ergo inquit me mo
 net: ne mentiar: ne periurem: non
 vt abijciam negociū vñ me tranfi
 go a acquirō victum. **Legimus**

Call. enim i vitas pat. paphū
 cū illū scissimū viz p rē
 lationē negociatori opatū a i m ue
 nim⁹ hodie i eccā dei tractātes qđez
 mercimonia: summa fide pōēlltes
Actus em pessimus: non res honest

ta dampnat. sicut a diuitē legim⁹
nō introire in regnū celoz cū tñ.
Job. abrahā. ysaac patriarche
facultatib⁹ q̄ fuerunt affluentes.
Negociatores ḡ illi abhōiabiles
estimant. q̄ iusticiaz dñi minime
cōsiderantes p̄ imoderatū pecunie
ambitū polliunt. merces suas pl⁹
p̄uirijs vendendo q̄ p̄cijs. **Tales**
dñs eicit de templo dicēs **Nolite**
facere domū p̄is mei domū nego
cia cōis et spe huncā latro nū. **Seq̄**
tur **Introibo in potētias dñi** **Po**
tētias estimāt hōies p̄ negociaci
ones acq̄rere: a in hoc mūdo fieri
p̄minētēs **Iste** bñs neglecto tali
pposito introire se dicit in potenti
as dñi v̄ ad regna celestia. vbi re
uera puenisse certa felicitas ē. **In**
troibo at̄ dixit. vt oñderet ibi t̄m
sup̄nā clausā p̄fidis: aptaz at̄ fide
libus. **Et** q̄d ibi facturus sit. s̄ se
quentē enarrat dicēs **Dñe** mem o
rabor iusticie tue solius **Ilo.** s̄ tē
pore cū agnos se q̄stīt ab hēdis a
pp̄os momentanea e q̄tate discer
nit. ipios q̄i gehennā a fideles i re
quie mittit sempiternā. **Tūc** vero
memor ero iusticie solius dñi.

Mico. **D**eus docuisti me **Li**
mittens in iusticijs
ad te **Cassi.** **Vel** docuisti me
num. **Cassi.** libros dños **Ia** iu
uentute mea **Tex** q̄ cepi ad tuā gra
tiā puenire. **Et** ne tñ hāc scīaz in
primordijs crederes acq̄sitā dicit.
q̄ bñs mentibus solet accidē **Ia**
vsq̄ nūc **vt** p̄ spacia tpm ei⁹ do
ctrina creuissē **Hugo.** **Et** q̄
videret. **a te**

edōa? sū nō abs cōdam talentū tu
um **Sed** p̄nunciato **Ialīs** **miā** bi
lia **Cassio** **Vt** q̄ mirabi
tua **Cassio** **lia** su ē vt edo
cētur m̄dōctus vt a p̄dōre fieret
iustiss **Hu.** **Vt** p̄nunciato m̄ra
mus **Hu.** **bilis** tua **q̄** whū
sti nasci a patia contēpnētes te ex
pectas a reuocas ad p̄māz. s̄c me
sētio gratis p̄ grāz tuā reuocātū

Cass. **Hec** ḡ se p̄dicatu p̄e p
nūciat q̄ in ipō fecerat di
uina demētia **Et** vsq̄ i senectaz
a sem **Hu.** **Ad** litteraz **vsq̄** ad
um **Hu.** **mōrtē** deus ne derelin
quas **Aug.** quia nisi ad vlti
me **Aug.** **mū** meū fueris
non erit aliquid mēiti mei. a id
circo p̄cor vt grā tua semp p̄se
ueret me cū. quia vero vox ista vñ
us cuiusdaz magni hominis est
hoc est ipsius vanitatis vox est ec
clesie que tempe apostolorū erat
iuuenis fortis in virtute a paciēs
in tribulatione. **Jam** quia caritas
refrigescit virtus deficit quali in
senectute m̄venit cepit

Cassiodoro **Senium** autem
tempus illud oc
cidiuum intelligendum puto quā
do a seuis ille tyrannus antichri
stus adueniet. a ecclesie virtus a
deo diminuta erit vt seducantur
etiam si fieri possit eledi

Collecioz **Postulat** ergo
iuuetute p̄ oipotētis dei grāz regi
tur: sic vsq̄ i finem p̄ eādēz gratiaz
gub **Hugo** **Et** voce ole quē s̄
nef **Hugo** **iūgit** donec anūciē

brachiu tuuz & dñm saluatore m
filii tuuz de q pla. xliij. dñ. brachi
um dñi cui reuela tñe. L. Gñacōi oī
q v̄tura est vsq in finē seculi.

Cassio. Vt religio xpiana to
ti? mudi deuocōe di
lateat a L. donec anūciē potēciā tuā

Hugo q potes de iduratis
in p̄tō facere filios
gñe a hoc ē maḡ potēciā q vt ait

Aug. Magis est iustificāe im
piū q̄ creare celi a fraz
Et iusticiā tuā de? Qua reddis vni

cuiq iuxta **Glo.** Et nē putes
opa sua. q solus hō e
get grā etiā oñdit p uemisse grāz
vbi altissima q̄ fecisti magnalia
v̄ vsq ad ipsos ordines celestes.

Aug. viz āgelos sedes dñacō
nes p̄ncipat? ptates q̄s
tu longe mirabili? q̄ cetera opera
creasti. hec ipsa maḡtia v̄ ordines
celestes ē dñt q̄ sūt q̄ iuste viuūt
q̄ leate

Cal. Postq̄ grāz crea
viuunt. **Cal.** totis atq̄ iusticiā
av̄ in altissima dixit eē p̄gressaz
v̄ sequentē cū admiracōe subiūgit
Deus q̄s filis tibi i q̄si dicat nullus
qm̄ ex opib? suis cognoscit singu
laris. magnitudo siquidē facti potē
ciam testat?

Hugo. In genesis
scdō fecit deus hōiez ad ymaginē
et similitudinē suā **Solutio** In natu
raa potēcia nullus filis est deo.

Aug? Nō in inferno neq̄ in
tra nec in celo nec in ipis
celestibus nec supercelestib? iudi
get de? vt aut melior sit aut potē
tior aut beator q̄ ipse est sūmum

a q̄ est om **U** Deinde dicit eccia
ne lonū **U** in ebulacō mib?
posita L. quātas oñdisti m̄ ebula
cōes q̄ innumerabiles vt me salua
res. multas numerositate a malas
malo p̄nera cōuersus a flagellacō
ne ad me oculis tue mie viuifica
sti me p̄ internā tuam cōsolacōez
a de abyssis terre v̄de negocijs seli
vel de p̄funditate p̄cā itez q̄ mul
tociēs corruī i p̄cā reduxisti me
p̄ p̄nāz v̄ p̄phetica cōtubie loquēs
p̄teritū ponēs p̄ futuro. d. eduxisti
me v̄re **Cassio** Iterum dicitū
duces **Cassio** est vt medici
na eius frequentior iudicetur

Hugo Et mihi sic reducto m̄
tiplicasti magnificētā
tuam conferendo mihi v̄tutes q̄s
qui habent magna operantur
Translatio romana habet. multi
plicasti iusticiam quoniam per di
uersas causas afflictionum mihi
subuenire dignatus es et conuer
sus ad me penitentiē consolat? es
me alloquio sacre scripture

Cal. Hoc v̄buiz q̄ paternum
sit debemus aduertē vt
famulos suos q̄uis p̄missa distri
ctione castiget tñ tristes p̄manē
nō patit̄ dum scripturarū dūma
rum eos scō alloq̄o cōsolat. **Con**
solatio enim scripturarum amos
cōponit afflictione; releuat a men
tem sanat diuersis languoribus
anxietatibus sauciata **Cu;** dñs fi
delib? suis p̄ cōsolacōnes pias p̄
mia etna p̄miserit v̄se q̄nē eccā re
tatem ei? se psallere confitetur di
cēs. **Az** ego psallor q̄bi. d. ofe f

fione laudis Linvasis psal.]

Aug⁹ v. i psalterio qd̄ ē vas
psal. **Hugo** v. l. m
p̄sois ecclesiasticis q̄ sūt vasa psal
morū. Quis at̄ ofitec̄ eccā subiu
git dices [veritate[m] tuam deus.]

Cassi. v. q̄ d̄m̄ p̄missa cōplen
da sunt [psallam tibi
in cytha.] **Aug⁹** p̄ cytharā q̄ ē

ra.] **Aug⁹** instrum̄tuz cō
cauū. a ab inferiori reddit sonū. in
telligit̄ caro. psallā ergo in mori
ficacōe carnis tibi q̄es [sc̄is isrl.]

Hugo v. s̄cificator xp̄iano
rū cōtemplatuz te p̄
fite opantem. **E**xultabunt labia
mea cum cātauero tibi.] v. letis a
hilaris ero i laudādo te. i psalmo
dia. a in oratione mea. **E**t nō tātū
ore laudabo te. s̄. [a anīa mea.] lau
dabit. **I**uxta illud ap̄t̄i. v. ad ehoz.
xij. psallā spū. psallā a mēte. a
abbid̄. quā redemisti.] p̄cio sangui
nis tui. **A**lit̄er mistic̄. **E**xultabunt
labia mea. **I**nteriora v̄z̄ intellectus
a affectus. **L**ei cātauero tibi.] i eccā
de q̄b̄ labijs dicit psal. alio loco
diffusa est gratia in labijs tuis.

Cassi. **R**ave hoc spūaliter itel
ligēs adiecit. **L**a anima
mea. **Q**uā redemisti. **I**pa ḡ gaud̄
in labijs interi⁹ q̄b̄ tacte clamat
ad d̄m̄. **N**ec solum̄ confitebor h̄i
anima mea. **E**t a lingua mea
tota die.] v. assidue [meditabit̄ iu
sticiā.]

Rico. v. ex meditacōne
tuā.] **Rico.** cordis ofitebit̄ iu
sticiā tuā. cū confusia reueriti fue
rit q̄ q̄eunt̄.]

Hugo v̄z̄ demōes
mala m̄.] **Hugo** q̄ tūc cōfū

dunē cū hō incipit̄ facere p̄m̄az. **E**t
reuerent̄. v. timēt. cū fortit̄ p̄seuerat̄
et sup̄at̄ tēptacōes eoz. **V**el ana
gogi. **Col.** que ē m̄stica locucō
ce.

Col. de sup̄nis p̄t̄ idē versi
culis expo. **Cassi.** **L**ingua sua;
m̄. v. v̄z̄. **Cassi.** dicat̄ et̄nalit̄
meditaturā eē iusticiā dei v̄ corpis
sb̄am. q̄ tūc p̄lemissime laudes d̄m̄
meditabit̄ q̄n̄ regnuz̄ ei⁹ in illa re
surrectōe mortuoz̄ p̄cepit̄. **L**ei ofi
s̄ia reueriti fuerit q̄ q̄eunt̄ mala m̄.]

Qdytiq̄ p̄lemissime tunc fiet. q̄n̄ a
dexteris iusti et a sinistris ip̄ij fue
rint collocati. **T**ūc ḡ secure exulta
cōis tps̄ ē s̄c̄is. q̄n̄ iā locū d̄n̄acōis
ip̄ij nō habebūt. a letabunt̄ iusti
cū maloz̄ oim̄ t̄min⁹ aduenerit. a
tō d̄ns sine fine cesset̄ in q̄ xp̄ia
noz̄ p̄manet̄ in defecta peticio.

Col. **C**ū totus hic ps̄ gr̄az̄ d̄m̄
q̄ ḡtis dat̄ sum̄a it̄cōne
cōmēdet̄. humilit̄ dep̄cemur eū vt
gr̄a ip̄s̄ sic nos sp̄ p̄ueniat a seq̄
tur. q̄n̄ ea sp̄ meditemur in cor
de atq̄ cōpleam⁹ in ope. q̄ b̄n̄pla
cita sue sūt volūtati. **C**ui ē honor et
gloria in secula seculoz̄. **A**mē.

Psalm⁹. lxxi.

Deus iudiciū

Titulus in salomōne

Mi. dicit̄ hebrei mo

stros n̄i. q̄ d̄s fecit̄ hūc psalmū

orās p̄ filio suo salomōe vt regnū

sb̄ manu sua p̄rosperaretur i iusti

tia et uitate. et ideo intitulatur a salomone tanquam ab eo pro quo fiebat ora.

Iero. Sed hoc penitus stare non potest iste psalmus. intelligatur de salomone filio dei. quia salomon non dicitur uisus ad terminos orbis terrarum sicut iste psalmus de filio regis de quo loquitur inuoluntate.

Coll. Vnde secundum Iero. August. et Cassiodorus. iste psalmus est

aperta de christo rege qui est uerus salomon.

Cass. quod ipse hominibus pacificus. nempe diabolus uersuta deceptor ad creatoris sui reuocat obsequium. ipse est enim mediator dei et hominum. hodieque interpellat per

Aug. Per quem ex inimicis accepta remissione peccatorum: reconciliamur deo.

Vnde apostolus ait. Cum inimici essemus reconciliati sumus deo pro merito filii.

Glo. Psalmus igitur eius. iste dirigitur in salomonem in christum qui est uere pacificus.

Cassio. prout ipsius uerba testantur cum dicit. Pacem meam do uobis pacem meam relinquo.

Aug. Non pacem quam uobis. nouit et querit hic mundus. sed illam pacem de qua dicitur apud prophetam dato eis solacium uerum: pacem super pacem. cum scilicet paci reconciliationis addit pax immortalitatis.

Propheta g denuncians. **Qui** christi potestate iudicaria dirigit sermonem suum ad deum patrem. d.

Deus pater. iudicium tuum regi da. Hoc factum legimus in euangelio Johis ubi ait. Pater omne iudicium dedit filio. et iustitiam tuam.

et potestatis predicte executionem. filio regis. et christo qui secundum deum ueritate est filius regis eterni patris. Et secundum humanitatem filius dei regis ut habet **Mat.**

Et secundum utramque naturam data est ei potestas iudicaria. Licet enim eadem sit potestas patris et filii in diuinitate: tamen illa habet filius a patre sicut a seipso. scilicet secundum humanitatem data est christo potestas quia in extremo iudicio apparebit in forma humana in qua fuit iudicatus coram pilato. Appareuit tamen coram pilato in natura passibili. sed in iudicio apparebit in natura gloriosa. **U**dicare populum tuum. Hoc continuatur ab eo quod predicatur. da iustitiam tuam filio regis. **I**udicare. id est ad iudicandum adu. populum tuum. scilicet christianum qui est populus patris acquisitus sanguine filii sui. in iusticia. reddendo ei secundum meritum. et pauperes tuos.

Cassio. Pauperes dei sunt qui mundana supbia delicta humilitati se pro omnia tradiderunt. Nam si pauper supbiat: non est dei pauper: alioquin locuples humilitate diligatur: non est seculi diues. **I**udicare ergo ueros tuos pauperes. **I**ero. ut presentem iudicio. **Mat. v.** Beati pauperis spiritus. qui ipsi est. regem.

Coll. Nec solum data filio regis pro iudicium sed fac illud pro predicatorum tuos diuulgari pro toto mundo. Vnde subdit. **S**uscipiat motes pacem populo. **Cal.** pro motes apostoli et apostolici. **Cal.** uiri intelliguntur qui ad superna firmiter eleuati: celesti gratie primant. de quibus psalmus. **Q**ui pulueri super montes preces annunciantis et

predicatis pacem. **I**ti g tales [pa
cem] r xp̄; suscipiāt fidei populo
predicandum. **E**t colles iusticiā.
Colles dicit ceteros btōs gradu i
feriores et apostolos sequētes q̄
eciam suscipiant iusticiā r christi
man data.

Nico. Deinde sb̄dit
p̄dicare. **Nico.** p̄pheta ad os
tendendū q̄ p̄phetia sua esset actu
in aduentu dñi adimplēda. **L**u
dicabit iudicio discretionis pau
peres ppli videlz.

Iero. Ut pro
p̄phas r ap̄los. **Iero.** eo pau
peres facti celestib⁹ regnis locuple
tenē. **E**t saluos faciet filios pauperū
r imitatores ap̄loy q̄ p̄ eoy p̄di
cationē christo crediderunt. **L**a hu
miliabit calu.

Cass. Calumnia
mmiatorem. **Cass.** cor ē q̄ inno
centiam alienam in reatū m̄tē ex
quīsita machinatione perducere.
q̄s diabolo ogree vidē aptatū qui
humanum genus suis fraudibus
tot seculis probat impetere. **I**nua
dere enim hunc spiritualem tyrā
num humiliabit dominus quādo
illo cum perfidis damnato fideles
se viderint regnare cum christo.

Aug. Vel dyabolus dicit⁹ est
calumniator quia per ca
lumnias in eorum occidit cristuz
in quem nullum peccatum potuit
inuenire. **H**unc calumniatorem di
abolū xp̄s humiliavit q̄n p̄ suam
resurrectionē ei abstulit r̄gnū mor
tis cui⁹ ille ptātem gerebat ita vt
ex vno hōie quez decapat omēs p̄
mōrē trahēt ad damnationē. **E**t
dyabolo sic hūiliato xp̄s p̄mane
bit cū sole. r cū p̄re cui⁹ ip̄e ē splē

tor q̄a victo dyabolo p̄ resurrectionē
nē se det ab d̄p̄eram p̄is vbi iā nō
morē a mors illi vltra nō d̄nabit
Let. **I**h̄e. **L**aū lunā tanq̄ p̄mogeni
tus a mortuis p̄cedēs eccāz q̄ mor
taliū decessione r successione tanq̄
luna deficit r crescit. **I**n generatio
nē r gene.

nico. Consequenter
rationē. **nico.** oñdit de isto iu
dice dño ōro quō remt in hūc mū
dum. **D**escendit sicut pluuia i vel
lus. **I**q̄ sicut pluuia cadens in vel
nullū facit strepitū. sic christ⁹ sua
uitera imperceptibiliter descendit
in virginem per suam incarnatio
nem ita q̄ latuit etiā mundi prin
cipem sez.

Cass. Sed confidere
demonem. **Cass.** mus tante rei
qual similitudo sit posita. **V**ellera
lane sic aquām recipiunt vt nulla
diuisione rumpant⁹ et iterū sic red
dunt a quaz receptā vt in suis inte
gritatib⁹ per.

Nico. Sic cristus
seuerent. **Nico.** fuit concep
tus r natus absq̄ corruptione vir
ginis. **L**et sicut stillicidia stillantia
super terrā. que cū quādā suauita
te cadūt in eā. vel q̄ cū abundātia
grāz remt. **H**ec aut oīa dicunt ad
oñdendū benignitatē et humilita
tem christi in suo p̄mo aduentu.

Iero. Rief in dieb⁹ ei⁹. **I**am
cū opabit.

Ni. iusticia. **Ni.** fides
opa p̄is. **Ni.** catholica q̄ conti
net perfectam iusticiam. **L**et abun
dantia pacis. **H**oc exponūt aliqui
vt **Jerominus** de pace temporali q̄
fuit per ortem ymuerſū tpe natiui
tatis xp̄i. p̄pter q̄s **August⁹** cesar

tunc iussit populum per totum orbem
numerari ut habet **Lu. ij.** Sed hoc
non bene concordat littere sequenti
qua dicitur donec auferatur luna
Ipe cito post natiuitatem domini in iudeis
fecerunt bella in iudeis iudeis ad inui-
cem pugnantibus. et itera contra ro-
manos rebellantibus. Sicut quod dicit Jo-
sephus li. de iudaeico bello. Et idem
melius exponit sic hoc de pace quae
angeli clamauerunt in christi nati-
uitate dicentes **Gl** in excelsis deo
et in terra pax hominibus bonae uolun-
tatis. Et haec pax consistit in tranqui-
litate sanctae quae permanet in iustis omni-
tempore in fine **Aug.** donec aufe-
rem mundi **Aug.** ratur luna
Per lunam signata est ecclesia quae per mor-
talitatem carnis mutatur donec au-
feratur et mortalitas ab ecclesia fiat
immortalis per gloriam resurrectionis
cum christo regnatura. Et non tamen
christi regnum erit pacatum: sed etiam la-
tum et magnum. Unde subditur **Et** do-
minabitur a mari **nico.** .i. per to-
tusque ad mare. **nico.** tam ter-
ram: mari circumdatam. licet oceanus
sit unum mare tamen secundum sui partes
diuisas varie nominatur. ut pro parte ma-
re orientali a parte occidentis Et dicitur
a mari videlicet orientali usque ad ma-
re videlicet occidentale dominatur christus.
quod in omnibus istis partibus aliquando
fidei christi per predicationem apostolorum
quod in omnem terram eiuus sonus eorum.
Call. La a flumine iordanis
usque ad finimos orbis terra
Saluberrima regula sacri bap-
tismatis est **Iero.** Totum hunc mundum
manauit dum sua passi-

one acquisitum atque subiectum christo
domino propheta **Aug.** Coram illo pro-
testatur **Aug.** dent ethiopes Iam
iuxta scripturam ad predicationem **Matthaei**
apostoli ad christum conuersi sunt sic
secundum psalmo lxx. dictum est **Ethiopia**
preueniet manus eius deo et inimici
eius illius terram lingent. .i. ethio-
pes qui prius erant inimici eius per
idolatriam inclinauerunt se ad ipsum
adorandum deuote ac si terrarum pro
deuotione et humilitate uellent lingere
Aug. Vel per ethiopes a par-
te totum omnes gentes et
peccato **Call.** quomodo sicut illi
res signat **Call.** terrarum corio
uestiuntur: ita anime delinquentium
scelesterum obscuritate tenebrantur Et
hi ante illum prociidunt quando se penite-
tie humilitate **nico.** Et ad hoc im-
prosternunt **nico.** plendunt fu-
it dictum **Isaie. xl.** Venient ad te
qui detrahebant tibi et adorabunt
vestigia pedum tuorum Unde sub-
ditur **Reges tharsis et insule mu-
nera offerent reges arabum et sa-
ba dona** **Hugo.** Hoc imple-
adducent **Hugo.** tum est in die
prophetiae domini quia de his regi-
bus fuerunt tres magi qui domino mu-
nera ob **Glof.** Cum quibus
tulerunt **Glof.** venerunt in su-
le de extre-
mis terre. **Hugo.** psalmus in
die predicto cantatur. et iste versus fre-
quenter repetitur illa die. Sequitur **Et**
adorabunt eum omnes reges: omnes
gentes seruient ei. Petrus cantor
Hoc videmus impletum ut totum
accipiat per partem quod multi de omnibus

regibus a gentibus mundi sūt do-
mino per fi- dem reddi-
dem sibi cū **Calli**. causaz qre do-
mino christo ab vniuersis gētib?
seruiat. d. **Quia** liberabit paupe-
rem. v. p. l. m. christianuz. La potēte
v. a dyabolo. de cuius ptate dicit
Job penul. Non est ptas sup fraz
que ei valet. **Hu.** liberauit dico
oparari. **Hu.** paupem cui
non erat adiutor. Et hoc nullus
ali? q? dñs xps fecit. q? nec hō nec
angel? nec lex nec libez arbitriuz
poterat hōiem p dituz liberare. nisi
tm̄ leo de tribu **Juda**. a christus vt
dicit apo. v. **P** Arcet pauperia in
opi. **Calli.** In quo generaliter
res oñt. nam ill' parciē qui in aliq
reatu detinent. Sed ne putaret vs
q? ab hoc tm̄ dñm parciē vt soluz
a tormētis debitis paupes libera-
ret. **Abdidit** et aias pauperuz sal-
uas faciet. vt quibus dimittit pec-
cata: eis a premia futura cōcedat.
Ipsi em̄ salui fiunt q? regnū dei pos-
sident. **Ruomō** at parciē peccōri-
bus osequens sibi iungit dicit. **Ex**
vsuris a iniquitate redimēt aias eo-
rum. **In peccato** ouersantib? vsu-
ra crescit maloz. nā q? in t'p ali cō-
uersatione delinquūt. in eterna ca-
lamitate. **Hugo** ait **Gregori?**
recipiūt. **Hugo** momentane-
um est qd delectat: eternuz qd cru-
ciat. **Calli.** Ab istis g' vsuris vel
peccati liberantē fideles aie qñ per-
pūtiā reddunt diuinis munerib?
absolute. **Sequit** La honorabilis

nomen eoz. v. nomen christiano-
rum. qd **Isaias** incepās iudeos p-
cinnisse dñoscit. d. Inficiet vos
dñs deus. a seruos suos vocabit no-
mine alio. vtiq? christianos. **Addit**
etiam. **Corā illo.** qm̄ ante ipsuz
a in ipsius regno. **Mic.** q tur
viduri sunt. **Meda**
tio christi regis. **Et uiuet** post re-
surrectionē. q? mors illi vltra non
dñabit. Et dabitur ei de auro ara-
bie. **Aug.** Per auz sapia in
telligim?. q? ita excel-
lit inē oēs doctrias vt auz inē me-
talla. **Per arabia** intelligim? gen-
tes. **Hugo** de sapia gentiū da-
bit dño mun? cū sapiētes de gēti-
bus credēt in eū sic **augustinus** a
dy om̄sus q? ad fidē ouerfi christo
domino suā sapiam attribuerunt.
Calli. Sine magorum munera
videlicet aurū thuz et
mirram per aurū arabie quod est
purissimū a summo splendore pre-
ciosū fortasse sigt. que munera au-
ro arabie merito comparant. qm̄
puritate cordis oblata sunt. a ad-
rabunt de ipō semp. **Hoc** ad hu-
manitatez ipsius cōstat referri qñ
ore pprio que ad moduz ore: insti-
tuit dominice orationis beneficū.
quod utitur sem. **Mico** **lota** die
per ecclesia. **Mico** **lis** ē assi-
due qñtū pōt fieri bono mō. **Abidi-**
cent ei. **De suis** bñficijs regtando.
Et ipē xps. **Et** firmamētū i ter-
ra. **Aug.** q? ipē nat? in tra fir-
mabit oia q? scripta
sūt de eo. **In** sūmis montū. **hoc** ē

in libris prophetarum. unde ipse in terra venit ut ea cuncta firmaet. in se monstraret impleri. Opertebat enim inquit impleri omnia que scripta sunt in lege et prophetis et psalmis de me. **Super extolle super libanum fructus eius.**

aug. Per libanum solem accipe hoc seculi dignitatem quomodo libanum est mons excelsus arbores huius et interpretat eandem datus.

Iero. Super omnes eius altitudines seculi eleuata est gratia baptismi per quam peccata tolluntur et floreunt de civitate. et de celesti iherusalem. sic fenulum terre. quia sancti per baptismum renati floreunt de celesti iherusalem: bonorum operum ornamento splendidi sicut fenulum terre non illi est maledictioni sed vite. huius super celestis melle et lacte manantis. **Translatio romana huius fructus.**

M. Unde de sacramento eucaristie sic potest exponi. super extolle super libanum fructus eius. quia fructus huius sacramenti extollit homines ad altitudinem celi. **Vii Jo. vi.** Si quis manducauerit ex hoc panem uiuet in eternum. et florebit de civitate. et de ecclesia in quam unum est fide et caritate christiani. **Ciuitas enim est ciuium unitas. sic fenulum terre.** Sic enim fenulum subito multiplicat: sic christianum per orationem in paruo tempore fuerunt multiplicati. **Consequenter describitur magnitudo regni christi quantum ad fame diffusionem. cum dicitur.** Et nomen eius benedictum et solemni memoria diuulgatum in secula. in generationibus sibi succedentibus. **Laus solem permanet nomen eius.**

Aug. Per solem tempus signata

sunt. Ergo in eternum permanet nomen eius. **Eternum autem antecedit tempus: nec claudit in.** **Nico.** Nomen christi ab ipse **nico.** eterno est secundum eius diuinitatem quod in principio erat uerbum. **Et benedicuntur in ipso omnes tribus terre.** **Hoc Abrate dictum est gene. xxij.** In semine tuo. et in christo benedicent omnes tribus terre quod in omnibus partibus mundi benedicuntur fideles in nomine christi. **omnes gentes magnificabunt eum. et laudabunt tantum quod saluatorem aduenerunt suum.** **Ultimo ponitur gratia pro benedictionis predictas cum dicitur.** **Benedictus dominus deus israel.** et populi christiani uidentur ipsum huiusmodi. quod facit misericordiam. **Call.** Nam perabilia solus. **Call.** et angeli et multi iusti miracula faciunt: non tamen soli sed domino uiuante proficiunt.

hug. Et benedictum nomen maiestatis eius. in quo iudicabitur. **nico.** quod angeli et homines sancti eternallyter laudabunt eum secundum quod habet **ps. lxxij.** **Benedictus qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. et replebitur maiestate eius omnis terra.** **RS** fuit impletum in missione spiritus sancti. quod tunc spiritus domini repleuit orbem terrarum. **Hoc est aliter exponitur de miraculis factis per orbem terrarum ad presens seculorum que miracula sunt maiestatis diuine declaratiua.**

Adicitur quod. **Call.** optatis est dicitur fiat fiat. **Call.** cere fiat sed minimum desideratis est ipsum repetere quoniam aduentus domini omnino debuit desiderant.

nico. In hebreo autem habetur Amen amen quod

figit fideliter. a duplicatur ab hgn
 dum h^o p^he **Coll.** Nos v^o do
 tie certitudinē **Coll.** minū nēm
 Jesū cristū q̄ inuisibilis deitate: fa
 ctus ē in humanitate visibilis: hu
 militer deprecemur vt cordis nūi te
 nebras sue bñdictionis grā illūa
 re dignes. q̄tinus intelligē iugiter
 q̄ recordari possum⁹ digna grācū
 actione euz p redemptione nrā cor
 pus assumpsisse terrenū. subisse
 mortē: penetrasse inferos: rebisse vi
 ctorem ad celos vbi ad dexterā dei
 p̄is sedens interpellat p nobis ad
 uocat⁹ noster **Jesū** christus qui
 est benedict⁹ in secula. Amen

Psalmus lxxii

Quam bonus

Titul⁹ h^o ps talis defecerunt
 laudes dauid filij Jesse psal
 mus a **Hug.** Laudes filij iesse
 saph **Hug.** sūt laudes quas
 faciebat vetus pplus iudeorū p bo
 nis t^opalib⁹. s̄ illa defecerūt a iudeis
 q̄ amiserūt locū a gentem a p cōse
 quens ille laudes defecerunt. **Sic** a
 mō amatores seclī a laude dei defe
 cerūt quotiens aduersa seculi pa
 tiunt⁹ **Sequit⁹** **Scd⁹** v^o **Aug**
 ps asaph **Al.** iste ps intitu
 lat⁹ ab **Asaph**: nō tanq̄ ab aucto
 re s̄ tanq̄ a cantore. q̄ fm eum da
 uid fecit oēs psalmo s̄ aliquos
 fecit decantandos p asaph qui eāt
 vnus de principalib⁹ cantoribus.
Scd⁹ m^o v^o **Iero.** a doctores hebreos
 q̄bus in hoc videt⁹ magis assentiē
 dum. **Asaph** non solū fuit cantor

sed etiā habuit spūm pphetie a fe
 cit hūc psalmū ad ostendendū boni
 tatē diuine puidētie. q̄ attingit a
 fine vsq̄ ad finē fortiter a dis ponit
 oīa suauiter **Sap. viii.** Licet frequē
 ter hōibus mūdānis videat⁹ cōtra
 rium eo q̄ vident frequēter malos
 t^opaliter p^osperari: a iustos mltipli
 citer tri
Hug. Intentio ē mo
 nere nos vt non
 t^opalia s̄ eterna amplectamur a p
 illis deū **Call.** Recordat⁹ igit
 laudem⁹ **Call.** asaph quomā
 amatorib⁹ h^o seculi prosperantib⁹
 in bonis t^opalib⁹ inuidisset: a vsq̄
 ad minimā tristitiam inde puenit
 q̄ dñs p cōres in hoc seculo floiē
 patret⁹ a iustos plerunq̄ egere. in
 telligēs q̄ deus reseruat solis si
 is fidelibus bō eterna castigat a cō
 demnat seipsum: dñm inq̄ bonita
 tem ostendit dicens.

Quam bonus **Myco.** a val
 de bonus **Lisrael** deus] q̄ licet
 sit deus oīm p creationē: dñi tamen
 deus israel a christianorū videntū
 ipm per veram fidē. **Na** israel vidēs
 deum interpretatur. Et licet sit d⁹
 oīm. tñ veritas eius non sentit⁹ ab
 imiq̄s. sic nec claritas solis delecta
 bilis est oculis infirmis. s̄ solū se
 titur a gustatur bonitas eius **Lab**
 his qui recto **Call.** id est q̄ ope
 sunt corde] **Call.** ra eius stu
 dio pietatis intelligunt **Myco.**
 Deinde loquitur propheta i perso
 na populi infirmi qui vidēs pro
 speritatem malorum incipit dubi
 tatē de bonitate diuine puidētie
 Vnde multi talium dicunt deū dō

mite quasi non habeat curā de hu-
 manis actibus. sicut dixit Tullius
 a plures alij in quorū persona dicit
Job. xij. Circa cardines celi peram-
 bulat nec nra considerat. dicit ergo
 propheta in persona infirmorum. **Mei**
 autē pene moti sunt pedes. et fere ce-
 tidi a reatitudine sentiendi de boni-
 tate diuine. **hugo** Pedes hujus
 providentie sunt intel-
 lectus et affectus. Intellectus gradit
 per cogitationem. et affectus per desi-
 derium. pene effusi sunt. et viam veri-
 tatis. **Cass.** Gressus mei. quoniam sub-
 tis in gratitudine. animi
 videbantur impijs tāta cecidi. **Hu-**
go Subiungit eam erroris sui di-
 cens. Quomā zelavi super impijs.
 et mundi eis. Causas subiungit. Pa-
 cem peccatorum. **aug.** Vidi illos ha-
 bere pacem et di-
 uicis florere quod non seruibant deo
 Ego vero quod cultor dei eram hīs omni-
 bus. **Cass.** Omne congruū zelū
 rebam inuidere perituris
 et eos putare felices quos eterna cer-
 tum est damnatio et percellit. **peni-**
Gre. vi. mox. Nam peccator qui
 honoratur in via: in per-
 uentioe damnabit. et qui per amena
 prata ad carcerem peruenit qui per vice
 penitus prospera ad interitum tendit.
Cass. Et reuera pax ista pecca-
 torum quod videtur nostros elu-
 dit aspectus. Nam ipsi peccatores lo-
 cupletes videntur: multisque diuani po-
 pulis et in mundo non esse quod time-
 ant. Putant hāc pacem. sed pax ista
 cum conscientia sepe litigat: rixat intrin-
 secus. et cum hostem non habeat: se-

cum ipsa. **Consequenter** autē
 decertat. **Al.** explicat magis in
 particulari eorum felicitate dicens.
Quia non est respectus morti eorum.
 et non vident cito mori sed diu vi-
 uere et diutius quam iusti. **Vñ eccl. vij.**
Iustus perit in iusticia sua: et impi-
 us multo vivit tempore in malicia sua.
Cal. quod cum eis ad penitendum
 de spaciū vite: illi magis
 scelera probant augere. et firmame-
 tum in pla- **non** longa ē
 ga eorum. **nico.** duratio in pla-
 ga eorum quasi sic firmata. quia si infir-
 mentur a vulnerentur cito curantur.
 habentes in promptu remedia cu-
 rationū propter abundantiam diuicia-
 rum suarum. **In** labore hominum non sunt
 sed in delicijs et solacijs viuunt.
Cass. Homines hic sanctos viros
 intelligamus qui a labores
 in hoc seculo sustinent et diuersarum
 afflictionū flagella patiuntur ut cor-
 recti ad deum redire mereantur. **Itē**
 peccatoribus obstinatis non peruenit
 unde subdit. et cum hominibus non fla-
 gella **hugo** videlicet in penitus ad-
 bunt. correctione: sed in fu-
 turo cum demonibus ad damnationem.
Btū s Bernardus hūc vsim hūc sic ex-
 ponit. In labore ac. Hoc ad nullos
 potest pertinere arbitror quod ad nostri
 temporis clericos referendum. **Valēt** enim
 singula hominum officia aliquid laboris
 et aliquid quod delectat. **Sed** adūte prudē-
 tia istorum qui nouo in hoc artificio
 discurrunt solum quod delectat eligunt
 et amplectuntur. quod molestū est: fugi-
 unt et dedignant. **Cuius** militibus quod de-
 hūc fastus superbie: amplam fami-
 C.ij.

liam: phaleras equorum accipitres
 aleas a huiusmodi frequentant. **A**
 mulieribus autem dependentes a collo
 murium pelles: thalamos ornatos
 balnea molliem mutant. **C**auent
 tamen omnino lorice pondus in somnes
 castrorum noctes: incerta bellicorum dis
 crimina muliebrem verecundiam
 ac disciplinam a si quis laboris se
 rus ille videtur habere omnino dedinat
Cum ergo resurgere ceperint homines in
 ordine suo ubi putas generatio ista
 collocabitur. **S**i diuertere voluerint
 ad milites: effugabunt eos eo quod se
 cum minime labores a pericula to
 lerauerunt. **S**ic agricole sic vinatores a
 singuli ordines hominum a suis eos sibi
 ter arcebut finibus ut pote qui in
 labore hominum non fuerunt. **R**estat ergo
 ut quos omnis ordo expellit pariter a
 accusat: illi locorum sortiantur ubi nullus
 ordo sed sempiternus horror inhabitat.
Sunt enim necesse est in labore demo
 num quod in labore hominum non fuerunt. **E**t
 quod fuerunt si **I**deo tenuit
 ne flagellis **nico** eos superbia
 quod temporalis prosperitas frequenter est
 occasio sui **Cass** Considera quoniam
 pbicendi. **Cass** hic versus a sub
 sequentes malorum scelera more sunt
 delictibus. **T**e **nico** quod talis super
 nit. dicit **nico** bia non ad
 horam pro modo passionis transeun
 tis sed pro modo habitus permanentis
 Loperi sunt. **I** vndique ad peccandum
 intenti sunt: sic vestimentum operit
 hominem circumquaque. **E**t hoc limitate
 peccando contra proximum a im
 pietate sua peccando contra deum. quia
 si pietas eius fuerit dei cultus sic impi

etas eius contra ium vel oppositum **C**on
 sequenter declarat unde talis mali
 cia processit dicens **P**rodit qui ex
 adipe iniquitas eorum. **I** v ex diuiciarum
 pinguedine quae praestant fomentum
 oibus viciis. quia pecunie obediunt
 oia ut dicitur **L** transtulerunt in affe
 ctum cordis. **I** v habituati sunt in suis
 malis a sic afficiunt in ipsis. sed
 illud puerb. **I** Letantur cum malefece
 rint: a exultant in rebus pessimis
Cogitauerunt intellectum suum
 a industriam applicando ad mali
 ciam. a locuti sunt nequam. **I** pre
 piteres suis satellitibus exequi ipsam
 ad iustorum afflictione sicut patet in ty
 rannis tam in nouo quam in veteri te
 stamento. **I** iniquitate in excelso locu
 ti sunt. **I** blasphemias dicendo de deo
Et determinat quod contra deum locuti
 sunt di **Glo.** ex Cassiodoro
 centes. **P**osuerunt in ce
 lum os suum. **I** lib est superbia in lo
 quuntur contra deum quem blasphemant
 dicentes deum vel nescire vel non pu
 nire mala sua. a lingua eorum trans
 iit in **Cass** quia ultra me non fu
 terra. **Cass** ra humanitatis lo
 quuntur a cum sint ipsi debilitate fra
 giles: tenent immortales se estimant
 digni **Aug.** Talis peccator non se
 tates **Aug.** cogitat subito mo
 ri posse cum loquitur. **S**ed qui spiritus victurus
 minatur. nescit quomodo vasa coaptus sit.
 nescit quod scriptum est alio loco de tali
 bus. **E**xibit spiritus eius a reuertetur in
 terram suam: in illa die peribunt omnes co
 gitatio **Iero.** Sequitur vox do
 nus eorum **Iero.** mimi de suis fide
 libus dicens **Dugo** **L** **I**deo

quia tanta mala cognouit ex p[ro]spe-
 ritate a pace malorum uenire. **C**onuer-
 retur. **A**d me p[ro]p[ter]s meus. **V**t conue-
 niant mecum. **H**ic. **V**t in ead[em] senten-
 tia. s[ed] in contemptu mundi. **E**t n[on] pro-
 pter malum uisandum. **Q**uertent s[ed]
 etiam p[ro]pter bonum eterne uite adipi-
 scendum. **V**nde addit. **Q**uod dies pleni in-
 uenientur in eis. **V**identes em[er] ma-
 lo[rum] perditione[m] iusti q[ui] prius in pec-
 catores zelati fuerunt cernentes pa-
 cem eor[um] reuertuntur ad deum ut ple-
 nitudinem dier[um] capiant eterno[rum]
 Deinde exponit manifeste errorem
 a quo fideles conuertendi sunt dicens
Et dixerunt. **P**rius q[uam] conuertentur
 quomodo. **C**ass. **D**ubitauit esse
 scire deus. **C**ass. **E**m[er] scisse d[omi]n[u]m
 tot mala sceleratissimos commisisse q[ui]
 bus videbant o[mn]ia mundi federa p[ro]-
 spera puenire. nescientes penas eos
 grauiore[m] incurere q[uam] t[em]p[or]e diu expe-
 ctati in sua p[ro]bati obstinatione ma-
 nisse. **S**equitur. **L**et si e[st] scientia in ex-
 cel[so]. **H**ugo. **Q**ui dicat. **N**unquid
 solet. **H**ugo. **I**ps[e] q[ui] est excelsus
 curat de terrenis. **A**ugustinus. **S**yn-
 de tibi uideatur deum non scire posse et
 non esse sciam in altissimo. **R**udolfus.
Ecce ipsi peccatores a abundan-
 tes in se. **N**ico. **V**t mali h[uius] seculi
 culo. **N**ico. **O**btinuerunt diuicias
 quibus digni non erant. **A**ugustinus.
Et dixit. **S**eruo deo a ista non ha-
 beo a illi non seruiunt a his abundat.
Rudolfus. **L**ergo sine causa. **V**t frustra. **I**n-
 iustificauit cor meum. **C**auendo
 a peccato cordis. **E**t laui me innocen-
 tes manus meas. **C**auendo peccata
 operis. **E**t fui flagellatus tota die.

Augustinus. **Q**uia a me non recedunt fla-
 gella dei. a bono seruo a fla-
 gello. ille non seruit a q[ui]e scit. **A**ugustinus.
Frequentem enim accidit q[uod] iusti p[ro]-
 totam uitam suam uel p[ro] magna parte
 sunt in afflictione. **L**et castigatio
 mea in matutinis. **V**t uelociter casti-
 gor. **Q**uando enim electi cadunt in pec-
 catum deus non differt punire usq[ue] in
 fine[m] s[ed] punit in p[re]senti a cito de cursu
 omnium. **H**anc sententiam uis p[ro]fer-
 re q[uod] sine causa iusti uiuunt. a q[uod] perdit
 homo iustus seruitute[m] suam q[uod] deus ma-
 gis fauet malis a q[uod] neminem cu-
 rat. **H**ec uis dicere. **H**ec uis narrare
Cassianus. **P**essima reputatio h[uius] u-
 tina correctio sicut egro-
 tis fieri solet q[ui] tunc a diuino proli-
 ro languore liberant q[ui] in egritu-
 dimis sine eos copiosior febrim flama
 ma fuit. **C**oll. **S**ic et iste enarra-
 cendit. **C**oll. **T**is causis erronee
 cogitationis sue ad ueritatem redu-
 cit. **A**ugustinus. **S**cripturis dicentibus. **V**t
 q[uod] deus curat res humanas a discer-
 nit inter pium a impiu[m]. sic q[uod] reuo-
 catus secum de. **N**ico. **S**i diceba[m]
 liberans ait. **N**ico. **N**arrabo sic.
Vt si tenebo ista opinionem appetendo
 cum peccatoribus prosperitate[m] t[em]p[or]alem.
 ecce natione[m] filio[rum] tuorum. **V**t iusto-
 rum qui filij dei sunt p[ro] gratia. **R**e pro-
 bauit. **Q**uia ipsi contempserunt eterna[m]
 patienter sustinuerunt aduersa pro-
 pter premiu[m] uite eterne. sic patet de
 sanctis prophetis. **V**t **I**saias fuit ser-
 raturus. **J**eremias lapidatus. a **D**ani-
 el in lacu leonum pedatus. **p**ropter q[uod] di-
 cit **J**udith. **viii.** **O**es q[ui] placuerunt
C. liij.

teo per multas tribulationes transi-
erunt fideles. **Et act. iij.** Per multas
tribulationes oportet nos transire
ad regnum. **HUG** Consequent
celorum. **HUG** ont ista solu-
tionem a veritatis cognitione non a
se inuenisse s. **RIE** t existima
a deo. dices **RIE** t existima
scerem. s. vt possem scire veritatez
de pdictis p inuestigatione raris
se. hoc e la **AUG** Vere magnus
bor an me. **AUG** labor e cogno-
scere quo de? curet res humanas.
et bene sic malis. a laborent boni.
Doc autem scire labor est ante te s
ante deum. **NICO** qz ab cogitione
labor no e. **NICO** h? rei no pueni-
tur p inq? h? conem humanam. s. ex re-
uelatione diuina ppter quod is no
cognosca. **Donc** intrem i sanctu-
ariu d. i. ad intellectu sacre scrip-
ture diuinitus reuelate. quaz vocat
sanctuariu eo qz de? in illa loqui e
sic in sanctuario diuinitus rnsa da-
bantur. a intelliga in nouissimis
eo **Cass** qm in futuro iudicio
eu. **Cass**. felicitas humana da-
nabitur qz hic ad tps florere mon-
stratur. **Pycol.** In illo em san-
ctuario. hoc est in sacra scptua in-
telliguntur punitiones et premia
vite eterne. iuxta illud **Matth. xxv.**
Ibunt hi in suppliciu eternu. iusti
at in vita eterna. **Consequent** pph a
omemoratvltiones pecoribus in-
fligendas dices **Veritatem** licet
ad tps mundana felicitate potian-
tur: tu ppter dolos. qbus defrau-
dauerunt a afflicerunt innocetes a iu-
stos. [pouisti eis]. s. finem sue pspe-

ritatis temporalis: eos sbrakendo de
pauvita. **Hoc** dicit cōtra illud qd
s. fuit inductū ad oppositū de lon-
gavita malorū qz nō est respectus
morti eorū. **Nā** a aliqū contingit con-
trarium ex diuina ordinacone a hoc
ad terrore alioz maloz a solaco-
nem bonoz. vnde sbrakunt deieci si
eos dū alleuarentur. s. duz adhuc
essent in augmento sue prosperita-
tis tpalis. De qbus poeta ait **Vol-**
untur i altum vt lapsu grauiore
ruant. De quoz subita perditione
adhuc ad mi **HUG** **Vo-**
rando sbrakunt **HUG**. modo fa-
cti sunt in desolatione. qz in mor-
te nullos eos iuuat a priuant omi
felicitate tpali tanqz desolati. s. ubi
to defecerit. De pūti vita perierunt
in gehenne penal ppter inq? tate su-
am. qz mortui sūt sine finali pma.
Velut somniū surgentiū. est fe-
licitas **Jero.** Sic qs dormiens
eorum **Jero.** videt se in somno
h abere thesauros magnos auri ar-
gentiqz a surgens mox oia perdit.
ita hi diuicias suas perdunt p?
h? seculi vitaz in q? velut in somno
versa **Cass.** Ecce illa mirāda fe-
ti sūt **Cass.** licitas impiozū p-
uenit ad somniū. dñe in citate tua
Celestis imaginē ipoz ad nihilū
redi **Jero.** Quā pulsantib? his
ges. **Jero.** ianuā regni dices
Discedite a me operarij inq? tatis:
qz nō nouis. **Cassio.** Impij
ergo in illa celesti irē m non pote-
runt diuinis apparere cōspectibus
Quoniaz sic in isto seculo imaginē
domini in se polluerunt: ita in illa

debitur. q̄a in gelenne sequestrati
onem mit **AUG.** Itaq; fr̄es mei
tendi fune **AUG.** libere loquens
de hoc loco. i. noie christi a timoē i
eiusexhortor vos. vt q̄cunq; istas
videli; diuicias a dñationes terre
nas non habetis: nō eas cupiatis
a qui habetis. nō in eas p̄sumatis
Nō dico damnamini q̄a eas hate
tis: sed damnamini si de talibus p̄
sumatis. a inflamini: si p̄pter talia
magis vobis videamini. si p̄pter ta
lia paupes nō cognoscatis. Qui at
diues est: hoc modo fit quo p̄cipit
Apl's. Precepe inq̄t diuitib; huius
mūdi nō supbe sapere: neq; sperare
i incerto diuiciay suay: si in deo vi
uo qui prestat oia abūdanter ad
fevendū. Exhortscent oēs fratres
nostri diuites abūdantes pecunia
auro a argento. familia a honorib;
exhortscent qd̄ mō didic; est. Do
mine in ciuitate tua imagine; illo
rum ad nihilum rediges. Postq̄
p̄phetauit impios a regno domini
submouendos. osequēnt̄ describit
p̄miationē bonoy in presenti vita
quantū ad bona gratie: a i futuro
q̄ntū ad bona glorie. Die ḡ psalmi
sta in per **nico** Quia inflam
sona taliū **nico** matum ē cor me
um. p̄ duram dei dilectione; que
dilectio consumit carnalem volup
tatem. et renes mei omutati sunt.]
per carnalis concupiscentie repres
sione; que viget in rebus q̄ntuz
ad masculos vt dicit **Greg. o mel**
xxxij. Et ego q̄ dilexi deum ex toto
corde a ēpressi impetū luxurie Ideo
lab nihilum redactus su;] mea re

putatione. et nesciui.] me ignorā
tem a inutilem reputaui. Q̄nto em̄
hō plus deo p̄ caritatem cōiungit̄
a a carnali libidine detrahit̄: t̄āto
minus se reputat p̄ humilitatem.
magis cognoscit suam insufficien
tiam a ignorantiam. Ideo s̄bditur
U timentum fact; sū apud te]
videli; in sc̄ie tue o paratione q̄ ma
gis excedit cogniōnem humanā
q̄ hūana brutalez.] a ego semper
tecum.] q̄ quādo homo considerat
suam ignorantiam a paruitatem
a se cōmittit cōliter dispositioni di
uine a ipse eū ēcipit s̄m q̄ dicitur i
ps̄. liij. Jacta sup̄ dominū curā tu
am: a ipse te enutriet. **C**enuisti
manum dex **HUGO** per gr̄az
teram meā] tuaz ope
rante. me dirigendo ad lō opera q̄
bus merear vita eterna que p̄ de
pteram siḡtur.] et i voluntate tua]
id est s̄m voluntatem tuam.] dedu
xisti me.] de virtute in virtutem per
gratiam tuam cooperante; siue p̄
ficientem.] et cū gloria suscepisti
me.] id est suscipies in regno tuo p̄
gratiam perficientē siue o summā
te m̄ **AUG.** Cognita m̄estimabi
iste **Asaph** cogitare felicitatē ip̄az
celestem. a arguere se quia peius
fuit a terrena desiderauit dicens.]
Quid enim mihi est i celo; a a te
quid volui super terram.] In ter
ra volui ate quod habet impij. ma
li a scelerati. pecuniam. aurum. ar
gentum. gēmas familias. hoc ha
lent multe femine a multi vici tur
pes. Quid ḡ mihi restat in celo.
C. liij.

Quasi **M**i Nec in celo nec in terra
dicat **M**i est aliq̄ creatura que
mihi sufficiat p̄ b̄itudme mea q̄
psistit obiective in solo deo: q̄ ē lo
mitas infinita **C**erōn. Et idcirco
ne q̄ in celo neq̄ in terra aliū p̄ter
q̄ te deū meū habere quero. Et q̄a
tale premiū m̄i. **L** Defecit
hi est in celo **nico**. caro mea
a cor meū. In cōsideratiōe b̄m̄itatis
tue q̄ non p̄t cōprehendi s̄m̄ q̄d̄ d̄ic̄
Ap̄ls 4 ad cor. ij. Q̄ oculus nō vi
dit. nec auris audiuit nec in cor hō
minis ascendit que preparauit de
us his q̄ diligūt illū. Deo s̄bditur.
deus cordis mei. a aīe mee creator
a b̄ficato. Deo s̄bditur. a pars
mea de. a adimplens d̄sideriū me
um **C**ass. Illius pars hōis de?
Cass. est. qui se maiesta
ti ipsius a credulitate cōsociat a pro
babili aīone cōmendat. Et addit
In eternū. q̄ sp̄ se deo adherere p̄
m̄sit. **R**ēuera p̄fectōrū ē nunq̄
ab illo velle d̄scēdē sine quo cōtin
git sem̄ **aug** **9** **H**ōies in seculi
per errare **aug** **9** lo eligūt par
tes. alij miliciā. alij negociationē
alij agriculturam. **I**stas p̄tes sibi
faciat de rebus humanis **C**lame
p̄ls dei **P**ars mea deus in eternū
Quare at̄ hanc partē eligit cōse
quenter oīnt dicens. **Q**uia ecce
nico **C**larū est. q̄ elongant se
a te. **I**p̄ p̄c̄m mortale. pe
ribunt. **I**perdiōne gehenne. **I**perdi
disti. **I**perdes. **L** omnes q̄ fornican
tur abs **C**ass. **f**ornicamus a do
te. **C**ass. **m**ino q̄i adulte
rimis cogitationib⁹ ab eius amore.

deuianus **P**etrus cantor. **O**ēs
enim q̄ per corpales fornicationē
vel p̄ sp̄ialem. a p̄ ydolatriā vel p̄
amorem rerū tp̄aliū se elongant a
deo: incurrunt perditionis penam
Propt̄e quod **L** **M**ihi adherere d̄
bonū est. **I**p̄ fidē a bonam aīonem
Cass. **N**am is diuinitati adhe
ret q̄ se illi vera fide atq̄
operū probitate cōiungit. **S**icut ei
impios dixit elongatos: ita se d̄no
adherere p̄fitē vt illis cōtraria fa
ciendo. d̄sparem viciōitudinē. re
muneratio **M**i **E**t bonum etiā
nis inueniat **M**i **m**hi est. **P**o
nere in d̄no deo sp̄m̄ meaz. **I**p̄ cer
tam b̄itudinis future expectatiōne
q̄ **C**ass. **N**ihil pōt esse beatus
noui⁹ suis cultorib⁹ agrue p̄futura
p̄sta **Aug**. **R**ē erit negociū tu
re. **Aug**. um. ponens in deo
sp̄m̄ tuam. **L** vt annuciez omnes
predicationes tuas. **N**ico. **a**
illa que debēt annuncian fidelib⁹
ad gl̄am tuam a eoz utilitatē. **N**ō
q̄ d̄icit oēs **Aug** **9** q̄ septēz sūt
p̄dicationes **Aug** **9** genera p̄di
candoz q̄ notantur in hoc vsu. **V**n̄
versus **S**acra fides virtus vicium
laus premia pene. **P**er sacra intel
liguntur septēz sacra p̄dicanda. p̄
fides duodecī articuli fidei xp̄iane.
Per v̄tus notant v̄tutes: q̄bus po
pul⁹ fidelis imbuebd⁹ est. **L**. spes ca
ritas. hūilitas. castitas ac **P**er vi
ciū intelliguntur peccā mōtia edae
guenda. a docenda q̄ mōtia sint. a
remialia. **P**er laus: xp̄i a sc̄roz ex
empla p̄dicāda a s̄litate premiavi

te eferre atq; pene gelēne. a hoc
in portis filie syon.] v̄ in ecclesiis q̄
sūt portē cītatis **Cass.** Comple
iēlm celestis **Cass.** ta ē his
admonitiōib⁹ institutio christia
navt ne cogitatiōib⁹ prauis delin
quat **Presta** domine vt nos nō tali
bus inuēde facias q̄s tua veritate
oemnas sed excremur a vite m⁹
q̄s hōres. a amem⁹ quos diligis.

Iero. In quoz nos cōsorcio nō
velut meritoꝝ inspectoz:
sed venie largitor admittē tecū reg
natos in eēna bēditūme. q̄ es be
nedictus in secula. Amen

Psalmus lxxij.

Quid de^{us} rep
Titulus. Intellectus A
saph **Glo.** Asaph
hebraicē dī. grece synagoga. lati
ne v̄ro dicit̄ ogregatio **Cassio.**
que nunc ē ecclā **Ista** futuras da
des cītatis iēhl; miseranda lamē
tationē deplorat. Cuius cītatis sū
uerfio facta. post q̄ dñs crucif⁹
est longe prescribit vt durissimus
anim⁹ iudeozū saltem ipsi⁹ ciuita
tis sue calamita **Hugo** In
tib⁹ tereretur **Hugo** hoc
enim p̄s est intellect⁹ **Asaph** 4 po
puli fidel̄ q̄ intelligit q̄ figure trās
ierunt. a q̄ veritas venit. a q̄ eter
na q̄renda sūt. a nō tpalia. a hec ē
intētiō psalmiste. **Primo** igitur de
scribit euerfionē iēlm. **Vñ** asaph
in p̄sona ppli iudeozū cām h⁹ euer
fionis querens ait

Quid deus repulisti] **De**
col. pplm. s. tibi familiarē

a ele **Cass** **Ve** quasi alienuz a
dum **Cass** tua defensione feci
stilm finem. **Hic** interitū a captiui
tatem sigt quā iēhl m tpibus **Ve**
spasiam atq; **Tyti** a romanis prin
cipibus legiē ptulisse **Liratus** ē fu
roz tu **nico** **Per** hoc non intelli
us **nico** gatur i deo aliquis
motus passionis. s̄ rigor vltionis
sue **super** oues pascue tue.] v̄ sup
populum israel queꝝ pauisti man
na quadraginta annis in deserto.
vsque quo mtroduxisti eum in ter
ram melle a lacte manātem. vt ha
betur **Josue.** **Memor** esto ogre
gationis tue **I**quia dominus ogre
gauit filios israel in ramesse quan
do debuerunt egredi de egypto vt
habetur exo. xij. **L**quaz possedisti
ab initio legis dātē per **Moyse**n.
quia per legem susceptam popu
lus israel obligauit se deo ad serui
endum sibi spe **Cass.** **P**restita
ciali seruitute. **Cass.** enim do
na numerantur vt ad beneficia cō
suetā animus boni iudicis inuitē
Quapropter rogat vt sua potius
in eis beneficia: q̄ eozū considera
re velit errata. **Sequitur** **U**tera
st virgā hereditatis tue. **I**is est po
pulum iudeozū qui fuit hereditas
domini q̄ dīu ei puro animo seruiē
bat. **Hanc** hereditatem appellat
virgam propter moysen famulū
eius cui iussū est per virgā ma
gnalia facere. vt diuina virtute ro
borati de terra egypti egredere tur
intre **Hugo** **Hanc** heredita
pibi. **Hugo** tem apertius de
clarat cū s̄ dicit̄ **mon** syon] videli

et ciuitas iherusalem in quo ha-
bitasti. corpora **Cass** ubi habi-
liter. cum eo. **Cass** tasse de-
clarat christi domini presentia cor-
poralem ut hec loca non fineret in-
currere terribilam vastitatem in qui-
bus humanis oculis apparere di-
gnat⁹ est. Post q⁹ rogauit p iude-
is ut sit ipsis propicius. consequenter
optat gentib⁹ remediū corrediōis
di **nico** Quia manū tuaz. **nico**
v virtutez ptatis tue
q^a in deo nō habent locū lineamē-
ta corporis **Aug⁹** in supbias
eoz. videlicet romanoz a qb⁹ euer-
sa est iherlm. **Cass** enim in ipis
Elevata est **Cass**. potētia dñi
q^{ndo} supbiam eoz in humilitatē
mutauit pducens eos in finem.
ad dominū saluatorē. Preuauit
reuera petitio pphē qm̄ in romana
vite ampli⁹ religionis christiane
cultus effloruit. q̄ pre ceteris fris
supstitiones gentiū sibi antevēdi
cauit. **Sequitur** Quāta malignat⁹
est inimicus. videlicet roman⁹ exerci-
tus in sancto. videlicet mōte vel tē-
plo ciuitatis iherlm q̄ malignat⁹
est in locis sanctis ei⁹ q^{ndo} sacdo-
tes tota q⁹ misteria templi in p̄dā
ablata sunt. ciuita q⁹ gens hebreo-
rū aut gladio sibi acuit aut captiui-
tate sibi iuga **Coll** quoz interfe-
ta seruiuit **Coll** etoz gladio
aut fame numez refert scolastica
hystoria lib. ij. capi. v. avi. fuisse
vndecies centena milia. et vendito-
rum in seruitutem milia nonagita
Hug et gloriati sūt. dicti
romani tanq⁹ se cissent

ppria virtute. cū tamē p tuā p̄ordi-
nationē factū sit. q̄ te oderūt. Ado-
rantes tūc ydola a qb⁹ facta est
hec subuersio. in medio solēmita-
tis tue. paschalis. q⁹ quadragesi-
mosecundo anno post passionē do-
mini die qua ipsi iudei christū cru-
cifixerunt cū essent congregati oēs i
ciuitate iherlm ad diē solennem a
Tyto a vespasiano impatoribus
romanoz obfessa ē ciuitas a capti-
a occisi sunt. ierusalē q⁹ destructa ē
sic dicit bñs **Iero.** super illud **Je-
re-
mie. xij.** Congrega illos sicut gregē
ad victi **Aug⁹** Qui ergo prius
mam **Aug⁹** in dñi cultu con-
gregati seuerūt. postea eodē tem-
pore congregati perierunt. Quō autē
gloriantur consequenter subian-
git dicens **P**osuerūt signa sua.
Impatores romani sup portas et
turrez ciuitatis videlicet vexilla sua
aquilas suas. dracones suos statu-
as suas in **nico** Lanō cognoue-
templo. **nico** runt. Romani
hoc facientes q⁹ propter peccata
populi israel deus dabat ipis tan-
tam victoriam. sed attribuēbant
sue potētia **Cass** diuina fue-
ti. quod **Cass** rat dispensa-
tione permissum. **Sequitur** cum
dolore repetitum. signa. videlicet
posuerunt. **nico** scilicet belli
cut in exitu. **nico** habita vi-
ctoria. super summum. scilicet su-
per turrez a portas ierusalem sicut
in signum victorie solent poni ve-
xilla. **Hugo** Deinde **Asaph**
romanoz vt deum puocat ad eoz

vindictam dicens. **Q**uasi in silua
lignorum securibus exciderunt ia
nuas. **R**ianuas ciuitatis Ie
rusalem ita irreuer
ter exciderunt a destruxerunt sicut
ligna de siluis a hoc fecerunt. In id
ipm. **Aug.** conspirauerunt in

Collector Li securi. qua trates
exciduntur. a ascia. v. dolabra. et
oponitur ab acuo a scindo qui acue
scindens. **Cass** vt ciuitatem
icecerunt ea. **Cass** illaz ostēbat
fundit? vastatā p̄ hec instrumēta
fabrilia a magnas res siml a par
uissimas dicit eē delectas. Quicq̄d
em̄ aut securis excidere a ascia ple
qui potuit manus truculenta. v. cru
delis dicit. nec solum sufficit tā
ta calamitas i destructione citatis

si ad postremuz solene tēpluz igne
deuorati est. **Pr**cederūt
vnde s̄dit **nico** igni sanctua
riū tuū. v. tēpluz tuo cultui dedi
catū vt habet. iij. x. vlti. Et addit
in tra. q̄ sanctuariū tuū quod est i
celo destruere nō potuerūt. pollue
runt tabernaculū nois tui. v. in quo
inuo cabant.

hugo In hoc pol
nomen tuū. **hugo** luerunt il
lus q̄ immūdi sunt ingressi illud.
fm legē em̄ pollutus dicebatur q̄d
a polluto tangebatur. Et etiam in
hoc polluerūt q̄ posuerūt in eo ido
lūm abominationis sic **Adrianus**
iouem olimpiū. a **pompeius** dicit
fecisse de templo stabulū equorū

Operunt in corde suo. i. om̄ne
habuerunt consiliū. non tm̄ aliqua
romanorū sed total cognatio eorū

siml. Et quib̄ determinauerūt. ch̄o
videlicet q̄d sequitur. quiescē faci
amus omnes dies festos dei a tra
videlicet iudea. Hoc quod dicit dei
addit propheta de suo. quia illi ro
mam deum non estimabant cui?
sanctuarium ita tractabāt. ac si di
cerent. Ita dispergamus omnia q̄
nunqm̄ amplius indei possint co
uenire aut festa facere i terra. **O**stē
sa euerfione ciuitatis iherusalem
consequēter narrat que beneficia
sunt adhuc ipsis iudeis sub tracta
dicens. **S**igna nostra non vidi
mus.

nico. data sūt patribus
nostris in exitu de egypto quādo
deus defendit eos contra omnes ho
stes eorū. Talem defensionem nō
videmus modo nobis a deo p̄stari

Lam non est propheta. qui an
nunciet nobis dei volūtatē quid
facere debeam? vel qui promittat
nobis de hac captiuitate liberatio
nem sicut antiquitus fiebat patri
bus nostris. a ideo debemus eum
relinquere sicut reliquit nos. **I**deo
subditur. et nos nō cognoscat am
plius. vt defendat nos ab inimicis
nostris sicut olim faciebat patres
nōs.

hugo deinde **Asaph**
quasi eger me
dicum querēs mouet questionem
dicens. **U**que quo. o deus. Impro
perabit inimicus. videlicet gentil
populo iudeorum. **A**ch̄ dicat. **O**
dū erit populus iudaicus in op
probriū cūctis gentibz. Et statū q̄i
instruat? subiūgit eam parit a fine
illius opprobrij di. **I**ritat ad

uerfarius .f. iudeus. nomen tuum;
blasphemando te quod vocatis Iesus
christus. Et quod diu irritabit te non
cedens in te tam diu erit in oppro
briū alijs nationibus. Et vsq; quo
erit hoc. Rūdet dicens vsq; in finē.

Call In fine; hic figt mūdive
speram qm̄ gēs iudeoz p
maxima par

Ut quid
te creditura ē **nico** auertis ma
nū tuam a dexteram tuā. supple ex
trahere. De medio sinu tuo in finē.
Et tam diu non defendis nos. Et loq̄
tur de deo ad modum hoīs q̄ q̄ diu
differt percutere dicit manū suam
in sinu.

collec Sed hunc v̄fici
tenere. **Aug** a

Callio exponit hoc mō **Glosa**

Per manū dexterā intelligitur po
pul⁹

Call Precepit enim dñs
deit.

Moyfi sicut legit̄ ex
odi. iij. vt dexteram suā in sinū mit
teret. qd̄ fecit. a exinde plata. cōspe
cta est leprosa. Iussitq; illi vt iterū
manū in sinum mitteret. qd̄ fecit a
statim curata ē. Per hoc sign⁹. q̄a
ppl⁹ iudeoz exiens a dño christo
immundus fieret. ad eū vero ouer
sus recipet pristinā sospitatein.

Quod factuz ideo commemoratur
vt iudeoz populū in finē predicēt
in antiquā redire sospitatez. S; ne
intellectus ille asaph in tituli eue
latione diutius moraretur. ad lau
des domini saluatoris festinus ac
cedit vt omnia possibilīa dicat illi
qui in gentia cognoscitur in celo a
in fra operari. Et qd̄ de eius erat in
carnacōne didurus ne q̄s eum do
minū crederet t̄palem. autē p̄stitu

tionē mundi regē euz iam fuisse fe
statur **HUGO** Deus autē
dicens **HUGO** dñs christ⁹ ē
Lrex noster. Homo factus qui est
Lan̄ secula. q̄ in p̄ncipio erat ver
bum. hic salute. humani genēis
Lopatus est in medio terre. In ie
rusa. q̄ est in medio dima
lem. **nico** te terre habitabilis.

HUGO Deinde ouertes sermo
nem ad saluatorē dicit moduz sal
uationis. Tu o criste. Lfirmasti
in v̄tute tua. L in potentia tua vel i
fide tui nois. mare. L gentes flexi
biles ad p̄cēm. terrā iudee circum
quaq; cingētes. Et quia prius pec
catis erant oppressi a dyabolo sub
iugati. tu cōtribulasti capita dra
conū. L cōtriuisti dñationes super
bas demonum. L in aquis. L. baptis
mi. Ecce modus salutis iuxta illud
Marc ultimo Qui crediderit a ba
ptisatus fue

Aug Illi ei dra
rit. saluus erit. **Aug**. cones hñe
principem suum et ipse primus ē
magnus draco. Et de illo quid fec̄
qui operatus est salutem in medio
terre audil. Tu confregisti capita
draco

HUGO id est potesta
nis. L. tes a suggesti
principis demonum vt penitus ni
hil possit in homine baptisato a cre
dente. Sed homo tal magis potest
in ipsum. quia. L. debisti eum. L. scilicet
dyabolum. L. escā populis ethiopū
L. i. gētib⁹ a pecōrib⁹ prius migris
p̄ p̄cēm s; postea dealbatis in fonte
bap̄mi. Et quō acceperūt isti in escā
draconē istū. Corp⁹ dyaboli cōstat
ex homibus perfidis et peruetis.

Et hoc corpus fidelis comedunt
quando perfidos a iniquos ad con-
uersionem a penitentiam trahunt
a corpori christi cuius ipsi membra
sunt illos incorporat et hoc precipue
faciunt predicatoris sci. **Vñ actu. r.**

Aug. dicitur e Petro de gentibus
Macta a manduca i occi-
de qd sunt a fac qd es. Sic diabolus
sumitur amissis membris suis Vel
ital. Dedisti euz escam popul ethi-
opuz. qd sicut esca mordet a come-
dente: ita credentes ipsuz diabolum
mordent reprehendendo culpando a

accidit. **Call.** Siue conuersi ia fide
sado. **Call.** les esca possunt ha-
tere dyabolū qñ per ipsius septati-
ones pficiunt. Ipso em plequēte
mātres sūt: ipso affligente pati-
entie munere coronantur. Ad huc
ostendit quō salute operatus est
in medio terre.

Hug. Tu di-
cū subiungit. **Hug.** rupisti
fontes a torrentes. i. tu i publicā
misti aplōs a aplīcos viros: de
quibus mānāe fecisti aquā euan-
gelice do. **Aug.** vt sua irrigacō
drine. **Aug.** neq̄ pdicatione
duerterent infideles. et sic. tu sicca-
sti flumē

Call. ethan hebrai-
os ethan. **Call.** ea lingua mte
pretatur fortis. robustus. qd sepe
dyabolū sig.

Aug. Exicauit er-
re diximus. **Aug.** go dñs p pre-
dicationem aplōy dyabolicas do-
ctrinas gentiliū. culturā demonū.
artes magicas auspiciū et mathe-
mati.

Hug. Exicauit etiā philo-
sophias gentiū sic
pt̄ in **Augustino. dyomisio a pau-**

lo. Vñ ipse paulus ait ad chōy a
Nos predicamus christū crucifixū
iudeis qdem scand alū: gentib⁹ aut
stulticiā. Et ibidē. s. scriptuz ē. Per
dam inquit sapiētiā sapiētū:
a prudentiā prudentiū reprobato

Aug. Arescat itaq̄ oīs vana do-
ctrina a mudentur mentes
euangelio. **Call.** Tuus est dies
veritatis. **Call.** a tua est nox. Iq̄
tibi obediunt oīa tanq̄ creatori. I-
tu fabricatus es aurora a solem. I-
que intelligitur creatio corporū ce-
lestiū. **Call.** Tu fecisti omnes terminos
terre. I- per quod intelligit creatio
inferiorū corporū. **Call.** est atēza ver tu
plasmasti ea. I- Quasi dicit. Tu es
factor omnium temporū. Hec ad-
litte

Call. Sed aptius videtur
ram. **Call.** si spiritalit exqui-
rantur. **Collector.** Translatio
rōna sic habet. I- Tuus est dies et
tua est nox a tu fecisti soles a lunā

Callio. diem ergo a solē po-
namus viros iustos
quibus semper sapientie lumē ir-
radiat. Noctem vero a lunam mte i-
ligimus terrenos homines atq̄ stul-
tos qui peccatis facientibus obs-
curant. Sapientes itaq̄ a stultos
siue peccatores dicit esse suos. qñ
am mytrisq̄ ipse de⁹ miracula ma-
gna facit vt a illum munere sue pi-
etatis illuminet: a istum peccatis
emendatū regni sui faciat esse par-
ticipem. Preterea non incongrue
terminos terre dicit omnes apo-
stolos et pphetas. Nam sicut fini-
ni agroꝝ fines distinguunt: ita a
pdicatores christi vere fidei iura cu-

stobit **Iero** Hoc em qd dicit Le
unt statem a ver tu plas
masti ea Sedm allegoriaz ver di
cimus cu; iusti in hoc seculo bonis
opibus florent. Estatem vero cu
fructu laboris **glo.** Et qz hec oia
sui picipiunt **glo.** fecisti **Me**
mor esto h? Non dicit cui? S; tñs
latio romana addit creature tue
Hugo quod a de poplo iu
daico pot; intelligi p
quo asaph toties orauit Et vt me
lius impetret qd petit pro ipsis co
fiteatur quod male omiserunt dicēs
[Inimic? Ividelz popul? iudeoru]
imprope rauit dño .i. samaritan?
es. dem omiu habes. De qb? inimi
cis dñs dicit. **Luce. xix.** Inimicos
meos illos q noluerunt me regna
re super se adducite huc a iherosoli
te ante me Let popul? insipiens in
citauit .v. exacerbauit Inomen tu
um .i. qa puocauit eum ad iracundi
am mltis blasphemis ac iniurijs
qu eum conspuerunt a collaphiza
uerunt dicentes **Prophetia** a nobis
chri **Aug** Sed qa quidaz ex il
ste **Aug** tis qui christu erat
occisuri postea ad penitentia r ofes
sione de tanto pccō fuerant reditu
ri. de quibus ad predicacōne beati
Petri circiter tria milia ouersi sūt
vt habet act. ij. Pro illis ofequen
ter orat. **nico** Me tradas .i. v.
dicens. **nico** tradi pmittas .i. be
stias animas ofidentes tibi .i. ofessi
one fidei **Cast.** Bestias em po
a laudis **Cast.** fuit diaboli cu;
ministris suis quoru; capita sic su
peri? dixit otriuit super aquas ba

pās mī **Iero** O dyabole a mini
stri dyaboli q non
vultis corpa deuorare s; aias Tūc
enim aia deuoratur ore bestie cum
conmuentiam .v. osensum p̄tet dia
bolice voluntati. Sequitur .i. aias
pauperū tuorū Christianorū otem
ptorū mundi. Ne obliuiscaris in fi
nem .i. ethi ad horaz subdunt tribu
lationib? nō pereant : sed probati
manife **nico** Consequenter pe
sti fiant **nico** tūc adimpletionē
promissorū dicens. **R**espice in te
stamētum tuū .i. id est i sacram scri
pturam vt persoluas regnū celoz
quod in ea pmisisti pauperib? tu
is a non diui **nico** Quia .i. ihu
tibus seculi **nico** repleti sunt
domibus iniquitatū .i. iniquitati
bus in quibus perseuerant tanq
habitantes in domibus Qui obs
curati sūt terre .i. a terrenis deside
rijs que obscurant lumen ratiois
hugo Et ponit gemitū p ab
latino more grecorū vi
delicet terre pro terra **Castio**
Pulcre diffinitum est quid sit cor
pus infidelium a iniquoz. h° est
domus iniquitatū. quia cuncta vi
tia velut quodam hospicio recipi
unt qui malis polluantur. Adhuc
orat pro pauperibus humilibus
dicens. **R**e auertatur .i. a tua mise
ricordia .i. humilis factus ofusus .i.
Iero id est ne obliuiscat a te q
in tribulationib? multis
ac impropertis atteritur a confun
ditur .i. pauper a mops laudabūt
nomen tuū .i. ai pmitta tua percepe
runt **Aug?** . Sui sunt isti pau

peres. humiles spiritu. trementes
verba dei: nō de meritis suis presu-
mentes. qui qñ faciunt aliquid bo-
ni deū laudāt. qñ faciunt aliqd ma-
li se accusant. **C**onfiteutes ḡ peccā
sua nō de tyalibus elati. de sideran-
tes eterna promissa laudabūt te.

Coll. Et sicut pro confitentib⁹ po-
stulauit remiā: ita nūc p
pseuerantib⁹ in peccō deum excitat
ad vindictā Vñ nō tam orando q̄
pphetando **Jero.** **E**xurge de
subiungit **Jero.** us iudica cau-
sas tuā. pro his improperijs q̄ vel
tu sustinūisti pro nobis. vel etiam
tunc susti.

Aug. Nec paganus
nec eccā **Aug.** tm̄ vel iudeus
vel hereticus. sed aliqñ frater ipse
catholicus torquet os suū qñ dei p
missa predicant. qñ futura resurre-
ctio preannunciatur. Et adhuc ipse
quīs tinctus aqua salutis eterne
portans sacramentū christi forsi-
tan dicit. Et quis hic surrexit. Et
non audiui p̄em meū de sepulcro
loquentē ex quo euz sepeliui. Nam
q̄s redit ab inferis. Et quib⁹ faciaz
tali⁹. **O**stendā q̄ non vident nō
possum. Non em̄ ppter illos de⁹ vi-
sibilis debet fieri. videant q̄s p̄nt.
corde crebant q̄s videre nō possunt
Ve pueris cordib⁹ **M**emor esto
improperio eū tuorū. eorū q̄ ab insi-
piente. **J**pp̄o dicta. **L** sunt tota die
Adhuc dicitur **V**ana p̄dicant cri-
stiani. **A**dhuc dicit. manus ē resue-
ctio mortuorū. adhuc insultatue
christo. nec deerunt tota die. hoc ē
vsq̄ in finē se **Glo.** **V**orū es
cul⁹ a sa i re **Glo.** memor. tu

is dans coronā. **Jero.** ut i iudi-
hostib⁹ penam? **Jero.** cio ofun-
dant. **V**nde a adhuc subdit **R**e-
obliuiscas voces inimicorū tuorū
Hug. qui se non corrigūt **L** su-
perbia eorū qui te odert
ascendit semp. **J** q̄ peccata peccatis
accumu. **Jero.** Sic em̄ et domi-
lant **Jero.** nus in apocali-
psi dicit **I**mpius impie agat: a im-
iquus amplius faciat iniquitatē.
Nos quoq̄ supplices deprecamur
te domine vt ereptos nos a sp̄is
iniquitatū. a superbie cum oso vi-
cio. post mudi cōtemptum attollē
digneris in celū. **Q**ui es benedict⁹
in secula. **A**men

Psalmus lxxiiij

Confitebi ^{mae} tibi ^{tibi}
Titul **Hugo** **In** finē
ne cor

rumpas psalmus canticī **A**saph.
Psalmus iste qui dicitur canticī
quā in eo agit de remuneratione
eterna est asaph id est fidelis con-
gregationis populi christiani am-
monens ne tu qui es fidelis cristi-
anus corumpas videlicet spem q̄
habet i dei p̄missione de eternis vt
peruenias in finem eterne consum-
mationis. **I**n precedenti psalmo
egit p̄pheta de salute baptismi da-
ta per gratiam in primo aduentu
xpi. **I**n isto at̄ p̄s de salute danda
per gl'am in secdo aduentu dñi **V**ñ
monet nos sic in titulo tangit: ne
corumpamus grām baptismi in

nobis per peccatum. sed de domini
pmissione quā soluet in illa eterna
benedictione firmi **aug** enim
ter speremus **aug** pmissio
dei rata certa fixa et inconvulsa fide
lis et omni dubitatione carens que
consolat afflictos. Tota enim vita
hōis super terrā sic scriptū est: tempta
tio est. Nec quā prospera eligenda ē:
vel quā adūsā deuitanda s; vtraque ca
uenda. illa ne corrumpat. ista ne
frangat v; vnicuique hōim in quāque
statu rex in hac vita cōsatus fue
rit nō sit refugium n̄ deus. nec vllum
gaudium n̄ in **nico** Ad litterā vō
pmissis ei. **nico** iste ps̄ ē grā
tū actō ppli iudaici reūsi de captiuitate
babylōis Moralit̄ at̄ p̄t expōnī
de p̄lo veracit̄ penitēte. iā de capti
uitate p̄cā reuerso q̄ cū grātū acti
one dominum alloquit̄ dicens

Confitebimur tibi de] de p̄ te
ritis peccatis [cōfitebimur]
p̄fessionē laudis pro beneficō no
stre iustificacōis [et inuocabimus
nomen tuum] p̄ alijs beneficijs ob
tinent **hugo** Intus vocabimur
bis **hugo** eū in p̄ficia p̄ cōfes
sionem mūdāta Si luxuriosus deū
inuocat: ad doacā illū vocat. si aua
rus illū iuocat: ad foueā plenam
sp̄m̄ illū vocat. Cū enim dominus
sit mūdissim⁹ et pulchrissim⁹ non dig
nat̄ intrare in domū turpē et immū
dam **Cal** si enim dign⁹ est vt
corde n̄ra p̄fessionē purgem⁹ ac
ad auxiliū suscipiendū nomen do
minū iuocare debeat Sequitur **R**ar
tābam⁹ mirabilia tua **Hugo**

q̄ fecisti nobis. q̄a mai⁹ est iustifi
care impiū q̄ celū et terram creare
sic dicit **Aug** Et s̄ dicit diuina r̄sio
cū dicit cū accepero t̄ps iudicādi. s.
in sc̄do aduentu tūc Lego iusticias
iūdi **nico** iustos iudicio appro
cabo **nico** bācōnis et impios iu
dicio repro **hu** **Christ** ei in p̄ri
bationis **hu** mo suo aduentu
acceperit t̄ps miserendi: In sc̄do vō
aduentu erit t̄ps iudicādi qd̄ ad
huc posuit in **Cal** vt opūda
dilatione. **Cal** corda mor
talium ante tempus iudicij in hoc
mundo studiosius precarentur ab
solui ne venientes in futura illa dis
ceptatione inopinātā iudicis sen
tentiam sustinerent. In primo cri
sti aduentu **L**iquefacta est fra]

Glo quia homines in terrenis
cōfidentes a stabilitate
virtutis et iusticie in diuersas deflu
erunt concupiscentias vicio rum
Deinde exponit quāz terram dixit.

hugo Let omnes qui habi
tant in ea] vide h̄et
qui terrena diligunt: et ad celestia
non aspici **Cal** Sed quemadmo
dum salutari in
carnatione subuenerit terre lique
facte subsequitur Lego confirmā
uī columnas eius] s̄ d̄ apostolos
per quorum predicacōnem alij su
stentantur et h̄ij confirmati sūt re
surrectōne: qui in domini passione
nutauerāt. Per hos at̄ d̄ixi in quōs

nicola Qui faciunt cōtra pre
cepta negatiua **R**ohite
inimique agē] contra p̄mū et delin
quētib⁹] q̄ faciūt cōtra p̄cepta affir

matia. Nolite exaltare cornu] & supbire contra deuz gloriantes de vestra ma⁷ **HUGO** Aut defen-
 licia. dentes per
 elationem peccata vestra.

Cassiodoro. Cornu suum vi
 det erigere qui
 peccatuz ppiūm p alios mītur ex
 culare. Quapropter tales ad veni
 am redire non possunt. quia con
 fessionis remedia p diderunt. Hoc
 idem repetit vt formidinez vltionis
 magne ostendat. qz semp graui⁹
 vindicatur qd iterata iustione pī
 pitur. Vnde dicit. Nolite extollere
 in altum cornu vestruz. Ille in al
 tum erigit cornu qui contra deum
 concepta iniquitate remurmurat.
 Nolite loqui. nec corde nec lingua
 labueris deū iniquitate. Adhuc
 in exultationis vitio pseuerans lo
 quitur contra deuz iniquitatez: qn
 aliquis sic estimat se cōstitutū vt
 peccata non possit de dīmare: dīcēs
 nō culpa sua: sed necessitate stella
 tum ad aliqđ se peccatuz puenisse
 vt hoc magis imputet dītori qđ
 ppiā voluntate peccauit.

Augusti. It iam loquē con
 tra deum iniquita
 tem qui dicit. Vere non iudicat de
 us de reb⁹ hūanis: nō curat quid
 agatur in tēris. Ecce multi iniqui
 redundāt felicitatibus: a innocen
 tes premuntur laboribus.

Collecto 2 Neq; h^o modo ne
 q; illo modo de te
 tis loqui aduersus deuz iniquita
 tez. **Q**uia neq; ab oriente neq;
 ab occidente neq; a desertis mōtib⁹

Rico erit refugiu peccatorib⁹
 vt dei iudicium possint
 effugere. qm de⁹ iudex est. Iq; vbi qz
 p̄sens est p essentia: potentiam: et
 p̄sentia. sicut dicit in ps. cxxxviii.
 Si ascendero in celuz tu illic es. si de
 scendero ad infernū ades. Et vt ei⁹
 potentiaz cognosceres: subiungit.

Hunc humiliat. denūciando sup
 bum. Et hūc exaltat sublimando
 humi⁹. **HUG** [qz calix] & mēsu
 ley. **HUG** ra iuste t̄ributōis
 est [in manu] & in p̄tate [domi] &
 christi: cui⁹ potestate est dare cui
 libet qđ voluerit. Dic calix dñi tri
 plex continet poculū. videlicet vni
 meri & puri: qđ signat retributio
 nem iocūditatis eterne: vbi misce
 aliqđ tristitie. Et hūc p̄pimat do
 min⁹ sanctis suis in patria: sicut in
 alio psal. dicit. Inebriabūtur ab
 vbertate domus tue. Deinde calix
 dñi est [plen⁹ mixto]. Hoc mixtuz
 p̄pimat dñs s̄ctis suis: qui sunt in
 via a i purgatorio. qz gaudiū qđ
 hnt de felici expectatiōe b̄titudinis
 eterne non est mēsu. qz fm qđ dicit
 tur p̄. xliij. **S**pes q̄ differē affligit
 aiaz. Quō autē mixtū est i via sub
 iungit: dīcēs. **C**idmāuit ex hoc i
 hoc. Cū aliquis hz duo vasa vbi
 est vñū dīuersaz specieū: si vult
 facere mixtionez idmā a effundit
 de vno vase in aliud. Sic dñs facit
 qñ homi in tribulatōe posito cōso
 lationē infundit & cōsideratiōe retri
 butiōis eterne. **T**empat ḡ amari
 tudinez p̄ntis tribulatōis p dulce
 dīmez future felicitatis. qz in **Gre**
 go. cōsideratiō p̄mij inuuit vim

flagelli. Illi vero qui volunt hic be-
bere iocunditatem peccati et non mixtum
tribulationis: tandem bibent feces ca-
licis domini. **V**n subdit. **L**uxuriamus.
Licet dominus propinquaerit de suo calice
in superiori loco hoc est in celo factis
suis poculum vini meri et perfectum gau-
dium: et fidelibus in purgatorio: et in
loco medio hoc est in terra existentibus
poculum mixturum: ut dictum est. **T**u
[fex eius non est eximamta] et euacuata.
Fex calicis domini pena est inferni
quod nunquam euacuabitur: quia perpetua
est. **H**ac bibent omnes peccatores
terre. **I**n inferno damnati. **E**x quo enim
factis in patria datur merum: et factis
in via datur mixtum: nihil restat malum
bibendum de calice domini: nisi feces eterne da-
nationis. **C**onsequenter **A**saph agit
gras de sua liberatione et malorum pu-
nitione: **B**i

Rico **A**utem
cens. **R**ico annunciat in
seculum. **S** dei virtute et laude: in se-
culum et in vita presentium. **C**antabo in le-
titia cordis laudes **[deo Jacob]**. **S**
populi christiani qui vitia supplantat
deum subdit propheta in persona christi
iudicis dicentis. **E**t omnia cornua
peccatorum confringam. **E**t dignitates
superborum confringam.

Collecto **I**n illa quippe ex-
trema iudicatione
omnes peccatores: omnes superbia impiorum et hu-
miliabuntur: et confracta dispicient quod
hic magnis sublimitatibus eriguntur
L et exaltabunt cornua iusti.

Hugo **H**oc utrumque fiet in iu-
dicio: ubi superbia su-
perborum et humiliabitur: et humilitas
atque patientia humilium quibus se

contra inimicorum insidias defendere
exaltabuntur. **C**assio

quoniam in eterna
pulchritudine permanebunt. **O** humilitas exi-
mie de corda quae hic cerneris desti-
tuta. **Q**ui maius pro eum habere poterit de-
tus tuum quam ut ille eam hic assumpse-
rit de quo cuncti beati sine fine gau-
debunt. **A**udiuimus verba domini non de
altitudine caeli: sed de sancta scriptu-
ra psalterii: cui tanto libentius para-
mus quanto nos communi monuisse
dignatus est. cum beneficia domini saluato-
ris si intelligatur: iugiter ammiranda
sunt. **A**nguam ipsi quotidie gesta-
mus in manibus. voluntas domini per
nobis litteris comprehensa diuinis
et corporeis praestat aspectu: ut in
cordis oculus salutariter instruat.
Nunquam tacet si eum in scripturis suis
consulere festinemus. **S**per ad salutaria
vires paratus est. nec absens aliquando
reddidit si eum puris mentibus appeti-
mus. **Q**uapropter et abijciamus ut
psalmus monet superbiae que sceleratos
diuidit a christo. amemus humilitatem
quam sancti illi celesti caritate coniungit: qui
nisi in futuro exaltari mereamur ab
ipso domino nostro Iesu christo: cui est ho-
nor et gloria in secula seculorum. **A**men.

Psalmus lxxv.

Dictus in iu-
Rico **P**salmum
Asaph: prouidentis in spi-
ritu liberationis: mirabilem popu-
li a sennacherib persecutionem: ut ha-
betur. **iii. Regum. xix.** **C**uius psalmi

talis est titulus. In finem in laudi-
bus psalmus Asaph canticum ad
assiri. **Castiodo**. Omnia ver-
os. Castiodo. habuimus
tituli ex precedentibus expositionibus
debet esse notissima. Restat ergo
quod nouum intulit: videlicet ad assirios
explanare. Assirij dirigentes inter-
pretantur qui iam fidei regulis docti
rectis semitis ambulare contendunt
Nos alloquitur Asaph: laudes do-
mini mirabili varietate decantans
Aitem in rē.

Notus in iudea deus. Potest
hic versus nonnullam facere
questionem: cur dictum sit in iudea de-
um notum: vbi magis christum deum con-
stat esse crucifixum.

Collector fuit tempus quo
gens iudea sola
deus agnosceret atque adoraret: et ce-
tere gentes adorantes ydola deum
celi penitus ignorarent. Sed quoniam illa
gens iudeorum verum deum saluato rem-
suum negauit a cognitione dei eran-
do ceci.

Castio. Ipsi enim in deum
dit. Castio. traditioe dixe-
runt. Nos regem non habemus nisi
cesarem. Vnde ergo iudei veraciter di-
ci possunt quod se a christo nato de tri-
bu iuda et a iude genere extraneos
reddiderunt. Propter quod quibus signum
iuda debemus inquirere ut nobis pos-
sit sententia veritas relucere. Iuda
quippe confessio interpretatur. Vnde in
deum verum christi constat esse ecclesiam
que confiteatur illum regem qui per virgi-
nem Mariam venit de tribu iuda. Be-
ne ergo deus in iudea et in ecclesia
notus esse debet a quo fideliter confiteatur

in israel magnum nomen eius. In
helvie videtur deum interpretari. In no-
quo quod enim fidei magnum est nomen
deum quoniam eum parum corde confiteatur regem
regum a deum deuantum. Et factum
est in pace locus eius.

Augusti. Prius confiteatur et sic
in tripso fit locus
dei. Rindiu enim non confiteris pecca-
ta tua: quod amodo reparas cum deo.
quod tibi placet vita tua mala que ei
displacet.

Castio. Ille perfectio pa-
cet. Castio. tem perbat hie
cum deo: qui aduersus mandata eius
obtraria voluntate non litigat: qui sequitur
iussa deuantis: et ab omni prece-
ptum deum suum flectit arbitrium. Pay-
em vera est concordia hie cum mori-
bus perbis: et litigare cum vitijs. Et li-
cet deus non sit localis qui ubique est
totus: tamen localiter iesse debet quibus appi-
us adesse dignatur. Sequitur. Let
habitatio eius in syon. Syon spe-
culatio interpretatur per quam deus fide-
lium corda prospicit. Ipse perfectio fit sy-
on qui eum meruerit sincera mente
conspicere.

Iero. In quibus ergo aia-
cere. Iero. noticia scripturarum
est atque doctrina: ibi habitat deus.

Hugo. **Ubi** et illa-
tur. Hugo. pace confregit
potestas demonum videlicet Larcum
et delectationem subitam que ex impro-
uiso ferit scutum et malam volun-
tatem consentiendi peccato que est
scutum contra deum. sic bona voluntas
est scutum contra diabolum. Gladium
et actum peccandi quo se quisque ite-
rimet. et bellum et consuetudinem
peccandi qua deus continue impu-
dit.

27
Sua **Cassio**. Hec omnia no-
tur. tum est ofracto
atq; iminuta discedē vbi venire cer-
tum est pacis auctore. Nec solum
hoc fecisti dñe: sed etiam es **L**
luminēs. corba gentiū a peccatoꝝ
o **L**tu. christe a non alius. et hoc
facis **L**mirabiliter. **L**v p miracula
et predicationem platan. **L**a mon-
tib⁹ eternis. **L**v ab apostolis a pre-
dicatoribus.

Aug⁹ Qui tanq̄
sanctis. **Aug⁹** montes ex-
ceperūt primo doctrinā tuā quos
eternos fecisti: a vitāz eternā per il-
los ceteris pmisisti. quibus p̄dicā-
tibus **L**turbati sunt omnes insipie-
tes cor.

Cassi. qm̄ de p̄dicatio-
de. **Cassi**. mib⁹ sanctis vñ
illuminati sunt iusti: inde insipien-
tes. turbati sunt: a recedentes a ve-
ro lumie secuti sunt mūdi desideria
tenebro.

Aug⁹ Sed quid eis
sa. **Aug⁹** ex hoc ipso
contigit. Sequitur. **D**ormierūt
somnia suūz. **L**viri diuitiaz. Ama-
uerūt presētia a quieuerūt in ipis
presentibus. et sic illis facta sūt il-
la presentia delictiosa.

Cassio. Et tene dicit suūz vt
eos a beatorū quiete
discerneret. Nam iste somnus fal-
lax atq; deceptor est: vt mō se gau-
deant diuitias acquisisse: modo no-
bilissimo cōiugio copulatos: mo-
do clarissimis honozibus fuisse s̄b-
nectos. Sed vide qualis eos cōfu-
sio subsequat. **L**a nihil inueniūt
omēs viri diuitiaz i mamb⁹ suis.

Aug⁹ Dormiunt p̄ delectatio-
nez cupiditatibus su-

is. transit somnus iste. transit vita
ista. a nihil inueniūt in mamb⁹
suis. qz nihil posuerūt in māu xp̄i.

Cassio. Et intende quē ad mo-
dum auaros desigēt
atq; definit. Dicit enim viri diuitia-
ruz. s. qui pecunijs suis captiua mē-
te deserui.

Grego. xviii. mo-
unt. **Grego**. raliū. **V**i-
pfecto paupertatem euigilantes sūt
resurrectione inueniūt. quia nihil
secum ad illud extremū iudicium
ferunt. Vnde ingemiscētes testan-
te sapientia didicuri sunt. Quid no-
bis p̄fuit superbia. aut diuitiaz
iactantia quid cōtulit nobis. **T**ra-
suerūt omnia illa tanq̄ vmbra. **V**i-
tia ergo a fugitiua fuisse que tenu-
erunt iam amissa cognoscūt. que
q̄d̄m adierant: stultis eoz cordib⁹
magna a mansura videbātur. De
quorum duricia adhuc subdit.

Cassio. **H**ic increpatione
tia. **L**v ad predica-
tionem: a monitis sanctis o x̄pe qui
es **L**deus Jacob. **L**v populi xp̄iani
qui est supplantator vitiorum nō
curauerunt. quia **L**dormitauerūt.
a excecati sunt et obdurati.

Augul. Nam duricia cordis
obduratio est.

Cassiodo Sed qui sint isti
qui dormitauerūt
consequēter exponit: dicens. **L**qui
ascenderunt.

Aug⁹ q̄ se iactant
equos. **Aug⁹** in superbia
in diuitijs: honoribus: a potestati-
bus suis. Nam in equis sedere pec-
catum non est: sed ceruicēz potesta-
tis contra deum erigere.

Cassi. Talis fuit ille Pharaon qui ascendens curfus atq; equos increpationes dñi estimata mente contempfit: a dormitando puenit ad eternū somnū: vbi nulla requies inuenitur.

Hugo Requiescitur. Hugo vo dormiret ad increpationē dei qui bene aduerteret qd subditur. **Q**uod si ne qui modo increpas misericorditer peccatores [terribilis] in iudicio futurus [Les] iudei [et] tūc [quis] resistet tibi. [quasi] dicat. Nullus. cū infinita sit tua virtus. [et] tūc] auz veneris iudicare viuos a mortuos apparebit super te pro Lira tua.

Hugo super te pro Lira tua. qd sic dicit in alio ps. Dñs in ira sua conturbabit eos a deuorabit eos ignis. Quō aut apparebit consēqntē ostēdit: dicens. **D**e celo auditū fecisti iudiciū. v. audiri facies aduentu tuū ad iudiciū: quādo sonante tuba angelica dices. Surgite mortui venite ad iudiciū. [terra] v. vnus quisq; pōtō. [tremuit] v. tremet nihil habēs meriti. [a] q̄cūt. v. qui esēt ab omni ope. qd tunc non potunt operari neq; mereri.

Cassio Vel tremet ad voce iudicis dicentis. **I**te in igne eternū. Et quiescet cū in ppetua damnatiōe recipiet. S; q̄es ista sine requie est. qd et si req̄escāt a malis opibus: non tñ in supplicio quiescūt qui in eterna flamma cruciandi sunt. **Q**uoniam exurgeret in iudicio deus. v. cū exurgeret christus ventur⁹ ad iudiciū: q̄ hic qui etus om̄ia ptulit quādo corā Pila

to iniuste iudicatus est. Vnde tñs flatio hebraica sic hz. **C**um surrexerit ad iudicandū deus. Et ne iudicium illud ad solaz damnatiōez maloz crederes esse faciendū: addidit. **L**yt saluos faceret omnes māsuetos ter. **Augusti** Qui fremēte. **Q**ui tres equos non ascendēūt: sed in humilitate sua peccata confessi sunt.

Cassio hi salui fiūt auz in domino dñi p̄ma p̄missa recipiūt. **C**ausam saluatiōis eorum subiungit: dicens. **N**oni am cogitatio homis confitebitur tibi. **C**ogitatio enim nostra primūz confitē deo: qñ p̄terita peccata humili satisfactōe damnauerit. S; qd fragilitas hūana semp debet luge re qd peccat: addit. **a** reliquie cogitationis diem festū agēt tibi.

Aug⁹ Reliquie cogitationis ē vt non exadat a memoria ille qui sanauerit. Et quid tibi dimisit. **D**iuini modi reco: datiōes solemnīa dño celebrabunt cum gratiarum adione

Collector In Paulo cogno scimus hāc cogitatione; cōfiteētē: a reliquias cogitationis cum dicit. **Q**ui pri⁹ sui blasphemus: et persecutor.

August Vt ampli⁹ blasphemus nō esset fuit prima cogitatio confitēs. vt autē commemoraret qd illi dimissus est: reliquie cogitatis erant. **P**er ipas reliquias cogitationis solemnīa celebra

Collector Consequēter post qd d. m.

ostendit qualiter propter superbiam
et mundi delectationem damnentur
reprobi. a quomodo per humilita-
tem a bonam confessionem saluentur
mansueti: iuuat populum ad dei lau-
dem: di. **Rico** **Q**uete et red-
dens. **Rico** dicit domino de vno.]
vota que fecistis: siue in baptismo:
siue in ordine: siue in quouis licito
modo: illa persoluite. quia displicet deo
infidelis promissio: vt dicitur Eccl. v.

Hugo **Q**uete est consilium.
reddite est preceptum: si
si uouistis reddite. **L**omnes qui in cir-
cuitu eius afferitis munera. Ipse
enim in medio suorum fidelium se esse
promittit.

Cassio **I**n circuitu que-
ritur. **Cassio** per res agit: cum
munera fidelium sacratissimis alta-
ribus offert.

Hugo **T**erribilis
rurur. **Cui** **Hugo** **b**ib] dno
qui terribilis apparebit peccatori-
bus in iudicio. **L**a ei qui aufert
dicio. **Iero** **S**piritu principum]

Iero **S**piritu principum]
v. audacia superborum: aut animam ipso-
rum principum terribilis apud omnes
reges terre.]

Cassio **U**tique que cor-
re.] **Cassio** **p**us suum

regere ac moderare domini munere
meruerunt. **Iero** **R**es ergo preemur-
runt. **Iero** **d**eum ut reges terre
simus: vt impemur carni nostre: iu-
xta illud apostoli. **N**on regnet pec-
catus in mortali corpore nostro. **I**m-
peret anima nostra: seruiat corpus
a statim ueniet christus et habitabit
in nobis. Ipse enim dicit in euange-
lio. **V**eniam inquit et stabo ante ho-
stium a pulsato. a si quis mihi ape-
ruerit introitu ad illum et cenabo cum

eo Quotidie stat ante ostium peccato-
ris nostri christus. **I**nterare desiderat.
Aperiamus ei. ingredietur in nobis:
a hospes noster est a conuiuia: cui e-
st honor et gloria in secula seculorum
Amen.

Psalmus lxxvi.

Oce mea ad
Ctitulus **I**n finez p ydi-
thum. **P**salmus **A**saph.

Hugo **C**uius sensus talis est
Psalmus iste attribui-
tur **A**saphi a fidei populo. **N**am **A**saph
congregatio interpretatur: qui populus fi-
delis est. **R**edditur et transiliet. quoniam
contemptis terrenis mente a volun-
tate transiliet contemnendo ista transi-
toria: vt pueniat in finez videlicet
eterna beatitudine que est finis pre-
sentium miseriarum.

Aug **Q**uis quis
arum. **Aug** **E**go christia-
nus qui huius psalmi consilium sentire
imitari a tenere vult: omnia deside-
ria carnalia transiliet: seculique hu-
ius pompam a illecebram calcet. nihil
que sibi aliud in hoc mundo proponat:
nisi vt pueniat ad finez christum que est
primium nostri laboris. **E**t hec est intencio
huius. **G**lo **A**saph ergo omnia
psalmi. **G**lo **t**ransiliet et so-
lum deum querens: ait.

Oce mea ad deum clamauit].
Vero **C**lamare eo tempo-
re est necessarium quoniam
longe est ille qui clamat. **E**t que pro-
pter peccata mea longe sum a te: cla-
mo vt exaudias. **Q**ui multum deside-
rat: multum clamat.

Cassi. Clamat ad dñm qui eū
 rum fidelibus pollicet. **Raz** qui eū
 p rebus transitorijs rogat: nō ad
 dñm clamare cognoscit q̄uis ip̄m
 petere vide. **Aug⁹** Quisquis p
 atur. alia re q̄ p
 ipso dño clamat: ad dñm nondum
 est transiliēs: sicut iste qui i orati
 one sua pseuerans: subiūgit.

Cassi. [Vox mea ad dñm] **Sub**
 audiet. pueni. **Sed**
 quid petit non designat. **Et merito**
 q̄ non est illi necessariū dicere q̄d
 p̄stet q̄ solus nouit largiri q̄d expe
 dit. **Quapropter** vere sapientes sūt
 q̄ se p̄tati diuinitatis: ordinatōiq̄
 cōmittūt: ip̄m solū expetūt: et oīa
 p̄sp̄a se quisiūt. **Sequitur.**

Hugo [La intendit mihi] ex
 audiendo oīem meā
 q̄ppe est dñs oībus inuocātib⁹ euz
 in veritate. **Postea** oūdit tempus
 oratōis sue: **Aug⁹** **In** die
 dicens. tribulatio
 nis mee. **vi** hac p̄nti vita hūana
 q̄ est tēptatio sup̄ terraz. **Deum** ex
 quisi

Cassio. Solent munda
 ui. **Solent** desiderijs oc
 cupati i tribulatōib⁹ optare vt ab
 illa possint necessitate quam su sti
 nent liberari. vt si egrotus est: sa
 nitate querat. si pegrin⁹: patriaz.
 si paup̄ expēsas. **Iste** vt breui peti
 tione oīa p̄futura occluderet: nihil
 s̄ suis angustijs vociferat⁹ est. nec
 impacīēter q̄ sustinebat: ingessit.
Sed tanq̄ quies⁹ et maloꝝ fuoruz
 nesci⁹: i die tribulatiōis sue toto de
 siderio d̄plationē dñi p̄quirebat

Et quod exquisiui [in amb⁹ meis] v
 opibus bonis q̄ diuinis noscitur
 cōuenire mādatis. **Let** q̄n exquisi
 sti nocte. **vi** in hac vita q̄ quis lu
 cem h̄ie videat: tamē obscuritate
 fuscata. **Collectoꝝ** **Et** vbi ex
 est. quisiisti.

Contra eū. sic translatō romana
 h̄: coram eo v̄ in absōso. sicut ip̄e
 dicit. **Notite** facere iusticiā v̄iaz co
 ram hoīb⁹. **Illo** enim p̄sente sit q̄n
 hūan⁹ non affectat aspect⁹ vt va
 nis laudib⁹ itumescat. **Sequitur.**
Let nō suz decept⁹. **q̄** secut⁹ suz do
 minū que querebaz. **Et** idē **q̄**
 nūt consolari anima mea.]

Grego. xviii. moral. **Pleū**
 q̄ hūius seculi diui
 tes tēdio affecti solent bona tēpa
 liter accepta cōspicere: a tristitiaz
 declinare. **Cuz** em̄ merore quodaꝝ
 tangi se sentiūt: equos aspiciunt:
 auri a argēti vascula cōtēplantur
 p̄bia circueūt. **Cūq̄** p̄ hec t̄p̄alia
 oculos libēter trahūt: o hortiaz am
 me merorem v̄mūt. **Vñ** eis sic in
 euāgelio veritas dicit. **Ve** vobis
 diuites: qui habens h̄ie cōsolatio
 nez v̄iam. **S̄** scīs qui hoc luget q̄
 ab eternis gaudijs accidit: cōsola
 tionē de temporalib⁹ non admittit.

Cassio. **Neq̄** si vigilijs fatig
 tur: remissam vaga
 tionem q̄rit. **Si** ieiunijs vt corpus
 suū cōgrua hilaritate reficiat. **Nec**
 querit. q̄ ista sola cōsolatio est: v̄
 delictet in tētionē suā semp̄ ponē in
 dño. **Vnde** subiungit ip̄e. **Me**
 mor sui. **Iero.** cōsiderando eius
 dei. **manfuetudinem**
 d. iij.

a pietatem. Let delectatus sum. In
ipsum misericordia. Let. In de exec
citus. **Rico**. bus. Let deficit
spūs meus. q̄ aliqui hoies deuoti
ex feruenti deuotione rapiunt a sen
sibus: a sic deficit spūs q̄tū ad vsuz
actuales exterioroz sensuū. **Artici**
pauerūt vigilias oculi mei. ueni
gilauī ante q̄ esset tēpus surgēdi
ad matutinū: a ad dicendū laudes
dñimas de nocte fm modū ōfuetū
Sic em̄ faciūt deuotione feruentes
q̄ surgūt an̄ alios ad wandū. Se
quūt. Turbat⁹ suz. reuocatōe pec
catorū: tā meoz q̄ alioz. La nō suz
locu. **Cassi**. Tacuit ḡ: qm̄ pfū
tus. da nocte nō habe
bat solatiuz hūam colloquij quo
tpe ipse hō recogitans animi sui se
creta per. **Iero**. Monach⁹ em̄
quirit. qui nō uigilat:
hūc uerficulū nō potest dicere.
Hugo. Et si quis querēt: qd
faciebas qm̄ uigilias
anticipās surrexeras. Respondet.
Cogitauī dies antiquos.
Cassio. Cepi cogitare ab imi
tio mūdī qm̄ hoies fe
cit de⁹ vsqz ad annū meū. a ab Adā
vsqz ad tempus uicium.
Cassio. Et uidēs q̄ dies anti
ci sunt et labili uarietate fugitiuis
non hos de siderauī. Ls ānos etnos
in mēte habuī. q̄ in dieb⁹ antiq̄s
morō dñat. in ānis eternis regnat
uita eterna. Isti momēto pereūt.
s̄ futuri plēni longinq̄tate consistūt
Cogitabat ḡ uir sād⁹ cur latētis

Dies tanto tpe desiderēt a q̄rat hu
manitas: a illos etnos qui soli no
bis sunt specialiter appetēdi negli
gam⁹ a cōtemnam⁹. nec credam⁹
esse duz eos in p̄senti nō ualem⁹
aspicē. **Et** meditat⁹ sū nocte cū
corde meo. In oratiōe secreta.

Iero. Nō cogitabā de iracūdia
nō de inimico meo s̄ tota
cogitatio mea de deo erat. Let exer
cita. **Rico**. p̄scrutando ōscien
tia. **Rico**. tie mee secreta. La
scopebā spm̄ meū. Extergēs in pec
cata saltē remedia: sine quib⁹ non
p̄transitur p̄sēns uita.

Hugo. Et dixi. Nunquā i etre
nuz p̄iciet deus. scz
hoiem: et si p̄iciat ad tēpus ut cor
rigat. q̄ si dicat. Non. Interroga
tio em̄ facta p̄ nunquā: supponit fre
quēter negatiuā. facta at̄ p̄ nonne
supponit affirmatiuā. Illos autē
p̄cipue nō p̄icit dñs q̄ faciūt ea q̄
p̄missa sunt in uerbu p̄cedēti: qui u
delicet exercitant p̄scrutando ōscie
tie sue secreta: a de deo meditantur
Laut non ap. **Cal**. Stud non:
ponet. **Cal**. nequaquā ne
gantis: s̄ affirmatis est. q̄ si dicat.

Hugo. ymo addit ut medi
cus medicinā ad mor
bu. Vñ subdit. ut cōplacitior. u
benignior a magis placatus. Lsit
adhuc. **Cal**. h⁹ uerbu adhuc:
Cal. expectantis est: a
non dolentis. **Et** in finem.

Rico. a totaliter. Lmiseriōbi
am suā abscedet. La nob
La generatōe in generatōez. u in
generatōibus sibi succeden tibus.

Ut obliuiscet misereri deus | nobis: cui tñ eius aprietas sit misere-
ri a parçẽ. Lau t continebit in ira
sua misericordias suas.]

HUGO Sicut fons dñi contine-
re aquaz qñ nõ emit-
tit ex se riuulos: s; sic nõ continet dñs
misericordiã suã. qz etiã irat? mise-
ret. quoniam aut corripit: aut mi-
nus pu-

RICO Tales qrelas a-
nit. Similes so lent
facere hoies etiã tom in afflictõẽ po-
siti: s; p rationẽ sentiẽt cõtrariũ: sic
xps fm sensualitatẽ dicebat. Tra-
seat a me calix iste. Et fm ratiõem
dicebat. Verũtamen nõ sicut ego
uolo: s; sicut tu. **Et dixi** hec vi-
delicet qrulose ex infirmitate hũa-
na. Vnde trãslatio hebraica habz
Et dixi imbecillitas mea hec est. ta-
lis qruclatio quã premi si pcedit ex
imbecillitate humana: s; fm iudici-
um ratio

HUGO [nũc cepi] |
mis. intelligere qz
mutatus sum de ignoante in sciẽ-
tem: a s peccatore in iustũ. Nec est
mutatio dextre excelsi v muneris di-
uini: a non mei meriti. **Vñ apłus**
ad Phil. ij. ait. De? est em q opa-
tur in nobis a velle a pñcere p bo-
na voluntate. Et idẽ dñs ad tĩũ. ij.º.
Non ex opib? iusticie q fecim? nos
s; fm suã miãz saluos nos fecit. Et
ne vir scũs de hoc dei bñficio ingra-
tus putet: subiũgit. **M**emor fui
opm dñi. qz hui? mutatõis in me
facte nõ obliuiscar. Et nõ solum de
mea salute letabo: s; bñficioz ali-
is factoruz recordabo. Lqz memor
ero ab initio mirabiliuz tuoz.]

Cal. vtiq; q hũano generi pi? |
miseratoz indulgit: videlz
qz **Adam** fecit ad imaginẽ a similitu-
dine suã. **Deim** qz oblatõez **Abel** in-
sti suscepit qz in archa **Noe** a dilu-
uio ecclãz a baptismũ pfigurauit
Postremo qz ipse ad liberandũ ho-
minẽ venire digt? est. **Et** medi-
tator: in oibus opib? tuis.] a i scri-
pturis diuinis: vbi nullum tedũ:
nulla satietas. s; qntũ qz pl? hau-
serit: tãto ampli? dulcia sentiat.
Senz; si est intellectu notũ pqrẽt:
S; qz fidelib? nõ sufficit tm legere
septurã: nisi etiã assit fruct? bonoz
operũ. **Ido** sbdit. L a i adiuentio-
bus tu

HUGO qm pceptis
is.] **HUGO** quuenisti ad
utilitatẽ hoim: vt p ea hoies te iue-
nirẽt. **Exerceboz.**] v sollicita deuotõẽ
versabo. De quib? adiuentõibus
dñs ysa. xij. **P**otas facite i ppls ad i-
uentões ei?. **Deim** scũs vir in laude
dei pũpens: subiũgit. **D**eus] pñ.
[in scõ] v i xpo est [via tua] qz ipe
dicit Jo. xij. **N**emo venit ad pñez
nisi p me. Et qz i xpo fuit a est diui-
nitas. **Ido** subiũxit. **Q**uis de? ma-
gnus.] v tute. **Hic** de? noster.] qua-
si dicat. **Nullus.**

Nicola quia null? ali? pñer
pm pñt facere opa
virtutũ toti? nature excedẽtia. **Ido**
sbdit. **Tu** es de? q facis mirabilia.]

HUGO Sanas corpa a lãguoribz
a animas a peccatis.

Jeroni Quotidie facit miãbi-
lia. qã iste heri latro:
hodie cristian?. heri fornicatoz: ho-
die cõtinẽs: qd est solit? dei opari.

Casus **R**otam fecisti. o deus
pater. In populis. totus
orbis. Virtutez tuam. quoniam in hunc
mundum misisti filium tuum dominum
christum. Qui sicut apostolus ad
Corinthios dicit. Dei virtus est et dei
sapientia. redemisti in brachio tuo.

HUGO et in filio tuo per quem
operis. filios iacob
electos de iudeis. et filios. Ioseph
electos de gentibus que
designant per Ioseph qui interpre-
tatur augmentus. ex quibus gen-
tibus christi ecclesia semper augetur.

Viderunt te aque deus. De his
aquis dicitur Apocalypsis xvij. Aque
quas vidisti populi sunt et gentes.
Ratio est. quia transeunt de hoc mun-
do sicut aque. quoniam generatio
perit et generatio aduenit. **V**
iderunt. ergo te aque. et viderunt quod po-
pulus predicatus per fidem. et quidam
corpali visus. et timuerunt. omnipo-
tentem visis miraculis. et turbate
sunt ab illis. et conscientie eorum com-
mote sunt ad penitentiam. Cor homi-
nis abissus dicitur Ieremias xvij. Pro-
fundum est cor hominis et inscruta-
bile.

Multitudo sonitus aquarum.
et predicatorum populorum sonitus
fuit multiplex in confessionibus pec-
catorum. in gemitibus. in ploribus. lau-
dibus. psalmodiis. orationibus.

Pec mirum. quia. Vocem dederunt
nubes. et apostoli predicantes. de
quibus psalmista ait. Qui sunt hi qui ve-
nutes volant. **A**temim sagitte
tue. et verba scripture. transeunt.
ab ore predicatorum ad corda au-
dientium quibus audientes in cor-

dis tanquam sagittis punguntur
ad penitentiam. Vox tonitruus tui
et vox predicationis apostolorum
terribilis et aperta facta est. In ro-
ta. et in circuitu orbis terrarum. quia
in omnem terram exiit sonus eo-
rum. Et quia predicationem confir-
mabant miracula recte subiungit
Alyperunt coruscationes tue or-
bi terre. quia virtutes et miracula
quas per apostolos. et apostolicos
viros fecisti ubique resplenduerunt
et note sunt ex quibus commota est
ad penitentiam et fidem. et contremuit
terra et terreni homines visis predicatis
miraculis tremefacti ad fidem conuer-
si sunt. Et quia fides sine bonis ope-
ribus mortua est. Ideo subdit.

Rico In mari. et gentilitate
peccatis amara predi-
cata est. Via tua. videlicet obfucatio
mandatorum tuorum. et semite tue. et
consilia euangelica quibus se cure transe-
re per mare huius seculi aquas multas.

HUGO et in multis populis dixerunt
gentium. quod sic dicitur ad
Romanos xi. Cecitas ex parte contingit in israel
donec plenitudo gentium intraret. De
qua cecitate subiungit hic. et vestigia
tua non cognoscunt. et pietas tua non
erit accepta a iudeis excecatis. **V**
In Iona. In populo venit et sui eum non recepit.
Et ad ostendendum in gentilitate ipso eum
subiungit.

Rico Eduxisti sic oves
in populum tuum. per desertum
ad modum ovium. In manu Moysi et
Aaron. quia Moyses erat dux populi.
et Aaron frater eius sacerdos sum-
mus offerens hostias et sacrificia
pro salute populi israel.

Augustinus Hoc illi populo fecisti et te expulit a se. Tu autem cepisti esse in gentibus: et saluae facte sunt etiam reliquie populi gentilis: et remansit foris ingrata iudeorum multitudo.

Cassio. O ydithun vere huius egergie: qui psalmum hunc mirabili institutione cantasti in tribulationibus exercitatus: negasti te humanis desiderijs nullo modo consolatus. Deinde liberatio tua ad profectam: non scitur puenisse sententiam. Tercio sentis te iam feliciter mutatum: nec tamen in prosperis animam relaxas. Sed cum te semper in te: ad magnalia domini proficis: augmento quodam sapientie ingiter proficisse cognosceris. Quarto miracula christi sub magna exultatione cõcelebras. et tu dixeris: sa pueris: institutione christiano populo quod saluae ostendis. Presta domine ut solita nos iubeas pietate purgari: quatinus qui sumus tibi actum qualitate dissimiles: clemencia tua nos faciat esse cõsortes. qui cum patre et spiritu sancto viuimus et regnas in secula seculorum. Amen.

Psalmus. lxxvii.

At tendite populo. Titulus. Intellectus. Asaph. Iste titulus dicit. Intellectus Asaph ad intelligentiam nos puocat. Quia ergo intellectus est simplex: et in psalmo narrat historia: necessitate compellimur omne quod in eo scriptum

est secundum intelligentiam intelligere.

Aug⁹ Quis audeat velut manifestas legendo percurrere parabolas: et propositiones quae nonibus suis indicant altius se perscrutari oportere. Parabola quippe alicuius rei similitudinem per se gerit. propositiones autem problemata vel questionibus dicuntur. Quis non his auditis vigilantiam mentis intendat ut ad earum fructum intelligendo pueniat.

Glosa Parrantur enim in hoc psalmo beneficia que deus contulit populo iudaico. Sed quia hec omnia in figura contingebat. **Aug⁹** posterior populus videlicet christianus amonetur in hoc psalmo ne spiritalibus beneficijs dei sit ingratus: eiusque in se puocet iracundiam: cuius obedienter et fideliter debet suscipere gratiam. Hec est enim psalmi huius intentio: hec utilitas: hic vberimus fructus.

Nicola⁹ Sicut igitur secundum sensum litteralem psalmus iste loquitur de regno dauid et populo iudeorum: sic secundum intellectum Asaph mysticum loquitur de regno christi veri dauid et populo christiano que christus alloquitur: dicens.

At tendite. Id est diligenter intelligite. popule meus. christiane quem meo sanguine acquisiui. legem meam. euangelicam. inclinate humiliter aurem vestram. in verba que cordis mei. et in verba euangelij: que ore prophete predicauit. **A** Periam in parabolis

os meū sicut patet in deusū euā
gelij q̄ christ⁹ cōmuniter parabo
lice dicitur. **Hugo** <sup>Loquar p̄po
sitiōes</sup> i emi
gmata a obscuritates que i figura
contigerunt. **Nico** ^{Lab imitō}
indeis. .s. legis da
te: cui⁹ p̄cepta moralia christus in
euangelio replicauit: consilia euā
gelica superabundando.

Jeronim⁹ <sup>Recitat euangeli
sta</sup> **Matheus. xliij.** de christo im
pletum: dicens **Hec omnia inquit
facta sunt vt impleretur illud qd
scriptum est. Aperiam in parabol
os meum et loquar p̄positiōes ab
initio. Videtis ergo q̄ euāgelista
Matheus hoc intellexit in persona
christi. Sequitur Asaph p̄phete
narratio: in qua declaratur multi
plex bonitas christi: et per opposi
tum magnitudo mali populi chri
stiani cum dicitur. **Quanta audi
uimus in veteri testamento** et co
gnouimus ea in nouo testamen
to. **Modus autem cognitionis sub
iungitur cum dicitur. Lpatres no
stri** videlicet apostoli et euangeli
ste. **Lnarrauerunt nobis**. **Vnde
Marc. vlti. dicitur. Sentes in mū
dum vniuersum: predicare euāge
lium omni creature: a illa. Non
sunt occultata a filiis eorum** id ē
ab imitatoribus spiritalibus fi
liis apostolorum. **L in generatiōe
altera** a in **Augusti.** **Hoc ē
deis.** **Augusti.** i gene
ratione nostra in qua nobis dona
ta ē regeneratio. Et ipi apli eoꝝq̄**

Nicola⁹ <sup>se quacēs annūcia
uecūt nobis. Lnar
tantes laudes domini</sup> id est Iesu
christi facta narrare: laudasse est.

Hugo <sup>La virtutes eius. vide
licet humilitate: pau
per tatem: caritate: et huūsmōi.</sup>
Let mirabilia id est miracula **Lq̄
fecit in hierusalem et iudea.** **Et
suscitauit** id est in lucem perduxit
per apostolorum predicationem.
Ltestimonium resurrectionis eius
in Jacob id est in populum chri
stianum qui luctatur contra vitia
Let legem euangelicam que con
stituitur in caritate et dilectione.
Lposuit in israel id est in sancta
ecclesia: que deum per fidem specu
latur. **Quanta** id est valde ma
gna a digna. **Lmābauit** id est pre
cepit **Lpatrib⁹ nostris** apostolis
alijsq̄ discipulis. **Lnota facere ea**
id est vt nota faciant ea. **Lfilijs su
is** quos per euangelium in chri
sto genituri: a adducturi erant ad
fidē christianam. **Que sunt illa ma
gna: nisi illa que Johannes dicit
xv. Hoc mando vobis vt diligatis
inuicem: et diligite inimicos v̄ros.**
Et hec voluit nota fieri vt cogno
scat generatio altera vsq̄ in finez
mundi futura. **De qua generatiōe
subditur. Filij qui nascuntur**
in baptismo ex aqua et spiritu san
cto. **L a expurgent** ad amorem cele
stium **Lnarrabunt filiis suis** suc
cessoribus christianis.

Nico. **Et penāt i deo sp̄e suā**
L a nō in vanitate mūdana.
Let nō obliuiscantur opm dei.

Hug. viz cre atōis: et cre atōis: iudicij extrēi. et manda ta ei⁹ exq̄rant. et ex amore q̄rant a impleant: vt fides per dilectionē opere.

Cassio Ipsa em̄ est dei tur. summi vera re cordatio: si mandata eius deuotis mentibus impleamus. Ne fiant sicut patres eorum. carnales: vtpote iudei. generatio praua. veritate respiciendo. Let. xxiij. Exasperas. crucifigendo saluatorem.

Hugo Generatio que nō direxit cor suum. ad sequendum christum. Let non est creditus aī m deo spirit⁹ eius.

Cassiodo Tūlatio hebraicā habet. et nō credit dō spiritus eius. q̄ errabāt in fide a moribus. Illius spiritus aī m deo est creditus: qui ex fide p dilectionem operantez adheret deo. Sequitur. **Et** in effrem. sunt iudei aut mali christianie: qui intendentes et mittentes arcum. tanq̄ promittentes se mandata dei custodire tempore prosperitatis: sicut ille qui intendit arcum. et parat sagittas ad mittendum promittit se pugnaturum. Tales namq̄ non sicut promiserunt: fecerunt: sed conuersi sunt in die belli. hoc est in tempore aduersitatis. Quomodo autem conuersi sunt consequēter ostendit: dicens. **Non** custodierunt testamentum dei. moribus et vita dedinantes a lege sibi data. a i lege ei⁹ noluerunt ambulare. **Et** oblitū sunt. videlicet iudei. beneficiorum

eius: et mirabilium eius que ostēdit eis. quomodo videlicet eduxit eos de egipto. De quibus mirabilibus a beneficijs dei consequēter subdit: dicens. **Oram** patrib⁹ eorum fecit mirabilia in terra egipti. **Et** assignat locum: dicens. **In** campo taneos. et in planicie illi⁹ ciuita.

Nicola⁹ Tamis enim est egipti. ppter quod tenebantur ibi consilia: sicut q̄ dicitur ysa. xix. **Stulti** principes taneos: sapientes consiliarij Pharaonis dederunt cōsiliū insipiens. Deinde enumeat beneficia dei facta populo iudaico in exitu de egipto: dicens. **Inter** rupit mare. id ē diuisit. et perduxit eos. q̄ sic co pede fecit eos tūfere.

Hugo La statuit aquas q̄si i vtre. quā detinebatur virtute diuina a dextris a sinistris itineris ad modū duoz muroz ne effluerent sup filios israel tūfere euntes. **Et** eduxit eos in nube diei. et de die. quia more grecoruz genitū⁹ ponitur pro ablatiuo. La tota nocte in illuminatione ignis.

Nicola⁹ quia columna nubis ptegebat eos ab ardore solis de die: sic et columna ignis ostendebat eis viam in tenebris noctis in q̄ transferunt mare rubrum. et alijs etiam temporibus quādo exercitus de nocte incebat. **Inter** rupit petraz i heremo. de qua effluxit aqua tanq̄m ipsa fuisset rupta: vt habetur Exo. xvi. **Et** ad aquauit eos. id est abundanter potauit. **Et** velut in

abisso multa]. In exitu hebreorum
de egipto erant sexcenta milia abs-
q[ue] mulieribus et paruulis et p[er]co-
ribus. a i[de]o oportuit q[uo]d esset aqua
maxima v[er]u[m] possent adaq[ue]ri. **Et**
eduxit aqua[m] de petra a de duxit tan-
q[uam] flumina aquas]. Et q[ui]s tanta
beneficia eis p[ro]stitit: t[ame]n fuerit d[omi]n[us]
ingrati. Vnde subditur. **Et** ap-
posuerunt adhuc] per recidiu[m] pec-
care ei] peccato infidelitatis. Vnde
subdit. [In ira excitauerunt excel-
sum.] v[er]u[m] deus [in iniquo] hoc est
in deserto vbi erat defectus aque.
Et temptauerunt deum in cor-
dibus suis] v[er]u[m] ex premeditatione
et ex certa malicia. Temptare aut[em]
est accipere experimentu[m] de aliquo
Isti autem experiri voluerunt in si-
gno sensibili: an deus haberet cu-
ram de eis prouidendo eis de victu
alibus. Ideo subditur. [vt peteret
escas animabus suis] v[er]u[m] ad susten-
tationem vite sue. tamen ipsi debe-
bant hoc firmiter credere et tene-
re ex signis precedentibus. Legit[ur]
aut[em] hoc bis petiuisse. Semel
ante dationem legis: vt habetur
Exo. xvi. vbi dixerunt Moysi. Cur
induxisti nos in desertu[m] istud: vt
occideretis omnem multitudinem
istam fame. Et alias post lege[m] da-
tam: vt habetur Numeri. xi. dicen-
tes. Quis dabit nobis ad vescendu[m]
carnes i[er]e. Et q[ua]ntum ad istud secu-
dum subditur. **Et** male locuti
sunt de deo]. Et modus loquendi
subditur cum dicitur. [dixerunt.
nunquid poterit deus parare men-
sam in deserto.] v[er]u[m] refectio[n]e[m] splē-

bisam carniu[m]. quia erant atteri-
ati de esu manne: dicentes Numeri
xi. Anima nostra arida est. Nihil
respiciunt oculi nostri nisi manna
a q[uo] deus deberet hoc facere argue-
bant per signum dationis aque de
petra: dicentes. **Quoniam** pausit
petram] v[er]u[m] fecit petiti per Moy-
sen [et fluxerunt aque]. Hoc dicit[ur]
de prima eductio[n]e aque ante dati-
onem legis: que tangitur Exo. xvi.
vt dictum est. [a torrentis iunda
uerunt] quia aque i magna abu-
dantia exierunt: vt dictu[m] est. **Un-**
quid et panes poterit dare]. Ex mo-
do loquendi apparet q[uo]d non loque-
bantur assertiue vt fideles: sed ma-
gis dubitatiue: a deum temptates
Sciendum etiam q[uo]d hoc non intel-
ligitur de datione manne que p[ro]f-
fic educationem aque de petra ime-
diate predictam. quia manna fuit
prius datum: vt habetur Exo. xvi
Et prima eductio aque de petra: po-
stea subditur Exo. xvij. Sed p[er] peti-
tionem panis hic intelligitur peti-
tio cibi delicati carniu[m]: que ponit[ur]
Numeri. xi. Ideo subditur. [aut pa-
rare mensam populo suo] v[er]u[m] refe-
ctionem splendidam et delicatam.
In hebreo et translatione Jeronimi
habetur [aut preparare carne[m] po-
pulo suo]. Consequenter describit[ur]
domini mansuetudo. quia non sta-
tim puniuit eorum ingratiu[m] me-
sed primo impleuit petitionem eo-
rum: a distulit penam tempore de-
bito inferenda[m] Vn dicit. **Ide-**
audiuit d[omi]n[us] Jeo[rum] petitione[m]. no[n] pro-
pter eo[rum] meritu[m]: sed ad sue p[ro]ten-

cie declarationē. **L**a distulit inferre penā eis debitā. **L**a ignis accensus est in **Jacob**. **v** furor dei q̄ frequenter in scriptura per ignem designatur: accensus est contra populum descendente de **Jacob**. **I**deo subditur. **L**et ira dei. **et** est expositio precedentis verbi. **L**et pro id est. **L**et ira ascendit in israel **L** ad puniendum ipsum: vt videtur infra. **E**t causa huius ire subditur cum dicitur. **Q**uia non crediderunt in deo nec sperauerunt in salutaris eius. **E**x miraculis enim precedentibus debebant credere firmiter: et sperare q̄ deus non deficeret eis in necessarijs. **E**t mandauit nubibus de super. q̄ manna datum eis p̄ pane generabatur fursum: i aere vbi est locus nubium. **L**a ianuas celi. **s** aeris **L**aperuit. **i** quantum inde manna descendere fecit. **I**deo subditur. **E**t pluit illi manna ad manducandum. **D**escendebat enim a iure celi: vt habet **Nūm. xi.** **R**os aut̄ a pluuia differunt solum sicut multitudines a paucitate materie. **I**deo dicitur hic manna descendere p̄ modum pluuie **L**et panem celi dedit eis **v** formatum i celo aereo. **P**anē angelorum manducauit homo. **q**uia manna formabat̄ et descēdebat misterio angelico. **L**ibaria misit eis i abundantia. **q**uia quilibet colligebat quantum edere poterat **Exo. xvi.** **C**ōsequenter pomē exauditiō petitionis carniū eorum dicitur. **T**ransiit aut̄ austrū de celo: **q**uia iduxit in virtute sua affricū. **A**uster est ventus meridionalis: quē tūc deus cessare fecit a flatu suo **q**uia fecit flare affricū

qui est ventus occidentalis: lateralis tūc versus meridiē. **q**uia in regione apposita castris hebreorum q̄ erat versus ventū illū erat magna multitudo coturnicū: quos ventus ille transportauit vltra mare rubrum ad locū vbi erāt castra hebreorum: vt habetur **Nūm. xi.** **v**bi dicitur. **V**entus autem egrediens a dño arreptas trās mare detulit coturnices: **q**uia dimisit i castra. **I**deo subditur. **E**t pluit super eos sicut puluerem **v** valde abundantanter **L**carnes non mortuas: sed viuas. **I**deo subditur. **L**et p̄ id est. **L**sicut arenā maris volatilia pēnata. **E**t dicitur sicut arenā maris p̄ abundantiam: **q**uia inde habuerūt satietatis ad comedendum vsq̄ ad mensē **Nūm. xi.** **E**t ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum **i**ta q̄ poterāt eos cape sine aliquā difficultate. **E**t manducauerunt **q**uia saturati sunt nimis. **q**uia multi tantū comederūt q̄ vertebatur i nauisā: sicut q̄ dicitur **Nūm. xi.** **D**onec exeat p̄ naves vestras **q**uia vertatur i nauisā. **L**a desiderium eorum: attulit eis **v** abundantiam carniū sicut desiderauerāt. **N**on sūt fraudati a desiderio suo. **q**uia consecuti sunt effectum inde ad malū ipsorum vt statim subditur. **C**onsequenter describitur executio diuine ordinationis quantum ad eorum punitionem eorum dicitur. **A**dhuc et scē eorum erant in ore ipsorum. **q**uia non totū adhuc comederāt **E**t pbabile ē q̄ ipsi vel plures eorum adu comederāt quā dei punitiō vit super eos **I**deo subditur. **q**uia ira dei ascen

bit sup eos] v ad punienduz eos
potestatiue. Ideo subdit. **Et** oc
cidit pingues eoz] v dimites teple
tos diuitijs] et electos israel] v
fortes a nobiles] impediuit] quasi
diceret. Sine acceptione psonaruz
puniuit magnos a puos morte re
pentina. ppter qd vceatus fuit lo
cus iste sepulchra cōcupiscētie. qz
ibi sepelieūt populū qui desidera
uerat carnes. **Nūi. xi. in fine.**] **Q**
oibus his] v nō obitātib⁹ predi
ctis dei bñficijs a punitōibus] pe
cauerūt adhuc] ex nimia ingrati
tūe] a non credēte sūt in mirabili
bus eius] ppter qd] defecerūt i va
nitate dies. **HUGO** qz omnes
eorum] mortui sūt
ppter **Caleph** a **Johue** quot q̄t egres
si sunt de egypto a viginti annis a
supra. Et bñ dicit i vanitate. qz di
es eoz vani fuerūt: eo qz frustrati
sunt ab hoc qd q̄rebant et expe
dabant: videlz ab ingressu terre pmissi
omis: ad quā remissent nisi eoz ma
licia hoc impedisset. Let ām eozuz
cum festi qz mors mul
natōe. **MICO** totū fuit acce
lerata: sicut in rebellioe chore. **Nūi.**
xvi. Et p serpētes ignitos. Nūi. xxi
et i peccato p̄legor p q̄ occisi sunt
vigintiquatuor milia hoīm. **Nume**
ri. xxv. Qum occideret eos] tūc
alij videntes occasionem] q̄rebant
eū] qz timebāt.] a reuertebātur]
alioz castigatione dōcti.] a dilucū
lo] v sollicitē] timebāt ad eum]
misericordiā petētes. **Et** reme
morati sūt qz de⁹ adiutor est eoz]
pugnās p eis cōtra exercitū Pha

raonis. **Vñ** dixerunt. **Fugiamus**
israhelem: dñs pugnat p eis cōtra
nos. **Exo. xiiij.**] a de⁹ excelsus redem
ptor eozuz est] de captiuitate. Sed
ista ouersio ad deū q̄ntum ad mul
tos non erat ex amore iusticie: sed
timore pene. **Idē** subdit. **Et** dile
xerūt eū in ore suo] qz i exteriorib⁹
verbis p̄tendēūt signa diuine dile
ctōis] a lingua sua menti sūt ei]
qz nō sic habebāt i mente. put pre
tendebāt in ore. **Ideō** sequit. **Q**u
aūt eoz nō erat redū cū eo] p̄vā
dilectionē.] nec fideles habitū sunt
in testamēto ei⁹] v i p̄ceptis legis
q̄ dñs testamētū p dilectōez. **Iose**
autē est misericors] qz ei⁹ p̄vū est
misereri a parcere.] et p̄vius fiet
peccatis eoz] punies eos cōtra cō
dignū.] a nō disp̄didit eos] totali
ter delendo sicut meruerunt. **Et**
abundauit vt auerteret irā suā]
id est effectum v̄ndicte sue quem
auerit pro parte. **Ideō** sequitur.
Let non accendit omnem iram su
am] id est v̄ndictam: sed solum
partem. Cuius causa subditur ex
parte fragilitatis humane cum di
citur. **Et** rec̄obatus est] id est
ad modum rec̄ordantis se habuit
quia obliuio in deū non cadit.] qz
caro sunt] v fragiles a promi ad ca
sum propter fomites ex carne p̄e
dentem. ppter quod etiam peccatū
hominis remediabile est: non autē
angeli. quia carnem et ossa nō ha
bent.] spiritus vadens] v tendens
ad mortem per separationē: a cor
pore. non quia spiritus hominis mo
riatur qui est incorruptibilis: sed

quia homo compositus ex corpore
 a spiritu moritur. La non rediens]
 quia spiritus sepatus a corpore ad
 ipsum non redit virtute nature. L
Quotiens exacerbauerunt letia
 sua peccata multipliciter reiteran
 tes. quasi diceret. Multotiens **V**n
 dixit dñs **Numeri. xiiij.** **T**emptaue
 runt me iam p decemvices. Et tñ il
 lud dixit anno secūdo egressiois
 de egipto. **A** cuius egressu vsq ad
 ingressu terre pmissiois fluxerunt
 anni quadraginta. **E**x quo ptz q i
 residuo tempe triginta octo anno
 rum multis vicibus offenderūt euz
 nec omnes offēsiōes sunt scripte
Ideo subditur. La cōuersi sunt] ad
 mala p̄terita. La temptauerunt deū
 a sanctum israhel.] a p id est: deuz
 s̄ificātez israhel] exacerbauerūt] q̄
 de sua natura dulcissim⁹ ē. **N**on
 sunt recordati manus eius] v̄ptā
 tis diuine] die qua redemit eos de
 manu tribulantis.] v̄ pharaoms
 quem submersit in mari rubro cū
 suo exercitu pro liberatione popu
 li sui. **S**icut posuit in egipto sig
 sua.] v̄ de cē plagas q̄b⁹ p̄cussit egi
 ptum. La p̄digia sua in campo ta
 neos.] **I**stud supra exp̄situm est.
Et cōuertit in sāguineꝝ flumia
 eoz.] vt habet **Exo. xij.** **M**isit in
 eos canoniā] id est muscam canī
 nam vel canuz. **I**sta fuit plaga q̄
 ta egipti: de qua dicitur **Exo. viij.**
Immittam in te a in seruos tuos a
 in populū tuū a in domos tuas om
 ne genus muscarū. Et sic iter illas
 fuerūt canine que hic singulariter
 exp̄munt: eo q̄ fuerunt alijs gra

uiores] a ranaz a disperdidit eos]
Plaga ranarū fuit secūda: de qua
 habet **Exo. viij.** in principio. Et po
 nitur hic singulare pro plurali: ra
 nam a ranas. a idem dicenduz est
 de canomia. **E**t dedit erugini]
 a vento vrenti q̄ corūpit segetes
 de isto erugine non fit mentio in
Exo. q̄ solūmodo ponūtur ibi pla
 ge notabiles cum quibus fuerunt
 alie que non sunt ibi scripte: sicut
 dicitur hic de erugine a in sequēti
 versu de pruina. La labores eozuz
 a fructus p laborem eozū productos
] locuste.] v̄ locustis. **I**sta plaga fu
 it octaua: de qua habetur **Exo. x.**
Et occidit in grandine vineas
 eoz: a moros eozū in pruina. **I**n
 translatione **Jeronimi** habetur **I**n
 frigore folia moroz corruptent.
Et trahit grandini iumenta
 eozū] q̄ animalia tunc in campis
 existentia ex magnitudine grandi
 nis fuerunt interfecta: vt ibideꝝ di
 citur. La possessionez eozū igni.]
 q̄ grandis a ignis mixta pariter fe
 rebant: vt ibideꝝ dicit. **M**isit in
 eos iram indignationis sue] id est
 effectū ire sue a indignationes p̄
 plagas dictas a sequētes. **L**imissio
 nes p angelos malos. **I**hoc dicitur
 ad ostendenduz q̄ angeli mali fu
 erunt executores diuine iusticie in
 p̄secutionib⁹ egipti. **Q**uam fecit
 semite ire sue.] quia puniendo egi
 ptios dedmabat ab hebreis. La nō
 peccat a morte aiarū eozuz. **I**ndif
 ferenter patiens magnos sic par
 uos. La iumenta eoz in morte con
 duxit. **I**sta fuit quinta plaga qua
 E

pussit animalia in campis: ut ha-
tetur **Exo. ix.** in principio. **Et** p-
cussit omne primogenitum in terra
egipti. **Ista** fuit decima plaga: de
qua habet **Exo. xij.** in medio capli
[p]mitas omnis laboris eorum in ta-
bernaculis **Cham.** et in tabnacul
egiptioꝝ descendit a **Cam.** q̄ **Me-**
sram fuit filius **Chaz:** ut habetur
Gen. x. **Ab** isto aut **Mesram** de no-
minata est egiptus. q̄ ibi dñatus
fuit. **Vñ** in toto veteri testamento
vbi in translatione nostra ponitur
egiptus: in hebreo habet **Mesraim.**
Et abstulit de egipto sic oues
pplm suū. et pplm israhel diligēter
custodiendo: sicut pastor custodit
oves. **Et** pduxit eos tanq̄ gregeꝝ
in deserto. vbi pavit eos pane ce-
lesti ut dictum est. **Et** duxit
eos in spe. **Et** puenēdi ad terrā pro-
missam. **Et** non timuerūt. **Licet** em̄
timuerūt sup mare: videntes exer-
citu egiptioꝝ appropinquātes eis:
tñ **Moyse** eos asscurāte secuti sūt
eum p mare: ita q̄ timor ille nō fu-
it tant⁹ q̄ impediret eos a sequela
Moyse. **Consequenter** ostendit boni-
tas dei a ingratitudo ppli post igres-
sum terre pmissiois. **Circa** quod
p̄mūz dñ. **Et** induxit eos in mō-
tem sacrificatiois sue. **Et** in hieru-
saleꝝ q̄ est metropolis iude: i qua
edificatū fuit tēplū in mōre moria
ij. palupl. iij. **Et** montē queꝝ acqui-
sūt dextera ei⁹. q̄ fuit acquisitus
magis virtute diuina q̄ humana
Et eiecit a facie eorum gētes. **Et** cha-
naneos et alios ibi habitantes:
ut diffuse habetur in li. **Josue.** **Et**

forte diuisit eis terram in funiculo
distributōis. de q̄ diuisione habe-
tur **Josue. xij.** vsq̄ ad. xvij. inclusi-
ue. **Et** habitare fecit in tabna-
culis eorum trib⁹ isrl. **Et** in domibus
et villis a gentib⁹ edificatis. **Do-**
stea describit ppli malignitas ex-
ecendo p̄tā antiq̄ patrū suoꝝ euz
dñ. **Et** septauerūt **Et** de diui-
na diffidēs. **Et** exacerbauerūt deū
excelsū. **Et** puocantes ad iram deū
mitissimū. **Et** testimonia ei⁹ nō cu-
stodierunt. **Et** legis p̄cepta. **Et**
auerūt se. **Et** scient re cedentes a di-
uina suū tute. **Et** non suauerūt pa-
auz. **Et** legē quā pepigerāt obser-
uare: dicentes **Exo. xxij.** Omnia q̄
locutus est dñs faciem⁹: et erimus
obedientes. **Et** quē admodū p̄tes eo-
rum. **Et** adorauerūt vitulū: et mul-
tipliciter offenderūt deū in deserto.
Et ouerūt i arcu prauū. **Et** p̄m-
ptitudinē: ad male agendū: sic ar-
cus euz impetu emittit sagittam. **Et**
Et irā cocitauerūt eū in collibus
suis. **Et** die tangit moreꝝ ydolatrā
q̄ in collibus a locis excelsis sacrifi-
cabāt. **Vñ** subdit. **Et** in scilp̄tilib⁹
suis ad emulationē. **Et** ad vīdiciā
Leū puocauerūt. **Et** itā describitur
pene acerbitas euz dicit. **Et** vbi
uit deus. **Et** p̄dictā populi nequici-
am. **Et** spreuit. **Et** eum p̄pter suam ma-
liciam. **Et** ad nihilū redegit valde
israhel. **Et** tradens eum post morteꝝ
Josue dure seruituti aliorum popu-
lorū: eo q̄ declinauerat ad ydola-
triam: ut patet ex deursu libri **Ju-**
dic. et p̄mi **Reg.** **Et** repulit ta-
bernaculū sylo. **Et** q̄ capta ē archa

domini que fuerat in sylo: ut habe-
tur. *i. Reg. .iij.* Et ciuitas sylo fuit
destru- **HUGO** [tabernaculu-
ta. suuz ubi habi-
tauit in hominib?]. qe nō placuerūt
ei sacrificia eoz que faciebāt ei in
sylo. a ppter huiusmodi sacrificia
didus est ibi inter hoies habitare
Vñ sicut merito hominuz habita-
uit ibi: sic de merito eoz reliqt lo-
cuz. quia sicut dicit. *ij. Machab. v.*
Non ppter locū gentē: s; ppter gēte-
locum elegit dominus.

Cass. Metuendū est nobis ne
deus offensus corpis no-
stri tabernacula deserat q̄ spūsan-
dus cum dei munera bñ tractam?
inhabitat: sicut dicit *Apo.* Tem-
plū dei sādū ē qd estis vs. Sequē.

Mico [tradidit in capti-
uitate virtute] v. fortes
eoz. a pulchritudinem eoz in man-
imici] v. archā testamenti q̄ eae
gloria populi israhel quā ceperūt
philistei. ppter qd vxor simees di-
xit. *i. Reg. .iij.* Trāslata est gloria
de israhel. qe capta est archa dñi.
[Et cōdusit i gladio]. s. philiste
oū. [populū suū a hereditate suā]
s. terram israhel. [s. preuit]. In tātū
eniz erant spreti seruitute philisti-
norū q̄ fater ferrarius non iuene-
batur i israhel ne hebrei facerēt si-
bi gladiū aut lanceā. *i. Reg. .viij.*

[Vuenes eoz comedat ignis]
accensus p philisteos. [a virgines
eoz non sunt lamentate]. qe quili-
bet q̄rebat locuz fugiendi: dimittē-
tes oculos in sepultos a illamēta-
tos. [Sacerdotes eoz i gladio ce-

cidēūt]. s. ophni a phimēes. *i. Re-
iij.* [a vidue eoz non plorabant
eadē ratione sicut didū est de virgi-
nib?]. Consequēter ponit diuina o-
latio cum dicit. [Et excitat? est
tanq̄ dormiēs dñs]. Qdū enim
dimisit pplm affligi videbat quasi
dormiēs [a tanq̄ potēs]. Sic bz scribi
quia in hebreo et trāslatione Jero-
nimi habetur: tanq̄ fortis. [Lapu-
latus a vīno]. Ille emz q̄ est fortis
robore qñ est sopit? a vīno non p̄t
vti sua fortitudine. Et sic videbatur
multis de p̄lo israhel de ipso deo q̄
diu fuerat i tali afflictione. s; tunc
visus fuit eis qñ excitat? qñ cepit
eos iuuare a aduersarios peute re-
sūo sub dñe. [Et percussit inimi-
cos suos i posteriora]. qe percussit
philisteos i secretioni parte natiū
i. Reg. .v. Et cōputrescebāt p̄minē-
tes exales v. vie alui purgā di eo-
rum: vt ibidem habet. [Lob probri-
um sempiternuz dedit illis. qe co-
di fuerūt remittere archaz ad ter-
ram vt eoz plaga turpis a vitupe-
rabilis ab oib? cognosceret. quia
cum archa remisēūt anos aureos
recognoscentes plagam suā vilem
qe hoc factuz redactū est in scriptu-
ra que vsq; hodie vbiq; dñiulgat
Postq̄ excitauit attentionē iudeo-
eoz p̄ bñficia multipliciter ipsis
collata a christo inq̄ntum de? fm
illud ad *Heb. .xij.* Jesus christus
heri a hodie ipse est i secula. Cōse-
quēter ponitur itenta conclusio mi-
stice de regno christi per regnū da-
uid figurato: videlicet qe regnū de-
beatur a christo. Vñ dicit. [Et
E. ij.

repulit tabernaculum Joseph.

HUGO & cultus veteris legis
que per Joseph qui sanctus
dior fuit ceteris designare voluit:
ad significandum quod dominus neminem
legibus adherentem acceptat: sed re
probat quantumcumque sanctus videat.
La tribu effrem non elegit. & popu
lum iudaicum terrenis fructibus inhi
antem. Nam effrem fugifer inter
pretatur. Sed elegit tribum iuda
& populum christianum geminum in fide
a christo: qui de tribu iuda descen
dit secundum carnem.

Cass. Illa tribu cri
nem. **Cass.** Illa tribu elegit
que a professione fuit humilis: & con
uersatione laudabilis. Et similiter
elegit montem syon & ecclesiam ca
tholicam fide deum contemplantem: &
vita eminentem.

HUGO **Epistola v.** Christus dilexit ecclesi
am: & seipsum tradidit pro illa ut eam
sanctificaret. **Et** edificauit pro sa
cramentorum perceptione sanctificatum
suum & populum catholicum sicut vni
cornis. quod sicut hoc animal habet
vnum cornu in fronte: sic spes fidelis
populi erecta est ad vnum quidem. De
quo dicit in alio psalmo. Vnum petrus a domino
hanc requirit. ut inhabitet in domo
domini omnibus diebus vite mee. Et
hunc populum edificauit in terra &
in ecclesia primiti quam fundauit in se
cula. quod ecclesia semper durabit. non
in militia: sed in triumpho de quo in alio
psalmo legitur. Deus fundauit eam in
terrenum. Et ad hanc ecclesiam fundan
dam. **Elegit** deus pater dauid
& hominem christum: de quo in eu an

gelio ceteri dixerunt. Fili dauid mise
rere nobis. Hunc dicit seruum su
um. quod ad redimendum genus hu
manum accepit formam serui de pro
prietate dauid. La sustulit eum de gre
gibus ouium: et de eo loco ubi sequi
batur post fetantes & post oues
fetas accepit eum. **Translatio** he
braica habet sic. La tulit eum de gre
gibus ouium: et sequentem fetas ad
duxit. **Cassio.** Per istam simi
tudinem dauid filii yesse sicut & in alijs locis
domini saluatoris nobis sacramenta
panduntur. Nam dauid sublatus ab
ouibus puenit ad regnum: dominus no
ster fundus ab officio pastoris: se
det ad dexteram dei patris: qui est ve
rus rex regum & dominus dominantium. **Rec
vacat** quod dixit oues eius fuisse fetas
domini enim grex spirituali gratia feci
tos filios noscitur habere copiosos
sicut in canticis canitur. de ecclesia legi
tur. Dentes tui sicut grex de consuetu
ascendens de lauacro que omnes ge
minos creant: & steril non est in eis.
HUGO Quis enim gregis
pastorem videt dominum
saluatorem deus pater misit. **PA
scere** & ut pasceret iacob seruum
suum & populum christianum in mi
litia huius vite ludantem contra mun
dum: carnem: & dyabolum: que suo
corpore & sanguine pascit in presentia
vitalis israel hereditate sua.
Cassio. & futuram fidelium con
gregationem que domi
ni contemplatione pascenda est: quam
ipse in eternum possidebit. **Et** pa
uit eos in innocentia cordis sui. quod

ipse est agnus sine macula. a hoc
 docuit fideles quod ipse egit. **I**lla
 enim puritas: illa sanctitas: illa de
 celo veniens maiestas hoc proba
 ta est docuisse quod gessit. hoc gessit
 sine dubitatione quod docuit **D**avit
 enim preceptor egregius quos do
 cere dignatus est: sicut ipse testat
Non in solo pane vivit homo: sed
 in omni verbo dei. **S**equitur. **L** a i m
 tellecibus manuū suarū. **I**ntelle
 ctus manuum adualem signat san
 ctitatem: ad quā fideles suos pro
 ut ipse tribuit gloriosa imitatioe
 perduxit. **S**ed nec istud dauid tem
 porali regi potest vllatenus conue
 nire: ymo potius cum ad dominū
 christū referatur cuncta sibi deo
 ra paritate consentiūt. **I**n nōnul
 lis psalmis solem⁹ exquirere quid
 nos amonet celestis auctoritas:
 hic tale fecit initium: vt expositio ma
 gis q̄ principium psalmi esse vi
 deatur. Dixit enim in parabolis se
 a ppositionibus esse locuturum vt
 vnusquisq; velociter cognosceret
 faciem psalmi cum forma ipsius
 expressa fuerit dictionis. **V**nde p
 suis delictis expulsos hebreos: et
 intromissos afferit xpianos. **A**me
 mus ergo plixitatem eius in quo
 dum eius hystoria referatur: noui
 testamenti gratia declaratur. **N**az
 sicut in dauid a dibus declarantur
 domini futura misteria: ita et p mi
 racula que in iudeis concessa sunt xpī
 ano populo sacramēta pandunt.
Iero. **O**mnia igitur ad christū
 dñm referenda sunt: qui
 paterno consilio ad redemptionē

nostrā electus est de grege morta
 liū carnez sumēs: pascesq; populi
 vicioꝝ supplantato rem aut mente
 deū videntē: qui nūc ecclesiam suā
 mandatis suis inherentez in comita
 te cordis sui pascere: a i celesti hie
 rusalem cōmutare dignetur. **I**psi
 gloria a honor auz patre eterno et
 spiritu sancto i secula seculoz. **A.**

Psalm⁹. lxxviij.

De⁹ venerūt
 gētes. **T**itulus. **P**salm
 mus **A**saph.

Hugo **I**n pcedenti psal. egit
 ppheta de ingrati di
 ne populi iudaici et illorum repul
 sione. hic autem preuidēs eoz re
 pulsio nem deplorat eam: a de plo
 rando p̄dicat ipsaz. **E**t est iste psal
 mus se cūbus in quibus agitur de
 lamentatione. **S**unt enī tres tales
 psal. qz ter repulsi fuerūt iudei. **P**ri
 mo p caldeos siue babilonios. **S**e
 cundo p **A**nthiochū: de quo agit
 in presenti psalmo. **T**ertio p roma
 nos: de quo agit p̄. **D**eus repuli
 sti nos. **I**ntentio psalmiste est mo
 nere nos vt bonis primoz cōgau
 deamus: a malis eozum condolea
 mus. **A**saph enim qui figuram te
 net fidelū populoz: in prima par
 te dīnumerat q̄nta populus iudeo
 rum a ciuitas hierl'm ptulerit tem
 poribus **A**nthiochi regis. **V**ñ pre
 dicens futura quasi transada mo
 re pphético ait. **E**xpositio lrālis hui⁹
 E. in.

psalmi. L

Dus recesserunt gentes. Ivideli
cet rex Anthiochus cum suis
qui erant gentiles.

Mico In hereditatem tuam. I
in iudeam: que dei he
reditas dicebatur: eo quod eam filius
israhel dedit. Et quod in ea fides et cul
tus dei viguit. Ideo subdit. Ipollu
erunt templum sanctum tuum.

Cassi quod posuerunt in eum ne
phanda simulacra: ut
ubi colebatur verus deus ibi imum
sus adoraret spiritus. Sic de Anthi
ocho in Machab. li. legitur. Iussit
edificare aras et templa et ydola: ut
imolarent carnes suillas etc. Sequitur
dolenda nimis et iniuriosa com
paratio. Iposuerunt hierusalem
in pomorum custodiam. Pomorum
custodia dicitur tugurium quod
sibi cultores ortorum de frondibus com
ponunt ad custodiendos fructus et
ad vitandum solis ardorem. quod vi
delicet tugurium pomis collectis tan
quam inutile derelinquunt. Sic et gentes
hierosolimam vastauerunt: illam tem
pli pulchritudinem singulare: sic
comtemptibile: putauerunt tanquam ca
sellulam pomorum quam vilis atque despecta
estate transacta deseritur. Unde et
psal. primo dicit. Relinquet filia syon
velut umbraculum in vinea: et sicut
tugurium in cucumerario. Postquam de
diuum templi iniuria comquestus est
venit ab hominum necesse ut eas post sa
cilegij culpas homicidij reatus ac
queret: dicens. Posuerunt morti
cina seruo tuorum. Icorpa occisa non
sepeliebant: sed reliquerunt ea. In

escas volatilibus celi: et carnes san
ctorum tuorum dederunt bestis ter
re. Unde adhuc subdit. Effudet
sanguinem ipsorum. Ividelicet san
ctorum ita habundanter: tanquam
aqua. Et non solum in ciuitate: sed
etiam in circuitu. et circa muros
Ihierusalem: et non erat qui sepe
ret. Ipre multitudine interfectorum.

Cassi Acti sumus opprobrium vici
nis non philistinis in cie
stris. **Mico** autem iudee habi
tantibus: qui faciebant a iudeis su
as derisiones. Isubsanatio. Iet mo
dus derisionis diuus a rugatione
nati. Let irrisio his qui in circuitu
nostro.

Cassi Gloriam istam hie
funt. **Cassi** rosolimorum: toto
orbite mirabilem usque ad irrisionem
dicit remisse vicinorum: ut quanta
prius nobilitate resplenduit: tanta
post abhominatiōe sorderet: sicut
et Jeremias in lamentationibus ait
Quomodo se det sola ciuitas: quam abun
dauit populis. facta est ut vidua:
quam multiplicata erat in nationibus.

Hugo Quis quo domie ira
sceris. I sustinendo po
pulum affligi pro peccatis suis. In
fine. Iet perseuerabit ne ista vasta
tio. Laecen detur velut ignis: et eius
tuus. Iet indignatio tua: ita quod non
mitigetur neque extinguatur.

Mico Consequenter implorat
diuinam iusticiam contra
hostes: dicens. Effunde iram tu
am. Iet vindictam in gentes. Iet su
pra gentes. Ique te non nouerunt.
quia non habebant fidem vni dei
ydola colentes. Iet in regna. Iet quibus

ad maiores q̄ talia fieri crede lit im
perabant. Lque nomen tuū nō in
uocauit. **Cass.** vt sicut nos illi cō
sūt. **Cass.** primunt: ita tuis
virtutibus obruantur.

Rico It bene deles exurgere
ad vīdīcā super eos.

Quia comederunt **Jacob** .i. po
pulum descendēte de **Jacob** quem
dian tur comedisse: eo q̄ bona diri
pueūt a populū in magna parte
occidēūt a captiuauerūt. sicut ty
rannus dī comedere subditos suos

Cass. Pro gēte que peccauerat
gētissimi p̄iarche nomē
obiectū est: vt recordatio sandissi
mi viri ppli delicta mitigaret. Seq̄
tur. [a locū eius desolauerūt]. De
solationem deplorat pulcherrime
ciuitatis a templi ei⁹: qm̄ impia do
minatiōe gētiliū: habitatiōe ciuū
suorum nudata est.

Hugo sicut v. **Machabeo** .i.
dī. Fugerūt habita
tores hierlm̄: a facta est hitatio
exteroꝝ. a reliq̄. **Pentia** vīdīcā d
inimicis: implorat **asaph** dī mise
ricordiā erga ciues: dicens. **RE**
memeris inq̄tatū nrāz ātīq̄z.

Aug⁹ Non ait p̄teritū que
possent etiā esse recen
tiores: s̄ antiquaz. hoc est a paren
tibus v̄mentium. cito anticipent
nos misericordie tue.]

Cass. Qui timet iudiciū domi
anticipari se eius miseri
cordiam recte desiderat. qz nisi idul
gētia p̄uenerit p̄ctōrem: in iudicio
nō absoluit errantē. **Addit** q̄ cau
sam dicte petitōis. Lqz paupes fa

di sumus nimis. .a ideo anticipet
nos misericordie tue. **Et vt Aug⁹.**
ait: nostra paupertas v̄ infirmitas
eo miserante adiuet ad ei⁹ prece
pta faciēda: ne ad iudiciū ei⁹ veni
amus damnandi.

Cass. Et notabiliter dīc nimis
ne quis se putaret d̄ p̄bi
tate actū suoz delere p̄sumere cuz
se to mis meritis nimis pauperem
esse cognosceret. **Adiuua nos**]

Qui em̄ adiuuatur etiā p̄ seipm̄
aliquid. **Hugo** deus opatur
agit. **ad Corin. iij. dī.** Dei sum⁹ adiuto
res. **Ad lrām** v̄ro dicit **Asaph** in
psona populi nimīz afflicti. Cito
anticipent nos misericordie tue.

Rico ne ex nimia tristitia ab
sorbeamur p̄ impa
tiam seu despationem. Lquia pau
peres facti sumus nimis. .i. spolia
ti a afflicti. **Adiuua nos** deus salu
tatis noster.] q̄ saluasti nos de egi
pto a in piculis p̄teritis. qz sine te
nihil possumus. **Et p̄ter glo
riam nominis tui dñe libera nos.**]
q̄si dicat. Tu noīaris deus noster
a nos populus. a ideo nostra liba
tio p̄tinet ad glam nomis tui. **Et
p̄picius esto peccatis nostris.**] sine
quibus in hac vita non sumus.
p̄ter nomē tuū.] a p̄ter tuā boni
tate: non p̄ter nostrz meritū.

Cass. Id em̄ salutaris v̄ sal
uator: dī. qz in se spantes
saluat: a imminētes p̄ctōz penas cō
uertit in p̄mia. **Reddit** causa: cur
petierit plebē dñi delere liberari: di
cēs. **Requē** dicant in gentib⁹.

Rico ⁊ inter gentes [ubi est
deus eorum]. quasi diceret.
Nulli momenti a virtutis est ex quo
non saluauit populum suum.

Cassi Dicendo enim: ubi est: pu-
tatur a perfidis aut pnis
non esse: aut non posse defendere.
Sequitur. [a] innocens. [s]c. vindicta
tua [in] nationibus [per] perfidis.

Rico ita quod apud omnes nati-
ones manifesta sit [co-
ram oculis nostris]. **U**ltio sangui-
nis seruorum tuorum qui effusus est: intro
eat in conspectu tuo gemitus opedito-
rum. [ut] a vinculis absoluantur.

Collect. Translatio romana
sic habet. **I**ndica san-
guine seruum tuorum qui effusus est.

Iero Iudicium hic iuocat quod san-
guis martium exquirat a
domino: qui in Apoc. ait. Quiescite mo-
dicum donec impleatur numerus seruo-
rum vestrorum. **I**ntret in conspectu tuo
gemitus opeditorum. [qui] te per longas
lacrimas requireres absolui: a te
cum esse desiderat. **S**equitur. **S**ecundum
magnitudinem brachii tui.

Rico a fortitudinis tue que per
brachium designatur [possi-
de filios mortificatorum] vel morti pu-
intorum. [s]c. in translatione rationa et occisorum

Cass Orat ne filios eorum dominus a
sua possessione periciat: qui
per confessionem eius morte puniti sunt et
mortificati. Innumera enim: tunc ibi
turba martyrum fuit: quorum poste-
ros desiderat sub domini custodia
manere ne aliquo errore vitientur.

Rico **E**t redde vicinis no-
stris. [s]c. philistinis et ali-

is nationibus qui circum te iudee possident

Hugo [septuaginta] et vinctus
perfecta in penitentia: ne in fu-
turo puniantur. [in] sinu eorum. [v]bi se-
creto peccatoris ubi recognoscit se pec-
casse. **E**t redde sibi ipsis [im]propium
ipsorum quod exprobrauerit tibi domine.

Ieronim Tibi enim expro-
brant qui mar-
tyres tuos in quibus hitas affligunt.

Cassi Qui ergo fuerint increduli
sunt deuoti. et ipsi qui fe-
cerunt iniurias dicant laudes. Tunc
enim dominus gloriose vindicatus agno-
scatur: quoniam maledicorum ore laudatur.

Hugo Postea Asaph in exul-
tatione concludit lame-
tationem suam dicens. **D**ominus autem propter
tuus. [que] tibi peculiarem elegisti
sicut dicitur Deuter. vii. et xxvi.
La oves pascue tue.

Rico quod manna celi nos pau-
sti. [con]fitebimur tibi.
confessione laudis [in] seculum: et non
semel: sed futuris temporibus [in] generatione
et generationem. [id] est in genera-
tionibus succedentibus.

Cass Vel de futuro seculo istud
accipi potest: in generatione et genera-
tione: et in futuro seculo. **L**annunciabi-
mus laudem tuam. [illam] beatissima;
psalmodiam quam chorus sancto-
rum sine cessatione dicitur est.

Nicola Moraliter potest ex-
poni per se. iste ut
sit oratio ecclesie contra infideles sacra lo-
ca destruentes vel ecclesie deplorati-
tis stragem filiorum suorum qui quotidie
fit per peccatum. propter quod in principio hu-
ius psalmi hac de uastatione et lame-

fatue. a deū hūiliter a deuote pro
 restauratōe deprecatur. a i fine i spe ex
 auditōis grāu: laudes se pmittit
 dño red **Cal** Cōmōemur ita
 dicitur. **Cal** q̄ caritatis studio
 ecclie dei bonis letari: a itez calami
 tatis ei⁹ vehementer affligi. Legit
 em̄ Felices q̄ gaudēt i pace tuā. a
 felices oēs q̄ tristabūtur i oibus
 flagellis tuis. Ruaprop̄ter uenit
 vt qd̄ vincū q̄ fidelū puenerit ad
 nr̄os doloēs primitatis studio tūl
 feram⁹: sic **Ap̄** dicit. Si qd̄ patie
 vnū mēbz: opatiūtur oīa mēbra.
 a si gl̄ificat vnū mēbz: ogaudēt
 oīa mēbra. Dm̄e ei caritas illa p̄cel
 sa oq̄rē. hīc p̄dicata vntas iueni
 tur: hīc a illa celestis affectio gigni
 tur: q̄ lo cupletat ecclia dñi nri Iesu
 xpi: cui est honor a gl̄a in secula se
 culorum. Amen.

Psalm⁹. lxxix.

Qui reg. isra
 hel intē. Titul⁹. In fi
 nē p̄his q̄ cōmutabū
 tate testimoniu **Asaph** p̄ assyrijs.
Aug⁹ Cātaē hic ps̄. de abuen
 tu dñi saluatoris nostri
 Iesu xpi: a de vinea v̄ de ecclia ei⁹.
hugo Vñ sēsus dicit tituli ta
 lis est. **Psalm⁹** iste di
 rigēs nos i finē v̄ i xpm̄ q̄ est finis
 legis. est testimoniu **Asaph** v̄ fide
 lis ppli testātis cristi icarnatōem.
 p̄his v̄ ad vtilitatē eorū. q̄ cōmuta
 būtur d̄ infidelitate ad fidē: de p̄tō

ad p̄maz. Et cātaē etiā p̄ assyrijs v̄
 p̄ his q̄ dirigūt se ad cristū. Naz al
 syriū int̄pretatur dirigētes Intēdit
 em̄ monē nos vt in meli⁹ cōmute
 mur: a ad cristū dirigamur. Pre
 mittit em̄ p̄mo oīo ps̄. dicitis.

Cal. Quis oīa in dei p̄tate sint
 q̄ se tractatē celesti ouersatōe noue
 rūt **Idē** em̄ subiūctū ē isrl. qz i p̄s
 pp̄iti⁹ regit q̄ eū puro corde respici
 unt. P̄a isrl vir vidēs deū int̄preta
 tur. Lintēde. **Ac si dicit.** Sup̄ nos
 lumē tue pietatis infūde vt q̄ p̄ nos
 fumus tenebro si: asp̄cūs tui redda
 mur claritate ospiui. Sequitur.

hugo Lqui deducis. p̄ doctri
 nā ap̄lōū. **velut ouē**
 in simplicitate cor: dis. **Joseph.** q̄
 augmentū int̄pretatur.

Cal Fideles pplm̄ debem⁹ adū
 tere q̄ sic i caulas dñi dedu
 citur: q̄ si oues ad pasua cōregen
 tur. Et nō pp̄ria verba singul̄ data
 fuisse p̄sōis. Regitur q̄ isrl est. de
 ducit q̄ **Joseph** est. **Ad dicit.** **Qui**
 sedes sup̄ cherubin māifestatē. **Chē**
 rubin plenitudo sc̄ie int̄pretatur.

Glo v̄ caritas in q̄ cristū do
 minū sedē māifestū est
Calli. Sed qm̄ adhuc i secreto
 sue maiestatis erat: ro
 gat vt b̄nficio sc̄cte icarnatōis ap
 pareat: q̄tin⁹ fideles suos firmissi
 ma credulitate confirmet. Cui au
 tem cristū sp̄ituali virtute ma
 nifestari deprecatur: demonstrat
 cum dicit. **Leoram effraym: benia
 min: et manasse.** **Effraym** feucti
 ficatio int̄pretat. **beniamin** fili⁹

dextere: manasses vero oblitus.

Aug⁹ Appare ergo coram fructificatione: coram filio dextere: a coram oblitio.

Collect. Illi enim pro dei sui dignos penitente faciunt. a hi qui in sancto ope fortes sunt. a hi qui propter amorem spiritualem se metipos obliuiscuntur. Sequitur. **Ex**alta domine potentiam tuam: et veni ut saluos facias nos.

Glo. Repetit apernos. **O**rdō talis est. Veni ut ipse in carne ad saluandum genus humanum. **L** a exalta. **I** ostende potentiam tuam. **I** n resurrectione. quia visus es infirmus in passione.

Rico. Et cum veneris. **D**eus virtutum conuertere nos. **L** a culpa ad gratiam: a a ludu ad leticiam. **L** a ostende faciem tuam.

Hugo. a filium tuum pro quem cognosceris. **L** et si hoc facis salui erimus. **P**ro fide quam saluatur creditis. **D**omine deo virtutum humanarum et angelicarum. **L** quousque irasceris. **I** s est iratus apparebit super orationem serui tui.

Caf. ut nonnulla iam puenire os promississe cognosceris. **E**t intuerre pietatem ac desiderium supplicantis. **I**ratu sibi dominum credebatur: quoniam humano generi subuenire tardabat. **E**t quousque etiam. **O** babis nos pane lacrimarum. **P**anis enim lacrimarum vita est plena doloribus. sed tamen in ea dominum miseratorem cibamur quoniam dabitur etiam non exigui

mur: sed potius erudimur. **Sequitur.** **L** a potum dabis nobis in lacrimis in mensura. **Q**uid est mensura. **I** n dicitur modo: sicut dicit apostolus. **F**idelis deus qui non patietur vos temptari super id quod potestis ferre.

Augusti. Ipsa enim est mensura. **L** a potum dabis nobis ut erudiaris: non opprimaris.

Hugo. Vel potum dabis nobis in lacrimis in mensura: ut quantitas pene respondeat quantitati culpe. **Sequitur.**

Aug⁹ **P**rohiisti nos in contra ditione: vicinis nostris: a inimici nostri sub sanauere nos. **Q**uod gentes contradicebant apostolis cum predicarent mortuum resurrexisse christum. **E**t sub sanando eos dixerunt. **Q**uis est iste novorum demoniorum nuntiator. **Q**ui sunt isti colentes mortuum: adorantes crucifixum. **C**ontradicebat: sed contraditor vicebat. **Q**uod signum sequebantur a ex contradictione fidelis efficiebat. **D**eum repetit verbum superius dictum. **D**omine deus virtutum conuertere nos: a ostende faciem tuam a salui erimus.

Caf. **P**etit penitentiam christi erimus. **L** a aduenire. **I**psa est enim pro qua salui facti sumus. **I**psa pro qua lacrimas mortis euasimus. **I**psa ceteris quam indignis a ostentibus celo regna. **R**e. **C**onsequenter describitur largit. **R**e. **P**rocessus ecclesie ante christi aduentum: quam proprio nomine dicitur synagoga quam ecclesia noua. **Q**uoniam ecclesia veteris ac noui testamenti: quam frequenter uicem dei dicitur. **Q**uod Gregorius in omni. vii. super euangelio ita dicit. **Q**uis uero per uisum multas similitudines reuertitur tenet quam reuertitur: non quam regit nos quos obdidit a elcos

fios sic in intendo possidet: quasi sub
iectos dominus in domo: qui habet vi
neam suam. Ecclesia que ab Abel
iusto usque ad ultimum electum qui in
fine mundi nasciturus est: quasi san
ctos protulit quasi tot palmites mi
sit. De hac ergo ecclesia dicitur. **Q**
uoniam. **V** populum israel de cultu
rem. iuxta illud ysa. v. v. vinea domini
exercituum domus israel est. **S** egi
pto transtulisti. **E**ducendo populum
illius mirabiliter in signis et porten
tis. **L** eicisti gentes. **D** e terra promissi
onis. videlicet amorreum: et heu: iebu
zeum: pheresque alias. **L** a plantasti
eas. **I** danto populo israel in terra
promissionis quere. **I** osue. **U** x
itineris fuisti in conspectu eius. **I** n co
lumna nubis per diem: et in columna
ignis per noctem. **E** x. o. xiiij. **L** a plan
tasti radices eius. **E** t sanctorum patres
videlicet Josue et similes: qui in cul
tu dei et fide erant radicati. **L** a imple
vit terram. **P** multiplicatoeque plis.
H ugo. **P** eruit montes. **L** a
v. pphas. **L** ymbra eius. **L** a
cerimonialia et figure. que in um
bra et obscuritate locuti sunt. **L** a ar
busta eius. **E** t ei exercemta. **L** e dros
dei. **M** oysen et Aaron qui alijs
fuerunt clariores hos eripuit hec
vinea crescendo. **V** ia extendit
palmites suos. **V** filios. **L** usque ad
mare. **S** . mediterraneum. **L** a usque ad
flumem. **S** . eufratem. **P** pagies. **V** gna
tiones eius. **Q** ue subiugauerunt sibi
moabitas et ammonitas. **S** ed licet
ita esset dilatata: tamen propter pec
cata sua male tractata fuit ab ini
micis. **V** nde querit.

Rico. **U** t quod destruxisti ma
ceriam eius. **L** a lapideam
clausuram vinearum subtrahendo
angelorum custodiam: eo quod popu
lus erat ad ydolatriam conuersus
V el per maceriaz intelligitur clau
sura hierusalem quam destruxerunt caldei.
C assio. **L** a vindemiant eas. **L**
a diripiant et concul
cant eam. **O** mnes qui pertergendi
tur viam. **G** entes sunt que in cir
cuitu eius habitabant. **E** t re
minauit eam. **V** extra terminos et
patriam suam ubique dispersit gen
tes iudeorum. **L** a per. **V** espasia
nus veniens. **L** a filia. **G** entium: pec
catis ydolatrie opaca. **A** per enim
dicitur eo quod in locis asperis como
retur. **L** a singularis fer. **V** idelicet
T itus filius eius. **L** e pastus est eam
que reliquas belli tanta depolatione et de
structione obtinuit ut quere et ciuitate
quasi herbam pabula frivili depasti
one usu.
Rico. **R** s autem de ecclesia
meret. **R**ico. **A** n aduentus christi
et de sinagoga iudeorum dictum est: h
de ecclesia catholica potest exponi hoc modo.
V inea: **S** egipto transtulisti. **L**
a ecclesiaz tuam de infidelitate gen
tium ad fide. **I** srahel subdit. **L** eicisti gen
tes. **D** e infidelitate sua. **L** a plantasti
eas. **P** apostolorum predicatorem. **L** dux it
neris fuisti. **S** cilicet apostolis. quia
M atth. vlti. dicit. **I** lli autem perfecti
predicauerunt ubique domino coo
perante et sermonem confirmante
sequentibus signis. **L** a peruit mo
tes ymbra eius. **C** onuertendo mun
di principes. **L** a arbusta eius. **V** po
pulum vulgarem. **I** nsuper. **L** a et dros

dei. & maximos sapientes. videlicet
Dionisiū Augustinū & alios plures
Tero Extendit palmites
suos. Nos sumus palmites
qui ex vinea illa frondimus.
Usque ad mare. & usque ad baptismum
quia mare in Apocal. baptismum
figit. & usque ad flumen pagines
eius: ut qui in ea renascerentur ba-
ptismo: abluerentur.

Nicola Sed quoniam ex cre-
dentibus multi de-
nauerunt a fide et moribus. Ideo
subditur. **Et** quid destruxisti
& destrui permisisti. **Et** maceriem eius
& clausuram virtutum. **Et** vindemiat
eam omnes qui pretergrediuntur vi-
am. & spiritus maligni qui discur-
runt ad destruendum ecclesie fructus
querentes quem deuorent. **Et**
terminauit eam aper de filia. & por-
cus filius eius: qui est animal im-
bium. propter quod signat de mone-
temptantem de luxuria. **Et** singula-
ris ferus depastus est eam. & de mo-
temptans de superbia: que etiam bo-
nis operibus insidiatur ut pereat.
Iste versiculus potest ad litteram
legi de ecclesijs & monasterijs.

Hugo Quia enim demones
qui temptando preter-
diuntur viam cogitationum nostra-
rum: vindemiant animas subdito-
rum propter defectum prelatorum: qui in
spirituali officio non custodiunt gre-
gem sibi commissum. **Et** circa **Et** exter-
minauit. & extra terminos posses-
sionum posuit ecclesiam vel monaste-
rium. **Et** aper de filia. & principes se-
culares. Quomodo hoc fit subiungit

bicens. **Et** singularis ferus. **Et** ty-
rannus pro se & suos ministros qui
singulares sunt per superbiam et
crudelitatem. **Et** depastus est eam.
expendens et rapiens bona eius. **Et**
bene dicit exterminauit. quia reue-
ra monasterium vel ecclesia non est
domina reddituum suorum: sed tantum
procuratrix vel dispensatrix pro prin-
cipibus: militibus: & ministris do-
minorum qui eius bona expendunt.

Nico Consequenter describit
status ecclesie perfectus
per abuentum christi. quam perfectionem petiit
Asaph deuotus dicens. **Deus** vir-
tutum contere. Ipse condescensionem
bonitatis tue. **Et** respice de celo & vi-
de. **Et** ioculo tue clementie.

Cass quibus fluctibus laboret
huanitas: quibusque pecca-
tis ad inferna rapiat. **Et** visita.

Nico in propria persona. **Et** vineam
ista. quod factum est in sua
benedicta incarnatione quam visitauit nos
orientes ex alto: sicut dicit **Luc**

Hugo **Et** profice eam quam plan-
tauit. & nichilauit. **Et** de-
terra tua. & propiciatio tua.

Nico Statemque veteris testa-
menti fuit imperfectus: sicut
quod dicitur **Matth**. v. Non veni solue-
re lege: sed adimplere. **Et** Cerimoni-
alia vero que tantum figurata erant
adimpleuit in sua incarnatione et
passione. cuius erant figure. & sacra-
menta efficaciora instituit videlicet ba-
ptismi & imolationis corporis & sanguinis
sui quod offerunt gratiam: & introducant
ad gloriam quod non poterant facere imola-
tio agni paschalis: ceteraque sacramenta

verris legis. ppter quod dicitur
 egena et infirma: sicut apostolus
 ait ad **Gal. iij.** **Let.** hęc pfectio fa
 cta est **sup filiu; hois.** et sup xpm
 qui in euangelio vocatur filius ho
 minis et virginis. Alij sunt filij ho
 minū. s. viri a mulieris. **quē dñm**
christū confirmasti tibi. apud ho
 mines: dicens **Matth. iij.** **Hic est fi**
lius meus dilectus. **Vel habet. filiū**
homis. **et filiū dei confirmasti tibi.** et
 immobilē assumpisti. qz hūmāta
 tem quā semet assumpsit nunqm
 dimisit: vt **Damascē.** dicit. **Vnde a**
in triduo mortis christi anima exi
stens i limbo a corp⁹ i sepulchro
fuerunt cōiuncta verbo.

Hugo **It vt ita picias eccā;**
Itēsa igm. et pec
 cata puenientia ex cupiditate seu
 amore accedente. **La suffossa.** id ē
 peccata puenientia ex timore pue
 humiliante. **Nam omnia pctā vel**
ex amore; vel ex timore omittunt.

Cassi. **Hęc ei peccata.** ab icre
 patione vult⁹ tui peri
 bunt. **quādo pctōribus dicitur.** **es**
Itē in igne; eternū qui parat⁹ est
dyabolo a angelis eius. **Adhuc pe**
tūt Asaph a deo patre aduentū cri
sti: dicens. **Hat manus tua sup**
virū dextere tue. et vt mittē digne
 ris filiū tuū ad redemptōe; mūdi.

Hugo **qui est dextera tua et**
coequalis tibi i diuini
itate. **Et q̄s sit iste vir dēdarat cū**
subiūgit. **Let.** p id est **sup filiū ho**
minis. s. gloriose virginis **Marie**
lque confirmasti tibi. sicut sup ex
 positū est. **Et** **Itē h⁹ feceris.** **Lnō**

discedim⁹. et non discedim⁹ a te. eū
 tes post ydola vel ceremonālia **lvi**
uificabis nos. **lvi nouabis lauat ro**
regenerationis. **La nomen tuū in**
nocabim⁹. **Itē grāz adione.** **Et qz**
a nobis nō est vt tibi adheram⁹.
Itē. **Domine de⁹ virtutū.** **lq̄ so**
lus potes de incredulitatis morte li
berare. **conuerte nos.**

Nico **ad te pfecte diligenduz**
La ostēde nobis facie;
tuam. **l p aptaz visionē.** **La saluēri**
mus. qz in clara visione a pfecta
 fruitione dei consistit eterna salus.

Cas. **Que suauitas; que sit vti**
litas verfici hui⁹ hinc
datur intelligi; quā in hoc psalmo
 triplici eum repetitōe memorauit
 vt quasi prati floriferi planicie; tē
 sam per ordines certos iocunditas
 rosei coloris ornaret. **In ista siq̄ de;**
breuitate regulam totius religiōis
exponit. **Primum est enim vt nos**
dominus cōuertat. **Deinde vt ostē**
dat faciem suam. **Tercū vt saluos**
faciat. **Non enim anteqm cōuertat**
ostendit faciem suam. **nec saluat**
nisi nos prius lumine sue pietatis
inspexerit. **Quapropter verfus iste**
mente credendus est. quia p ip̄suz
 sub breuitate petimus quic qd no
 bis expedire monstratur.

Jeronimus **Tibi ergo do**
omnipotens supplices deprecamur
quatinus ipsum dominū nostrum
Iesum christuz qui est imago tua
qui est facies tua; qui est illumia
tio vultus tui i quo manes; et etiā
qui manet in te nobis ostendere

digneris: q̄ purificatis mentib⁹ no
stris dignetur illabi: seq̄ nob̄ mū
di saluatorez ostēdere: nosq̄ inspi
ratione sancta saluare. **Ipsi** gl̄a ⁊
imp̄iū fecit ⁊ cum sc̄ospū ⁊ nunc ⁊
in secula seculorū. **Amen.**

Psalm⁹. lxxx.

Exultate deo
adiuto. no. Titulus.

In finem pro torcula
ribus: quinta sabbati: psalmus
ip̄i **Asaph.** **Rico** fecit hūc psalmū
ad decantandū p̄ leuitas in princ̄
pio mēsis septēbris in festo sceno
plexie: q̄ dicitur a scenos quod
est vmbra vel vmbraclū: ⁊ pha
gin comedere: q̄d alio nomie dicit̄
festū tubaz. Illo tempe complete
funt vindemie in terra p̄missionis
⁊ ideo de v̄mo tunc expresso in tor
cularibus fiebant libamenta sacri
ficioz in templo. p̄pter q̄d ad lr̄az
psalmus iste int̄itulat̄ pro torcula
ribus: quem leuite cantabant ī di
cto festo scenoplexie vel tubaz:
pro gratia t̄i adione de fructibus
anni collecte: q̄z collectio t̄ic erat
complete.

Aug⁹ Sed q̄ de adua
ta. **Aug⁹** libus torculari
bus nihil in psalmo dicit̄: cōstat
sp̄ualia eē torcularia que hic me
morant̄.

Hugo Agitur em̄ in
tur. **Hugo** hoc psalmo de
sp̄ritualibus torcularibus ⁊ de tri
bulationibus ⁊ pressuris ecclesie

in quib⁹ olez ab amurcā se iūgit.
Call. quādo deo puras mēt̄s
dēdarat: ⁊ se uoluntas cō
scientias euidenter assignat.

Hugo Est ergo sensus tituli
tal̄is. **Psalm⁹** iste di
rigens nos in finem ⁊ in christuz
dominuz. cantatur ip̄i **Asaph** ⁊ fi
delibus christianis per **Asaph** in
tellectis. ⁊ est pro torcularibus ⁊
pro tribulationibus in quib⁹ bo
ni sepantur a malis. siue de quita
sabbati ⁊ pro quinta die septima
ne in qua facti sunt ex aqua pisces
⁊ aues. sed aues euolauerunt ⁊ pi
sces remanserunt in aquis. **Ecce** se
paratio. **Sic** deus ex baptismo cre
at christianos. sed quidam eoruz
accepta baptismi gratia remanēt
in fluctibus huius seculi: videlicet
homines curiosi: amatores seculi.
Alij adiuti pennis virtutum leuan
tur in aera: quorum ouersatio est
in celis. **Intentio** psal. est monere
vt contemptis infimis ad celestia
eleuemur. **Vos** ergo **Asaph** ⁊ cō
gregatio. dñi ⁊ quiq̄ fidelis.

Rico **E**xultate in mentis
deuotione deo ad
iutori nostro in omnibus pericu
lis ⁊ negocijs: qui in alio psal. di
cit. **Cum** ip̄so sum in tribulatione
eripiam eum. **In** iubilat̄ cum inef
fabili mentis leticia. **Deo** **Jacob**
⁊ christianorum qui supplantant
vitia. **Ram** **Jacob** supplantator in
terpretatur. **Licet** em̄ sit de⁹ omni
um p̄ creationē: t̄i ē de xp̄ianoz
p̄ cultū. **U.** **S**umite psalmū ⁊
sp̄ales. **U.** deuotōez in oīomb⁹

a deo accipite quā a vobis non ha-
betis. a date tympanū. v. carnis
mortificatione; et castitate offerre
deo. Et dicit date. qz deus volūtariū
a non coactū amat seruitiū.

Cass. Nam sicut tympanū vi-
delicet coriū sup lignū tē-
sum solet resonare percussū; sic a ho-
minū corpus dū p dño tribulatiōi
b? quatit; ad supna mandata dul-
cius tēpatur. Hoc ergo cōmonet
vt accipiētes diuina verba dño de-
tramus offerre terrena. qd facim?
dū elemosinas largimur; aut ieiū-
is corpus affligimus; cum vitia se-
culi cum suo etiā auctore despiciū?
Abdidit. Psalteriū iocundū cū cy-
thara. Ammonet enī; a hęc duo
iocundissime copulari vt verba dei
q̄ in psalterio continent; et cythara
q̄ hūanos act? signare cognoscit
in vnā societate debeat conuenire.

Aug? vt pdicatōi verbi dei cor-
poralib? mēdeam? opib?

Rico B. Vtinate in neome-
ma tuba. v. canite i no-
uū iūmū tubā. Juxta lrām in oibus
nouū iūmū faciebāt iudei festū ppē
beneficiū diuie gubnatiōis; eo q̄ i
nouū iūmū cōmuniter apparet ma-
gis trāsmutatio tps. Et qz festum
tubay cōcurrēbat cū nouū iūmū. id
additur. Lm in signū die sollemnita-
tis v. **Iero.** Illi ḡ canebant tu-
bre. ba i pascha; pēthe
coste; a scenophtegia; nos vero mō
i ecclesia; licet omī tpe deo canē de-
beam?. p̄cipue tū i resurrectōe; i re-
missione; a i dom? inouatōe. hoc ē
quoties resurgim? in xpō cū remis-

sionē p̄ctōy accipim?; a domus pe-
ccatoris nostri a cōscientia nostra in-
nouata fuerit post ruinam.

Rico C. Via p̄ceptū in isel
est. v. in p̄lo xp̄iāo; vt
de tali bñficio reddant gratie deo
Lr iudiciū. s. approbatiōis cōuenit
deo **Jacob.** v. xpō qui est deus chri-
stianoy; qui approbat talem grati-
tudine; hominis. **Estimōium in**
Joseph posuit illud. **Per Joseph**
qui crescēs interpretat augmentū;
in bonis opib? signat; hoc ē quod
dam testimoniū diuie gratie crescē-
tis i mente. Lr; exiret de terra egi-
pti. v. de tenebris ignorantie p il-
luminatiōē diuie gratie. Linguam
quā nō nouerat audiuit. qz tunc
diuinas cōsolationes pcepit. **D**
uertit ab onerib? dorsum ei? qz
talis absoluitur a iugo mūdi; car-
nis; a dyaboli. Lmanus eius in co-
phino seruiert.

Cassio. Quāuis ad historiā
istud dicat; qm̄
in egipto iudeoy; populus diuer-
sis necessitatib? seruebat. modo
vt lateres faciebat; modo vt terrā
cophinis exhiberet; tamen istud
christianorum partibus diligen-
tius applicam?; a quoy; dōiso auer-
tit deus onera peccatorū quando se
felici humilitate p̄sternūt; sic ip̄e
ait. Venite ad me omēs qui labo-
ratis a onerati estis; a ego reficiā
vos. **Cophinos** autem dicimus
per quos sordium purgamenta
proijcim? vt loci puritas elucēscat
Manus igitur suas in eis tenent
qui peccatorum immundicijs occu-

pantur. **E**z de hac seruitute libera
mus a dño qñ scelerū nostrorū sor
dibus expia

Iero **P**rophete a
psalmi ideo
obscuri sunt: qñ subito auz nescis
persona mutat. Deniqz vsqz huc lo
cutus est ppheta. Nam subito idu
citur psona dei loquētis ad popu
lum cum dicitur. **I**n tribulatio
ne inuocasti me. Quicūqz in tribu
latiōe es: securus est. Inuoca me
a exaudieris. Vñ subdit. La exau
diu te in abscondito tempestatis.

Grego **xvi. moral.** In ab
scondito ergo tēpe
statis hoc est in forti impugna
tione demonis audif. qz clamor dep
cantis est hęc ipsa fluctuatio tribu
lationis. pbaui te apud aquaz cō
tradicti

Hugo **S**cdm lraz de
omis. **Moyse a Aa**
ron dicit qz in aqua cōtradictiōis
effenderūt dñi: vt legitur **Numeri**
xx. Et idō non sunt ingressi terram

pmmissionis. **N**obis autē dicit dñs.
[probaui te apud aquam contra
dictio

Grego vt supra pro
mis. **Hugo** batur iusti de
sideriū: qñ aliq ei adūitate resistit
nico Non solū em demōes per
seipos iustos hoies mo
lestāt: s; etiā p malos hoies vt eos
ab incepto bono retrahāt. a h° vo
catur aqz cōtradictiōis: vbi iustis pro
batur qñ p hoc a bono nō impedi
tur: s; magis p cōstantiā in hoc fir
matur. Et talibus dicit deus.

Cas **A**udi pp le me?] q ne
scis cū malis aliqua mo
rum pmixtione confundi.

Hug La confestator te] i te
ste ofsa tua loquar lo
[israhel] id est popule chustiane
deum vidēs per fidem.

nico [si me audieris] i māba
tis meis pseuerādo [non
erit in te dñs recēs: neqz adorab dñi
alienū]. De recēs a alienū dñi crea
tura qz male amat. sic pecunia ē de
us auari. ribāba est dñs luxuriosi.

Iero **I**ratū sum. ira m
gulosi. **Iero** dñs est. Quotūqz
vitia habem? seu pātā: tot recēs
hēm? deos. Vnusquisqz em qd ma
gis cupit a venerat: hoc illi est dñs

Ego **Hugo** suz dñs deus
emm tu?] a nō ali
us. Et idō solū me debes diligē: co
lere: a adorare. qz eduxi te] p grām
baptismi de terra egipti.] a de tene
bris per

Iero Et si vis accipere
cati. a hñc ipfuz dñm
deum tuum a saluatorem.

nico [dilata os tuū] a dñi dñi
um tuū ad bonū] a imple
bo illud gratia mea.] qz solus deus
appetituz hois potest satiare. Et qz
ecclesia militans est sic sagena con
tinens bonos a malos xpianos.

Post qz dixit de bonis cōsequēter s; b
dit de ma **Hu.** **E**t si audiuit
lis: dices. **Hu.** plus me? vōz
meā] Populū suū dñc malos xpia
nos qz ab eo creati sunt: a eius pāo
so sanguine empti. de quibus ad
huc dicit. La israhel] qz deberet me
videre per fidē] non intēdit mihi.

Ieroni **E**go autē sto an ostiū
a pulso. a volo vt ape
rias et ingredi ar: et nō vis apire.

Et dicitur dicitur in eos terra

Rico sedm desideria cordis eorum. Quia propter suam maliciam subtrahi ab eis gratia; meaz a sic desideria carnalia sequuntur. Libunt in aduentibus suis. Id est in peccatis enormibus ab ipsis inuentis de malo in malum euadendo.

Iero. Infelix est qui a deo non corripitur. Si quis peccans non punitur: iste miser est.

Cassi. Putat enim peccator genus esse beneficium si suis voluntatibus permittatur expleri. cum dicat apostolus. Tradidit illos deus in concupiscentiam cordis eorum. in imundiciam et reliqua. Consequenter ostendit quod pena ista non ob aliud eis infligitur quam propter peccata eorum. unde dicit

Rico. Populus meus audivisset me. mihi obedire. dicitur. si in viis meis ambulasset. precepta mea observando que sunt viae perveniendi ad beatitudinem. Juxta Mattheum. xix. Si vis ad vitam ingredi: serva mandata. pro nichilo. Id est gratis vel pro modo dico. fuit enim mihi factum. Quod forsitan inimicos eorum humiliasset. Id est demones et malos homines eis subiecisset. Quia super tribulantes eos misisset manum meam. Quod potestatem defensionis mee. Et dicit forsitan non propter mutabilitatem voluntatis diuine que est immutabilis. sed propter veritatem hominis de bono in malum. propter quod frequenter impeditur diuine promissionis effectus. qui est sub conditione.

si homo perseveret in bono

Cassi. Unde et intelligere debemus quod a nobis auertitur deus non esse pietatis defectum sed magne vltionis aculeum. id est tormentum. Suspenditur etiam misericordiam a defensione sancto cui quando tribulationibus et afflictionibus temptantur. Sed iustos sic temptari patitur ut non deserat. Impios autem tribulari permittit ut se ab eis reddat alienum. Post dominum verba asaph inimicos eius digna execratione rebarguit dicens

Rico. Inimici vero domini. Id est mali christianis. meriti sunt ei. Precedentes a promissa quod ei fecerant in baptismo. Mentuntur enim qui bonis se promissis obligantes in pessimos iterum relabunt errores. Quia erit tempus eorum in secula. Quod eorum punitionis erit eterna. Translatio romana habet et erit tempus videlicet punitionum eternum quando illis dicitur. Ite in ignem eternum. Et licet sine ei mentiti tamen ex abundantia pietatis sue. Quod habuit illos ex adipe frumenti in sacramento eucharistie. Quia de petra melle. Translatio hebraica habet et de petra mellis. Id est de christo. Quia saturauit eos. Iuxta de apostolus. Quod ad corinthios. x. dicit. Petra autem erat christus. Quod mel consolacionis administrat suis fidelibus. Sed quando fiunt ingrati de tantis beneficiis: deseruntur a deo et dimittuntur in desiderijs suis: et sic inimici domini effecti. erit tempus eorum in secula.

Aug.
p. 2

Nō ē sibi polliceat vnusq̄sq̄. ha-
bens facta nepharia. que regnuz
dei non possidebunt. Et dicat sibi q̄
mā habeo signū xpi a sacramētū
christi. Nō delebor in eternū. apo-
stol⁹ dicit. Fundamētuz aliud ne-
mo p̄t ponē p̄t id qd est positū cri-
stus ihesus. Et seq̄tur infra. Alius
enim sup edificat aurū a argentūz
lapides preciosos. ali⁹ ligna. sti-
pulā fenū. saluus erit. sic tamē
quasi p ignem. Ergo per ignem
purgor a propter fundamentum
id est christum non perdo. Quis
es. Nunqd christianus suz. quid
aliud raptor adulterator et cetera
de quibus dicit ap̄ls. quomāz q̄
talia agunt regnū dei non posside-
bunt. Cert⁹ ergo talib⁹ p peniten-
tiam non coredis regnū celorum
speras. non op̄mor q̄a qui talia
agunt regnum dei non possidebūt
Expone ergo inquis nobis ligna.
stipulam. fenū: qui edificant su-
per ip̄suz fundamentum. quomō
non pereant sed salui fiant. sic ta-
men quasi per ignem. Obscura est
quidem illa questio. sed nō possūz
breuiter dico fratres. sūnt omnes
omnino cōtemp̄tores huius seculi
q̄ non herent dilectione aliq̄ frē-
nis operibus sed casti. iusti. sancti
continentes. fortassis a omnia sua
vendentes. a paupibus distribu-
entes aut possidentes ista tempo-
ralia tanq̄ non possidentes. a vte-
tes hoc mundo tanq̄ non vcentes
Si tal es edificas super fundamē-
tum videlicet christum. aurūz a ar-
gentum a lapides p̄ciosos. Sunt

autem alij qui reb⁹ infirmitati hu-
mane concessis inhxrent aliquam
tulum dilectione. non capit ille vil-
lam alienam sed sic amat suaz. vt
si p̄diderit. conturbetur. Non appe-
tit vxorem alienam. sed sic iheret
sue. vt modum non teneat prescri-
ptum in lege videlicet vt miscratur
ei liberorum pereandorum cā. non
tollit aliena sed ēpetit sua. a habz
iudicium cum fratre suo. contēdit
p reb⁹ terrenis ampliq̄ q̄ de c; euz
cui promissum est regnum celorū
Non totum cor sursum eleuat: sed
aliquam eius p̄t in terram tra-
hit. Edificat talis lignum. fenū. sti-
pulam super fundamentum. Audi
ergo nō potes tenere possessionez
istam nisi dixeris falsū testimō-
um. a hoc non facere. christū in fū-
damento ponere est. veritas enīz
dixit. Os quod mētē occidit aīaz
Ergo si possessionē tuam diligis.
non tamen propter illam facis ra-
pimam neq; homicidiūz neq; falsū
testimōm dicitis. non propt̄ il-
lam falsuz iuras. nec xpm negas
eo q̄ propter illam hęc non facis
christū habes in fundamento. S;
quia diligis illam. a cōtristaris si
p̄dis illam. non tamen preponis
eam christo. nec sic amas eam vt
si dicatur tibi. Ipsam vis ante cri-
stum. Et si tristis eam p̄dis. plus
tamen amplecteris christuz quē
posuisti in fundamento. super hoc
fundamentum posuisti non aurūz
a argentum aut lapides p̄ciosos
sed ligna. fenū a stipulā. Saluus
ergo eris cum ardere cepit qd edi-

fiat i: sic tamē quasi per ignem.
 Nemo emm sup fundamentū hoc
 edificans adulteria fornicationes.
 blasphemias. sacrilegia. ydolatri
 am. piuria. putet se saluus futuru
 p ignē. quasi ista sint ligna. fenū
 stipula: sed qui vt dictum est edi
 ficat amorem frenorum super funda
 mentum regni celorum & super ipm
 ardebit amor reū temporalium. et
 ipse saluus erit p ydoneū fūdamē
 tum dñm nostrū ihēsum xp̄m q̄ est
 benedict⁹ in secula seculorum. Amē

Psalm⁹. lxxxi

Deus stetit in

Collecta Titul⁹ psal.
 asaph. Mistice exponi
 tur iste psalm⁹ ab Aug⁹ & Cassi.

Rico contra sacerdotes & scri
 bas iudeorū. q̄ christū
 huilem & paupem iniuste condēp
 nauerūt ad mortē propt̄ qd̄ p di
 uinū iudiciū fuerunt a romanis te
 poraliter occisi & captiui & in iudi
 cio extremo sunt condempnandi

Collecta Moraliter vero idem
 psalm⁹ exponit a Je
 romimo alijsq̄ q̄busdā doctorib⁹

Rico contra perversos iudices.
 arguens eorum malici
 am & nequitia: & petens super hoc
 diuinā iusticiaz. Vnde asaph pro
 pheta primo dicit

Deus stetit in synagoga. idē
 in congregatione. Nam synago
 ga dicitur a syna quod est con et
 goge aggeracio. id est iudiciū

fm q̄ dicit̄ exo. xxij. Ad deos vtri
 usq̄ eā pueniet & abiudices. Et di
 cit̄ deus stare in congregatōe iudi
 cū: quia daē videt & attente facta
 & dicta eorum. Ite subditur. In me
 dio autē deos diiudicat. & disce
 rit vtrum iudices iuste vel iniuste
 iudicent. & ideo subdit asaph con
 tra iudices perversos. Vsq̄ quo idē
 q̄ diu iudicatis iniquitate. iustifi
 cando partem iniquaz propt̄ mu
 nera vel fauorem. & facies pecca
 torum sumitis. id est psonas ma
 lorum propter eorum potentia vel
 aliam causam acceptatis.

Iero Quia si venerit pauper
 & venerit diues habens maluz ne
 gociam. vos personaz aspiciatis:
 non ne

Rico Iudicate e
 gorum. **Rico** genoz pupillo
 id est iusticia dētrādo. L humiles &
 pauperes iustificare. Idē suā iusti
 ciam conseruate. **R**ipite paupe
 rem de manu fortiorum eius. Idē
 de manu diuitis & iniqui. & egenū
 de manu peccatoris liberate. Idē euz
 calumpniatur iniuste

Hugo Et quia prauum iu
 diciū sepe prouēit
 ex ignorantia. Ite subditur

Nescierunt. Et quia peius ē not
 le scire. ideo sequitur. L neq̄ itelle
 erunt. Id est noluerunt scire iudici
 um meum. Vnde psalmus. Nolu
 it intelligere. vt tene ageret. Et q̄a
 pessimum est malū opēari. Ite
 subiungit. L in tenebris ābulāt.

Rico q̄a puerfitas affect⁹
 id est tēbras in intellectu
 .ffij.

Imoueuntur omnia fundamenta terre. In finali iudicio in quo ista puersa ad debitum ordinem iusticie reuertentur. **Iero** Videte principes a iudices mali qualem habeant retributionem qui debuerunt fundamenta habere xpm. a noluerunt. sed in terra posuerunt fundamenta sua.

Hugo Sed cur dicit omnia sunt ne omnes tales. dominus scit. non est nostrum iudicare. dominus tamen de ipsis loquens dicit. **psa. lvi.** omnes in vias suas declinauerunt. vnusquisque ad auaricia suam a summo vsque ad nouissimum. Et si forte vita aliquorum sit contemptibilis tamen gradus a dignitas ecclesiastica est in eis honoranda a veneranda. Unde subdit.

Rico Ego dixi. dominus estis. id est participatiue eo quod iudices ex officio sunt executores diuine iusticie. a filii excelsi omnes in quantum ad imaginem eius sunt facti.

Hugo Sed ne de dignitate supbiant. eorum fragilitatem commemorans subiungit.

Os autem in infirmitate carnis sicut homines moriemini.

Rico quia potestas vestra non preferuabit vos a morte. a in eleuatione animi sicut vnus de principibus. id est de angelis supbientibus. cadetis in foueam gehene per equitatem diuine sententie. **Id** subdit propheta. **Urge** deus iudicet terram. id est surges ad iudicandum habitantes in terra. quoniam tu hereditabis. a dominaberis in

omnibus gentibus. Quia finali iudicio pacto omnes electi erunt subiecti ordini sue misericordie immobiliter. a reprobi ordini sue iusticie. Et sic dominatio tua se extendet super bonos a malos in eternum. quoniam maiori tibi potestas est a imperium per infinita secula seculorum. Amen.

Psalmus lxxxii

Deus quis similis tui. Titulus. canticum psal. asaph. **Die** titulus in plerisque locis supra expositus est.

Glosa Agitur in hoc psalmo de secundo aduentu christi ad iudicium ubi boni qui hic permittuntur. coronabuntur. mali vero qui eos persequuntur torquentur.

Hugo a qua ecclesie triplex futio. prima videlicet in gladio a tyrannis. secunda in verberibus a hereticis facta in ope malo a falsis fratribus. et quarta erit tempe antichristi que ex dictis scribitur conflabit. **Ut** ergo breuietur illa dies antichristi. petit hic festinari iudicium. unde ipse asaph de illo secundo aduentu domini dicitur ostendit potentiam a claritatem eius in qua reuertet aq. ammirando dicit.

Deus in christe a si homo es ut alij. a si iudicatus laum iniquis latronibus deputaris.

Hugo quis similis erit tui. id est cum in forma etiam sui reuertes ad iudicium in maiestate a claritate magna. Et quia talis eris in iudicio. ne taceas. sicut in

primo tuo aduentu tacuisti. si dic
sententia; contra malos. neq; cō
pescatis de? La pena adūsarijstus
inferenda. et ne videatur esse cru
delis hęc petendo. ostendit q̄ p̄tā
eorum hoc exigunt dicens. **Q**uo
niam ecce inimici tui sonnerunt.
murmurando et contradicēdo tibi.
Aug⁹ Nouissimos dies qui
erunt tempore antixpi
figre invidetur. cui? membra tūc
erū pent in libera; voce; sed plane
irēonabile; vt somit⁹ magis q̄ lo
cutio vl' sermo dicendus sit. a qui
oderunt te extulerunt caput.

Cassio Car dicit. caput ex
tulerunt. et non ca
pita. nisi q̄ insanis hoibus vnum
est caput antixps. qd̄ i dō dic̄ ela
tum. quia multa p̄tate gloriabiē
vt se etiā deū dicē p̄sumat excel sū.

HUGO Cui? mēbra dēp̄ment
fideles. Vñ sequitur

Sup̄ p̄l'm tuum. i. xpianum
malinauerūt. i. maliciose tra
ctauerunt. consilium. vt eū decipi
ant. et cogitauerūt aduersus scōs
tuos. vt non solū; mediocrib⁹ ho
lū. vey a ipsis q̄dā modo celestib⁹
viris inferre conarentur exitium
et mortem.

HUGO Iherunt. hoc quod
sup̄ sonue. **HUGO** Veinte et
runt. viz. **HUGO** dispdam⁹
eos de gente. id est inefficiam⁹ eos
vt non sint inter gentes et non
memoretur nomen isrl' vltra. idē
pereat nomē a fama ppli xpiani vi
dentis deum p̄ fidē. Et hoc ex habū
dantia cordis dixerūt. **Q**uonia;
cogitauerunt vnanimiter. i. cōco;

ditet in malo. simul. conspirant.
aduersus te. i. membra tua. testa
mentum disposuerunt. i. pactum
firmū fecerūt ad dēstendū popu
lū a nomen xpianū. Cōsequētē de
clarat q̄ hoc facient eaz subdit. La
bernacula ydumeorū. i. auari fre
na amantes. Nam ydumei interp̄
tantur terrem. a hismalxelite. libē
gulosi qui ventri suo seruiunt. Nā
his malxelite obedientes imp̄retat
Moab. que filia loth extra legē
ex suo patre concepit sigt luxurio
sos. a agarem. imp̄retant a due
ne. et significat sup̄bos. Et superbia
debet esse aduenaa aliena homini
Iuxta illud ecclē. x. Quid sup̄bis ter
ra et cinis. et gebal. imp̄retatur
vallis vana et significat ypocritas
q̄ vane et fallaciē oñdunt se huiles
La amō. i. vpl's turbid⁹ a sigt ira
cūos. La amalech. imp̄retat po
pul⁹ lingēs et fallaciē blādiēs. vñ
significat adulatorēs. La iemigene
cū habitātibus tyri. i. a iuidis
Tyris agustia imp̄retat. quia cor
mundi tor. **Cass** Nec ei turba
quetur.

Cass pditorum pre
dictorū viz. auari. gulosi. superbi.
luxuriosi. ypocrite. iracūdi. adula
tores et inuidia mundi amatores
que s̄b antixpō ogregāda est allu
sione et cōsonantia tatiū hebreorū
evidenter ex. **Iero** Iste ḡ tate
p̄ssa est. **Iero** gētes q̄ pug
nant ad ūsus scōs; videam⁹ que;
hñt p̄ncipem. vñ sequitur

HUGO Letemim assur. i. vya
bolus. **V**enit eaz ill
Et quia ipse diabolus non sol⁹
fij.

opatus est. **W**erum etiam predicti peccatores socij fuerunt malorum. **I**dem subdit. Facti sunt i adiutorij filijs loth. **I**dem demonib. Loth enim dicitur inas. interpretatur demones ante fuerunt angeli. a ipsi dicitur maue runt a deo cu principe tnebraruz lucifero. **D**is ergo facti sunt in adiutorij illi pdicti mali. Quia sicut boni sunt coadiutores dei: ita mali sunt dyaboli coadiutores. **D**ec oia que in preterito tpe dixit. de futuro intelligenda sunt sicut a alie pte cie mul. **I**ero Videtis qa dicitur sicilima loca sut a obscura. ac in singulis sermonibus magna sunt sacramenta. et necessitate copellimur in verbis hebraicis a plena misterijs diuinius imorari. atq; id qd a spiritu sado didum est nitimur interpretari. **S**i si ei sic interpretetur vt dem est qd pdest ecclesijs dei legere tabnaula ydumeoru a his mabelite a cetera noia. **S**equitur de vindca iiquoz. **C**ass Et quia supius moes eoru p noia collecta descripsit: nunc horu retribuciones eis p similitudines getiu fieri dicitur dices. **F**ac illis sicut madyan a sylla. **M**ico quos de miraculo se dicitur per barach iudici. iij. sicut iabim. qz oes submersi sunt i torrente cison. **V**n dicitur iudici. v. **T**orrentis cison traiecit cadavera eorum. **D**ispierut in endor. **N**omen est loci de q fuit illa mulier phitonissa qua vsuunt salul. pmo regu. xxviii. **F**acti sunt vt sterere. qz cadavera eoru; re

inaserunt insepulta. **P**one principes eorum sic oreba zeb a zebec a salmana. **I**stos dicitur dicitur per ge deone a trea tos viros cu eo. **I**udici. vii. **D**ec at dea sunt ad litteram de getib. p pplm israeliticuz occisis a submersis. vt prefertur. **C**ass. **V**n filis optat occasus sequib. antixpi his qui in sua ptnacia sunt mafiuri. **I**nter pta cos aut eoru nominu sut iste. **I**ero **M**adian interpretat relinques iudiciuz. **Q**uicunq; pugnat extra pplm dm: non cogitat futuruz esse iudiciu. **S**isara interpretat equi ieiho. **I**sti qui pugnat extra pplm. no sunt de peccob. tuis sed de equis qui insamut i femias luxuriose. **I**abim interpretatur intelled. a sigt illos qui in sua sapientia confidunt. a non in gloria dei. **H**ugo **E**t hii sbergerunt in torrente cison. i. leticia seculari. **N**a cison letificas interpretat. **D**ispierut in endor. **I**ndor interpretatur fos generacois a sigt luxuriaz cui debita preet. **M**erito de his dicitur. **E**l fa sunt vt sterere. **H**ugo **V** viles a fetetes cora deo a hoib. **V**n eccle. ix. **O**is mulier fornicaria qi steret in via. **D**ec at de minorib. dicitur e. **S**equitur de. **I**ero **P**one principes maiorib. **I**ero **P**es eorum. **Q**ru qui ipugnat pplm tuu. sicut oreba zeb zebec a salmana. **D**os qtuor reges madianitaruz iuxta littera dominus miraculose vicat p ge deone a trea tos viros cu eo. vt hetur. **I**udici. vii. **L**egunt hoc phi a ixi

dent. **Legunt** hoc rethores: et putant esse deliramenta.

Hugo In presenti etiam principes aduersarioꝝ christi sunt. sicut zete et salmana per penam. **Oreb** interpretatur ficitas: quoniam aridi a gratia dei sunt. et zeb quod interpretatur lupo et significat rapaces. zete interpretatur uictima lupi. et ipsi ab inferno deuorabuntur. Et salmana interpretatur pfecti in malicia ut unum corpus sint cum dyabolo mittendi in eam in ignis et sulphuris. **Cal** hec omnia ex ardentis. **Cal** erant optat a christi qui nulla conuersione saluandi sunt quorum in ipsis quoque tenebrosis nominibus detestabilis iam eorum sentitur interit. Ipsorum enim maliciam manifestans declarat cum subiungit

Omnes principes eorum libest malorum consiliatorum auctores qui malicia accensi. dixerunt hereditate possideam? sanctuarium dei sanctuarium dei est populus christianus. de quo dicit apostolus. Templum dei sanctuarium est quod estis vos

Augustinus Quis enim aliud inimici nisi populum dei possidere id est subiugare moluntur. ut ipse populus cedat in eorum impias uoluntates. Sed quid sequitur? deus meus pone illos ut rotam id est fac illos instabiles in eo quod cogitant

Glosa Vel sic rota ab his qui retro sunt surgit et antea cadit. ita et ipsi ex his qui retro

id est ex terrenis in quibus crederent extollantur: et animo cadant ab eter
cal Impii vero cum in malis cogitatione uoluntur rotis sunt similes nec accipiuntur duz suis iugiter rotationibus attrunt. **Petrus** cetero. Nec est enim maxima pena. Unde legitur quod dominus immiscuit egyptiis spiritum uigilans et erroris. Et in alio psalmo dicit. In circuitu impij ambulat. Et similiter. **Au** sicut stipulaz pone eos. **Au** ante faciem ventis id est ante presentiam uenti. Hoc ponitur pro temptatione qua leuia et mania corda rapiuntur

Hugo Vel de penis futuris ipsoꝝ potest legi. **Deus** meus pone. id est pone. **illos** ut rotas. que dum ex una parte eleuatur cadit ex alia. Per quod significatur uarietas penarum. Unde **Iob. xxv. iij.** Transibunt ab aquis minimum ad calorem minimum. **Sicut** stipulam ante faciem uenti. ut impotentes sint resistendi penis: sed uolubiles ad totum

augustinus Non enim mentum. **augustinus** hec operatio huius prophetico est sequitur. **Sicut** ignis qui comburit siluam. **Ex** magna potentia. **et** sic flama combures motes. **ex** ardoris uoluntaria. **ita** predictos impios qui silua sunt propter sterilitatem: omnis boni et motes sunt superbia pleni. **persequeris** illos. **quantum** ad corpus mentem estate tua id est in iudicij tempore

Cal. **psalmo** dicitur. **psalmo** dicitur. **psalmo** dicitur.

psalmo dicitur.

est. Ignis in conspectu eius exar-
descet. q̄i circuitu eius tempestas
valida. Et in ira tua. Id est in furo
re vindicte tue. Turbabis eos. In-
tum ad animam cum audient. **Ite**
maledicti in ignem eternum. **Duc**
vsq; futuras penas illis peccatori-
bus prophetauit: qui in suis remā-
serunt sceleribus pertinaces. **Con-**
sequenter ad illos conuertitur.
qui sunt domino prestante cre-
diti dicens. **I**mple facies eorum
ignominia: q̄ querent nomen tuū
domine. **I**llorum enim facies im-
pletur ignominia id est infamia:
qui peccatorum suorum non inue-
nerunt laudatores sed potius eis
in presenti reputatur quod in ma-
la actione gesserunt. **I**tos pleū
q̄ obprobrium corrigit. duz se vi-
derint a generalitate culpāri. **I**lli
vero qui in sua obstinatione perti-
naces id est duri permanserunt
Erubescāt. Id est peccatorum enor-
mitate. **L**a conturbetur in seculum
seculi. **P**ōnt em̄ aliqui in hoc se-
culo salutariē erubescere et turbari
quando conuersionis dona p̄cipi-
unt. sed erubescāt in seculuz seculi
qui eterna vltione damnandi sūt
La confundantur a pereant. **Q**ui
ad eternum supplicium destinantē
La cognoscant. **P**er experientiam
Lquia nomen tibi dominus. tu so-
lus altissimus in omni terra. **C**o-
gnoscant ad genus respicit vtrum
q̄ peccantuz. siue qui exhibita sa-
tiff diaone liberantur. **O**mnes em̄
cognoscant omnipotentiam domi-
ni: quia ipse solus est altissimus

dum ipsum cognouerint. a cōuer-
sis patere a ob duratos eterna vlti-
one dam **Collector.** **V**e-
pnate **Collector.** **V**e-
ris qui ob amorem vel timorem p̄-
sentis vite ne transitoria amittāt
membra sunt antichristi. sub ip-
sius dominio reuera nō essent nisi
precedenti superbia a falsa religio-
ne laudes hominum et auariciam
terrenam magis q̄ dei gratiaz au-
cuparent. **F**elices profecto qui ex-
itum suum ab hac vita bonis ope-
ribus preminentibus expectant in
timore dei aduentum iudicis domi-
ni nostri ihesu christi qui est bene-
dictus in secula seculorum **Amen**

Psalmus lxxxiij

Quam dilecta tabernacu.

Titulus. **I**n finem pro-
torcularibus **P**salmus filijs choe
Hugo **I**n precedenti psalmo
orauit accelerari iu-
diciū sc̄m christi aduentū hic
autem desiderat populus fidelis in-
trare in celestes mansiones quas
laudat **A**d quas per multas tri-
bulationes oportet intrare. **S**icut
a christum oportuit pati: a ita in-
trare in gloriam suam. **Luce** **v**icesi-
mo quarto. **V**nde sensus tituli ta-
lis est. **P**salmus iste dirigēs nos
in finem id est christum ad que-
rendimus preponitur filijs choe

id est veris christianis imitatori-
bus christi in loco caluarie cruci-
fixi. **Chore** vero caluarie interpre-
tari constat pro torcularibus id
est pro pressuris huius seculi ne
christiani deficiant sed per eas co-
fidat se venturos in eterna tabnacula
sicut vinum in torculari expressus
ponitur in regis cellario

Augustinus Quas diu-
enim vine
pendent in palmitate. tanquam libero
aere perferuntur nec ex eis manat
vinum ante pressuram. Sic sunt ho-
mines quos predestinauit deus ad
vitam eternam qui antequam accedat
ad seruitutem dei. fruuntur seculo
hoc tanquam deliciosa libertate velut
vine vel totum adhuc in palmitate pen-
dentes. Sed quoniam dictum est
Fili accedens ad seruitutem dei:
Sta in iusticia et timore domini et
prepara animam tuam ad tempta-
tionem. Accedens quisque ad serui-
tutem dei: ad torcularia se venisse
cognoscat. Contribulabitur. con-
tereatur comprimetur. non ut in hoc
seculo pereat. sed ut in apotheca dei
desinat: exiitque desiderio eum car-
nalia tegumentis quasi vinacis
vuarum. Unde apostolus dicit.
Exuite veterem hominem et induite
nouum Christianorum ergo sunt
ista torcularia. In pressuris autem
constituti ad hoc conterimur et tri-
bulamur ut amore nostro quo fe-
rebamur in ista mundana. secula-
ria. fluxa atque pitura. passi in eis
in hac vita tormenta tribulaciones
pressurarum et habundantiam tem-

ptationum. incipiamus querere et
lam quietem que non est de hac
vita nec de hoc seculo presenti

Cassiodorus. Popu-
lus igitur fidelis christianorum spiritalia
li fecunditate regen eratus a torcu-
laribus competenter expressus: ad
futuram iherusalem peruenire de-
siderans in quas iam nullo tribu-
lationum vel temptationum pre-
matur pondere. sed leuitudine se-
cure imperturbata felicitate po-
tatur cum admittione exdamat dicens

Hugo Quas dilecta
id est valde dile-
cta sunt [tabernacula tua] de quibus
luce. xvi. dicit saluator. Facite vo-
bis amicos de mammona iniqui-
tatis ut recipiant vos in eterna ta-
bnacula. Sequitur [dne virtutum]

id est angelorum **Nicolaus**
Et dicit tabernacula. id est plurali pro-
pter diversos beatorum statum sed
varia eorum merita propter quod
dicit saluator. Johan. xiiij. In do-
mo patris mei mansiones multe sunt

Hugo In quibus velut vi-
num in cellario repo-
nuntur ante factorem de torculari et
pressura ebullat non venientes. De
quibus in apoc. viij. dicit. Hi sunt qui
reuerunt ex magna tribulatione
Hec tabernacula mihi valde dilecta
sunt propter securitatem que ibi
est propter leticiam inefficentem propter
omnibus desiderij mei implecionem. seu
adoptionem. propter pacem continu-
am. propter perpetuam sanitatem: propter
honestissimam societatem propter

apertam dei
visionem **Calliodorus**

Cogitans itaq; vit sanctissimus
illa premia a gaudia iherusalem
illas beatitudines a lectes a ex mō
libus populis societatem immor
taliter letantem. i magni de fiderij
ardorem succēsus stūgit. cupis
cira deficit anima

Quo ois i
me a in afa dō mi **Re**. telled?
et affectus hominis exilientis in
via huius vite deficit a pfr dca cog
nitione a dilectione beatitudis eter
ne fm illud ad cho. ij. **O**culus nō
vidit nec auris audiuit. nec in cor
hois ascendit: q̄ preparauit deus di
ligenti

Gre viii. moralium.
bus se **S**piritualiter illi
us anima concupiscit a lectis pa
trie beatitudinem. sed non deficit
qui patrimonia sibi largita diuini
tus ad necessitatis subsidium pos
sident. honores temporales sibi ipē
sos non tenet. aliena non ambit
suis licit vtatur: qui tamen ab eis
dē m rebus quas habet alien? est
quia ab ipsa que possidet ex de fide
rio non tenetur. Sed illius anima
concupiscit a deficit i atria domini
que rebus temporalibus se nudat
gloria honoris expoliat. habere
de exterioribus consolationē recu
sat. in celestibus solum inardescit
Vnde subdit. **C**or meū a caro mea
exultauerunt in deū viuum

Jeronim? Si enim scdm a
postolum spiri
tus pugnat contra carnem a caro
contra spiritum. quomodo dicit
hic. cor meū a caro mea exultaue

rant in in eum viuum. nisi intel
ligatur de illo qui mortifica to cor
pore suo in amorem dei tota men
te defixus est. **C**uius cor per de
uotionem a caro id est corpus per
hilarem obedientiā exultant nūc
in s. x. a. m. d.

Nicola? Con se
um viuum **N**icola? quē re
ostendit q̄ beatitudo eterna quie
tat hominis appetitum dicit. **E**te
nim passer inuenit sibi domum et
turtur mōdū vbi poit pullos suos.

Jeronim? Desidero domi
ne sedez aliqm
et nidulum anime mee a corpori
meo habere. **S**i ergo aues que li
tere huc atq; illuc vagantur post
q̄ volauerunt habent locum et ni
dulos vbi requiescant: quāto ma
gis anima mea a caro mea debet
sibi locum preparare vbi possit q̄
escere **V**el hoc totum posset legi
de su

Hugo **C**or meum et
turo **H**ugo **C**aro mea **I**de
corpus meum a anima **E**xultaue
runt. **I**de est exultabunt **I**n deum
viuum. **I**ambo concorditer in illa
vita eterna vbi videbitur deus fa
cie ad faciem. **M**odo enim discor
dant. quia caro cōcupiscit aduer
sus animam a nunc est etiam mi
chi gaudium

Castiodo? **E**t enim. **I**p̄ qua
sicut passer
cum inuenit
sibi domum in parietum foramin
bus. nimio gaudio exultat. quia
se diuersarum aduersitatum vlt
rius patē nō credit insidijs: sic
anima iocundatur dum in celoz
ē gna māhionez suā seferit p̄patā

Hugo La turtur. id est anima
hic penitens et gemens. Inuenit
sibi nidum. id est eternam taberna-
culum spe certa. Vbi reponat pul-
los suos. id est opera bona que tunc
in celo reponuntur quoniam in spe tribulatio-
nis efficiuntur. Que autem sit illa
domus? Anidus declarat cum subdit
Altaria tua domine virtutum. et age-
lorum super sunt illa in quibus quæta appetit?
homo quod superius deum sunt taberna-
cula tua. Et uocat hic altaria cele-
stem patriam ubi erit perfecta obla-
tio corporis et anime. Hec autem celestis
patria dicitur tabernacula propter ha-
bitationem: atria propter latitudinem
et domus propter quietem. nidus propter
securitatem atque altaria propter perfectam
oblationem. Adidit etiam rex me-
us. Qui me euntem ad illa altaria
dirigit. et deus meus. Qui me ad
hoc creasti. Sed uir sanctus adhuc
positus in tribulationibus et tempta-
tionibus suspirans in eterna promissa.
quid de ista celesti patria dicat au-
diamus. **Beatus** inquit. qui habitant
in domo. **Augustinus** quia possidet
tua domine. **Augustinus** ihrlz celeste
sine angustia sine pressura sine di-
uersitate et limitum diuisione. Omnes
habent eam et singuli habent totam.
Magne ille diuicie. Non angustat
frater fratrem. nulla ibi indigentia.
nulla necessitas est. quoniam quicquid uo-
les. ibi erit: et quicquid noles. ibi
non erit. Quid ergo illi acturi sunt.
In secula seculorum laudabunt te. **10**
enim totum negotium nostrum est sine de-
fectu alla. **Vn** psal. li. Gaudium et le-
ticia inuenietur in ea: gratiarum actio

et vox laudis. **Pico** Cose que cuncte
quælibet bonæ beatitudinem supernam valeat
adipisci. Et primo ostendit quod hoc non potest
fieri nisi speciali adiutorio dei dicens
[beatus uir]. In spe que est certa ex-
pectatio future beatitudinis. cuius est
auxilium abs te. **Iste** ei due propositio-
nes abs. et a. idem signant. quasi dicat
Ad beatitudinem eternam nullus
potest venire uel attingere. nisi per tuum
auxilium speciale: quia excedit facultatem
creature. Sed ille qui ad hoc
per te dirigitur potest attingere. Et
modus subditur. cui dicitur. **Ascen-**
siones. id est gradus virtutum per
quos ad celum ascenditur quos ho-
mo gratia diuina illuminat. **In**
corde suo disposuit. quia usus lite-
ri arbitrij ad meritum curaret. **Li-**
uante lacrimarum. hoc est in sta-
tu presentis miserie in quo est mei-
tum et demeritum. **In** loco que po-
suit. id est constituit ipse deus ad
merendam uitam beatam per lacri-
marum et fletum secundum quod di-
cit saluator. **Mathe. v.** Beati qui
lugent: quoniam ipsi consolabuntur.
Hugo Cum enim homo con-
superbiam primi hominis exul in
hac ualle plorationis factus est.
totam tantam miseriam hic in se sen-
tiat. magnam habet materiam hu-
miliandi iuxta hoc uersus. **Vnde**
supbit homo cuius conceptio cul-
pa. **Nata** pena labor. **uita** necessesse
mo. **Collector.** **U**t ergo in
ualle ualeat exire ad gaudium eter-
num. oī laborat conamine ad hanc

pervirtutum gradus ascendere

Cal Si vicerit q̄s auxilio dñi
libidīnē. ascēdit p̄mū ḡdū
cū dñat⁹ fuit supbie salit sc̄d̄. dū
supavit avariciā subit tertūa tot
gradib⁹ cūehitur quot vicij⁹ fue
rit abso

Hugo B̄tis b̄ndi
aus docuit
discipulos suos sc̄alaz huilitatis
p̄ quā ap̄d seip̄os ascēdentes ap̄d
deū ascēderēt. Et in sc̄ala illa de figt
x̄ij. gradus huilitatis. Prim⁹ est ti
mor dñi. Sec⁹ nō amare ppriaz vo
lūtate. Tert⁹ obedientia. Quart⁹
pacia. Quint⁹ confessio p̄cōz. Sext⁹
cōtēpt⁹ sui. Septim⁹ p̄ferre alios si
bi. Octav⁹ nil singularit agē. No
n⁹ tacē vsq̄ ad interrogatōez. Deci
m⁹ non esse facil⁹ ab rēdum. Vn
decim⁹. Statua habitū huilitatē m̄
p̄tendē

Rico A Tem tene
sc̄atur dīcōem dabit
legislator. h⁹ est xp̄s lator legis
euāgelice qui dat b̄ndictōem sine
grē ligētib⁹ p̄ remissione culpe cō
missa p̄ dilectōne celestis glorie

Iero Voluit ei dñs nos pug
nare in hac valle lacria
nū ostra tēptationū insulta cōnes: vt
p̄ suā grām a p̄cis absoluti. be
nedicti fieret in nob⁹ q̄d subditur

Rico Libit de virtute in v̄tutē
semp̄ pficiēdo i augmēto
grē d̄ nec pueniāt ad statūz visio
nis. **Aug⁹** xp̄s ei q̄ est deiv̄tus
b̄tē. **Aug⁹** mē ceteras dat nob⁹
q̄tuor v̄tutes agēde vite nre i ha c
valle lacrimaz q̄ a mltis describū
tur. viz prudētā. q̄ dīnoscam⁹ iter

bonū a malū. **Iusticiā**. q̄ sua cuiq̄
f̄buim⁹ nemi q̄c̄p̄ detētes. s̄ om̄s
diligētes. **Tēpantiā**. q̄ libidines
refrenam⁹. **Fortitudinē** q̄ oia mo
lesta toleram⁹. **Ab his v̄tutibus**
im⁹ ad illā dīne visiois cōtēplatio
nez. **Vñ** **L** videbit de⁹ deoz
subdit **Rico** xp̄s ex sc̄orū om
niū q̄ dicit d̄ij p̄cipatōe. **L** i syon
s̄. celesti. de qua d̄r ad hebreos. xij.
Accessistis ad sp̄o montē a citatēz
dei v̄tutis ih̄rlm celestē a mltoz
m̄tiū āgeloz. **Iero** Quāta leti
frequentā **Iero** c̄ia q̄nta fe
licitas ē ire de d̄tute in v̄tutē: a hoc
ip̄z h̄re p̄mū vt xp̄m h̄re mere a
mur. **R̄a** deū vidē i f̄mita corona ē.

Rico Cōsequenter ponit tēpea
cō p̄ auxilio dīvino i petra
do ad h̄ac b̄tutū mē cōsepuedā. vñ
p̄s in p̄sona fidelū dicit **O** mē de⁹
v̄tutū. **I** āgeloz vt frequentē dem
est. **L** exaudi orōnē meā. **p̄**ducendo
nos ad eternā b̄tutū mēz. **L** aurib⁹
p̄cipe. **J** on d̄o p̄fectū. **L** orōnē meā
exaudita. **O** deus iacob. **I** d̄est
cristianorum qui cōtra vicia pug
nant a ipsa supplantant. **L** **P**rote
ctor noster. **L** contra insultus demo
nūm. **L** aspice de⁹. **L** acceptando pre
ces nostras. **L** a respice in faciem
christi. **Hugo** Hoc v̄tilit le
tui. **Hugo** Hoc v̄tilit le
terama intelligitur de christo ho
mine. ac si dicat. **R**espice christūz
hoiez factū. cōspūtū. flagellatū cru
cifixum mortuū. a p̄p̄e ip̄m exaudi
orōnē meāz a miserē nū. **P**rop
ter q̄d dicit b̄tis bernard⁹. **S**ecurū
habet accessum **O** homo ad dum

habet enim filiū ante patrem. et ante filium hēs matrem. **Filius** ostēdit patri lat⁹ et vulnera. mat ostēdit filio pectus et vīera. Nulla pōt esse repulsa vbi tot concurrūt caritatis insignia. Quae autē fidelis popul⁹ tantū desiderat puenire ad domū celestē. ostendit eā in dīcēs.

Rico. **Q**uoniam melior ē dīca. vna i atrijs tuis. i. celestib⁹ palacijs. sup milia. sciz bonorū dierum q̄ pnt haberi i presenti. **Iero.** Si posset fieri vt aliq̄s vita esset vna die i regno celorū. postea precipitaretur recte diceret. Melior ē dies vna i atrijs tuis super milia. In regno celorum semp lux est nō hñs noctē neq̄ te nebras.

Rico. **A**legi abiectio et ideo dicitur esse. i. in humilitate viuere sine qua ad illaz beatitudinē nō p̄t pueniri sed m̄ dīctum saluatoris **Mat. xviii.** Quicūq̄ non fuerit effectus puul⁹ et humilis vt puer. non intrabit in regnū celorū. i. in domo dei mei. i. id est in ecclesia militante que ē domus dei inferior. sicut ecclā triumphans ē dom⁹ dei supior. i. magis q̄ habitacū in tabernacul⁹ p̄dōrum. i. in gloria et in excellēcijs supiorū. q̄ supbia includit in oī p̄dō mōrli p̄ qd̄ hō subtrahit se a debita obedientia.

Cassio. **O** abiectio illa dei. **Cassio.** **p**ulehra. **O** sublimitas ista fedissima. **I**psa abiectio est illa conuallis lacrimarum supior dicta. palacijs omnib⁹ supior sine dubitatione. vbi a si ad tēpus plangitur. inde tamē sine si

ne gaudet. **C**ausa rebdiē quae dōm⁹ domini plus debeat diligere q̄ tabernacula p̄dōrū. cū subditur.

Quia miā et veritatem. i. idē iusticiam. **diligē** **Aug⁹.** **M**isericordiam diligit deus. **d**iam diligit qui in primo subiecit. veritatez diligit vt credenti det qd̄ p̄misit.

Cassio. **I**n ecclesia ipsius p̄mū misericordia est. q̄a de p̄dōrib⁹ efficit iustos. **E**t veritatem quam illis p̄misit p̄mij. nō negabit. **V**nde subdit **gratiam** vt peccatores conuertantur ad veritatem i presenti. de que dicit **apostolus.** Gratia dei sum ibi qd̄ sū. a glā. i. futuro. **d**abit dñs. v̄ huilib⁹ vt d̄mo munere iustificati āgeloz mereatur esse confortes.

Rico. **V**n puerb. **xxix.** Dum i se spiritu suscipiet glā. **Et iacobi. iiii. d̄.** huilib⁹ dat grāz

Cassio. **Q**ue nos preparat. adiuuat. corroborat. et coronat. **Et idē.** **N**on p̄uabit bonis. **I**grē in p̄sentia et glē i futuro. **L**eos q̄ ābulat i innocētia. licz frequēter p̄uentur bonis tēpali.

HUGO. **B**onū verbus in p̄nti. **HUGO.** **N**ardus addit. **N**ec eos dñe. q̄ ambulat in penitētia. **I**n translacōe hebraica hoc melius habetur videlicet qui

Iero. ambulat in p̄fectōe. **I**n nocentia enim non p̄t esse perfecta virtus. quoniam qui innocens est nisi habuerit prudentiam. non est p̄fecte consummatez virtutis. **P**ropterea dicit in euan. **E**stote prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe

Cass. Et quia psalm⁹ tot bo
na explicare non potu
it que sanctus animus sentiebat
Ideo sub ammiracione cōcludit di
cens. [Domine v̄ tutus] qui tanta fa
cis que dici non possunt [beatus
homo qui spe] **Iero.** a non i ter
rat in te]

Iero. remis: s; in
celestibus bonis. Ille sp̄ rat in do
mino qui cōscientiam n̄ hab; pec
catorum; qui oculos lieros ad ce
los le **Cass.** Cui⁹ spes in domio
uat **Cass.** iugiter perseuerat

Mirabilis psalmus. a tñ munda
na suauitate iocundior qui sic nob
ē ecclesie torcularia fēc̄ am̄o dulces
cere. vt optabilius habeamus ta
li fasce dēpm̄i q̄ h̄ sc̄li sublimitati
b; s̄bleuari **Aug.** Lic; ei n̄c pu
niris i egestate. in s̄bulatione. in
oualle ploraciois. i adūsitatū p̄s
fura. in temptationib; : erit tamē
postea bonū tuum qd̄ d̄sideres sc; z
requies. eternitas. immortalitas. in
passibilitas. a iocunditas eterna

Collect. Ad hanc eternē feli
citatē beatitudinē to
ta mentis deuotione aspirantes.
benignum petimus saluatorem vt
quē ad modū sensus nostros dulce
do presentis lectōnis afficit. ita iu
giter maneat in nobis grā. quaz
ipse miseratus in fundit ihs x̄ps
d̄ns n̄r qui ē b̄ndict⁹ i se. s. Amen

Psalmus. lxxxiiij.

Benedixisti
domine ter

ram tuam auertisti capti. **Titul⁹**
i finē filijs chore **Psalm⁹** dauid

Cassio. Iste est tertius psal.

Hugo. eoz. q̄ agūt de p̄mo
x̄pi ab

Hugo. Et cātat filijs
uentu chore. a filijs

passionis x̄pi qui in caluaria cru
cifixus est. Chore em̄ calu⁹ vel cal
uaria interpretatur. vt supra in p̄
cedenti psalmo didum est Et licet
hic psalm⁹ agat de x̄pi incarnacō
ne tñ cōpetit̄ ititulat̄ de ei⁹ passi
one in hoc qd̄ cātat̄ filijs chore.

qz tota x̄pi vita fuit passio. et ince
pit a natiuitate eius. Vñ eo tpe
quē recitat̄ ecclā passionē x̄pi tūc i
ȳno **Pāge** lin. incipit a natiuitate di
cēs. vagit ifans in̄ arca posit⁹ p̄
sepia. **Orz** ei titul⁹. **In** t̄cōe monz
nos p̄ fidē accedē ad x̄pm̄ vt ei⁹ be
nedictōem habere mereamur

Cass. Preuidēs itaq; p̄s futura
miracula tāq; de p̄terito

Hugo. ablacionē iniquitatis
a plebe dei p̄ b̄ndictio

nē incarnacōis x̄pi declarat dices.
Benedixisti d̄ne fr̄a tuam. **viz**
p̄p̄m̄ tuū vt gen⁹ h̄uanū car
nē assumēdo. a p̄ hoc **La** uilti cap
titatē iacob. **v** p̄m̄ origiale a po
pulo x̄piano p̄ qd̄ gen⁹ h̄uanum
tēbatur a dyabolo captiuū. Et b̄n
dicit iacob. q̄ in̄pretat̄ supplātās
qz nō oēs accipiūt grām istā n̄ q̄
i baptismo renati supplātāt adū
sariū. abrenūciātes dyabolo: a om
nib; pompis eius. De q̄bus sub
ditur **R**emisti iniquitatem ple
bis tue. **v** idelicet cristiane prop̄
quā fuerat captiua. **o**peruisti om

iniquitatem eorum. in aqua
in te uiuente a deo
non neg ab homine ad
p̄p̄m̄ a timore ad caritatem
Hugo omniem in
bilitate peccata nos
ab in indignacione
Psalm Relatio p̄
est magis
De omnia dicuntur
in p̄p̄m̄. **Cō**guntur
de peccatis vt libet
li que sunt in
dicitur **O**mnis in
nas uoluit. ad h̄ d̄ns
entem a p̄p̄m̄ amanda
fatum est vt dicitur
q̄a figurat̄ oblationem
testamentum replanant
eius temp̄m̄. **P**ro
tu le amos. a uerit
nobis. **q**d̄ dicitur est p̄
natiuitate. **N**is enim ad
traxit omni quā in
uoluit de uoluntate
no uoluit de uoluntate
Hugo **A**mplius
p̄o ad notandum p̄
nam cōmitionem ad
in patib; vbi cōp̄m̄
vbi mot⁹ animi in
ne. **N**ō enim corpus
uoluit eggerat
mo p̄p̄m̄ ad deum
apollus ab rem
Video alia legem in m
is p̄p̄m̄ legem in m
e captiuam in m
p̄p̄m̄ quod ipse cap

nia peccata eorum. In aquis bap-
tismi ne videantur a deo ad puniē-
dum neq; ab homine ad imitādū
neq; a demone ad accusandum.

Mitigasti omnem iram tuam.]
diluens peccata nostra. Auertisti
ab ira indignationis tue.]

Rico Relaxatio pene signū
est mitigationis ire. **Hec** omnia dicuntur de futuro spi-
ritu pphetic. Cōsequenter ponitur
deprecatio pro liberāctione spiritua-
li que fienda erat p christū cum
dicitur. **Q**onuerte nos deus salu-
taris noster.] ad te datus cognos-
cendum a pfecti? amandum qd
factum est per doctrinam christi
qui figuras a obscuritates veteris
testamenti explanauit: a rigore
eius temperauit. Propter qd voca-
tur lex amoris.] a auerte irā tuā a
nobis.] qd factum est p christi sa-
tisfactionem. **V**sq; enim ad illam
horā omnes quātuncūq; iusti des-
cendebant ad infernū: a sic ira dei
non erat totaliter auersa.

Hug Iste versus cantatur in
completorio in princi-
pio ad notandum a petendū ple-
nam conuersionem ad deū q̄ est
in patria ubi completa erunt oia
ubi mot? animi in deū conuertē-
tur. **M**odo enim corpus quod cor-
rumpitur aggrauat amāz: ne om-
nino possit ad deū conuerti. **Vñ**
apostolus ad romanos viij. dicit.
Video aliā legem in membris me-
is repugnantem legi mentis mee
a captiuantem me in lege peccati
Propter quod ipse cupiens scdm

totum corpus suum conuerti ad
dominum cōsequenter clamabat
dicens. **I**nfelix ego homo. quis me
liberabit de corpe mortis huius. e
gratia dei p ihesum christū domi-
num nostrū Sciens itaq; propheta
deum misericordie idem subiungit.

Quoniam in eternū irasceris no-
bis.] quasi diceret. **R**equa q̄. cū p-
cere et misereri sit tibi proprium.
quā dicitur ab acuc. iij. **C**um irat?
fueris: misericordie recordaberis.

Rico La excedes irā tuā a ge-
neratione in generatō-
ne.] in sibi succedētib? q̄si diceret
non. q̄a aduent? xpi fuit pmissus
infra certū temp? ut haberetur da-
nielis. ix. p eb domadas. lxxij. ab
eo predictas.] deus tu cōuertens
] ad nos p benedictā tuā: incarna-
cōne.] uiuificabis nos.] per tuam
grām. **Vñ** Jo. pmo. **G**ratia ueritas
p ihm cristū facta ē.] a plebs tua
letabitur. **Cassio** que infeli-
m te.] **Cassio** atez gaude-

bat in se: nunc quia totum
gaudiū nēm de? ē. q̄ uult
Aug secur? gaudē: i illo gau-
deat qui nō pōt p̄ire. **Q**uid ei frēs
mei gaudere uultis in argēto. aut
argētū perit. aut tu. aut nemo. qd
prius exruptū illd estat qvtrū
q; peritū est a tua argētum. **N**oli
ergo gaudere in istis. sed gaude in
illa luce que non habet occasū. **S**e-
quē. **Q**uā nob dñe miam tuā.]

Rico mittendo filiū tuū ad li-
berāctōez nrām.] a saluta-
re tuū da nobis. .s. dominum xpm
que ysa. preuidens futurū dixit. ix

capitulo **Filius** datus est nobis et
a vocabit nomen eius amabilem
a christus ergo tuum da nobis. In
nilo enim est misericordia tua. Co
sequenter psal. prenunciat incarna
tionem filii dei spiritu prophete dicens
Hugo audiam auribus tuis
quid loquetur in me
dominus deus id est qui inspiret cor
di meo per spiritum prophetiam

Nicola Et quod illud si conse
quenter declarat di
cens quoniam loquetur pace in ple
bem suam quia christo nato age
li statim cantauerunt. Gloria in altissi
mis deo in terra pax hominibus bo
ne voluntatis. Unde a. ij. dicit in plebe
sua quantum ad populum israel. et in
super sanctos suos quantum ad maiores
scilicet a doctores a dei ministros de quibus
multi crederent in christum sicut
dicitur. Jo. xij. a in eos qui conuer
tuntur ad cor id est veritate a ex
corde conuertuntur ad christum quod
dicitur propter gentes qui relicta
gentilitate fidem catholicam si scie
reunt deuote. Unde translatio he
braica habita non conuertentur
ad stulticiam. id est ydolatriam quae
est magna stulticia. scilicet attribuere crea
ture deitatem. Unde scriptum est prope
timent eum salutare ipsius quasi dicat.
Licet super omnes loquetur pace
tamen salutare ipsius id est salua
tio que per ipsum est a his prope
qui timent eum perseueranter a non
solum his qui perfecte timent eum
sed his etiam qui dimittunt pecca
re propter timorem dei qui timor
licet sit seruilis propter timorem pe

ne tamen introducit caritatem a di
lectionem sicut seta filium suum. Au
gustinum ut allegat magister. in
sententiarum distinctione. xxxiiij.
Et ideo dicitur id quod est prope
metes in quantum talis timor de prope
quo disponit ad caritatem. Unde in ha
bitat gloria id est christus qui est
gloria patris in terra nostra. Unde cri
sto nato dicitur. Jo. i. Et vidimus
gloriam eius gloriam quasi unigenitum a patre
Hugo Moraliter vero intelligi
tur ut inhabitat gloria
id est testimonium bonum in tra
nostra hoc est in conscientia nostra
hoc testimonium ut dicit bernar
dus consistit in tribus. Primum est vide
licet credere quod remissionem peccato
rum habere non possis nisi per indul
gentiam. Desiderare quod melius operis
habere possis nisi ipse deus per suam
gratiam hoc tibi concessit ut bonum
operaris. Tertium quod vitam eternam
nullis operibus promereri possis
Sequitur misericordia et veritas
obuiaue. **Nicola** id est conue
runt sibi. **Nicola** runt sibi similes
in persona christi quod ex dei misericordia
verbum assumpsit carne. Et ideo ad
complendum veritatem promissionis
facte patribus veteris testamenti fi
lius dei incarnari voluit. Iusticia a
pax osculate sunt quia christus in sua
passione satisfecit pro nobis per
viam iusticie quam iusticia pax sta
tim fuit osculata quia per suum san
guinem pacificauit ea que sunt in
celis a in terris. Colos. i. Deinde de da
rat modum natiuitatis christi qui natus
est de virgine. Unde dicit veritas s

christus qui dicit de seipso **Jo. xiiij**
 Ego sum via: veritas: et vita. [De ter-
 ra orta est.] et de virgine **Maria**: quae
 terra vocatur **ysa. xlv**. Apertae terra
 et germinet saluatorem. Illa enim quae
 oritur de terra non oritur de comi-
 tione maris et femine. Sic beata vir-
 go concepit et peperit sine virili co-
 sortio. Et propter hoc de isto conceptu
 et ortu praedixit **ysa. liij**. Ascendet sicut
 virgultus coram eo: et sicut radix de
 terra sitientis: et de virgine non fructu
 data semine virili. [et iusticia de ce-
 lo prospexit.] et pater iustus vel tota
 trinitas disposuit ut dei filius car-
 nem acciperet de virgine ut sic per
 viam iusticiae homo verus satisfaceret
 sicut primus homo deum offendet.

Cal. Moraliter. Veritas de ter-
 ra oritur quando peccato-
 ris confessio accusantis seipsum de-
 offertur. Et iusticia de celo prospe-
 rit quando ei datur remissio pecca-
 torum: quod in illo publicano actu est.
 Nam quae veritate humiliter de se con-
 fessus est: dicens. Propitius esto mi-
 hi peccatori. iusticia super ipsum pro-
 sperit. quae descendit iustificatus in do-
 mum suam. **Nicola** deum ostendi-
 am. **Nicola** turbae quae vir-
 gine beata fuit fecundata cum
 dicitur. **T**enemus dominus dabit beni-
 gnitatem. [et gratie sue plenitudine:]
 non solum ad sanctificationem men-
 tis virginis: sed etiam quantum ad
 fecunditatem ventris. [et terra no-
 stra.] et beata virgo intemerata.
 [dabit fructum suum.] et benedictum
 dominum nostrum: ipsa permanente
 incorrupta virgine: tamen in partu quae

post partum. Deinde post ortum christi
 agit de eius praecursore cui dicitur. [et
 in via ante eum ambulabit.]
 et **Johannes baptista**: qui dicit in
 iusticia eo quod penitentiam predicavit per
 quam fit iusticia de offensis commis-
 sis. propter quod dicit saluator **Matth.**
xix. Venit ad vos **Johannes** in via
 iusticiae. Et quae ipse **Johannes** non so-
 lum iusticiae: primum predicavit: et
 primo eam tenuit per asperitatem: ve-
 stitus: et in paucitate vestitus: sicut quae di-
 citur **Matth. xiiij**. [et] subdit [et] po-
 net in via.] et penitentiae gressus su-
 os. [et] factum ostendat in seipso quod
 alijs predicabat verbo: sicut de cri-
 sto dicitur **Act. i**. **C**epit **Iesus** face-
 cere et docere.

Collect. Cogitemus
 quae sint incomprehensibilia in nostro
 saluatore viscera pietatis ut de sum-
 mis celorum descendens ad huma-
 ni generis saluationem dignatus
 est omnium fieri seruus: qui per ex-
 emplum suae humilitatis ac penite-
 ntiae docuit nos ad regna caelorum pe-
 uenire. Ipsius igitur documenta no-
 stris inscribamur membris ac mi-
 sericordiae eius in memoria crebro
 reuoluentes exerceamus nosmetip-
 sos digna conuersatione in operibus
 iusticiae. extinguamus fletibus et
 dignis penitentiae fructibus culpas
 quas fecimus quatinus tempora
 ad indulgentiam nobis idulta sic ex-
 pendere valeamus ut eius vestigia
 sequentes qui pro nobis nasci et
 mori voluit: ipsi co-regnare merea-
 mur cum patre et spiritu sancto cui
 est honor et gloria in secula seculorum
 Amen

eum Amen.

Psalmus. lxxxv

Indina domine aurem tuam et exaudi

Titulus oratio dauid Jeron.

Psalmus iste vocem continet mediatoris christi domini qui hic orat

glosa pro nobis. ut facer deus noster. orat in nobis ut caput nostrum. oratur a nobis ut deus noster. Intentio psalmitis est nos monere ad orationem

Rico Potest etiam exponi ut sit oratio cuiuslibet fidelis positi in afflictione spiritus per tentationes: demonis instrumentum. Primo igitur allegans suam indigentiam ait.

Indina domine aurem tuam. Quia petentium

Rico ta agnoscis. et exaudi me. Ut mea desideria compleantur. Causam sue petitionis allegat. dicens Quoniam inops. tuo indiges auxilio. Let pauper. a me nihil tibi habens. Sum ego. Genus enim a pauper dei est quisquis in eum mundi istius peruersitate vacuari

Aug Qui enim non superbe sapient in deo pauperes sunt. quibus deus inclinat aurem suam. Potunt enim spem suam non esse in auro et argento neque in illis rebus quibus homines ad te pus circumfluere videntur. Discite ergo esse inopes et pauperes siue habetis aliquid in isto seculo siue

qui non habetis. Nam a homine mendicium inuenis superbum. et hominem habentem diuitias inuenis confitentem. Et habentibus aliquam substantiam huius seculi non habentibus interior inspector est deus. ibi appendit: ibi examinatur. Videte quia meritum quo exaudietur in eo posuit. ut diceret quoniam inops et pauper sum ego. Si non fueris pauper non exaudieris. Quicquid est circa te vel in te unde possis presumere abijce ab te. Tota presumptio tua: deus sit.

Questo animam meam. Quia laqueis diaboli. Quoniam sanctus sum. non per me sed per te sanctificatus sum in baptismo. ubi a te me sanctificant: accepi remissionem peccatorum. Non est ista superbia elati dicendo. quoniam sanctus sum sed confessio non ingrati. Si enim dixisset te ex te sanctum: superbus es. Rursum fidelis in christo a mebrum christi si te dixeris non esse sanctum: ingratus es. Dic deo tuo sanctus sum. quia sanctificasti me quia accepi. non quia habui. sed quia tu dedisti. non quia merui. Latium fac seruum tuum deus meus sperantem in te. Ecce ille sanctus non est superbus. quia sperat in dominum. Miserere mei domine quoniam ad te clamaui tota die. id est toto tempore vite mee.

Cass Semper supplicare nos pa delinquimus. Magna quidem voce ille clamat ad dominum. qui quis lingua taceat. bonis tam ope

ribus pseueranter exclamat. **Me**
tifica animam se cui tui.]

Iero a tribulationibus prese
tibus mestaz. Lqm̄ ad te
dñe animā meam leuauī.]

nico p deuotam orationē: que
Em damascenum est ele
uatio mentis in deum.

Aug Ammonemur em; cor
nostrum leuare in deum
ne putrescat i terra. Et vñ inquis
hoc possu; equi funes. que machi
ne vel scale. Audi. gradus affectus
sunt. iter tuū volūtas tua est. Amā
do ascendis. negligēdo descendis.
Stans in terra: in celo es si diligas
deuz. Non em; sic leuatur cor quō
leuatur corpus. Corpus vt leuetur
mutat locum. Cor vt leuetur volū
tatem mutat. Quocunq; enim con
uerterit se cor iusti in terrenis reb;
amaritudinem iuenit. et vnde dul
cescat nō habet: nisi se leuet ad de
um. Quo niam tu dñe suauis.]

Cal. quia post amaritudinem
huius mūdī dulcis es ad
te reuertentib; [a mitis.] quia diu
sustines peccatores [a multe mise
ricordie.] v copiosus es i misericor
dia. Omnibus iupantib; te.]

Iero Quonia; his qui te puro
corde iuocant: mitē te pre
bes: copiosam misericordiaz eis in
dulges.] **V**ribus peipe domine
orationem

nico loquit de deo
meam. **nico** ad modū ho
minis: qui indinat aurem suā ad
illud qd vult audire. [a intē devo
ti dep̄cationis mee.] bando m̄hi ef
fectum orationis mee.]

Aug Oratio tua ab dñi locu
tio est. Quid legis: dñ;
tibi loquitur. Quādo oras: deo loq
ris. Qñ vanas noxias a supfluas
in oratione intermiscas cogitatōes
iniuria est eius auz quo loqui ince
peras. Sed quid. Desperandum est
ergo de genere humano: et dicen
dum iaz ad damnationem pertine
re omnē hominem cui surreperit
aliqua cogitatio oranti a interrupe
rit orationem ipsius. Si hoc dixerī
mus fratres: que spes remāet nō
video. Puta dicere deum. Quoties
cunq; ante me stetisti tanta vana
a supflua cogitasti: a vix mihi sta
bilem et fixam orationem fecisti:
responde. Tu autē domine suauis
es a mitis tolerās me. Ex egritudi
ne desuo. cura me et stabo. da vi
res firmas a firmus ero. Respōde
at deus a dicat. Si vis vt percipiam
a figam in auribus meis oratōez
tuam: peipe a fige i corde tuo leges
meaz. Sequitur. **I**n die tribula
tionis mee.] v in toto tempore hu
ius vite que plena ē miseris. [da
maui ad **HUGO** Et hō se cure
te].

HUGO feci. [quia]
multociens [exaudisti me.] qui es
adiutor in tribulationibus. Et te
ne potēs me iuuando exaudire. [a
Via non est similis tui in dijs
domine: a nō est fm̄ opa tua].

Iero Non reperitur in simula
cris gentium qui sic pos
sit vt tu: ope **nico** Sequitur p
rari. **nico** phetia de cō
uersione gētū. **O**mnes gētes q̄
cunq; fecisti.] v multi ex omnibus

gentibus per figuram yptole.

HUGO **L**venient p fidem La
adorabunt coram te
dñe: a glorificabūt. v. gloriosum
predicabunt. Inomen tuū. videlz
xpianū. **Q**uoniam magnus es
tu. In potētia. a faciēs mirabilia.
In actu que nemo potest opari.

CAL. Quis enim vt ipse celum
terramq; vel oia que i eis
sunt momentanea possit celeritate
pficere: aut eoz existētiā cōtinē.
Ltu es dñs solus q̄ hęc oia facis.

RICO Allegationibus p exau
ditione petitionis sue de
curfis: cōsequēter format petitionē
suam: dicens. **D**educ me dñe in
via tua. I. fidei a moy siue māda
toz tuoz. a ingrediar in veritate
tua. I. dñe in veritate vite a te tradi
ta in lege. quia aliter ingredi non
possem: nisi per te ductorem.

AUG. Quomō dēducit semp
monendo: semp donan
do tibi manū tuā a auxiliū tuū.

HUGO **L**letetur cor meū. I. te
ductorem dñi spe pre
gustat p̄m̄itatē. Sed qz dum ad
huc est homo in hac vita cadē po
tēst. **I**deo addit. **L**vt timeat nomē
tuum. Idum cogitat discretione iu
dicij futuri: vbi nomē eius erit ad
mirabile. de qua **psa. xix.** dicit. **E**c
ce nomen dñi venit de longinquo:
ardēs furor ei⁹ a grauis ad portan
dum. **E**x timore autē sequit̄ confes
sio peccatoz. **V**nde subdit. **C**on
fitebor tibi dñe deus meus. **I**oia pec
cata mea. In toto corde. Quatuor
sunt parts cordis. I. imaginatio si

ue cogitatio. memoria: intelligētia.
volūtas. **E**t his omnib⁹ partibus
cōfitendū est. **P**eccator: emz cōfite
ri debet peccata ex cogitatioe: vt. f.
p̄meditatus accēdat ad cōfessio
nem: iuxta illud **psa. xxxviii.** **R**eco
gitabo tibi omnes annos meos in
amaritudine anime mee. **I**tem ex
memoria: vt que p̄cogitauerit nō
obliuiscatur in cōfessione. **I**tem ex
intelligētia: vt intelligat magnitu
dinez a abominationē peccatoz.
Item cōfiteri debet ex volūtate. f. satis
faciendi: a amplius non faciendi
pecca. **CAL.** Sicq; ex toto corde
tum. **CAL.** cōfite: qui se ad do
minū vniuersa mentis integritate
trāstulerit. **A**ddiditq;. **L**et glori
cabo nomē tuū in eternū. hoc sigt
videlicet qz laudes dñi inter sādōs
eius ingitē p̄sonabit dūm in illa
beatitudine p̄mia p̄missa p̄cipit.
Causam vero dicte laudatiōis sub
iungit: dicens. **Q**uoniam miseri
cordia tua magna est super me.
Dane misericordiā declarat cu; di
cit. **L**a eripūisti animāz meam ex
inferno inferiori. **I**nfērū vero nō
irrationabilē forsitā arbitramur
esse sub terris: cum in veteri testa
mento de **Dathan** a **Abiron** legat̄
Aplūt se terra a deglutit̄ eos. et
viuū descendit̄ ad inferos. **S**ed qz
itinere illuc anime transferantur:
quoniam i auctoritate dñi non
legitur: habemus icētūz. **I**nfērū
habere inferiorem partē: loc⁹ euā
gelij testatur: quo dicit impiuz; di
uitem i flammis constitutūz: leual
se oculos suos et **Lazaeum** vidisse

in sinu **Abrahe**. S; licet vtriq; esse apud inferos viderent: p meritoꝝ tamen discretionē superiorē; locū; sanctis: inferiorē vero peccatoribus **doctor Augustin⁹** estimat de putandum. Vnde nunc gratias agens fidelis populus: dicit aiā suā literatā ab inferno inferiori **Augstī**. id est a talibus peccatis per que posset deduci ad tormenta inferni inferioris. non in quo iam erat: sed futurus fuerat: nisi dei gratia eum liberasset. Sequitur vox capitis nostri pro parte humanitatis assumpte exponentis suā passionē a resurrectione **Hugo**. **O** deus pater. L. nē. **H**ic qui in dei limine reuerunt super me. id est contra me: accusantes me falsis testibus. La synagoga potentium. id est congregatio principum: sacerdotum: a phariseorū. L. que serūt. dolosis consilijs. La animā meam. ut interficerent me. La non propofuerunt te in cōspectu suo. ut timerent me innocentē occidere. **A**c tu domine deus meus miserator. in actu. La misericors. in natura. L. paciens. peccatores diu expectās ad penitentiā. La multe misericordie. quia multus es ad ignoscendum. La verax in promissis. L. respice in me a miserere mei: da imperiū puero tuo. da iudiciū filio tuo **Vnde Johan. v. dicit. Pater nō iudicat quemq;: sed omne iudicium dedit filio. Et saluum fac filium ancille tue. v. beate Marie: educendo me ab inferis. Ac meū signū**

in bono. v. ut mea resurrectio sit signum fidelium meorū. Et bene dicit **L. mecum. quia filius ut deus suscitauit carnem suā cum patre. Et hec mihi facias. ut videant qui oderunt me. in dei. a confundantur. vel hic p emendatōe: vel in futuro per damnationem. Quoniam tu domine. p. La diuisti me. in passione. La consolatus es me. in resurrectione. **Rico** Moralit̄ vero puero tuo. v. da mihi potestatem de vincendo passiones animi mei: a temptationes inimici. La saluum fac filium ancille tue.**

Hugo v. ecclesie catholice in qua renatus sum ex aqua a spiritu sancto. La fac meū signum in bono. ut cum sanctis tuis appaream in resurrectione immortalis. ut videant qui oderunt me. videlicet maligni: tam demones q̄ homines. La confundantur.

Aug⁹ In iudicio confundentur pncipiose qui modo nolunt confundi salubriter. Confundentur enim quādo dicent. **Di** sunt q̄s aliqui hūm⁹ in derisū a i similitudinem improperij. Nos in sensati vitam illorum estimabam⁹ insaniā. Ecce quomō computati sunt inter filios dei. Quis nobis p̄uit superbia nostra: aut diuitiarū iactantia quid contulit nobis. **Trā** fuerunt omnia illa tanq̄m umbra **Adiecitq; . Quomā; tu domine adiuuisti me. in certamine: taz demum q̄ tribulationum. Adiuuat quādo virtutem prestat resisti di**
• Gij •

temptationibus aut patendi ad
uersa. La consolatus es me. In mise
ria huius seculi: qd est regio mor
tuoz: in qua est labor: dolor: timor:
tribulatio: temptatio: gemitus: su
spitiu. Dic falsi felices sunt: veri in
felices. quia falsa felicitas vera mi
seria est. Qui vero se agnoscit i ve
ra miseria esse: erit etiaz in vera fe
licitate. et tamen tunc quia miser
es: tibi dnm dicentem. Beati iuge
tes. Nihil tam conuictu miserie qm
beatitudo. Beati enim sunt in spe lu
gentes in re. quia adhuc in tribu
lationibus istis: in peregrinatione
ista: i morte ista miseras istas pa
tiant. Contristatus est beatus Cy
prianus a ceteri martires in passi
one: mo consolati sunt in corona. Do
minus enim noster Jesus christus
adhuc interpellat pro nobis. Om
nes martires qui cum illo sunt me
pellant pro nobis. Non transeunt
interpellationes ipsoz: nisi cu tra
sierit gemitus noster. a cum tran
sierit gemitus noster: omnes i vna
voce: in vno populo: in vna patria
milia miliu diuicta psallentib9 an
gelis: chorus celestium potestatu:
in vna ciuitate viuentium erunt.
Nullus ibi gemit: nec suspirat: ne
q3 eget: aut laborat: vel morit: i pa
ce sempiterna ibi perfruimur. Ces
sant opera misericordie. qz ibi nul
la miseria iuenitur. nec opus erit
ibi arandi: seminandi: roquendi:
vel terendi. Nihil horuz. neq3 aliq
necessitas ibi est. Et vbi necessitas
non erit neq3 miseria vel indigentia
ibi opa necessitatis et miserie non

erunt. Quid ibi erit negotium vel
adio nostra. Punq3 amor noster
Casti erit ociosus. Nequaq3.
sed erit qd dicit in alio
psalmo. Beati qui habitant in do
mo tua dñes in secula seculoru lau
dabunt te. Hec erit adio nra: laus
dei. Amas ibi a laudas deum. Hec
erit ibi negotiu tuu. non desines
ipsum amare. quia pulchritudo ei9
insatiabilis est. Et non desines euz
laudare. quia semp esuries eu. Na
de sapia dictu est. Qui te edunt ad
huc esurient. Hec dulcedo erit ief
fabilis. Interi3 quid petit a nobis
deus. nisi fidem non ficta: spem fir
mam: caritate puram. Ambulet er
go qui p̄p̄is fidelis in via dei. ferat
patienter temptationes a molestias
seculi. suscipiatq3 in hac valle
miserie consolationes dñi nostri Je
su xpi qui est benedictus in secula
seculorum. Amen.

Psal. lxxvi.

Fundamen
ta ei9 in. Titulus. Fi
lius chore ps. cantici
Filij chore fideles signant christiaos
quibus propheta ciuitatez dei & eccle
siam pre
Hugo status eius
dem. Primo scdm statum quo mi
titat in terris: a quo dicitur in ps.
quia in p̄nti statu ecclesia operat.
Et scdm futurum statuz: a quo di
citur cantiauz. quia ecclesia trium
phantis cantiauz a laudib9 dei delectat.

glo. Intencōne nos ad amorē
monet celestis iherusalem

Rico. De materia huius psal
mi dicunt aliqui hebrei
q̄ loquitur de ciuitate iherusalem
quā edificauit salomō eā clauden
do triplici muro a de templo quod
edificauit ibi valde nobilit̄ et sūp
tuoſe vt patet. iiij. regū. ij. palip.
sed hoc non videtur posse staē q̄a
cum dicitur infra. Gloſa dicta sūt
de te. ciuitas dei. In hebreo habet.
Cela. quod p̄petuitatē significat
a parte post. propter quod.

ieronim⁹ addit semp. q̄d
ē omisſus in trāſ
lacione communi. Ciuitas et tem
plum q̄d edificauit salomon non
durauit i p̄petuum. sed solū ccc. xx.
annis s̄m hebreos. a tūc nabugo
dnoſo reuītātē a templū destruy
it vt habetur. iiij. regū. vltimo. Sā
cti enim dōctōes noſtri. **Jeronim⁹**
Aug⁹ a **Cassiodorus** dicunt q̄ iste
psalmus loquitur ad litterā de mi
sterio christi a ecclesie vt dictū est
Propheta ergo plenus spiritu s̄a
cto multū volens apud se. de cui
tate dei fastigium ecclesie militan
tis describens ait

Fundamēta eius id est ecclesie
collocata sunt in montibus
sanctis. v. in xp̄o a apl̄is. Et hoc iiij.
Job. loquitur in apocalip. xxi. di
cens Et murus ciuitatis habēs fū
damenta. xxij. Et in ipsis. xxij. nomi
na xxij. ap̄stolorū. a agm̄ diligie
dominus portas syon. **Porte syō**
id est ecclesie que deum hic specul
latur p̄ fidem dicuntur illa per que

fit ingressus ad ecclesiam militan
tem scilicet exorcismus. cathecismus
a baptism⁹. **L** super omnia taberna
cula iacob. id est super cultū vete
ris legis qui fuit in pluribus tabe
naculis. **P**rimo videlicet in tabna
culo factō a dauid. ii. regū. viij.
Tertio in templo salomonis. iiij.
regū. vi. **Gloſa** dicta sunt de te
in veteri testamento vt patet i hoc
libro psalmorum a in nouo testa
mento in pluribus locis. **Ciuitas**
dei. Ciuitas est ciuū vnitatis. In
ecclesia vero de omnibus nationib⁹
vniuntur omnes p̄ fidez a caritatē
christi p̄ quod efficiuntur ciues ce
lestes s̄m q̄ dicitur ad eph̄sios.
ii. **J**am non estis hospites a adue
ne. sed estis ciues sanctorum a do
mestici dei. **C**onsequenter describi
tur ciuū multiplicacō que facta
est per predicationem ap̄stolorū
Vnde dicit **Emor** ero raaba ba
bilonis: scientium me. **Hic** raaba
s̄m hebreos a teatum **Jeronimū**
in translatione hebraica non est
propriū nomen illius mulieris
meretricis que recepit nuncios io
sue a abscondit vt habetur. ij. iosue
sed est nomen appellatiuum a sig
nificat super **hugo** Per quod
biam **hugo** intelligitur
populus gentilis superbus ydola
trius et peccatis: qui nuncios cri
sti id est ap̄stolos suscepit et pre
dicationem eorum in cordibus su
is abscondit **P**er babilonez que
interpretatur confusio intelligunt̄
generaliter omnes peccatores qui
in confusione peccatorum sunt. **De**
Glij.

hij ergo dicit dominus p pre phtam. Memor ero raab a babilois. Id est gentium a peccatorum. Sci entium me. Per fidem quos conse quenter per partes detrimavit dicens. **E**cce alienigene. scilicet gentes. [tyrus.] id est peccatores qui sunt in angustia penitentie si cut prius fuerunt i angustia pec catorum. Nam tyrus angustia in terpretatur. a populus ethyopu. qui peccatorum fuerant obscuri tate teterim. [hij fuerunt illic.] id est in ecclia. **C**assio. de quibus sanctorum numerus in illa celesti patria compleatur. ecce gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.

Hugo que videlicet glorio sa declarat cum sub iungit dicens. **N**unquid syon dicit ho. **E**yon significat mo. **n**ico eccliam. a est hic dñi casus vt sit sensus.

Hugo Nunquid purus homo dicit syon id est persuadet ecclie. istud videlicet gloriosum mira culum. quod sequitur videlicet. a homo natus est in ea. id est cristus homo natus est in ecclia. [a ipse christus.] fundavit eam. videli cet eccliam in apostolis a creden tibus qui homo christus est. altis simus. id est deus. Hoc enim est impossibile de puro homine fieri vt quis fundat ciuitatem a nascatur in ea quoniam fundator ciuitatis prior est ciuitate. Vnde ecclia n̄ potuit hoc de christo homine crede re nisi in christo diuinitate; p ope

ra miraculorum intellexit. Chri stus enim homo natus est in ea: a christus deus fundavit eam.

Augustinus Sic fundavit ci uitate[m] eccliam. in qua spiritalia ter nascetur. quod creauit in te; de qua carnaliter nascetur.

Collect. Vnde a de beata vie rge marie potest h uerfus exponi ad litteras hoc mo. **N**unquid **H**ugo id est bta syon. id est de in deis traxit originē nunquid dicit corde a ore. sup hō purus est. quasi dicit. Non dicit qd filius suus purus homo sit sed potius qd fili? suus bñdctus. sit de us a homo. Vnde de vtraq; natu ra eius subiungit dicens. [a homo natus est in ea.] Ecce humanitas filij eius. a non dicit puer. sed ho mo natus est i ea. Juxta illud. **J**eremie. xxxi. **F**emina circundabit vi

Nicola. quia cristus ab eū instanti concep cionis sue fuit in vtero matris hō perfectus virtutibus a scientijs. licet non fm quantitatem corporis. Et ipse christus qui est altissim? fm naturam diuinam fundavit beatam virginem eam confirman do sua gratia. ita qd nec mortaliter nec vialiter peccauit. Et tene ista scimus quia [dominus.] narrabit. id est narrati faciet. in scripturis populorum. id est in euangelijs ad omnes populos predicatis et deriuatis. Et dicit. narrabit. qd ipse christus nihil scripsit sed scri bere euangelia euagelistis in spi

rauit. a principuz. id est aposto-
lorum qui sunt principes horuz.
videlicet populoruz. et de nciuz.
qui. scilicet apostoli. fuerunt in
ea. scilicet ecclesia. et scripserunt
christi a ecclesie misterium vt pa-
tet in epistolis pauli a alioruz apo-
stolorum. Consequenter describit
secundus status ecclesie. scilicet tri-
umphantis in quo est laus iugis
a perhenms. Vnde dicitur. **S**icut
letantur. **HUGO** hic sicut in hoc
um. loco est expressi-
uum veritatis a non nota similitu-
dimis. **Cassiodorus** quia plenif-
simum gaudium istius mundi
vix est ymago aut similitudo ali-
qua future felicitatis.

HUGO dicit ergo. Sicut letan-
cium omnium. habi-
tatio est in te. Quod sic legitur. O-
tu syon: superna habitatio omnium
beatorum est in te. sicut letantium
id est omnes qui habitant in te io-
cundi sunt a vere letantur. quod de
ecclesia presenti non potest veri-
cari. quia semper sunt in ea aliqui
afflicti mesticia temporali. Et quia
hic versiculus de beata virgine ca-
nitur. potest a de ipsa dici. Sicut le-
tancium omnium: habitatio est in
te sancta dei genitrix. quia tu spes
es. consolacio. refugium. turrisq;
fortissima a inexpugnabilis omni-
bus. qui ad te confugiunt. Vnde
cantat ecclesia. Sub tuam protecti-
onem confugimus vbi infirmi ac-
ceperunt virtutem: a propter hoc
tibi psallimus dei. **Cassiod.**
genitrix virgo.

Laudata est demonstratio gene-
re ciuitas illa fidelium. non tempo-
ralibus bonis: sed eterna felicitate
mira. **Coll.** In sermone bea-
bilis. **Coll.** In fulgentij episcopi.
Consideremus dilectissimum de-
siderabilem huius ciuitatis felici-
tatem. in quantum desiderare possi-
bile est. Vt enim vere e considerare
nullus sermo sufficiat. De ea enim
in quodam loco dictum est. Considera-
te quo aufugit dolor. tristitia a ge-
mitus. Quid in hac vita beatius.
vbi nulla est miseria. nullus dolor.
nullus timor. nulla infirmitas. nul-
la discordia sed cuncta consona. quae
pax erit a concordia omnium san-
ctorum letantium in ea: in qua re-
gem christum in de core suo specu-
lantur. cuius pulchritudo. cuius
gloria a maiestas humanum exce-
dit sensum. O quam grandis leticia. quam
excellens sanctorum gloria. cum
vna quaeque facies fulgebit sicut sol a
deus erit omnia in omnibus. O quam
ta illis in communi leticia. qualis
felicitas sanctorum omnium. qui
hic dominica precepta seruantes
et ad celestes thesauros terrena
patrimonia transferentes. illic in-
enarrabili iocunditate letantur. Pre-
sta nobis domine ihesu christe rex
eterne. vt quod hic verbis de glo-
ria tante felicitatis explicare non
possumus. ibi in eterna beatitudi-
ne te donante cernamus. Qui cum
patre et spiritu sancto viuas a reg-
nas in secula seculorum. Amen

Psalmus lxxvii

Domine de⁹
salutis Titulus canticū
psal. filijs chore In fine
pro melech ad respōdendum intel
lectus emā⁹ Sciendum q
israhelice **Hu.** i psalmis illis
vbi in titulo apponitur psal. signi
ficatur q ille psal. agit de operacō
ne: vbi aut apponitur canticum ibi
agit de spiritali leticia: vbi autē
vtrumq; sicut hic insinuatur q de
vtrōq; agit. vnde pōt de facili intel
ligi titulus iste Cuius sensus tal
ē. Dic psalm⁹ dirigit nos in finem
id est in cristum vt sepe dictū est.
quia ad ipsum tendimustanq; ad
finem nos pficientem. a est canticū
ps. q hortatur nos ad opandum
in leticia spiritali Et cantat filijs
chore id est imitatorib⁹ passionis
christi pro melech ad respōdendū
Melech interpretat chorus Filij et
go chore hoc est vere christianam de
bent esse quasi chorus p lataz imi
tationem passionis christi respōde
tes precatori christo qui p̄mus
incepit pati voluntarie a cum leticia
fm q dicit petr⁹ v. ij. xps passus
ē p nobis: exemplum vobis reli
quens vt sequamini vestigia eius
Et hic est intellectus eman id est
coheredum christi. Raz eman fra
ter interpretatur. a additur israhel
ite. quia tales imitantur christuz
qui sunt israhelice id est solum de
um intencōnis oculo in suis operi
bus considerantes. Nam israhel vi
dens dm interpretatur Intencōne
monet christi passionem imitari

Rico Nam fm Augustinum
a Jeronimum materia
huius psalmi est. Passio dm nū
ibu christi quam ps preuidit per
spiritum p̄p̄cie a eā scripsit i hoc
psal. i p̄sona xpi hois ad prēz. d.

Domine rōne gnalis gubna
tōis **Hugo** Ld⁹ auctor
Lsalutis mee Ip̄ que spero saluari

Cassi. Nam q salutis sue deuz
p̄fitec auctore. omia q
oportuerat dici plenissime ac bre
uif explicauit. Sic magister opt⁹
cū prēm p̄atur. nobis quēadmo
dum supplicare de team⁹ ostēdit a
abbit [in die] id est in prosperis [L
clamaui] orando [a nocte] id est i
aduersitate [coraz te] Intēde puā
vt quia vtrūq; tempus humanaz
vitam complectitur: iugiter se do
minū orasse declarat. **U**ret i cō
spectu tuo orō mea **Rico.** Et
ei orō q̄ nūc⁹ ad deū cui p̄mo dat
accessus a scdo audietia p̄t qd se
q̄tur [indina aure tuā ad p̄cē meā
] exaudiedo **Cassi** Indiat autē
eā p̄ effectū **Cassi** aure suā do
min⁹. cū misericors diḡtur audire
Cāu sue orōis ont dicēs **Q**uia
repleta ē mal aia mea. Mal vtiq;
nō suis q̄ p̄cā n̄ habuit s̄ delictis
mūdi quib⁹ laborabat hūanitas
Peccata ei p̄p̄i p̄ euntis pius mi
serator ad anime sue molestiā tra
xerat dum omnibus condelebat
Hugo [a vita mea] corpora
his [in inferno] appropi
quauit id est morti expositus fuz
quia qui est in morte prope infer
num est. Deinde culpā eos qui

putabāt xpm mortuum fuisse sic
cōmuniter alij moriuntur dicens.

Estimatus sum.] a iudeis. Cum
descendentibus in lacū. qz sic reli
quos pccōres me morti subire ar
bitrati sūt a descēdere in lacū sepul
chri vel in pfundū inferni. factus
sum sicut hō sine adiutorio.] v. re
putatus sum apud eos q̄i nullum
hīs adiutores; ad liberandū. Vñ
dixerūt. **Mat. xxvij.** Alios saluos
fecit: seipsum non potest saluus fa
cere. Sed oñdit q̄ ita nō erat sic il
li estimabant. Vñ addit. **Limē** mor
tuosli. **Cass** Solus inē mortu
us.] **Cass** os liber fuit: quī
ipsa mortis claustra cōfregit. Et li
cet sic essem liber vt p̄pria p̄tate po
nerem animā meā. itē eū resume
rem. tñ. **E**stimatus sum sic vulne
rati.] v. flagitiosi q̄ exigentib⁹ suis
culpīs occidunt. Vñ trāslatio he
braica habet sicut in fedi etiā me
putauerūt. **tanq̄** dormiētes in se
pulis: quorū nō es memor am
plius. v. tanq̄ vnus de malefactori
bus q̄ peccatis exigentib⁹ a te red
duntur.

HUGO **L** et p̄pter hoc
aliem. **HUGO** **L** ipsi.] viz iu
dei. de manu tua. **L** itē de adiutorio
tuo. **L** repulsi sunt.] q̄ me sine adiu
torio tuo putauerūt. **P**osuerunt
me in lacu inferiori.] **L** acis q̄nqz po
nitur p̄ torculari sicut ibi. **Mat. B.**
xxi. **E**t fodit in eo torcular posue
rūt me in torculari crucis. et addit
inferiori. v. in vilissimo tormēto cū
latronib⁹ vnde subdit. **L** in tenebro
sis. v. inter malefactores peccatis
obscuratos. qz inē duos latrones

crucifixus ē. **L** et in vmbra mortis.]
v. in morte carnis. **M**ors enī carnis
vmbra est eterne a vere mortis.
sicut sompn⁹ vmbra est hui⁹ mor
tis carnalis. **D**ēinde oñdit q̄ non
tñi mortem a omnia tormēta aī
mortem passus est. **V**nde subiun
git. **V**p me confirmatus ē fu
ror tu.] **I**ero

Quia peccata genti
us.] **I**ero um i me suscipi. **I**d
circo furor ē tuum v. rigore iusticie
quē in gentib⁹ effusus eras sup
me v. me fecisti. **V**ñ subdit. **L** a om
nes fluctus.] **HUGO** v. omnia
tormēta

L induxisti sup me.] qz colaphiza
tus. consputus. ligatus. flagella
tus. crucifix⁹. lancea p̄fossus sum.

Cass **C**redebāt enī de⁹ indu
xisse sup xpm amplissi
mas indignacōes q̄ eū p̄tulit
crucifigi: mortem illam putantes
penalem cum disp̄nfacōis ei⁹ glo
riam non viderūt. **S**equitur. **L**o
nge fecisti notos meos a me.] vide
licet apostolos a discipulos meos
qui omīs me relicto fugerūt. **Mat.**
xxvij. **P**osuerunt me.] viz iudei. **L** abho
minacōnem sibi.] **I**n abhominacō
nem xps a iudeis tūc positus ē. q̄i
pretereuntes scribe a pharisei cru
cifixo imputabant dicētes. **V**ach
qui destruit templum dei. et in tri
duo illud reedificat. et terra que
sequuntur. **T**raditus sum.] a iu
da ad mor.

HUGO **L** a n̄ egre
tem. **HUGO** diebar.]
v. non manifestabam exterius qz
deus eras. vnde ysa. **xl.** vere tu es
de⁹ abscondit⁹. **L** atuit ei sub iferni

tate carnis: et sustinuit excēndas
iniurias. vt patientiā doceret.

Cass. Vel de custodia nō ē in
gressus in q̄ eū pylatus
quasi hoīez inualidū retruſit. Ocu
li mei languerūt pre inopia. Idū
nusq̄ legim⁹ oculos xp̄i corpales
ifirmatos fuisse restat vt oculos
eius ap̄ los intelligere debeam⁹. q̄
in corpe eius. v̄ in ecclā tanq̄ oculi
celesti lumine vigerunt.

Hugo. Dñi enim infirmati
sunt p̄ inopia ostian
tie a fidei. cū fugerūt vt dictum est
[Clamauī ad te dñe.] **Mat. xxv.**
dicens. **Wely hely lamazabatani**
[tota die exp̄abi ad te manus me
as.] in cruce. **Vñ p̄sa. lxv.** Extendi
manus meas tō die ad p̄lm̄ icre
dulum. **Vel man⁹ dicit opa sua.**
quibus factus ē patri obediens
vsq̄ ad mortem crucis.

Aug⁹. Sed q̄ solis p̄destina
tis ad eternā vitam et
nō omnibus ipsis inē quos facta
sunt eius bona opa p̄fuerūt. **Deo**
cōsequēnt adiecit. **Unq̄d mor**
tuus. nō corpe sed corde obstina
tis q̄s tua miracula ad vitāz fidei
nō mouerunt. [facies mirabilia.]

quasi dī **Cassi.** Talibus nō p̄
ceret. **Cassi.** deūt opa tua:
sed ipsis mirabilia tua sūt ad sa
lutē. qui magnalia tua sub credu
litate conspi

Hugo. **Laut me**
ciunt **Hugo.** dicit. **Idē**
tōm̄ predicatores q̄ medici dicun
tur animaz. [suscitabūt.] mortuos
in peccatis vel in p̄fidia. **Confite**
bunt tibi. **p̄ fide.** q̄i dicat. **p̄. o.** q̄

frustra laborat exteri⁹ lingua p̄di
catoris. nisi interius ope grā sal
uatoris. **Corpus** at̄ subditū pecca
tis sepulchry ē aīe mortue. quam
nemo pōt ad vitā btām reluscata
re nisi solus de⁹ etiam ad trām.

Cassi. Si medici p̄nt bñficio
languorib⁹ nullaten⁹ tñ p̄nt mor
tuos reluscitare. **Nūq̄d** narrabit
aliquis. **Ierūs.** [in sepulchro.] **viz**
peccati. [miseriordiam tuam.]

Aug⁹. Cui⁹ mors aīe iacet s̄
corpis p̄dere. **Let verita**
te tuā in p̄di. **v̄ in cū**
tio nec.] **Hugo.** **facione**
peccati. quasi dicat. **p̄. o.**

Cassio. q̄ nemo putat v̄ri
tate dixisse: quā vide
tur negligēs p̄terire. **Per dico** q̄ p̄
pe iuste vocata ē. vbi veritas non
admittitur: sed sola obstinatio cu
stodi.

Hugo. **Nūq̄d cog**
tur. **Hugo.** noscēt in tene
bris. [p̄tōz.] **mirabilia tua.** v̄ mi
seriordia tua p̄ quam mirabilia

oparis. p̄tōres iustificādo. hoc n̄
agnoscit i p̄tis: q̄ lux i tenebris
lucet. et tenebre eā nō op̄re hēdēt
Let. **nūq̄d etiā cognosceēt.** [iusticia
tua in fra obliuionis.] **hoc est in**
corde p̄e.

Cassi. **Sz** hec oīa idē
catoris. **Cassi.** dicta sūt. ne in
inferno eius amā relinq̄re ē: s̄ ei ce
lerrima resurrectio pueniret. **Deit**
de x̄ps qui p̄us i p̄sona capitis de
sua passione locutus ē q̄i p̄centor:

H in p̄sona mēbroz v̄ndit dicens.
Ego. **ne cū illis mortuis p̄rez**
L ad te dñe clamauī. **qui potes in**

peccatis mortuos suscitare: et in firmos curare. Et quod ad clamorem sequitur gratia que in oratione impetratur. addit. **Et mane**. in tempore gratie oratio mea perveniet te. **Retur** ad iudicium.

Aug⁹ Ut autem oratio ista seculum fecerit. sciat a exerceat. differatur pro populo fidei bonum quod in eternum habet: et mala transitoria crebra sunt. **Id sequitur**. **Et** quod repellis domine orationem meam?.

Hugo Orationem enim repellis videtur. dum differet dari quod petit. differet enim ut attendatur appetatur. **La**ueris faciem tuam a me. **Lo**quitur de deo ad modum hominis: quod homo audit faciem ab eo. quem non vult exaudire. **Id** quod volunt: quoniam sibi ne sciunt non expedire quod petunt. **Sequitur** vox ecclesie pro membris suis dicens.

Paup sum ego. **Infuriens** et **sitiens** in hac peregrinatione bona vult facere in patria. **Et in laboribus**. etiam sum. **La** iuventute mea.

Hugo In tempore aeternitatis. **Tunc** enim fuit iuventus ecclesie: et ex tunc fuit crebro in multis tribulationibus. **Vnde** in alio psalmo dicit. **Sepe** expugnauerunt me a iuventute mea. **Exaltatus** autem in diuiciis et in potentia seculari. **Humiliatus** sum. **In** tribulatione insurgente. **Et** commotus. **In** tranquillitate amissa pacis. **Qui** a vultu videtur ecclesiam exaltata et divina facta. **in** deo magis est effecta serua principibus et tyrannis. quod iam non est in ecclesia quam principibus et tyrannis eorum opprimuntibus se audiat opponere.

eo quod omnes timet diuiciis suis. **Alie** **Ut** sit vox populi penitentis.

Cast **Exaltatus** sum. **In** iumento. **In** cogitatione temporalium diuiciarum. **Humiliatus** sum. **In** confessione peccatorum. **Et** turbatus sum. **In** confusione depressione contritionis. quoniam illa que male gesseram. **penne** medicamento dampnaui. **O** bona confessio que etiam tollis opprobrium. **Na** quicquid in reatum venerit: pro peccatis per peccatis seculis erit absolutum. **Id** me. **Id** pro me sicut translacio hebraica habet. **transierunt**.

hugo id est casti ire tue. **gac**ones quibus me purgas et emendas. **Et** bene dicit. **transierunt**. quod quos dominus in hoc seculo corripit et flagellat. in ipsis ira eius non manet. sed transit in reprobis. que hic non castigantur. **Ira** domini perseuerat sic de talibus dicit. **Io. iij.** **Non** videbit vitam si ira dei manet super eum.

Cast **Et** terrores tui. **De** futuro iudicio. **Lo**quor tibi. **Et** uenit me. **quos** omnis caro peccatrix formidare dicitur. **hugo** **Quia** noscitur. **de**derunt me. **In** homini tribulationes et terrores.

sicut aqua. **et** habundantem. **in** tota die circueuerunt me simul. **ut** maior esset tribulatio et castigatio.

Longasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. **supple** **Cast** **Hec** frequenter pro his mea. **Cast** **in** martiribus contigerunt: a quibus terrore mortis officia humana subtracta sunt.

Collector. **Translacio** romana

sic habet longe a me fecisti ami-
 cum sodalem: notos meos abstu-
 listi. **Que** gna hominum sunt longe fre-
 quenter a fidelibus in tribulatione
 aut in paupertate constitutis. **Vnde**
puerbi. xiiij. Itā primo suo pau-
 per erit odiosus: amicus vero diuitum
 mul. **Cassi.** Cantat iste psal-
 ti. **g**rua corditer
 filius chore et christiani sicut in titu-
 lo predictum est. quoniam fidelis populus christi
 secutus sanctissimam passionem de-
 uota imitatione erudit. hinc enim con-
 fessores carcer tenuit in dulos. hinc
 martirum purpura bisso preciosi-
 or sanguis emanauit. hinc apostolorum
 dida per totum orbem conuerit.
 hinc tanquam sol purissimus fides sa-
 cta processit. hinc ad tempora seculi
 molestias preferendas christiani fi-
 deles amant. ut et ne uita premia
 conquirant. **Qua** propter nullus pa-
 uescat miseriae que faciunt bonos:
 nullus tormenta formidet que dant
 perpetuam sospitatem: nullus time-
 at tristitiam: que gaudium tribuit se-
 pitemum. **Quis** enim ex se fecit peccata.
 molestias. paupertatem et miseriae
 corporales quas christus dominus preferre di-
 gnatus est. **Quis** sane mentis pu-
 tet opprobrium quod elegit creator: cum
 deorum sustinere. **Quo** circa per eos
 subeamus mundanam calamitatem si
 cum ipso patienter volumus habere
 portio. **Col.** Si ei compatimur.
 nem. **Col.** a coregnabimus
 christo domino. quem nos supplices deprecamur.
 ut nos sua passione a laqueo
 inferni liberatos. sua fortitudine ro-
 borare. et de sede mortis nexibus

dignetur absolue: quatinus ex peccata
 literi regno eius mereamur adiu-
 gi. qui est benedictus in seculum. Amen.

Psalmus lxxxviii.

Misericordiam.
Titulus intellectus
 et hanc israhel.
Aug.

dominus christus annunciat in hoc psalmo in quo
 agitur de mutacione veteris testam-
 ti et confirmacione noui: et de spe quam
 habet in domino nostro ihesu christo. **Ita**
 vero robustus interpretatur et israhel
 hita uir uides deum in interpretatur.

Misericordia. **I**taque propheta per spiritum
 intelligens christi reg-
 num futurum et perpetue duratur.

Gloria. **I**nfirmus in se sed in mi-
 sericordia dei robustus.
 ab eadem sic incipit dicens

Misericordias
 domini. **Nicola.**

Licet in deo tamen sit una natura. sicut
 unauoluntas: tamen habet multos ef-
 fectus ex quibus nominatur in plurali

Tercio. **M**ultitudo beneficiorum
 ergo intelligitur quod dominus per
 misericordiam per filium suum ecclesie sue
 contulit quibus hominem pecca-
 to mortuum dignatur et uisitare per filium

Collecta. **B**eatus bernardus
 septem assignat mi-
 sericordias dei sic dicens. **S**eptem in-
 uenio in me deum. **P**rima est quod
 a multis peccatis adhuc in seculo me
 positum custodiuit. mihi occasione
 peccandi subtrahendo: et uirtutem
 peccatis resistendi dando. **S**icut e

in multa cecidi: sic et in alia poteram
 cecidisse peccata. nisi cunctipotētis
 pietas me conseruasset. **S**ecunda
 misericordia fuit expectatio sustinē-
 tis. quia tardabat mihi inferre vt
 tionem. Ego peceabaz: et ipse dissi-
 mulabat. Sed qd pdesset expecta-
 tionis sequeretur pēitudo. **C**umul⁹
 esset damnacōnis. dicere dño **H**ec
 fecisti: et tacui. **T**ertia mia fuit qd
 ad pñam me ouertit mutans cor
 meuz. vt amara m fierent q male
 dulcia pñs erant. **Q**uarta mia fuit
 qd ex toto indulgit m pccā mea. vt
 in eoz numero me inueniret de qui-
 bus ps ait **B**ñ quoz remisse sunt
 iniquitates. **S**equitur qnta misericor-
 dia p qua mihi continendi demceps
 a emendatus viuēdi prestetit vir-
 tutem: ne recidimū paterer: a esset
 nouissimus error peior priore. **S**e-
 xta est grā pmerendi tō eterna q
 gratia in tribus ostat. s. m odio p-
 teritoꝝ maloz. m contemptu pñtis
 seculi: a m desiderio futurorū bono-
 rū. **S**eptima misericordia est spes
 obtinendi gaudia promissa. **M**ise-
 ricordias ergo dñi **C**ypol. **L**in
 eternū cantabo. **N**on soluz in pñti-
 cū iustis: sed etiā ai angelis i futu-
 ro. **H**ic libro. x. moral. d.
 obijcit **Q**ue. **V**bi nlla erit mi-
 seria quomō erit misericordia. **N**o
 qd sam⁹ qd misericordia saluati su-
 mus. semp memores ei⁹ misericor-
 die erim⁹. non tamen in memoria
 doloruz: sed in iocunditate gaudio-
 rum. **C**ass. **S**equit. **I**n genera-
 tione. s. iudeorum. **L**et
 generationem. **I**genam id est co-

ram iudeis a **I**ero **L**annūciato
 gentibus **I**ero **V**eritate tuā. **I**
 id est christum tuū. **I**n ore meo. **I**
 quo fit confessio ad salutem **C**as-
 sio. **E**t benedicite i ore meo. quia
 quod ex ore progreditur. cito dilat-
 bitur. quod vero in ore versatur. di-
 uina deuotione. **N**ico **R**atio hu-
 celebratur **N**ico **I**us lau-
 dis pñcipaliter est perpetuatio re-
 gni christi. vnde subditur. **Q**uo-
 niam dixisti. **I**d est ordinasti. **L**in e-
 ternum misericordia tua edificabi-
 tur in celis. **Q**uia per effectum di-
 uine misericordie circa christi mi-
 sterium reparatur ruina angelorū
Vel quoniam dixisti. **I** per prophete-
 tas **C**ass **M**isericordia edifica-
 bitur in celis. **I**d est per
 aplos q celi appellant. **M**ia tua fa-
 ciet de phidīs fideles. vñ aplos p
 dicacōnibz actū ē vt depulsa idola-
 tria maculete gētib⁹ religio xp̄ia
 nal. ppabitur vitas tua. **P**etr⁹ eā
 tor. qd in aplis vitas pmissionum
 dei qd ammō ē onsa. dixisti etiam **L**
Ospofui testa. **H**u. **S**. nouūm q
 mentū meū. **H**u est pmissio
 hēditatis celestis. a hoc testm con-
 firmatū fuit i morte xp̄i sic dic apo-
 sto. ad heb. v. **S**equitur vox pñs de
 xp̄o **I**uravi. **V**stabilis pmissio dō
 seruo meo. **V**xp̄o dño q ex gñe dō
 carnē assumpsit a dō pñ tanq ei⁹
 seruo oues pditas ad caulas pabi-
 si reducit. **I**pi at hoc pmissi vñ. **V**s
 i etnū ppabo semē tuū. **V**s fideles
 in te credētes. **A**t edificato i gñā
 tione i gnatione. **V**s etnū. **L**sedē tuā
Cass. **I**pi ei tūc sedes pmitteba

tur que postea in scōz peccatoribus
erat facta. **Hugo** Sedet in nois
ciēda. **xp̄s**: nunc re
gens p grām a in futuro regnans
p glo.

Jerō Sequitur vox prophete
riam. **Offite** bunc celi mirabilia tua: et em
am. **Veritate** tuā in eccia scōz. **ap̄li**
predicabūt ihm xp̄m a que
p eū opatis in congregacōe scōz. **Et**
merito xp̄s laudābus ē a p̄bican
bus. **Om̄** q̄s in nubib⁹ eq̄bif do
mino. **In** p̄p̄his q̄vtaq̄ nubes dicit
tur ppter pluuiāz doctriē. **Laut** q̄s
erit dō filis i filijs dei. **Multi** sūt
filij dei p adopcione: s̄ null⁹ vni ge
nito deo vero potest assimilari.

Hugo Propter qd̄ subdit
in offitio scōz. **Quoz** offitiū ēvt ab
omnib⁹ gloriosus p̄bica a laudē

Cass Ipse em̄ dñs xp̄s q̄ sic
dicit. **q̄s** deus est. **La** tribuētis. **Ja** ptāte
mirabili. **sup** om̄es. **Itā** angelos
q̄ sanctos. **q̄** in circuitu ei⁹ sunt.

Jeroni a q̄ ei dono gratie ei⁹
propinq̄re. **Cass** Jure ḡ sup̄
meuerūt. **ros** ille p̄ba
tur excelsus. **p** quē omnes noscū
tur esse gloriosi. **ppter** qd̄ adhuc
subditur.

Om̄ne deus v̄tutū. **Angeloz**
q̄ sūt execu
tores dñe voluntatis.

Nico v̄n a v̄n⁹ ordo medie ierarchie no
minat v̄tutes. **q̄s** filis tui. **q̄i** di
cat. **Null⁹** p equalitate. **potēs** es
dñe. **potētia** infinita q̄ soli deo cō
petit. **veritas** tuā i circuitu tuo.

veraces tui associantē tibi in p̄nti
p gratiam et in futuro p gloriā.

Hugo **U** dñaris ptāti
maris. **U** p̄ncipi hu
ius seculi. **motū** at fluctunz ei⁹ tu
mitigas. **U** tēptacōes q̄s om̄net
seruis tuis. **v̄n** a ad choz. **Fidelis**
deus qui nō patiet̄ vos tēptari sup̄
id qd̄ potestis ferre. **U** humili
asti sicut vulneratū sup̄ bū. **U** d̄p
abolū q̄ ppter suā sup̄biaz tanq̄
vulneratus et delectus de celo cor
ruit in terram. **in** brachio v̄tutis
tue. **U** in potētia d̄mitatis tue. **li**
brachio extenso in cruce. **disper**
sti. **q̄s** viduos a cōfusos. **om̄s** in
micos tuos. **Itā** demones q̄ in fide
les iudeos q̄ p ortem terrarū sunt
disp̄si. **Qui** sūt celi. **Itā** mis̄ice
exponit multiplicat xp̄m cōmēdā
do. **v̄n** dicit p̄pheta. **xp̄e** tui sūt ce
li. **U** s̄viri q̄ in terris positi celestez
agunt vitā. **et** tua ē fra. **U** eccā p
illos celos cōpluta pluuiā doctri
ne a exēplo scē vite. **Et** merito tua
est. **q̄** lozē tē. **U** v̄n iusalē eccāz
p ortē terre diffusā. **et** plenitudi
nē eius. **U** om̄s xp̄ianos q̄ implēt
eā. **tu** fundasti. **U** firmasti in fide
laq̄lonē. **U** d̄paboluz q̄ dixit. **Do**
nā sedē meā ad aq̄lonē. **a** ero filis
altissimo. **La** mare. **U** elatos a ma
los hoies hui⁹ seculi. **tu** creasti. **U**
in q̄ntuz mali sunt. **U** in q̄ntū hoies
sunt. **de**inde cōmēdat xp̄m a oer
sione hoim dicit. **U** haboz et her
mon in nomine tuo exultabūt.

Nico **U** haboz ē mons in tē
ra p̄missionis i quo fu
it denunciata victoria barach de

flara iudicium. iij. Hermon et
mōs p̄m̄quus loco iordanis ubi
transierūt filij israel sicō pede.

HUGO Thabor interpretat̄
lumē veniēs et s̄ḡt
iudeos ad quos primo venit lumē
cognitionis dei p̄ legem Hermon
interpretatur anathema eius et
s̄ḡt gētes que prius erāt anathe
matizate et sup̄ate a d̄o p̄pter ydola
triaz. de hīs ḡ dicit thabor a her
mon et iudei et gentiles cōiuncti in
xp̄o tāq̄ in lapide angulari. **O** xp̄e
li nomine tuo exultabūt. Ieo q̄ a
xp̄o xp̄iam vocabunt et p̄ illud no
men saluabunt. actū. iij. Ieo s̄b
ditur. tuum b rachiū. quo te dēmi
sti xp̄ianos et disperdisti inimicos
eius. cū potentia. qua potes et ami
cos defendere et inimicos p̄dere et
vt hoc fiat. firmetur manus tua et
opatio v̄mbide tue ostra inimicos
nostros. et exalte dextera tua. id
est augeat̄ numerus eoz̄ q̄ in dex
tera sunt cōstituedi. Postea cōmē
dat xp̄m a iusticia dicens. iusticia
et iudiciū prep̄atio se dis tue et se
des tuavi. p̄tās iudiciaria q̄ eterna
est tunc apparebit p̄ata q̄n̄ in ge
nerali r̄surrectione veniēs ad iuste
iudicandū. Et interim ante q̄ veni
et secundus aduentus tuus. mia et
veritas p̄cedet facie tuā. q̄i dicat
ante q̄ facie iratam oñ des in iudici
o mia q̄ deles p̄tā et veritas qua
soluis promissa p̄cedent faciem
tuam iratam vt dictum est.

Cassio Post q̄ ethā ille s̄a
dissimus quem titu
lus p̄m̄issivus ē dei p̄dicasse

misteria. teat̄ populi m̄i et r̄as
laudes aggrediet̄ dices. b̄t̄is p̄ls
qui scit iubila cōem. **Hic** ē princi
pium verus se 3m̄ trāstia cōem r̄o
nam et q̄ immensam leticiā suam
non in p̄riis virib̄ s̄ in dei v̄gno
scitur posuisse.

GR. **Libro. xx**

virtute. **GR.** **Libro. xx**
hūm. **Jubilus** dicit̄ q̄n̄ ineffabile
gaudium mente concipit̄ q̄d nec
abscondi possit nec sermōibus
explicari tū quibusdam motib̄
proditur q̄uis nullis p̄rietatib̄
exprimat̄. Nō em̄ ait qui loquitur
sed qui scit quia sciri quidem iubi
lacō intellai p̄t q̄uis exp̄m̄ n̄ p̄t

Cas. Ille vero p̄ls beatus est
qui laudes dei non soluz
ore cantat sed etiā lumine mentis
intelligit. **Intelligere** at̄ siue scire
est scripturas sanctas catholicis
regul̄ vt q̄s p̄scrutetur si dicta pa
trum salutarī dogmate cōprehen
dat addidit p̄m̄iu. quod tales
sequitur.

Iero Domine in illu
minacione viros. **Iero** minacione vul
tus tui ambulabunt. et in illumi
nacione spi.

HUGO Benevi
ritus sancti. **HUGO** uendo. p
ficient. et in nomine tuo. christia
no exultabūt tō die. et toto tpe.

Cassio Vite sue quia nō de
cet aliquando desine
re vnde constat perpetua et copio
sa gaudia.

HUGO Leti iusti
prouenire. **HUGO** cia tua. et
id ē in iustavita a te eis data exal
ta.

Cassio quādo in illa re
bū. **Cassio** surrectione fue
rint ad dexteram collocati et dñs

dicentis est eis. Venite benedicti
patris mei percipite regnum. Ecce quae
haec dona patris dicit scientibus iubi-
lacione. Quia propter negligentiam
noxiam periclitamur et ad intelligē-
tiam beata studia conuertimur. ut
hic donante domino suavi exinde epu-
lacione pascamur: et ibi perpetue
leticie proficiamus. **HUGO** dico quod
amur. **HUGO** pseudoera-
bunt et in futuro exaltabunt. **Q**uia
gloria virtutis eorum tu es. Quia de ho-
minibus que faciunt non querunt gloria:
apud mundum: sed tamen apud te. in quo
gloriantur de suis virtutibus. **E**t in bene-
placito tuo. **U**t in bona voluntate tua
et non in nostris meritis exaltabi-
tur. in futuro. **C**orinthus nostrum. **U**t
illa potestas. illa dignitas quam habere
bimus in **M**ico. **E**t quod bene
futuro. **M**ico. **F**icium in car-
nationis christi est affectio beatitudi-
nis. ideo subdit dicens. **Q**uia
dominus est assumptio nostra. **U**t christus do-
minus assumptus carne nostra in unitate
suppositus. **U**t per id est. haec assum-
ptio est. **S**ancti israel regis nostri. **U**t
in ihesu christi qui proprie dicitur israel et
vir videns deum: quia anima eius da-
re vidit deum ab instanti creationis sue.
HUGO Postquam propheta in per-
sona sua locutus est
laudans dei misericordias: nunc deum patrem
inducit multa de filio promittente.
primo dicens deo patri. **V**ene.
quoniam michi reuelabas. **L**ocutus es
in visione. **U**t in occulta reuelacione
sanctis. **C**assius. **Q**ui in accepta
tuis. **C**assius. **C**onfirmatissima
constituti viderunt mente quod ore predicti

cabant. **H**inc est quod propheta etiam viden-
tes nuncupant. **U**t dixisti. **U**t promisi
filii hoc viri: quod sequitur. **P**osui. **I**am per
predestinationem. **L**ad iudicium. **H**u-
mani generis. **I**n potente. **U**t in christo qui
in alio patre dicit. **I**go autem constitutus
sum rex: ab eo super syon montem sanctum
eius. **E**t exaltavi electum. **U**t
ipsum christum. **U**t plebe mea.
Iero. **Q**uia propterea electus de po-
pulo dei: quia carne assum-
psit ex homine. **U**t quem deus servum
meum. **Q**uia forma servum accepit christus
natus ex semine. **HUGO** **I**pe est
dauid. **U**t manu fortis: quia sicut dicit
beatus bernardus. **I**pe debellavit
aereas potestates non equo residens. **S**ed
in cruce pendens: non manu armata
sed cruce affixa. **O**leo sancto meo. **I**dem
plenitudine gratiae. **U**t in christo. **I**tanquam
pugile contra dyabolum sic in alio patre
dicitur. **V**enit te deo. **U**t oleo
leticie et gratie. **U**t in **J**ob. **U**t dedit ei
spiritum non ad mensuram: quia christus hoc ha-
buit in se septem dona spiritus sancti de
inde commendat christum ab unitate diu-
ine nature dicens. **M**anum enim meam
qui dicit. **I**dem super omnes habet dono-
rum spiritus sancti in datione: quia erit deus
et homo: et non homo purus ut alij.
Et hoc est quod dicit. **M**anus enim
mea. **U**t filii. **U**t me. **L**auxiliabitur
ei. **U**t christus homo. **E**t brachium meum. **U**t
idem filius in sua divinitate. **U**t confortabit
eum. **U**t christum quantum ad humanitatem
Hoc auxilium haec confirmatio fuit
in unitate sine nature ad naturam
humanam. **T**homas in opedio. **N**am
ab instanti conceptionis christi in utero

virginali fuit ibi consolidatio san-
guinis. figuratio aiatio. edificatio
corpis xpi: a hora concepcois
xpi uentus est dominus spūssandū: et
seuit omnia sicut q homo.

HUGO Deinde recomendat
xpm a pacia dices

Nichil proficiet. q̄i dicat. Ita est
confirmat⁹ q̄ nichil proficiet. Inimi-
cus. v. dyabolus. Li eo. v. extra eū
let filius iniquitatis. v. iudas. L. nō
apponet nocere ei. q̄ licet iudas
vel pl's iudaicus fili⁹ dyaboli euz
adhuc corruptibile ad pacien dū
tebat: nō addit vt post rēurre di-
onem iterum ei noceret. q̄ vt dicit
paulus ad rō. vi. xps resurgens
ex mortuis iā non moriet: mors illi
ultra nō dñabit. Deinde comēdat
eū ad destructōem inimicōz eius
dices. **Et** cōcūda a facie ip̄i⁹ mi-
micos.

Iero. Iudeos utiq; q̄ se-
cūda. p̄ a dño confusi
sua rñsione et rēptensione tanq̄
coscisi gladijs. discedebāt a cōspe-
ctu eius. Let obiects eū. v. i. demo-
nes. L. m. fugaz. ouertā. q̄m corā eo
sep̄ius fugiebāt damātes. Quid
venisti an tps torq̄re nos. f. san⁹
q̄ tu es filius dei. Deinde commen-
dat eū ab equalitate patris dices

in p̄sona pa-
tris de filio. **Castio.** **Et**
veritas
mea. p̄ quā iudicabit mūdus. L. a
mia mea. p̄ quā p̄tā dñmittūtur
L. ai ip̄so. xps hōie. Let in noie meo
exaltabit cornu eius. v. ptās ei⁹
sicut ip̄e dicit. Data ē michi om̄is
ptās: in celo. **HUGO.** **Et** po-
et in terra. nam in

marī manū eius. v. dñabitur gen-
tibus. L. a m. fluminib⁹. v. i. fluidis
tribus. L. dextera eius. v. opacōez
eius q̄ ad dextera eius collocabun-
tur. Deinde comēdat eū ab etna
natiuitate dices. **Ipsē.** **Ipsē.** L. m.
uocabit me. dices. L. p̄i me⁹ es tu.
scdm q̄ d⁹ sum. a. L. deus me⁹. scd⁹
q̄ hō sū. Let suscepto: salutis mee.
v. suscepto: mee humanitatis ad
salute. **Et** ego p̄mogēnitum co-
nā. v. v. stituā. L. illū. v. t. sup omnes
teneat p̄matū a dñacōem de quo
ap̄ls ad rō. v. ait. Quī est ymago
dei inuisibilis: p̄mogēnitus oīs cre-
ature. **Et** in ap̄c. v. Quī ē testis fide-
lis. p̄mogēnitus mortuoz: et p̄n-
ceps regū tre. Hanc dignitatem
aperit cū subiungit. L. ex celsū pre re-
gib⁹ terre. **sc̄m.** L. m. lxx. p̄s. dīdū est.
Et adorabūt eum om̄es reges q̄m
ascendens celos ex celsior est omni-
bus. **Et** q̄ hęc dñacio non est tpa-
lis oñdit cum subdit. **In** eternū
seruato illi misericordiā meaz. L. ai
debiūt dicere. regnum. dixit miam
q̄ quicq̄d habuit xps homo. mi-
sericordie fuit. q̄ fuit in carnis af-
sumptione. L. a testamentū meum
fidele ip̄i. v. i. faciam. Ad honorez
em̄ xpi fecit deus p̄i fidele testamē-
tum suum. v. p̄missiōes suas q̄ q̄s
ap̄tete de ip̄so p̄dixerant. v. pleuit
in eo. Deinde comēdat eū a successi-
one plis spūalis cū subiungit. **Et**
ponā in seculū seculi. v. in eternū.
L. semen eius. L. populū. v. i. xpianū
quod doctrinā ei⁹ imitat. Let thro-
num eius. v. congregacōem san-
ctorum que in ecclesia est in q̄ d⁹
D. ij.

tanquam in throno residet que auge-
gatio erit sicut dies celi. Qui tem-
pore durabunt in **Cassio**. **V**throno
regno dei. **Cassio**. nunc dicit
potestate; futuri iudicii; que tanta
veritate pagenda est ut sanctis om-
nibus celesti claritate prefulgeat.

Hugo Et quod promiserat sic de
filiis christi: posset
aliquis credere quod hii filii non pos-
set peccare. vel si semel peccassent
ad numerum filiorum redire non pos-
sent. Cui opinioni contradicere sub-
dit. **S** autem dereliquerit male
agendo filii eius. **I**psi autem legem
meam. **D**ecalogi vel euangelii. **L**et
in iudiciis meis. **H**oc est castigati-
onibus et opibus meis. **N**on am-
bulauerint. **M**ale ostendit. **I**
iustitias meas perperauerit. **M**a-
le loquendo. **L**et mandata mea non
custodierint. **P**er se operando. **S**i
hec inquit fecerint. **N**on ideo deleto eos:
sed. **V**isitabo sicut medicus a pater
in virga. **Q**ue non occidit sed ca-
stigat: a hereditate seruat. **I**n virga
ergo in leui correctione. **I**niquita-
tes eorum: et in verberibus peccata
eorum. **I**n graui et assidua tribula-
tione. **E**t hoc ex magna misericordia
est. unde subdit. **M**isericordia
autem meam non dispugnam ab eo.
Sed a populo christiano reuertenti ad
me. **N**eq. nocebo. **S**upple eum in veri-
tate mea. **I**n die vero iudicii qua-
do in veritate iudicabo. **M**eq. perper-
nabo. **V**iolabo testamentum meum.
Nam quicquid promisi faciam salua-
do illos quos predestinaui et elegi. **E**t
que procedunt de labijs meis. **I**n die

labijs sanctorum populi faciam per
quos locutus sum. **N**on faciam irri-
ta. **Q**uia omnia que promisi implebun-
tur. **S**emel iuravi in sancto meo.
In me sancto sicut **genesis. xxij.**
dicitur per memetipsum iuravi dicit
dominus. **S**i pro non. **D**avid. **I**psi me
cuius implere quod promisi christo iur-
nato vi: hoc quod subditur. **S**emel
eius. **I**n fidelis populus christianus
per verbum predicacionis eius acq-
uisit. **I**n eternum manebit. **M**ane-
bunt enim sancti in eternum qui
in sancta conuersatione christum imita-
do perseuerant. **E**t thronus eius
animarum iusti in qua christus residet
et iudicabit: erit inquit sicut sol. **H**ec
est prima stolaria: quod iusti fulgebunt
in anima. **S**icut sol in conspectu meo.
Sed in dei contemplatione et eius amo-
re etiam ardebunt: quando erunt
in patria. **D**einde declarat secundam
stolam quam habebit corpus cum
subdit. **L**et sicut luna perfecta in eter-
num. **M**odo est corpus hominis
sicut luna imperfecta quod variatur et
deficit diuersis infirmitatibus et
mutationibus: tunc vero erit imu-
tabile sicut luna perfecta absque defe-
ctu in eternum. **E**t. **I**huus testis
in celo. **E**st. **F**idelis. **V**iz qui in car-
ne nostra sedet ad dexteram patris.
Ipsa testimonium dat verum de no-
stra resurrectione futura: in qua ani-
ma lucebit sicut sol et corpus clarita-
te replebitur ut luna perfecta.

Cassio. **V**el ipsum corpus no-
strum erit in celo te-
stis fidelis quod deus verax est in pro-
missis. **E**t quod superius dixit. **I**nueni

dauid seruum meum. ne quisq̄ pu
taret in dauid qui fuit rex tpalis
a in semine eius pmissa adimple
ri. Idcirco subdit destructione; re
gni eius dicens. **Q**uero.]

HUGO Re pmissa q̄ promi
fisti putentur in da
uid illo tpali rege adimpleti. Repu
listi eum. La regno p absolone; vt
habet. ij. regum. xvij. Desperisti.]
p semei qui p̄iebat lutum extra
itum. La distulisti xpm.] viz filiu;
lauz.] mittere in q̄ pro missa erat
adiplen. **Cassio** **H**uisti.]
da.

in alia ptem testamentu serui tui
vetus testamentu datu p moy
sen famulu tuu vt qd̄ in deis fuerat
pmissum: ad vtilitatem gentium
vtiq; pueniret. No em remansit eis
sacerdos neq; templu qd̄ stat ee
subuerfum. S; xpiani oia sūt ple
nissime conseruati. Merito ergo di
dum est. auertisti: qn̄ p̄bis abla
tum: fidelib; probat esse coecluz;

lpropheta. **HUGO** v pphana
nasti.] viz pmissisti
lm terra] ierichu.] sanauariu ei;]
v templu dauid. Hec pphanatio
facta e p tyru; a respasianu p qd̄
etia. **D**estruisti om̄s sepes ei;]
v muros iherlm a aliaru ciuitatu;
p circuitu.] posuisti firmamentu;
eiu; formidmem.] qz in deis destru
tis q̄ pri; erat sub defensione tua
firmi: facti sunt oib; in fo; rmidme

Aug. Vt dicat peccantib; Si
de; naturalib; ramis no
peccat: neq; **HUGO** Tri
tibi parceret. **HUGO** pueru

eum.] viz populum iudaicu.] oes
transeuntes viam.] eos spoliandu
] factus est opprobriu; vicinis su
is.] viz samaritanis in circuitu co
mor; tibus. **C**alasti dextera.]
v potencia.] de p̄mentu eum.] viz
impatoru romano; tytia respasi
am.] letificasti om̄s inimicos ei;]
dando eis victoriam a d̄nationem
sup dictum populum. **A**uertisti
adiutorium. **Cassio** Merito
gladii eius. **Cassio** em gla
diu; adiutorium ei non prebuit:
qui fortunam diuinitatis ami
sit. Nam licet feruz humana vide
atur esse defensio: tñ nil preualet
nisi eum supna dextera corrobet.
ficut in alio ps iam didum est. **E**t
gladius meus non saluabit me.
Sequitur.] et no es auxiliatus ei
in bello.] contra ronos a quibus
occisi sunt. et ducti in captiuitate;
Et cum p hęc flagella se debebant
emendare: inde potius deteriores fa
cti sūt. vnde s̄bit.] destruxisti eu;]
v populum iudaicu.] ab emunda
cone.] qz fidem habere noluit qua
mundantur corda eorum.

Cassio Frequent emendat di
uinitas qd̄ flagellat.
vt purgatum recipiat. quem pec
catis sordidum respuebat. Quos
vero ab emundacoe destruit v re
monet. hos iam et d̄apnare decre
uit. Quā p̄ hęc illos sigt iudeos
qui obstinacoe mentis xpm sper
nere malu. **HUGO** Post hęc
erunt. **HUGO** Post hęc
destructione regni iudeo; cum di
cit.] et sede eius in terra collisisti.]
l. iij.

maiestatem regni ad nichilum
deduxisti. vt iam nō sit ei rex neq;
dñacio. Et loquit̃ de illo regno sic
de vase fictili: qđ cũ volum⁹ om̃o
confringere: ad terrā collidi⁹ a cō
fringi. **Cal.** Sicq; ille ppl̃s ofra
mus. **Cal.** a p̃ticulari toto or
be disper⁹.

Hugo Cuius regni
fuit. **Hugo** destructio ac
celerata est p̃t̃ peccata eoz. vnde
addit. **M**norasti dies t̃pis eius.]
quibus se regnatos putabant
Lp̃subisti cum confusione.]

Cassio qđ sordes incredulita
tis sue adhuc hodie
sustinet: in facie iñ gentes abho
minabili opprobrio confusus.

Hugo Oñso qđ in d̃s nō im
plentur p̃missiones
quas iam p̃ x̃p̃m p̃plo x̃p̃iano ex
hibuit. Cōsequēt̃ rogat eth̃ā p̃
illo p̃plo iudaico dicens. **Os** qđ
dñe auertis.] ṽ qđ dñi durabit p̃fi
die cecitas populi huius. erit hoc
vsq; in fi.

Cassio ṽ vsq; i se
nem.] **Cassio** cui ē minū
qñ expectat̃ innumeāta ouersio
iudeoz p̃ter illud qđ ait ap̃ls. qđ
cecitas ex p̃te contigit i israel do
nec plenitudo gentium intraret: a
sic omnis israel saluus fiet. Et
interea. nunqđ] ex ardescet sicut ig
nis ira tua.] ṽ nunqđ consumet in
dignatio tua totū genus iudeoz
ad modum ignis. Absit dñe cũ
p̃cere a misereri sit tibi p̃p̃riū. **Id̃**

Memorare que mea substātia.]

Rico ṽ qđ fragilis ē natura
humana ad casū sc̃d̃;
qđ geneſ. viij. d̃i. Sensus em̃ et cō

gitatio cordis humani p̃ni sūt ad
malum ab adolescentia sua: et id̃
semp̃ indigent sua m̃ia. Et hoc cō
sequenter oñdit in vltimo fine ho
minis dicens. Nunqđ em̃ vane cō
stituiſti omnes filios hoim̃.] qđ d̃i
cat. **Nō**. qđ deus a natura nihil fa
ciunt frustra. qđ tñ videt̃ si euz
ex toto deleres d̃i aliqđ vane fem̃
vel constitutum qñ nō attingit fi
nem intentū: sicut medicina dicit̃
frustra confecta ṽl p̃p̃mata: qñ nō
inducit sanitatē. Nullus at̃ homo
p̃t̃ p̃tingere ad vltimū finem vite
humane que ē felicitas sup̃na ni
si ex dei m̃ia. Et ideo si humano ge
neri sp̃aliter m̃ia nō adesset: vane
videt̃ gen⁹ humanū creatur̃ a
renatū. Scienduz tñ qđ nō frustra
sunt cōstituta q̃ non p̃tingunt ad
hunc finē ṽz sup̃nā felicitatē: ṽt
sunt imp̃ij iuste d̃āpnati. Hoc eti
am̃ cedit ad gloriā dei p̃pter quā;
omnia p̃ncipaliter facta sūt. Vñ
puerb. xvi. d̃i. Omnia em̃ p̃pter se
metipsum opatus est d̃ns. Hoc
etiā cedit ad gloriā electoz qui
ex dei m̃ia attingunt ad vltimum
finem. Et hanc sententiā adducit
ap̃ls satis diffuse ad rō. ix. a. ij.
ad th̃. mot̃. ij. In magna domo
nō solū sunt vasa ad honore s̃ eti
am̃ in cōtumeliā. **Quis** est ho
mo qui ṽmet̃ nō videbit mortē.]
quasi dicat. Nullus. qđ iuxta apo
stolum statutum est omni b̃ ho
minibus semel mori. a eccl̃. ix. Ne
mo est qui semp̃ viuat.] Eruat ani
mā suā de manu.] ṽ de pote
state imperi.] qđ etiā dicit. **Null⁹**

quia pro illo tpe omnes descende-
runt ad infernuz quantūcūq; iu-
sti. et hoc durauit vsq; ad resurre-
ctiōē factam p xp̄m. qui fregit dau-
stra inferni: a cyrographuz dam-
pnationis originalis peccati dele-
uit. Et ideo implorat eius aduētū
dicens **Q**ui sunt mie tue antiq̄
dñe. q̄ ab antiquo fuit facta pro-
missio de xp̄o ipsi abrahe. **genef.**
xxij. Et in semine tuo benedicetur
omnes reges terre Et etiā sicut iu-
rasti dauid. **ij. regū. vij.** In verita-
te tua. v̄ in tripso qui es ipsa veri-
tas Sequit̄ orō p̄ he. p̄ p̄lo catho-
lico qui in p̄mittua eccā sustinuit
m̄lta opprobria patientē p̄p̄ xp̄m
v̄n̄ dicit **M**emor esto opprobriū
seruoz tuoz. v̄ opprobriū illati
seruis tuis. **malta. gentium.** v̄
a multis **Cassio.** Quā illos p̄
gentibus **Cassio.** secūde di-
gnos gentes iudicabant q̄s xp̄i
ane culture studiosos esse cogno-
uerāt Et de huiusmodi opprobrio
xp̄iam̄ in secreto mētis gaudebāt
Vnde sub **Ri.** **q̄d** cōtinū in si-
ditur. **Ri.** nu meo. **ij. dē** in se-
creto cordis pacit̄er sustinū op-
probrium mihi illatū ab infideli-
bus scdm̄ q̄ dicit̄ **actu. v.** **I**bant
apostoli gaudentes a cōsp̄ctu con-
cilij: qm̄ digni habiti sunt. p̄ noīe
it̄esu contumelia; pati. **D**ēinde ex-
ponit opprobriū predictū dicens.
Quod. **ij.** opprobriū. **l.** exprobra-
uerūt. **viz.** xp̄iam̄ inimici tui do-
mine. **l.** ydoloꝝ cultores. hoc aut̄
opprobriū repetit dicens **q̄d** ex p̄
brauerūt cōmutacōem xp̄i tui. **l.**

mortē xp̄i. Obiecerūt enī xp̄iam̄
q̄ mortuus est xp̄s. q̄ crucifixus.
Hanc sententiā exprimit clar̄ trāf-
lacio hebraica q̄ sic habet. **Quib⁹**
ex p̄brauerūt vestigia xp̄i tui. scā
et verba xp̄i. que vestigia fuerunt
a iudeis reprobata ex quo xp̄iam̄
ab ipsis a postea a tyrānis susti-
nuerunt multa opprobria a tormē-
ta. **E**t q̄ talia sustinebant non so-
lum patient̄ s; etiam gaudent̄ vt
dictum est. **I**deo subditur **B**ene-
dictus dñs meternū. **D**e omnib⁹
que faciet nobis in prosperis et
in aduer. **Aug.** Nos grās agi-
fis. **Aug.** mus ei qui nos
gratis saluos fecit. **I**pse impieta-
tes nrās nō attendit. ip̄e nos non
querentes quesuit: inuenit libe-
uit redemit a dñi auct̄a potestate de-
monioꝝ: obiciant p̄fidi opprobri-
um. irideant nos **I**lorū maledi-
ctio tp̄alis: b̄ndictio autē dñi ma-
net meternū. **E**t ad cōfirmandū
hanc benedictionē. addit **S**iat fi-
at. **S**ecuri ergo de p̄missionibus
eius preterita credam⁹. p̄ncipia ag-
noscamus. futura speremus. **A**me-
mus dñm nostrum sicut patrem.
amemus eccām eius sicut matrem:
cuius filij sumus. **N**atalicia s̄cto-
rum cum sobrietate celebrate imi-
tantes eos qui precesserunt. a be-
nedictio domini manet sup̄ vos.
fiat **Collectoꝝ** **E**t q̄ p̄fidēū
fiat **Collectoꝝ** opprobria a
credendo aut moriēdo defecerūt: nō
aduersum extraneos sed contra
vicia nostra litigemus. **E**t respuē-
tes q̄ caduca sunt a vana: q̄ram⁹
D. iij.

58
sine ulla cunctatione celestia. **O**remusque dominum nostrum ihesum christum qui commutatus est de morte ad vitam. de terra ad celum. de iudeis ad gentes. ut nos a malis actibus commutatos in bonis. ac sua pietate dignos effectos. spiritu sancto repletos in regno suo solita misericordie restituat. ubi cum sanctis omnibus in gloria laude etiam semus misericordie eius. **Q**ui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus in secula seculorum. Amen.

Psalmus lxxxix.

Domine refugium meum
Titulus Oratio moysi
pro hominibus
mis dei. **Jeromus**

Quatuor sunt psalmi qui intitulantur ab oratione. viz. xvi. Et post eum sequitur. lxxxv. Et post eum qui est. lxxxix. et c. **Cassiodorus** In primis oratione posita est per quam ira dei suspenditur. remissa peccata. pena refugitur. et premio largitas impetratur. cum domino loquitur. cum iudice fabulat. propter sibi facit quem videre non poterat. et illum pro eum placat quem suis actibus vehementer exaggerat. **H**oc domini quodammodo prestat secretum. prebet suggestionibus locum ad penetrantia iudicis. peccator admittit. et nullus inde respicitur nisi qui in ea tepidus invenitur. **Q**uod malum petit. super quod meretur acquirit: tristis ad eum venit sed letus abscedit. **O**ratione quippe sancta sic devotus salvatur et beatus reddat. cuius crimino-

fos accipiat. **I**nnumera sunt bonitatis huius exempla. Sed et istud sufficiat quod a ipse dominus exempla nobis vitalia tribuens orare dignatus est. unde merito tali ac tanto viro premissa est oratio. qui frequenter indignante dominum contra populum israel mirabili supplicationis placuit exemplum. **Rico** auctor huius psalmi sed et per lo. **Rico** glosam non est ipse moyses sed david qui secundum Augustinum omnes fecit psalmos. **S**ed tamen doctores hebreos et beatus Hieronymus. plures etiam alij fecerunt psalmos inter quos ab ipsis ponitur. **Jeromus** Et quod ipse scripsit moyses. **Jeromus** profert quomodo homo factus sit et iste psalmus de conditione hominis loquitur quod sit homo et quare natus sit. **J**eromus qui in genesi scriptum sit de hominis conditione: ipse a nunc inducitur a spiritu sancto disputare. quid sit.

Rico Primo igitur homo. **Rico** colit beneficia collata humane nature generaliter d.

Domine refugium factus es nobis. **C**irca quod sciendum quod duplex beneficium fuit collatum homini etiam ante lapsum. scilicet beneficium creationis quod ad ymaginem dei creatus est secundum animam. capax ipse per cognitionem et amorem. **S**ecundum beneficium est gubernationis. qui a homo ultra alias creaturas corporales ordinatur ad beatitudinem supernaturalem. ad quam consequendam indiget speciali gubernatione et providentia dei. de qua dicit apostolus ad corinthios. **N**unquam non est cura de vobis. **E**t hoc duplex beneficium re-

colit moyses dicens Domine re-
fugium factus es nobis Id est
humane nature a te de nichilo p-
bude que per tuam spectabilem gu-
bernationem et protectionem di-
rigitur in finem beate vite La gene-
ratione in generationem Quia i-
statu nature condite et nature la-
pse indiget homo predicta directi-
one et protectione ad consecutione
beate vite Consequenter remouet
occasione errandi ex quo enim
dixit Domine refugium factus es
nob. posset aliquis credere q. ali-
qua nouitas esset in deo quod est
falsum et erroneum Ideo hoc re-
mouet ostendens in deo eterna-
tem: que includit immutabilitate
Et hoc est quod dicit.

Cassiodorus **P**rius
fierent Id est celorum potestates
aut formaretur terra et orbis. Id
est ante mundum causaretur La
seculo et in seculum tu es deus Id
est eterniter sine principio: et
sine fine **Augustinus** Opte
sine fine autem
non a seculo tu fuisti. et vsq. in se-
culum tu eris sed presentis signa-
tionis verbum posuit: insinuans
dei substantiam omnino immu-
tabilem ubi non est: fuit et erit. s-
tantum est. Vnde in alio psalmo
dicit. Mutabis eos et mutabunt
tu autem idem ipse es. Ecce que ef-
mitas facta est nobis refugium vt
in ea mansuri ad eandem hac tem-
poris mutabilitate **Nicola**
fugiamus

deinde ponit dei beneficiu; et ga-
naturam humanam post lapsu;
quod est reuocatio de culpa ad gra-
tiam. quod quidem beneficium de-
us non destitit prestare nature la-
pse ea reuocando. aliquando mo-
nitis aliquo flagellis. aliquando be-
neficiis. et aliis modis s. m. ordine
sue sapientie infinite. Di. cit ergo.

Cassio **R**euerentia homi-
nem in humilitate Id
id est ne proicias hominem in mu-
di istius concupiscentiam et ambi-
tionem. Humilitatem quippe hic
terrenam concupiscentia; debem;
intelligere: que apud deum abiecta
et contemptibilis est. Et pro quia
dixisti. et precepisti peccatorib;
conuertimini filij hominum.

Nico per penitentiam refue-
rundo de culpa ad gra-
tiam. Quia autem fecerit hoc deus a
principio patet. quia abam et euam
statim post transgressionem re-
p. hendit: et similiter cayn post odium
fratris dices. Cur concidit facies
tuas gene. iij. Et post eius occisio-
nem dixit. Vbi est atel frater tu-
us. quasi ipsum inducens ad pe-
nitentiam. Et istam reuocatione;
peccatorum semp. continuauit. ali-
quando p. seipsum. aliquo p. angelos.
aliquando per homines sanctos.
vt patet in decursu veteris ac noui
testamenti.

Hugo Deinde reddit causa
quae transitoria non
sunt diligenda sed magis ois seculi
ambicio et concupiscentia e. dedina-
da. vñ dicit. Quia mille anni ante

oculos tuos: tanq̄ dies hesternā
que preterit. **E**cce q̄ brevis ē vi
ta hoīs ad quā breuitatē exprimē
dam non dicit. sicut dies hodierna
que adhuc ē. vel sicut crastina q̄
expectat futuā. s̄ sic dies hesternā
que preterit iaz. **O**mmia em̄ vt di
cit **Aug**. que aliquo fine dandū
tur: modica sunt. et p̄ transactis
habenda **R**eprehendunt̄ ḡ hoīes
quī differūt a peccatis cōverti. spe
rantes longam vitā. cū tñ breuis
sima sit. vñ subditur. **E**t custo
dia i nocte. **V**ita em̄ hoīs breuis
est q̄i custodia. q̄i vna vigilia no
ctis que p̄ trib⁹ horis accipit̄ diuī
ditur at̄ nox in q̄tuor vigilijs in q̄
bus solebāt antiquit⁹ fieri exu
bie a militib⁹ succedentib⁹ vicib⁹
pro custodia exercitus.

Cassi. Pulchre at̄ humanaz
vitā nocturnis opauit
exhibijs. vbi totuz sub obscurita
te a trepidacōe gerit. qñ mēs ho
minuz vicijs carnalib⁹ circūdata
pullat. **C**ui⁹ erūpnā a vilitatē ad
huc ondit cū subūgit. q̄ p̄ nihilo
habentur eorum anni eunt.

Rico quasi dicet. Annū vite
hoīs erūt de numero eo
ruz que p̄ nihilo habent. q̄ tps
hoīs p̄teritū. q̄ntūcūq̄ longum
fuerit q̄i. **H**ugo Quō at̄ vita
nichil ē. **H**ugo hoīs breui
ter trāsit osequentē ondit dicens.

Mane. **V**m puericia sic herba
trāseat. **V**ita humana. **M**ane. **V**m
mūuentute. **F**loreata trāseat. **S**ic
flos q̄ ficcat et. **W** **Aug**. **D**eci
spere. **V** i semo. **Aug**. dat. **I**

83
morte. **L**imburet. **I**m cabauere. **L**a are
scat. **I**m pul. **Col**. **T**ranslacio he
uere.

Col. braica hz hūc
versum sic. **M**ane floruit et abijt:
ad vesp̄um d̄retur a ficcabit̄.

Cassi. **D**ec ideo diligent⁹ ex
plicantur ne q̄s sibi de
vita longissima blādiat̄. attēds
q̄ vita sua non est nisi flos quī ci
to ficcat. **Aug**. **D**anc at̄ pena: de
tur. **Aug**. p̄ dō misse onit
cū subūgit. **V**ia defecimus.

Hugo **V**ia defecimus. **V**ia
m hūc defecū mōli
tatis incidi⁹. **I**n ira
tua. **V**m v̄ndicta tua quā huma
no generi intulisti p̄pter peccatum
dicens genef. ij. **I**n quocūq̄ die
comederitis ex eo morte moriemi
ni. **E**t in furore tuo. **V**m executione
illius sententię. **T**urbati sumus.

Quociens enim mortem nostraz
reogitamus. magno timore tur
bamur. **R**az ipse dōminus preu
dens sibi mortem imminere dixit.
Matth. xxv ij. **T**ristis est anima
mea vsq̄ ad mortem. **D**em̄ de reci
tat multiplicem penam humano
generi propter peccata inflid̄a. **B**

Rico **P**osuiti iniquitates
nostras i oſpectu tuo. **I**
ad puniendum: sicut iudex ponit
coram se reum quem vult punire
[seculum nostrum] id est de cursu
temporum nostrorum. **I**n hebreo
habetur. pro seculuz nostrum. ne
gligencias nostras. **I**m illumina
cione vultus tui. **V**m palam coram
te sicut illud qd̄ est in lumine sedz
illud eccl̄ial. xxij. **O**culi domini
multo lucidiores sup̄ solem: vias

...

hominu; circūspiciant. **Q**uonia
omnes dies nostri defecerunt: a m
ira tua de **Aug** Defecisse di
fecim? **Aug** es dicit. siue

q̄ in eis deficiant hoīes amando q̄
transeunt: siue q̄ ad paucitatē re
dadi sūt. **N**ā hoīes solebant ante
diluuiū viuē nō gentis ānis a am
plius: s̄ rigore v̄m̄dicte d̄m̄ p̄pter
p̄t̄m̄ abbreviati sūt dies eoz. sic
subdicit. **A**nni nostri sicut ara
nea medita **Iero** sic aranea q̄
buntur. **Iero** multu; occu
patura euiserat se ab extēdendū
fila vt capiat muscas a huc illuc
q̄ discurrat et laboat tō die. Labor
quidē grandis ē. s̄ effectus null?
ac inutilis. **Rico** Quia modi
est.

Rico co vento dis
sipatur totum opus telarum.
Iero Sic vita hoīs huc illuc
q̄ discurrat. possessiones
quēct hoīes. diuicias accumulāt.
filios ḡnant diuersisq̄ laborib?
et curis se expendūt: a non intelli
gūt q̄ aranea r̄u tela texunt.

Rico q̄ hęc omnia breui i
firmitate mortis amit
tunt. **V**nde sic intelligit̄ text? **L**an
ni nostri. **V** hoīes in annis n̄is vi
uentes **L**meditabunt̄. **L**inutilia **L**fi
cut aranea. **L**q̄ m̄to labore c̄sumi
tur vt dictū est. **D**einde p̄sequitur
magis ipticulari a def̄minate bre
uitatem vite humane dicēs **L**dies
annoz n̄oz. **L**supple cōplebūtur
Lin ip̄sis. **L**s̄. **L**dieb? vt sint **L**septua
ginta anni. **L**hoīb? ad v̄uendum
se d̄m̄ cōem cursum. **E**t in potē
tatibus. **V** in b̄n̄ cōplexionatis su

erint **L**octoginta anni. **L**in statu cō
uenient̄. **L**Et amplius eoz. **L**a. **L**ty s̄
q̄d̄ vltra octogita annos vixerint.
erit **L**labor a dolor. **L**v̄ in labore a do
lore: q̄ senectus nō est nisi q̄dam
lang.

Aug s̄ q̄ multi ān. **L**lxx.
uoz. **Aug** annos infirmant̄. a
erūpnosam senectutē patiunt̄. et
aliq̄n vltra octogita annos senes
salubri v̄igere p̄bati sunt. **M**eli?
est ergo in hīs numeris aliquid
sp̄uale p̄secutari. **P**er. **L**lxx. quippe
et. **L**lxx. annos septim? nobis a oc
tao? numerus cōmēbat̄. quoz pri
mus insinuat p̄t̄ sabbati observa
cōem vetus testamentū: s̄ d̄s vero
p̄pter d̄m̄ resurrectionē nouum te
stamentum. **I**n vetri testamento
promittebat̄ patribus habūdā
cia bonoz t̄p̄alium: que spectant
ad hoc seculum q̄d̄ septem voluit
diebus. **I**n nouo autē testamē
to promittitur spes renouacōnis
et immortalitatis cōrporum: que
in octaua etate complebitur. **E**t
omnes qui in spe illa cōrporum fe
licitatem expectāt. vita presens ē
ip̄sis labor et dolor pro dilacione
regni. **S**equitur. **Q**uonia sup
uenit mansuetudo: et corripim̄.
Hugo **Q**uasi dicēt. **P**rebeā
nobis infers quom̄
am superuenit mansuetudo a de
mencia tua vt nos mansuetos fa
cias a corripiemur. quia **J**ob. v.
dicitur. **B**eatus homo qui corrip
tur a d̄o. **C**assiodorus.
Et quī dixit corripiemur. p̄misit
mansuetudinē: vt intelligam? omēs

emendaciones domini fidelibus pietatis in cōtōe puenire. **S**equitur

Rico Quis nouit ptātem ire tue. **I**id ē vindicte tue

Let. **I**qs nouit **L**p timore tuo irā tuam dīmu

Aug v excogitare a mēate. **A**ug. discernē mēsuram vindicte tue. vt sciat pspertate maloz hoim numero applicare penaz.

Q difficile inuenit q̄ nouerit discernē vt hoc ad irā tuā intel ligat ptinē q̄ nō nullis quibus plus irasceris p̄cere videaris. vt pspere peccator in via sua. et h̄ p̄ te nō castigat̄ maiora t̄cipiat in noui

uissi **Glosa** v penā eterna; mo q̄ ē ptās ire tue

Gre v. moraliū. Quia ḡ pote

stas dīme ire quō hīs p̄cit ad penā hos q̄ punit ad salute minime cognoscit in cūctis. nec ē vt sine cessacōe timeat̄ et vt a p̄dicatis miseris liberari valeam?

Aug **D**extera tuā v xp̄p̄ tuū; **L**ic notā fac **I** vt discat̄ fideles tui magis in eo a te p̄scere a sperare p̄mia fidei v bona etna q̄ felicitate trena. **P**otest in isto sensu a iā dei dextera intelligi in q̄ iustos suos ab ip̄is segregabit. quā facit notā cum flagellat oēm filiū quē recipit; nec in p̄cās p̄sperari sinit vt emēdatū ad dextera; ponat̄. **L**et. **I** sic facias nos **L**eu ditos corde in sapia. v in xp̄o qui est dei virtus.

Ri **C**onuertere et dei sapia. **Ri** **C**onuertere et dei sapia. **Ri** **C**onuertere et dei sapia.

Hugo **L**vsq̄ quo. **L**ausus

Hugo **L**vsq̄ quo. **L**ausus

Hugo **L**vsq̄ quo. **L**ausus

Hugo **L**vsq̄ quo. **L**ausus

Hugo **L**vsq̄ quo. **L**ausus

lacio rōna haret aliquantulū. q̄i dicat. **M**inges tribulacōem vt portare possim? nō dōmo auferas eā. q̄ vtile ē nobis semp̄ tribulari.

Cassi **V**t sepe cōmōmī salu leamus p̄cōz veniā p̄mere. **L**a de precabilis esto sup̄ seruos tuos.

Iso affectu rogat d̄m vt iusticiam suā aliq̄ lenitate retēpet. q̄tū? exorari p̄ssit a p̄cōrib? quibus iuste noscēbat̄.

Hugo **S**ūt iratus.

Duo stat? fidelīū. s. p̄ns q̄ est viatorum a futurus q̄ est op̄rensoz.

Qntum ad hos duos oñdie se exaudiatum. et p̄mo q̄ntum ad digniorem q̄ ē op̄rensoz.

Et oñdit tria lō que in patria hēbunt. **P**rimū est oim bonoz habūdanciā. vnde dicit **R**epleti sumus.

Repleti sumus. **L** v replebimur. et p̄o it̄ p̄teritū p̄ futuro p̄p̄tica certitudine. q̄ certus ē se eē exaudiatū. **L** mane. **L** v in resurrectione futura. **L** mīa tua. **L** v bonis q̄ tu das eximia. **V**ñ dicit b̄tus bernard? **O** felix negociacō. q̄ das p̄ p̄uis maḡ.

Ppiturus etna rape: et deū ip̄m mercedē hēre. **S**cdm ē leticia quā habebūt de vidēda xp̄i humanitate. vñ dicit **L**exultauī.

Lexultauī. **L** v exultabimus exteri? in corpe. **N**ā exultare dī q̄i extra saltare vel letari. **T**ertium ē leticia quā habebūt s̄i de vidēda xp̄i dimitate. vñ dicit **L**a delecti sumus. **I**id est delectabimur in anima. et hoc **L** in omnibus diebus nostris. **I**id est in eternitate. vbi erunt dies continui et nostri.

Dic enim non sunt nostri: sed sol

Dic enim non sunt nostri: sed sol

Dic enim non sunt nostri: sed sol

Dic enim non sunt nostri: sed sol

Dic enim non sunt nostri: sed sol

licitu dñi a cūtra. vñ dicit dñs i euāgelio. Suffic̄ diei malicia sua. Postea oñdit se exauditū q̄ntum ad p̄ntez statū: q̄ dñs debet ei pa cientiam a leticiam in tribulatio nibus. vñ dicit **L**etati sum⁹ pro diebus quib⁹ nos humiliasti. quasi dicat In gaudio suscepim⁹ tribulationes que nos humilia ueūt. q̄ et si humiliamur in tri bulatione. in spe tñ gaudij futuri letamur. a hoc in Lannis quibus vidimus **Glo** tribulacō mala. nes a angu stias corporis nostri in hoc tpe.

Hugo **R**espice dñe in ser uos tuos. vt p tuaz misericordiam ptegas nos a ma lis. Et in opa tua. que te adiuuā te opantur in nobis. velle a p̄ficere pro bona voluntate. Et dirige p̄t rectam intencōem. filios eoz. Iidē opa que faciūt. Vel filios dic̄ imi tates eoz quos tibi p euangeli u; genuerūt vt p̄ficient in v̄tutib⁹. Et sit splēdor. v̄grā illuminās. Lōm̄ dei nostri sup nos. qua illu minati p̄ficiamus i meli⁹. a opa manuū nostraz dirige sup nos.

Cassio Opa nrā dirigit sup nos. qñ nobis dona uit remiam peccatoꝝ vt cum fueri mus pueri efficiamur eius corre dione vt **Hugo** Et q̄ opera dilsumi. bona debēt fieri in caritate. iō in singulari nu mero subdit. Et op us manuum nostraz dirige. q̄i dicat Ita diri gas a multiplices opa nrā vt om nia in radice caltatis veniāt a sine

vñ. **V**nde dicit Aug⁹ in regula canonicoꝝ. Omnia opa nrā fiant a a dñi finem dirigant. s. ad do minum. **Iero** Rogem⁹ igit̄ do nostri. minimum nostrum saluatoremyt eius splendor luce at in cordibus nostris. vt eiciat omnes cogitacōes tenebras. a omnia mala repellat de nobis vt fugatis tenebris hitet splendor gratie eius in cordibus nostris q̄ t̄nus sic transeam⁹ p ista t̄palia vt nō amittam⁹ et̄na. p̄stare dño nostro ihesu xp̄o Cui est honor i se cula seculorum. Amen.

Psalmus. xc
Qui habitat

in domo dñi. Titulus Laus cāntici 88

Hugo In p̄cedenti p̄ egit p̄p̄ta de miseria p̄ tis vitē ex q̄ quib⁹ surgit miseria tē ptacōis. de q̄ agit in h⁹ p̄. de quo dyabolus sup̄ sit auctoritate tēptā bi dñm dicēs. Mat. iiii. Scriptū ē. q̄ angel⁹ suis mādauit de te: vt cu stobiant te in oib⁹ vñs tuis ac. Et q̄ laudabit q̄ bñ pugnauerit. Iō a laude intitulat. laus nō hūana s̄ cāntici 88. xp̄i. q̄ pri⁹ puguit a vicit. atq; iō laudand⁹ ē. Cui⁹ t̄p tatio et victoria nob in exēplū p̄o mit: et laus v̄mētib⁹ p̄ponitur.

Aug. Ergo q̄ sic imitat vt cole ret om̄s molestias hu ius seculi et spes eius in deo sit vt nec illecebra capiatur nec timore frangat: ipse hunc psalmum p̄t

cantare. **Nicolaus** si sciendum quod in hoc psalmo fit frequenter transitus de capite ad membra et converso propter connexionem unius cum altero. unde primo dicit propheta.

Qui habitat in adiutorio altissimi. **Cassio.**

qui totam spem suam non in propriis viribus ponit. sed in altissimi voluntate constituit. In predicatione dei celi commorabitur. Quia qui in isto seculo ab ipso non discedit. semper in plenitudine mansurus est. **Bernardus.** Tria siquidem eorum reperies hominum genera. qui non commorantur in predicatione dei celi. Unum est non sperantium. qui confidunt in virtute sua. seculari aut spirituali; vel gloriantur in divitiis suis. Hi carent timore domini. ac per hoc facile cedunt ad ociositates nugarum et fabularum. detractores nunc hunc nunc illud indicantes. Aliud est despectum genus quod diffidit se posse operari aliquid penitentiae operum. aut virtuosum; semper circa infirmitatem suam intenti. et summe curam habentes de suo corpore. et omnia que patiuntur curam enumerare patiuntur. Tertium genus est frustra sperantium in deum qui sic de dei misericordia sibi ipsi blandiuntur ut a peccatis suis non recedant. de quibus dicit propheta. **Maledictus** qui peccat in spe. Nullus predictorum moratur in predicatione dei: quia tempore prosperitatis vel temptationis sperant; et in tempore aduersitatis diffidunt.

Hugo consequenter ostendit signum quo quis scietur habitare in adiutorio dei altissimi

simi dicens. **Quia** dicit dominus. Ita verbum quod operis exhibitione suscepit me us es tu. Qui mei curam geris.

Cassio hoc dicit ille qui de animo suo presumpciones noxias abiciens solus sibi credit utile quod dignetur pietas superna prestare. Tu es etiam refugium meum in temptationibus huius seculi. **deus meus.** **Bernardus.** Cur non dicit. deus noster. quia in creatioe. in redemptione ceterisque ceteris beneficiis est deus omnium. sed in temptationibus habent singuli electorum proprium refugium ac singulare defensorem. **Et** addit. **Sperabo** in eum. **Causam** subiungit. **Quia** ipse liberavit me de laqueo venarum.

Iero penitus non inuenimus in scripturis sanctis sanctum aliquem venatorem; piscatores inuenimus. **Hugo** venatores sunt demones qui cornu non sonant ne audiatur; sed sagittant in oculis immaculatum.

Nico liberavit ergo me de laqueo venarum id est a temptatione demonum. **Aug** Multi malevivi christi voluerit bene vivere. et inter ebrios sobrios esse. et inter fornicatores castos esse. et inter spectatores nugarum theatricarum noluerit ire. nisi ad ecclesiam; patitur insultatores ipsos christianos. et patitur verba aspera. et dicit. **Tu** magnus. tu iustus. tu helias. tu es petrus. tu de celo venisti. **In** insultat quicquid se

verberit. **A**udit hinc atq; de verbū
aspeuz. **D**ec audies dicat. **Q**uati a
verba audio seruus p̄d̄or. **D**omi
nus meus au diuit a iudeis dicen
tib; sibi. **D**emonium habes.

Cassio ab hac aspitate gra
uissima liberat dñs
qñ in via ip̄s; gradimur: nec ad
dexteram leuāq; diuertim;. vbi a
dyabolo positos laqueos esse cog
noscit. **Amb.** **A**uaria ē laque
mus. **Amb.** us dyaboli. super
bia luxuria a huiusmodi peccata.

Col. **A** quib; laqueis q̄s quis i
futuro illū a verbo aspero libeābit
cū dicit ip̄s; hoc verbū aspeuz. **I**te
maledicti in ignē eternū. **S**equit̄.

Mico. quō memoria passiōis
xp̄i p̄tegit suos in adū
fis cū dicit. **S**capulis suis. **I**p̄ te
flagellatis. **L**ob vmbrahit ē. **I**tra
p̄secutiōis estus. **L**a sub p̄mis eius
sperabis. **I**tra sub brachijs in cruce
protenhis in modum alarum.

Iero. **E**xaltabit in cruce. exten
det man; a p̄teget nos.
Aspicies man; eius crucifixas a si
serpēs momorderit sanabis. **S**cu
to circūdat te veritas eius.

HUGO v̄ sua morte q̄ dicit
veritas. eo q̄ imple
uit p̄missa de redēp̄tōne humana
Bernardus. **N**ecessaria ē sane īsupa
bilis p̄dictio veritatis nunc aie in
corpe degētī ob p̄iculosos offid; **I**
tra vicia; a post aie exēuti ob mō
struosos incurfus spirituu; mali
gnoz. **Felix** ē quē sic circūdat p̄ te
ctio xp̄i. v̄ exitum ab hac vita cū

stodiat: a intro itū in futurū p̄ atri
am a facie inimici defendat.

Micola. **I**psa etiā mors dñi
ē scuti; tra insult; **I**
tēptationū. **V**ñ in tremis. **iij.** **D**ab
eis dñe scuti. labore cordis tui. **I**tra
subdit. **L**ū timebis at timore. **C**irca
q̄d scienduz q̄ diuersi demones tē
ptant de diuersis vicijs. **A**liqui di
cunt sp̄s luxurie: aliqui sp̄s su
p̄bie: et sic de alijs. **P**er hoc igitur
q̄ dicit. **L**a timore nocturno. **I**ntelli
gunt demones tēptantes de furto
quod cōter fit de nocte. **F**lagitta
volante in die. **I**p̄ quā intelligunt
demones tēptantes de sup̄bia. q̄
querit apparē. **L**a negotiō pambu
lante in tenebris. **I**tra a demonib;
de luxuria tēptantibus. **V**ñ **Job.**
xxiij. **O**culus adulteri obseuiat ca
liginē. **L**a in cursu. et demonio me
ridiano. **I**tra a spiritib; de castrimer
gia seu gula tēptantib; que fit in
prandijs magnis vbi concurrūt
fercula multa et v̄na: et fiunt cōi
ter hora me. **Iero.** dicunt q̄ de
ribiana. **Iero.** multi q̄ sūt
demones tantum meridiam a hoc
vulgo dicit. **C**etrez. ego dico sim
pliciter quonia; demon eo tempo
re potestatem habet in nos quan
do pecca;. **S**ive mane siue nocte.
quacūq; hora peccamus demon
ingreditur in nos. **V**ides ergo q̄d
frivolū est quod vulgo dicit.

Collecto. **B**eatus bernar
dus p̄dictum
versum sic exponit dicens. **S**unt
quatuor tēptationes quibus
v̄ndiq; circūdati necesse habe

mus scilicet domini et gratia diuine
protectionis vndiq; circūdari. **H**oc
enim premonitos vos esse volo ne
minem sup̄ terram absq; tempta
tione victurum vt cui forte tollitur
aliqua altrā securus expectet. be
migna enim est diuine pietatis di
spensacō. quibusdam nos tempta
cōnibus patitur diuicius occupa
ri ne forte piculosiores occurrant
Ab aliquibus vero citius liberat
vt possim⁹ in alijs quas nob̄ vti
liores fore p̄uidet exerceri. **P**rima
temptatio viz timor nocturn⁹ con
tra eos qui a vicijis conuertuntur
confuerūt esse de molestijs co:po
ris quia caro hactenus indomita
non patitur equanimiter castiga
ri et in seruitutē redigi sed adhuc
p̄dite libertatis memora vite pre
terite acius concupiscit adūsus
spiritum **C**ontra hanc temptacō
nez radius veritatis et gracia diuī
na ingerit oculos cordis nunc qui
dem peccata que fecimus nunc ve
ro eterna supplicia que meruimus
nunc quoq; celestia premia ad q̄
tendimus vt r̄colentes penas q̄s
euadimus vniuersa que patimur
delicias reputamus. quoniam nō
sunt cōdigne passionēs huius tē
poris ad futuram gloriam q̄ reue
labitur in nobis **N**unc etia; nob̄
ingerit ea que pro nobis pertulit
christus vt crebro considerantes
quāta sustinuit illa maiestas p̄
inutilibus seruis erutescam⁹ nō
sustinere nunc parua p̄ nobis **E**t
si euasisti temptationem timoris
nocturni time sagittam volantem

in die que leuiter volat a cito ite
rificat. **S**agitta hec est vana gloria
qua nouit conuersi temptantur q̄
bonis opibus insidiatur vt peccat
Quic temptacōm fidel' anima tū
tere delect' dicens. **Q**uid sup̄bis ter
raa eius satq; se sateri peccati cō
a qz hostis antiqu⁹ hunc fidelem
nequit decere a statu reditū dimis
nec tioris pusillanimitate nec lau
dibus humanis **I**dem aggre
ditur tertiā temptationem que
est negocium pambulantium in
tenebris dicens **E**t si viribus ip̄is
decere neqo: forte decipe possum
alicuius proditoris igemio. **Q**uid
putas erit proditor. plane cupidi
tas aut ambiō radix iniquitatis
subtile malum secretum vicijs pe
stis occulta doli artifex mater vpo
crisis liuoris pater viciōrum origo
criminum fomes virtutuz erugo
tinea sanctitatis excecatrix cordū
ex remedijs morbos creans gene
rans ex medicina languorem. **I**p
sa enim ecclesiastice dignitatis of
ficia in turpem questum et tenebū
rum negocia transire facit. nec in
his animarum salus sed diuicia
rum luxus queritur p̄pter hoc ra
dūt coronas p̄pter hoc frequētant
ecclesias missas celebrāt psalmos
decantant pro ep̄atibus archidi
aconatibus et dignitatibus ip̄uē
ter decertatur hodie vt eccā tū red
ditus in sup̄fluitatis et vanitatis
vlu dissipentur. quātos hoc nego
cium pambulans in tenebris tru
di fecit i tenebras exteriores **Q**uid
vero hunc vermen fouet aliud q̄

tributionem peccatorum videbis. **I**n
videri facies illorum et tribuere; quoniam
dicitur eis. **I**te malebidi in ignem
eternum. **O**mnino casu malorum consequen-
ter ostendit quod securi erunt hominum. **E**t loquor
tibi propheta in persona fidelium ad christum;
dicens. **Q**uonia tu es domine spes
mea: altissimum posuisti refugium
tuum. **Aug⁹** **U**ideo surrexisti a
iherosolymis. **A**d celum ascendisti
ut quo precessisti illuc me secutu-
rum spes. **Hugo** **N**on accedat
tibi. **H**ugo ad te malum. **S**pe-
ne qui peccatum non habuisti
let flagellum. **S**ic mortis non ap-
propinquabit tabernaculo tuo. **I**n
corpore tuo in quo divinitas tua ha-
bitat. quia christus resurgens ex mor-
tuis iam non moritur: mors illius
tra non dominabitur. **Bernard⁹**. **A**d
hoc enim refugium dominum christum in om-
ni tribulatione. in omni temptatione
et necessitate fratres recurrere de-
bemus. ubi patet foramina apta
et viscera misericordie dei nostri. ubi non ac-
cedit temptator. persecutor non ascen-
dit: nec pessimus accusator: frater
sathanas attingit. **F**elix plane spes
nostra et refugium secum. ubi nec
culpa nec pena nec flagellum aliquod
appropinquare possit in animabus
et corporibus et ad gloriosam resurre-
ctionem illic transferendis. **N**ec mi-
rum. si flagellum non appropin-
quet tibi. **Q**uia angelis suis manda-
vit de te. ut custodiant te in omni-
bus viis. **Cass.** **I**n ista versu-
tuus. **S**equenti verba
sunt que dyabolus domino christo de
eius divinitate dubitans cum eu

temptare presumpisset obiecit. sic
scriptum est. **Mat. iiii.** quod angelis
suis manda- **Collect.** **S**us bea-
uit de te. **Collect.** **S**us bea-
ronimus et beda dicunt super eundem
locum euangelii quod dyabolus male
interpretatur scripturas. **N**am hec
prophetia non est de christo. quia non in-
diget custodia angelorum sed est de
quolibet viro sancto: qui custodie
angelorum deputatur secundum illud ad
hebreos. **O**mnis sunt ad ministra-
tionem spiritus in ministerium missi:
propter eos qui hereditatem capiunt
salutis. **Q**uid mandavit dominus. ut cu-
stodiant. **viz** vicium iustum. in om-
nibus viis tuis. **Bernardus.** **I**n quibus
viis tuis. **I**n illis quibus dedimas
a malo. quibus fugis aventura ira
Multa sunt vie. **E**st via hominum.
demonum et angelorum. **V**ia hominum
est necessitas et cupiditas. **E**t longe
melius est in necessitate gradi quam
in cupiditate. de his est dictum. **C**on-
tricio et infelicitas in viis eorum. **I**n
necessitate contricio: et infelicitas
in cupiditate. **N**ecessitas quidem ex
infirmitate carnis: cupiditas ex in-
vidia et oblivione cordis procedit.
Propterea frenis inhiat: et cele-
stia non meditatur. **V**ia demonum
est presumptio et obstinatio ad
quam iter quatuor gradibus. **P**rimus
est dissimulatio proprie infirmitatis.
cum se estimat homo aliquid esse.
cum nichil sit. **S**ecundus est igno-
rantia sui vii: quando non vult sci-
re peccata sua. **T**ercius est excusa-
tio peccatorum. **Q**uartus est con-
fusus penitendi vultu nasci obstinatio

Qui sic in omnibus vijs suis abha-
ret dyalolo: manifeste factus est vnus
spiritus cum ipso. **V**ie angelorum
sunt quando ascendunt per contem-
plationem ad deum: et descendunt
per passionem ad proximum. vt cu-
stodiant te ne tepteris super id quod
ferre potes. **I**n manibus porta-
bunt te. **I**de suo ministerio diriget
te in peregrinatione huius vite. **N**e
forte offendas ad lapidem pedem tuum.
Ego intelligo illum lapidem offensi-
onis domini christi. **I**n hunc lapidem
offendit qui murmurat: et blasphemat
aduersus deum in aduersita-
tibus et molestiis huius seculi vel
vite. Porro pes tuus est affectio ani-
me: quam in manibus portant ange-
li ne desiderio puerio christus aliqua-
do offendatur. **Sequitur**

Iero. Quod dyabolus de se di-
ctum tacuit: viz. **S**uper
aspidem et basiliscum ambulabis:
et conculcabis leonem et draconem.

Cassio. Omnia ista nomina con-
gruunt dyabolo aptan-
tur. **A**spis est: dum occulte temp-
tat: basiliscus. dum palam venena
disseiat. **L**eo. dum persequitur inoce-
tes. **D**raco. dum negligentes ipia-
voracitate deglutit. **S**ed has omnes
dyaboli malicias christus in suo
aduentu prostravit. **C**onsequen-
ter deus pater beatum virum qui
habitat in adiutorio altissimi libe-
raturus se a malis seculi istius con-
promittit dicens. **Q**uonia in me
sperabit liberato eum. **B**ernardus
Hoc totum hominis meritum est.
si totam spem suam ponit in eo qui

totum hominem saluum facit.

Cassio. **P**rotegatur enim. **P**rote-
gatur a me ab
omnibus insidijs dyaboli red da-
tur alienus. **Q**ui cognouit nomen
meum. **B**ernardus. **N**on nouit no-
men eius qui illud assumit in va-
num. qui dicit. **D**omine domine. et non fa-
cit que dicit ipse. **I**pse non nouit
nomen eius: qui eum nec honorat.
vt patrem. nec timet. vt dominum. **N**on
nouit nomen eius: qui ad vanita-
tes et insanias falsas seculi uer-
titur. **E**t quod fructus noticie nominis
eius est clamor orationis. **I**deo subiun-
git. **C**lamauit ad me. **C**um deuo-
tione cordis oratio. **V**el quod fructus
clamoris est exaudicio saluatoris:
quia sanctis clamoribus adest exau-
ditio saluatoris. **I**decirco addit. **L**et
ego exaudiam eum. **M**erito si exau-
ditur qui clamare dissimulat: aut
omnino non postulas aut tepide po-
stulas et remisse. **I**n auribus dei desi-
derium rehemens: est clamor magnus.
Sic et tepida deuotio: est in auribus
eius vox submissa. **I**n quo exaudi-
es domine. vel in quibus. **C**um ipso su-
m in tribulatione. **I**n in puniti vita vt
eum confortet. **A**it enim dominus fidelibus
suis. **I**n mundo pressuram habebi-
tis. **E**t ait apostolus. **O**mnes qui pie
volunt vivere in christo: persecutionem
patientur. ab hijs ait. **E**xipiam eum. **N**on
tamen quod diu uiuit in hoc mundo
quod liberatio plena et perfecta ante dies
sepulture esse non poterit. **E**xipiam
ergo eum in morte carnis quia nihil
ultra quo dicitur corpus vel anime faci-
at mundus habebit: et ipso erepto

postea in resurrectione generali glorificabo eum. In quo surget in gloria
Cassi. Et in illa beatitudine colocabitur: ubi iam locum tribulatio non habet. In illa autem erit eternitas vite et apta deivisio. Unde subiungit. Longitudine dierum implebo eum. Hoc est eternum vivet. Et subdit totius premissi finem. Let oñdam illi salutare meum. In ihm christum: ut eternum iam videat in quem. **Collect.** Quod diu moreremur: non desinit hostis antiqui nobis laqueos peccati pretere. tam per cogitationes cordis et desideria carnis. quam per homines tam proximos quam alienos. Nemo ergo fallat se: neque de sui cordis puritate seu bonis opibus confidat. ut putet se nullis temptationibus subiacere periculis. cum prudens ille temptator actionibus insidiis pulset quos plus viderit a peccatis abstinere. Tentatus est dominus ihesus. ut nos doceret dyaboli temptationes superare: et temptatori resistere. Non enim tristes esse debemus si temptati: sed si superati fuerimus. Vide quod dicat apostolus iacobus. Omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationibus varias incideritis. scientes quod tribulatio paciam operatur. pacia autem opus perfectum habet. Et quod astaturi erimus ante illud terribile tribunal iudicis: a cuius latere mille cadent decem milia a dextris eius. deleamus de mente nostra cogitationes vanitatis. quas dyabolus nobis inscribit. ut labor noster in

fit inanis coram deo. Meditemur continentiam. sobrietatem. humilitatem atque iusticiam. et eadem mentibus nostris inscribamur. ne cum cadentibus a dextris dei operemur. Nequaquam ergo iaceamus otiosi. ne laqueo venantium capiamur. propterea enim deus tribulationes nobis irruere permittit. ut ad ipsum vigilantius confugiamus et nos efficiat puriores. Ut igitur hic probationes et in futuro clariores esse mereamur. fuscipiamus e quo animo quicquid illi fieri erit gratum. gratias agentes. qui nos dignatur a laqueis inimici et a verbo aspero liberare: ihesu christo. qui est benedictus in seculum. Amen.

Psalmus xxi.

Bonum est in die sabbati.

In precedenti psalmo egit propheta de victoria temptationum. Sed quia victoria temptationum sequitur requies mentis. Ideo in hoc psalmo et in hoc titulo agitur de requie vel quiete mentis que per sabbatum significatur. In illo sabbato dominus requieuit ab omni ope quod patratat in quo iudei etiam cessabant ab omni opere servili per quod etiam interpretatur sabbatum eternitatis in quo ab omni pena et miseria eternaliter quiescet. Est ergo sensus tituli. Quod iste per quem notatur spiritualis operatio est canticum per quem notatur exultatio mentis. **Cassi.**

Ipsē em̄ cantat in p̄ qui omne; vitam suam in gratiarum actōne constituit: et hoc in die sabbati.

Hugo in die festo a in q̄ ete mentis p̄ eterna requie obtinēda. Intentio huius psalmi est monere vt hic libenter laboremus pro eternis beneficijs agentes sabbatum mentis

Glo Et quia p̄pter seculū futurū xp̄iani sum⁹. Ideo quocunq; mō habeāt se p̄tūa bona grati sumus. dñm tam in p̄speris q̄ in aduersis laudantes a cū propheta dicentes.

Oronum est cōfiteri dño. **Cassio.**

Comitemur at̄ sicut sepe didic⁹ ē duob⁹ modis viz qñ p̄tā nrā dāpnantes. miam dñi iugit̄ postulam⁹. Cōfitemur etiam cū bñficia que ab ipso suscepim⁹. eius semper munerib⁹ applicam⁹. nec merito rum nostrorū esse dicim⁹: qd̄ ip̄si misericordie.

Hugo Et leti prestatur a; bonū est. et honestū ueniens a vtile est

Cassio. p̄ p̄ns opib⁹ agere. **Cassio.** mādata dei p̄ agere. **Cassio.** in omni tuo. et ad honorez nois tui o. **Cassio.** altissime. vt sic psalterium a superioribus sonat: ita opatio nrā ad aures dimitatis ascēdat

Nicola. Ministri etiā ecclē iuxta lrām dñt laudare dñm in orōne: a psallē supplicii voce ad honore a gloriā nois ei⁹. ad quā ordinator talis laus. a nō ad lucrum tp̄ale p̄ncipaliter. licet ip̄si ministri sedario possint inteu

tere viduū suū a veltitū scdm̄ tē tē tē statū. **Cassio.** Annūcianduz māne. et tpe p̄speritatis. **Cassio.** miam tuā. q̄ quicquid p̄sperū habem⁹ puenit ex dei mīa. **Cassio.** a veritate tuā. et in sticiā. p̄ noctē. et tpe tribulacōis q̄ quicquid asp̄er nobis contingit ex veritate iusticie diuine p̄cedit.

Cassio. Ita fit q̄ in vtroq; tpe iustissime delectam⁹ laudes dom̄no **Hugo** confiteri. **Cassio.** In decacoro do psalterio. et in explecōne decem p̄ceptorū dei. Decalog⁹ enim habet decem cor.

Cal. Quas si bonoz das. **Cal.** actuū qualitate tangam⁹. salutare melos efficiūt: et ad celoz regna p̄ducunt.

Hugo Nec obseruācia mā datorum dei debet cē **Cassio.** in cythara. et in bono ope.

Cassio. Ille em̄ cantat cum cythara q̄ sonum reddat ab inferiori: q̄ opa bonaviz elemosinam aut p̄miam p̄ficit sine asp̄itate tristicie. q̄ iuxta aplm̄. Dilatorem datorē diligit d̄. Ratio autē motiua p̄dicte laudacōis subiūgitur. a; dicit **Cassio.** Quia delectasti me domine i fac

Hugo Notā turā tuā. **Hugo** Nam q̄ duplex ē leticia i creatura dei. vna est q̄ homo letatur in creaturā dei. ifigēdo a ponēdo i ea spē. a illa leticia pessima ē a mortifera. Alia est qua hō delectat̄ i creatura put est opus dei a via quodamō ducens ad deū. a ista bona ē. de q̄ h̄ loq̄tur

Jero xp̄ianus em̄ q̄ d̄ ai q̄ vident i creaturis dei. semp

edificatur. Deles enim cogitare a di-
cere. Si sola luna. celus a stelle ser-
uiunt deo: quare ego non seruias.
Respice apem: a respice a formicā.
A pes a formice cogitant hiemē eē
uenturā: a xpianus non cogitat
iudiciū esse futurum. Ille cogitant
fame piditare posse si non labora-
uerint in estate vn deuiāt in hie-
me: et nos nō cogitam⁹. q̄ si non
fecerim⁹ bona opa torquebimur
in iehenna. Hoc totū quare dixi.
n̄ q̄ intelligo factorē: a bñdico deū

Hugo nec solum delectasti
me in leticia mētis:
sed a corporis. vñ addit. a in opi-
bus manū tuarum exultabo.].

Iero Video arborez a cōsidero
quō cortice arbor q̄i tumi-
ta restiat. a q̄i germē vireat: et de-
inde video q̄ q̄i flos cadens vertat
in pomū: a crescat in meum cibū.
Video quō deus in omnib⁹ mibi
laborat. vt nichil in desit p̄pterea
Exultabo in te domine.].

Nico Sicq̄ p̄ gradus creatu-
rarum. anim⁹ hoīs ele-
uatū ad deum cognoscendum et
amandū: v̄cūptū q̄ homines rō-
nes creaturaz nō pnt p̄fecte atten-
gere scdm q̄ dicitur ecclē. Cū de-
res difficiles: nec ē q̄ possit eas ex-
plicare sermone. Ideo ammiratīe s̄b-
dit. Q̄ magnificata sūt opa tua
domi.].

Iero In hoc loco marci-
ne.]. **Iero** on a maniche⁹ eū
pune dicentes. Si omnia de⁹ fecit
a in vtilitate hoīm fecit: quōd neces-
se fuit cimicē a vermē: quī nascit i
carne facere a culicez. Ego tibi bre-

uiter m̄deo. Vt oñderetur o homo
fragilitas tua hec facta sunt. Quā-
do cogitācō em tuā ponis in celuz:
subito moderis a cimice: et cōtre-
miscis. Parua q̄dem corpa: s̄ ma-
gna rō: singula habent vtilitates
suas. Ego sic miroz dñm in elephā-
te quō in formica: sic illum p̄ dico
in camelo quō et in culice. Gallice
chincelles. theutonice muesie. Vi-
de culicē q̄i punctū cuius dā corpu-
sauli. et tñ in corpusculi ip̄o p̄cto
omnia mēbra esse diuisa. Habet
sex pedes. habet duos oculos. hz
os et habet ventrem. habet tuba-
lem vocem. habet a alas. Si cōfide-
raueris mēbra. corpus non inue-
nis: et magnificatur deus q̄i sine
corpore membra sunt omnia.

Nico Itē nullus v̄m̄q̄ p̄ ratio-
nē inuestigare potuit in-
pticulari qualitatē magnetis q̄
ferrum attrahit. Et idē dicitur q̄
hoc habet a tota specie: quia p̄ri-
etas illa sequitur magnetis speci-
em: sed que sit illa ignoratur.

Collect. Et si domini magni-
ficentia sit magna
circa has creaturas: mltō maior
a inscrutabilior circa humane cre-
ature dispositionem. vnde subdit
Lūm̄is profunde facte sunt cogita-
tiones. **Aug⁹** Reuera fratres
tue.]. **Aug⁹** mei nulluz ma-
re tam profunduz est q̄ est ista co-
gitācō dei. vt mali floreat a boni
laborent. Nichil tam profundum
est q̄ est ista cogitatio filij dei la-
borant quia flagellantur vt filij:
mali exultant q̄a dampnātur vt

alieni. De⁹ iudicio suo se ruat omnia. O profundum diuiciaz sapie et scientie dei. **U**t insipiens n̄ cognoscat.

Nico dicitur hie i hie. **Nico** sibi sapiens. ille. qui nō sapit beneficiū sue creaciōis. Et iste merito tanq̄ in ḡtuis repellit a beneficio d̄i uine illustratiōis vnde subditur. **U**t stult⁹ nō intelliget.

Hugo vnde r ad lxx. **Hugo** elozim. ij. Animalis homo non p̄cipit ea q̄ sp̄s dei sunt. **S**tilicia em̄ est illi a non p̄t̄ se intelligere deinde dicit malos pituros vt alij timeant.

Unde subditur. **U**z exorti fuerint peccatores. **U** ai ariserit eis munda prosperitas et ceperint florere. **S**icut fenuz. **Q** d̄ cito arefcit a sicca tur. **U**t appa

Nico Modico tē ruerint. **Nico** p̄e. florentes t̄p̄ ali prosperitate. **L** om̄s q̄ opan tur iniquitatem. **Q** uos aliqui per mittit prosperari t̄p̄ aliter p̄e aliq̄ d̄ bonū ipsozū modici quod nō merentur eternam mercedem: s̄ tantū t̄p̄alem. **I**deo subditur. **U**t intereant in seculum seculi. **U** eterna liter peant p̄pter suas iniquitates.

Casti Non em̄ intereunt vt es se desinat: sed eternalit̄ peccant qui nunq̄ suis afflictioni bus eru

Nicola Quod p̄e untur. **Nicola** dit ex alto dei cōsilio. **I**deo subditur. **T**u autē; altissimus in eternum domine.

Aug⁹ Expectans de sup̄ ex el mitate tua q̄ trāseat t̄p̄s iniquoz. quoz. **Ni** Tu at t̄p̄s breue ē.

mus a potēns es ad eos punien dum. **V**ñ subdit. **Q**ñ ecce inimici tui d̄ne. qm̄ ecce inimici tui.

Cast viz demonū cultores vel quicūq̄ p̄ceptis tuis n̄ obediant. **U** peribunt. **C**ondepnati in eternum.

Aug⁹ Sicut con iunx adul tera efficit inimica viro suo: sic ani ma adultera amore tēz seculariū non potest n̄ inimica esse deo. **I**lla timet vicum: sed non amat. **I**ta ti met penaz: sed nō delectatur iusti cia. **E**rgo inimici dei om̄es amato res mūdi. de quib⁹ adhuc subdit.

hugo **U**t disp̄gent. **U** sepa bunt a societate scōz. **L** omnes qui operantur iniquita tem. **U** p̄pter hoc non appetenda ē prosperitas malozū: que tam care em̄t. vt a d̄ni cōsorcio suos ama tores faciat alienos. **C**ōsequēter ponit retributio honozū. q̄ d̄no de uotissima intencōe placuerūt. **V**ñ dicit p̄ls fidelis. **E**t exaltabit sicut unicornis cornu meū. **I**n h^o loco unicornis siḡt vnitatem: et cor nu digni.

Cast Peccatoribus tatem. **Cast** em̄ in tartaruz humiliatis. **U** exaltabit. **U** sublimior p̄pareabit cornu gloria scōz: qui hic in vnitatem eccē deo placuerūt.

hugo **U**t senedus mea. **U** nouissima mea. **I**n mi serico: diavleri. **U** in vbertate cele stis patrie quā ex mia d̄abit mibi d̄ns. **U** t̄ desperit. **U** despiciet. **L** ocu lus meus. **I**am videns x̄pm̄ in oc currentem. **L** inimicos meos. **D**emo nes. **U** t̄ insurgētib⁹ in me malignā

tibus. **vi**z demombus vt me fre
at. **Laudiet auris mea.** **III^s Mar.**
xxx. Intra in gaudiū domini tui.

Cassi. Sicut peccatores supra
cōpati sunt feno: qd de
lectabili viriditate oritur: s; celerri
mo sine sicatur. Sic iustus cōpat
dignissime palme dicens. **Cust?**
vt palma florebit. **Palma** ē aspe
ra inferius in stipite: a dulces fru
ctus habet in sūmitate. Sic iustoz
cōuersatio in hoc mūdo ē duris la
boribus plena: s; in supnis pbat
pulcher. **Gloria** vbi florebit glo
rima. **Gloria** immōritatis
deinde sequit̄ alia cōpatio q̄ pal
ma est excellentior: cū subdit. **a** si
cut cedrus libani multiplicabit̄.
Cedrus est arbor impucribilis a
altior alijs arborib;. maxime in li
bano qui interpretat̄ cādidatio:
ita a iustus erit impucribilis sto
la immōritatis: et candidus.

Hugo Qui multiplicabit̄ s;
in grā: et in futuro i
glor. **Hugo** Et qz nō solū vnus
sed multi sunt qui
florebūt. Ideo plaliter subdit pre
missam sapiens cōpatio nē dicit̄.

Cassi. **P**lantati. **h**ite et rabi
domini. **v**m eccā in qua dū plan
tatio dicit̄ predestina cō sigtur. qz
nisi q̄s in ea plantatus fuerit: cre
mentum nō habebit felicissimū.
Li atrijs dñi dei nri florebit. **A**tri
um em̄ dicitur initium mātionis:
dom̄ est inior. In atrijs ergo flo
rebunt. **v**m ipso initio resurrectio
nis dñam audiet. **V**enite benedicti

patris nsci: p̄cipite regnum.

Glo Et q̄ quis quereret. **Nō**
ne iaz florebit subdit. **Nō**
huc multiplicabunt. **I**de bono in
melius p̄ficiēdo. **I**n senectate vberi.

Cassio. Senectus humana
morbis grauissimis
sauciata tendit ad finez. **E**cōtra se
nectus ecce ducit ad vitam perpe
tuum. ad b̄titudinem mirabilem.
ad pulchritudine singularem. vt
lucēt sicut angeli dei q̄ meruerunt
in illa cōgregacōne numerari. **I**n
fine siquidē seculi. scōz numerus
tanq̄ in senectate vberi crescit. a p̄se
cutiombus crebris agitur vt cito
predestinacōz numerus impleat̄.
Abdit qz. **a** tene patietes erūt.

qz pacia cōsumat. **Vn**
Rico. de **Jacobi.** **P**acia op̄
p̄fectum habet. **Vt** annūcient. **I**n
tranquillitate mentis id qd se q̄t̄.

Hugo. **Q**m rectus dñs de
us nri. **v** iust? remu
nerando eos q̄ pro ipso patiūtur.
Let non est iniquitas in eo. **Vt** cō
sentiat iniquitati maloz eaz. non
punit.

Aug. **Q**uō nō ē iniqui
tas in eo. qm̄ ille
tanta mala facit. sanus ē. filios hz
a plenā domū. habūdāt i gloria.
exaltatus honoribus. de inimicis
vmbicat a omnia mala cōmittit.
Alius innocens sui negocij. nō ra
piens aliena. nō cōtra quē q̄ faci
ens. laborat in vinculis. in mop̄ia
estuat a suspirat. **I**sto trāquill?
obserua sabbatū cordis: de quo ti
tulus hui? ps̄ locutus ē. **N**oli sedu
ci felicitate iniquoz: noli attrēde

re florē sem. Noli atterere ab tps
 beatorū: et in eternū miseros. Nec
 ista beatitudo que mō foris videt.
 vera est. nec in corde bñi sūt qz cor
 quentur mala ofcīa. Tu at patiens
 esto: sperās de pmissis dñi dei tui.
 Deus est eternus q̄ mō patit ma
 lis: expectans illos ad penam: fla
 gellat bonos. erudiens illos ad re
 gnū celoz. Noli turbari si te mō
 flagellat. p̄terea. qz nō tibi s̄uat
 ignem eternum. Et illuz p̄terea bi
 mittit. p̄sperat mō a letari. qz audi
 turus ē. **Ite** maledicti in igne eter
 num: qui patus est dyabolo a an
 gelis. **Collect** Oremus dñm
 eius. **Collect** vt hui⁹ dōctri
 ne monita eius auxilio vertamus
 in opa: quatin⁹ qui h̄ plantati su
 mus in domo dñi: in futuro florere
 mereamur in atrijs xp̄i. q̄ ē bene
 dictus in secula seculoz. Amen.

Psalm⁹ xcij.

Domin⁹ re
 Titulus Laus canti
 ci ip̄si dauid i die an
 te sabbatū quando
 fundata **Cal.** Cuius sensus ta
 est terra. **Cal.** his est. **Ite** p̄s ē
 laus cantici p̄tinentis ad diuinita
 tem: que debetur d̄o christo qui
 vere dicitur dauid a manu fortis
 ac desiderabilis qm̄ solus potest
 prestare que vult. a a suis cultori
 bus vnica affectuone desideratur.

HUGO Et hec laus facta est
 in die ante sabbatū
 a in feria sexta pasceus. i qua pa
 ciendo a moriendo redemit genus
 humanum. qm̄ fundata est fra
 ecclesia que de sanguine corrente
 de latere christi fundata ē. **Intētio**
 psalmiste est hortari nos vt laude
 mus deum q̄ dat nobis victoriam
 temptationū: et sabbatū p̄doris.

Domin⁹ **HUGO** Ihesus xp̄s verus de
 us a verus homo. **Legnauit**
 se regnare innotuit p̄ miraculo
 rū exhibicōez a p̄ suā resurrecōez
nico In qua accepit p̄tāte: su
 p̄ oēm creaturā p̄pter qd̄
 dicit. **Mat. vltimo.** Data est mihi
 omnis p̄tās in celo a in terra.

HUGO Et nota qz non dicit
 regnabit sedm̄ expe
 ctationem iudeoz in aurea iheru
 salem: sed regnauit dicit. qz ipse
 iam est a ante fuit rex reguz. a do
 minus dominantium. sicut ap̄c̄
 r̄y. dicitur. **Sequitur.**

nico **L**exorem indutus est. **I**n
 dumentum diuinitatis ē
 humanitas christi sedm̄ qz dicit
 apostolus ad philipp. iij. **Ad** simi
 litudinem hoim̄ factus: a habitu
 inuentus est vt homo. **Et** hoc idu
 mentum ante passionē fuit passi
 bile. mortale a deturpatum in pas
 sione sedm̄ qz dicitur p̄sa. liij. **Nō**
 est illi sp̄s neqz decor: sed in resur
 rectione fuit gloriosum a sic decora
 tum. **I**ndutus est dñs fortitudinē.
 qz istud indumentū factū ē imōle

et impassibile et p̄cipit se. q̄ tan
q̄ fortis p̄cedens ad bellum. in
inferno tentos potens eduxit. a
ad celestia deduxit scdm q̄ d̄i sup̄
ps̄. lxxvii. Ascendens x̄ps in altum
captiuam duxit captiuitate. **Te**
nim firmavit orbem terre aē.]

Gal reciam in fide. qm̄ in euā
gelio dixit. Tu es petrus
et sup̄ hanc petra. v. sup̄ fidem x̄pi
qui est petra edificabo eccāz meā.
et porte inferi nō preualebūt adū
sus eā. Vera salus. mirabile pre
comiū. vt terra illa q̄ figt̄ eccāz to
to orbe diffusam. nō comoneat vl
laten⁹ q̄uis ipsa frequenti ocussi
one reperit. **P**arata ē sedes tua. q̄
sedes ad dexteram patris. [ex tūc.]
viz a resurrectione. **V**l p̄ta figt̄
predestinationem p̄ quam patre
sedes. **Lex** tunc. v. ab ete

x̄pi. **Nico**. no q̄ a creatōne ce
li empirei p̄ta est sedes hominis
x̄pi ibidē sup̄ angelos. [a seculo tu
es.] q̄ dicit ad hebreos. viii. **I**hs
x̄ps. lxxi. et hodie: ipse a in secula
deinde describit x̄pi regnū impug
natio q̄ fuit p̄mo impugnatū p̄
p̄ncipes sacerdotū. volentes ipu
gnare x̄pi resurrectione. a ascen
sionē. et regnū eius predicatōez. vt
habet̄ actuū. iiii. **P**ostea p̄ impa
tores rōnos a alios tyrānos qui
vbiq̄ terrarū voluerūt extirpare
populū x̄pianum vt sic de x̄pi reg
no nō eēt memoria in terra. **E**t hoc
est q̄d cōsequē dicitur. **E**leua
uerūt flumina dñe. v. potētes hu
ius mūdi q̄ p̄ flumina designant̄
vt magis patebit infra. **E**leuaue

erunt flumina vocē suā. q̄d fuit im
pletūz qm̄ impatores romani a ty
rami vocē publica precipiebant
x̄pianos vbiq̄ exterrina. eleua
uerūt flumina fluctus suos. v. ple
cutores suos atroces cōtra x̄pia
nos. **P**er talem p̄bolam loquit̄
ysa. viii. **A**dducet dñs sup̄ eos aq̄s
fluminis fortes. v. mltos reges as
siriōrum. **D**einde describitur cristi
regnū confirmatio que facta est p̄
hoc q̄ inter persecutiones acutissi
mas tyrannorum maxime creuit
numerus christianorū. vt patet
ex gestis ap̄loy a martirum. **V**n
de dicit. **M**irabiles elatōnes ma
ris. v. p̄secutōnes potestatis secu
laris cōtra fidem catholicam mirā
biliter exar.

Grego raliū. **ir. mo**
serunt. **q̄** cum gentilitas aspiceret morez
suum destrui noue cōuersationis
predicatōe. cum mundi hūi diui
tes viderunt facta paupm christi
anoz cōtraite elationē a dñatōni
sue. atq̄ seculi sapiētēs atēderent
sibi impitoy verba aduersari. in
p̄secutōnis p̄tinus tempestate tu
muerunt. et ad p̄secutōnis p̄cellas
se extulerunt. **S**ed has elationes
dñs mirabilē miraculoz op̄atio
ne tēperauit. **V**n subdit. **M**irabil
in altis dñs. q̄ virtute ex alto san
ctam ecciam crescere fecit in p̄secu
tionibus. **N**ā ministros suos viz
ap̄stolos a alios discipulos pl̄
ostendit posse per miracula q̄ po
testates terrene tumuerūt p̄ iraz.

Nicolaus. **P**ropter q̄
miracula

Testimonia tua] i. verba euan-
gelice predicacōis] credibilia scā
sunt nimis] i. valde firmata sunt
scdm qd dicit. **Marcivlamo.** Illi
autē pfecti predicauerūt vbiq; do-
mino coopante a sermonē cōfir-
mante. sequentibus signis.

Collect. Postq̄ docuit eccāz
in psecutionib; au-
gmentataz: oñdit quo ornamento
decoranda est **Hugo** Ldo
dicens.

Hugo mu-
tiam dñe docet sanctitudo] vt ei;
omnes fideles sint sancti. habētes
castitatē in corpore: et caritatē in spū

Rico] In longitudine dicitur]
q̄ domus dei q̄ est eccā
militans pmanebit in sanctitate
fidei vsq; ad finez mūdi. Et in eccā
triumphāte nō recipit aliq; nisi
sanctum: scdm q̄ dicitur apoc. xxi.
Non intrabit in ea aliq; inquina-
tum: et durabit in eternum.

Cassi. Audiāt in sapientes hūc
psalmū xp̄i regnuz p̄-
nunciantē. p̄ quez nobis diuersa
grārum munera collata sunt. per
quē mors occubuit. vita surrexit.
dyabolus victus est. a homo nosci-
tur esse literatus. Exultant angeli
gloriantē li. et p̄phās. adhuc
hō reddiē ingratus cui singulariē
subuenisse monstrat. Nos igitur
bñficia dñi saluatoris n̄i deuota
cōsideracōe meditantēs humilitē
ipsius clementiaz dep̄cemur. qua-
tin; nos mūdo corde ac corpore in s̄a-
ctā ecclesia sua custodiē dignetur
ne pollnatur in nob; baptisimī gē-
tia in quo renati sumus ad vitam

Per te ihesu xp̄e saluator mūdi q̄
es bñdictus in secula seculor; A.

Psalm⁹ xxiij.

Deus vlcio
Titulus psalmi da-
uid quarta
sabbati. **Hu.**

Supra egit p̄pheta de regno cristi.
S; q̄ cōtra ip̄m mlti murmurāt
dicentes. q̄ nō bñ regit munduz
eo q̄ permittit malos p̄sperari a
florē in mūdo bonos at̄ tribulari.

nico tanq̄ nō curet de illis q̄ fi-
unt in seculo. In quoz p̄-
sona dī. Job. xxiij. Circa cardines
celi pambulat: ne q̄ nrā cōsiderat
Ex quo errore sequit q̄ hoīes sine
freno currūt ad vicia nō expectan-
tes aliq; penas vel p̄mia p̄ bonis
vel malis a dīb; suis. Ideo in hoc
ps̄ hunc errorem destruens.

Aug⁹ docet paci etiā habēdā
in laborib; cōtra iniquū
felici **hugo** Cui; tituli sc̄sus
tates talis ē. Ps̄ iste ē
d̄d; p̄phete. habitus p̄ hīs q̄ signē
p̄ ea q̄ facta sunt. iij. sabbati. v̄q̄
ta die creaōnis mūdi. q̄ die lumi-
naria celi facta sunt. viz; sol luna a
stelle. q̄ sic sine murmure pagūt
curfū suū. nō curantes que inferi-
us paguntur: sic fideles sine mur-
mure sint in naōne p̄uersa nō cu-
rantes de felicitate malorum.

Aug Vnde ap̄ls docet nos di-
cēs. Oia facite sine mur-
muracōe a disceptacōe vt sitis irre-
p̄hensibiles a imaculati filij dei in

in medio nationis pueri et puere: in
quos lucetis sic luminaria in mun-
do verbū vite continentēs. Intencō
p̄phete hortatur nos ad paciētiam
Cassi. Videns at ipse p̄pheta
puerulorum iniquitates in
magnā p̄siluisse licentiā: districtū
dñi iudiciū eis q̄i terribilia fulmi-
na cōminatur dicens.

Deus vltionū et p̄nitionū
L̄b̄ns xp̄s q̄ iudicaturus ē
mundū et vltionib⁹ iustis affligere
veniet ob
HUGO L̄d̄ vltio
stinatos. **HUGO** num̄ l̄bis
d̄ vltionū in pluāli. q̄ p̄niet ma-
los in corpe et aia libere egit.

Mico q̄ non est subditus ali-
cui legi. et ideo p̄t p̄cere
a pena sc̄dm̄ q̄ sibi placet cui⁹ de-
linquentis: nec facit iniusticiā ali-
cui **Vnde** ap̄ls ad rō. ix. dicit. Cui
vult miserē: et quē vult indurat
et indurari p̄mittit. Cui⁹ iudiciū
p̄pheta dep̄cando subiūgit **Ex** al-
tare. J̄ndendo tuā potētiām. qui
iudicas terrā. Infereudo p̄catorib⁹
penā. red̄e retributionē sup̄ bis.

Cassi. qui in sua malignitate
facione ad dñm̄ miam videntē pue-
nire. **His** retributio dabit: q̄n̄ au-
dient dñm̄ dicentē **Ite** maledicti in
ignē eternū: q̄ patus est dyabolo
et angelis eius **Adhuc** subiūgit
de p̄catoribus q̄ obstinata volūta-
te dure sc̄it dicens. **U**s quo pec-
catores dñe. et q̄ diu cōcedet eis li-
centia malignā bil. vsq̄ quo. **Repe-**
ticio ista dolore dicitur expecta-
tōnis oñdit q̄ semp̄ innocentib⁹

grauē est criminorum expecta-
tōne iactantia p̄catores gloriabuntur.

Iero Non em̄ sufficit eis pecca-
re. s̄ etia⁹ iactāt se peccat
se alliciētes alios ad peccandum
Vñ subdit **Offabunē** et extra
fabunē p̄ iactantiā et loquentur
iniquitatē et iniqua opa sua. **Ve-**
rum ne illud loq̄ solummō sermo-
nem eē putares. addidit. loquen-
tur om̄s q̄ opant̄ iniusticiā. sc̄ti-
nūo declarat dicens **P**opulū tuū
viz̄ fideles tuos **Humiliauerunt**
opprimēdo et hereditatē tuā. viz̄
predictū p̄lz xp̄ianū. **re**perit.

Cassi. quē ideo dixit **re**perit.
q̄ inumeris da d̄ibus
eos sup̄ bi p̄secutores atterere tēp-
tauerūt **Quā** et aduenā in se
cerūt: et pupillos occiderunt.

Aug. Manifesta sunt illa sin-
gula: nec opus ē in his
immo **HUGO** post tāta ma-
rari. **HUGO** la nō timēt in-
cidere in p̄cātū blasphemie. Vñ s̄
dit **Et** dixerunt. **I**ta hec oīa ma-
la facerent. nō videbit dñs mala
q̄ fecim⁹. **U**ne intelliget de iacob.

Mico et xp̄ianorū q̄i dicat. de
us nō curat de illis q̄ si-
unt in hoc mūdo vt sup̄ dictum est
in titulo hu- **Iero** **His** hoc di-
ius ps̄. centib⁹ vite
te q̄d m̄deat sp̄s sanct⁹. **U**ntelli-
gite insipientes in p̄lo: et stulti ali-

quando **Cassi.** Insipientes il-
los appellat q̄
in ecclā cōstituti: sc̄ti isti⁹ felicitate
mordent. **In** p̄lo at̄ idē subiūxit.
q̄ p̄uas itelligētias suas d̄ncti cul-

populorum publice denunciant: et docere videntur quod ipsi pessima intentione didicerunt. Stultos autem illos dicit qui vere religionis expertes idem nesciunt apta contradictione blasphemant: dicentes nec videre deum quod homines faciunt nec intelligere qui diligunt. dicit aliquando sapienter et aduertite peritiam domini vel pietatem. Quod talia putatis dominum negligere que suis preceptis cognoscit inhibere. **Q**ui plantauit aurem non audivit: aut qui fixit oculum non videat.

Nico Quasi dicat hoc est absurdum quod homines corruptibiles cognoscunt ista inferiora et deus ignorat. quod quicquid perfectionis est in istis inferioribus totum preexistit eminentius in prima causa. propter quod philosophus et de anima arguens contra empedoclem ducit eum ad inveniendum quod deus ignoraret aliqua que inferiores cognoscunt. scilicet quia ille dicebat simile a simili cognoscit. Ista autem inferiora dicebat esse composita ex amicitia et lite: sed in superioribus his non habet locum. nec per consequens cognitio sitis.

Hugo Qui corripit gentes in pariter per minoribus peccatis non arguet in iudicio per maioribus. primo arguet et puniet. **Q**ui docet hominem sciam. **Q**uando erit inscius. **A**bsit. **D**ocere est non potest. quod probat per locum a minori dicens. **W**ominus scit cogitationes hominum ergo multo fortius opera eorum.

Cast. Et bene dictum est. dominus non videt. quod ipsi se semper noscere non possunt. qui prius cogitationi

bus occupant. Et de illis cogitationibus dicit dominus. **Q**uam vane sunt. proficiunt non habentes fructum.

Jerom. vultis scire quam cogitationes hominum vane. **P**ater et mater nutriunt filium. et permittunt sibi de illo felicitatem. **M**ittunt ipsum ad studia et erudiunt. **V**enit versus ad adolescentiam disponunt ut etiam militet. **C**um omnia cogitauerint per annos xxx. vna febricula venit et tollit omnes eorum cogitationes. **V**na sola cogitatio felix est. scilicet cogitatio de domino.

Collect. Postquam dixit quod a matris mundi caducis cogitationibus illudunt: consequenter ostendit quod fidelis populus doctrine celestis veritate firmatus dicens.

Rico. **S**tatus homo quem tu erudieris domine. **I**psam illustrando in mente.

Jerom. **F**elix plane quod mente. **W**idetur magister vult. unde subdit. **L**et de lege tua docueris eum. **V**iz de lege euangelica a de scripturis. **Hugo.** **M**ititris tuis. **H**ugo **W**iges ei. **V**iz per tempus la diebus malis hoc est ut leuius portet et sustineat tribulationes que ei inferuntur.

Cal. **A** persecutoribus. quibus facta uet humana felicitas. **Q**ui dies non durabunt nisi ad illud. donec fodiat peccatori fouea. **I**ur dices ei sepulchre venerit quam ad tempus peccatores florentes non amplius superbiunt: nec ulterius de prosperitate gaudebunt. sed tunc recipient quod hic corrigere noluerunt cum eorum corpus et anima ponentur in gehenna. **Jerom.**

Vidētis igit̄ qm̄ sc̄ia ⁊ exercitacō
et opa in scripturis sc̄is mitigent
nobis dies malos. Ecce florēt pec
catores donec fodiat̄ eis fouea.

Quid de me inq̄s erit q̄ laboro in
ter p̄dōres. R̄ndē tibi qd̄ se q̄tur

HUGO Quia nō repellēt
in futuro d̄ns plebē
suā xp̄ianā suis p̄ceptis obedien
tem. q̄uis eā in p̄nti corrigat ⁊ fla
gellēt. Et hereditatē suā. ⁊ ipsam
plebē sanguine eius acq̄si tā. non
derelinquet. q̄z promisit ei dicens

Mat. ultimo. Ecce vobiscū sum oī
bus dieb⁹ vsq̄ ad cōsummatōez
seculi. hoc

HUGO Quoad
est. usq̄ iustici

a. s. d̄na. conūtat̄ in iudiciuz. ⁊
ponat̄ in exercitōe in extremo iu
dicio i quo oia reducent̄ in debitū
ordīnē iusticie. ⁊ reddēt̄ vnicuiq̄
iuxta opa sua.

Glo. Et q̄ supple
sentūt iuxta
illam. Et d̄t̄. Om̄s recti corde.

AUG⁹ Qui sunt recti corde. s. q̄
hoc volūt qd̄ d̄ vult.

Parcīt d̄ p̄dōrib⁹. Tu vis vt iaz
p̄dat p̄dōres. dist̄orti cor̄dis es et
prave volūtatis qm̄ aliud vis. Ali
ud vult d̄. paciēs ē p̄dōrib⁹. tu
nō vis tolerāe p̄dōres. ouerte cor
tuum ⁊ dirige ad d̄m: q̄ ⁊ deus in
firmis cōpal⁹

HUGO Conse
sus est. quē

phetavidens malos opprimē to
nos: in p̄sona ipsoꝝ bonoꝝ excla
mat ad d̄m: et petit auxiliū d̄c̄s

Quis confurget in̄. in auxilium
Labuerunt malignātes. ⁊ vt vincā
eos: aut si non possim eos vincere

Quis stabit. p̄seuerant̄ me cum
adūsus opantes iniquitatez. ⁊ vt n̄
vincat ab iniquitate eorum

AUG⁹ Perfuadēt multi mul
ta mala. Serpens bya
bolus non desinit susurrare vt faci
as iniquitatē: p̄stre pūt ⁊ dicūt ma
li hoīes. Quare sic viuīs. tu sol⁹ es
xp̄ianus. q̄re non facis vt alij faci
unt. Quis ḡ occurret p̄ncipi inq̄
tatis dyabolo ⁊ angelis eius ⁊ ho
minibus seductus ab eo.

HUGO Quasi dicat. Nullus
p̄fēt d̄m Probatō

Nisi q̄ d̄ns adiuuēt me. ⁊ n̄ in
affuisset d̄i auxiliū sp̄āle. paulo
min⁹. ⁊ fere habitasset in infer
no aīa mea. ⁊ in illam foueā vici
orum protinus incidissem.

Cal. In qua certū est p̄dōres
posse demergi: q̄ fere con
sensissem v̄anis p̄suasiōib⁹ inq̄
rum. nisi d̄ns fuisset liberator.

HUGO Deinde oñdit q̄ d̄ns
iuuat illos q̄ se debi
les ⁊ idigēt̄s ofitent̄ dicēs

Si pro q̄ dicebā. confitendo. mot⁹
est pes meus. h̄c affectus cordis
mei ad p̄tm̄. Pes anime ē amor
et affectus q̄ mouetur qm̄ d̄l̄ctō
reteri amico christo nouus ama
tur. s. mundus. Et quia confessus
sum epeccatum ⁊ infirmitatē meaz
Inīa tua domine adiuuabat me.

Cassi. Tantū em̄ valet in p̄n
cipijs acceleāta ofitio
vt aī indulgētia subueniat q̄ pe
na p̄cellat. sicut petrus ambulās
sup̄ aquas maris. Ideo cito meru
it a christo adiuuari quia infir

mitate suam obzui
ptin⁹ exdamauit. **Collect.**

Sentes itaq; populus fidel' miam
dei sibi in temptationū et aduersi
tati piculis adesse. dulcedine cōso
lacionis dñi exponit dices. **S**ed m
multitudinē dolorū meorū. **I**qs pa
ciō. In corde meo. **I**de tēptationibz
et p'ssuris vite pñtis. **C**ōsolaciones
tue. **I**qs intelligo ex scripturis scis
Letificauerunt animam meam. **I**.

Jerō. **N**ā hoc ipsum ap'ls loq;
tur. qm' scdm labores et
miserias q's in isto seculo patimur
habem⁹ mercedē apud deū in celis
Magnitudo tribulationū; magni
tudo p'miorū ē: q't patimur vulneā
tot meremur a coronas. qnto ma
gis egi p'miaz. toties me cōsolatus
es: **V**nā sibi lacrimā: vnā merui
cōsolacionem: decē sibi lacrimas. de
cem merui cōsolaciones. qntuz; q'z fu
it pondus p'nie. tantus fuit cōso
lationum nu^m.

Cassi. Ipse sunt
merus. **C**onsolati
ones tue: que letificauerūt aias. q'
uis corpora videantur afflicta.

Hugo. Sed mali q' me perse
quunt hui⁹ cōsolacō
nis nō sunt p'ncipes. q' **N**unq'z
p' nō labhēt tibi sedes iniquitatis.

Aug⁹ v' nemo iniqu⁹ sedet te
cū. **C**ui⁹ rōem reddit di
cens. **I**q' fingis. **I** v' formas. facis v'
plasmās. **L**aborē i p'cepto. **I** v' de do
lore xl de labore facis nobis p'ce
p'uit ipse dolor p'ceptū nob' sit

Cassi. Preceptum enim ipsi
us cōtinet. **B**eati qui lu
gent: quoniam ipsi cōsolabunt.

Hugo Iniqui vero h'm d'i p'
cepto non obedunt s'
p'ca⁹ cōtradiūt. q' flores a gaude
re volūt. Ergo teatū nō sedebunt. te
cum non re^t. **Jerō** Nemo dō: mi
gnabuit. **Jerō** ens coronat.
nemo refectō ventre pōt digne de
ieunijs disputare. **O**ia p'cepta dō
mini labore h'nt. sine labore nō pos
sum⁹ possidere regna celoz. q' vult
sequi regna celoz. diebz ac noctibz
oret. vigilet. ieunet. iaceat in cia
tro. in alicio a canē. nō in plura
nō in seico. q' p'mā delicias nō amat

Hugo Cū igit' viuis labora
in paucis annis. q'
inde requies erit tibi sempiterna.
Ecce qntum p'ciū. **D**am⁹ quodam
mō vnā siliquā v' folliculū g'ni vel
leguminis ad accipiēdos thesau
ros sempitnos. siliquam laboris
ad incredibilem requiem. **S**equitur

Qapta **Jeroni** **V**ide verfu
bant. **Jeroni** uz dissonā
ciaz. **Q**ue em' est cōsequētia in hoc.
qui fingis labore ē in p'cepto. **L**ep
tabāt in aiam iusti. **I** q' quidē auris
carnea nō intelligit. **Q**uid g' dicit.
qui fingis labore ē in p'cepto p'p'te
trea inq't laboramus in p'cepto
dñi diebus ac noctibz. **v**igilam⁹
oramus ieunamus. qm' multos
habem⁹ aduersarios q' captabāt

Hugo v' frequentā in ver
bis cōtūmeliosis q'
p'auis exēptis tēptabāt deceptio
nē cape in aiam iusti vt eū ad pec
catum trahant. **L**et sanguinem in
nocentem condem⁹. **Jer.** Solēt imi
gnabant. **Jer.** q' dicere

Ille qui occisus est non occideretur nisi fornicator esset: aut aliquid peccatum habuisset. Ruina illum non occupasset nisi fuisset peccator: quod dominus in hoc seculo sumus. omnia in conspectu patimur. Justus a peccator equo licet moriantur. similis exitus amborum: sed diversa premia: alius ducitur ad iherosolimam. a alius ad regna celorum. Sufficit tibi o inerte conscientia tua. gratia tua. et si condempnatus fueris ab hominibus. sit sanguis tuus innocens. clamabit ad dominum.

Cal. Dixerit scilicet ad dominum saluatoris etiam potest referri: qui vere innocens atque immaculatus pro nostra redemptione sententiam iniuste condemnationis accepit. Ut autem ostenderet persecutores hominum in his valere consequentibus dicitur. **Et** factus est michi in refugium in tribulationibus. [et deus meus in adiutorium spei mee].

Aug. quod dominus hic sumus. in spe sumus nondum in re. sed ne in spe deficiamus adest. promissio nos erigens. a temperans ipsa mala que patimur. sic scriptum est. Ipsi delis deus qui non sinit vos temptari super quod potestis ferre: sed faciet ut temptacione etiam exitum ut possitis sustinere. Sic mittit in fornacem tribulacionis. ut coquantur vas non ut frangat. Et quid fiet de iniquis.

Hugo **Et** reddet illis iniquitatem ipsorum. et penam pro iniquitate. [et in malicia. hoc pro malicia]. **Cal.** Et nota quod **Cal.** hoc nomen malicia. omnium criminum capax esse

dicitur. Nam sicut caritas multiplicat virtutes continet: ita malicia crimina diversa complectitur. [disperdet illos dominus deus noster]. et a suo regno efficiet alienos cum eis dicit. **Ita** maledicti in ignem eternum: ubi incommensurabilem penam sustinet damnati. Respiciamus hunc psalmum qui de corde resplendet. quem admodum illi murmurationi consensum est. qui maxime laborat humana fragilitas. Nullus iudicat perituris. nullus felices estimet qui sub eternitate damnandi sunt: amemus potius afflictiones que faciunt perpetuo felices. Certe deus de malicia iniquorum erudit nos. castigat a purgat. Tolerandi a diligendi sunt iniqui qui rum persecutiones nobis conferunt lucrum eterne vite. Si enim amaraziam medici potionem non respiciamus ut mereamur. tales suscipere sospitatem. quos sane mentis non feret patienter tales corporis molestias pro quas eterna gaudia acquiruntur. maxime cum in ipsis molestiis ac miseris amplius auxilietur nobis dextera creatoris.

Cal. Oremus ergo dominum noster qui adiutor est in tribulationibus. ut qui in presentis vite malis multipliciter fatigamur: benigne nos consolari dignetur. quatinus hac vita salubriter purgati. a in futuro ab iniquorum penis misericorditer erepti. in regno celesti participemus ipsius gratiam. eterne beatitudinis efficiamur consortes. Per dominum nostrum ihesum christum qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Psal. cxiij.

Quoniam exultate
 Titulus. Laus cantici ipsi dauid.

Rico. Apo. ad Hebre. iij. et iij. ca. poit magnā pte huius psalmi. s. ab illo loco. Hodie si uocet. rē. vsq; ad finem: dicens qd hoc fuit dictū a dauid. Unde sequitur qd est auctor istius psalmi. Et dicit apud ibidem qd psalmus iste nō loquitur de ingressu terre pmissionis qd iam ante annos multos trāserat tpe Josue: ut hebrei de eodē psal. exponūt. s. loquitur de ingressu terre uiuentū apiende p xpm tpe gratie: quī p suā bñdictāz passionem amouit impedimentū qd fit p peccatum originale. Unde sensus predicti tituli ta

Cassi. Laus sigt hie est. uicis deuotionē. canticū hilaritatē mētis. qd in ope psalmodie utriusq; debz esse sociatū: qm officiu lingue nostre uiuēdo gaudio compleat. hec laus canticū cantat ipsi dauid. v. dōmīo salua. **Rico.** qd uenit redimē gētorū. nus humanū per mortē suā. Hoc puidens ppheta. populū maxime hebraicū fm intētiōnē apli ad xpi laudē iducit: dicens.

Glo. Quoniam longe estis a deo p prauitatez uite: de quibz ppheta ysa. ait. Populus hic labijs me honorat: cor at eoz longe est a me.

Rico. Venite nō corpis passibus: s. affectu mentis p

fidem et deuotionem.

Aug. Exultem. nō in seculo cuius leticia mala ē: sed in dō. **Cassi.** De quo vā pmino.

Cassi. sūptinoe gaudetur vbi exultatio edificationē reperit nō utiq; ruinā. Sequit. Lūbilem. Iam leticia cordis inenarrabili

Rico. Iubilus emz dicitur cordis gaudiū ita intēfuz qd nō pōt intēfuz cōtineri qn appareat i signo exterioril. dō salutari nostro.

Cassi. v. ad laudē Jesu xpi ueritē dei qd p nob moriēdo salutem cōcessit: patiēdo exemplūz tribuit: resurgēdo salutaria munera dōna.

Rico. De quo Mat. an gelus dixit. Vocabis nomen eius Jesum. Ipse enim saluū faciet populū suū a peccatis eoz. p. occupem. v. pueniamus. facie eius in confessione.

Iero. hoc est. prius qd nob aūsa facie in iudicio irascatur confiteamur peccata.

Aug. Damnum qd fecimus: ut ille qd coronet nō qd damnet iueniat. Et hoc ad laudē canticū ptenet. qd cū pccā nostra cognoscim: dei gloriā cōmendā. Let in psalmis. v. in laudibz deuotis iubilem. ei. dō grās agentes.

Rico. Et subiūgit causas illius confessionis a laudis: dicens. Quoniam de magnis dñs. cuius magnitudinis nō est finis. Let rex magnus sup omnes deos. qd tam sup sādōs angelos a pphetas dei amicos: qd in scriptura dicuntur dñi participatōe: qd sup deos gētiū.

Castio Christus est deus magnus omnipotens: qui reuera rex dicitur: qui creat omnia: et regit vniuersa. Post magnitudinem domini predictam venit ad eum mirabile infinitaque clementiam cum subiungit.

Iero Quoniam non repellit dominus plebem suam: quare propter crucem redemit. Quare in manu: et in potestate: sunt omnes fines terre.

Cal Istud ad gentes vniuersas pertinet quod pro domino fidei deuotione subiecte sunt. Quare altitudines montium: et predicationes sunt. **Iero** apostolice Lipsius sunt: quare ipse inspirat eas. Itaque laudandus est dominus: eo quod possidet vniuersa. Unde subditur.

Rico Quoniam ipse mare et ipse fecit illud: quod gregas aquas in vno locum: et sicca: et parte terre arida: manducius formauerunt. Per hoc enim quod congregauit aquas in vno locum qui dicitur oceanus: apparuit pars terre aquas discedo opta ut habet Genesim: et hoc ad litteras: Allegorice **Aug** Mare mundus autem: cuius fluit: scire non potest: nisi usque ad litus: ubi ipse deus terminum posuit. et temptatio seculi mensura habet: quare dominus noster non permittit nos temptari ultra id quod possumus ferre. Esto autem tu arida terra sitiens gratia dei. Non enim permittit fluitans maris opere quos seruat.

Castiodo Demum hortatur populum dei ad pnie sospitatem: dicens. **Q**uemite ad rem: cuius fidei deuotione a corpore flexione: et perdamus.

Rico humiliter adorando: Quare ploremus: per peccata nostra ostendit. Ante deum qui fecit nos: ad imaginem et similitudinem suam: quare ipse est dominus deus noster: dans se nobis per suam incarnationem.

Hugo Quare nos plus pasce eius: quare ipse nos suo quotidie corpore pascat a sanguine. Quare oues manus eius.

Cal Oues signant cordis simplicitate quam habet: et stat populum qui pastori suo pro mansueta pietate consentit. Deum alloquitur dominus saluator: in deos ne parentum suorum obstinationibus imitatis a rege domini redabantur alieni. Vnde dicit.

Rico Hodie: et in tempore gratie quod vocat dies Iuxta illud ad Romanos: xij. Non precessit: dies autem appropinquat. Vbi per noctem intelligitur vetus testamentum: per diem nouum. **H**ic vocem eius audieritis: si per quia audistis. Nolite obdurare corda vestra: legem euangelicam repellendo. **O**bduratio enim cordis humani malo non puenit propter ex parte dei: sed ex parte liberi arbitrii hominis a deo se auerteris. Et idcirco deus ostendit retrahit gratiam suam cor molificantem: et sic in infidelitate a malo obdurat. **C**onsequenter ad propositum adducit exemplum de illis qui terribilibus exploratorum reuelles fuerunt domino a Moyse: a voluerit reuerti in egiptum: ut habet Numeri: xij. **E**t hoc est quod dicitur. **S**icut in ieritatio ne: et nolite obdurare corda vestra sic fecerunt parentes vestri in deserto in ieritatioe. **I**tem die: et in die temptationis in deserto: fide. Vocatur

autem istud peccatum iritatio & p
uocatio ad irā dñi. q̄ viderant tot
mirabilia eius in egipto: & in trāsi
tu maris rubri q̄ nullo modo debe
bant dubitare de impletōe pmissi
onis diuine. s. q̄ absq̄ difficultate
introduceret eos i terraz pmissio
nis. **Ubi** .s. in deserto [tēptauerūt
me p̄ies vii.] multociens: sic dicit̄
Nume. xiiij. Jam tēptauerūt me p
decē vices. **Lp**auerūt a viderunt
opa mea & mirabilia q̄ feci coram
eis. Et qm̄ non crediderūt. idō qua
draginta ānis fuit p̄lus isrl̄ impe
dit̄ ab ingressu t̄re pmissiois in qui
b⁹ oēs mortui fuerāt i deserto q̄ vide
rant mirabilia dei: & increduli fue
rant: vt habet̄ **Nume. xiiij.** Et hoc
est qd̄ subdit̄. **Q**uadragesima ani
nis offensus fui gn̄atiōi illi. **Retar**
dans eos ab impletōe pmissi. **Let**
dixi. semp̄ hi errant corā deo.]

Hugo & ex certa malicia et
volūtate cordis incre
duli p̄durāt. **Semp** errasse iudica
bit̄: q̄ in fine errans iuuetur.

Rico **Et** isti non cognoue
runt vias meas. **U** pre
cepta mea i quib⁹ debebāt ambu
lare: qd̄ nō fecerūt malicia eorum
ip̄sos excecante [quib⁹ iurau.] &
irreuocabilit̄ diffiniui. **Ira** mea
& in affectu vel in rigore vindicte
mee. **Hi** intrabūt. **U** nō itroibūt in
requiē meā. **U** in terraz pmissiois
in q̄ dedit de⁹ filiis isrl̄ quietē. **Et** q̄
illa fuit figura quietis btōz in pa
tria: sic **Ap̄. 2.** dicit̄ ad **Corin̄. 1.**
Omnia i figura cōfigebāt illis. **Idō**
p̄ hoc int̄dit̄ dauid̄ inducere popu

lum maxime hebraicū: ne p̄ rebelli
onez ad xpm̄ phileant̄ ab ingressu
terre viuentū: vbi est requies btōz

Cassi. In quā obstinati nō in
trabāt. qm̄ et̄na mors
illos suscipiet: q̄ nō meruerūt ad
satisfactōis ei⁹ munera puenire.

Collect. Notandū q̄ iste p̄s.
exposit⁹ est s̄m t̄ssa
tōez quā tenet ec̄ca galkicana. q̄ tū
cantat̄ in p̄ncipio matutinatū i ec
clesia nostra s̄dm translationem
quā tenet ecclesia romana.

Hugo Et q̄ ipse est iuitato
rius iudeoz vt p̄di
cū est. idō non cantat̄ in eph̄ia do
mini in p̄ncipio matutinal̄ officij
eo q̄ ipsa die tres magi p̄mittiue
gentiū uenerūt adorare dñm. **H** can
tatur sexto loco: videt̄ in fine secu
di nocturni: ad signūz q̄ in dei in
fine sexte etatis saluabantur con
uersi ad chri

Cassi. Audite in
num dei sacrile
ga mēte durati: vt si b̄nficia dei nō
recolitis: saltez debita supplicia for
midetis. Quid est aliud in requiēz
non itroire: nisi p̄petua tormēta su
scipe. **Merito** ad requiē itrare nō
p̄nt̄ q̄ **Iesu** xpm̄ ianuā tranquilli
tatis offendunt. **Non** ergo vos im
plicet̄ q̄sum⁹ error alien⁹ p̄m̄ v̄io
ruz: **H** desideria meliori obitōne mu
tate. **Si** aq̄s i siccitate petitis: ad fō
tem dñi uenite. **si** manna desidera
tis: **cor̄p⁹** dñi saluatoris accipite.
Illa dederūt p̄ribus v̄stris penaz:
ista nobis tribuūt requiēz semp̄i
ter.

Iero **T**imeam⁹ a nos x̄p̄ia
nā. **mi** ne forte accepta pol

licitatione intro eundi in requiem
eius existimetur aliquis ex nobis
desse. Item; nobis nunciatur est
quod admodum illis; ne simus increduli
pmissionis eius. Nemo dicat in
corde. **Aug⁹** Vex est quod promittit.
Sicut enim verum est quod promittit;
sic verum est quod minatur. Tamen
certus debes esse de requie; de felicitate;
de eternitate; de immortalitate si
feceris precepta illius; quod certus debes
esse de interitu; de ardore ignis eterni;
de damnatione si contempseris precepta eius.

Collect. Igitur tantorum comminationes
tormentorum; formidantes. ex hibernam
nos sicut dei ministros in opibus
virtutum sanctos et immaculatos;
ut mereamur introire per fidem
caritate formatam in illam
beatorum requiem quam speramus
accipere per dominum nostrum; cui
cum patre et spiritu sancto
est honor et gloria in secula
seculorum. Amen.

Psalm. xcv.

Quante do-
Titulus. Psalmus
dauid quoniam domus edificabatur
post captiuitatem.

Rico. Iudei istum locum sic intel-
ligunt ut psalmus iste sit
quodam diuina gratia ad id
edificatio templi hierusalem; a Salomone
rege primo subditi; quod stetit
quadringentis decem annis.

Cal. Et deinde a caldeis usque ad
superficiem terre destructi. ac
post captiuitatem babilonicam; a 30

robabel filio salathiel reparati; ut
habetur. Et dicit primo.

Rico. Sed hoc videtur; quod iste psalmus
sit diuina laudatio de re
edificatio eius templi materialis

Iero. impugnetur per hoc quod dicit in
principio huius psalmi. Can-
tate domino canticum nouum; quod non legi-
tur tunc factum; sed magis cantauerunt
canticum antiquum. ut habetur. **Idem. in.**

Iero. Videtur ergo quoniam secundum litteram
interficiuntur penitus hoc sta-
re non potest. et mystice interpretandum est.

Rico. Domus eius ista et vniuersalis
ecclesia a principio predicatois
euangelice incepit per christum; edificari ex
eius fidelibus; qui sunt lapides vivi
in edificio celestis hierusalem collocaudi

Cal. Nec edificari desinit donec
usque ad finem seculi predesti-
natorum numerus impleatur. Superiore
enim psalmi primo comouit propheta
iudeos ut deposita duritia cordis ad
credulitatem domini christi uenerent; sed quod in
illis premeditata erat obstinata mali-
gnitas; conuenienter nunc ammonet ge-
tes ut canticum nouum debeant ei dicere
oueris post captiuitatem peccati per
penitentiam ad ipsum. Unde dicit.

Quante domino Iesu christo. canti-
cum nouum. **Hugo** quod christus
nouum. **Hugo** dominus nouum
fecit super terram; natum de **Maria** virgi-
ne. Unde dicitur. **Non dicitur** noua lex; nouum
autem gaudium. **Cassi.** Cantat domini
diuum.

Cassi. nouum canticum
nouum; qui veteris legis depositio per
gratum baptismatis aut penitentiam;
felicitate innouat. Licet ueris; tamen
si egeris penitentiam; noua domus

christi diceris. Nota dom⁹ nouu⁹
canticu⁹ meretur i nouitate vite.

Aug⁹ Audi canticu⁹ nouum
Mandatū nouū do w
bis: vt diligatis inuicē. **V**etus can
ticū cantat cupiditas carnis. nouū
cantat caritas dei. **Sequit^r**. **L**canta
te domino omnis terra.

Rico et omnes habitantes in
terra quib⁹ aduēt⁹ xpi
fuit causa leticie. **A**ntate dño
hoc iam tercio repetitur.

Cal. quia laus xpi totius ho
nor est trinitatis. **L**a tene

Rico grās agēdo de tanto
bñficio. **L**nomi ei⁹
qđ est saluato^r. **A**nnūciate de die i
diem. **L** et cōnuate huiusmodi gra
tiam adionem laudādo **L** salutare
ei⁹. **L** et xpm dñm in veteri testamē
to pmissuz in nouo datū. **C**onseqn
ter vbi sit annūciandū ostēdit: dī
cens. **A**nnūciate inter gētes glo
riam eius. **L** et gloria⁹ sue refur redi
omni ascensionis: ac alia ad fidē pti
nentia. **E**t ne aliquos putares ex
cipit: addit. **L** in omnib⁹ populis mi
rabilia ei⁹. **L** et miraculosa xpi facta
q̄ annūciauerūt apli et alij discipu
li xpi: non solū verbo: s; etiam facto
facientes miracula in noie et virtu
te dei. **R**ec mirū. **Q**uomā magn⁹
dñs. **L** quasi dicat. **N**on est mirū qđ
mirabilia fiant in virtute ei⁹. **L** et
laudabilis nimis. **L** qđ trāscendit li
mites cuiusamq; create virtutis.
ppter qđ dicit **Eccl. xliij.** Magnifi
cate eū q̄ntuz potestis. maior enim
est omni laude. **L** et terribilis super
omnes deos. **L** q̄ terribilis est demo

nibus qui p dñs colebant in ydol
a gentibus. **I**deo subdit. **Q**uomā
am omnes dñi gentiū demonia: do
min⁹ autē celos fecit. **L** et non dñi gē
tium. **D**einde inducit fideles ad ob
sequiū christi: ad qđ requirit inte
rior et exterior mundicia. qđ ipse est
sāctus sanctorū: sicut dī **Daniel. ix.**
Vnde dicit. **C**onfessio. **L** qua tol
luntur imundicie: et cōseruant mū
dicie interiores. **L** et pulchritudo. **L** et
mundicie exteriores apposite. **L** in cō
spectu eius. **L** et in cultu ipsius. **H**oc
ad trāz dī: ad excludendū imundi
cias q̄ fiebant in cultu gentiū: sic
in sacris priapi vbi viri et mulie
res incedebāt nudi. et fiebant ibi
alie vilitates q̄s nō facerent modo
meretrices. **S**imile in cultu veteris
legis vbi erant imūdicie corpora
les in effusione sāguinis animali
um imaculato^r: q̄ nō sunt in cultu
noue legis: vbi offert corpus et sā
guis xpi sub specie panis et vini.
L sanctimonia. **L** et applicatio ad di
uina. **L** et magnificētia in sāctificatio
ne eius. **L** et in cultu noue legis quī
sāctificatio dī: eo qđ sāctificat cultores
qđ non faciebat cult⁹ veteris
legis. **P**ropter qđ dicit **Apo⁹. ad
Heb. x.** **I**mpossibile ē sanguine tauro
et hircu auferri peccata. **E**t po
stea subdit. **S**āctificati sum⁹ p ob
lationē corporis **I**esu xpi. **I**n hac igitur
sāctificatiōe et magnificētia q̄a
in eucharistia totus xpus continet
quo non potest aliquid maius co
gitari ratione sue diuinitatis. **I**deo
subditur. **A**fferte domino. **L** iocus
L patrie gentiū. **L** et familie gentiū.
R. in.

ad fidem christi conuersatur. Laffer
te dño gloriã a honorez. Secm cõ
mentatorez pmo ethicoũ: honore e
reuerentia exhibita alicui in testi
moniu sue bonitatis: etiã siue fiat
in secreto: siue coraz paucis. S; tũc
est gloria qñ exhibet ei palaz a co
ram multis. Per hoc ergo induci
mur ad exhibenduz xpõ dño Iesu
reuerentiã in publico a in secreto.

Castio Gloria est dñi cui se
uersatõe tractauerit. Glorificatur
eniz dñs in talibz qñ fidelium conuer
satione fuerit laudatus. Honor e
est autẽ dñi qñ in domis suis ei gra
tias referimz. Et si quid boni susce
pimz: ab ipso pfitemur esse colla
tum. Sequit. Laffer te dño gloriã
nomi eius. Sicut sup dixit trina
repetitõe Cantate dño: ita hic ter
cio ponit Afferre. vt sacrameta sã
cte trinitatis i dogmate xpiano iel
se semp agnosceres. Afferunt itaqz
gloriã nomi eius qui deuotiõis stu
dio cõmutant in melius: a consub
stantialiez sibi trinitate atqz oĩpotẽ
tem p oia cõsistent in psonis: non
nature diuersitate discretã. Seqt.

Rico Collite hostias lib e
laudibz diuinis extolli
te corpus et sanguinẽ xp̃i sub spe
ciebus panis a vini: q̃ dicitur ho
stie in plurali. qz licet sint vnuz sa
cramentuz pfe dũ: tñ sunt due ose
craciones distincte quaruz vna al
teram nõ expectat. La itroite i atria
ei. v i loca cultu xp̃i debita. Et qz
tñ in oĩbus est vnica ecclesia. Ideo
subdit: Ladorate dñm in atrio sã

cto ei. v in fide ecclesie catholice.

Castio Tũc reuera dñs ado
ratur a quolibet fide
li penitẽte: qñ in co: de cõtrito ai ho
stijs lacrimaz miser cordia dñi po
stulatur: p quas supplicatio cõfite
tis mereatur ad aures creatoris p
ueni. **Rico** Commoueat a
re. facie ei vniuersa
terra. v omnes habitatores terre
cõmoueat coraz xpõ motu timo
ris a reuerentie. Cui causa subdit
cum dicitur. Ldicite in gẽtibz qz
dñs Iesus xp̃us [regnauit] v re
gnũ a dñationẽ sup omnẽ terram
vel creaturã accepit i sua resurrexi
one a ascensione: sm qz dñi Math.
vlf. Data est mihi ois ptas i celo
et in terra. Et Marc. vlf. dñs qui
dem Iesus post q̃ locut⁹ est eis: as
sumptus est i celũ a sedet ad dex
teram dei. Et qz christ⁹ meruit exal
tationem regni sui p passionẽ suã
in cruce: sm qz dñi ad Phil. ij. Pro
pter qd exaltauit illuz ic. Ideo ali
quis transato: hic addit. La lig.
a crucis. Et sm hoc dñi in p̃no eccle
siastico. Impleta sunt q̃ cecinit ba
uid fidelis carmie dicẽdo natõibz.
regnauit a ligno deus. **Q**temz
correxit orbẽ terre. ab errore ydo
latrie: que a tempe predicationis
christi cepit cessare sm qz predictũ
fuit Zach. xij. In illa die pdã om
nia nomina ydolorum de terra. Lq̃
non cõmouebitur. a veritate fidei
christiane que stabit vsqz ad finẽ
mundi qñtũcunqz tribulatõibus
impellat. Lindicabit **Cal.** v fide
pp̃os in equitate. **Cal.** les q

iudicādi sunt sub trāquillitate mi-
serico: die diuine: quādo eis p̄ua
p̄missa restituet. **Vnde** **U**tenē
cehi. **v** apostoli et apostolica viri.
[a exultet terra] videlz popul⁹ ter-
renus: qui se a peccatis p̄rijs itel-
ligit absolūtū. cōmoueat̄ mare
a plenitudo eius. **M**are hic p̄ po-
pulis ponit qui in hoc mūdo diuer-
sis tempestatibus agitant̄. **I**sti mo-
uentur ad gaudiū q̄n cōuersiōis
dona susceperūt. **P**er hoc q̄ dicit: ple-
nitudo ei⁹: intelligit̄ vniuersitas gē-
tium quam in melius optat̄ omu-
tari. [gaudebunt campi].

Cal. Campos dicit viros san-
ctos nō supbia tumidos
non asperos iracūdia: sed mansue-
tos a lenitate planos [a omnia q̄
in eis sunt. id est inter eos.]

Iero vtpote sūt virgines que
diuersis virtutū firmita-
tibus pollent. **V**ne exultabūt
omnia ligna siluarū. **I**nfructuose
s̄ post cōuersionem non erunt si-
cut ligna silua.

Cal. tes ex omni-
bus que ante cōuersione⁹ erant si-
cut ligna siluarū infructuose: sed
post cōuersionem sunt ad culturā
fructiferam per dūte.

Hugo La facie domini. **I**n
turi ad iudiciū. **I**pe
enim facie⁹ habet: quia homo est.
Vnde primo dicit [quia venit] vi-
delicet primo in carne: a facie⁹ ostē-
det in iudicio. [quoniā venit] v̄ ci-
to veniet [iudicare terras]. **v** viuos
a mortuos. vt bonis p̄mia: mal⁹ re-
uo supplicia eterna restituat. **Cum**

autē venierit nō impediet̄ exēcutio
iudicij eius. **Q**uia iudicabit or-
lem terre. **v** totū mundū. **I**n equi-
tate. **s**ine personarū acceptioe. **l**et
populos. **I**tam bonos q̄ malos. **I**n
veritate sua. **v** peccatores subdat
penis: iustos p̄mijs remunerēt ete-
nis: sicut ipse prius promisit.

Collect. **P**ensemus carissimū
tantū iudicis aduen-
tum: a q̄ntus in illo die terror erit
cum vnuq̄sq̄ cogetur de p̄rijs adi-
bus reddere ratiōem: accepturus
in merito. put̄ vixit in seculo: siue bo-
num siue malum. **D**eū q̄ntus in illo
die terror erit cum quis reatu suo
exigente iratū videbit iudicis aspe-
ctum: nec remedium esse a tormen-
tis. **Q**uāntus pudor erubescere in cō-
spectu omnium angelorū a hominū.
vbi cuncta cōscientie nostre nunc
abscondita tunc vniuersis erūt ma-
nifesta. **D**eū dies ire: tribulatōnis
a angustie: dies calamitatis a mi-
serie. dies vtiq̄ amaritudinis: cui⁹
horrorem nullus p̄fecto valet ad-
plenum explicare. **I**llum tota intē-
tōne cogitemus: vitā corrigam⁹:
despiciamus mundum a concupi-
scentiam eius: toleremus paciēter
aduersa: faciem domini in confessi-
one preueniamus. **E**xhibeam⁹ nos
in vigilijs: ieiunijs: elemosinis: ac
operibus bonis plus solito deuoti-
ores. **S**tudeamus sūm opere placa-
re nostrū iudicem dum adhuc no-
bis superest tempus penitentie: qua-
tinus cum ipse nos dignabit̄ ab
hac vita vocare ipsum placatum
ac benignum saluatorem in suo di-
R. iij.

stricto examine inueniamus in de
xtera eius cum electis collocandi
ipso prestante cui est honor et glo
ria in secula seculorum. Amen.

Psalmus .xcvi.

Dominus re
gnauit exul

ter terra: letentur in su
le multe. Titulus. Psalmus dauid
quando terra restituta est ei.

Nicolaus. Dicunt docto
res aliqui qd
psalmus iste est gratiarum actio ipsius
dauid: qm de bellatis philisteis q
regnum eius inuaserat: et alijs ge
tibus in circuitu qui regnum suum
molestabant: terra sua fuit ei resti
tuta in pace et quiete. Et huic dicto
non videtur concordare littera psalmi
cum dicto. Nubes et caligo in circuitu
eius: et postea subdit. Ignis autem ipsum
precedit. qm in bellis ipsius dauid con
tra aduersarios non leguntur ap
paruisse talia signa. Sed sciendum
qd duplex est aduentus domini. scilicet in mu
ndum qui preterijt. et ad iudicium qui ven
turus est. Psalmus autem iste loquitur
ad litteram de aduentu domini ad iudicium.

Vnde Apocalypsis ad Hebraeos allegat scri
pturam huius psalmi. dicit ad litteram de
christo: dicens. Et cum introducit primo
genitum suum in orbem terre et predicat
ab introducendum ad iudicium. Tunc
cum apparebit in presentate constitutus

tanquam primogenitus. In primo autem ap
paruit humiliter et abiectus. Abdidit
qd Apocalypsis ibidem. Et aduentus eius omnes
angeli eius. In quo non est diuersi
tas sensus. Nam apostoli allegantes
scripturam veteris testamenti non
semper acceperunt eam de verbo ad ver
bum: sed sufficit aliquando accipere sensum.
Dicendum est ergo qd sicut precedens
psalmus fecit mentionem de primo adue
ntu christi in mundum. Sic iste psalmus loquitur
de secundo aduentu eius ad iudicium.

Hugo. Unde sensus tituli ta
lis est. Psalmus iste at
tribuitur dauid et ipsi christo: ut sepe di
ctum est. Et agit de hoc qd factum est
cum terra eius restaurata est et cum cor
pus eius resurrexit.

Castro. qd quod mortuus est con
muni lege: restaura
tum est in glorie munere singulari.

Rico. Vnde propheta primo descri
bit christi generale dominum
qd accepit in sua resurrectione et ascen
sione super omnia creata. propter quod dicit
Mat. vii. Data est mihi omnis potestas
in celo et in terra. Et hoc est quod dicit.

Dominus regnavit. et dominus no
ster Iesus christus qui solus cog
scitur impare. Exultet terra. et ha
bitatores terre. qd post resurrectione
nem et ascensionem suam prebuit alijs
ingressum ad gloriam. letentur in sule
multe. qd fides catholica predicata
est per apostolos et alios christi discipulos
habitantibus in insulis maris occi
dentalibus: ut patet de anglia et hibernia et
pluribus alijs: ut in insulis maris
mediterraneis: videlicet sicilia: cipro:
et alijs multis. Et qd ad generale domini

um sequat iudiciu extremu a quo non pot appellari. Ite post dnu christi cōsequēter describit ei iudiciū generale: ad quod veniet in magna potestate. Vnde sequitur.

Nubes a caligo et obscuritas aeris in circuitu ei. **C**hristus ascēdens in celū habuit nubes in obsequiu: sicut dicitur Act. 1. **V**idētibz illis eleuatus est: et nubes suscepit eū ab oculis eorum. Et subditur.

Dic Iesus qui assumptus est a vobis in celū: sic veniet. scilicet ad iudiciū. Et hoc innuit q obsequiu nubz vte tur: sicut dicitur Luc. 21. **T**ūc videbunt filiū hoīs venientē in nube cum potestate magna et maiestate. **I**te subditur. **I**usticia et iudiciū correctio sedis ei. et correctio orbis procedens a potestate ei iudiciaria que per sedē designatur: eo q sententia iudicis sedendo datur: erit iusticia et iudiciū: et recta et irreuocabi.

Iero. **N**unc videtur iniustus et prauum dei esse iudiciū: eo q iniqui homines ditantur et paupes sancti tribulantur. **Q**uādo aut ipse dñs venerit ad iudicandum vt reddat vnicuiq sicut opā sua: eo tempe quasi corriget sedes ei. **I**gnis aut ipsū pcedet.

Rico. **I**gnis cōflagrationis qui pcedet iudiciū: et inflammabit in circuitu inimicos ei. quia data sententia iudicis reprobi in illo igne iudicantur: et sicut in ferno retruduntur. **F**luerunt fulgura ei: et orbis terre. q ante iudiciū sicut multe fulgurationes et impulsiones ignee terribiles et tempestu

ose. sicut in alio ps. dicit. Et circuitu ei tempestas valida. vidit et commota est terra. et habitantes in terra: qui tūc videntes talia commouebunt commotione timoris. **M**ontes sicut cera fluxerunt a facie domini. et a facie domini omnis terra. **L**oquitur enim de futuro admodum preteriti propter certitudinem prophētie. quia tunc erūt terre remotus magni per loca: vt dicitur Math. 24. **E**x quibus videntur montes. **A**nnūciauerunt. id est annūciabunt. **C**eli iusticiam eius. quia per signa in celo apparentia manifestabitur iudicis aduentus propinquus. **E**t viderunt omnes populi gloriam eius. quia omnes tam electi q reprobī videbūt christum hominem venientem in potestate et gloria: que visio erit terribilis reprobis et delectabilis electis. **I**te subditur. **C**onfundantur. id est confundentur. **O**mnes qui adorant sculptilia: et qui gloriantur in simulachris suis. id est omnes ydolatre: qui tunc maxime confundentur: quoniam creaturis attribuant cultū soli dō debitum. nō solum ab hominibus: sed etia ab angelis. **I**te subditur. **A**dorate eum omnes angeli eius. **A**nnūciatores regni illius. **E**t sicut hoc iudiciū erit terribile reprobis vt dictum est: ita erit gaudiosum et delectabile electis. **V**nde dicit. **A**udiuit per verbum christi et apostolorum qui prenūciauerūt iudiciū futurum. **E**t letata est syon. **E**cclēsia quia hoc est matēria

exultationis: sicut dicitur in fine
dicti euangelij **E** runt signa. vbi di
citur. **H**is autem fieri incipientibus
respicite et leuate et exultate: ca
pita et corda vestra: appropinquat
enim redemptio vestra. **E**t exul
tauerunt filie iude et fideles anime
[propter iudicia tua domine]. Dicit enim
iudicia in plurali. quia non solum
iudicium datum pro gloria electorum
dicendo: venite benedicti patris mei:
erit eis causa leticie: sed etiam iudi
cium datum pro damnatione repro
borum: sicut dicitur in psal. lviij.
Letabitur iustus cum viderit vindi
ctam. quia tunc omnia perfecte cri
sto subiicient. **I**deo subdit. **Q**uo
niam tu dominus altissimus supe
omnem terram. et super omnes ho
mines qui in terra nascuntur. **L**imi
tis exaltatus super omnes deos.
et angelos sanctos qui dicuntur di
participatione. De quibus dicit
Daniel. ij. **E**xceptis dominis: quorum
cum hominibus non est conuersa
tio. **V**ltimo autem in conclusionem
psalmista hortatur omnes ad iusti
ciam: et retrahit ab iniusticia: di
cens. **Q**ui diligitis dominum. quia
solus est bonus. **L**odite malum. **C**ul
pe quod opponitur bonitati diuine
Causam subdit. **L**ustodit dominus
animas sanctorum suorum. a pecca
tis mortalibus qui in temptatio
bus recurrunt ad eius auxilium:
sicut dicitur ad **C**orinthios. v. **F**ide
lis deus qui non patietur vos tem
ptari supra id quod potestis facere: sed
faciet cum temptatione auxilium
ut possitis sustinere. **L**etate manu pec

catōris liberabit eos dominus. et
potestate diaboli qui est obstina
tus in peccato: a semper homines
trahere nititur ad peccatum. **E**t quod li
beratio fit per gratiam diuinam. **I**deo
subditur. **V**ix orta est iustus
et diuine gratie. **E**t rectis corde. **Q**uia
ad superna habent cor erectum. **L**etitia
quia lux gratie est quedam
ars gloriae. propter quod repetitur
idem cum dicitur. **E**t ammi in
si in domino. **Q**ue est leticia deu
tionis. **E**t confitemini memorie san
ctificationis eius. **G**ratias agentes
de dono gratie nos sanctificantis.
Vnde ad **Roma** in. **O**mnes enim
peccauerunt et egent gratia dei in
iustificatione gratis per gratiam ipsius pro
receptione que est in christo Iesu do
mino nostro. **C**ollect. **L**icet hic
stro **C**ollect. psalmus
communiter a doctoribus de primo
domini aduentu allegorice exponitur
quod expositio satis patet in glo. tunc quod te
xtus eiusdem psalmi. sonat maxime secundum
christi aduentum. **I**deo circo exponere glo
de secundo eius aduentu premissa: hanc
de secundo eius aduentu leale: posui expo
sitionem. **Q**uia metuenda est illa iudicij
dies: in qua disceptatio celeritavni
uersorum discutientur actus vsque ad vltimum
etiam ociosum. **I**ntonat enim nobis sacra
scriptura ut sub omni celeritate puniam
in nobis peccata ne de veniens ad iu
diciu ea iueniat punienda. **D**e enim
punit aut homo. quia nihil remanebit
impunitum. nihil quippe est quod ita
vitam nostram valeat euertere quod pe
ccatorum correctio: distulit. **A**ug. **I**ser
mulare se quod differre. **A**ug. **M**o

de afflictione filiorum israel. Con-
sideret igitur vnusquisq; conscien-
tiam suam. a si se videt in cogitati-
one: in sermone: in opere semp qd
bonum est diligere et opere exerce-
re: ministrum dei se esse cognoscat
a gaudeat. Qui vero se ipsum inter-
rogans se videt: q mala sunt no
solum cogitare: si etia; dicere a fa-
cere: adiutorem dyaboli se esse itel-
ligat simul et doleat. Et du adhuc
anima peccatrix a tenebrosa i cor-
pore suo tenetur inclusa: cu; dei ad-
iutorio a potestate dyaboli se con-
tinet auertere: ne forte illum malis
opibus insistentē repentina mors
rapuerit: cum dyabolo cui; volūta-
tes exercuit eterno igne mereatur
trahi cruciandus. Et idē du; tempus
est in nostra potestate vnusquisq;
priusq; de hac luce discat: cu; dei
adiutorio a seruitute dyaboli se lib-
trahat: vasq; demonis fuisse se do-
leat.

Collect. Atq; dei māda-
tis obediēdo: sic
vitam suam corrigat et emendet
quatinus in illa die tremendi iu-
dicii vltionē eterne mortis euadat
atq; p sanctos angelos ad gaudia
celi puenire mereatur p̄stāte gra-
tia et misericordia dñi nostri Iesu
christi: cui est honor a gloria in se-
cula seculorū. Amen.

Psalm⁹ .xcviij.

Quāntate do-
cantici nouū: quia
mī. Titul⁹. Ps. 68

Callio. Hui⁹ tituli verba re-
feruntur ad dominum
saluatorem. de cuius primo aduen-
tu videl; incarnationis gloria: a se-
cundo aduentu ad iudicium psal-
iste dicturus est. In p̄mo eius ad-
uentu comonemur vt misericordēz
dominum querere debemus in al-
tero vt venturum iudicem formide-
mus. Est enim iste psalmus terci-
us eorū qui de vtroq; aduētū agūt
Per totum psalmū p̄pheta loquit
In prima enim parte fideles com-
monet christianos: vt noue rege-
nerationis sacramenta fumentis
nouum canticum de domi incarnatione
comolebrent: dicens.

Mico. Quāntate domino.
Iesu christo. Can-
ticum nouum. tanq; auctori noui
testamenti: in cuius ortu angeli cā-
tauerunt nouum canticū: dicentes
Luc. ij. Gloria in altissimis deo. et
in terra pax hominibus bonē volū-
tatis. Causam hui⁹ laudationis
subdit: dicens. Lq; mirabilia fecit.

Callio. qñ cecis lumen: dau-
dis gressum: mortuis
vitam donauit. a huiusmodi fecit
que cōtra vsuz nature hūane facta
euangeliorum textus narrat. Sed
ista fecerūt etiā scī ei⁹ a p̄phete.

Jeronim⁹ Quis ergo fecit
nouum vt mere-
atur cāticū nouū. Vultis scire qd
nouū fecerūt de⁹. Quasi hō mortu⁹

est ut homines viverent: filius dei cruci-
fixus est ut nos leuaret
ad celum. **Vnde** subdit.

Ric. [saluauit] videlicet genus huma-
num quod perierat [sibi] hoc est ad
honorem dei patris [dextera eius a
brachium sanctorum eius] ac si dicat.
Christus qui est dextera dei patris. quod per
ipsum tanquam per dexteram a brachium
eius fortia operatur: saluauit sibi et
deo patri genus humanum: sicut **Matth.**
xxviii dicit. **Venit** filius hominis salua-
re quod perierat. **Quod** fecit dominus
et deus pater [salutare suum] et filium
suum pro salute mundi humanarum
et sic visibilem factum.

Rico. [in conspectu gentium re-
uelauit iniquitatem suam]
et fide catholicam iustificante: quod pe-
dicatores apostolorum et aliorum discipu-
lorum christi publicata est in gentibus per
orbem terrarum discipulis. **R.** Ecordatus
est misericordie sue et veritatis sue
et promissionis sue de mittendo filium
suum factum domum israel et patribus.
Nam **Gen.** **xxii**. promissus est **Abra-
he**. **Benedicent** in semine tuo omnes
gentes. **Que** promissio misericordie
et veraciter impleta est in christo nato
de progenie **Abrahe** per **Jacob**: qui alio
modo dicitur est israel: ut habet **Gen.**
xxxii. **Et** effectus huius promissionis est
extensus ad omnes gentes. **Idem** subdi-
tur. [videntur omnes termini terre]
et cognouerunt per fidem et miracula
coram ipsis facta [salutem dei nostri]
et dominum nostrum **Jesus** christum per quem
est salus: sicut quod dicit **Act.** **iiij**. **Et** non
est in aliquo alio salus. **Ubi**
late deo omnis terra. quod de omnibus

terre partibus aliqui sunt vocati. [canta-
te] et laudate deum in cordibus vestris
interius. [et exultate] recitando ore
psalmos a prophetis ad laudem dei fa-
ctos. [et psallite bene operando]. **Et** quod
iste psalmus tempore veteris testamenti
factus cantabatur a leuitis. non solum vo-
cibus humanis: sed etiam musicis in-
strumentis. **Deo** subdit. [psallite
deum in cythara: et cythara a voce
psalmi: in tubis ductilibus] et cum mar-
tello factis. [a voce tube corneae].
quod aliqui veterant instrumentis de
cornibus animalium factis: maxime
in festo tubarum: quod celebrabatur
in principio septimi mensis. **Hoc** ad
litteram faciebatur iudeis: ut habet **Leui-
t.** **xv**. **Sed** nos qui nouimus canticum gratie
offerimus: spiritualiter hanc litteram intelli-
gere debemus. **Hugo** **P** **S**allite
mus. **Hugo** dominus in cytha-
ra] et operamini amore domini opera peni-
tentie mortificatione vite carnalis que
per cytharam intelliguntur. **Vnde** **Job**
xxx. **Versa** est in ludium cythara mea
Et etiam [psallite] et operamini in cy-
thara] et in compassione proximi: ope-
ra misericordie faciendo. [voce psal-
mi] ut hilaritas sit in opere.

Augusti. [psallite] letitia [in
tubis ductilibus].
Tube ductiles dicuntur: quia cum
martello tundendo producunt. **Tri-
bulatio** est tuncio: a profectus pro-
ductio est. **Psallite** ergo [in tubis
ductilibus] id est laudate deum in
tribulationibus et aduersis. **Ex-
emplum** habemus de **Job**: qui repetere per-
cussus tantis damnis tuncione tanta
tribulationis factus tuba ducti

lis sonat: dicens. Dominus debet: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est. sit nomen dñi bñdīdū. Sequit̄. **L**a voce tube coene. **C**ornu excedit carnē: vt carnē sup̄ adō sit firmū. a capax vocis tube coene trāscēbat carnales mot⁹: vīcat libidines: a q̄rat iuxta osiliū aposto li ea q̄ sursum sunt: nō q̄ sup̄ terraz.

Mico Deī oñdit vbi sit psal lendū vel iubilandum dīcēs. **L**ubilate i ospectu regis. videlz Jesu xp̄i: qui est rex regū et dñs dñantū. **Apoc. xix.** **L** moueat mare. **L** mundus p̄dicatōe aploz ab p̄miam. **L** a plenitudo ei⁹. **L** habitantes in insul maris quozū mul ti ouerū sunt ab fidē: vt dīcū est in psal. **xc.** **L** orbis terrazū q̄m̄ uerū q̄ habitant in eo. **L** quia de omnib⁹ simib⁹ tē aliq̄ sunt ouerū ab fidē.

Hugo **L**umia. **L** v̄ s̄cti v̄ rī pleni aquis gr̄arū. **L** plaudēt. **L** gaudebūt. **L** manu. **L** in exercitio tenoz opm. **L** simul. hoc est in v̄mitate fidei a dīcōnis. **L** montes. **L** id est maiores.

Cassio **L** exultabūt a cōspai dñi. **L** v̄ dño veniente ad iudiciū gaudebunt. qm̄ in futuro iudicio p̄missionis ipsius dona recipiēt.

Hugo **L** qm̄ venit iudicare fraz. **L** v̄ peccatores frenos. venit vt discernat a sepet paleas a frumētō. **L** **L** v̄ dicabit orbē terraz in iusticia. **L** malos puniēdo. **L** a p̄plos in equitate. **L** redēdo singul̄ fm̄ merita sua.

Aug⁹ **E**cce nondū venit frēs tēpus iudicij. **J**udex in

celo est. tu in terra. **I**lle differt ad uentū. tu noti destruere osiliū meli oris vite. **A**duēt⁹ eius dur⁹ erit duris: a temgn⁹ erit p̄hs. **V**ide etg o modo tu q̄d sis. **S**i durus es: licet tibi mitescere. si mitis es: iam gaude ventu. **Collect.** **I**n ptate tua ē quō expectes. **I**n dicez: hoc tñ nunq̄ cadat a tua memoria. **S** fm̄ opa tua bona aut mala recipies crudelez vel temgnū iudicē tuum dñm nostū Jesum xp̄m cui est honoz et gloria in secula seculorum. **A**men.)

Psalm⁹. xcviij.

Dominus re **Mico** **T**itulus. **p̄s. dauid**

Cassio **P**er dauid p̄sonā loquetis aduertimus a xp̄m manu fortem desiderabilez q̄ senti

Mico **D**e cui⁹ reg⁹ dauid. **u**is p̄pha mistice loquit̄ in hoc psalmo qd̄ ip̄e erit. **S**t⁹ accepit in sua resurrectione de q̄ dicit **Matth. vl.** **D**ata est m̄hi oīs ptās in celo a in terra. **C**ui⁹ regnū p̄ncipes iudeoz irati de fama nominis eius conati sunt destruere.

Hugo **I**ntētio p̄phete est iuitate v̄m̄uersos populos ab laudē a honozem christi: vt eum tanq̄m deum ac regem adorarent a confitanti v̄.

Nicolaus **D**auīd em̄ i sp̄i ritu p̄uidens per regnū suū figurari regnū christi: **I**ntroductit ipsū regnan

tem: dicens.

Ominus .i. Jesus xpus. Resurgens a mortuis: a ad dexteram patris exaltatus. Irascantur populi. Irascantur populi iudeorum de regno eius. Et ponit hic optatus p iudicatio. Qui sedes super cherubim. et super ordines angelorum non solum in quantum deus: sed etiam in quantum homo. Moueat terra. et habitantes in ea ad credendum atque fruendum tibi. qui merito terra nuncupantur quod terrena vitia occupant. **O**minus in syon magnus.

Cal. Syon speculatio interpretatur quod est ecclesia militans vel triumphans. et excelsus super omnes populos. **Iero.** quod ascendens ad celos excelsus est pre omnibus factus. Vnde nos ad usque nostros per singulos dies speculat.

Hugo. Deum inducit populos ad christi laudem: dicens. Confiteantur confessione laudis. noi tuo magno. Quia iudei irascabantur christo: tunc erat nomen eius paruum. quod fama nominis eius solus erat in iudea. Post eius ascensionem predicatus est nomen eius et fama eius gentibus. et factus est magnus et dilatatum.

Hugo. Deum inducit populos ad christi laudem: dicens. Confiteantur confessione laudis. noi tuo magno. Quia iudei irascabantur christo: tunc erat nomen eius paruum. quod fama nominis eius solus erat in iudea. Post eius ascensionem predicatus est nomen eius et fama eius gentibus. et factus est magnus et dilatatum.

Aug. Jam ergo populi confiteantur noi tuo magno quod ante paruo noi tuo irascabantur. Quare confiteantur. **Cal.** **O**mnia terribile. quod ipse venturus est iudicare vivos et mortuos.

Rico. **L**a semel est. et sume bonum formaliter et effectiue. quod omnis sanctificatio fit in eius nomine. Vel terribile est malis: et semel bonis.

Aug. quod ipse venturus est a iudicaturus ut alios potest ad sinistram: et alios ad dexteram. **L**a honor regis iudicium diligit. ut vnicuique reddant merita sua quemadmodum: quisque gessit in corpore: siue bonum siue malum.

Iero. Delet ergo homo prius se diiudicare et discernere: et per proprium iudicium condemnare mala sua. et sic honoret deum regem eternum.

Hugo. quoniam sicut dicit apostolus ad corinthios. Si nosmetipsos diiudicaremus: non utique diiudicabimur. **Rico.** Deum mutas remur. modum loquendi de tertia persona in secunda. quod fit frequenter in sacra scriptura: et maxime metrico composita. Qualis est liber psalmo.

Hugo. Ostendit nobis viam ad regnum dicens. **CV** **P**asti directores. et vias rectas per quas ad te dirigamur. **H**as directores subiungit dicens. Iudicium et iusticiam in iacob. et in populo fidelium qui in baptismo supplantat vitia. Iudicium autem fecit in populo quoniam donauit ei discernere inter bonum et malum. Iusticiam vero quoniam sequitur bonum et recedit a malo.

Aug. **P**rimo debet habere iudicium: ut videlicet iudices: et discernas quod sit malum: et quod sit bonum. Etiam iusticiam: habere debet ut recedat a malo et facias bonum. Et quod hoc a nobis non habemus. ideo subdit. Tu frastu. **D**eus ei operatur in nobis et velle et perficere.

Rico. **E**t ideo exaltate. et laudate. **D**ixit extollite. **L**ibum deum vnum. **L**a quod habetis quod benivinitis. **L**a adorate scabellum pedum eius. et hu

Rico. **E**t ideo exaltate. et laudate. **D**ixit extollite. **L**ibum deum vnum. **L**a quod habetis quod benivinitis. **L**a adorate scabellum pedum eius. et hu

manitatem christi que in quantum est
vinita diuinitati. latra et cultu qui
soli deo debet: est adoranda.

Jeroni Ideo enim corpus dicitur
dicitur scabellum quia in eo ma-
iestas diuinitatis tanquam super scabel-
lum stetit. et hoc est adorandum.

Hugo Quis scire est in se: et
etiam alios sanctificans
Consequenter ostendit per figiones no-
minum antiquorum patrum qui sunt di-
gni seruitio domini: dicens.

Rico Moyses et Aaron in
sacerdotibus eius. et ser-
uierunt ei officio sacerdotali. Ad lit-
teram enim Aaron fuit sacerdos Mo-
yses vero licet sacerdos non fuerit:
tamen officio sacerdotali usus est in co-
secratione Aaron et filiorum eius: ut patet
Exo. xxviii. La Samuel inter eos qui
inuocant nomen eius. Preerat enim
aureo prophetarum deum colentium: ut ha-
betur 1. Reg. xix. Per Moysen qui inter-
pretatur extractus ab aquis signum reli-
giosi qui debent abstrahi a deliciis
mundanis. Per Aaron qui montem
interpretatur: platonem statim intelligit.
Per Samuelem qui fuit minister in
domo domini: intelliguntur sacerdotes et
clerici. Omnes isti laudare debent no-
men domini per ceteris christi-
anum. **Rico** Rabat dominum humiliter et deuote.

Hugo Let ipse exaudiebat
eos: et in columna nubis
loquebatur ad eos. Sic legitur Exo. xxxiii.
de Moysen. Et hoc ad litteram. Allegori-
ce autem: loquebatur in columna nubis ad
eos. in figura: quia quasi nubes est ob-
scura. Nobis autem aliter locutus est
sic ait apertus ad Heb. et Multifarie

multisque modis olim de loquens pa-
tribus in prophetis. Nouissime autem
diebus istis locutus est nobis in filio
suo. Causam quare sic exaudiebant
subiungit dicens. **O**stodiebant
testimonia eius. et lege et cerimo-
nias eius: que testimonia erant noui
testamenti. La preceptum de calogi. Laqueus
dedit illis. La de mandatis. Idcirco

Glo Domine deus noster tu
exaudiebas eos. In iu-
stis petitionibus. La de tu propitiu fuisse
eis. La indulgento eis peccata ne nocerent
in futuro.

Rico La vltimas om-
nes aduentiones
eorum et puniens defectus eorum qui non pro-
cedebant ex instinctu suo: sed magis
ex eorum arbitrio. sic patet de Moysen et
Aaron. Rume. xx. vbi dicitur ad aquas con-
tradiuentionis. Dixitque dominus ad Moysen
et Aaron. Quia non credidistis mihi ut
sanctificaretis me coram filiis israel.
non introducetis hos populos in terram
quam dedi patribus eorum. quia in pena hu-
ius fuerunt morte preuenti.

Cal Cognoscamus itaque antiquas
et iterum aduentiones eorum vindi-
catas: ne humana illis elatio surrep-
te potuisset. Nam quous aliqui fide-
les sint magna deuotione venera-
di: oportet tamen in eis pro tempo-
re vindicari: ne cor eorum ad super-
biam videatur posse deduci: sicut
dicit apostolus. Et ne magnitudo
reuelationum extollat me: datus est
mihi stimulus carnis mee angelus
sathane: qui me colophizet etc.

Augustinus Illi enim
deus iras

citur quem peccantez nō flagellat
Nam cui vere p̄pitius est: donat nō
solū peccata ne noceāt ab futurz se
culū: s; etiā castigat ne semp pecca
re delectent. Ergo fratres quūq; in
xp̄o p̄ficiū? ne nos putem? sine fla
gello ab ip̄m futuros ire. qz et si iā
hoies quīd in nobis re p̄hendāt nō
inueniant: re p̄hendit ille adhuc q̄
oia nouit. quia p̄pitius est nobis.

Rico Et idē **Exaltate** v
laudib? extollite dñm
deū vestz in monte s̄cto eius.

Hugo v̄ in s̄cta ecclesia q̄ ē
fundata in mōtib?
s̄ctis v̄ in doctrina ap̄loz. Lqm̄ s̄
ctus dñs deus noster: qui nos san
ctificat: regit: ac defendit.

Cassi. Consideremus carissimi
duob? lumib? splendere pulchris
incredulos terret vt ad supplicatio
nem deuotissimā p̄ducant: fidelib?
dñz xp̄m adorare p̄cipit. qz a ipse
nouit exaudire quos diligit. Bea
ta gēs que talem hz dñm. Vitale
quippe desiderūz est cognoscere et
amare creatore. Fidelis autē serui
est diligere dñm: multo fortius re
demptorez suū. Quē si cara mente a
ex desiderio nō appetis: nullatenus
hūc diligē arbitreris. Diligamus
igit vt amemus: q̄ram? vt iuemia
mur: pulsem? vt ad dñm accedere
valeam?. Ipse sit nostz gaudiūz
nostz desiderūz: qm̄ ipsū cognosci
mus eterna nobis bñficia posse p̄
stare: qui est benedict? in secula se
culorum. Amen.

Psalm? xcix.

Ubilate deo om̄is

Titul? Psalm? in confessione.

Cassi. duplex est cōfessio vna
tes: culpabiles ac reos nos esse p̄fi
temur: a misericordiā dñi cōceden
dam nobis p̄ijs fletib? exoram?.

Altera est grāz adio: quā dño p
suis bñficijs nos deuotis mentib?
offerim?. Reuera totus hic psal.
ad vtrasq; p̄tinet cōfessiones. Pro
pheta igit sollicit? de p̄lo fideli ne
se putaret s̄b anxietate tristitie cri
sto domino seruiturū: primo a iu
bilatione incipit: **Hugo**

Iubilate deo. cū inenarrabi
li corbis gaudio: ip̄m laudan
do p̄ bonis q̄ nob: a p̄ regno eterno
qd nob pauit. Loīs terra. v̄ habi
tatores oīs terre. qz oib? patū est
regnū: nisi p̄ suaz stulticiā se exdu
bāt. fūite dño i lencia. qz nō pla
cent domino fūicia coacta.

Cassi. Licet em̄ fūicia dñi diū
sis videant officijs expe
dire: vt sint ordines eccl̄astici mōa
steria fidelū: heremite: solitarij: la
ici deuoti. oia tñ ad ista tria verba
referunt: vt dño sub leticia fūiaē.
nō in murmuratōe aut amaritudi
ne mētis: sic factū est in deserto qm̄
cōtra deū iudaic? p̄ls murmura
uit. s; ista leticia vtiq; caritas est:
q̄ sic ap̄ls dicit nō inflat: nō agit
p̄perā v̄ puerse: nō est ābiciosa iē.

que hanc virtutem egregiaz mira-
bili narracione describunt. qua pro-
pter illi sibi leticia domino seruiunt
qui eum super omnia diligunt et i-
uicem se fraterna caritate respiciunt
O libera seruitus **O** seruium su-
pra cunctas dominaciones eximium.
quibus talis leticia tribuitur quae
in regnorum gloria non habetur.
Sed istam leticiam quam in hoc mundo
percipitur vide quale primus scribitur

HUGO Introite in conspe-
ctu eius. **I**n cubi-
lum conscientie puenit ubi solus deus
revidet. sicut dicitur in regum. **xxvi.**
Dominus intuetur cor. **E**t addit **L**
in exultatione. quia in conscientia
puta est exultatio vel de spe venie
vel de spe future glorie consequen-
de. **V**nde aplos dicit Gloria nostre
hee est. testimonium conscientie no-
stre. **C**onsequenter propheta redat
guilt perfidiam iudeorum qui deum
saluatorem non putando deum. man-
u in creatorem suum inijcere presumpse-
runt. **V**nde dicit **L**scitote et intelligite
Lquoniam **L**iste **L**dnus. **V**iz **I**hs cri-
stus quem de di filium nime credi-
distis. **I**psa est deus. **Q**ui se cit celum
et terram. **I**psa se cit nos. **A**d yma-
ginem et similitudinem suam.

MICO Sup genetim dabo no-
bis animam intellectu a-
lem in qua consistit ymago dei quan-
tum ad proprietates naturales. s. i.
memoria intelligentiam et voluntatem.
similitudo autem dei inest anime in bo-
nis gratuitis. que est quedam perfectio
ymagis. quae gratia perficit naturam
Rota. bona gratuita sunt virtutes

ut pote innocentia humilitas mili-
dicia cordis etc. **S**icut deus dicitur
bonus et iustus. sic homo creatus
est bonus et iustus ad similitudi-
nem. **CAL** Et quare ne puta-
viz dei **CAL** ret humanam cre-
ationem patrum semini esse depu-
tandam. adiecit. **L** non ipsi nos. **L**
Naz quis natiuitati nostre miste-
rium prebeat corporalis operaco-
tamen ille in hunc mundum nos p-
batur abducere. qui cuncta facit ad
existentiam puenire. **D**einde venit
ad populum fidelem et quid sit. per
compaciones pulcherrimas ostendit.
dicens **L** nos autem populus eius. **L** nos
populi christiani qui eius impio
famulamur. **L** et oves pascue eius. **L**
oues sunt simplices et deuote pso-
ne. et ipse earum pastor. **V**erum et pas-
tua eius est diuinarum scripturarum
copiosa et dulcis epulatio. **I**psa enim
scripturae sunt pascue quibus fide-
lis anima saginatur et ad futuram be-
atitudinis amena pducit. sic istis
tribus virtutibus complexus est. **Q**uod
agere. quid credere. quid intellige-
re debeat christi-
HUGO Consequenter autem
in perfectis christianis confessionem
inducit peccatorum dicens. **I**ntroi-
te portas eius in confessione. **L** et simili-
ter. **I**ntroi- te atria eius in ymis confi-
temini illi. **Q**uasi dicat. bonum est con-
fiteri domino confessione laudis. si
precedere debeat confessio peccatorum
quia non est speciosa laus in ore
peccatorum. **E**ccl. **xxv.**

CAL Postquam dicitur huius peni-
tentia. baptismum facit. **ca**
L

ritas sancta. clemencie misericordie
des. ceteraque mandata per quam ad eius
possimus pervenire conspectum

Gr Cum porta nostra per lacrimas con
fitemur. angustie porte
tas ingredimur. Sed cum post hec
ad eternam vitam pervenimus. por
te nostre atria in confessionum laudi
munitam. quod ibi angustia iam non
erit cum iam eterne sollemnitatis leticia
assumpserit. Propter confessionis
nostre angustiam veritas dicit. In
trate per angustam portam. et cum spiritus se
recipit in altitudine gaudij eterne per
fumeret dicebat. Est autem isti in loco
spacioso per

Hugo Et per con
des meos. Confessione
peritorum. Laudate nomen eius. et
spiritum. a quo vos christianam nominati
estis. Cum huiusmodi laudationis subiu
git dicens. Quoniam suavis est dominus. In
quod desiderant angelus videre. et respi
cere sicut dicitur. et petri. Et ne sua
vitatem hanc crederes temporalis a tran
sitoria. Deo subdit. In me nomen mea eius
In quantum ad salvandos. qui immobili
ter in eternitate perdurant. quos bene mi
sericordia dei a peccato liberaverit. Et
ne quisquam de misericordia hac nimis confidat
addit a de iusticia dicens. Quia usque in
generatione a generatione veritas
eius. In translatione remana habet. Quia
usque in seculum sancti veritas eius.

Hugo qui peccatos iudicabit im
plices permissa tantum bonis
quod malis. Vnde ibi in vitam eter
nam. Illi vero in ignem eternum

Calli Mirabilis hic psalmus nos
ducat. ut a alacres domino iubilemus.

a peccatorum nostrorum vulnera sine in
emissione plangamus. In hoc enim
mundo utique est necessarium. ut nec
in tristitia despectus dei fuus. nec ite
rum amemus eius. prosperis et dicitur elat
na sicut sanitas hominis humorum pa
ce consistit. Ita perfectus est christianus
qui fuerit inter presentium eorum vicis
situdinem immobilis et patus. Susci
piamus ergo alacri mente que dea
sunt. Qualis enim sit ista deplora
tio ex hoc datur intelligi. ut in ea
precipiat dominus esse laudandum merito
quod inde venit non reatus non pena. si
premia. non de formis servitus. si
pulchrali **Colle**. Quia propter
tertas. ab eius laude
neque cessamus a quo creati sumus
a redempti. quatinus in leticia se
piterna iubilum exultationis cum
gratiarum actione mereamur in
eternum continere cum omnibus sanctis
et electis suis. qui est benedictus in se
cula seculorum Amen

Psalmus. C

Misericordiam
Titulus psal. 68
Hugo In prece
tibus psalmus se

pe dixerat letandum esse a cantandum a iu
bilandum. Nunc vero in hoc psalmo dicitur
quod cantandum sit. et cum quibus sociis. in quo
etiam docemur bona appetere et mala
reनुere. que est peccata conversio vi
te christiane. Et quia omnis perfectio est nobis
a christo. idcirco titulus habet. ipsi 68. unde
sensus est talis psal. iste attribui

tur ipsi dauid xp̄o cui oē bonū no
str̄ attri **Cast.** Et nihil de dō
buēdū ē **Cast.** Etreno rege itelli
gas: s̄ oia de xp̄o rege celesti b̄icta
cognosceas. dicit ergo cōgregacō
s̄āctorū p̄ vniūsuū oīe cr̄isto ac q̄
sita idest populus christianus

Misericordiam] **Glosa**
In p̄nitiua q̄ peccatores ad
penitentiā expectas [a iudiciū] qd̄
erit in futuro seculo [cantabo] v̄ io
eūde annūciabo. a hoc tibi] v̄ ad
honorem **Ric.** Tēpus mie mō
tuum **Ric.** est: a tēpus iudi
diciū futuruū est. Nisi enim de p̄mo
p̄ miam p̄ceter. non inueniret q̄s
per iudiciū cor rotaret Audi apo
stolū quo modo distinguit v̄t̄ q̄
tēp̄. de tpe misericordie sic Ignor
ras inquit o hō qm̄ benignitas dei
ad p̄n̄az te adducit. An diuicias
benignitatis a pacē a lōgammita
tis ei? cōtem p̄nis. De tēpe iudi
cij subdit. Tu aut̄ inquit scdm̄ du
ricia cordis tua cor ipenitens the
saurizas tibi irā i die ire a euclacō
nis iusti iudiciū dei: q̄ redet v̄n̄ciū
q̄ scdm̄ opa sua. Nos ergo fr̄es
qm̄ habemus tēp̄ mie: non no
bis blandiamur. Non dicam̄ sem
per. p̄cet deus **Intellige** q̄ ideo p̄
cit̄ vt corrigaris. non vt i malicia
p̄seueres **Et** prop̄ hec duo. s̄. vt cō
se quī valeam miam a effugē iudi
ciū. sal **Cast.** Domno psal
lam] **Cast.** lit qui bonis fa
ctis suis eū placare cōtendit Ipsa
est enim suauissima virtus armo
nie: qm̄ v̄t cognoscit opib̄ cōso
nare. Nam si hec due res discrepa

bili sibi varietate dissentiat neq̄q̄
p̄nt psalmodie tēpat̄z efficiē cā
tilenā. **Se** **HUGO** La intelligā
quitur **HUGO** i via imacu
lata. [quādo venies ad me] v̄ i ma
culatū me cui o diā a sollicitē cōfi
derabo aduentum tuū. siue ad iu
diciū siue in morte mea **Vñ Lu.**
xiij. Et vos estote parati v̄ ab oī pecca
to mūdati. q̄ qua hora non puta
tis. fili? hominis veniet. Deinde ex
ponit qd̄ sit vita immaculata dicēs

Perambulabā] vita hui? mun
di trans **Rico** Li m̄no cōtia cor
currēdo **Rico** dis mei] sine fi
dione falsa exteriori. hoc est i puri
tate cōsciēcie Li in medio dom? mee
] cōsciē

collec. Ille i medio
cie mee **collec.** dom? cōsciē
tie sue deābulat. qui sollicitē oēs
cogitacōes cordis sui p̄serutatur. a
si quid in ea iueniat qd̄ oculos di
uine maiestatis offēdat. statim cor
rigit a emēdat **Et** cōtra quis q̄s p̄mi
tur mala cōsciā cui? cor circa terre
nas cōcupiscētiās disp̄sum ē. nō
ābulat i domo cōsciētie sue. q̄ ibi
non inuenit nisi accusacōnē a inq̄e
tudine; p̄cōrū. s̄ foris vagat̄ que
rens pacem a quietē; in fabulis.
spectāculis. ac ceteris cōcupiscētijs
terrenis. Postea in oētiā p̄ p̄tes
exponit **Rico** Non p̄pone
dicens **Rico** bā ante oculos
meos rem iniustā] s̄. ad cōcupiscē
dum aliq̄d iniustū cupiditate du
ct̄ exēplis raptorū [faciētes p̄ua
ricacōes]. s̄ diuine legis trās gressi
ones] o diuī] s̄. eorū maliciāz. q̄a
eius dē v̄tutis ē diligē bonū a obire

Lij.

maluz ei opposituz. **N**on ad huc sit
mihi cor prauum. Ipsi dicent. Et si
ex passione sui motus ad horam
ad aliquam maliciam: non tamen
in ea permansi per obstinationem. De
clinantem a me malignum. Ibi est
malo igne ignitum. s. igne ire. inui
die superbie. luxurie et huiusmodi
viciozum non cognoscebam. per
approbat. **I**tem etiam si erat mi
tionem. **I**tem hi proximus vel
amicus. siue epus. abbas vel in qua
li dignitate constitutus. quoniam si puer te
bant vias suas prauelyuendo. sic
eam fugiebant ut patet eius memo
ria non facerem. Et quia iustus non
solum odit peccata operis: sed etiam oris. **I**tem
subiun. **R**etraxerunt secreta
git. **R**imo suo. s. in eius
absentia et sic dicitur relatum quod non po
test audire. huc persequeretur. vel re
prehendendo vel ei non credendo. quod si
deest auditor. deest et detractor.

Colle. Nihil ei tam in quietat
aiam. nihil est quod ita im
mobile et instabile faciat quod facile
totum credere et obsecratorum verba te
merario mentis assensu sequi. Hinc
enim crebre dissensiones. hinc odia
multa nascuntur. quia et dilectissimos
amicos etiam lingua maligna fa
cit discordes. At contra magna quies
animi est magna morum grauitas
non tamen de quoquam finitum velle reci
pere vel. **I**tem et quod iustus non solum
audire. **N**ico spernit peccata operis
et oris: sed etiam apparatus peccatorum in
in alijs signis. **I**tem subdit. super
lo oculo. s. cum homine qui est superbus
corde et dicit oculo. quia dispositio

cordis maxime apparet in oculo. et
in facibili corde. qualis est auarus
qui non faciat pecunia. eccle. v. cum
homo viz huiusmodi non edebat. Tales enim
debet esse principes vel prelati et mesa
les. **Vn. eccle. ix. Viri iusti sint ti
bi conuue. Et in alio psal. dicit. In
nocentes et recti adhaerunt mihi. Se
quitur qualiter princeps aut prelatus
se debet habere ad bonos dices. **O**cu
li mei ad fideles terre. **Call** Illos oculos
cordis quos auertebat a pessimis: nunc perfitet
se sociare. **I**tem Non iridit. oculi
cum sanctis. **I**tem mei ad diuites
terre. et imperatores. aut episcopos. aut
presbiteros: sed ad fideles**

Nico Ut se deat mecum. in consilijs
iudicij et mensis. Et quod non
solum deat principem et prelatum habere fi
deles consiliarios. sed etiam bonos ac
religiosos ministros. **I**tem subdit. **L**
abulans in via immaculata. pro vie san
ditate et honestate. **L**hic mihi mini
strabat. **I**tem in domo mea seruiebat

Call Et quis hoc non a laycis
videat exceptum. tamen specia
lit prelati probat impositum. ut tales mi
nistros habeant: quod diuini regulis
non imputat. **Nico** Consequenter adhuc
habere ad malos dices. **N**on ha
bit in medio domus mee. s. in me mi
nistros meos. **L** qui facit superbia. **L** alios
despicendo vel calcando. **L** qui loquitur iniquum
alios detrahendo prius colloquij. **L** si
dixerit. **L** non proficiet. **L** in spiritu oculo
cum meo. **vt** **Call** a alijs. **ps** peri
talibus credere. **Call** tate meliore
tur. **D**ugo. **E** contra de malo pri

cipe dicitur puerb. xxx. **P**nceps q̄
libenter audit v̄ba mēdaciū: mī
stros habet. **N**ico. It q̄ aliq̄ s̄b
impios.

Nico. iectōrū sunt
ita mali q̄ non solū sunt a p̄ncipi
bus tom̄s depellēdi: s̄ etiā vita pri
uandi vt iusticia seruet̄. et aliq̄ tre
ant̄. **I**eo subdiē. **I**n matutino
v̄ celerit̄ sine expectacōe ne subue
niet impedimentū. **I**nfliciebāz
materiali gladio q̄ntū ad p̄ncipes
tre. a spūali q̄ntū ad p̄latos. **L**om
nes p̄ctōres tre. **L**exigentibus cul
pis suis. **V**t disp̄derem de ciuitate
dm̄. **V**t de ciuitate bono ruz ne p̄ ma
los ificiant̄. **L**om̄s op̄ates im̄q̄ta
te. **E**x p̄dictis em̄ colligit̄ q̄ q̄libz
p̄nceps a p̄latus se habeat scdm̄
formaz. **H**abēt trahitā. v̄iz deuote
erga deū: mūde a honeste ad seip
sū: et iuste ad p̄lm̄ sibi subiectū.

Col. hoc etiā sciendū. q̄ p̄ deā
xp̄o applicat p̄nt̄. put̄ satis
pt̄z in glosa. hunc t̄n̄ vltimū versū
culum ex **Cassio.** De viro in
ponit.

Cassio. No. q̄ post
vitatos malos asserit demonum
suggestōnes se de corde suo expu
lisse. dicēs. **I**n matutino infliciebā
om̄s p̄ctōres

Glo. Ex cassio
terre. **P**ōt̄m̄ malos hōies vitauit
etiāz vicia dedimāū. q̄ i matutino
v̄ in initio suggestionis. q̄n̄ q̄i cre
puscula tēptationū incipiūt appa
rere. infliciebā orōe oēs p̄ctōres
tre. v̄ demōes q̄v̄m̄sā carnē p̄uis
immissiōnibz deducūt ad reatum

Cal. v̄n̄ inflicunt̄ q̄n̄ nob̄ cō
punctio lacrimaz diuini

oris in fusione vt̄ d̄ma miseracōe
cōferē. **N**e q̄ em̄ eā lacrimaz opū
ctiōne q̄n̄ v̄lu? efferre p̄ualem?
s̄ tunc ipendit̄ q̄n̄ ip̄s? largitate p̄
stat̄. **V**t disp̄derem de ciuitate dm̄
om̄s op̄antes im̄q̄tate. **C**iuitatez
dm̄ aiām piā p̄tes dixerūt eē de q̄
dyabolus disp̄ditur: q̄n̄ a sua intē
cōe remouet̄. **O** crudel̄ o tyrānice
volūtatis dyaboli im̄q̄tas. **N**ō suf
ficit ei q̄ hōies mori se cit. s̄ adhuc
ne p̄ p̄m̄az recuperati possint viuere
et saluari. vehementē insistit. **S**ed
tu d̄ne q̄ vides ipudicissimū hostē
p̄travali d̄a defensione. ne ille ad
votū suū puemiat. q̄ te nob̄ offen
sum v̄ iratū facere insaciabili calli
ditate festinat. **C**ognouim? q̄lis
iste fuerit sanctissim? vir. q̄ n̄ iam
et iudiciū dm̄ pura mēte cātavit.
quemadmodum malos absolute
vitauit. bōis at̄ fuerit gratissima
societate cōmūdus. cōcupiscētiās
cordis sui saluberrima de liba cōne
subiecerit. vt̄ merito p̄fectionem
tenuisse videatur quam centenari
us numerus. cuius iste p̄s ē h̄gēe
phile **Col.** **P**restet nob̄ d̄ma
tur. **Col.** mia grām ac forti
tudinem interficiendi in nobis p̄
uos vicioz motus. et d̄m̄is per
oia obedire mādatis: vt̄ n̄ cū p̄ctō
ribus a ciuitate dm̄ i illo extremo
iudicio disp̄damur. s̄ mortificati
in nob̄ i c̄ns et p̄ctōz remissione
adepta cū sanctis elc̄is i tabernacu
la eterne felicitatis recipi merea
mur **P**er christum dominum no
strum: cui est honor a gloria in se
cula seculorum. **Amen**

Plamus. Ci

Domine exau

di orationem Titulus

Castro. Oratio pauperis cum anxius fuerit et coram domino effuderit precem suam. quibus aliqui presertim psalmum domino saluatori putauerunt esse aptam dum

Rico. pro eo quod apostolus ad hebreos .i. allegat litteram huius psalmi viz vniculum in iocundo in die fratrum subdit. et usque ibi et amicum non deficient. per hanc litteram probans equalitatem filii ad patrem in potentia et duratione.

Cast. Conueniens tamen videtur afflicti magis gementis pauperis sicut ipse titulus continet introducere in hac relatione personam. quia multa sunt que christo immaculato nequeat conuenire. primo quod anxius nullus quod fuisse legitur dominus christus. Anxius est enim qui in graui discrimine constituitur nullam partem quam se qui debeat nouit eligere. Deinde quod infra dicitur. oblitus sum comedere panem meum. et illud quia cinerem tanquam panem manducaui. Ad istam enim non legitur christus fuisse in hac egestate. Et nota quod dum ubique in titulis nomina sunt posita: hic pauper sine nomine introducit ad loquendum. scilicet ut cum vni attribuitur. omnes christi pauperes cognoscerent hoc sibi attributum. Ommino preterea procedendum est hunc psalmum esse exemplum ex his qui intitulatur ab oratione quibus penitentium quintus esse videatur

Hugo b. at idem fit quod hic psalmus precipue loquitur de illa parte penitentie

Colle. cuius efficacia describitur que dicitur oratione; si scire volueris: hanc sibi titulo psalmi lxxxix inuenies luculenter depictam **Predicari** vero tituli talis est sensus **Hugo.** Iste psalmus est oratio pauperis et anime paupertate spirituali gementis cum anxius fuerit in miseris vite presentis. et effuderit coram domino pro

Cast. Cum dicit coram domino esse suam **Cast.** tale orationem voluit ligi que de sacculi anime ante pedes regios que auri metalli copia de coram subdit. viz ei repies sicut quod dicitur ut orationi cuius non aliquid maneat aliene cogitationis iurraat obstaculum et intercedit que dei mens dirigat dedit ac frangata id est etiam magnam atque saluberrimum est orationem cepte iugiter imminet: et cum adiutorio dei obstat viuatque suggestio inimici. quatinus fixa super ad deum mens stabili intercedit condat **Vides** itaque propheta ante aduentum domini humanos indefinenter crescere errores personam pauperis conuenienter assumpsit. que calamitates mundi penitentia humilitate defleret. ut cito illi misericordis subueiret que tot mala adunato fasce deprecabatur: dicit ergo

Domine exaudi orationem meam

Rico. Proce-
dit de: quod orationem secundum dauidem
nunc est ascensus mentis in deum. Et
clamo: meus procedens ex ore
ad te veniat. et acceptus sit coram te

Cast. Hunc autem modum sancte orationem
mis seruandum deuotissimi christi
animum intelligat ut idipsum cogitat

quod orat. ipsum respiciat mente
cui supplicat: omnes superfluas .
cogitationes excludat. aliud non
admittat extraneū. ne ut ait qdā
purissimis fontib⁹ apros immitte
re videat in puidus. Hinc etiā san
cti ambrosij fm apl⁹ hōre sexte ro
seus ynus ille redoluit. Ait ei Ora
to mente dūm orabo simul spiritu
new: sola xpō canat. Sēsus qz nē
alibi ductus aberret fluuū vā
nis p̄uentus casib⁹. Tūc em̄ ac
cepta est deo orō canentiū si pura
mens id gerat qd̄ explicat. Sequi
tur vox depre

Rico L Non
cantis. **Rico** aūtas fa
ciem tuā a me. **Viz** penitēte p̄ pec
catorū meorū enormitate repellēdo
orōem meā. loquē de deo ad mo
dum hōis q̄ auertit faciem ab eo
quez nō vult exaudire abdit. **Lm̄** q̄
cūqz die tribulor. **L. f.** simole pecca
torū aut seculi aduersitate p̄mor
lidima ad me. **L. precantē p̄ auxilio**
Laurem tuā. v. demētiā tuā exau
diendo p̄tionem meam.

Cassi. Cum em̄ in totos audi
illos aspicere a audire dī. quorū
preces benign⁹ exaudit. **L. q̄cū**
qz die iuo caueo te: velociter exau
di me. L. quantū se i humilitate pe
nitens iste p̄na mēte p̄strauerat.
tm̄ in ipsa supplicōne crescebat.
Rā cū p̄mo dixisset. mēma ad me
aurem tuā. Jā s̄fidenti⁹ petit vt ce
lerius valeat audiri. Qui vero velo
citatē postulat. de impetrōne se
cureus est subiūgit eam. **Rico**
sue deprecationis dīes. **Rico**

Quia defecerūt sicut fumus dīes
mei in vanis ac tenebrosis actib⁹
consum. **Qd̄** maxie ad si
pti. **Cassi.** p̄biā mūdi respi
cit: q̄ q̄nto plus extollit tanto am
plus eua

Hugo Vel tūc
nescit. **Hugo** ta lēz al
legat hic breuitatē vite sue vñ **La**
tobi. iij. Quid ē vita hōis & vapor
ad modicum parens Sequitur.

Rico Let ossa mea sicut cremi
um aruerūt. **Cremitū** dī
a cremoas. et ē caro fūra q̄ arsa
que remanet in patella p̄nguedi
ne extra.

Hugo Per ossa q̄
ata. **Hugo** sustētāt car
nem nē defluat: intelligunt vire
aie quibus ipsa sustētāt. **Was** pe
nitens deplorat p̄ estū temptatō
num arefactas. nō hūitis deuotio
nis p̄nguedinez. **Tū**l actio rōna
h̄z. ossa mea q̄i frira o tabuerūt.

Cassi. Dic em̄ frigitur p̄ dō.
qm̄ futuros ignes mē
dium qz igitēne formidat. **Rāz** q̄ se
pauelat arsurū: ipsius mēdij tē
rore iā frigit a arefat. **Et** vt iste pe
nitēs cito remediū ipetra ret vñ
ad miseriaz suaz flebilem narra
tōem. cum subdit dicens.

Rico **P**ercussus sū sicut fe
nū. **L. qz** sicut fenū arefat
tpe ardoris: sic ego feruore tēpta
tionis deficio. **Et** aruit cor meū.
defectu deuocōis. **L. qz** oblitus sum
comedere panē meū. **L. v. studij sa**
cre scrip

Cassi. Hinc em̄ exp̄mi
ture. **Cassi.** tur natūā peccā
tium: qz dū delictū appetit. **depla**
tio dīm nō h̄ alēt Sequitur. **Hugo**
L. iij.

gemitus mei: adhaesit & meū carnī
mee. **I**ero. & pre nimio dolore
cordis mei quez pa
tior p delictis meis ita exicauī me
metipsum vt sine carne essem. et pel
les mee adhaerent ossibus meis.
carnem p. **C**ol. Enumeratis misere
pelle dixit. **C**ol. rnis suis idem pen
tens pādit nob tria gna penitentiū
qbus pccā delent a vita mereatur
etna. vñ dicit. **S**il'is fact' sū pellica
no solitudinis. **C**assi. Pellica
nus auis egipta ē q nascit in soli
tudine mli flumīs. ex cuius corpo
ris granditate cōsilis. q naturali
macie sp affecta est. a sic phisio
gi dicunt. tenso intestino pviscra
qēqđ escay accepit. sine aliq deco
dione tūsmittit. a paruissimo cito
rū fūco reficitur. q nō gregatim vt
cetere aues volat. sed se delectatione
solitaria cōsolatur. Eoz vñ gen'
dī esse qđ in desertis locis vsatur.
Per hoc g' auisū genus pulcrime
signatur hēmitē. q hoimī cōsilio de
reliato timore dñi remota afflictōe
discerantur. **P**ōt etiā hęc eē vox
xpī dicētis. sil'is fact' sū pellicano.
Au Pellican' dī rostro pullos
occidē a tribuo lugē. tandē
q sangnē rostro sup eos fundē vñ
illi reuiuiscāt: Sic xps occidit mor
tem in pccōrib' vt eos sangne suo
uiuificaret: pūssit saulū vt uiuifi
caret paulū. **S**ēq̄tur. **F**act' sū sic
noctitoray i. **C**alli. Aliud gen' pe
domitatio. **C**alli. mitentiū intro
ducitur. **N**octitoray dī noctis cor
uus quē spēalit in aſie ptib' mue
nre posse testantur. quē qđam bu

tonem. qđam noctuā esse dixerūt
q tūc magis vigilare a q̄rere escas
incipit. qñ se in soporē aiantia cun
cta opōnūt. **I**ta a penitens iste nō
durno tpe. **H**u. videlicet i medio
h' seculi. **H**u. natiōis prae
hitans. escas aie a vite etne. **C**as
sio. sollicita curiositate pquirit.
mō psalmodie operā dādo. modo
elas faciendo. mō carceres occulte
visitando. solū deū vult hīe testē:
cui caligo noctū nō tollit aspectū
Et nō q sic pellican' designauit hē
remitā atq solitariū. **I**ta noctico
ray illū declarat q se domicilio suo
retinēs. a publica visione remot'
est. **S**ēq̄tur tertū gen' penitentiū
cū dicit. **V**igilau: a fact' sū sicut
passer solitari' in fēdo. **P**asser ē
auis parua h nimia sagacitate so
licita q nec facile laqueis irretitur
nec p ingluuiem vētris escarū am
bitione recipitur. **H**ec pp' infirmī
tatē suā ne ā ipsa a p̄datore capia
tur. ā fetus ei' serpētinis deuore nē
inſidijs. in fūmitate domoy m̄difi
cat vt a pericul' reddatur aliena.
Hic melto oparat illi. q diaboli in
ſidias formidans. spālīter ad eccē
seu mōsterij septa ofugit vbi ope
ra sua soliate custodit. **E**t hunc di
xit solitariū vel vnicū pp' caritatez
q ex multis vñū facit. **E**cce q̄ elegā
ter tria gna penitentiū p sil'itudi
nes p̄dictay auisū in se declarauit.
vt q mūdi cōmna lugebat. p oim
satisfactionū modos discurrē vide
retur. **C**onsequent' allegatur racō
exauditionis ex v̄b' is m̄uſioſis a
improperioſis que amatores hu

ius seculi penitentibus inferunt. vñ
 seditur. **T**ota die exprobrabant
 mi. **H**u apte vocantes me pro
 hi. **H**u eritam a papellardū. In
 imici mei. **S**amici mūdi. q̄a inq̄s
 odio habui. **E**t nō solū apti imici
 ei exprobrabant sed amici falsi de
 trahūt bonis viris. vñde seditur. **L**a q̄
 laudabāt me. **D**ū essem cum eis ad
 huc in vita seculari vel qui laudāt
 me in apto. **A**d uerū me iurabāt
 detrahendo in absentia mea. **I**ñ
 enī mali deridet bonos. q̄ opa eorū
 dissimiliavident. **V**ñde seditur. **L**q̄
 cinerem tanq̄ panē manducabaz
La viles cibos: n̄ delicatos ac p̄ h̄
 vita mea erat ipsis contraria. vñ sa
 pientie. n̄. dicit mali de bono. **Q**uo
 nam inutilis est nob̄ a contrarius
 opibus n̄ris. **G**rauis est eē nobis
 ad vi. **G**lo. **V**el ita. exprobra
 bāt in imici mei
 sed non curabam. q̄ cinerem tan
 q̄ panem manducabam. **V**in ip̄a
 diectione vel derisione malorum; re
 ficiebar gaudens in tribulatione
La peculum meum. **L**a delectationē
 seu iocunditatem temporalem; si q̄a
 do habebam. **L**a cum fletu miserbā.
Hug. **S**ciens quomaz dolore ri
 sus miscebitur; a extrema
 gaudij luctus occupat. **D**ie autē
 fletus sit precipue timorē diuini iu
 dicij. **V**ñde seditur. **F**acie ire
 indignati. **H**ec omnia sus
 onis tue. **I**er. **T**inebam propter
 futurū iudiciū; i quo facies tua ap
 parebit peccatoribus irata. a indig
 nationis plena. ne grauiorē inue
 retem in purgatorio vel inferno

propter peccata mea penam. **D**ec
 meum si pertimesco futurum iudi
 cium. **H**u. **Q**uia eleuans. **I**me fu
 per omnes creaturas
 terrenas per rationem qua me ad
 imaginem tuam creasti. **L**a allisti
 me. **I**id est deorsus me proiecisti q̄n
 corporis pondus quo anima depri
 mitur mihi tribuisti. **V**el. eleuās
 me temporalibus. allisti me i spi
 ritualibus a eternis bonis que p̄ te
 peralia timeo. **G**rego. **Q**uia
 amittere. **C**ontin
 uus successus temporalium; eter
 ne reprobationis est iudiciū; san
 cti enī viri in prosperitatibus plus
 in aduersitatibus pertimescunt sup
 se iudiciū dei occultum. quo nunc
 hos a se repellit nūc illos ad se tra
 hit. **H**os sua gratia accendit eēna
 querere; illos pro voluptatibus su
 is deserit exteriora cogitare. **H**orū
 mentem ad superna erigit. illorum
 superbia; in infimis mergit. **D**e s̄
 r̄ijs. **Q**uis ei hominem estimare potu
 iset. **J**udam viuēdi sortē etiā p̄ mi
 niste r̄iū aplatus amittē. **H**ūc ele
 uans allisit; q̄n dū lucy frenū con
 cupiuit ab aplatu cadere meruit.
Hugo. **D**ec est dam nosa comu
 tatio pro temporalibus videlicet
 perdere eterna. q̄a hec in eternum
 habent. illa. **S**tempalia cūcta stati
 transeūt. vñ seditur. **D**ies mei sicut
 umbra declinauerūt a ego sicut fe
 nū arui. **L**a q̄ que admodum; senu; ho
 die virescit a cras ficitur. **I**ta h̄
 trāsit de leticia i hoc seculo i esticia
 de sanitate in infirmitate. a sic de li
 nans arefcit in mortem. **V**ñ ysa.

xl. Omnis caro fenuz: a omnis gloria ei? quasi flos femi. Penitēs iste generalib? malis expositis compe tēter de fletibus dñi bñficia recolit dicens. **C** V autē dñe in eternuz pmanes. **I** stabliliter: a cetera omnia transitoria sunt. **L** a memoria le tuū. **I** misericordia tua q̄ semp memor es nostrū. **I** m generationē a generationē. **Vñ p̄s.** In eternuz misericordia ei?. **C** V exurgēs. **L** ad nos liberandum.

Rico. Videt emz deus hoib? iacere qm̄ nō p̄tet eis auxiliū. **L** misere teris syon. **L** a ecclesie ex peccatoribus penitētib? vt plurimum collecte. **L** qz temp? miserendi ei? **I** supple durat ad tēp? iudicij

Hugo. Et ideo misere eius **L** qz venit tempus. **L** a gratie qd̄ incipit a p̄mo dñi aduētū: de quo dicit **Ap̄o.** ad **Galat.** iij. **A**t vbi venit plenitudo temporis: misit deus filiū suū factū ex muliere: factū sub lege: vt eos qui sub lege erant redime ret. **A**ut secundum dñi aduētū signat cum dicit. qz tēp? miserendi ei?: qz venit tēpus. **B**is autē dicit tēpus. qz duobus precipue temporibus vere penitēs experitur dei gratiā. s. qm̄ anima exuta a corpe recipit primā stolaz: a ipsi? anime immortalitatem. a qm̄ in iudicio corpus reunitū anime: recipit secundam stolam. s. corpis immortalitatem a glorificationē. qz splendet sicut sol. **H**ec tamen non habebunt sine meritis precedentib?. **V**nde sub **Ricola.** **O** No iungit. **Ricola.** maz pla

cuerunt **I** digna cōuersationē **L** seruis tuis. **L** a angelis **L** lapidēs. **L** a penitentes **L** ei?. **L** a ecclesie. **A**c si dicat Penitētes ex quib? tanq̄ ex viuis lapidibus cōstruit ecclesia placuerunt angelis **V**nde **Luē.** xv. **G**audiu? est angelis dei sup vno peccatore penitentiā agētē. **L** et terre ei?. **L** a p̄ orbem terrarū diffuse **L** miserebuntur. **L** p̄curantes ei? p̄motionē in bonum vt frudu? exhibeat sādītatis. **E**t timebūt gentes. **I** q̄ de errore vitioꝝ vel de ydolatria conuerse sunt **L** nomen tuū dñe. **I** sicut videmus impletū. **L** a omnes reges terre gloriā tuā. **E**t iā formidabūt.

Cassi. Reges terre dicit q̄ correfrenātes sui ipatores a retores esse dño p̄stāte valuerūt. **E**t hoc nō hnt a seipsis: s. a dei dono. **O** Via edificauit dñs syō. **I** s. p̄cōtib? penitētib? tanq̄ ex viuis lapidib? q̄s vocauit a iustificauit. **E**t post hoc tēp? misit ois **L** videbit i gl'a sua. **L** a in assumpti corpis veritate a maiestate qm̄ hēdos sequestrabit ab agnis. **I** gehēnā ipios mittēs: a iustis donās bñtūdie; sēp̄ternā.

Hug. S; anq̄ vriet illa dies iudicij extrema. **E** spexit i orōnē huiliū. **I** misericordie exaudiēdo eoz petitiōē. **L** a nō spreuit p̄cā eoz. **L** ex deuotiōe cordis p̄cedēte

Nicolaus. **S** cribantur hec. **V**idelicet p̄dicta dei beneficia **L** in generatione alfa. **L** a xp̄iana: que alterata est et mutata s. vitijs ad virtutes **L** a popu?. **L** a xp̄ianus **L** qui creabit **L** p

baptismi regenerationem p qua
 constituitur in esse gratie que cre
 atur in **hugo** Vel qui creabi
 anima tur per peniten
 tiam a de nichilo aliquid efficitur.
 quia peccator et peccatum nihil sunt
 Vnde **Ezech. xxxviii.** Nihil factus
 est. Et addit laudabit dñm. Cau
 sam subiungit. Quia prospexit
 a procul aspexit ocul misericordie
 peccatores longe a se positos. **Iux**
 illud puerb. xv. Longe est dñs ab
 impijs. Et psal. Longe a peccatori
 bus salus. De excello sancto suo
 a de celo. vn **Cass** Ldomin⁹ de ce
 de subditur **Cass** lo in terram
 aspexit. a ad nostri corporis fragi
 litatem q mundi vicis tenebatur
 obnoxia Causam h⁹ respectus sub
 iungit. **Et** audiret gemi
 dicens. **Et** aus compeditoru. id
 est penitentiu qui erant prius co
 pediti a ligati vinculis peccatoru.
 Lvt solueret filios. a imitatores
 interemptorum. id e peccatorum.
Cass Qui diabolica fraude per
 empti sunt gladio peccati
 vt videlicet ipsos liberaret a pater
 nis erro. **Vel** vt solueret
 ribus **nico.** filios interempto
 rum a opera meritoria. q per peccā
 erant mortificata a reuiuiscūt gra
 tia recuperata. Ad quid ipsos sol
 ueret. a sequenter declarat dicens.
Et annuncient in syon nomen do
 min. Beneficia eius pdicādo a lau
 dando. a laudē eius in iherl. a in
 ecclesia que nomine syon a iherl.
 designatur. fm q dicit **Apus** ad
 heb. xii. Accessistis ad syon montē

a ciuitatem dei viuētis. iherl. a cele
 stem. in qua annuncient fideles
 nomen domini. eius fide libere cōfi
 tendo a predicando. a laudes dei de
 bitas exoluendo. Hoc etiam nō in
 congrue de primo aduētū domini
 potest exponi. qñ aspiciēs domin⁹
 de excello visitauit nos oriens ex al
 to in sua incarnatione. vt opeditos
 a dyabolo solueret a vinculis igno
 rantie a infidelitates. qui noue lau
 dis canticum dño i sancta ecclesia
 personarent. Hoc at fit. **In** cōue
 niendo populos. a vt ueniens
 populus. in vnum. videlicet in vnū
 tate fidei qui dispersus erat per diu
 sasmundi partes. Et non solum
 vulgares uenerunt ad vnitatem fi
 dei. s; etiā principes. vnde subditur
 La reges vt. dicit ppli a ipsi reges
 Lseruiāt dño. Et iste ppl⁹
 Lreceptorū **hug** fidelis. **Et**
 spondet ei. s. xp̄o. Li via v̄tutis sue.
 obediendo eius v̄lūtati. **Cass.**
 Non lingua. s; vita. non v̄o ce sed fi
 de. nō clamore sed corde. Na ille eti
 sto m̄dere cognoscitur q imperijs
 eius obediens esse monstrat. Qui
 qdem ppl⁹ fidelis vt cito ad b̄tū
 d nē sc̄s p̄missaz possit puenire. cō
 sequentē sb̄dit d. Lpaucitatez diecū
 meorū nūcia m̄. Nō enī amore p̄n
 tis vite desiderat scire finē. sed vt in
 ipsis c̄fessionib⁹ dñi pseuerās ad
 requiē illā celestis regni velocitē p
 ueniret. Paucitate diecū. dixit. q̄a
 quandoq; finēdos esse ostabat.
Et enī finēdum est. longum di
 cere nō debemus. ne reuoces me in
 dimidio diez meoz. Hoc est in iu

uentute in q̄ lubrica & lasciuia vel
luxuriosa pleūq; uolūtas appetit̄
& etatis feruore crimia p̄ amant̄.

Collect. Penitens ergo orat
ne moriat̄ in piculo
talis etatis: s; ad maturitate; uite
puemēns valeat cōsequi dōmīni
eternitatem de qua subditur.

Rico. Li generatōe & genera
tionē anni tui. & dura
tio tua dōmine est eterna.

Cal. In q̄ sc̄i p̄petua tecū io an
ditate gaudebunt: q̄n sic
dic̄ apl's: de? erit oīa in omnibus.

Rico. Istā aut̄ dñi efnitātē cō
sequēter exponit: dicens

Uitio. & in p̄ncipio t̄p̄is. Tu dō
mine terrā fūdisti. q̄si centrū mū
di. La opa manuū tuaz sunt celi.
sic **Gen. i. di.** In p̄ncipio creauit de
us celū & terram. Et per ista duo
intelligūt̄ omnes alie creature.

Cal. S; quare cū uerbo facta
sūt omnia opa manu ce
los dixit eō opatos uel fūdatos.
Sed hic manū uirtutē iustit̄is debe
mus accipere: sic in alio p̄. dicitur.
Ipse mandauit & creata sunt.

Rico. Consequēter describit uite
p̄ntis cessatio q̄ erit in
generali resurrectōe: dicens. **I**psi
p̄ibūt. Circa qd̄ sciendū q̄ mot⁹
celi ordīnat̄ ad opletōnez numeri
electoz. & idē ipso habito idēz mo
tus cessabit: sic dī. **Apo. x.** Iurauit
p̄ uidentēz in secula. q̄ tēpus am
pli⁹ nō erit. Et hoc est qd̄ dīc̄. **I**psi
uidelz terra & celi p̄ibūt: tu autēz
p̄manes. Sic emz efnitas sequit̄
omnez stabilitatē & imutabilitatē

ita tēpus sequit̄ motū & mutatōez
Solus aut̄ de? est om̄io imutabil̄.
Celi uero supiores sunt mutabiles
q̄ntū ad sitū. Inferiores autē ut aer
q̄ntū ad alteratōem. modo in om̄i
mutatione est aliq̄ dēp̄ditio. q̄ ces
sat aliq̄d esse qd̄ pri⁹ eāt. Et sic in
fine mūdi celi p̄ibūt. non q̄ntum
ad subaz: s; q̄ntū ad aliquā dispōez
q̄ cessabūt celestia a motu locali
et elemētaria a mutua actiōe & al
teratōe substātijs eoz remanenti
bus. Ideo s̄ dīc̄. La oēs sicut uelū
mentū ueterascēt. La statu in q̄ mō
sūt. Et intēde q̄ hic opimōes p̄ho
rum mirabili breuitate de se ruxit.
Quaz p̄ma est: mundū a nullo el
se creatū. Secūda sine fine māfuz
S; cū dī. **Uitio tu dñe terram fūda
sti: & opa manuū tuaz sūt celi: pri
ma p̄uasio nephāba cōuiciū. q̄m
creator an̄i creaturas suas sine ali
quo cognoscit̄ initio exiitisse. Cuz
uero subsequēter dī. **I**psi p̄ibunt:
finem eos habere declarauit cōtra
didoz p̄hoz opimōnez secūda;
ut nullus i stellis gentili errore cō
fideret: cum eas mutandas esse se
taret. Sequitur. **L** T̄ sicut operto
rium. **S**forsthan celos operto riu;
debemus aduertere: qui ad modū
uelamis tras opūit. **L** mutab eos.**

Nicolaus Sicut enim ad
uēniētē estate
uētis hyemalis mutatur. q̄ non
est amplius necessaria: remanētē
tū eius substātia: sic corpora cele
stia et elemētaria **L** mutabūtur.
a statu in q̄ nūc sunt: q̄ nō erit am
plius necessari⁹ completo numero

electorū. Tu autē itē ipse es. Scz oīno
 imutabil. La am tu non deficiet.]
 Nō est p hoc intelligēdū q̄ i emita
 te q̄ est mēsuā duracōis diuine sit
 aliq̄ successio: s; qz eā apprehēdere
 nō possum? nec p cōsequēs expri
 mere nisi p cōpacōnez ad temp?

Call Prudētissime nimis atq;
 vtilis orōne opleta pau
 p ille sc̄ssim? de p̄cōz suoz emis
 sione a de spe resurrecōis futuē ex
 ultās. vit ad t̄minū psal. vbi oia
 s; breuitate ocludēs se cū elc̄s ei?
 habitaturū eē ogaudet. dicens

Elj suoz tuoz.] i imitatores
 ap̄loz **Nicola** q̄s genuerit p
 verbū euāgelij. sicut dicit ap̄lus
 cho. In xp̄o ihu p verbū euāgelij
 egows genuū. Et isti sunt vere cri
 stiani q̄ habitabūt. Scz efnaliter

Hu. Jo. xij. vbi ego sum: illic
 a ministr̄ **Cal** La semē eoz v
 meus erit **Cal** Jopa fidelū q̄ i
 hoc mundo seruantur. Lm seculūz
 dirigētur.] videlic; hic in grā: a in
 futuro in gloria ad accipiendum
 premium in

Cal. Vbi sc̄di auz
 vita eterna **Cal.** dño saluato
 re recta atq; stabili voluntate gau
 debunt. Quam felicit̄ anxius iste
 peccata defleuit: quī vsq; ad efne
 beatitudinis gaudia se discrucian
 do a pūmen

coll Prestat nob
 do puenit **coll** profecto ma
 gnam indulgentie peccatorū; no
 strorum optinēde fiduciā penitēs
 iste. quī per corbis gemitū pueit
 ad eterne iocūditatis premiū. Reg
 num em̄ celorum vult rap i fletib?

nostris: quob mētis non delictū
 Vnde scriptum est. Regnū celozū
 vim patitur: a violenti rapiunt il
 lud. Et iterum. Penitentiam agite
 appropinquabit em̄; regnū celoz
 Hereditate; ergo celesti in quam
 amissim? p culpam: rapiamus per
 penitentiam. Benignus saluator
 noster finum sue pietatis nobis
 aperit: nosq; recipere ab se per peni
 tentiam queit. Accedamus igitur
 ad eum: nec ab illo quicq; de p̄cōz
 tis vite prosperitatibus appetam?
 sed indulgentiā peccatorum pre
 cemur: cogitem? mala que fecim?
 a nosmetipsos lamētis deuotis
 atteram?. vt p talem penitētie fru
 ctum to imēta que nostris exigēti
 bus culpis meruimus. dei annuē
 te clementia euadere valeamus.

Call. O condicio beata pe mite
 tum. que de reis efficitis
 iustos: de tristib? p̄tenit̄er letos
 de mortalibus absolute p̄petuos
 hic malorum societatem ad tēp?
 habent. ibi angelorum consortia
 eterna felicitate suscipient

collect. Qua propter quintū
 istum penitentialem
 psalmum cordis deuotione cā tan
 tes. cōmissa nostra fletibus extin
 guamus a dignis penitētie fructi
 bus culpas quas fecim? salubri
 ter abstergamus: quatin? tpa ad
 indulgentiam nobis indulta sic ex
 pendamus. vt ad vitam eternam
 puenire mereamur grā a mīa dñi
 nū ihu xp̄i Cui ē hōr a glā i. l. l. A

Psalmus Cij

Benedic aia.

Titulus psal. iph 68.

Hu. Sicut p^o euasi
onez maris ru
bri. moyses cātavit a ois ppl's cā
ticū laudis dño. vt hētur exo. xv.

Tero Sic p^o illas bñ paupis
huilimas pces. a tā ma
gne peitētie gēit^o i pce denti psal.

Hugo quis q's fidel mo
catos **h**ugo net ad red dēduz
laudes a grāz actōes ipi b d v xpō
domi

Cass. Scies itaq ppha mē
no **ca**ss. tes boim varijs illu
sionib⁹ subiacē. nec sēp in vā con
tēplacōe dehyras: aiaz suāvire scūs
alloq^otur. vt cū fuerit dimerē cladi
bib⁹ v piaz liberata. bñficioz om
niū recordez audiorē: ne sibi ā alte
ri cuiq^o putet eē ēbue dū qd a solo
dño cōstat eē cōassuz Vnde dicit.

Benedic aia Aug^o In oimū
nē dñi nri. in oī ei⁹ cōsolacōe
in oī core dōe. in grā quā donare
dignat^o est in idulgetia q nob nō
hoc reddidit qd debeat. i oib⁹ opib⁹
benedic aia

Ric. Per h^o q dī
mea dño. **R**ic. cit. aia mea
intelligūt potētie extēriores vt vi
sus audit^o. a sic de alijs L a oia q i
tra me sūt. viz potētie itēriores aie
viz intellcūs. volūtas. memoria a
appetit^o sensitiv^o sup bñ dicit L
noi scō ei⁹ I bñ dicitē laudis. q mi
nor bñ dicit maiori. a nō cōsecrā
tis. q fit cōuersio. sic dicit aplus
ad hebreos. vij. Sme vlla cōtradō
ne. qd min^o ē a meliōre bñ dicitur
Sequitur **C**assiodor^o **B**ñdic

aia meā dño **R**epeticio eius de
est vt studium maximum conata
ret geminata **R**ic. La noli
sententia **R**ic. obliuisci

omnes retribucioes eius. Quia
sm q dicit Seneca de beneficijs.
Omnium ingratiſſim^o est: qui be
nificij accepti oblitus est

August^o Non dicit tribu
tiones: sed retri
bucōes. Primo enim tribuit no
bis deus multa bona. quia nos cre
avit ad suam ymaginem. ēdemit
pauit a plura similia. It homo re
buit deo blasphemias: iniquū en
dō At deus pro his malis nō retri
buit penas sed potius. bonaci īspi
tando penitentiam pstando ei ve
niam Tribuit ergo cum me fecit a
retribuit cum me iustificavit

Cassiodor^o Hoc ē quod
obliuisci nul
li fas est vt qui erat obnoxius idē
obligat^o pene: dignus fieret mor
hōnore. Cōsequēter exponūt retri
bucōes futuri seculi quas sādīs
fuis dominus pia misēacōne lar
gitur Vnde dicit **Q**ui propicia
tur omnibus iniquitatibus tuis
Quādo remissis delictis in pace di
gnat^o suscipe pccōres L q sanat oīs
infirmittates tuas L cum securitas
a imortalitas eterna in resurrecō
ne cōceditur id ē cum corruptibi
le hoc iduerit in corrupcōez. et h^o
mortale corpus induerit imortali
tate **Q**ui redemit de iteritū vitaz
tuam Quādo nos ab efne mortis
calamitate submouit sez vt nō au
diam^o. Itē in ignē etnū. q patris

est dyabolus a angelis? Lq coronat
 te in misericordia a misericordibus? In misericordia
 effectibus? quoniam iam bene premia digna
 largiat. sicut dicit apostolus De cetero
 superest mihi corona iusticie: quare
 redet in dominus in illa die. iustus in
 deo. **Q**ui replet in bonis desiderium
 tuum. Iam tibi dixerit cum sanctis. **V**eire
 benedicti patris mei. **Aug** Quid debebat
 peccatoribus? nisi supplicium a iehenna
 ignis ardetis. Non ipsa retribuit:
 ne expavescas. Non enim cessavit vo
 care. aut vocatum neglexit instruere
 a instructum cessavit plicere. aut pfe
 ctum neglexit coronare. Quid dicitis?
Proter. convertere. a accipe retri
 buciones istas ut plicis? sit omnibus
 iniquitatibus tuis post remissionez
 peccatorum. Corp? infirmum geris. ne
 cesse e ut sint quodam desideria carnis
 que te titillent a suggerant tibi de
 lectaciones illicitas. a in eis aliqui
 ipsa anima quibusdam consentit. capit
 languor e. sanat oes languores tu
 os. si tu penitueris. Omnipotenti ei
 medico nullus languor insanabi
 lis occurrit qui replet in bonis desi
 derium tuum. si queris quoniam. a renoua
 bitur ut aqua iuventus tua.]

Glosa **A**qua duz semo gra
 uat supmum labium
 rostri sui fert ad modum vinci in ta
 tu cresce qd non pot os apire neq es
 ca cape a sic nimia fame a senectu
 te grauata quodam uaturali instim
 tu collidit rostrum ad petram. a exat
 tit vncatum labium quo cibus ipe
 dieba **Call** Quo facto in psti
 tur **Call** na valitudo in cor

pis sui. a solita escari; pcepto re
 noua. **H**ugo **E**ica anima pon
 tur **H**ugo deositate corpo
 ris grauata ipedit ne pane angelo
 rum scui possit. donec in morte ppo
 sibi occurrere per ipsum de poit cor
 poris illam grossicie. **S**icq in oua
 ta. pane angeloz feuitur. deum vi
 dens facie ad faciem. **V**nde in ex
 equijs defunctoz dicit. de? i quo
 elcoruz anime deposito carnis onere
 plena felicitate letantur. **P**ostq
 dixit retribucoes domini quas h
 conuersis in illo seculo credit vea
 ceter posse prestare. **N**unc ostedit
 breuiter quia dominus misericor
 diam facit sperantibus in se. vni
 dictam patientibus iniuria dices

Faciens misericordia domini?]
Calli **V**ic? huius p moduz diffi
 nicolis edit? est **R**am in
 frogati. quid sit dominus respon
 det. facies misericordiaz. maxime
 illis qui miserentur pmissis sic die
 in euangelio. **B**eati misericordes:
 quoniam ipsi misericordiaz consequetur] a iudici
 um omnibus iniuria patientibus
] **H**oc illi pmittitur qd pacie munere
 decoratur. de quibus ait. **D**a in vmbi
 ctat: a ego retribuam eis. **N**az qui se
 manu desiderat vlcis qd furor e su
 um imici psecucoe faciat oedunt
 vidiatam dno no refuat. qd se cre
 dunt posse distringere qd deberent a
 iudice po

Nico **D**eide sedit ex
 stulare **N**ico **P**la mie dmi dms
Notas fecit vias suas moysi]
 idest precepta legis que erat vic
 veniendi ad salute] filijs israel
 voluntates suas. idem mandata sue

voluntatis expressiva. ut habet exo.
xx. a hoc ad **HUGO** Moralif
litteram. at p moi
sen intelliguntur oēs sādī q̄ extracti
sūt de aq̄s voluptatū sclariū. a per
filios isrl. oēs credēs in xpm. His
notificat de voluntates suas viz vt
supb⁹ huiliat. huiliat⁹ cōfitat. et
ofessus sanet. Et hoc procedit ex
magna dei mīa. vnde subdit **M**
serator. In opel a misericors. In na
tural dñs. In xps. In lōganimis.

RIC. diu expectas pētores ad
penitentiā a multū mise ri
coris. q̄p mīa superat iudiciū.
dē. Jacobi. ii. Non impetuz iras
cetur de. s. elās suis q̄b⁹ finalit
placat. q̄uis ad tem
p⁹ eos castigat **HUGO**

Lūe q̄ ieternū cōminabit. v. corri
pit elōs suos a flagellat vt inete
nū pareat a plerūq̄ mal i pnti p
cit. vt ieternū feriat q̄b⁹ diciturus
est. Itē in ignem eternum

AUG. Dñs blasphemā q̄tūdie
a tū solē suuz oriri fac su
per bonos a malos. Vocat vndiq̄
ad cōrectionē. vocat vndiq̄ ad pe
nitentiā. vocat bñficijs creatū. vo
cat impediēdo temp⁹ vniēdi. vocat
p lectōrē. vocat p tractatōrem. vo
cat p intimā cogitacōem. vocat p
flagellū cōrectōis. vocat p mīam
solacōis. Sūt tñ q̄dā q̄ pparant
ouerionē a differētā fit in ill vōz
conuia. cras cras. sufficiat q̄ fūisti
vsq̄ ad hodiernū diē pētor. ppē qd
obfua ne lōgitudie mie dei male
vtedo. tu tibi thesaurises iraz i die
ire. a reuelacōis iusti dei iudicij.

GRE Quia q̄s dūci⁹ expectat
ad penitentiā hos nō con
uerfus durius damnat. Sequitur
sētentia gnālis de mia dei cui dicit
Rō scdm pētā nostra fec nob

RIC. nū. q̄ tāta ē offensa quā
tus ille q̄ offendit. de⁹ at infinitus
ē et p osequēs offēsa p pētm mor
tale omīssa est infinita. tū remittē
vñ subdit. Ne q̄ scdm iniquitates
nostras retribu **CAL.** q̄ p⁹ offen
et nobis. s. a. hunc
absoluit q̄ se studuerit adhibita
satisfactōne **IERO** Sicq̄ melio
dāpuare ra q̄ mere
bamur idulsi vñ adhuc sub die

Quoniam scdm altitudinē celi a
fra cōtrovāuit mīaz suā sup timē
tes se. Quia cōparōne illud quo q̄
significatur. **CAL.** a circuit atq̄
q̄ sicut celuz. a circuit atq̄
nutrit fructus eius smodo pluuias
infundendo. mō prestādo serena.

HUGO Ita deus qui est i ce
lūtu populi sui fouz
eū a cōsuat p suā grāz a mīaz. vñ
adhuc subiungit dicens. Quā
tum distat ortus ab occidente. lō
ge fecit a nobis iniquitates nrās

AC si **CASSIODOR.** Tāuz
dicat. iniquitates
nostrae longe sunt. cum nobis
peccata nostra indulgentur. quā
tum potest clara dies a tenebrosa
nocte distare. Deide ostēdit q̄ grā
dñi ḡtis saluat. vnde dicit. Quo
mē misereat pat filiorū mīst⁹ est
domin⁹ timē **IERO** Sicut pater
tib⁹ se miseretur h

lio cū eum verberat vt emendat ac
bonis operibus erudiat. ita a dñs
corripit nos mēdū vt saluos faciat

Hugo Consequē oñdit mul
tas causas quare do
min⁹ de facili ita nostri miseretur.

Prima est nostra fragilitas. vnde
dicit. Lqm̄ ipse cogitū figmentum

no **Nico** p̄nitatē nr̄az ad
st̄y. peccanduz: a fragi
litate ad standū. iuxta illud Gen.

viii. Sensus et cogitatio hoīs p̄na
sunt ad malū ab adolescētia sua. Et
non solū fragiles sumus q̄tuz ad

animā: s; etiā q̄tum ad corp⁹. Vñ
subdiē. **R**ecordatus est qm̄ pul
uis sum⁹. Trāslatio romana ha

bet. Memento dñe q̄ puluis sum⁹
q̄ corpus nostrū in putuere; terre

resoluit vñ compositū est. Secūda
causa est mūdi deceptio: q̄ aridet

homini p̄ prosperitate; vñ dicit. Lhō
sicut fenum.] virens ad tēpus mo

dicat. Lbies ei⁹.] v̄ vita ei⁹. Lqñ flos
agri sic effloreat. q̄ sic flos agri

ad calore; solis cito deficeat: sic vi
ta homis ad calore; febris vel alteri

us infirmitatis statim extēminat.
Sequit̄ tertia causa quare dñs mi

seret: quē est necessitas moriendi.
vñ sub

Hugo Om̄ia spi
ritus.] existens

in illo.] v̄ corpe hoīs.] p̄trāabit.]
moriendo. L a non s̄sistet.] q̄ rece

dēte aīa cadit corp⁹. Et dī cadauer
quasi caro data vermibus.

Cassi Audiāt qui supbiūt et
se gaudēt mundana felī

itate sub **Jero** Transeūte em̄z
iectos. spiritu oīs iocū

ditas a vitiditas eius traditur ob

liuio **Cassio** Rō est ergo de
m. fugitiuo flatu

p̄sumenduz: s; hoc hic poti⁹ agēdū
q̄ nobis p̄desse nouim⁹ in futur.

Et ne quis forsitan crederet ad hūc
munduz aīas esse redituras sicut

nōnulli dementiuz putauerūt. ad
didit. **Hugo** L a non coḡsset

suū.] Locus aīe corpus est: ad q̄
post morte; non reuertit̄. Vñ Job

x. dicit. Vabā a non reuertar.
Nico Trāslatio hebraica ha

bet que est Iero. sic. Et
non cognosset eū vltra locus eius

Quia sicut exītes in p̄nti vita non
cognoscat ea q̄ sunt in receptacul

defunctoruz. sic nec defundi cogno
sunt ea q̄ sunt in locis viuentium

fm̄ q̄ dicit Aug⁹. libro de cura p̄
mortuis agēda. Et hoc intelligēdū

est de lege cōmuni. quia aliquādo
fit aliter et ex reuelatione speciali.

Scienduz tamen q̄ bñ qui sunt cū
xp̄o vidēt in verbo ea q̄ faciunt ad

augmentū sue b̄titudinis. Et sic vi
dēt ea q̄ sunt hic a vniis ad eoruz

reuerentiam a honorem.

Cass Audisti o homo quid sis
audī quid futurus sis p̄

b̄nificia dñi si dñm non despereris.
dicit em̄z. **M**iseriordia autē; do

mini ab et̄no: a vsq; in eternuz.]
Hugo Quid est q̄ dicit̄. Ab

eterno em̄ nō fuit mi
seria: ergo nec misericordia. Item

nec ab eterno fuit creatura: s; nec
miseriordia. Solutio p̄ filē. Sicut

em̄z dicit̄ Apo. xii. Agn⁹ qui occi
M

fus est ab origine mundi et p[ro]p[ri]u[m] fuis occibi. Sic a misericordia dei est ab eterno in p[ro]uisione eius: et vsq[ue] in eternum & sine fine.

Rico [sup] timētes eū] timore filial[is] reuerentie. et nō sup[er] illos q[ui] cōtēnūt ei[us] mād[er]ata.

Aug[ustinus] q[ui] caro surget ad tō[rum] mentū. **Et** iusticia

illi **Rico** q[ui] remunerat timen-
us] **Rico** tes eū: extēdit. Li-
lios filio[rum]] q[ui] sūt imitatores bono[rum]
patnoro[rum]. Translatio romana ha-
bet: super filios filiorum.

Aug[ustinus] Multi iusti non h[ab]ent fi-
lios: a sterilitatis eue-
tu aut virginitatis studio: q[ui]nto mi-
nus filios filio[rum]. sed filios nostros
dicit opa nostra quos p[er] desideriu[m]
cōcipim[us]: p[er] effectū parim[us]: a p[er]
cōsuetudinē nutrim[us]. Et filios filio-
rū dicit mercede[m] op[er]um nostro[rum].

Hugo quā datur[us] est domi-
nus [h]is q[ui] suant te-
stamētū ei[us]] & p[re]ceptū ei[us] corde reti-
nendo: a ope adimplendo. **Vñ** sub-
ditur. **Et** memores sunt mād[er]a-
to[rum] ipsi[us]: ad faciendū ea] q[ui] iuxta
Aplm. nō auditores legis: s[ed] facto-
res iustificabūtur apud deū. Seq[ue]t[ur]

Domini i[n] celo parauit sedē suā]
Casti Hoc ad illud p[ro]tinet q[ui]n-
d[ecim] d[omi]n[us] Jesus ascendit ad
celos: sed et q[ui] ad dexterā dei patris
inde venturus est iudicare viuos a
mortu[os].

Hugo De cui[us] potētia
os. **Rico** s[ub]dit: dicens.
La regnū ipsius oib[us] d[omi]nabit[ur]. s[ecundum]
q[ui] d[icit] Daniel vii. Populi: trib[us]: et
lingue seruient ei.

Rico Deinde ibicit p[ro]p[ri]a ad
laude[m] dei celestes crea-
turas: dicens. **Benedicite** d[omi]no om-
nes angeli ei[us]] b[en]edictōe laudis di-
uine: q[ui] minor b[en]edicit maiori. [po-
tētes virtute] videl[icet] naturali q[ui] an-
geli excedūt virtutē a fortitudine[m]
omniū corpaliū. **Et** q[ui] hec virtus
remansit in demōib[us]] **Ideo** d[icit] Job
xli. Non est p[ar]as sup[er] terrā q[ui] ei cō-
paretur. Veruntamē quia sancti
angeli sunt om[n]io obedientes diui-
ne volūtati] **Ideo** subdit. facientes
verbū illi[us]] obediēdo iussis ei[us]] ad
audiendā vocē sermonū ei[us]] . **Mi-**
sermones sunt diuine reuelationes
que p[ri]mo fiunt angelis sup[er]iorib[us]
a p[er] illos medijs: a p[er] medios inferi-
oribus: a p[er] inferiores factis homi-
nib[us]] s[ecundum] d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m de ang. ieraz.

Cal. Angel[us] em[en] v[er]bū d[omi]ni est v[er]-
itas ei[us]: q[ui]m illa s[ub]limis
spūalisq[ue] s[er]ua b[en]edictō[rum] āgelō[rum] cū d[omi]n[u]s
cōtuet. ibi veritate[m] volūtatis ei[us] cō-
gnoscit. nō eis de[us] v[er]bato aere loq[ui]-
tur: s[ed] in spiramine suo volūtates eo-
rū ad suū velle cōtūt. Sic erūt vt cre-
dim[us] b[en]edictōes postq[ui] regni et[er]ni fu-
erint p[ri]ma p[er]secuti. **Benedicite**
d[omi]no omnes virtutes eius.]

Rico Hoc exponit duplici[ter]
vno mō de oib[us] āge-
lis cōiter: q[ui] aliqui dicitur virtutes
p[ro]pter excellentiā sue virtutis. Alio
modo specialit[er] de medio ordie āge-
lo[rum] scilicet ierarchie: q[ui] d[icit] ord[er] vir-
tutum: eo q[ui] ministeria liter op[er]an-
tur in miraculis factis diuina vir-
tute contra solitum cursum nature.
Ideo subditur. **Ministri** eius qui

facitis volun- **Aug** Et tam si vis
tatem eius. **Aug** peruenire ad
sortiū angeloz fac voluntatē do-
mini a sic benedices dñm. Omnes
em̄ male uiuētes a si lingua taceāt
vel hymnū cātāt: tñ vita dño ma-
lebi. **Qi** Post laudē angeloz
cunt **Qi** inuitat omnē creaturā
ab laudandū deū. dicens **B**enedici-
te dño oia opa eius. **C**reature em̄
intellectuales laudāt deū proprie.
qz capaces ip̄ius sunt p cognitio-
nem a amorem. **A**lie aut̄ creature
laudant eū metaphoricē inq̄ntum
in eis a in earam pprietatibus reli-
cet dei sapientia a bonitas eius. et
in quantū sūt materia laudis diui-
ne creaturis intellectuālib⁹. **L**i om̄i
loco dñm **Call** ubiqz domi-
tionis eius **Call** natur dñs et
ideo ubiqz laudari debet. **V**nde in a-
lio loco psalmista dicit. **A** solis or-
tu a occasu laudabile nomen dñi.
Benedic anima mea dñio. **I**pa
sententia adudit psalmū quē pul-
cerimū fecit in tñū. **D**igna om̄i-
tio per quā fidelis aīa in se console-
tur. que contra oēs casus tanq̄ de-
us in expugnabilis assumatur.
Nam si eū sp̄ benedicimus: ab eo
ingite custodimur. benedictio do-
mini timentū eū quanta largitate
cedatur agnoscimus. festinem⁹
ad mandata eius oplenda vt pue-
nire mereamur ad premia. **N**abe-
mus dñm a per naturam piū a
misericordiā dōna largissimū p
Quis dubitet ab illo postulaē q̄ si
non petatur: offenditur. **B**er e si
cainus ergo omnes in cōmuni dō

minuz. opera eius hymnidica exul-
tatione celebremus. **Q**uale em̄ fa-
cilegiū est vt cum omnis creatu-
ra iubeatur benedicē dñm si homo
desinat laudare deū qui ad imagi-
nem a similitudinē ip̄ius noscitur
esse procreatus. **A**udiuimus bene-
dictionē dñi q̄b⁹ virtutib⁹ applicē
Castis vtiqz humillimis. caritate
plenis a q̄ dñi reliq̄ mandata p̄spi-
ciūt a p̄ficiūt. **E**xpellat ḡ a nob̄ oē
quod prauuz est. excludatur vni-
sa malicia mūdi. emendetur illece-
bre. dyabolus foras mittatur cum
sequacibus suis. **Q**uapropter au-
dito tanto munere opleri tanto se-
sanctis opibus benedicamus do-
m̄i. **Iero** Qui bona largitur. qui
nū peccatis p̄piciatur. q̄ de
interitu redimit. qui in bonis om̄e
desideriū complet. **Q**ui nunc nobis
misereri dignetur vt p̄ filijs. deli-
ctorum molibus hic remissis. **C**ui
cum eterno patre a sp̄sancto est
honor a gloria in. s. f. Amen.

Psalmus C.ij.

Benedic ani.

Titul⁹. Psalm⁹ dauid
Titul⁹ p̄z. **Hugo** Cō-
tinet hic p̄s vocem laudantis atqz
benedicētis deū sic psalm⁹ p̄cedens
vt qz deus nō cessat bene facē nob̄:
nec a laude eius cessare debemus.

Call In quo aliqua exponēda
sunt ad lram. et aliq̄ spiri-
tuali intellectu explananda. **P**ro-
pheta igitur inuitat semetip̄sū ad
benedicendū dñm dicens.

M. ij.

Benedic anima mea domino.
Aug pro taz mltis a ma
gnis muneibus gra
tiarum ei? qui in hoc psalmo con
tinentur. Domine deus meus. **Ve**
ro. Omnibus quidem es a deus
a dominus. sed meus proprie de?
a dñs es qui merui vocare seruus
tuus a pecca. **Hug** Magnifi
tis absolutus. **Hug** ratus es
non in te qui nec augeri potes. nec
minui sed in noticia nostra. **Cal**
sio. Cum te sentiamus creatorez
redemptoremq; omniu bonoz lar
gitorez. ad postremu ipm a iudice
nostz. **Abiecit** **Al.** Quoinam
q; vehementer. **Al.** tante es ex
cellētie q; nō potes laudari a creatu
ris quantum tu es laudabilis. sic dñ
Sede. xliij. Maior est omni laude. De
mā addit ratio motiua ad laudez
dei ex ordinata productione mudi.
Vnde dicit. **Q**onfessionem. Cir
ca quod sciendū q; prima pars a
principalis mundi est celū empy
reum a principium sue creationis
angelis repletū vnde dicit Confes
sionem a decorem induisti. Ista q;
p decorem intelligit celū empyreū
didū a pte quod est ignis. nō q;
sit igneum sed splendiduz. a sic ali
quo modo uenit cū igne in splen
dore. **Per** confessionem intelligit cō
gregatio angeloz sanctozū deum
confitentū continua confessione lau
dis diuine. sicut **Apo. iiii. dñ.** Et req;
em non habebant die ac nocte. di
cētia **S**andus sandus ac. Et istis
duobus tam decore celi empyrei q;
angeloz sanctozū confessione v lau

ditione: dicitur deus indutus me
taphorice. Quia sicut indumentum
facit ad ornatuz hominis induti. sic
in istis creaturis principaliter lu
cet gloria dei. Et ideo sūditur. **L**ami
atus lumine sicut vestimento. Ista
lumen magis pprie est in spūalibz
substantiis q; corporalibz. **S**eda
pars machine mundi ē celum cri
stallinum a sydereū continens spe
ram stellaz fixarū a ortes septem
planetaz. Et quantum ad hoc dicit
Extendens celum. **I** sydereum.
sicut pellem. **V**idetur em extendi
super emispetium nostrū q; si te nto
rium. qui tegis aquis superiora e
ius. **I**n hoc notatur celūz cristalli
nū q; est sup sydereuz q; dñ aque
um q; appaet q; a qua congelata ad
modū cristalli. **T**ercia ps machi
ne mundi ē elementuz ignis a aeris
ctinens spaciū q; est in spēra lu
ne a superficie terre a aque. Et q;ntuz
ad hoc dñ. **Q**ui ponis nubes ascē
sum tuū. **T**ranslatio hebraica h;
Qui ponis nubē curū tuū q; nubes
p aerem videtur ferri ad modū cur
ru. **Cal** Hoc etiam uenien
um. **Cal** ter ad lram a cāpita r
q; dñs post resurrectionē videntibz
apostolis ascendit i celū. sic in acti
bus aploz primo capi. loquitur
Hoc aut dixisset nubes suscepit eū
ab oculis eo. **Qui** ambu
rū. **Sequitur.** **Hu.** las super pen
nas ventorum. **I**dum venti dicunt
hīe pennas metaphorice ppter ve
locitatem sui. Et dñs ambulat sup
pennas eoz dū volūtates suas mltō
velocius operatur q; p̄t ex cursus

esse ventorum. **Nico.** Et quia de
us naturā corpalem per angelos
āministrat vt dicit. **Nicolaus** super
genesis. Deo subdit. **Q**ui facis
angelos tuos spiritus. **I** facis vt
spiritus tui sint angeli: hoc est nūcū
Omnes enim ille substantie super cele
stes deo assistentes spiritus sunt. sicut
tūc angeli dicunt. quādo ad aliqd
exequendū mittuntur. qz angelus
nomē officij est a nō nature. a mi
nistros tuos ignez vrentē. **H**oc di
citur qz angeli leguntur frequēter
apparuisse in specie ignis vt moisi
in rubo ardenti. **exo. iij.** Vocatur
tū ille angelus dñs. qz psonā domi
ni representabat. sicut dicit **Gre.**
Item. iij. regū. ii. in translatōe he
lye que fuit facta misterio āgeli
co apparuit curvus igne⁹ a equi ig
nei. **Similiter. iij. regū. vi.** Appara
uit mons plenus equorum a curvuz
igneorum in circuitu helysei. qz sic
dicit. **Jeronimus.** Angeli veniebāt
ad defensionem eius. **E**t dicit ignez
vrentē qz angeli ardent caritate. a
sunt efficaces ad executionez diui
ne voluntatis. **Quarta ps machie**
mūdi est elementū frē a aq. **Vñ de**
terra dicit. **Qui fūdisti fraz.** Quia
sicut fūdamētum est inferior ps
domus. sic terra est inferior ps ma
chie mūdi. **S**up stabilitatem suā
I sup centū mūdi ad qd vndiqz
tendūt naturales ptes terre. a idē
subditur. **Non idmabitur in scēl m se**
culū. **I** non dedmabit a cetro i ali
qua pte. quia hoc est sibi naturāle.
Hu. **C**ontra primū viz. q fun
dasti terram sup stabili

tatem suam. videtur esse cōtrariū
Itud Job. xxvi. Qui appendit ter
raz sup nichilī. **S**olucio. **I**mmobī
litas terre dicitur eius stabilitas
a fundamētū. **Iero.** **C**ōtra hoc vno
mentū. **q** dicit nō mdi
nabitur in seculū scēl. videt discor
dare hoc dictum saluatoris. **Mat.**
xxiij. **C**elum a terra transibunt.
Collector. **V**eruz est quo ad fi
guram transibūt sed non quo ad
substantiam. qz qz de hoc ecclesia per
terram significata. sup xpm fūda
ta a mētēnū duratura allegorice
conuenienter exponitur.

Nico. De elemento aque. vñ
de subditur. **B**issus. **I**
oceanus qui dicit abyssus ppe
fui p fūditatē. **S**ic vltimētz ami
tus eius. **Q**z oceanus vndiqz circu
bat terrā accepta vna pte que remā
sit ppter vitam hominum a anima
lium terrestrium. **S**uper mōtes sta
bunt aque. **H**oc intelligēdum est
de aquis pluuiālibus que generā
tur in nubibus sicut qz dicit in **Job**
Qui ligat aquas in nubibus suis
Rubes autem geneantur sup cacu
mina mōtiū. **B** in crepatione
tua fugient. **Q**z nubes pluuiose
mouēt de loco ad locū. sicut ordinez
volūtatis diuine. **A**liē exponit eē
tendo ad hoies. **I**n nubib⁹ enim fre
quenter gñant ipsiones terribi
les vt comētra. fulgura. turbines
que dicit qdā crepationes diuine.
qz frequēter sunt signa ire sue. a sic
hoies terribi fugiūt de cāpis ad lo
ca magis secura. **D**einde reuertit
ad disposicōnez elemēti terre que

in aliquibus locis est montuosa:
in alijs plana. Et q̄ntū ad hoc dicit̄

Ascendūt montes ⁊ descendunt
campi. Et iste ascensus vel descen-
sus nō est aliud q̄ eleuatio maior
montium et minor camporū. Alle-
gorice autē **Iero** Ascendunt

loquendo. **Iero** montes: cū
sancti in spūalem pficiunt itelligē-
tiam. ⁊ descendunt campi: cum po-
puli eorū doctrīne se subdunt: in lo-
cum quē fundasti eis. v̄m cōuentū
ecclesiasticū. Seq̄t. **Terminūz po-**

Hugo videlz aquis. L
eis. **Hugo** quē nō trāsgre-
dientur: neq̄ ouertent op̄ire fr̄a. L
v̄ne fluant vltra terminum eis a
deo consti

Rico Deinde abdu-
tutum. **Rico** cū ratio dīne
laudis ex debita pūsiōne viuenti-
um cum dī. **Q**ui emittit fontes

in cōuallib⁹. L q̄ in descensu vel pede
montiū oriūtur cōmunit̄ fontes
magm̄ ex quib⁹ oriūtur fluiū. Vñ
subdit. Linter mediū montiū. L. s.
p̄ valles. Lp̄transibūt aque. L. a h̄o
ad sustentationē viuentiū. **I**deo s̄b-
ditur. **P**otabūt omnes bestie a-
grū. L. aialia domestica ac etiā sil-
uestria. Vñ addit. L expectabunt
onagrū in

Hugo Hoc dicit:
sua sua. **Hugo** quia aīa-
lia alia sepe bibūt de fontib⁹. s̄ on-
ager multū diu portat sua sua: expe-
ctans pluuiā de celo vt inde bibat
Onager dī ab on q̄ est asin⁹ ⁊ a
gera fer⁹: q̄ si asin⁹ fer⁹ ⁊ siluestris

Collect. Vñ **R**is. in h̄o. ethi-
ca halet magnos et in domito s et

in deserto vagantes. singuli autē ⁊
feminarū gressibus p̄sunt. nasce-
ntibus masculis zelant ⁊ inuident
atq̄ testiculos moysi eorum detū-
cant. q̄d cauentes matres: eos in
secretis locis occultant.

Rico Deinde cōmēdat ⁊ lau-
um: dicens. **S**uper ea. L. taz super
aquis q̄ sup̄ montes. L. volucres ce-
li habitabūt. L. q̄ sunt aliquē volu-
cres aquatiles in fluminib⁹ vel p̄pe
habitantes. Alie sunt volucres in
foraminib⁹ habitantes petrarū. a
quarū cantu cōmēdat d̄m: dicens

In medio petrarū dabūt voces. L
Trāslatio hebraica h̄z. De medio
nemonū dabunt voces. Et hoc itel-
ligitur de aūib⁹ in arborib⁹ situarū
cōmorantibus. Deinde cōmēdat
d̄m a creatione pluuiarū: dicens

Regās montes. L. s̄. d̄s. L. de sup̄
oribus suis. L. ⁊ de nubibus pluui-
sis sup̄ montes generatos: vt ibi
creseat herba aialibus siluestrib⁹
oportuna. L. de fructu opm̄ tuorū sa-
tiabit̄ terra. L. ⁊ de effēdu pluuię q̄
est opus tuū fructū dabit̄ terra ad fe-
rendū fructū. Vñ s̄bdit. **P**rodu-
cēs fenū iumentis. L. ab eorū nutrimē-
tū. L. ⁊ herbā fructū. L. ⁊ v̄sil. boim. L
Granū em̄ semiatū i fra p̄mo pdu-
cat herbā: postea spicā: ⁊ v̄l̄tio gnū
vñ sic p̄cis ad v̄sil. hois. **I**deo s̄bdit.

Ueducas panē de terra. L. Et q̄
ad sustentationē vite humane nō
solū requirit̄ ab us: s̄ etiā pot⁹ q̄
p̄ncipaliter est vinum de vite **I**deo
subditur. Let vinum letificat cor: ho-
minis. L. Requiritur etiā condi-

mentū ad recreationē hoīs. vñ s̄b
 tiel. **U**exhilarat facie; eius in
 oleo. Et p̄ oleū qđ est principale
 cōdimentū intelligunt alia condi
 mēta. Et panis cor hoīs cōfirmet.
 ab sustētationē vite humane. Et
 q̄a pluuia trā humectās fecūdat
 arbores. **I**ō subdiē. Saturabūē
 ligna cāpia cēdri. **H**ūt enī; arbo
 res radices p̄ ore vt notat pl̄s. ij.
 de anima. q̄a p̄ radices attrahit
 alimentū arborū ad eaz nutritio
 nem a fructificationem.

Hugo. Let cēdri libam q̄s.
 viz arbores. planta
 uit. v̄ crescere fecit. etiā nutritur
 Lillie passerēs nidificabunt. **I**ō ē
 aues minores. Sciunt enī ibi spēs
 p̄ gñe q̄a passerēs nō solent nidi
 ficare in arborib⁹. **V**ñ tūllacio. te
 braica h̄z. **I**bi aues nidificabunt
Herodij dōmus. v̄ m̄das est in
 cēdri libam. q̄ nidificat in eis q̄
 herodius dux est eoz. s̄. passerum
 minorum. **H**erodius est
 auum. **H**ero. auis rapax de
 predā viuēs. maior oīm volatiliū
 quā aq̄lam v̄m̄cāt a comedit. **D**u
 go. cuius nomē gallice d̄z ḡifart.
Mōtes excelsi. sunt refugiu. **C**er
 uis. **H**ic. **P**etra. **C**auinosa ē. **R**efugiu
 herinat̄is. v̄ herit̄is. **H**ericius ē
 animal sp̄mosū habitans in cau
 nis petraz a vesca ē pomis. **H**ido
 rus. q̄n aliqd aduersū sentit st̄aū
 in globū ouersum in sua se arma
 abscondit vel recolligit. **H**ui⁹ pru
 dentia quedā; talis ē cū absceiderit
 vuā de vite sup̄m⁹ se volutat super
 eā. et sic eam portat in arib⁹ suis

sp̄ito. **H**ugo. **P**ostea amē
 sis. **H**ugo. **S**at d̄m̄m̄ avi
 cūstidine corp̄m sup̄ celestū. s̄. q̄
 liter de⁹ p̄uidit viuentib⁹ de aena
 cōe t̄pm̄ dicens. **H**ecit lunā in tē
 p̄ā. vt. s̄. distinguat a variet t̄pa

Mico. **S**cđm̄ em̄ varū motū
 lune magis apparet sē
 sibilis mutatio aeris q̄ scđm̄ ali
 os pla. **H**ugo. **S**olent enī ha
 ne tas. **H**ugo. **B**undare hu
 mores q̄n plena ē luna: a i ortu ei⁹
 frigiditas esse. **M**ico. **L**sol cog
 in aere.

Mico. **N**ouit oc
 casum suū. v̄ ita facit. ac si cogno
 sceret. q̄ vadit determinate ad oc
 casum q̄i haberet intellectu. **P**er
 talem modū dicit q̄ motus natu
 re est motus intelligēte. **P**o. **O**ui
 sti tenebras. **I**n emispio n̄o occa
 sum solis. **L**et facta ē nox. **Q**̄a sicut
 dies est duratio solis sup̄ terra;:
 ita nox est duratio eius sub terra
Lin ipsa. viz nocte. **L**p̄transibunt
 omnes bestie filie. **Q**uerentes sibi
 predā; magis de nocte q̄ de die.
Iō sequit̄. **C**atuli leonū rugiētēs
 vt rapiāt. **S** q̄ deus ex sua p̄uidē
 tia pascit eos. **I**ō subdiē. **L**et que
 rant a deo escam sibi.

Col. **H**unc versuz viz. **P**osui sti
 tenebras. et sequentē bea
 tus **G**reg. in libro. xj. vii. moraliū
 allegouce exponit d̄i. **T**enebras
 posuit cū peccatis iudicia repēdēs
 v̄ redēs. **H**umē sue intelligētē sub
 trahit: et nox efficit. q̄n prauoz
 mens ignorātie sue tenebris ceca
 tur. **I**n qua omnes bestie filie p̄
 transibunt dum malignū spiritus

sub obscuritate fraudis latentes
in reproborum corda prauitates suas
explendo percipiunt. In qua a catuli
leonum rugiunt quod nequissimam partem
tum ministri spiritus insurgunt ipso-
rum temptacionibus. qui tamen a deo
escam et partem fideles decipiendi
expectant. quod nimirum hos decipere neque-
unt nisi iusto iudicio prevalere diu-
initus permittit.

HUGO. et quod per-
tantur. **HUGO**. dea fe-
rocia animalia in die abscondunt
ne ledant homines. Ideo subditur. **OR**
tus est sol a congregati sunt. scilicet. catu-
li leonum. et in cubilibus suis colloca-
buntur. et in abscondito filiarum.

COL. Translatio hebraica habet
Oriente sole recedat: et in
speluncis suis cubabunt. Propter quod
secure scribit homo ad opus su-
um. Iusto sole. Et ad operationem suam
usque ad vesperam.

NICO. quia sicut fere
speram. **NICO**. discurrent de
nocte ad querendum victum: sic con-
trario homo qui est animal mansue-
tum in natura de die exit ad opera
sua: et de nocte quiescit. Et quod ex ta-
libus effectibus apparet latitudo
sine prudentie nobis incommo-
prehensibilis. Ideo ammiratiue subditur di-

Quia magnificata sunt. et valde
magnificata sunt. Lopa tua domine. quod
excedunt sensum humanum. omnia in
sapia fecisti. et sapia disposuisti.

Iero. Quia enim videmus fornicam
reponit sibi escam a inter cuticez animal
tam minimum habere oculos ventres
et vniuersa membra. sicut a nos ha-
bemus. similitudinem a apes quod faciunt

ad. nonne sunt hec ammiratiue dig-
na et sapia plena. Sequitur

NICO. Impleta est terra possessio-
ne tua. Ita hominibus quam
animalibus. que sunt dei creature.

HUGO. Deinde hortatur benedi-
cere deum pro mare a or-
naturum eius dicens. **H**oc mare ma-
gnum. scilicet. oceanus ubi concurrunt
omnes.

NICO. La speciosum mani-
aque. **NICO**. bus. et locis. quia
didicio hebraica sic posita equo-
ca est ad signum manu a localis. Illie re-
ptilia. et pisces diversorum generum
Rfidus est himol. sic dicta. quod na-
tando reputat. quorum non est numerus.

Nicolaus. quia non pos-
sunt ab homi-
ne numerari: si deo omnia sunt nu-
merata.

Animalia pusilla cum ma-
gnis. In mari enim sunt pisces ali-
qui valde parui. et alii valde ma-
gni. et cetera grandia. quorum magni-
tudo est quatuor ingeny terre ut dicit
plinius. Illie naues pertransibunt. ut
bona in vna terra habundantia de-
portentur pro nauigium ad alia terra:
talibus bonis carentes: et e converso

Calliodorus. Mundus
est mare magnum a spacio sum ma-
nibus. in quo dyabolice sine nume-
ro serpentes perbent insidie. et qui demo-
num malicie sunt tanquam animalia pu-
silla a magna. quia inter ipsos a ma-
iores esse nequicie perbent a mino-
res.

Collector. Discurrent
qui querentes
quem deuorant. et quos ab con-
sensum prave adionis producere pos-

sunt sed q̄ mare dicit̄ a meand̄.
noli timere piculū. quere lignum
quo p̄ mare transeas ad patriā.
Illic naues p̄transibunt. lignum
est crux xp̄i. nauis est eccia. gub
nator xp̄s est. Si mortificaueris in
te uicia et obedieris preceptis eccē
poteris ad requie; patrie celestis
p̄ xp̄m gubernatorem puenire.

Hugo Et quia dixit q̄ i hoc
magno mari. hoc ē
in oceano sunt puāa magna ani
malia. specificat de magnis cū sub
dit dicit̄. **Draco** iste que; forma
sti ad illudēdū ei. **Draco** ē maximū
animal q̄d in mari habitat. Et licz
fit magnum et forte tñ de facili il
luditur a cum gallina affata quā
ponunt in partica. a ipse draco in
sequitur gallinā a ipsi piscatores
cum instrumentis insiliunt supra
dorsum eius: et sic capiunt eum.

Iero Nō em̄ iste draco p̄pter
hoc formatus est ut illu
datur ei sed li ad. ponitur hic con
secutiue a non causali ter. qz ad ei
formationem cōsecuta est illusio.
Iste draco dicitur esse cete de quo
dicitur **genesi** v. Et creauit dominus
cete grandia. cui p̄pter eius magni
tudinem necessaria est maḡ aba
tio ex alijs piscibus maris quos
deuorat. p̄pter quod alij pisces ce
tum videntes fugiunt ex instidu
naturali versus ripā ubi cetus na
tate non potest p̄pter aque parui
tatem. et ideo cetus eos insequēs
impingit ad terram et a piscatori
bus ibi occiditur. qz nō potest se
mouē; a sic illusus sua spe frustrat̄

Hugo Per hunc draco nem
intelligitur dyabolus
cuius ptās si p̄mittat̄ excedit om
nem potestatem corpalez. Qui be
ne draco dicitur p̄pter venenū q̄d
eue prime mulieri pestiferis p̄ sua
sionibus inspirauit. **Iste** bonus est
creatus sicut in genesi legitur. Fe
cit deus omnia valde bona. s; post
q̄ sua voluntate peccauit cadēs p̄
ter suam sup̄biam extra celum da
tus est in hoc mundo tanq̄ in ma
ri magno ad illudēdū ei. **Poti**
illudēt sicut illudēt piscis in ha
mo. xp̄s em̄ p̄cedit ei escā huma
nitatis sub qua abscondit hamū
diuinitatis. et dum uoluit deuora
re humanitatē captus est hamo
id est potentia diuinitatis.

Cassiodorus Illudēt
etia ab
angelis dei siue per iustissimas in
crepationes ut qui creatus ad ob
sequium domini sedis uideatur p
ueritatib; implicari. siue magis
illuditur quando ei anime fideles
a sua potestate tolluntur. **Illu**di
tur etia a fidelibus quando eius
prauis suggestionib; nō cōsentit̄

Hugo Postea ad litteram
psalmista cōmendat
dominum ab eo q̄ omnia anima
lia tam aerea. aquea q̄ terrestria
pascit dicens. **Omnia** scilicet ui
uentia super terram a in aquis **La**
te expectant: ut des illis escam in
tempore. **videlicet** oportuno. que
omnia dei nutu uiuunt. **Ante**
te illis **desces** colligēt. **Etia** aliqñ
p̄ tpe futuro sicut formica colligit

grana in estate vnde viuit in hye
me lapiente te manu tua] dādo
ipsis ex tua largitate fertilitate in
lomma] viz aialia] implebunt bo
nitate] v cibarijs a alimētis que
ex tua bonitate dant. **H**uertente
te facie] p peccatis hoim dādo tre
sterilitate] turbabunt] v ifirma
bunt ex defedu nutrimēti. et mori
ent fame. vñ subdit] auferes spm
eor] v vitā] et deficiēt] v morien
tur fame. vñ subdit] a in puluere
suū reuertentē] in trā ex q̄ fuerunt
forma. **I**ero. Cōsumatōez mū
ta. **I**ero. di sigt qñ dei p̄ ce
pto omnia exterminantur.

Hugo. Post cōsumatōem
mortuoz corpm. vñ subdit] emit
te] v emittes. translatio hebraica
habet] spm tuū] v potentia tuam
let creabunt] v de nouo resurgēt
let renouabis facie terre] qz tunc
pmittit nob nouū celū a noua tra
vñ secūda petri scio. **N**ouos celos
et nouam terrā a pmitta ipsius ex
pectam. **M**istice vero precat] p̄ he
ta spm dñi v grām emitti p̄ quaz
mundi cor creat in oscia fidelū. a
renouat facies aie quantum ad
ymaginē pri] p p̄tm deturpatā.

Cal. Totiens em̄ domin⁹ nos
peccati in nouū hojem nos p̄ gra
tiam instaurare dignatur.

Rico. Et q̄a oia p̄dicta de or
dine creaturāū a p̄mis
sione viuentū ad hoc inducta sūt
vt ex eis rōnalis creaturā iurgat
ad laudē a honore nostrī cōditoris

Iero adudit. laudādo deū dicens
Et gloria dñi] v laus a honoz
sibi debitus impendat] in seculū]
v metrenū ad differentiaz glorie
hoim que cito trāsit] letabit dñs
in opibus suis] v in creaturis a d
gloriā suā] ordmatis sic dī puer.
xvi. **V**niūsa p̄pter semetip̄m opa
tus est dñs. **Q**ui respicit terram
et facit eā tremē] p tre motuz p̄ ce
dentē ex dīna ordmācōe] q̄ tangit
mōtes] tactu fulguris qd̄ frequē
ter cadit in mōtib⁹ altis] let fumi
gant] qz ignis fulgurans magis
fumigat q̄ inflammat.

Hugo. Moralit̄ respicit dñs
p̄ suā grām p̄dōres.
terrenā a secularē vitā ducētes et
p cōpunctōem facit eos tremē. vñ
se grauit̄ peccasse cōfiteat̄ a t̄gite
p infirmitatē vel aduersitatē mon
tes v elatos. et fumigant

Cassiodorus. qz dū sit
indignatōe p̄cūsi a bonis t̄p̄alib⁹
p̄uati. tūc ad salutare lacrimas
currunt a quosdā tristitie a lacri
maz de se globos tanq̄ incensū fu
auitatis emittunt. qui ab supna
conscendēs miam dñi x̄pi impetra
re probat̄. fumus em̄ hic in bono
positus ē quippe q̄ nos ad absoluti
onīs gratiam facit p̄uenire.

Rico. Post remō psalmista re
sumit dei laudem a p̄nci
pio p̄ s̄ inchoatam dicit. **Q**anta
to domino in vita mea] q̄ dñi ero.

Cassiodorus. Et ne
res laudes istas posse finire. adiec

lpsallaz. In futuravital. deo meo
 q̄ dia sum. Cū iā immōrtis ero fa
 ctus. quo iudicio declaratur. ē q̄d
 sint aduri q̄ in illa patria merue
 rūt felicitē intrōmitti. Laudabunt
 iugit̄ dñm qui semp̄ eū v̄tebunt
 duz illa pulchritudo inenarrabilē
 excitat ad precōiū sine fine se dī
 ligētes. **U**o cū dū sit ei eloq̄um
 meū. v̄ coram eo placitum.

Col. Translatio hebraica ha
 bz. suavis sit ei disputacō
 mea. quā Aug⁹. talem esse pōnit.
Cōfiteri dñm q̄d es. et disputast
 cū illo: sacrificiū humilitatis tue.
 tribulatio cordis. holocaustū vir
 tuose cōuersa cōis tue hoc est sua
 ue dño Tibi at̄ q̄d suaue ē. Legō
 vero delectato: mi domino J.

Hugo. Qui p̄us delectatus
 in cōsolationib⁹ dñis. et nō terre
 nis. **O**fficiat peccatores. Jq̄ in se
 peccat. et in iū. Jq̄ peccat in p̄ximū
Isti deficiat. a fra. v̄ cessent a cu
 piditate terre. Litayt nō sint. Jqua
 les fueūt. h̄ p̄ dei grām efficiatur
 iusti. **I**uxta illud puer. xij. Verte
 impios. et nō erūt. et p̄ his oibus
 benedic anima mea domino J.

Cal. dignū imitū p̄s. dignus
 est finis. illū semp̄ benedi
 cere et laudare. q̄ nequa q̄p̄ definit
 fidelibus suis grātū bñficia p̄sta
 re. **A**udiūm⁹ bone rex q̄nta nobis
 de veritatis archano sacramēta p̄
 fuderis. docuisti quē ad modū celū
 tendat. et sup̄ celos aque i modū
 cristalli posite sūt. lunā p̄fectā in
 tpe. solem occasum suū in magnū

ministerium cognouisse.

Col. Cognouit machinā mun
 tam. que nos hō ita ēvt te pulchz
 et bonū sup̄ oia amem⁹. qm̄ oia
 pulchra a tō creasti q̄ es bñdica⁹
 in secula seculorū. **A**men.

Psalmus. Cūq̄

Confitemini
 Titulus **Callio.**
 alla.

Hoc verbi decus a p̄nti p̄s fecit im
 tiuz nec an̄ a quodā re p̄is posituz
 q̄uis multi scriptores fuerint pri
 mitus hebreoz. **A**lla enim apud
 ipsos dicitur laudate deum.

Rico. Sed sciendū q̄ non est
 vna dicitio vt credunt
 aliq̄: sed due. **I**n hebreo alla nā
 q̄ laudate sigt: ya vero inuisibile
 sigt. **Calli.** Q̄d vñū de decē noi
 deū. **Calli.** bus dei tradit esse
 ex **Jeromimo** in epla ad **Marcellā**
 exponēte q̄ ait. **P**rimū dei nomē ē
 hel q̄d interpretat fortis. **S**cdm he
 loy q̄d de⁹ dī **T**ertū heloe q̄d etiā
 dī deus. **Q**uartū sabaoth q̄d dicit̄
 exercitiū vel virtutū. quintū elon
 q̄d nos ex celsū dicit⁹. **S**extum eleu
 heye q̄d in exo. legit. qui ē. misit
 me. **S**eptimū adonay quod nos do
 minum gnāliter appellam⁹. **O**cta
 uum ya quod deo tantum applica
 tur: et in alla extrema sillaba so
 nat. **N**onuz tetragramaton quod
 ineffabile nuncupatur. **D**ecimum
 sabbay id est robustū vel suffici
 entē ad omnia ipetrandā. **H**oc at̄

alra xx. psalmis p titulo p̄scribit
vt i subsequētib⁹ patebit. Sciēs
enim p̄pheta p̄los hebreorum of
fendisse frequētr dñm. qz sp̄e suā
in tēporalib⁹ bñficijs posuerūt. p̄
ma p̄tē fideles āmonet vt eū sp̄ua
litz semp exquirant dicens

Qonfitemini dño. **Nico.**
cōfessione laudis p bñficijs
ab eo obtentis. a inuocate nomē
eius. p bñficijs ab eo obtinēdis
qz gratitudo de p̄teritis bñficijs est
optia dispositio p alijs ipetrādis.

Au. fraudit q̄ppe iuocātez quez
cōfitemem. laudantē videt
a hunc laudantem videt quem p
bat amātem. **N**unciāte inter
gentes. i. i ter p̄dōres gentib⁹ vi
uentes. **Nico.** Lopa eius. boni
tatis a p̄tātis sue de daratiua que i
fra explicant. cātate ei. i. ore. p̄ sal
lite ei. i. corde a opere. **Iero.** q̄m
telligit s̄ctas scripturas a m lege
domini iugiter meditatur a mens
eius cōtemplat celestia: hic camē
deo. Qui aut operari⁹ ē boni opis.
hic q̄si citharā virtutuz cōponens
psallit.

Nico. **N**arrate om̄a
dño. mirabilia eius. i.
a aliqua ex omnib⁹. qz omnia n̄
p̄nt p̄ticulariter enū
merari.

Hugo.
Laudamini tam bene uiuatis vt
fitis bone fame. i. in nomine sancto
ei⁹. i. ad honorez nois ei⁹. Et vt cō
solacōez de re tali fumeret adiecit

Letē cor q̄rētū dñm. **P**er pe
titiā q̄ritur dñs: q̄ p p̄ctm fuerat
amissus. **S**z sūt q̄dā pusillānimes
q̄ nimis tepide querunt eū. p̄ qd

subdit. **Q**uerite dñm a cōfirma
mini. i. querendo estote seruētes
a firmi p amōrez a pseuerantiam
boni operis. **Q**uerite faciez eius se
per. **H**oc ē studeatis p totā vitam
vrām placē i ospēdu ei⁹. **C**ōsequē
ter p̄pheta hortatē fideles conūsos di
cens. **Q**uemētoze mirabiliuz eius
que fecit. **N**os p̄dōres ad penitē
tiā recipiendo in quo mirabilis ē
eius dignacio qui enz a quo despi
cit dementer ad se reuocat. **P**roē
gia eius. i. que fecit etiam suscitā
do ad vitam gratie nos prius mōr
tuos in peccato. **H**oc enim est ma
gnū prodigium a miraculuz. qz
sicut dicit. **Greg.** Maius mirāculū
est suscitare animā in p̄petuum vi
cturā q̄ corpus iterum moitutu⁹.
Aug. etiā dicit qz mai⁹ est p̄dōre
iustificare q̄ celuz a terram creare.
La iudicia dñs eius. i. q̄ p̄misit i euā
gelio. **Mat. iij.** Agite penitentiā:
a p̄p̄nquabit regnū celoz. **P**er iu
dicia discernit penitētes i oī mīa iu
dicādis. q̄ penitētes sunt. **S**emen
abrahā suū ei⁹. i. imitatores ei⁹
per obediētiā. **Q**m̄ sicut abrahā fu
it obediēs deo. filiū suū immolādo
sic a penitētes obediunt p̄ceptis
dei imolando seip̄s per penitētiā.
de q̄ imolacione dicit in alio psal.
Sacrificiuz deo spiritus contribula
tus. **S**unt etiam. **L**ilij iacob. i. iustā
do contravicia. **L**eledi eius. i.

Nicolaus iacob cum ab
huc esset in
v̄to mris cū esau fuit eleā⁹ a dño
a esau re p̄bat⁹. licz adhuc nihil
boni a malū egissēt vt dic̄ apls ab

Rō. **Hu.** Sic a penitentes non
 jr. suis meritis si gratis
 per gratiam dei electi sunt a deo. **L**
Ipsē dñs Iohannes q̄ nos edem̄t
 est deus noster. per veruz cultum
 christiane religionis. licet sit deus
 a dñs oim per creationem a guber
 nationem. **I** **L**im vniūsa fra
 deo subditur. **Ri.** iudicia ei? **I**q̄a
 pro voluntate pōt peccatores peri
 mere. **M**emor fuit in seculū testā
 menti sui. **W**ugo. Sic ordina
 trām. Memor fuit testamēti sui du
 raturū in seculū v̄ in eternū. Non ac
 dico testamēti veteris qd̄ fuit ab
 tps sed noui. **V**nde subdit **L**verbi
 fui quod mandauit. **H**oc ē verbū
 dei quod mandauit predicandū.
Lim mille generationes. **v̄** in omēs
 generationes. **E**t ponitur h̄ nume
 rus determinat⁹ pro indetermiato
 numero. q̄a numeri transcendētes
 millenariū nō sunt nisi replicatio
 nes eius vel partiū eius. **Q**uod
 testamētū disposuit ad **A**brāhā
 Ia ab illos qui p dilectionē obedi
 unt deo sicut **A**brāhā. q̄ de p̄cepto
 dei exiit de terra a de cognatiōe ei⁹
Gen. xij. **L**a iuramentū sui ad isaac
Iv̄ p̄me p̄missionis sue memor fit
 it. **f**ade. **L**isaac v̄ populo gaudenti
 a gloriantim deo. qualis ē fidelis
 popul⁹ christian⁹: cui⁹ totū gau
 diū in deo h̄ a non in mundo. **R**am
Isaac gaudiū interpretat. **E**t
 statuit illud. **I**videlicet testamētū
 in iacob. **v̄** in eis qui v̄travicia lu
 ctantur **L**im p̄ceptū. **I**bicens **P**eni
 tentiam agite. **L**a israel. **I**videlicet fi
 de h̄b⁹: deū per fidem a operatione;

videntib⁹ **L**im testamētū eternū
Cass. Nouum testamētū pro
 priē dicitur eternum quia
 nullū aliud aliqū succedit in quo
 est oim p̄missōz ōpleta perfectio.
Wugo. Hoc statuit p̄ lo fideli
Iscens tibi dabo terram chana
 an. **I**bi dicitur illa terra fluens lac et
 mel. per quā significatur hereditas
 celestis que p̄mittitur p̄ lo fideli.
Sed q̄a de ista terra alij plus: alij
 minus datur. **I**deo subdit **L**funicu
 lum hereditatis. **C**ass. **I**sta compa
 ris vestre. **C**ass. ratio ab eis
 tracta est quibus agri tenso fune
 diuiduntur. **G**lo. **S**icut em̄ ter
 ra p̄missionis funiculo distribu
 ta est in diuersas partes. ita in vi
 ta eterna diuerse sunt mansiones.
Iux illud **I**n domo patris mei mā
 siones multe. **H**u. **Q**uom̄ eēt
 sūt. **S**equitur **H**u. **N**um̄o breui
 illi videlicet q̄b p̄missa ē fra chana
 an. a hereditas celestis: sūt nūo bre
 ui v̄ pauci respectu reproborū. **v̄** n̄
Mat. xx. **M**ulti sūt vocati: pauci v̄ o
 electi. **I**nt etiā electos sūt multi qui
 illā terrā aspirant. de q̄b subdit **L**
 paucissimi a incole ei⁹. **v̄** inhabitato
 res ei⁹ q̄ p̄nt dicē cū **A**p̄lo ad phi
 lip. **vi.** **C**onuersatio nr̄a in cel̄ est.
Qui at̄ volūt esse incole ei⁹ ōz vt re
 cedant a societate mala. **v̄** n̄ b̄ n̄ s̄
 b̄ d̄. **E**t p̄transierūt de gēte in gē
 tem. **v̄** de gēte peccatice ad gentē il
 lā. de q̄ in illo p̄s. dicit **B**tā est gens
 cuius ē dñs de⁹ eius a nō ē sperit in
 vanitates a insanas falsas. **L**et de
 regno. **I**byaboli. **L**ad populum alte
 rū. **Q**uē elegit domin⁹ in hereditatē

sibi ut essent sancti cum sanctis. **M**ul-
tis ex causis nobis necessarium est
transire de mala gente ad bonam. si-
ne malis eorum moribus inficiamur.
ne ab eis commamur. ne ab eis
impediamur. ne de mus eis occasi-
onem malignandi et ne minuatur
auctoritas seu fama bonorum et tales
pertransientes protegit dominus. unde
subdit. **N**on reliquit hominem nocere
eis. licet enim multas tribulatio-
nes patiantur ab hominibus: hoc tamen
est ad eorum salutem et non ad nocu-
mentum ipsorum. **V**nde per. iij. Et quis
est qui vobis noceat si boni emula-
tores fueritis. et si quid patimini
propter iustitiam: beati estis. **I**los
etiam qui tribulant eos quibus deus
punit vel in presentia vita vel in futuro.
Vnde subdit. et corripuit per eis re-
ges. sicut herodes fuit ab angelo
percutus ut legitur Act. xij. vel cor-
ripit arguendo dicens. **N**olite ta-
gere christos meos. **C**hristi domini
sunt christiani qui coniunguntur
in baptismo ut sint reges quia ipsorum
est regnum celorum. **E**t specialiter sacer-
dotes deo consecratos vocat christos.
De quibus subditur. et in prophetis
meis. et in eis qui debent alijs bona
et utilia predicare de futuro regno
celorum. et de futuro inferni tormen-
to. **N**olite malignari. id est mali-
gna eis inferre corde verbo vel ope-
re. **V**nde translatio hebraica habet.
Et prophetas meos nolite afflige-
re. **D**einde describit propheta
Moyses ad litteram tempus Jo-
sephusque ad Moysen qui ordinati-
one divina venditus fuit in egipto

ad sue patientie meritum. et ad
videndum patri suo et fratribus tem-
pore famis future de qua dicitur. **E**t
vocaui. id est dominus. **L** famem
super terram. id est septem annorum
de qua habetur Gene. xli. **L** et omne
fermentum panis contriuit. id est
sustentationem vel nutrimentum
contriuit. **P**er hoc non est intelli-
gendum quod panis simpliciter defecit.
quia etiam tunc emebantur ali-
menta in egipto ut habetur Gen.
xliij. **S**ed quod tunc fuit maxima steri-
litas et defectus panis. **M**isit an-
te eos. id est Jacob et filios eius. **V**nde
et Joseph. qui dicitur vir a virtute
eo quod noluit adulterio domie sue con-
sentire Gen. xxxix. **E**t positus est ser-
uire in palatio regis pharaonis.
Iero. **C**um autem esset sedeci-
m annorum ab amatus est
a regina. et in tali etate constitutus
que magis debita est voluptati no-
luit consentire iniquitati sed magis
timebat sibi periculum anime. unde
accusatus ab ipsa regina quod voluit
eam opprimere in carceribus.
Unico. **E**t hoc est quod subditur.
Humiliauerunt in cor-
pore pedes eius. quia ad falsam
accusationem domine sue fuit in carcere
religatus. **F**erunt. et tribulatio. **P**er-
transiit anima eius. quia ex compe-
dibus ferreis non solum erat affli-
ctus in corpore sed etiam in mente
quod non ceciderit a virtute patientie.
donec veniret verbum eius. **Q**uando
a deo instructus exposuit
somnia per carnem regis et pistoris
eius. et hoc veraciter rei euentus

probatum **Genes. xli.**

Cassi. Dicit enim cogitationes **Io** seph fuisse guissimas donec tempus veniret. a quo verbum eius a rege pharaone per interpretandum somnio quereret. tunc vero a gloria reperit: a claustra carceris letus euasit. **Vnde** subditur. **Et** loquum domini inflamauit eum.

nico. Translatio hebraica h3. Probauit eum: scilicet habere spiritum sanctum dei.

Cassi. Inflamauit eum et viuaciter a feruenter incitauit eum ut coram principe futura diceret cum fiducia veritatis. **Intus** enim celestis flamma lumine accepit: ut prouideret talia que regni illius sapientes doctorum superarent.

nicola. **L** misit rex pharaonem ab carcere. **Et** soluit et solui fecit **Leu.** audito per magnum principem quod optime interpretatus fuerat somnia predicta **Genes. xli.** **Con**stituit eum dominum domus sue. **Leo** quod per interpretationem somnii sui cognouit eum habere spiritum domini. **Et** principem omnium possessionum sue. **hic** habet **Genes. xli.** **Dixit** quoque rursum pharaonem ad **Io** seph. **Eccce** constitui te super vniuersam terram egipti. **Et** crederet principem eius sicut semetipsum quod non habebat sciam: nisi humanitas acquisitam per exercituum studij. quod primo viguit in terra egipti: ut haberetur primo meta **Cassi.** Pharaonem enim phisic. **Credebat** principem populi sui in hac sapia puenire potuisse: ut a ipso somnio interpretatus esse mererent: et ut ad tantam

animam scientia eorum potuisset abduci: ut consulti de re dubia certa loquerentur.

Hugo. **L**a senes eius prudentiam doceret. non solum de diuinis: sed de moribus in agibilibus humanis. **Et** trauit israel. **Et** pater ioseph **L** egiptum. filio suo ioseph regnante ibi. **Et** iacob. **Et** israel dicitur est **L**accola. **Et** colonus. **Ac**cola est ad aena manens. **Vnde** translatio hebraica h3. **A**duena. **L** fuit in terra cham. **Qui** fuit filius noe a quo descendunt egiptij. **Et** pro hoc hic terra egipti dicitur terra cham. **Et** dominus auxit populum suum vehementer. **Et** delictet iacob a filios eius. **Et** firmavit eum super inimicos eius.

nico. quia propter potentiam ioseph timebant omnes de cognatione eius. **Et** conuerit eorum. **L** egipti. **Et** ut odirent populum eius. **Et** filios israel: **Et** quod dicit **Exo.** **Surrexit** rex nouus in egiptum qui ignorabat opera ioseph. **Et** incepit affligere filios israel per se a populum suum: ita quod in amaritudinem prebuerat vitam eorum: ut dicitur ibidem. **Et** intelligitur: dicitur non quod deus sit actor malis: sed quod prius mali erant: promissit: ut peiores fierent persequendo dei populum. **Vnde** sequitur. **Et** dolunt facerent in seruos eius. **Et** hoc est in filios israel. **quia** rex precepit obstetricibus ut in partu hebreorum interficerent masculos: simulando quod palle fuissent abortiuus. **Exo.** **Et** primo deinde describit tempus moysi: a primo per mit miracula facta in egipto pro filiis israel tempore moysi: sed

non ponitur secundum ordinem historie
Unde dicitur **M**isit dominus seruum suum
moysen ad liberandum filios israel
de egipto: sic habetur **Exo. iij.** Aaron
quem elegit ipse. hunc enim adiu-
xit moysi ut pro eo loqueretur multi-
tudo: eo quod erat eloquens: secundum quod dicitur
Exo. iij. Aaron frater tuus leui-
tes scio quod eloquens sit: ipse loquatur
pro te ad populum.

Cal. Istos ad pharaonem quasi
destinatos ut populum sibi placitum ab
ire permisisset ille. O inestimabilis
pietas omnipotentis. Deus ab homine
fragili petebat fieri. cuius ordinatio
nisi a nulla creatura poterat obuiari:
ut reuera nos infirmos doceat
qua moderatio vivere debeamus
quoniam voluntates suas creator sanctus
sibi tanta demerita pegisse cognoscit.

Hugo **P**osuit in eis. In
moysen et aaron. In
signis suoribus. In quo ad minora mi-
racula. In quibus prodigiorum suoribus. In quo ad
maiora. quasi dicitur. Posuit in eis ver-
ba quibus predicabantur signa et prodi-
gia esse ventura. In terra cham. In
in egipto: ut super dictum est. Deinde
enumerat septem plagas que facte sunt
in egipto: licet fuerint decem: ut patet
in his versibus. Sanguis: rana: culex:
musca: peccata: ulcera: grando. **Bruca:**
caligo: mors: obtinere necando.
Die vero septem ut dictum est de illis
posuit: non tamen eo ordine quo facte fu-
erunt. quod primo posuit plagam nonam:
dicens **M**isit tenebras et obscu-
ra

Nicolaus **I**sta fu-
it plaga

egipti nona. ita quod tribus diebus
nemo vidit fratrem suum: nec etiam
mouit se de loco in quo erat **Exo. x.**
Et non exacerbauit sermones su-
os. quod cum pharaon permittebat pe-
nitentiam: deus remouebat plagas
et sic dulcorauit sermonem suum. Deinde
de subiungit plagam alteram quam prima
fuit: dicens. **Q**onuertit aquas eo-
rum in sanguinem: et occidit pisces
eorum. **Hec** fuit plaga prima de qua
legitur **Exo. vii.** **E**didit terra eo-
rum ranas. In tanta multitudie que
intrabant omnia loca et officinas
egiptiorum. Unde subdit. In penetra-
libus. In in thalamis et in secretis
locis. Regum. In principum et magna-
tum Lipsorum. **Et** hec fuit plaga secun-
da de qua habetur **Exo. viii.** **U**-
xit et venit. quia dicitur dei facere est
Leuonomia. In musca camina. tamen
cum hoc uenerunt musce graues et
diuersi generis. **Et** hec fuit plaga
quarta: de qua habetur **Exo. viii.**
Et cimices. Musce videlicet minute
que atrociter mordent. theutonice
muefiere. gallice zimalles. **Et** hec
musce uenerunt in omnibus fini-
bus eorum. **Sequitur.** **P**osuit
pluuias eorum in grandinem: ignem
comburentem. In flumina. In ter-
ra ipsorum. **I**sta fuit septima pla-
ga in qua grando et ignis mixta pa-
riter ferebantur **Exo. ix.** **E**t per-
cussit vineas eorum et ficulneas eo-
rum. per grandinem. **Et** contriuit
lignum finium eorum.

Hugo **I**tempestate fluminum.
Uxit et venit loci
sta et brucis. Locusta est mater

et dei imperio constat impletum.
Tertium beneficium fuit sanitas
corpis. unde dicitur. **Q**uod non erat in tri-
bubus eorum. **Q**uod a deo
inferimus. **R**ico. factum fu-
it ut omnes simul absque impedimen-
to possent egredi de egypto. **U**-
tata est egyptus in perfectione eorum.
cuius causa subditur cum dicitur
[quod incubuit timor eorum super eos].
Et hoc enim quod omnes primogeniti
erant subito mortui. timebant omnes
alii mori si amplius filii israel in
egyptu morarentur. sic dicitur. **exo.**
xiiij. Deinde ponit beneficia que deus
fecit populo israel in itinere postquam
egressus est egyptum dicens. **E**t
pandit nubem in protectione eorum.
contra solis estum. [et ignem]. et colup-
nam ignis. [ut luceret eis per noctem].
sicut dicitur. **exo. xiiij.** Dominus autem prece-
debat eos ad ostendam viam per di-
em in colupna nubis. et per noctem
in colupna ignis. ut dux esset iti-
neris utroque tempore. Deinde describit
miracula eis facta in deserto post exi-
tum de egypto. quod deficientibus aban-
tibus que acceperant in egypto. cepe-
runt murmurare dicentes. **V**tinam
mortui essemus per manum domini in egi-
pto. quando sedebamus super ollas carni-
um. et comedebamus panem in satu-
ritate. **U**nde dicitur. **P**etierunt. scilicet
maiores per murmurum minorum. [et ve-
nit coturnix]. et multitudo coturni-
cum de yola. sicut dicitur. **exo. xviii.**
Venit musca gravissima. et multi-
tudo muscarum. **C**oturnix est avis
regia et mare per hyemem transmeare
consuevit. sicut dicit ysidorus.

Cassio Qui carnes tauri in vo-
latibus quibus in quadam
pedibus dulci. **Hugo** [Et pa-
ciores sunt. **H**ugo ne celi.]
vix manna per ministerium angelorum ve-
niens de aere vel de celo. saturavit
eos. sicut dicitur. **exo. xvi.** Deinde da-
ta est eis habundantia aquarum.
Un subdit. **O**strupit petram a flu-
xerunt aque. [quod petra ad preceptum
eius dedit aquas ut habet nume-
ri. xv.] abierunt in sicco. [in deser-
to prius arido. flumina] et larga
flueta de fonte exeunte de petra a
moysen percussa. **O**mni memor fuit
bi sandi sui quod habuit ab abe-
ham puerum suum. [et seruum su-
um. quod dicitur. **I**ta beneficia fuerunt
populo collata non propter sua meri-
ta. cum ipse populus esset rebellis a mur-
murans contra dominum. sed propter me-
rita abrahe et ad implendum promissi-
onem ei factam. **gene. xxiiij.** Deinde po-
nunt beneficia facta populo israel tempore
iosue. quod post mortem moysi eduxit
hunc populum de deserto synai et indu-
xit in terram promissionis de mandato
domini ut habet. **Iosue. v. Vn dicitur. E**
duxit. scilicet dominus [populum suum] sub du-
catu. **Iosue** in exultatione. [quod mi-
tus fuit gaudius populi. quando iordanis
in suo transitu fuit desiccatus. **Iosue**
iiij. et electos suos in leticia. [vix
cordis]. **E**t dedit illi regiones ge-
nium. [vix terram chanaan ubi pri-
us habitabant gentes. ut diffuse
habetur in libro iosue. et labores populi
rum possederunt. et civitates edifi-
catas laboribus aliorum. et alia terra ali-
orum laboribus adquisita. **E**t custodi

ant iustificaciones eius. In mandata eius in lege tradita. Et legem eius requirant. Ut ex ea spirituales intellectum eliciant. Sciendum quod illa terra chanaan non erat principale premium pro custodia legis divine si potius possessio terre videntium per illam principaliter intellecta. Premium enim principale est melius ope meritorio: opus autem vultus melius est simplicitate quam quecumque possessio temporalis.

Iero. Et nos domini deprecemur ut deleatis in nobis vicis. in per se dux nostri fiat itineris. ut in eo iugiter exultantes in fructu videntium mereamur inducia in regno eius vocari valeamus. cum factus eius leticia sempiterna gaudere. quia ipsi cum eterno patre et spiritu sancto est honor et gloria in secula seculorum. amen.

Psalmus 100.

Qonfitemini in domino quoniam. Quicquid preponitur talis titulus. **Alfa alfa.**

Hugo. Jeronimus dicit quod quatuor ponit bis alfa in titulo psalmodum unum alfa est de fine precedentis psalmi: et aliud de principio sequentis. **Aug.** vero dicit quod non legitur hoc in libris grecorum. et magis vult sequi opinionem communem quam illam que probabiliter non habet. et quod utrumque alfa est de psalmo sequenti hoc probat sic per inscriptionem psalmi. cum dicitur. psalmus iste est. c. v. Et post hunc numerum ponit duplex alfa. Ergo

utrumque alfa est de deo. alioquin alfa cum alfa esset ante numerum ponendum.

Rico. Geminat Bis alfa. quod semel ponit per laudem dei in psalmo: et item pro laude eius in civitate celesti. secundum hoc dicitur apoc. xix. Audiuistis voces in celo multorum angelorum dicentium alfa. Et sequitur postea. Et iterum dixerunt alfa propter quod in ecclesia quoniam cantatur versus in principio. dicitur quoniam alfa: et in fine resumitur. Ideo per mutans nos in hoc psalmo ad laudem divini.

Iero. Penitentes rogat. negligentes arguit. misericordiam promittit. dicit et

Qonfitemini domino. dicit propheta. Quos qui graviter peccastis et despatis de vera salute et putatis quoniam propter magnitudinem peccatorum non potestis remissionem peccatorum adipisci ego precipio vobis. Confitemini domino. confessione peccatorum.

Casti. Et ne aliquis eorum. de culpam suam numerositatem crederet. addit

Rico. Quoniam bonitatis curia nusquam non est finis.

Casti. Qui delinquentem peccatorem. scilicet qui expectat errantem. qui solem suum facit oriri super bonos et malos. Quoniam in seculo misericordia eius. In isto seculo miseret: in futuro iudicet. Sic fas converti est et misericordiam postulare: in futuro seculo peccata confiteri dampnatio est. ubi iam constat esse.

Rico. Et quia laus iudicium. **Rico.** eius non potest sufficiens enarrari a creatura intellectuali. **Jo.** subdit. Quis loquitur potentias domini. Quoniam dicit. Nullus. cum sit potentie infinite. **Laut.** quod auditas. R. ij.

faciet om̄s laudes eius. **Q**ui dicat
Nullus posset enarrare opa eius: qui
bus ipse laudandus ē. **N**ec eius lau-
des expr̄mere cū ipse sit maior om-
ni laude sic dicitur. **ecclē. xliij.**

HUGO Vel laudes eius sicut
dicit **Aug⁹** sunt opa
preceptorum eius. quibus deū laudat.
quoniam ad laudem eius ea faciunt. Et licet pau-
ca sint tales. tamen bona sunt. **V**n̄ sicut

Bati. Inō in spe et in futuro i re-
liqui custodiunt iudicium. **I**te iudicā-
do quoniam ad iudices. et faciunt iusti-
tiam. **I**te cū primo. et hoc quoniam ab
omni. **I**tem oī tpe. **I**tem quod p̄seueraverit
vsq; in finē in bono ope: **B** saluus
erit. **S**ecundum dicitur saluatoris. **Mat. x.**
Et quod non sumus sufficientes cogitare
aut facere bonū. a nobis. **I**te implo-
rat diuinā grām dicitur. **M**emento
nostri dñe. **I**tem grām tuā nobis cōfe-
rendo. vt simus. **I**tem in bono placito. **P**ro-
pheta. **I**tem in societate eorum. quod tibi pla-
cēt. **V**isita nos in salutari tuo. **V**
ad salutandem nrām. nō ad damp-
nandem si uisitas reprobos. et quod
salus nrā in uisione dñi ē. **I**te sicut
dicitur. **A**d uidentium. **S**ic facie ad
faciem in bonitate elcōrum tuorum. **I**tem si
dicat. ad hanc uisionē solus p̄ducē-
tur electi. **D**icitur et in bono finali.
Ad letandū in leticia gētis tue. **E**t
vt letemur cū gente tua: et totū
fac ad gloriā tuā. vt lauderis cū
hereditate tua. et cū electis qui sūt
hereditas.

nico **I**tem oratio facit de-
p̄cationem efficacē sicut in illis **ecclē. xxxv.**
Oratio humiliatis se nubes pene-
trat. **I**tem psalmista sue deprecationis

in impositis peccatorum confessione: et
hō recollit diuinorum beneficiorum exhi-
bitionem. **V**n̄ dicitur. **P**ropterea cum
patribus nostris. **I**tem in fidelita-
tis. et in hoc p̄ces n̄os imitantes

Cass **C**um maioribus suis pec-
catis. quod delicta similia nō
declinant. **I**tem iuste egimus.

nico **C**ontra primū iniquitatē
scimus. **I**tem contra deū. **D**eim
de subdit de peccato ignorantie dicens

Patres n̄ri in egipto nō intelle-
xerūt mirabilia tua. **I**tem si boni intel-
lexissent certe deo firmiter adhe-
sissent. subdit de peccato iniquitatis
dicens. **N**ō fuerūt memores multitu-
dinis misericordie tue. **I**tem quod p̄ eis multipli-
citer flagellasti egiptios. et eos
ab ipsis flagellis mirabiliter p̄ser-
uasti. et hanc iniquitatem patrum
ostendit p̄ effectū dicitur. **E**t irrita
uerūt deū. **I**tem moysen seruū eius. **L**as-
cendentes in mari: mari rubro. **E**t
dū ascenderēt mare rubrū. hoc fa-
ctū ē sic legitur. **Exo. xiiij.** dicitur mo-
ysi in transitu maris. **F**orsitā nō erāt
sepulchra in egipto. **I**tem tulisti nos
vt moreremur in hac solitudine:

Sicut dñs misericordie reddidit eis bo-
num p̄ malo. **V**n̄ sequitur. **E**t sal-
uauit eos p̄pter nomē suū. **I**tem glo-
randū et nō p̄pter merita eorum. **V**t
notā faceret potētā suā. **I**tem quod omnia
opa dei ordinant ad eius gloriā
puer. xvi. **V**n̄ multa p̄pter se me-
sum opatus ē dñs. **P**ostea ostendit
quod saluauit eos: et p̄mo p̄ diuifi-
one; maris rubri. **V**n̄ dicitur. **I**tem

crepuit. **I**tem in **HUGO** **L**mae eu
crepauit. **HUGO** **B**atū **I**tem

imperio. ipsum diuidendo. La exsteca
 tum est. viz iter mediu p q8 filii
 israhel transierunt sicis pedibus.
 vt habet exo. xliij. a eduxit eos. p
 ducatu angeli in abyssis. v. m. p
 fundo maris. sicut in deserto. v. si
 que in via sicca a plana. qz ibi non
 eat lutum. sic solet esse in p fundo
 aquar. Et p ista dyol. **S**ahu aut
 eos de manu. v. de ptate. Obiectu.
 v. egiptoz psequentu eos ad oc
 cidendu. Et redemit eos de manu
 immi. **Rico** Itē de ptate pha
raonis regis egi
pti. a operuit aq tribulantes eos.
 s. pharaonem et exercitu eius fili
 os israhel psequetes. sic exo. xliij.
di. Reuertum est mare pmo bilu
 culo ad pœem locuz. fugientibus
 qz egiptis occurerunt aq. et inuo
 luit eos dñs in medijs fluctibus.
 v. nus ex eis nō remasit. q nō fu
 isset submersus. **E**t visis his
 miracul filij israhel. crediderunt ver
 bis eius. v. moysi dñv viderunt egi
 ptios mortuos sup litus maris. La
 laudauerunt. v. laudates cantau
 erunt ppter victoriaz eius. laude ei.
 dicentes cantu moisi scriptu exo.
xy. vij. Cantem⁹ dño gloriose ac.
deinde subdit de pctō murmuraci
onis hui⁹ ppli p defedu cibi et po
tus. de quo habet exo. xliij. vñ di
cit. ostu fecerūt. v. parū manse
runt in laude dei. obtiti sunt opm
eius. quib⁹ eis puideat de auxilio
in egipto et in mari rubro. Et non
sustinuerūt cōsiliuz ei⁹. v. nō expe
tauerunt patient tps in quo de⁹
dispo fuerat eis subuenire scdm cō

filium voluntatis sue. s. p reuene
 illud murmurando sine rōe. **E**t
 cōcupierūt cōcupiscentiā in deser
 to. s. carmū sic dicitur numeri. xi.
 Quis habit nobis escas carmū?
 Et teptauerūt deū in ma quo so.
 hoc ē in deserto loco vbi nō erant
 aque. Et dicit. teptauerūt. qz non
 solū petierunt aqs ad siti suā rele
 uandā s. etiā ad experiendū sensi
 bili exēplo si deus esset cū eis. an
 non. scdm q dicit exo. xvij. **E**t
 debuit eis petitionem ipsorū. s. car
 nes et aqs. Et misit saturitatē. v.
 ea qbus saturarent. in aias. v. in
 aialitatē. eoz. qz debuit eis carnes
 ad vscendū v. scq. ad mensē integz
 ita qz teptat eis in nauseam ex mi
 nia repletionē vt habet numeri.
 xi. Deinde describit pctm sedicōnis
 chore et sibi adherentiū viz dathā
 et abij. **HUGO** Isti enim qa
 ron. **HUGO** erant de ruben
 primo genito. voluerūt habere pñ
 cipatū in pplo. et chore et chorite
 qui erant de leui voluerūt habere
 principatum sacerdotij. Et ob hoc
 hñ mouerūt sedicōnē in pplo cōn
 tra moysen a aaron scdm q diffu
 sus exp̄ssum ē numeri. xvi. Vñ a
hic dicit. **E**t irritauerūt. v. ad
 iram. puocauerūt. moysen in ca
 stris a aaron sanctum dñi.
Mi. v. consecratum ad fugēdū
 sicut habetur leuitici. ix. Ista aut
irritatio fuerat quia chore et sibi
adherentes dixerunt moysi a aa
ron qui erant principes populi in
tp alibus a spiritalibus. Sufficit
ps. iij.

vobis. quia omnis multitudo scō
rum est. quasi dicerent debet vob
sufficere q̄ sitis i eodem gradu cū
alijs. **V**nde subditur ibidem **C**ur
eleuamini sup̄ populum domini.
Deinde subditur pena se bitionis
eorum predictoꝝ cūz dñl. **A**perta
est terra et deglutiuit bathan: et
operuit sup̄ congregationem abi
ron. **P**ro ut diffuse dicitur numei
xvi. **E**t exarsit ignis i synago
gis eorum. **V**in eorum cōgregati
one. **F**lamma obussit peccatoꝝ.
vix ducetos quinquaginta viros
qui offerebant incensum tanq̄ re
dicantes sibi illicite faceret dñm.

Col. Timeant qui muerunt
ant qui ad honorem placōis inde
bite non pficiendi sed dñandi in
tenēde pueniunt ne infernus ape
riat os suuz a flamma inextingui
bilis post breuez ymmo post mo
mentaneam dñationem recipiat
eos etnalit cōburendos. **P**ostea
ōndit quō filij israel peccauerūt
in ydolatria. **H**UGO et fecere
dicēs.

HUGO vituluz
in oreb. **I**pe montem oreb. **O**reb
em̄ est pars montis synai quem
montem ascendeāt moyses vt re
ciperet a deo. **Col.** **T**ranslacio ro
legem.

Col. **M**ana a hebū
ica habent thoreb. et adrauerūt
sculptile. **S**culptile est ymago ido
li sculpta a facta in lapide vel in li
gno cum **H**UGO **S**ed pomē
mallo. **HUGO** hic p cōfla
tili q̄ vitulus ille nō erat sculptus
sed de metallo cōfusus a cōflatus

vt habet **exo. xxxij.** et mutauerūt
gloriam suam. **Rico.** **V**idum verum
gloriarū qui gloriose dureāt eos
de terra egipti in similitudine vitu
li comedentis fenem. **V**in ydolum
simile vi. **Cassio.** **H**oc totum
tulo.

Cassio. **F**ecit impati
entia leuissimoz hominū que sem
p ducit ad culpas. **P**am si causaz
rei sub veritate discutias nulluz cri
men est qd nō ex impatientia ma
tre nascatur. **C**ontra hoc illd vere
remediū ē quod in alio ps̄ dī. **E**x
pectās expectaui dñm a mēdit nī

Rico Deinde arguit iudeos de
peccato inq̄titudinis di
cens. obliui sunt deū qui saluauit
eos. de seruitute dura egipti q̄ fec
magnalia in egipto egiptios ml
tipliciter flagellando. **L**miabilia in
terra cham. **V**i egipto sic noiata
ratione supra dicta populum isra
hel a plaga egiptioꝝ pte gendo
Lterribilia in mari rubro. **P**hara
onem et eius exercituz submerge
do. et dixit. **S.** dñs cōminādo. vt di
sperderet eos. ppter eoz inq̄tū
dinē. si moyses electus eius n̄ ite
tisset in cōfradione. **V**in plaga cō
fringere qua cominabat eos dñs
Lin cōspectu eius. **I**uis orationibꝝ
impediendo effectū diuine ymdcē
Vnde dic̄ ei dñs **exo. xxxij.** **C**erno
q̄ populus iste dure ceruicis sit di
mitte me vt irascatur furor meꝝ cō
tra eos a deleam eos. a ibidem sb̄
ditur. **V**t auerteret iraz eius ne di
sperderet eos. **O**biecit em̄ moyses
seipum ymdicte dñi pro eis dicens

ero. **xxiiij.** Obsecro peccauit ppls
 iste p̄m̄ magnū: feceruntq; sibi
 deos aureos. Aut dimitte eis h̄ac
 noxā. aut si nō facis. Dele me de li
 bro tuo quē scrip̄sisti. Deinde sub
 iungit de p̄tō rebellionis hui⁹ po
 puli dicens. **q; p̄ nichilo habuerit**
reputauerūt. Tūllacio hebraey
 ca h̄z. et despererūt. **terā desidera**
bilem. eis p̄missam. lacte a melle
 fluentē. q; uoluerūt reuēti in egiptū
numeri. xxiiij. **Nō** crediderūt ver
 bo eius. **quo p̄miserat eos intro**
ducere in terrā illam. et murmuā
 uerūt in tabernaculis suis. **Vñ di**
ctur. numeri. xxiiij. **Igit̄** uoluerūt
 ois terra fleuit nocte illa: et mur
 muāti sūt oītra moȳsē aaron aē.
Et dicit i tabernacul̄ suis.
Cal. ut hoc nō laborātib⁹ s̄ oī
 osis cōtingere uideret. **Et** eleua
 uauit manum suam sup̄ eos.

Hugo cōminando penam.
 Mos est cōminanti
 um leuare manū et sic dicit **Bl.** ut
 prosterneret eos in deserto.

Rico Tūc em̄ data est cōtra
 eos sentētia diuina ut
 omnes q; murmurati fuerant a vi
 ginti annis a sup̄. nō ingrederent̄
 terrā p̄missionis. s; morerent̄ in de
 sero p̄t̄ calepha iofue. **numeri**
xxvi. **Et** diceret semen eoz̄ in nati
 onibus: a dispereret eos in regiōni
 bus. **Ita** pena fuit tūc eis cōmi
 nata. s; tū precibus moysi ipedita
Et iniati. v. consecrati. **lunt**
teelphegor. applicantes se cultui
 ydoli illius. **Circa** qd̄ ē sciendū q; p̄
 min⁹ rex assiri⁹ q; cōdidit min⁹

grandē fecit patri suo mortuo be
 lo noie ymaginē quā beluz nomi
 nauit. et omnib⁹ reis ad h̄ac yma
 ginē cōfugientibus p̄cebat. **Prop**
ter qd̄ hoies ceperūt illi ymaginē ex
 hibere diuinos honores **Et** inde diri
 uata ē ydolatria ad alias gētes a
 similit̄ noia ydolorū: q; sic assiri⁹
 ydoli suū uocauerūt belū. ita a alij
 belut babilonij a alij baal et alij
 teel scdm̄ uarietates ydiomatū.
Moabite aē ydoli suū uocauerūt
 teel p̄legor: de quo hic agit. **Et** est
 nōmē cōpositū ex duob⁹ integris.
s. ex teel a p̄legor qd̄ ē nōmē mō
 tis ubi colebat. **Igit̄** balach rex
 moabitay de cōsilio balaa: misit
 puellas pulchras a nobiles p̄pe
 tentoria filio y israhel ut p̄ eas in
 ducerent̄ ad ydolatriā: a sic offen
 dere cōtra ppl̄m̄ israhel. a aliq; de
 populo luxuriosi accēdebāt ad eas
 a cū uellent eas agnoscere non as
 sentiebāt scdm̄ regis p̄ceptū nisi
 prius cū eis ydolatrarent ut ple
 m⁹ continet̄ **numeri. xxv.** **Ex** quo se
 cuta fuit offensa dei oītra ppl̄m̄: et
 plaga magna. **Et** hoc est qd̄ d̄z. a
 iniati sunt teelphegor. v. applica
 ti cultui illius ydoli. **Et** comedēūt
 sacrificia mortuoz̄. v. de carnib⁹
 animatiū ydolis immolatoꝝ. **Et**
 ieritauerūt eū. **s.** deum in admue
 tiombus suis. v. peccatis ab eis
 studiose factis. a multiplicata ē in
 eis ruina. q; tūc occisi sunt. **xxiiij.**
Et stetit fines. **constantē** con
 tra ydolatras. q; occidit zambri
 duce tribus symeonis cū muliere
 R. iij.

madianite cocūte in conspectu om-
nium. quem cum muliere trāssit
in locis genitalibus. **Et** placuit
s. deum p suum bonum zelū sic fa-
ciendo. **Et** cessauit quassatio. **Idē**
plaga a filiis **HUGO** **Et** hoc
hij israel **factū** **re**
putatum est ei. **s. fine** **ad iusti-**
cia. **qz** dominus reputauit ex hoc
facto ipsum **Et** q etiā
iustum.

RICO **ce** rifica-
tus fuit a deo q succederet pū suo
in sumo sacerdotō. **vt** habet ibidē
in generatōe a generatōem. **libē**
vsqz in sempiternum. **qz** istud fa-
ctum recolitur ad huc in memori-
am iusticie.

IERO **Quod** dilige-
ter ausculta-
o sacerdos: cui aie cōmendate sūt.
Euagīna gladiū: **verbi** dei. **intime**
fornicatōez. **mlt** a oportūe inopor-
tune. **argue**. **in** crepa. **obsera** cum
omni paciā a doctrina vt tibi rpu-
tetur ad iusticiam: **qz** qui reddide-
rit preciosū ex vili sic os meū erit
dicit dōm.

RICO **De**inde sibi di-
nus. **con**tradictione populi ppter aque
defectū qd plenū ponitur. **numeri**
xx. **et** contigit ante factum pcedēs
sed post scribitur. **psalmista** non
tenet semp ordīe historie. **Vnde**
dicit **Et** irritauerūt eū. **s. deum**
ad aquas contradictionis. **viz** i
cades vbi impatienter a contencō
se locuti sunt cōtra moysen ppter
aque defectum: **et** p cōsequens cō-
tra dñm nō expectātes debite ei
beneplacitū. **Et** veratus ē moyses
ppter eos. **vt** turbatus mente in

tū q timuit ne de⁹ denegaret eis
aquā ppter eoz maliciā. **qz** exa-
cerbauerūt. **vt** turbauerunt vl cō-
mouerūt. **spiritum** eius. **in** tū q
proūperet in verba dubietatis di-
cens. **Nūquid** de hac petra potri-
mus vob aquāz eijcere. **vt** plenū
habet ibidē. **Deo** subditur. **Et**
distingit. **in** manifeste oñdit. **in** la-
bijs suis. **hoc** est in mō suo loquē-
di dubitacōnem cordis sui. **pp** qd
statim a dño fuit reprehensus: **et**
ab igressu terre pmissionis exdu-
sus. **Sequitur** de peccato idolatrie
in terra pmissionis iam adeptā p-
petrato. **cum** subditur. **nō** dispēdi-
derūt gentes. **Et** est hoc pncipiū
versus scdm trāslacōnem roma-
nam. **Vnde** sciendum q dñs pre-
cepit habitatores terre chanaan
interfici. **numeri**. **xxiiij**. **ne** p eos
filij israel ad ydolatriā traheren-
tur. **sed** ipi cupiditate dudi pmise-
runt eos vūere ppter tributū qd
eis reddebāt. **a** sic tradi fuerūt ad
ydolatriam eozum. **Et** hoc est qd
dicitur. **non** disperdiderunt gētes
quas dixit dōmnus illis. **vt** prece-
pit vt disperderent. **Et** cōmixti
sunt inter **HUGO** **Non** tantū
gentes. **vt** corpore: **sed**
etiā ope. **Vnde** addit. **Et** didicerūt
opa eozum: **et** seruerunt sculpi-
libus. **vt** ydolis. **Leorum** a factum
est illis in scandalum. **vt** in mani-
festam ruīnam. **Et** immolauē-
runt filios suos et filias suas de-
monijs. **que** in ydolis celebrātur.
Qz hoc fecerunt non legitur in hi-
storia: **sed** credendū est pphete vt

ait Aug⁹ **E**ffuderunt sanguinem inno centem. sanguineꝝ. viz filioꝝ suoꝝ a filiaruꝝ suarum q̄s sacrificauerunt. v. immolauerunt. Scilicet in libris chanaan. v. chanaan eorum inter eos habitantiuꝝ trahendo paruulos suos p igne. **V**n de et. iiii. regum. xvi. d. de achab. In sup et filium suum cōsecrauit. trāsferens per ignem scdm ydola gentium. **E**t infecta est terra. v. homines terre. in sanguinibꝝ. v. adulfata est in peccatis sicut sb dicitur. Et contaminata est in opibus eoruꝝ. p predictas imolacōes.

Rico Let fornicati sūt. v. ydo latrauerūt. q̄ idolatria fornicatio nominat̄ i scriptura q̄a in ea recedit anima a sp̄so suo. v. ro. d. deo. Li adinuentionibꝝ suis. q̄s ab alijs et a seipsis inuenerūt. Et ppter ista. Iratus est furore dominus in populo suo. In quo notatur grauitas culpe deum prouocā tis ad vindi ctam cuius furor est rigor iusticie a vindi ctate sue. q̄ abhominatus est hereditatem suam. v. filios israel qui dicuntur dei hereditas in scriptura. qui ppter peccata sua fuerunt dei edī a protēctiōe diuina sicut cibus abhominabilē ricatur. **E**t tradidit eos in manus. v. in potestatem. gentium. ydolatrie deditarum. q̄a dominati sunt eorum qui oderūt eos. Et sic ex obio precedenti grauius afflixerunt eos. Deo sequitur. **E**t tribulauerūt eos. affligendo. i. mimi ci eorum. **I**udicum. x. Let humiliati sunt. coram deo. sub manibꝝ

eorum. pena inflicta dante eis in telledum. sepe liberauit eos. sicut patet ex de cursu libri. **I**udicum q̄ quādo ab inimicis afflicti humili ter deū deprecabantur. suscitabat eis iudices ad eorum libera cōnem fm q̄ dicitur **I**udicum. ij.

Hugo Sed ipi de beneficijs deo fuerūt crebro in grati et nō dimittēbant mala cōsuetā vnde subiungit. **L**psi aūe exacerbauerunt. v. ad iram puo cauerunt. Leum in consilio suo.

Ri Quia mali culpe prouenit ex vicio liberi arbitrii q̄ nō ex deo. q̄ humiliati sunt.

Hugo v. afflicti a puniti sūt in iniquitatibus suis. **V**n translatio hebraica habet et humiliati sunt ppter iniquitates suas. s̄ tñ in illa afflictione nō defuit eis mīa dei. **V**n addit. **E**t vidit. respēdu mie. **L**ai tribularentē et audiuit orōem eorum. **L**iberādo eos. **E**t memor fuit testamenti sui.

Nicola id est pmissi sui per moy sen ex pressi. **D**euteronomij. xxx. videli cet si ad cardines celi fueris disti patus. s. propter peccata tua inde retrahet te dñs deus tuꝝ si vere penitueris a assumet atq̄ in troducet te in terraz qnā posse deūt patres tui. **E**t penituit eum scdm mltitū dīmē mie sue. v. ad moduz penitē tis se habuit. quando quos p̄turos videbat de captiuitate reburit. **P**enitentia in deuz non cadit sed loquit̄ h more hūanitat̄is. **S**e q̄

Et debet eos in misericordias in
conspetu oim qui cepant eos. **h**^o
pat; de manasse rege iuda: quem
de captiuitate in regnu suu restitu
it. **ij. pal. xxxij.** Et de ioachiz rege
iuda que rex babilonis de carcere
abstulit: et in maiores regni sui
constituit. **iiij. regu vltimo** deinde
quasi condudendo psalmista resumit
sua deprecatione; ad populi israel
liberacionem dicens. **Saluos nos fac**
dn̄e deus noster. De seruitute a an
gustis quibus populus tuus est
afflictus in diuersis terris. q; a te
pore iudicij fuit populus israel
frequenter captiuatus a diuersis
gentibus. **Et congrega nos de na**
tionibus. In loco tui cultus. **s. in iu**
deam. **Et** confortamur nomini sa
cto tuo. **Confessione tue laudis** a
gloriamur in laude tua. **In pnti p**
gratiam et in futuro per gloriam
Benedictus deus israel. In oi
bus que fecit a faciet nobis i ad
uersis a prosperis. **A seculo a vsq; in**
seculum. v. **meternus.** a dicit om
nis populus. **v. dicat.** **Hebrei** pro
optatio vt in futuro iudicari. **fiat**
fiat. **In translacone hebraica ha**
betur amen amen quod figt veri
tatem stabi. **Hugo** Potest
litatis. **Hugo** aut; h
queti quō possumus benedicere de
um cum apostolus dicat ad hebre
os. **vij.** **Sine vlla contradicōne qd**
min⁹ est a meliore benedicatur. a
quis est melior deo. certe nullus.
ergo nullus potest deum benedicere.
Solutio est laudis benedictio.
et gratiarum actionis sicut habet

apre. vij. **Benedictio a caritas et**
sapientia gratiarum actio a honore a
virtus a fortitudo deo nostro in se
cula seculorum amen. **Et hac bene**
dictōne potest a debet homo deum
benedicere. **Itz est benedictio que**
est consecratio qua semper maior
minori benedicit de qua benedicti
one loquitur apostolus ad hebre
os. vij. **vt dictum est supra.**

Cassio. **Cantatur est supra**
de ant omnia titulo suo. **Titulus**
est enim alla. ca. confessio. q̄ miro
mō ad laudes dñi om̄o fecūda est
Per confessionē em̄ ab egiptijs eri
pimur. qñ ab opibus dyabolicis
diuino munere liberamur. maē tu
bū trāsim⁹ qñ baptismatis sacra
menta pepimus. **In deserto pasci**
mur. qñ dñi grā cōcedente in mū
di istius bonaz re; largitate saci
amur. ad terram pmissionis pdu
cimur qñ i illa patria felici mune
re supne pietatis intram⁹. vt me
rito talis frequē iudata p̄dicet q̄
tantoz magnahū p̄figuracōne de
corat. **Qua ppter sūmo desideo sup**
plia⁹ vt nos de bñplacito sibi po
pulo eē cōcedat. q̄ de p̄uis recta. de
amaris dulcia. de t̄p alibus etna
facere cōsuevit. q̄tin⁹ a nos in xp̄o
dño gloriātes cōiter dicere merea
mur. **Bñdictus dñs de⁹ ihs xp̄s cō**
ditoz a redemptoz noster. cui ē ho
noz et gloria in secula seculorum
Amen.

Psalm⁹. Cui.

Confitemi

Titulus alla alla.

HUGO Quibus psalmi cum duobus precedentibus cois est materia sicut similis est titulus. Inuitamur enim in hoc psalmo ad utraq; confessionem tam peccatorum quam laudis diuine. Et propter hoc operenter duplicatur alla vel propter iudeos et gentes conuersas propter quod apostolus ad galathas. iiii. dicit **Abba pater.** Licet enim siget abba idem quod pater tamen abba dicitur pro conuersione iudeorum a patre pro conuersione gentium. **Cal.** Peruidens itaque peritium. **Cal.** plebs populi christi anum in aduentu domini gratiaz percepturuz ne se ciuitate tanti beneficii aliqua negligentia letare et reuolueret comonet cofiteri eum peccata sua et laudes domini pronare dicens.

Confitemini domino Duplici confessione tam peccatorum quam laudis. Ille enim peccata domini salutari ter assumit qui prius eum delictorum suorum confessione placauerit. Quomodo bonus. **Jessencialis** Quomodo in seculis. **in eternum** In misericordia eius. Quomodo a hic cofueunt peccatoribus parcere et in futuro fidelibus dignabitur eterna premia donare. Ita fit ut bonis supplicibus et humilibus suis semper misericors approbet. **Dicant nunc** qui redempti sunt a domino. **Id est** christianam de gentibus ad fidei conuersi christum domini laudent cu

tus sanguine redempti sunt. **quos** redemit de manu inimici. **de po** testate **HUGO** [de regionibus] dyaboli **HUGO** de quatuor dimatibus mundi. **congregauit eos**

nico. Per predicacionem apostolorum et aliorum in uia ecclesiam ca **Cal.** Et ne putatholicam.

Cal. res de paucis primitiis congregatos subigit. **A** solis ortu et occasu ab aquilone et mari. **Mare** ponitur pro parte austrum **HUGO** quia auster li.

HUGO flat versus oceanum qui mare dicitur eo quod est maius ceteris congregationibus aquarum. Consequenter ponitur inuitatio ad dei laudem ex liberatione gentium a cultu ydolorum unde sub

Cal. [Ieruaeu] in soli dicitur. **Cal.** tudine. **in** gentilitate que non erat culta prophetis a lege diuina. **in** maquoso. **in** statu qui est sine aqua gratie et doctrine. **via** ciuitatis habitaculi. **in** patrie celestis. **in** inueniunt. **in** quia christi que ducit ad regna celorum ignorauerunt. **in** dicit. **Jeromim** in epistola ad paulinum. **Hanc** viam doctus plato nesciuit hanc demostenes eloquens ignorauit.

HUGO Et propter hunc errorem fuerunt etiam in magna mopia uide subdit. **Et** furientes a siti. **nico** de ueram beatitudines. **nico** diuine cognoscere desiderantes. **in** eorum in ipsis. **in** studiis suis a laboribus. **in** deficit. **ab** inuentione eterne **HUGO** beatitudinis

HUGO Et propter hunc errorem fuerunt etiam in magna mopia uide subdit. **Et** furientes a siti. **nico** de ueram beatitudines. **nico** diuine cognoscere desiderantes. **in** eorum in ipsis. **in** studiis suis a laboribus. **in** deficit. **ab** inuentione eterne **HUGO** beatitudinis

HUGO Et propter hunc errorem fuerunt etiam in magna mopia uide subdit. **Et** furientes a siti. **nico** de ueram beatitudines. **nico** diuine cognoscere desiderantes. **in** eorum in ipsis. **in** studiis suis a laboribus. **in** deficit. **ab** inuentione eterne **HUGO** beatitudinis

HUGO Et propter hunc errorem fuerunt etiam in magna mopia uide subdit. **Et** furientes a siti. **nico** de ueram beatitudines. **nico** diuine cognoscere desiderantes. **in** eorum in ipsis. **in** studiis suis a laboribus. **in** deficit. **ab** inuentione eterne **HUGO** beatitudinis

Et cognoscētes defectū suū & q̄ per se non poterant viā inuenire beatitudinis. lamauerunt ad dominū.] penitendo de suis errorib⁹ cū tribularentur errore p̄b̄col. a de neccitatib⁹ eoz.] Quādā neccitate pecebant gētes tanq̄ ignorātes et assueti ad ydolatriam. et inde leripiūt viam veritatis eos.]

Rico oñ dēdo p̄pter q̄d subdit.] t̄ eduxit eos.] ab errore.] in viā rectam.] q̄ est xp̄s.] vt irent in ciuitate habitacōis.] bene opando.] in celū.] Et q̄ fecit eis dō min⁹ non eoz meritis s̄ gratis ex pura sua mia.] Ite hortat eos p̄ pheta ad grāū actōez dicens.] cōfiteant.] cōfessione laudis.] dñō misericordie eius.] v̄ hoies p̄pter misericordias.

Cassi Per q̄s copi eius.] ofa bñficia p̄ceperūt. q̄ q̄cquid in nob̄ videtur laudabile cōstat esse ipsi dementie. q̄ peccata relaxat. sp̄z tribuit. atq̄ ad bonitatis sue dōna p̄duc.

Hugo] Et mirabilia eius.] exhibita.] filiis hominū.] Ac si dicat. peccatores idē p̄ti laudēt dñm p̄pter mirabilia ei⁹.

Mia em̄ dñi fuit i hoc q̄ inimicos voluit liberare: s̄ mirabilia ei⁹ fuerunt in hoc q̄ tpalem modū liberauit eos.] p̄prio cruore.] Vnde canit eccia in p̄sona defunctor.] Creator oim reruz deus q̄ me de luto formasti: et mirabiliter p̄po sanguine redemi.

Cassio Memēto at̄ q̄ sti.] hic q̄tuor vicib⁹ v̄s̄ in fine p̄s̄ sine aliq̄ p̄mutacōe repetit̄: vt sicut de q̄tuor p̄tib⁹ mū

di dicit ecciam cōgregatam.] Ita de toto t̄de cardinib⁹ orbis laudes mie ip̄sius deuotis mentib⁹ offerant̄.

Etā laudēt deus.] **O**via faciūt aiām inanē: a aiām esuriētē faciūt bonis.] **A**mā accipit̄ hic p̄ hōmne: gentes q̄n̄ intencōnem suā in ydoloꝝ vanis desiderijs occupabant inanes erant et vacue ab oī bono: s̄ tūc esuriētes faciate sunt q̄n̄ p̄ predicacōem dñi cōmonite. vota suā ad p̄nc̄ studia t̄stulerūt.

Iero eos ergo q̄ manes erāt a gratia dei. et facti mē v̄ b̄i dñi patiebant̄ bonis celestibus facia.

Cal deinde describit vitā uit.] ipsaz gentium que aū aduētū dñi fuerūt dices.] **S**edētes in tenebris.] ignorantie.] et in vmbra mortis.] v̄ in viciosa hui⁹ seculi vita. q̄ illi⁹ eterne mortis terribilē portabat ymaginē.] v̄ in cōtōs.] sub dyaboli dñatione nexibus p̄cōꝝ.] in mendicitate.] nihil boni opis h̄ntes.] et ferro.] hoc est in duricia malorū obstinati. cui⁹ cā subditur.] uia exacerbauēte eloquia.

Hugo Idē ad irā dei.] prouocauerunt deum loquentem sibi p̄ scripturas. et per legē naturalem scriptam in cordibus eorum et dicentem ydola nichil esse.] et consiliū altissimi.] qui consulebat vt idola trē errore: relinquerent.] ieritate runt.] nolentes obedire.] **E**t humiliatum est.] humiliatione confusiois.] in laboribus.] ydolatrie et viciorum.] cor eorum.] Vnde dicit̄.] sapientie.] v̄.] Lassati sumus in

via iniquitatis a p[er]ditione. In fine
 mati s[un]t. tanq[ua]m omni virtute desti-
 tuti. Nec fuit supple ex hominib[us]
 [qui] adiuuaret. nisi solus de[us]. Et
 id[em] [d]amaue[re]nt ad d[omi]n[u]m cu[m] tribu-
 larent[ur] et de necessitatib[us] eor[um] lite-
 ravit eos. De q[ui]bus necessitatib[us] e-
 de illis de q[ui]bus sub die. **E**t edu-
 rit eos de tenebris. s[ic] ignorantie
 ab lum[en]e fidei. et de umb[ra] mortis.
 et de p[er]d[ic]to id[ol]atrie ad veritate[m] vite.
 que e[st] vita gratie. et vincula eor[um]
 discit. **Cassi**. Inspice. mie d[omi]ni
 pit. q[ui]bus distinctio[n]i-
 bus exponu[n]tur. p[ri]mo de necessita-
 tib[us] eor[um] liberauit eos q[ui] p[re]meban-
 tur seruitute diaboli. deinde a sup-
 stitionu[m] suar[um] tenebris eduxit ani-
 mas p[er]d[ic]to[rum]. s[ic] de pollutas. Tercio
 no[n] dixit vincula eor[um] soluit s[ic] disci-
 pit. s[ic] diaboli tyrannica potestas
 x[rist]o reme[n]te disrupta e[st]. **V**na[m]q[ue]
 liberato[rum] gra[ti]as agere dicit[ur]. Confi-
 teant[ur] d[omi]no mie eius: et mirabilia
 ei[us] filijs ho[m]in[um]. q[ui]a ianuas p[er]d[ic]to[rum]
 malor[um] o[mn]i[um] claustra virtus diuina
 confregit. **C**am huius lauda[n]tis
 adhuc subiungit dicit[ur]. **Q**uia con-
 u[er]sit portas ereas. et co[n]suetas vici-
 oru[m] concupiscentias q[ue] tenebant eos
 ne de p[er]d[ic]to exirent. et rectes ferre-
 os. s[ic] e[st] dyabolicas suggestiones
 confregit. **H**ec eni[m] duo metalla p[er]
 fortitudi[n]e delictor[um] vident[ur] adhibi-
 ta. s[ic] ista virtus diuina confregit. q[ui]
 picidantes aduentus sui lumine
 misericorditer. **H**ugo. **S**cepit
 liberando. eos. p[er] misericordiam sua[m]. de via
 iniquitatis eor[um]. vt ponet eos in via

equitatis. Et q[ui]a oportet q[uo]d humiliter
 se p[ro]p[ri]am q[ue] a d[omi]no suscipitur. id[em]
 subiungit. p[ro]pter iniusticias eni[m] su-
 as humiliati sunt. q[ui]a erubescere
 p[ro]p[ter] peccata sua penitueru[n]t. **O**mn[is] esca
 non corpalem sed spirituale[m].

Cassi. vi[de] leg[em] d[omi]ni a salutaria
 e[st] aia eor[um]. et p[ro]hibita falsidit[us]

Hugo. Et id[em] [d]a propinqua
 uerit vsq[ue] ad portas
 mortis. **N**os etna h[ab]et tot portas.
 q[ui]t s[un]t p[er]d[ic]ta[m] mo[r]talia: a has ingre-
 ditur q[ui] in peccatis mo[r]tali[um] mo[r]t[is]. Et
 b[ea]t[us] dicit. appropinquaue[re]nt.

Cassi. q[ui] has portas non s[un]t in-
 gressi. q[ui]m[od]o erat d[omi]ni mise-
 raco[n]de liberandi. **V**n[de] sub die. **E**t
 damaue[re]nt ad d[omi]n[u]m cu[m] tribular[en]t[ur]
 tur: et de necessitatib[us] eor[um] libera-
 uit eos. sicut sup[er] exp[os]it[us] e[st]. **Q**uo
 aute[m] liberauit eos osequent[ur] s[er]u-
 git dicit[ur]. **Q**u[is] d[omi]n[u]s? **I**p[s]e. **L**et[ur] verbu[m]
 suu[m]. et d[omi]n[u]m x[rist]um. q[ui] in principio
 erat ver[bum]. **H**ugo. **L**et[ur] sanauit
 bum. eos. **L**a lang-
 uore mortis aie. **L**et[ur] eripuit eos: de
 omnib[us] interit[ur] comibus eor[um]. et ab
 omnib[us] peccatis p[er] q[ui] interit[ur] a occi-
 ditur anima. **E**t pro tanto benefi-
 cio. **C**onfiteantur d[omi]no mie eius.

Teroni. Quibus excelsus se
 factus est. et immortalis p[er] morta-
 lium vita subditur mort[is]. **E**t mira-
 bilia eius filij hominum. quibus
 inferni portas ereas confregit. **R**e-
 desq[ue] ferreos. quib[us] redijt victor
 ad superos. quibus remeant ad
 celos. **E**t sacrificet sacrificium

quibus excelsus se
 factus est. et immortalis p[er] morta-
 lium vita subditur mort[is]. **E**t mira-
 bilia eius filij hominum. quibus
 inferni portas ereas confregit. **R**e-
 desq[ue] ferreos. quib[us] redijt victor
 ad superos. quibus remeant ad
 celos. **E**t sacrificet sacrificium

lau **Cal.** qz multo pstanti9 est
dis. cu bonis actibus psal
mobie illi iubilaciones offerre: qz
pe auduz victimas imolare. Et p
dicatores sancti. annucent opa
eius in exultaco9e. v. cuz gaudio p
dicabunt ppls fidelib9. qliter eos
sua incarnaco9e a morte saluauit

Qui descendunt mare. v. seculum
In nauib9. v. in ecclis qz xpm por
tant a a fluidib9 hu9 scilicet cobant.

Hugo Et bñ dicit. descēdūt
qz sc̄iuit et p̄dicato
res boni habitāt mēte a desiderio
in celo: et nō in tra. Et idō descēdūt
qn̄ primo cōpatiuntur. [faciētes
opaco9em in aquis multis.]

Cassi. Sacerdotes em̄ sunt qui
opant p̄dicando v̄bu9
dei in aq̄s v. in ppls multis. Nā in
apoc. di. Quid eēt aq̄. inrogāte
Iob. r̄sum ē p̄li sunt. [Ipsi. p̄
dicatores.]

Rico. opal dñi. In
scripturis sc̄is in q̄bus dñt eē eru
dia. a miābilia ei9 in pfūdo. [scrip
tura9 q̄ n̄ p̄nt explicari ad plēnū

Cassi. viz in mare rubē. ba
in ventre ceti habitaco9em. sepul
chrū dñi siḡre agnoscerēt a hñs
filia q̄ scriptura9 dñim a9 p̄figu
racōibus a gebant. et iō fit vt mi
racula ei9 in pfūdo respiciāt q̄ opa
ei9 spūali estimaco9e cōsiderat

Rico. Dixit. s. de9 cuius di
cere est facere. a stetit
spūs p̄elle. v. tēptaco9is piculose
que q̄ dñi de9 p̄mittit stat in suo
furore. v. subdit. et exaltati sunt

fluctus **Hugo** v. motus ear
eius. nales et fug
gestiones dyaboli. Ascendūt vs
qz ad celos. [tēptatōes de p̄sump
co9e. laia eoz in mal' tatescebat.] v.
deficiebat a languebat in tēptati
onū labore. et ipsi tatesfacti in tēp
tationib9. [turbati sūt. lignozātes
quos facere.]

Cassi. sic ebri9. [ad
iras p̄tin9 euomendas.] a omnis
sapia eoz de **Glo.** q̄a in tēpe
uorata ē. [state tem
ptaōis oia ofilia humana defici
unt: a q̄d agendū sit nō vident.]

Cal. Dñs ḡ exēplis mouētur
acer. quatin9 cor eoz in humilita
te cōsolidet ne a tēptationib9 dya
bolis ventilent. Et q̄d restat in tē
ptationib9 faciendū nisi hoc qd se
quitur. [Et clamauerūt ad dñm
cū tribularent: a de necessitatib9
eoz edu.]

Hugo hoc facit do
xit eos. [min9 quādo
animā de corpe educit. qz q̄d diu vi
uit homo semp̄ ēvallat9 tēptatio
nū piculis. et idō clamat apls ad
rō. vij. Infelix ego hō. q̄s me libe
rabit de corpe mortis huius. Et li
cet in hac vita de hñs non educat
om̄o. tñ ipsas tēptaco9es mitigat
vt nō nocēat sed iuuēt. vñ se quif
statuit p̄cellā ei9 v. asperita
tem tempta.]

Rico. [in aurā]
tionis. cōfere nō
cōscientie serenitatē tñquilitatis
[et s̄tuerunt fluctus eius.] idē mo
tus carnales quos temptatio ex
citabat. [Et letati sūt.] i dōminō

ex eius beneficio vij. qz sicut dicitur
sicutus temptationum. quibus faci
gabatur. Et si hac tranquillitate
L. duxit eos in portu voluntatis eo
ruz. qz ad requiem vite celestis qua
desiderabat. Et qm ex hoc est de re
granandū nō solū particulariē s; a
rota eccā. **Ite**

subditur **Jeroni** **Q**uod
dno mie eius. qbus ptegit gen⁹
humanum. et mirabilis ei filijs
hominuz. qz mirabiliter ipos cōpe
savit flu

Cassio **E**t exaltet
eum. **Ite** notis
laudib⁹. n̄ q illi qēq possit abbi.
hvt nos inde ipsius exaltacōne de
beam⁹ meri

Iero **L**in ecclā ple
tis augeri. **Ite** bis. qz vgre
gaōe fidelīū. Et in cathedra semio
rum laudent

Cal. **P**er hoc pre
eum. **Cal.** **C**ipit omnes
doctores laudes dñi psonare. q in
cathedra semioy residere noscuntur
qz successores vete rū pōtificū esse
merue

Rico **C**onsequēt po
runt. **Rico** **N**ic̄ mutatio ab
laudandū deū ex liberacōe a spū a
li sterilitate. de q dicit. **Amos. viij.**

Mittā in terrā. nō famē panis neq;
fici aq; s; audiendi verbū dñi. **A**q;
gētilitas fuit liberata p a ploz re
cessum de iudea. dicitē paulo act.

vij. **V**ob oportebat p̄mū loq̄ ver
bū dei; s; qm̄ repulistis illud. ecces
cōuertimur ad gētes. dicit ergo

Posuit flūia. s. sacre sepriture
lm̄ de ser. **Cal.** **q** in ppl̄m gēn
tum. **Cal.** **l**em. qz apl̄i n̄

crendentib⁹ iudeis ad
desta gēciū tūlserūt. **Hugo**

La exitus aqz. qz ipsos iudeos vñ
alijs manabant aq̄ doctri naz. po
suit. **lm̄** fū. qz ipsos fecit siccos a
egenos. **Vñ** subdit. **Errā** fructi
ferā. qz prius sup̄na religione flore
bat. postea posuit. **i** saluaginē. **i**
m sterilitate tonoz opm. q sterili
tas p saluaginē idō intelligit. qz
vbi salus humor dñatur fecund i
tate tollit. Et hęc sterilitas i illo po
pulo iudaico cōtiget. **a** malicia. **a**
ppter maliciā. **lm̄** habitantiū in
ea. **vij** iudeoz repellentiū verbuz
dei. **P**osuit desertū. **a** gētilitatez
lm̄ itaq̄ aqz. **p** predicacōez apo
stolorū vt aq̄ sacre sepriturē apd
eos maneāt. **l**et fram sine aq̄. **a**
gētes prius siue doctri nas suple
posuit. **lm̄** exitis aqz. **v**t. s. nō tñ
retineant doctri nas apud eos s; et
alijs ipsas effundant p doctores

ad fidē cōuersos vij. **dyonisiū. am**
brosiū. aug. ac alios multos. **P**
em saluator predixit. **Mat. xxi.** **Au**
feret a vobis regnū dei; a dabitur
genti facienti fructū eius. **Et** col
locabit illic. s. in plenitudine do
ctrina

Rico **L**furientes. **a**
rum. **Rico** **g**ētes fidem a
bū dei deuote cōcipietes. **a** vstitue
runt ciuitate habitacōis. **l**teccāz
colleām ex gentib⁹ deuotis. in q̄ ē
ciuiū vmitas

Hugo **E**t se
in fide. **Hugo** **m**inaue
rūt. **s. apl̄i** semie vbi dei. **l**agros. **a**
vities de mūdo. qz ager mundū
figt vt habet. **Mat. xvi.**

Castiodor
Seminant agros qui cor̄pora sua
mundanis sensibus peccatorum

celesti institutione purificant. vt
fructus illos germinent qui dño
placere noscuntur. **Felix** labor. pfe
ctus mirabilis. sic opari vt redem
p tot gēciū placat⁹ possit agnosci

Rico Let plantauē eūt. id est
edificauē eūt. vineas.]
v particularēs ecclias.] et fecerūt fru
ctum natiuitatis.] v xpianitatis q̄
est natiuitas spiritualis.] **Et** be
nedixit eis.] augendo gratiam i to
nis spiritualibus et tpalibus.] a
multiplicati sunt nimis.] merito a
numero.] et iu mēta eoz.] v laicos
a ydiotas inter eos.] non minora
uit.] sed mult.

Hugo quia plu
tiplicauit. **Hugo** res sūt cō
uerſi ad fidem de simplici b⁹ q̄ de
sapiētibus.] de plebibus q̄ de nobili
bus. **Vñ** ap̄ls.] v ad cor.] **Videte**
uocationem vestram fratres. qm̄
non multī sapientes. nō multī no
biles. sed que stulta sunt mundi
elegit deus vt cōfundat sapiētēs
ac. Deinde subdit de repulsiōe iu
deorum.

Et pauci fci sūt.]
dicens. **Rico**. videlz iudei.] a vexati
sunt a tribulatiōe maloꝝ et dolo
re.] q̄ p romanos ptim sūt occisi.
a partim capti atq; dispersi. **Et** cā
subditur cum dicitur. **Rico**. fusa est
ostētiō sup principes viz romanos
et iudeos. et ppter hanc ostētiōnem
destrudi sunt.] et errare fecit.] v p
misit.] eos i inuio.] infidelitatis.] a
non.] sunt tuerſi.] in via.] si dei. **Et**
adiuuit pauperem.] v populu; gē
tilem.] de inopia.] q̄ esuriente; pa
uit sacra scriptura.] et posuit.] per
ordmacionem apostolorum et p

latoꝝ in ecclis.] sic oues famili
as.] s. gentium cōuersarū xpō hu
militer ac deuote seruientium.

Hugo Vt audientes voce;
veri pastois fide nō
ficta sequantur xp̄m.] **Et** bunt
recti.] multitudinem conuersoꝝ;
Let leta

Callio q̄ fideles po
bunt.] **Callio**. pulum respi
ciunt suis rethibus acquisitū.] et
omnis iniquitas.] s. dyaboli.] opi
labit os

Rico quando elc̄s
do mini n̄ erit
quod possit oppom.] In fine ps̄ cō
dudit pro omnibus predictis di
cens.] **Quis** sapiens a custodiet
hec.] viz vt se reputet pauperem
ac sine adiutio dei nil ualere.] a]
tūel intelliget misericordias dñi.]

Aug Qui errantē a egenū; in
viam debuxit a pauit. q̄
pugnante ad usus difficultatē pec
catoꝝ a colligatū vinctū soluit cō
suetudinis a liberauit. q̄ fastidien
te; vbi dei a tedio quodā pene mo
riente. missa medicina vbi sui tere
auit. q̄ piditante in naufragia a
pelloſa maris huius discrimina
ad portū pbuxit. q̄ eū demiq; ostitu
it in eo pp̄l' vbi humilib⁹ dat ḡ
tiā. et fecit eū suū. vt itus manēs
multiplicaret nō vt foras exiens
minueret. **Hec** custodiet sapiens
p humilitatē itelligēdo mias dñi

Col Vñ bñs bernard⁹ po nit
in principio psal. octogesimo da
uū sup didū ē. **Ros** q̄ p̄cemur dñz
q̄ peccatib⁹ p̄cit. p̄ctōres ad p̄mā;
pducit. p̄ctā idulget. facultatē de

latoꝝ in ecclis.] sic oues famili
as.] s. gentium cōuersarū xpō hu
militer ac deuote seruientium.

Hugo Vt audientes voce;
veri pastois fide nō
ficta sequantur xp̄m.] **Et** bunt
recti.] multitudinem conuersoꝝ;
Let leta

Callio q̄ fideles po
bunt.] **Callio**. pulum respi
ciunt suis rethibus acquisitū.] et
omnis iniquitas.] s. dyaboli.] opi
labit os

Rico quando elc̄s
do mini n̄ erit
quod possit oppom.] In fine ps̄ cō
dudit pro omnibus predictis di
cens.] **Quis** sapiens a custodiet
hec.] viz vt se reputet pauperem
ac sine adiutio dei nil ualere.] a]
tūel intelliget misericordias dñi.]

Aug Qui errantē a egenū; in
viam debuxit a pauit. q̄
pugnante ad usus difficultatē pec
catoꝝ a colligatū vinctū soluit cō
suetudinis a liberauit. q̄ fastidien
te; vbi dei a tedio quodā pene mo
riente. missa medicina vbi sui tere
auit. q̄ piditante in naufragia a
pelloſa maris huius discrimina
ad portū pbuxit. q̄ eū demiq; ostitu
it in eo pp̄l' vbi humilib⁹ dat ḡ
tiā. et fecit eū suū. vt itus manēs
multiplicaret nō vt foras exiens
minueret. **Hec** custodiet sapiens
p humilitatē itelligēdo mias dñi

Col Vñ bñs bernard⁹ po nit
in principio psal. octogesimo da
uū sup didū ē. **Ros** q̄ p̄cemur dñz
q̄ peccatib⁹ p̄cit. p̄ctōres ad p̄mā;
pducit. p̄ctā idulget. facultatē de

inceps continendi ac emendatus
 viuendi gratia; prestet. quatinus
 eius misericordia adiuti sic vitam nostre pere-
 grinationis finire valeamus. ut cum
 electis suis regni celestis participes
 effici mereamur. **Ipsi** sit cum eterno patre
 a spiritu sancto honor et gloria in seculum
 seculorum. Amen.

Psalmus. CXXII.

Paratum cor
 Col. ps iste pro
 titus est a con-
 textus ex duabus pri-

bus duorum psalmodum. **Prima** ps
 huius ps usque ad illud versiculum.
Sabiu fac de terra tua. sumpta est
 ex fine ps. lvi. qui incipit. **Misere**
 re mei deus. misere re mei. **Secunda** ps
 sumpta est ex fine ps. lix. qui incipit
Deus respicisti nos. **Sed** quod huic ps
 preponit alius titulus qui ex aliis
 predictis psalmis. **Ita** aliter expo-
 nedus est. **Titulus** vero huius ps talis
 est. **Canticum** ps ipsi dauid.

Hugo Cuius sensus talis est.
Canticum ps et ps iste
 agit de metis in concubitate que de bo-
 nis opibus preedit: ad quem ideus
 ps monet. **Call.** Canticum enim re-

rum rex contemplationem: ps vero ad
 opas actuales que tibi diuinis no-
 scantur conuenire mandatis.

Rico Juxta enim tralem sensum
 ps iste est exultatio deus in
 deo: atque gratiarum actio de restitutione
 regni israel in statu bonum tempore deus
 victoria sibi a deo concessa de ydu-

meis. **qs** redigit sub tribu ut et a
 be tur. in re. **Col.** Et licet iste ps
 gu. viii. **Et** licet iste ps
 et cassio. sit vox christi gratias deo pro
 exsoluētis. in hoc enim ps dicitur quod
 ipse christus suscipiens mirabile passi-
 omis archanum resurrexit in gloria
 sempiterna: tamen quod in predictis ps to-
 tra huius ps secundum hunc sensum misti-
 ce exposita est in ps predictis de christo
Ita hic ps ad prius exponit secundum se-
 sum moralium. **Hugo.** Super ei psal-
 lem.

Hugo. mista in tri-
 bus ps predictis iuitauit nos ad
 confessionem cum dixit ter. **Confite** mi-
 ni domino: hic audit auditor. di-

Paratum cor meum deus. **lab**
 tibi confitendum. **paratum** cor
 meum. **lab** faciendum quod in preceptis
 cantato. **deuote** oratio. **et psalla.**
 opa bona faciendo a hoc in gloria
 mea. **et puritate** conscientie mee de
 qua dicit apostolus. **et ad cho.** **Glo**la
 nostra hęc est. testimonium conscientie nostre.

Iero. **Doc** dñe quod tibi psallo
 quod tibi cato: non tibi gra-
 tiam facio sed michi. **In** alio ps di-
 cit. quoniam bonorum meorum non eges. **et**
 ergo facio: pro me facio. **Ieiunam.**
 nunquid deus aliquid donam? **et** pro pecca-
 tis nostris hoc facim? **Iacem** in
 sacco: quod ex hoc prestamus deo ut
 ut saluemus animas nostras. **Ipse**
 enim hoc desiderat sicut bonus et mise-
 ricors medicus. si aliquem sanauit
 gaudet quidem et ipse et ille qui sana-
 tus est. ita et dominus noster.

Hugo. **Et** quod permittunt multi
 sanctam deducere vitam
 sed non soluunt. **Vnde** subiungit

A Surge psalteriū a cythara.]
• Esto psalteriū decacordū p obser-
uantiam decē mandatorū dei: a cy-
thara p carnis mortificacōem S;
qz nichil possumus facere sine grā
dei. **I**deo abdit exurgam.] de vicijis
ad bō opa.] b. i. l. u. t. u. l. o.] v. m. o. r. t. u. g. r. a.
t. e.] c. o. n. f. i. t. e. b. o. t. i. b. i.] c. o. n. f. e. s. s. i. o. n. e. l. a. u.
d. i. s.] i. n. p. o. p. u. l. i. s. d. o. m. i. n. e.] b. o. n. i. t. a. t. e. z.
t. u. a. m. l. a. u. d. a. n. d. o. n. o. s. o. l. ū. v. e. r. b. o. s. e. d.
e. t. i. a. m. e. x. e. m. p. l. o. v. n. d. e. s. b. d. i. t.] a. p. s. a. l.
l. a. m.] b. o. n. a. o. p. a. f. a. c. i. e. n. d. o.] t. i. b. i.] v. a. d.
h. o. n. o. r. e. t. u. ū.] i. n. n. a. t. i. o. n. i. b. ?.] b. o. n. u. m.
e. x. e. m. p. l. u. m. a. l. i. j. s. p. r. e. b. e. n. d. o. **J**uxta
illud **Nat. v.** Sic luceat lux vestra
coram hoibus vt videant opavra
bona. et glorificent patrem vestz
qui in celis est. Et merito laudan-
bus est. **Q**uia magna sup celos.]
hoc est super iustos.] m. i. a. t. u. a.] qz
quantumcuq; iusti sint. tū necesse
habent non iusticiam allegare s;
immericordiam implorare. **V**nde.

GREGO Vita sanctorū sicut
cūbit si pietas desit
Let vsq; ad nubes veritas tua.] v.
vsq; ad peccatores puniēdos qui
nubes dicuntur. **J**ude. ij. **D**ij sūt nu-
bes sine aquis: que a ventis cirrū
feruntur. **E**xaltare sup celos de?]
v. facit ipsi celestes homines te ex-
altent bonis opibus. et sic iustici-
am facientes de ipsa iusticia remu-
nerent. **E**xaltatur at deus a bonis
hoibus p famam bonam p cultū
p fidem p cōtemplacōem.] a. sup
o. e. m. t. e. r. r. a.] v. sup peccatores qui
sunt omnis terra. v. omio terre sit
] gloria tua.] v. m. i. a. que dicit glo-
ria de qua dicit apostolus **ad rō.**

ij. Omnes peccauerūt: et egēt glo-
ria dei. **C**ur at hoc petat cōse quēter
manifestat cum subiungit dicens.
Lvt liberentur dilecti tui.] a seruitu-
te peccati a dyaboli. licet em obisti
omnes qui opantur iniquitatem. tū
diligis peccatores in quantum sunt
creature tue. quia sic dicit **sapie.**
ri. Diligis omnia que sūt: a nichil
odisti eoz que fecisti. **I**ntm emz
peccatores creature tue sūt a te di-
lecti. qz te fecisti seruum vt eos libe-
rares: et mori voluisti vt eos redime-
res.] saluum fac.] s. me per spem in
pnti sicut ait apłs **ad rō. vij.** **S**pe-
em salui facti sum?.] **D**extera tua.]
v. p. p. i. a. c. i. o. n. e. t. u. a.] **E**t exaudi me.] vt
ad salutē pueniam. **O**min? lo-
cutus ē in sancto suo.] v. in viro scō
qui a in alio **p. s. dicit.** **A**udiā quid
loquat in me dñs deus. **D**einde se-
quēz dñi dei dicētis.] **E**xultabo.]
de iustis sic **d. i. p. s. l. xij.** **G**audet
sponsus sup sponsam.] **E**t diuidā si-
cimā.] v. sperabo de societate bono-
rum malos qui p. a. e. a. i. m. q. v. i. p. e. r. e.
fugiedo sicut sic himitē qz me alia
mala que fecerūt oppresserūt dñā
filiā iacob. vt habet **gene. xxxij.**
] a. v. a. l. l. e. t. a. t. e. t. e. n. a. c. u. l. o. z.] v. h. u. m. i.
l. e. m. p. n. i. a. m. f. i. d. e. l. i. ū. h. u. d. a. n. t. ū. o. t. r. a.
v. i. c. i. a. q. u. e. i. n. h. o. c. m. ū. d. o. v. e. l. u. t. i. n. t. a.
t. e. n. a. c. u. l. i. s. s. u. n. t. n. o. m. a. r. e. n. t. e. s. s. i. c.
s. e. c. u. l. i. a. m. a. t. o. r. e. s. s. i. v. t. p. e. r. e. g. r. i. m. a. d.
c. e. l. e. s. t. e. p. a. t. r. i. a. m. t. ū. s. e. u. n. t. e. s. **D**o. z.
p. n. i. a. m. a. v. i. c. t. o. r. i. a. z.] **D** i. m. e. c. i. a. t.] v. i. u.
s. t. e. r. e. m. u. n. e. r. a. t. o. r. e. d. e. n. d. o. v. n. i. c. i. q. z.
m. e. r. e. d. e. s. e. d. m. s. u. u. z. l. a. b. o. r. e. m. **E**t n. e.
q. u. i. s. d. e. b. o. n. i. s. s. u. i. s. s. u. p. e. b. i. a. t. a. s. i. b. i.
e. a. a. s. s. e. r. i. b. a. t. c. o. n. s. e. q. u. e. n. t. e. r. s. u. b. i. ū.

git. **D**eus est galaad. I. a me
habet homo testimonium bonoꝝ
opm: q̄ non q̄ seipm̄ commendat. p
batus est ac̄. Galaad aceruus te
stimoniū interpretat̄. a meus est
manasses. I. a me hab; homo vt
posterior hoc est terrenoz obli
tus ad anteriora viz celestia. osequē
da seipm̄ extendat vt dicitur ad
philipp. iij. Manasses em̄ obliuio
interpretat̄. Et effraim. I. v. feudifi
catio et omnis p̄fectus spūalis n̄
est ab homine: s̄ est susceptō capi
pitis mei. id ē dei. Quasi dicat. susci
pitur a deo largiente. **V**nde ap̄ls
v. ad choi. iij. Deus incrementum
dedit. Hec aut̄ tria viz bō opatio.
mundi obliuio a p̄fectus in bono
spūaliter cōcedunt fidelib; a dño
largitōe. q̄bus ne noceant latro
nes. v. demones supponit eis domi
nus regē de quo subdit. **I**uda
rex meus. I. confessio regis mibi
ista tria dona: q̄ ip̄a confessio latro
nes. v. suggestiones dyaboli a mo
tus carnales destruit: et regnum
cōscientie in pace a peccatis cōser
uat. Nā iuda confessio interpretat̄:
et quod rex iste bñ regat sūme ne
cessaria ē sapia. que eū docet q̄d
bonū sit aut malū. **V**ñ addit. **M**o
ab lebes spi mee. **M**oab interpreta
tur aqua maena a siḡt sapientia;
paty: i qua sacra scriptura cōtine
tur. Lebes est studiu; in quo caro
hois deo quē scdm̄ qd̄ dī erde. vt
tino. **F**requēs meditatio viz scri
pturaz: carnis est afflictō. **S**apia
igitur que acquir̄ i studio sacre
scripture docet discernere inter bo

num a malū. v. in confessione a est
robore spei mee adipiscendi patri
am celestem ad quam aspiro. **V**ñ
ap̄ls ad rō. xv. **Q**uecunq; scripta
sunt. ad nostram doctrinā scripta
sunt. vt p̄ patientiā a consolacōem
scripturazū spem habeam. **I**n
ydumeaz. I. que frena interpretatur
signē peccatores. ad quos l̄ exten
dam calciamentū meū. I. v. exēpla
humanitatis mee. vel scōꝝ. **C**alci
amentū em̄ sit de corio mortui aial.
Mortua aialia sunt sancti qui mor
tificauerūt corpa sua p̄ p̄niam. et
multi eoz se morti. p̄ xp̄o tradide
runt. quoz cōuersatio relicta ē no
bis in exemplū. **I**psoz em̄ exēplo
multi cōuersi sunt ad p̄niam. vñ
subdit xp̄s. **M**ibi a liemigene. I. v.
peccatores. **A**mici facti sūt. I. v. re cō
filiati sunt p̄ penitentiam qui pri
erant inimici p̄ culpam. **S**ed quia
pauci sunt qui de vita seculari ad
dñm cōuertuntur. querit dominus
Quis deducet me in ciuitatē mu
ntam. I. v. in cor vallatum a obsti
natum multis vicis. **A**ut quis de
ducet me in ydumeam. I. v. in men
tem terrenas delicias amantem. s̄
quasi dicat. **N**ullus nisi tu ip̄e. qui
solus conuertis ad te cor peccato
ris. vnde vir iustus de se non pre
sumens a peccatoribus cōpaties
eūdens ait. **N**onne tu deus. I. qua
si dicat. **N**on sumus digni et potē
tes hoc facere quia tu solus cōuer
ti facis peccatores de via sua mala
Lq̄ reputasti nos. I. quasi nō egēs
nostro auxilio. **L**a non egredieris
deus. **I**ad capien dū siue ad cōuet

ferendum cor obstinatum. **L**i virtutibus nostris quia hoc non ad nos infernos sed ad te pertinet sicut dixisti **psa. xliij.** Ego sum qui deleo iniquitates tuas. propter me. Nos potius indigemus tuo auxilio. **V**nde subditur. **O** nobis auxilium. **N**on in prosperitate mundi que nociva est. sed de tribulatione. **Q**ue iuuat quod retrahit hominem a peccato et ad deum redire compellit. nec hoc auxilium quero ab homine. **Q**uia vana salus hominis. **I**uxta **Jeremias. xvij.** dicit. **M**aledictus homo qui spem suam ponit in homine: et a deo recedit cor eius. **I**ero. **D**ecima omnibus ius. **I**ero. **P**atet. **A**liquis speravit in impatore in principe in patre aut matre aut in aliquo negotio. subito subtractus est spiritus eius in quo speravit et euauit salus eius propter quod nos sperantes. **I**n deo. **H**ugo. **E**t non in nostra potentia vel in sapientia. **L**acie virtutem. **V**irtuosa operationem. **C**assi. **I**psa in domino facta virtutem: qui in mandatis eius iugiter perseverans diabolicas tentationes eodem miserante calcauerit. **S**equitur. **E**t ipse ad nihilum deducet inimicos nostros. **Q**uid tibi fidelissime opus sunt eterna arma qui habere talia probaris auxilia. **I**psa ei pro te pugnat cui nullus resistit. **A**d nihilum quippe producit inimicos fidelium suorum quoniam delet eos de libro viventium ubi sibi scripti videbantur elati. **E**cce mundi istius tribulatio beata si secundum domini imperium toleretur. ecce humilitatem

et reus culmine celso. **Q**uia non potest deficere cui venit auxilium de tribulatione. **S**ine te domine deus uniuersus mundi reus est principatus. **A**nxia est sibi quilibet potestas: et pro te gaudet humilitas. **Q**uis possit enarrare magnificentiam tuam: quoniam nostri tribulationes temporales in gaudia eterna conuertere. et illud apud te est preciosum quod in hoc mundo sceleratis hominibus videtur abiectum. **T**ibi domine laus et gloria in secula seculorum. **A**men.

Psalmus. C. viij.

Deus laudem Titulus. **I**n fine psalmi dauid. **E**t superioribus patet sensus eius.

Rico. **D**e materia huius psalmi dicit beatus petrus apostolus. **q**uia littera huius psalmi intelligitur de passione christi spiritualiter quantum ad hoc quod fuit traditus a iuda traditore qui ex auaricia motus fuit ad hoc et iudei ex inuidia. **v**nde dicitur. **I**n diebus illis exurgens petrus in medio fratrum dixit. **V**iri fratres oportet impleri scripturam quam predixit spiritus sanctus pro os dauid de iuda qui fuit dux eorum qui comprehenderunt iherosolimam. **E**t subdit postea. **S**criptum est in libro psalmodum. **E**t epigramma eius accipiat alter: cuius locum impleuit mathias. **C**assi. **P**er totum quidem

dominus christus in forma humana
nitatis assumptus. In prima parte
inceptat iudeos ac iudam qui mala
pro bonis creatori suo reddere malie
runt dicens.

Deus pater laude
mea ne taceris. **Hug**
ne taceri permittas quin me resu
scites. quia os peccatoris. videlicet
ceteri sacerdotum dicentes. In be
elzebub principe demoniorum de
monia enitit. **Matth. xii.** et os dolo
si. s. iude peccatoris dicentis. **Aue**
rabbi super me apertum est.

Nico Iudei enim fuerunt eme
tes christum et iudas
fuit venditor: et culpam vtrorumque
simul describit sicut verba emetis
et vendentis simul concurrunt unde
subditur. **Locuti sunt.** s. iudei et
iudas. aduersum me lingua dolo
sa simul tractando de traditione
mea. **Et** prius iudei sermonibus
odij circumdecessit me. **dicentes Jo.**
viii. Samaritanus es et demonum
habes. **Et expugnauerunt.** et me
tis in pernis persecuti sunt. **me** gressis
et sine causa. unde subditur. **Pro**
eo ut me diligerent. et pro bono quod
eis feci. sanando eorum infirmos.
unde me diligere deberent. detrahe
bant mihi. **dicentes Jo. ix.** Nos
scimus quia hic homo peccator est
lego autem orabam. s. pro ipsis
persecutoribus meis. **Aug.** Quo dnm
bus meis. **Aug.** exemplo do
cemur. ut quando aliquis sentimur
ingratos. oremus pro nobis primi
tus. ut animus nostrum deo mise
rate atque opitulante vincamur quo

ferimur in vltisendi cupiditate.
atque animo nostro sedato et pacato.
oremus etiam pro ipsis detra
ctoribus nostris ut securi dicamur
Dimitte nobis debita nostra: sicut
et nos dimittimus debitoribus no
stris. **Sequitur.** **Et** posuerunt ad
uersum me. et contra me mala pro
bonis. hoc declarat cum subiungit
dicens. **Et** odium pro dilectione mea.
hic est omnis et magnus reatus
illorum. Hanc dilectionem in euam
gelio. **Mat. xxiii.** commemorat dicens
Iherusalem iherusalem quociens
volui congregare filios tuos que
admodum gallina congregat pul
los suos sub alis: et non uolisti.

Cassi. Consequente de iuda
peccatore malorum omnium
capite multa dicitur etiam miscet
impios iudeos qui filii ipsius imita
tione sceleris existerunt. Unde di
citur. **Constituere.** et constituere. su
per eum peccatorem. et dyabolum
qui merito peccator dicitur quom
iam delictum traditionis domini ab
ipso sumpsit initium. **Ideo** subdi
tur. **Et** dyabolus stetit a dextris eius.

Collect. Ut qui me noluit ha
bere dominum et ma
gistrum: habeat dyabolum pro parte sua.
Hugo. Quom iudicatur.
particulari iudicio in
morte vel in extremo iudicio. **ere**
at. de congregatione iustorum. **Quod** dem
pnatus. cum illis quibus dicitur.
Ite in ignem eternum. **Et** oratio eius
fiat in peccatum. **Iero** quia penitentia
ratum. **Iero** eius qua dixit
Peccavi. tradens sanguinem iustum.
o. iij.

conuersa est in desperationem: et
abiens laqueo se suspendit et ex h^o
dominuz magis offendit q̄ q̄ tra
didit dō. **NICO** **H**ant dies
minum eius pauci. Iq̄s
factum est q̄ cito post traditionē
dominicam seipsum suspendit. Let
ep̄atum eius. I. v. ap̄latuz. Accipi
at alter. I. sic factum est. quia bea
tus mathias loco eius electus est
vt habetur actu. **D**ie nota q̄ ep̄i
sunt ap̄lorum successores vt etia
in decretis habet. rri. caplo in no
uo testamento. **H**at filij eius or
phanizet vxor eius vidua. I. quod
factum est ipso suspēso. Ergo p
istam p̄phetiam iudas vxorem ha
buit et filios. Etiam filij iude dīcū
tur iudei qui traditione eius secu
ti sunt de quibus subditur. **M**
utantes. I. tanq̄ vici incerti q̄ eant
I. transferantur filij eius. I. videlicet
iudei de loco ad locum tanq̄ vagi
I. mendicent. I. in omnibus bonis
p̄ impatores romanos spoliati. I.
eiciantur de habitatiomb⁹ suis. I.
quia de tota iudea fuerunt iudei ex
pulsī. **S**crutetur fenerator. I. **V**is
laco hebraica habet. Scrutetur ex
actor. I. omnem substantiam eius. I.
Iste exactor fuit tyrius qui prece
pit omnem substantiam iudeorū
diligenter inquiri et auferri. **I**deo
subditur. I. diuicias laboribus
eorum acquisitas. **M**oraliter iste
versus sic exponitur. **S**crutetur fe
nerator omnem substantiā eius.
Cassio. Debitor quando ad
soluendum ydone?

non est. fenerator eius a iudice p
cepta licentia ingreditur dō mium
obligati sui. et omnia que habe
re potest diripit: a satisfact sibi p
pecunia mutuata. **S**ic a dyabolus
quando peccata hoibus multa cō
gregauerit a in eis obstinata volū
tate presitueit. accipit potestate
vt obnoxij a obligati sui substan
tiam diripiat et pro libitu suo de
humana sibi spolia cōne satisfaci
at. **D**oc nūc optatur iude vt datis
in potestate dyaboli omnibus bo
nis spoliatur. **A**lieni quoq̄ sūt spi
ritus immundi quibus dyabolus
tanq̄ ministris imperat ad nocen
dum. **Q**ui alieni dicuntur quia a
regno dei probātur extranei. **I**sti
labores diripiunt mādata domini
transgredientium dum eos bonis
spiritualibus priuauerint per ce
pta licentia. **S**equitur adhuc de de
structōe populi iudaici cū subdit.
NICO **N**on sit illi adiutor. I.
quia nullus populus au
sus fuit inuare iudaicum populū
contra romanos. ymo etiā agrip
pa rex qui erat iudeus noluit eos
inuare sed magis diuixit se roma
nis. vt dicit iosephus i libro de iu
daico bello. nec sit qui miseratur
pupillis eius. I. quia milites roma
ni sine misericordia parci eos occi
derunt. et partim captiuabāt ml
tipliciter affli. **Iero**. **R**ūdete mi
gentes. **H**i o iudei.
fuiſtis i babilonia. habuistis ibi
prophetas daniel. ezechiel. lxx.
annis fuiſtis i captiuitate. a postea
venistis in p̄ria. **N**ota ānos a r̄pō

vsq; ad **Jeromimū**. Ecce nunc qua
 dringenti anni sunt quae non est
 missus ad vos propheta. et quare de
 reliquit vos dominus. tunc dere
 liquistis dominum et ydola cole
 batis et miserebatur vestri deus.
Runc cum non colitis ydola. qua
 re derelinquit vos dominus. **R**acō
 est hec quia dominū crucifixistis
 et interfecistis: et ideo non erit vo
 bis adiutor. **S**equitur.

Nico **H**ant nati eius in i
 feritū. q. xliij. anno a
 passione christi delibauerūt eos
 romani in generacione vna delea
 tur nomen **Jero** q. p. romanos
 eius. **Jero** deleta ē. **Jero**
 solima: et populus ille deletus est.

nicola. Et illi qui remaserūt
 de iudeis dispersi sunt
 p̄muerfas ptes orbis et subieci
 alijs gentibus. ita q. faciūt popu
 lū p se nō habentē aliquā terrā.

Jero Videte demenciam dñi:
 crucifixerūt eū. a. xliij. an
 nos debet eis ad penitentiam.

Nico Consequēter oñdit q.
 indeorū successores fue
 runt puniti pro peccatis parentū
 dicens. **M**emoriaz re deat im
 quitas p̄m eius. vij. iude a indeo
 rum in aspectu domini. vt p̄mia
 tur. a peccatum matris eius. **I**d ē
 synagoge infidelis. nō delectur. **I**
 fra. xliij. annos predictos. **I**lli qui
 tractauerunt de morte christi erāt
 mortui saltem pro maiori parte.
 sed eorū iniquitas fuit ad memoriā
 reducta. qm̄ in vindictā mortis xp̄i
 captiuitas fuit sup̄ p̄m̄ inducta

Hugo Sed quae p peccato
 p̄m̄ puniuntur filij
 cum scriptū sit. ezechielis. xviii.
Filius nō portabit iniquitatem patris.
Ad quod videtur q. filius nō por
 tat iniquitatem patris vt p̄mia
 tur p patre et filie. s. qm̄q. p̄mie
 t̄p̄alē p p̄ie v pro delicto patris
Sivero imittetur p̄m̄ in delicto:
 tunc non tm̄ t̄p̄aliter. s. et et̄nalit̄
 etiam p̄mie. **V**nde merito p̄mie
 sūt filij iude et vxor eius. qm̄ ea co
 medebant que ipse iudas dñio fu
 rabatur. et etiā p̄mie sunt filij iu
 deorum qui p̄ies suos i peccato se
 cuti sunt. p̄sequēdo nomē xp̄i de q.
 bus subdit. **H**at̄ o tra dñm̄ sp̄.

Nico q. illi qui remanserūt p.
 maiori parte obstinati
 sunt in infidelitate. a sic sūt o tra do
 minam. **E**t addit semper.

Cassi. Qui a regno eius ali
 enati in iehenne cōtra
 pietatem iusticia faciente mittēdi
 sunt. **R**am̄q. dominus sit et̄na be
 atitudo: contra ipsum fieri te ne di
 citur. qui p̄hennivlcōne dāpnat̄.

Nico **L**a dispeat de t̄ra memo
 ria eorū. **Q**uantū ad to
 num: q. de eis nō remanet nisi me
 moria ad malū eorū scdm̄ q. dicit̄
puer b. x. Memoria iusti cū laudi
 bus: et nomē impioꝝ putrescet.
Cōsequēnt̄ subdit̄ causa dicte pu
 nicōis cū dī. **P**ro eo q. nō ē reor
 datus facere misericordiaz.

Hug **R**ec iudas fecit mīa; q.
 bona paupm̄ furabaf.
 nec iudeus similis qui in xp̄m̄ ma
 p̄maz fecit credulitate. vñ subdit̄

o. iij.

Let ipse ppl's iudaicus psecutus
est homi **Nico** & xpm de xgi
nem. **Nico** ne natu cuius
ditatem psequi no poterant. Ino
pca mendicium xps em dixit vi
tam valde paup em. a copunctu
& afflictu corde. Ex ingratitude
iudeorum mortificare. & vt eum
ocide. **Iero** Lacrie a copunctio
rent. **Iero** xpi erat. qm perse
quentes eum non potuit saluare.
eo q no huerunt penitere.

Nico Et dilexit maledictio
nem. que imprecatur
psecutoribus innocentiuz. Deutro
xxvii. Let re **Hugo** Judas op
niet ei. **Hugo** tauit illa
maledictionem dm dicentis. **Mat.**
xxvi. **Ve** hoi illi. p que filius hois
tradetur. Et iudei habuerunt illam.
qua sibi ipis optauerunt. dicentes.

Mat. xxvii. Sanguis eius sup nos
et sup filios **Nico** Propet qd
nostros **Nico** psecutione
atrocissima sustinuerunt a romis
Let ipse iudas et iudaicus popu
lus. Inoluit benedictionem. que
in lege imprecatur pro operibus
mie. cu di. **Pa** misericordes: qm ip
si miam cosequent. et elongabit
ab eo. qd romi no fuerunt miserti
populo predicto. **Et** induit ma
ledictionem sic vestimentum. & fuit
circudatus maledictionib. sicut
ho circudatur vestimeto. **Et** qd pca
huius maledictionis no tm tetigit
iuda a iudeos in exteriorib. bonis
sicut etia in interiorib. viz anime a co
poris. **I**deo subdit. **Et** intravit. **Di**
cta maledictio. sic aq interiora ei.

Cassio Qu deliberavit facere
qd ei fuerat de morte
dm byabolica il piraco e suggestu
Let sicut oleum in ossib. eius. qm
effectum pessime suggestionis in
audita pueritate opleuit. dicendo.
sicut oleu sigt delectationem facino
ruz qd sic corp. pctois molliter i
grebit. vt ipm quada iocunditate
pmulceat. & delectet. qd o stat malis
mentib. accedere qm in scelere suo
aliqua delectatione gloriant. **Et**
at ei sicut vestimentu quo operit.

Hugo & q vestimento opia
tur maledictio. Let sic
zona qua semp precingitur.

Nico qd fuerit hac maledictio
ne ligati. et sic violente
tracti extra terram sua. et captiua
ti. in qua captiuitate adhuc pdu
rant. In fine at hui. maledictiois
conclubit psalmista in psona xpi
hois dicens. **Hoc** opus eoz. & hec
pena q predicta e. p malo ope red
bita e. **Hugo** Lq detrahunt
iudeis **Hugo** mihi apud do
minu. p infidelitate. a q loquunt
mala aduersus aiā meā. & huma
nitate meam. negates me resurre
xis.

Nico Sequit confirmatio
ordis p meliore i pn
cipio hui. ps nūc dicētis ad ptez
Let tu dne dne. rex angeloz et
homi **Cassio** Dec tpeticio af
nu. **Cassio** sedum suauissi
me precatōis ostendit.

Nico [fac meuz] sm miaz me
fufcitando a morte corpis
[pē nomē tuū.] & vt nomē tu um
glorificet p meā exaltationem. qd

fructus est misericordia tua. **Sanctus** omnes
 mortuos **Hugo** per quam generi
 bus humano voluisti
 subuenire. **Quia** me. **Quia** iudeorum
 persecutio ea a morte per resurrectionem
 [quod] egeus et pauper ego sum.]

Aug. Egestas et paupertas sunt
 firmitas est ex qua cru
 cifixus. **Iero.** Habete consolatio
 est. **Iero.** neque pauperes quod do
 minus vobiscum pauper est. **Et** cor meum
 conturbatum est intra me.]

hugo Ego in cruce pendebam
 et sanguine meo laua
 ba fortis eorum: et ipsi volebant age
 re penitentiam. **Et** ex hoc opus et con
 turbatum fui a diabolis. **Da** signosce illi:
 quia nesciunt quid faciunt.

Rico. **Quia** umbra eius de
 clinat ablatas sui. **De** vi
 tapiti per mortem. **Vn** **Marc.** xv. dicit
 Mirabatur pylatus si iam obisset
Et excussus sum sicut locusta.]

Gre. xxii. libro moralium. **Quid**
 redemptoris nostri resurrectionis desig
 nat. **Teneri** enim se a persecutoribus
 usque ad mortem pertulit: sicut locu
 sta excussus est. quod ab eorum manu
 salu subite resurrectionis euoluente

Genua mea infirmata sunt a ieiunio
Casti. Legimus dominus christum. xl.
 o. **Casti.** dies ieiunasse: genua
 a tunc eius infirmata esse non legimus.
Melius ergo genua ab ipsius mem
 bra referantur. que reuera infirmata
 sunt quasi apostoli in passione eius disperi
 runt. **Quid** enim plus potuit esse infir
 mius quam ut petrus negaret. et reliqua
 turba fidelium lateret. **De** aug.

Rico. **Ab** iram enim christus. xi.
 diebus esurivit et laboribus
 ac vigiliis multis passus est fatiga
 tione corporis. quod maxime sentit in
 genibus. eo quod sustinet pondus corpo
 ris. **Vn** dicit. **Iob.** iiii. **Ihs** autem fati
 gatus ex itinere se debat super fontem.

Iero. Habete consolationem o
 monachum ieiunando: si quidem
 et hoc dominus fecit. **Ego** autem dico quod quoniam
 ieiunat monachus. fortior fit ieiunio.
 Et nos quoniam ieiunamus et facies
 nostre pallide sunt. et quoniam se debemus
 cognoscimus nosmetipsos tunc pul
 chiores apparere christo. **Tales** mili
 tes diligit christus cum ieiuniis vacat.
 Anona nostra et esca ieiunium est. quod
 quoniam in ieiunio victoria est: et in victoria
 triumphus. **Denique** et apostoli non in sa
 turitate. sed in infirmitate gloriati sunt.

Sequitur hugo. **La** caro mea. quod
 tur. **hugo** in sepulchro iace
 bat mortua. **Immutata** est. **Im**
 melius mutata est per resurrectionem
 et hoc propter oleum.]

Cassiodorus. **Gratias**
 diuinam. **Ipsa** est enim gratia quod car
 nis infirmitate in immobilitatis glo
 riam commutavit. **Hugo** **Vn** de in
 tavit.

Hugo alio passus
 dicit. **In** ipso speravit cor meum: et
 adiutus sum. et resurrexit caro mea
 vix per gratiam resurrectionis. **Consequenter**
 adhuc enumeat imperia quod per
 di iudei in ipsum expectant cum subdit
 dicit. **Et** ego factus sum opprobri
 um illi. **Iudeis** per ignominiam crucis
 videtur me. **In** cruce pedet: et
 mouent capita sua. **Substantia** me

Vnde **Matth. xxvii.** Preterentes
autē blasphemabant eum. moūē
tes capita sua. **H**uua me domi
ne deus meus. Si passione huma
nitatem meam confortando. sal
uum me fac. a morte me resuscitā
do. scdm̄ miā tuā. **C**ausā sub iū
git dicens. **E**t scient qz manus.
v potestas. tua hęc. sopata ē. a
tu domine fecisti eā. viz miā. vt p
meā passionē redimeretur genus
humanum. **A**ledicent illi.

nicola. qz iudei i malicia ob
stinati aplis gloriā
resurrectionis xpi predicantibus
maledicebāt. **Actu. xix.** vbi dī. Cū
autē quidā indurarent. a nō crede
rent. maledicentes viā dñi coram
omni multitudine. **P**autus disce
dēs ab eis segregauit discipulos
qz. et tu benedices. qz a predicatio
nem aploz confirmauit p curatio
nes languidoz et suscitacōes mor
tuoz. ac alia dei beneficia qz dicunt
benedicōes in sacra scriptura. **I**o
subditur. **Q**ui insurgūt in me cō
fundant. qz ex didis miracul con
fundebant adūsarij veritatis. **S**er
uus autem tuus letabit. in dexte
ra tua collocatus. **E**cce contrariuz
accidit iudeis. **P**utauerūt em̄ xpm
confundere et ex eius cōfusione si
bi gaudiū acquirere. sed xps ade
ptus est gaudiū ipsi cōfusione.
que eis predicat cum subdit. **I**n
duantur qui detrahūt mihi pudō
re. **H**oc factum est qñ xpm resur
rexisse audierūt et apli hęc vbiqz
predicauerunt. a opiantur sicut
diploz. v tanqz duplici vestimē

to. **L**confusi. **Aug⁹** vt viz corā
one sua. **Aug⁹** deo a homi
nibus eru. **G**reg^o ix. libro
bescant.

Greg^o moraliū
duobus modis in hac vita homi
nem iudicat deus: qz aut p mala
pñtia inferre iā tormenta sequen
tia incipit. aut tormenta sequētia
flagellis pñtibz extinguit sicut
voce āgeli ad ioh̄ in apoc. dicitur.
Ego quos amo arguo et castigo
Nisi em̄ delictis exigentibus iust⁹
iudex a nunc a postmodum quos
dam peccet: de im̄qs psalmista
non diceret. **I**nduant sicut dyploi
de confusione sua. **C**onfusione g
v dyploide induti sunt. qui iuxta
reatus sui meritu: a tp ali a pepe
tua ai aduersione v pena feriunt.

Collect **H**ec sūt. xxx. maledi
ctōes qbus sentētia
iudicis eterni pculit v percussit in
anima iudam vendentem a iudeuz
ementem **pro. xxx.** denarijs satura
to rez. sicqz pro vno quoqz denatio
notati sunt mortis cauterio. **S**eq̄t
gratiaruz actio ex parte christi ho
mmis dicentis ad patrem.

nico **C**onfitebor domino ni
mis v deuotissime. in ore
meo. **C**onfessione laudis. et in me
dio multoz laudabo eum. **H**oc v
rificatum fuit in christo quando
post resurrectionem suā discipul
suis apparuit manifestans ipsaz
resurrectionem ad laudem dei pa
tris. **Q**ui assistit a dextis paupis
Hugo **I**d ē mei qui fui pau
per rebus et amicis
in passione. **Jerom⁹**. **D**yaabol⁹ ad

dexterā iude stetit a domin⁹ ad dex-
teram michi stetit. *Ut saluam fa-
ceret a persequentibus.*

Rico *Si iudeis* [animam me
scitādo a morte. *Vel ē vox populi
fidelis grās agentis et dicentis.*

Hugo [Confitebor dño.] *u*
laudabo eum non te-
pide vel accidiose sed [nimis] ut tā
corpore q̄ mente eius psalmodiā
cantando in ore meo. et non p̄vica-
rium [in medio multorum.] *u* in ec-
clesia laudabo eum. quia semper
laus eius in ore meo. *q̄* astitit p̄c-
cata emittendo. *la* dextris paup̄is
scilicet populi christiani.

Aug⁹ *Nō* ut ei multiplicaret
annos vite cito finien-
de neq̄ ut eius augetet pecuniam
aut eum faceret corporeis viribus
fortem vel ad tempus sanum sed
ut saluaz faceret a p̄sequentib⁹
tam demonibus q̄ prauis homi-
nibus. *la* animam meam. *sa* lūa sic
autem a p̄sequentib⁹ anima si nō
eis consentiatur ad malum. *non*
autem eis consentitur cum astitit
dominus a dextris paup̄is ne ip-
sa paupertate v̄firmitate succubat

Cassiodor⁹ *Quintus p̄s*
est eorum qui
lacus de domini passione locuti
sunt viz. *xxi. xxiiij. liij. et. lxviij. et*
p̄ns. Cviij. *Virgo pepit. messias*
venit. agnus immaculatus occis⁹
est. redemptor surrexit a mortuis
mundus audita credit et adhuc
iude⁹ similat se nescire quod totus
mundus agnouit. Presta domine

obstinatis cōtue r̄sionem lumen
obscuris incredulis fidem vt pro-
quibus in cruce positus orasti pi-
citantibus subuenire digneris.
nam quibus suadere iusta nō pos-
sumus recte pro illis tibi domine
supplicamus qui es tene dictus in
secula seculorum. *Amen.*

Psalm⁹. C. ix.

Dixit domi-
n⁹ domino

meo: sede a dextris

meis. *Titulus. psalmus dauid*

Rico *Per* hoc patet q̄ dauid
qui loquitur de christi diuinitate
et de verbo incarnato quod proba-
tur primo per dictum saluatoris.

Matth. xxij. vbi dicitur *Congrega-
tis* autem phariseis interrogauit
eos ihesus dicens. *Quid* vobis vi-
detur de christo: cuius filius sit *di-*
cunt ei. *dauid.* *Et* ait illis. *Quomo-
do* ergo ipse dauid in spiritu vo-
cat eum dominum dicens *Dixit* do-
minus domino meo: *sede* a dextris
meis. *Et* subditur. *Si* ergo dauid
voeat eum dominū quomodo eius
filius est. *et* nemo potest ei respō-
dere verbum quia pharisei diuini-
tatem christi ignorabant p̄ quaz
christus est dominus ipsi⁹ dauid
vt hic patet a filius eius scdm car-
nem sicut dicitur. *Mat. i. Liber* ge-
neracionis ihu x̄ filij d̄d *p̄* etiā q̄

iste psalmus loquitur de christo
secundum eius humanitatem per dictum
apostoli ad hebreos ubi per litteras
huius psalmi probatur christum maiorem
angelis dicens **Ad** quem autem an-
gelorum dixit aliquis **Sede** a dextris
meis quousque ponam inimicos tu-
os scabellum pedum tuorum. quasi
diceret **Nulli**. **Ideo** subdit. **Nonne**
omnes sunt administratores spiritus
in ministerium missi. **Probatio** autem
non fit nisi ex sensu litterarum secundum quod dicit
Aug⁹ contra Vincentium donatista.

Cassio. Sanctissimus igitur
propheta in secretis altis-
sime contemplationis euectus in
primo versu inestimabilia verba
refert que omnipotens pater om-
nipotenti et coeterno filio sibi dixit
naturam simul deitatis et humani-
tatis ostendens. **Glo** Et loquens
dens.

de futuro per
modum preteriti propter certitudinem
prophetie dicit.

Dixit In ore carnali protulit
sed eterna dispone per ordinauit
More nostro loquitur propheta cui
ait **Dixit** **Deo** **Nico** .i. deus pa-
trinus. **Nico** ter domino
meo. et pro filio suo: quem datus
dominum vocat ratione diuinitatis
sue. **Geminatio** ista videlicet.

Cassi. Dominus domino meo.
et personam patris et fi-
lij competenter expressit: et ynaque na-
tura deitatis euidentem ostendit. **Quid**
autem deus ab eterno disposuit con-
sequenter declarat dicens **Sede** a
dextris **Iero** **Deus** non sedet: as-
sumptio corporis

christi sedet. **Quic** ergo precipit
ut sedeat qui homo est qui assum-
ptus. **Cal** **Nam** si naturam dei
est. **Cal** tatis ex cogites. que
locum potest habere partis sinistre
vel dextre qui omnia vbiq; plenius
sima maiestate complectitur. **Victori**
igitur filio a per sanctam incarna-
tionem totius mundi triumphato-
ri post resurrectionis gloria; ho-
norabilis consessus offertur.

Nico. De qua dicitur. **Marcivl**
amo. **Et** dominus quidem
ihesus postquam locutus est eis. assum-
ptus est in celum sedet a dextris dei.

Hugo Id est in potentibus
bonis dei patris.

Cassiodorus. In qua
parte po-
nendi sunt qui a perfidis diuinitatis
munere segregantur. **Iuxta** illud
Pater volo ut vbi ego sum. illic sit
et minister meus mecum. **Abiecit**
quod **O** **ne** ponam inimicos tuos.

nicola. .i. in deos qui persecu-
ti fuerunt christum
ad mortem. **scabellum** pedum tuo-
rum. et subiectos tibi. quod videri
mus impletum. quia illi qui de iu-
deis crediderunt sunt christo subie-
cti per fidem. **Illi** vero qui increduli
remanserunt: sunt membris christi
subiecti quia in terris principum
christianorum manent sicut serui
et abiecti. **Nam** inter sarracenos
habitare non permittuntur: ut a
fide dignis narratur.

Hugo **Rota** quod **h.** donec est
affirmatum seu idu-
sum omni tempore. **Et** quicquid est negatum hinc

Quādo in resurrectione lucēbunt
ipſi ſancti ſicut ſol. et ita purifica
ti atq; conſpicui erunt vt illaz ma
ieſtatem queant cordis oculis in
tueri. Conſequenter oſtendit con
ſubſtātiālitatem filij cum patre.

Vnde dicit pater. **Ex vtero**. Id eſt
ex archano ſubſtātie mee. ex ipſa
videlicet deitate. totū ex toto. oīpo
tentē de oīpotente. lumē de lūie. ſū
mmum ex ſummo qđ nulla inueſti
gatio null⁹ ſenſus poſſit attingere
quemadmodū valeat cōprehēdi
ſ. quō ante luciferū genuit eū. an
te p̄ductionē ſtellarū. que luciferi
nomine designantur ſicut totum
a parte ſnobiliori denominat. et p̄
cōſequens gnatio filij p̄cedit cre
acionē celi. cū quo facte ſunt ſtelle

Tps at ſequit motū celi. ſicq; aū
tps nō ē niſi eſnitas. Ergo in eſni
tate eterna ē gnatio filij dei. Dicit
emim pater.

Iero Nō habeo vter:
ter. **Ex vtero** genuit
dico qđ nō poſſum me aliē iudica
re patrem niſi v̄bis locut⁹ fuero.

Cassio Narratio ē ineffabi
lis intellect⁹. in cōpre
hēſibilis cogitacō. ſup creaturaz
oīm vires que angelorū qđ ſupat
ſenſuz et tñ nobis ſe cape. put po
tuiſſem⁹ id ulget Cōſequent agit
p̄pheta de xp̄i ſacerdotio cui ſubiū
git dicēs **Iurauit dñs**. ſ. firmē
ſtatuit non filio genito aū ſecula
ſia; xp̄o qđ ex maria v̄gine nat⁹ ē

Hugo Deus p̄ legē in tri
bus locis iuraffe. ſ.
hic xp̄o **Ite dō in p̄s. C. xxxi. dicēs**
Iurauit dñs dauid veritatē. Item

abrahā. **geneſ. xxi. dicēs**. Per me
metipm iurauit dicit dñs. **et non**
penitbit eū. **vno** retractabit **De**
nitētia em nō cadit in dñm: iuxta il
tud. **regū. xv. Neq; hō** ē vt agat
p̄niam. **S; videt** oſtrarium cū dicit
ibidē. **Penitet me.** qđ conſtituerim
ſaul regē **Solutio.** **Loquit** huma
no morē **Quid** aut iurauit dñs. **de**
clarat cū ſubdit. **di. Tu es ſac̄dos**

Cassio Qui ſemel te p̄ nob ob
tulit. **tu liſi** immolandū **Vñ**
dicit apls. **Talis** em; decebat vt
nobis eſſet. **pōtiſex** ſc̄us. **innocens**
et impollutus. **ſegregatus** a pecca
toribus. **et excellior** celis fact⁹ **in**
eternum. **Quia** dominus **christus**
p̄manet in gloria ſempiterna.

Rico Declarat hoc ſacerdoti
um cū ſubiungit dicēs
ſc̄d; ordinē melchizedech. **Quia**
ſicut obtulit panem a v̄m; in ſa
crificium vt habetur **geneſ. xiiii.**
Sic **christus** in ſacrificio euchar
ſtie conſecrat corpus ſuū a ſan
guinem. quia in hoc ſacrificio ip
ſe eſt ſacerdos a hoſtia. **Sequitur**
vox p̄phete ad patrem. **cum** dicitur
o **ominus**. ſ. **iſte** ſacerdos
christus exiſtēs **La dexteriſ tuis**.

Aug⁹ Et interpellans p̄ no
bis tanq̄ ſacerdos in
trans ſancta ſanctorum id ē in ſe
creta celorum ipſe **conſecgit** i die
ire ſue. **v̄ v̄m** dicte ſue **reges**. **De**
quibus dicitur eſt in ſecundo pſal
mo. **Iſti** fuerunt **herodes** a **ponci⁹**
p̄latus a **principes** iudeorum re
gentes **populum** de quibus **hero**
des a **p̄latus** fuerunt relegati in

exiliū p̄ imp̄atorem rom̄anum let
principes iudeoz p̄ rōnos extēmi
nati. **Seq̄ Hugo** **L**udica
tur.

bit inacio
nibus **L**udicatiet p̄ suos ap̄los re
darguendo peccata gentiliū: et si
qui eoz ad eum conuerſi voluerit

Limplebit **Cassi.** **Q**uā de cordi
rumas.]

Cassi. bus huma
nis faciet peccata corruē a noxia
delicta emendacōne saluberrima

bispire. a ſiel. cōquassabit.] **H**umi
liabit **L**capita.] **V** corda que cōtra
deū erigunt peccando **L**in terra.] **V**

Invita **L**multoz.] et nō oim. **S** illo
rum q̄ conuertunt. q̄ dyabolū diū
fis sequunt̄ erroribz a peccatis. cū

fuerint correcti capite suo sine du
bitatione quas **Aug⁹** **H**oc fit
santur.

Aug⁹ q̄ i ter
ra **H**oc est **Invita** p̄nū de ſuperbis
humi les **HUGO** **V** p̄ futuro
facit.

HUGO **V** p̄ futuro
cristi iudicio
hē trā intelligiē **L**udicabit i na
tionibz.] **V** na rōes cū aſſeſſoribus
suis **V** cū ſāctis de q̄bus dī. **ſapie.**

iii. **J**udicabūt ſcī na rōnes: et de to
nis ſaluatis **L**implebit ruinas.] **S.**
angeloz.] **Q** alibi orat̄ **pp̄leta** di
cens. **B**enigne fac dñe in tō volun
tate tua **S**yon: vt edificentur muri

ihrlm **L**cōquassabit capita in ter
ra mul **V** graūiter dāna
toz.] **Rico** **p**nabit tirānos
huū mūdi qui fuerūt principes a
capitanei multoz in terra huū ſe
culi. **C**ōſequent̄ oñdit vñ p̄tās iu
dicādi meritorie cōceſſa ē xp̄o hōi
cū dī **O**e torrente in via bibet.] **V**

de fluxu seu ipetu tribulacōis bibz

in via p̄nū vite. a maxime in ſua
paſſione. **pp̄ter** qd̄ dixit iacobo et

Iobi **Mat. xx.** potestis bibere cali
cem quē ego bibiturus ſū. **Q**z at
p̄ torrentē intelligat̄ ipetus tribu
lationis patet **psa. xxx.** **S**pūs ei⁹

rebut torrentis iundās vsqz ad me
dū colli ad p̄ndas gentes in mi
chili. **X**ps ḡ de torrentē **V** de fluxu
seu ipetu tribulacōis bibet **L**pp̄ ſea
exaltabit caput.] **S**eipsum exalta
uit qui est caput omnium.

Grego. **riij. et. xxxiij.** mora
liuz. qz hoc qd̄ mo
riēdo in ſepulchro poſuit reſurgē
do ſup̄ angelos eleuauit. **V**el d⁹

exaltabit caput oibz dñando. ſic
dicit apoſtolus ad philipp. **ij.** **D**u
miliauit ſeipsum factus obediens
vsqz ad mortem: **pp̄ter** quod deus
exaltauit illum etc. **D**eus eternus
atqz in cōmutabilis in ſua natura
p̄manens dignatus est aſſumere
humanitatem noſtram vt veterē
hominem in nouaret. vt de peccato
re iuſtum. de mortali faceret imor
talem. de alieno ḡgni ſui iaberet cē
participem. ne p̄maginē ſuā in
conſentibus pateretur p̄ire quā
annihilare voluit crudel̄ inimic⁹.

Collect **R**os igitur karissimi
de vite **H**uius corren
te. exemplo ſaluatoris noſtri bibē
tes. illuc euz ſequamur corde. vbi
eum corpore credimus aſcendiſſe.
deſideria terrena fugiam⁹. nil nos
iam delectet in infimis. qui patre
habemus in celis.

Gre. **ſup** euangelīū **Marci**
ultimo. ſed hoc nobis

est magnope perpendendum. q̄a
 qui placidus ascendit terribilis re
 diet: et quicquid nob̄ cū mansuetu
 dine p̄cepit: hoc a nob̄ cum distri
 ctione exiget. **N**emo ergo in multa
 p̄m̄e t̄pa p̄uipendat. **N**emo curaz
 sui dum valet a gere negligat. q̄a
 redemptor noster tanto tunc in iu
 diciali distriictione veniet quāto no
 bis ante iudicium patientiam ma
 gnā p̄e. **Col** **S**tudeam⁹ ergo
 rogauit. **Col** vitam nostraz
 corrigere a que ignorant̄ huma
 na fragilitate peccauit⁹ cū omni di
 ligentia emendat̄ nō differam⁹.
 quatinus cū nos ab hac vitā
 cauerit nos patos iueniat quos
 secum in dextera sua cū electis suis
 feliciter collocandos ducere digne
 tur domin⁹ noster ih̄sus xp̄s cui
 cum patre a spū sancto ē honor et
 gloria in secula seculorū. Amen.

Psalm⁹. Cx.

Confitebor
 In p̄cedenti ps̄ actū
 est de sacerdote xp̄i
 et eius sacrificio q̄d
 est eucharistia. In isto agit̄ de eu
 charistie efficacia. quāa sic baptis
 mus est quedam spūalis gn̄acō
 sic eucharistia est regeneratoꝝ
 spūalis nutritio. Et tñ hoc agit̄
 hic de quibusdam alijs opibus
 d̄m̄is. ex quibus omnib⁹ deus lau
 dandus est. Et ideo huic ps̄ p̄mit
 titur p̄ titulo alla q̄d siḡt laudate
 deū sicut diffuse sup̄
 dictū est. **Cy. ps̄. Cassio.**

Et iste ē ps̄ apud hebreos alpha
 beti ordine decoratus. Cui⁹ alpha
 beti huic ps̄ ac alijs appositi vt
 pater hylarius dicit. causa talis
 est. **S**cimus paruulos a rudēs p̄
 trās erubiri vt paciētie p̄cepta cō
 quārant. **S**ic h̄m̄oi ps̄ pueris a m
 fipientibus dant̄. vt p̄m̄ordia eo
 rum q̄si quibusdā elemētis decen
 tibus istuant̄. **P**opulus itaq; te
 atoꝝ in diuersis mundi p̄tib⁹ ag
 gregatus p̄mo ingressu ps̄ cōfite
 ri se dicit d̄no in cōgregacōe iusto
 ruz. vbi est eterna laus a sine fine
 p̄comium. vnde dicit.

Confitebor **Rico** cōfessio
 tibi d̄ne. **Rico** ne lau
 dis. nō soluz labijs sic de illis de q̄
 bus dicit d̄ns. **ps̄. xxxix. p̄ls** hic
 labijs me honorat: cor at̄ eoz lon
 ge est a me. sed etiā laudato te in
 toto corde meo. **I**ntellēdu. s. et affe
 ctu vnde **Aug⁹** qd̄ valet stre
 dicit. **Aug⁹** pitus labioꝝ
 vbi cor est. **Hugo** **H**ec autē
 mutum. s. **Hugo** laudatio.
 non tñ debet esse deuota s; etiā di
 secretariū subdit̄. **I**n cōfessio iustoz
 a nō temere s; ex discrecōe nō pro
 terremis p̄ncipaliter s; p̄ bonis et
 mis cōsequendis. **L**ocū autē huius
 laudacōis declarat dicens. **L**et cōgre
 gacōe. **I**n eccl̄ia fidelū vbi cōgre
 gan̄ iusti. **C**ōsequēt̄ oñdit̄ cās
 laudis p̄mo cōmēdāns d̄m̄ a ma
 gnitudine opacōnis dicens.

M. Magna opa d̄m̄. s. in cre
 acōe mūdi a i ei⁹ guberna
 cōe. **L**ex q̄sita in oēs volūtaes ei⁹
 q̄ si aliquis q̄rat rōnem opm̄ d̄i

iuveniet q̄ oia dependēt ex ei⁹ me
 ra volūta. **Hu.** Ac si dicat oia
 te et grā. **Hu.** q̄cūq; voluit bñ
 et sapi **Rico** Propt̄ qd̄ ex sū
 enē fecit **Rico** is opib⁹ magis
 est laudand⁹. Vnde adhuc s̄ dicit̄
Confessio ⁊ magnificētia op⁹ ei⁹.]
Augusti⁹ Quid magnificē
 eius q̄ iustificac̄
 impiū. s̄ opus fortasse hōis p̄cūt
 istam magnificētiā deivt cū tu erit
 peccata cōfessus iustificai mereat̄
Hu. Magnum op⁹ dei fuit p̄au
 lus ⁊ alij persecutores ecclē
 cōfū et cōfessi sūt fidem xp̄i ⁊ mag
 nificē opati sūt miracula faciētes
 et oia aduersa p̄ xp̄o paciētes. Nec
 est cōfessio et magnificētia q̄ sūt
 opus dei quia xp̄s opatus est ea
 in illis qui dixit apl̄s ioh̄. xv. Si
 ne me nihil **Aug.** Quid ḡ dī
 potestis facere. **Aug.** cū q̄a cui
 vlt miseretur ⁊ quē vult obdurat
 nūq̄b imq̄tas ē apud deū; cabit
Hugol. Iusticia eius. Iqua red
 det vniūq; scdm̄ opa sua. manet
 in seai **Cal** Cū peccatorib⁹
 hum̄ sc̄i.] **Cal** dixerit **Ic** in ig
 nē etnū q̄ patis est dy abolo ⁊ mī
 nistris eius. Et iterū qm̄ fideles ad
 uocauerit dicēs. Venite benedicti
 patris mei p̄cipite regnū quod vo
 bis patū est ab origine mūdi Sic
 in vtraq; parte iusticia dñi p̄petu
 a et in cōmuta **Rico** cōsequē
 bil p̄seuerat. **Rico**. ē ponē
 ratio d̄me laudis ex bñficio eucha
 ristie et p̄mo ponē hui⁹ sacramē
 ti cōdicio cū dicit **Memoriā**] Vñ
 sciendū q̄ cōdicio eucharistie re

sp̄ai vite p̄ntis est nutritio sp̄ua
 lis que fuit figurata in x̄tri testa
 mēto vt māna q̄ deus nutrit filii
 os isrl̄ in deserto vt s̄ctur. **exo xvi.**
Cib⁹ at ille eāt valde sapid⁹ et nu
 triuus saltem bonis scdm̄ q̄ dicit̄
sapie xvi Panē patuz de celo p̄sti
 tisti eis sine labore oē delcāmētuz
 in se hñt. **Malis** at eāt insipidus
 et aboiabilis. Vñ dicebāt **Lu. x**
xi. Aia n̄ea nauseat sup̄ cibo isto
 leuissimo. Sic eucharistie cibus
 sapid⁹ ē gustu sp̄ualianutritiu⁹ in
 grā ip̄is hōis Propt̄ q̄ dicit salua
 tor. **Ioh̄ vi.** Si q̄s manducauit ex
 hoc pane viuet in eternum. **Malis**
 est valde nociuus se cū dū quod d̄
ad cor. xi. Qui māduca ⁊ bibit in
 digne iudiciū sibi manducat ⁊ bi
 bit. Propter quod dicit **Memori**
az fecit mirabilia suorum miseri
 cordis et miserato: dominus: et eam
 dedit timentibus se.] scilicet cor
 pus suum in sacramento eucharis
 tie propter quod reduciuntur ad
 memoriā mirabilia dei que fecit
 filiis israel in donatione manne.
 Deinde describit̄ efficacia eucharis
 tie respectu vite future que habet
 efficaciam introducendi ad vitam
 beatam si deuote sumatur et prop
 ter hoc nominatur viaticum ⁊ quā
 tum ad hoc dicitur **Memor** erit
 in seculum testamenti sui.] Hoc
 est huius sacramenti quod dicit̄
 testamentum de quo dicitur priā
ad ch̄rin. xi Hic calix nouuz testa
 mentum est in meo s̄gūme. **Vir**
 tutem op̄um suorum.] ⁊ efficaci
 am huius sacramenti a deo nobis

collati. annuntiabit populo suo. Quia per seipsum christus annuntiavit apostolis et apostoli ecclesie primitiue. et sic consequenter annuntiatur in ecclesia quotidie. Que autem sit virtus huius sacramenti annuntiata subditur. **U**t det illis hereditatem gentium. et vitam beatam ad quam introducitur hoc sacramentum.

HUGO Et dicitur vita beata hereditas gentium. quia regnum celorum iudeis reprobatis datum est gentibus in hereditate secundum illud Mathei. xxi. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius. Opera manuum eius.

RICO id est potestatum eius maxime in hoc sacramento sunt. Veritas quia ibi continetur corpus christi verum. et iudicium vite. sumentibus hoc sacramentum deuote. et iudicium mortis eterne. scilicet sumentibus indigne id est indebite. **H**ec omnia mandata eius maxime de consecratione et huius sacramenti vsu videlicet quod in eius commemoratione debet offerri confirmata. Tam in euangelio quam per miracula vt dicitur in seculis seculi. quia post ista non expectatur alia mandata facta in veritate. videlicet a christo qui est testis fidelis et verus. Et equitate. quia omnia mandata tua equitas. **P**redictum autem sacramentum instituit christus in cena imminente sua passione. Unde consequenter dicitur. **R**edemptorem misit dominus populo suo. Tunc enim deus pater misit populo suo redemptionem quando christus

ex obedientia dei patris venit ad suam passionem: per quam redemptum est genus humanum. Mandauit in eternum testamentum suum. Quia tunc instituit eucharistie sacramentum quod vocatur testamentum. **U**nde dicit christus in eius institutione **Mathei. xxvi.** **D**ic est sanguis meus noui testamenti. **Et v. ad eorum. xi. dicitur.** **D**ic calix noui testamenti est in meo sanguine. **P**er hoc autem quod dicitur in eternum designatur quod huius sacramenti non succedunt alia sicut sacramentis veteris legis successeunt noui testamenti sacramenta. **S**i autem sacramento succedit vita beata in qua est plena fruitio ipsius christi contenti in hoc sacramento: cuius deitate beati reficiuntur interius et humanitate exterius. **S**icut quod dicit **Augustinus super Iob.** **Q**uia autem mandatis dei et specialiter mandato eucharistie sit firmiter obediendum ostenditur. cum in feritur. **S**andum quantum in se formaliter. et effectiue obediendum. **L**et terribile inobediens. **L**omen eius. quia ipse est iudex viuorum et mortuorum. **U**nde ad **phil. ij.** **D**edit illi nomen quod est super omne nomen. **E**t quia per timorem dei deducit omnis a malo. **P**rouerbi. **xx.** **I**deo subditur. **L**imitum sapientie timor domini. quia recedens a malo accedit ad bonum sibi oppositum.

HUGO Est autem quatuor duplex timor. scilicet mundanus. **I**ste eligit peccare ne perdat bona terrena. **E**t est

timor humanus. **I**ste refugit peccare ne lesetur in corporali vita. **I**ta timor servilis **I**ste timet peccare ne puniatur tormentis gehenne. **E**t timor filialis **I**ste timet peccare ne priuetur dei amore et eius incurrat offensam de quo dicitur **ecclesia**. **T**imor domini expellit peccatum. **E**t quia sunt multi qui se putant esse sapientes quia sunt intelligentes licet non habeant vitam bonam. **I**deo subditur **I**ntellectus bonus **I**supple est **L**omnibus facientibus eum. **U** qui faciunt ea que facienda esse intelligunt **N**am non facientibus intellectus malus est et nocivus quia sicut dicitur **luca. xij** **S**eruus sciens voluntatem domini sui et non faciens plagis vapulabit et verberabitur multis **E**t quia omne bonum a deo habetur **I**deo laude est dignus **U**nde subditur **L**audatio eius manet in se **C**assio **E**cce in culum seculi **I**ntentio psalmi tota declarata est. **p**opulus iste fidelis a diabolica prauitate liberatus gratias agens deo sententiam religiose mentis expressit quod et hii facere debent qui deuoti sunt et in illa celesti ierusalem a beatis constat esse pagendum. **L**audatio eius nullo clauditur termino quia nec finem habet vel habere potest eius beneficii. **D**ic laudatur quia peccatores liberat. **I**bi predicatur quia deuotos coronat. **M**elto ergo alleluia in titulo psalmi iste cognoscitur suscepisse quia a laude domini nostri iesu christi fecit in

icium et finitus est in laude christi qui est benedictus in secula seculorum. Amen

Psalmus. Cxi

Beatus vir qui. **T**itulus alleluia. **N**ico **C**uius expositio deca est super psalmum **Cv**. **I**n aliquibus tamen libris ad dicitur christi alleluia reuersionis aggei et zacharie. sed hoc non est in hebreo neque in translatione **J**eronimi **E**t ideo additum est sub aliquo expositore pro voluntate sua **H**ugo **I**sti vero prophete aggeus et zacharias non fuerunt tempore dauid qui hunc psalmum composuit. sed multo tempore post **A**ug **q**uia ambo prophete incepunt infra unum annum post transmigrationem babilonis inter quam et tempus dauid. **xiiij**. generatio non inueniuntur sicut **M**atheus euangelista **n**ico **A**d intellectum testatur. **n**ico **v**ero huius psalmi sciendum quod licet beatitudo sit reddenda pro opibus virtuosus generaliter tamen per quandam appropriationem dicitur reddenda specialiter pro opibus misericordie **U**nde dicit saluator. **M**atth **xxv**. **V**enite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. **E**t futuri et debitis mihi manducare et propter hoc in presenti psalmo dicitur reddenda felicitas pro operibus misericordie **S**ed sciendum quod felicitas que potest haberi in

vita presenti principaliter consistit
in bonis exterioribus prout sunt
ipsis virtuosus quedam instrumē
ta virtutuz secundum q̄ ait Amb.
super lucam dicens. Sicut diuicie
in x̄dimenta sūt ī probis. ita pro
bis sūt adiumenta virtutis. Et iō psal
mista ī hac parte permixtim loq̄t̄
de istis et de illis dicens.

Beat⁹ vir. s. spe b̄cūsis future
Hugo dicit enim beatus
vir et non beata mulier quia vir ē
caput mulieris. Ergo q̄ de ipso
dicitur hoc de ipsa dicitur intelli
gitur. Sequitur l̄ q̄ timet dominuz. l̄

Nicolaus timore filiali q̄
quis formidat
offendere deum. Ideo subditur. in
mādati eius vult nimis v̄ cupit
nimis. Istud nimis non importat
viciū sed desiderium in x̄sum ad
implendūz domini preceptum po
tētissime ī operibus misericordie

Cassio Consequenter beati
precepta eius adimplere desiderā
tis premia dēbet dicens. l̄ potens.
in terra. s. viuencium vbi non diu
cie humane nec honores tempera
les faciunt potentes sed contem
placio domini et sine fine laudaci
o ibi. potēs. Licit semē eius.

Augusti⁹ Semē future mel
sis opera miseri
cordie apl̄s esse testatur dicens. Qui
parce seinat parce et metet. Quis
autem fratres potencius q̄ vt reg
num celorum non solum iactans
emat dimidio rerum suarum sed
et vidua duobus minutis et t̄ndē

ibi vterq̄ possideat Quis potencius
q̄ vt idē regnum et t̄x̄ auris di
uiti et calice aque frigide pauperi
valeat. Generatio rectoꝝ benedice
tur v̄ opa eorū qui sunt recti corde
Rectum est autē cor non resistē pa
tri emendati et credere pollicenti.

Hugo Et q̄ sicut dicitur p̄b
r. Benedicō d̄m̄ diu
tes facit. Ideo sequit̄ gl̄a v̄ testiō
mū bone cōscie. Vñ dicit apl̄s. iij.
ad choꝝ. Gloria n̄ra l̄c ē testimo
niū cōscie n̄re. Et diuicie virtutū q̄
de mādati d̄m̄ remūt. in domo ei⁹

v̄ in cor et iusticia ei⁹ v̄
de eius **nico** mitū sue iusticie
manet in seculum seculi v̄ in eter
num. Supra dixit bona beati nunc
ostendit vnde beatus est dicens. Lex
ortum est in tenebris lumen rectis
corde quia recti et boni in hoc secu
lo viuētes inter peccatores tanq̄
in tenebris illuminantur spiritua
liter a deo lumine sue gr̄e per quā
inhabitat mentes fidelium. Et il
tud lumen est ipse deus illuminās
mentem qui est. misericors. in na
tura. a miserator. in actu. a iustus

Quia semper iusticia cum miseri
cordia concurrat in diuinis operi
bus.

Augustinu. q̄ est
de l̄cāt
misericors a miserator. sed terret
fortasse q̄ iustus est dominus. Nul
la desperatione formides beate vir
qui times

Cassiodor.
Qui illum consistitur habet eum
misericordem. qui illum contemp
nū iustus sine dubio sustinebūt

ob amorem dei dedit liberaliter
absq; spe retributionis terrene nō
hystrionibus. non adulatoribus
non diuitibus. sed pauperibus
christum representantibus. iuxta
illud **Mat. xxv.** **Q**ui ex meis mi-
nimis fecistis: mihi fecistis iusti-
cia eius] id est merces misericor-
die quam fecit manet in seculum
seculi. quia premium est eternum.

Cass. **C**ornu id est potestas
Leius exaltabitur in glo-
ria **Glosa** Qui enim hic humi-
lis fuerit: ipse ibi potestatem ha-
tebit. **C**onsequenter odudit psal-
mum de impiorum afflictione dicens

Iero P **E**ccator: videbit] vide-
licet gloriam quam sancti habebunt
in futuro. **E**t tunc irascetur] contra
seipsum eo quod non fecerit hic bona
dentibus suis fremet] in inferno
ubi est fletus et stridor dentium.

Cass **S**icut ille qui se dentibus su-
is mordet: ac se proprio do-
lore castigat. **E**t tabescet] in fetori-
bus in **nico** **V**bi peccatores
ferri torquebuntur nō
solum de pena sibi inflata sed etiā
de iusto gloria **Grego.** sup
Lūcā. Infideles in imo positi ante
diei iudicii fideles super se in regē
attendunt. quorum gaudia post con-
templari non possunt de quibus di-
citur sapientie v. **V**idebunt scilicet
gloriam iustorum et turbabunt timo-
re horribili et mirabunt in subitati-
one insperate salutis. gementes pro
angustia spiritus. dicentes intra se
penitentiam agentes. **H**i sunt quos
aliquando habuimus in derisum et

Cass **V**idebunt enim se presum-
pisse de gloria caduca. de
potestate fugitiua. aliosque beati-
tudinem accipere. et irascuntur. **I**ra-
iusta: indignatione vera. sed nō p-
ficia temporibus vltionis. **P**ote-
rant enim ibi non indignari si hic
suis vicijis redderentur in feni. id ē
irati **A**diecitque desiderium peccato-
rum

nico **P**eccatores ei
peribit] **nico** **D**um desiderant
permanere in temporali prosperi-
tate: sed ista seculi felicitas deficiet
eis in morte **Cass** **N**am sicut il-
lic vota beatorum in regno domini
plantata flore bunt: ita peccatorum
desideria in morte succisa marcescunt

Collec. **A**udientes karissimi
horribilia gehene tor-
menta peccatoribus prepa-
ta: omni diligencia studeamus fugere a
ventura ira iudicij. atque operibus
misericordie illa perpetue felicitatis
gaudia que iustis parantur in
celo mereri **N**am queque vnusquis
que pauperibus ob amorem dei lar-
git in terra: paulo dubio multipliciter
recipiet in vita beata **N**ec se quicquam propter
inopiam facultatis terrene excuset: cum
etiā calicē aque frigide pauperibus
largienti premiū promittat in celo **E**t
si nulla assit facultas. nullatenus tamen
absit voluntas quod nō solum opus est etiā
bona voluntate de coronat **S**icque po-
terim libari a penis eternis quae in
penis parantur: et puenire ad illā
perpetue felicitatis patriam in qua
iusti sine fine gaudebunt cum do-
mino nostro iesu christo cui est ho-
nor et gloria in secula. **Amen.**

Psalmus Crū

Laudate pue-
ri dominum. **Tit's** alle-
luia sicut supra dictū;
est ps. **Cv.** Alleluia interpretat.
laudate dominum. Et ita incipit
ps. **Cass.** Unde ppha 88 psal-
iste **Cass.** mi textū sū breuitate
transcurrens prima parte com-
monet deuotos vt laudes domino iugi-
ter exoliant a in toto orbe predica-
re non desinant. Unde dicit

Laudate pueri dominū. **Ry-**
cola. Non accipiuntur hic pu-
eri ratione etatis discretionē carē-
tes. sed accipiuntur hic pueli pres-
subiectis a ministris humilibus a
puris. sicut Achimelech dixit a d
dauid **Ry. xxi.** de viris qui cum eo
erant. Si mundi sunt pueri maxie
a mulieribus manducant. Et hoc
modo frequenter loquitur scriptu-
ra **Cassio.** Merito ergo ppheta
comonet laudes dño debere can-
tare. q̄ corde puro ad eas accedūt.
q̄ ecdes. xviii. dicitur. Non est spe-
ciosa laus in ore peccatoris. dñm
enim laudat qui se probabili acti-
one commendat. **Hugo** Lauda-
te nomen
domini. Opera eius virtuosa p̄ di-
cādo. Hoc fecerūt pueli hebreoy dice-
tes **Matth. xxi.** osanna filio dauid.
Benedictus qui venit in nomine do-
mini. **H**ic nomen domini benedi-
ctum. sicut ē in seipso benedictū
sic benedicit a subditis benedictio-
ne laudis a gratia actionis. **Lex hoc.**

ex quo ceperunt homines credere i-
deum a ipsum laudare. **[nunc.]** in p̄-
sentia. a vsq̄ in seculū. s̄ sine fine
Solis ortu vsq̄ ad occasum.] s̄
in omnem extensionem distātie
loca. **Iero.** Vel ab initio fidei ac-
tis. **Iero.** s̄ a de vite vsq̄ ad mor-
tem. **[laudabile nomen domini.]**
Rycol. Deinde subdit quare sit
laudandum nomen domini dicēs
Ex celsus super omnes gentes
dominus. **[quantumcumq̄ sine ma-
gne a diuersē.]** et super celos. s̄ su-
per angelos qui sūt ciues celestes
[gloria eius.] q̄ de hominibus et
angelis ad suam gloriam ordinat
a disponit. **Ideo** subdit **Hugo.**
Quis sicut dominus deus noster. s̄
quasi dicat **Rullus.** **[quī in altis
habitat.]** si angelis a in excelsis cre-
aturis videlicet in sanctis; qui sūt
alti per vitam a meritum. a humi-
lia respicit. **Rico.** per suam p̄u-
ciantiam. **[in ce-
lo.]** quia superbientes angelos de-
iecit. a humiliter sibi adherentes
in gloria confirmauit. **[a in terra.]**
Iero. **Iuxta illud.** Super quē
respiciam. nisi super humiles a tre-
mentem sermones meos. **Quare**
non dixit. in humilibus habitat
sed humilia respicit. **Ideo;** q̄ vbi
respicit ibi habitat. a ibi habitat
vbi re **Cassio.** Sic in celo a in ter-
ra humilitas de-
placita reperitur. sicut superbia p̄-
batur exosa per quam dyabolus
cecidit. per quaz homines in tarta-
ri penetrati id ē in interiori profun-
do merguntur. **Etutescant elati et**
D. iij.

se ipsi accepta ratione conuincant
Nec mecum si dominus respiciat hu-
miles. qui est etiam **S**uscitans a
terra. hoc est a desiderijs terrenis
Linopem. et virtutibus carentem
[et de stercore.] et avicinis carnis le-
rigens. per suam gratiam. paupe-
rem. sicut erexit filium prodigum
cuius omnem substantiam spiri-
tualem ignis luxurie consumpsit
ut habetur. **glo.** **Ab** quo erigitur
Luce. xv. **glo.** **Et** collocet
eum cum principibus. et cum an-
gelis. cum principibus populi sui.
id est cum apostolis. **Ab** hoc enim
erigit pauperem ut addat eum or-
dibus celi: qui sunt ex angelis et
hominibus. **Cassio.** Cum ipsis
enim collocatur: qui post peccata
deo largiente probabili conuersa-
tione deo placuerunt. **Nec** omnia
operatur dominus deus noster.

Nico. **Qui** habitare facit ste-
rilem. et gentilitate pri-
us ydolatrie debitam non proferre
tem opera bona. **Hanc** conuersam
per apolorum predicacionem habi-
tare facit. **Hugo.** In domo. et
in ecclesia catholica de iudeis et de ge-
tibus collecta. quam fecit. matrem
filiorum. multo videlicet fidelium

Cassi. letantem. partu et nu-
mero sitate sanctorum. in
quos in illa beatitudine celesti pri-
mum locum tenent apostoli. secundum
propheta. tertium martires. quartum in-
fantes post baptismum rapti. quar-
tum virgines. sextum recte penite-
tes. **Hoc** videtur apostolus notare cum
dicit. **Alia** claritas solis. alia dari-

tas lune. et alia stellarum. **Et** alibi
Stella differt a stella in claritate: sic
erit et resurre **Coll.** **Nos** igitur
etio mortuorum **Coll.** carissimi
deuota mente oremus dominum: ut
per suam gratiam nos in presenti
sic illuminare dignetur quatinus
hic sancte conuersationis operibus
laudare cum sanctis omnibus in
futuro laude perenni glorificare
mereamur ipsum dominum nostrum
Iesum Christum qui est benedictus
in secula seculorum Amen.

Psalmus cxiij.

Meritu israel de
Titulus Alleluia **Nicola.** In
isto psalmo inuolat propheta in
deos litteraliter ad laudandum de-
um et recolendum dei beneficia sibi
facta dicens

Meritu viz populi israel de e-
gypto. **De** quo exitu habet exodi
xij. domus iacob. et eiusdem po-
puli descendens de iacob qui alio no-
mine dictus est israel gen. xxxij.
[de populo barbaro.] id est de popu-
lo egypti. **Omnes** enim populi di-
cuntur barbari exceptis hebreis
grecis et latinis quia alia ydiomata di-
cuntur barbara. **Glosa.** **Ac** si
dicat cum populus israel exiret de
egypto. **Tunc.** **Facta** est iudea
sanctificatio eius. et sanctificatus
est populus ille in iudea. et in terra pro-
missionis colendo verum deum que
terra ante erat per idolatriam pollu-
ta. **Et** israel potestas eius. et ille
populus israel factus est potens

in illa terra: qui in egypto fuerat
 seruus. **Mare**. s. rubrum. videtur
 est ad modum videntis obediunt
 a fugit. Quia se in partes diuisit
 vt populus israel transiret sicco pe
 de. sicut dicitur exo. xiiij. Iordanis
 conuersus est. **Q**uod fuit in exi
 tu. **M**ontes de deserto.
 vt habetur Josue. iij. Quia aque ior
 danis descendentes: steterunt eleua
 te ad modum collis vt dicitur popu
 lus transiret. **M**ontes exultauerunt
 vt arietes a colles sic agni ouium.
 hoc est causam exultationis dederunt
 filijs israel. quia in transitu fluminis
 arnon scopuli id est rupes ardue ex
 vna parte inclinati sunt vsq; ad ri
 pam fluminis oppositam a sic pre
 buerunt transitu filijs israel vt
 habetur Num. xxi. **Q**uid est tibi
 mare q; fugisti a tu iordanis quia
 conuersus es retrosum. Quasi di
 cat. **V**nde uenerunt ista miracula
 in mari rubro: a in iordane: a in col
 libus vt dicitur est. **H**ic dicitur. **H**
 a die domini mota est terra: a facie dei
 iacob. **Q**uasi dicat a diuina volun
 tate processerunt ista. cui obediunt
 etiam insensibilia. quia sicut ad dei
 nutum mota est terra quando ab
 sorbuit dathan a abiron. Ita
 aque a colles in prediis. **V**nde et
 subditur aliud mirabile factum qd
 fuit in deserto. cum dicitur. **Q**ui
 conuertit petram in stagna aqua
 rum. **I**stano abundantiam aque
 de petra vt habetur exo. di. xvij. **E**t
 rupem in fontes aquarum. **I**de qua
 dicitur Numeri. xx. Cumq; Moy
 ses eleuasset manum: percussit

virga bis siliem id est lapides ex
 quo exiit ignis. tunc dicitur id est
 lege Egressse sunt aque largissime
 de quibus omnibus laus a gloria
 est deo soli attribuenda. **V**nde sicut
 dicitur. **N**on nobis domine non no
 bis. et **Coll.** Cetera plana sunt
 cetera. **Coll.** iuxta litteram vsq;
 in finem psalmi. **E**t quia sicut
Apostolus ait hec in figura contu
 gebant illis. scripta sunt autem ad
 correctionem nostram in quos fines
 seculorum de. **I**ero psalmus iste
 uenerunt. **I**ero vocem conti
 net prophete ostendit vt que in his
 hystorice narrantur. spiritualiter
 dicta intel. **Coll.** Est enim inte
 ligantur. **Coll.** no psalmi isti
 us vt ab initio hebraici populi p
 magna miracula christum mundo
 missum nunciaret. per quorum mi
 raculorum similitudines hodie vnus
 quemq; literari approbat christi
 anu. **n**icolaus **E**xponi
 tur ergo
 hic psalmus moraliter de dei bene
 ficio exhibitio circa quemlibet cri
 stianum de peccatis egressum hoc
 modo.

Exitu israel de egypto. id
 est christiani de tenebris pecca
 torum ante cuius oculos timor dei
 est. **D**omus iacob. id est eiusdem po
 puli christianam luctantis contra vi
 tia a exuentis. **D**e populo barba
 ro id est de peccantium numero. **L**
 facta est iudea san. **H**ugo
 a. sanctificatur in confessione qua
 purgatur. **N**am iudea confessio in

interpretatur. **I**srahel potestas eius
Israhel videns deum interpretatur.
Achi dicat. habendo deum pre oculis
et cognoscendo quod omnia videt:
efficitur potens ad resistendum dy-
abolo et ad bonum faciendum. **V**n-
de **Aug⁹** ait. Magna nobis iudici-
tur benefaciendi necessitas cuius an-
o oculos versamus iudicis cuncta cer-
nentis. **V**nde dicit quidam homo ver-
sus eum. **C**uius quid turpe facis, quod me
spectare rutes et erutesceres. **C**ur
spectare deo non magis ipse rutes
Propter hoc dixit **dauid** s. **P**roui-
debam dominus in conspectu meo
semper. **N**oe etiam notat eum sub-
dit. **M**are. et peccator mundanus
Cassius. qui more vnda tumi-
dis cogitationibus flu-
tuat. **V**idit. **H**ugo deum
iudicem suum oculo cordis. **L**a fugit
de peccato ad deum. **J**ordanis. **I**nter-
pretatur riuus iudicij per quod si-
gnificatur peccator qui se indicat
et humiliat. **H**ic cognoscens pecca-
ta sua. conuersus est retrorsum. **L**a
consuetudinibus suis prauis ad
deum. **E**t de ista conuersione. **M**on-
tes. et prelati qui excelsi esse debent
per altitudinem vite: sicut sunt per
culmen dignitatis et potestatis. **D**ij
exultauerunt ut arietes. **Q**uia gre-
gem suum ad caulas domini diu-
no auxilio perducunt. **L**a colles. et
minores sacerdotes exultant etiam
de conuersione peccatorum qui sunt
sicut agni ouium. **I**d est simplices
et docti a prelatibus et pastoribus ma-
gnis. **Q**uid est tibi mare. **I**d est
peccator qui fugisti a peccato ad

deum. **L**a tu iordanis. **I**d est penitens
quia conuersus es retrorsum. **C**ur
restras consuetudines dimisisti. **E**t
Vnde vos. **M**ontes exultastis sicut
arietes. **P**rotegetes et ducetes gre-
gem suum. **L**a colles sicut agni ouium.
Propheta per seipsum inter-
rogat et sic respondet dicens. **F**a-
cie domini mota est terra. **L**a a respe-
ctu diuine misericordie peccator con-
uersus est a terrena sua conuersa-
tione ad penitentiam. **L**a facie dei
ia cor. **Q**uia ipse est deus iudicium
um contravicia. **N**am iacob inter-
pretatur iudicator vel iudans. **O**ci-
osi vero qui non iudantur contravi-
cia sed se eis subiiciunt habentes
deos alienos ut sunt luxuriosi et gu-
losi. **D**e quibus dicit apostolus ad phi-
lippenses. **Q**uorum deus ventris est.
Qui conuertit petram in dura cor-
da peccatorum. **L**im stagna aqua-
rum. **I**d est in abundantia lacrima-
rum. sicut de **P**etro negante domi-
num. et de **M**aria magdalenae alijs
multis legimus. **E**t rupem in fon-
tes aquarum. **S**ed quod quisque de flet
peccata sua hoc non habet a se. sed
a diuina gratia. **V**nde subditur.
Non nobis domine non nobis. **A**-
tribuatur gloria de conuersione nostra
sed nomini **C**assio. **C**uius
tuo da gloriam. **C**assio. **C**uius
penitemus. **V**nde subditur. **S**up-
er misericordia tua et veritate tua. **P**re-
dicetur tibi gloria et non super ope-
re vel merito nostro. **Q**ui dicat. **Q**ui
conuersi sumus: de tua misericor-
dia est et quod agimus penitentiam.
veritas quidem est a iusticia que deli-

ita corrigi non tamen est nostra
 veritas sed tua qui operaris in no-
 bis velle et perficere p bona volunta-
 te. sicut dicit ap[osto]lus ad philip. ij. Et
 hec facis domine. **Re** quando dicat
 gentes ubi est deus eor[um].] **Cass**
Ideo dominus rogatur p[ro]stare su-
 is fidelibus dona misericordie sue.
 ne impij h[ab]eant occasione[m] blasphemandi.
 Petiit ergo nefandam im-
 putationem amoveri quam i[n] isto
 seculo patitur creberrime christi-
 ani. Nam quotiens martirij corpo-
 ra diversis supplicijs affliguntur
 ipsa vox est tyrannorum a gentili-
 um **U**bi est deus eorum. quasi de-
 us non possit eripere quos ut coro-
 net: tormenta patitur sustinere. Re-
 spondent fideles i[n] his peruersis a
 infidelibus a dicant. **D**eus autem
 noster **Aug** Non i[n] celo ubi so-
 lem a luna videt
 gentiles videlicet opera dei que colunt
 sed i[n] celo sursum quod transgreditur
 omnia corpora celestia **Rico**
Ubi magis relucet sua potestas.
 vix tamen se extendit ad ista infe-
 riora. Quia **L**omnia quecumque voluit
 fecit.] **Cass** **U**t eum omnipote[n]s
 ubique effectus sue voluntatis ostendit.
 Deinde ad litteram irridenda
 dicit ydola que ad humanitatis for-
 mam sunt composita a corporeis sen-
 sibus carentia. Sed quia ut dictum
 est hec litteraliter manifesta sunt
Ideo iuxta moralem sensum est in-
 telligendum hoc quod subditur
Hugo Simulacra gentium
 id est hominum gentium

fer a bestialiter viventium. [Argen-
 tum a aurum.] hoc verum est de ci-
 pibus a auaritia. quia auaritia est ido-
 lorum seruitus ut dicit **Ap[osto]lus** ad
 eph. v. Ipsi enim adorant et colunt
 et super omnia diligunt aurum a
 argentum [Opera manuum homi-
 num.] videlicet pecuniam. Nam sic
 dicit beatus **Augustinus**. Quod quisque
 plus diligit: deus eius est. **O**s ha-
 bent a non loquentur.] confitendo
 peccata sua [oculos habent.] aptos
 ad vanitates. **Rico** **L**a non vide
 huius seculi. **Rico** **V**ires habent
 a non audient.] diuina mandata
 saltem ad operandum [nares ha-
 bent.] id est discernendi sensum. **L**e-
 non odorabunt.] eligendo bonum
Hanus habent a non palpabunt
 pedes habent a non ambulabunt.]
 in via morum [non] clamabunt in
 gutture suo. deuote orando. **S**imi-
 les illis fiant. in pena. qui faciunt
 ea. id est qui eos ad hoc inducunt.
 et omnes qui confidunt in eis.] id est
 in predictis diuiciarum simulacris
hugo Consequenter p[ro]pheta
 ta ostendit utilitate[m]
 christiane religionis dicens. **D**omus
 israel id est ecclesia fidelium chri-
 stianorum. sperauit in domino. a
 non in auro vel diuicijs terrenis.
 Et ideo adiutor eorum. in bonis fa-
 ciendis. a protector eorum est. in
 malis vitandis. **D**omus aaron spe-
 rauit in domino adiutor eorum a
 protector eo **Cassio** **Q**uod prio-
 rum est **Cassio** re verhu
 gualiter dixit. hoc nunc de sacerdote

ad mortem **Iero.** Ex hoc scilicet tempore quo incepimus intelligere bonum et malum. **Nunc.** **Pro** laus viuentes. **La** vsq; in seculu. **Lib** est qd; in hoc seculu; durabit. quia tunc deficiet tempus meriti: permanebit tamen laus sanctoru in patria sicut in psalmo. **lxxxiiij.** dictum est. **Beati** qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. **Cassiod.** **Commonemur** in hoc psalmo per similitudinem veteris populi vanitatem et concupiscentiam huius mundi quasi egyptiacam dominationem relinquere ut possimus ad terram promissionis christianitatis itinere peruenire. **Festinemus** intrepidati aduentu enim domini aduersitates nostre solute sunt. mare id est amaritudo peccatoru; fugit a fidelibus. **Jordanis**: retro timore: conuersus est. **Simulacra** gentiu; quasi metalla insensata contempta sunt. **domini** nostri gloriabiq; celebratur: et predicatur. et idem iuuante domino psalmore; virtutes studiofissime perquiramus quomodo se fidelibus aperiunt et incredulis semper abscondunt. **Collector** dona nobis eterne regis glorie archana sacre scripture fideliter intelligere ut per ea tue voluntati incessanter obediamus qui es benedictus in secula seculorum. **Amen**

Psalmus Cxiij

Dilexi quomam exau
Titulus Alleluia. **Expo**
sico ei; pcessit i ps. Cx.

Jeronim? **Vic** psalmus vocem continet fidelis anime a deo peregrinantis in regione viciorum sicut ille filius prodigus de quo loquitur **Luca. xv.** **Qui** post longos labores et errores ab **HUGO** De hac eo suscipitur **reduccio** ne de vicij; ad virtutes. et de ipsa peregrinatione ad requiem; fidelis anima gratias agit dicens

Dilexi. **Ino** dicit quid ad inuendendum qd; nihil est diligendum nisi deus aut propter ipsum. **Pro** co. **Quoniam** exaudiet dominus. **Lib** est exaudiuit **vo**cem orationis mee. **lit**urum ponit pro preterito qui modus loquendi frequens est in prophetis. et maxime in canticis metricis scriptis qualis est psalmus iste in hebreo. **Et** licet deus sit de se diligendus. tamen cum exaudiat deprecantem occasione; sibi dat ut feruentius eum diligat. **Vn** subditur. **Quia** inclinauit dominus aurem suam mihi. **Ex**audies me. in preterito. sepius sicut a hic propheta loquitur de deo more humano. **Vnde** auris inclinatio non est aliud quam exauditio. **La** in diebus meis inuocabo. **Sp**erans exaudiri in futuro. **Qu**ecum dederunt me dolores mortis. **Lib** est tentationes peccati mortalis. **Et** pericula inferni inuenerunt me. **Nisi** a te domine fuero adiutus in temptatione. **Iero** Dolores mortis id est male cogita

tionēs sunt pericula inferni Opera
mala sunt quādo anima cogitat a
peccare de siderat vicina est morti.

HUENS euadē Tribulacōez
Im corpōe per multas huius vitē
penalitates L a dolore; L cordis L m
uem Id est pro bona muētiōe re
putaui tanq̄ remediūm contra di
ta inferni perī

Gre. Sancti pe
cula. Vnde ait **Gre.** nas tēpo
rales libentius tolerant : quia per
eas euadere non formidant etnas
Ipse autem pene cogunt hōminez
ad deum refugere a ab ipso auxili
um postulare. Vnde subdit L a no
men domini inuocauit L q̄ **Joel.** in
dicitur. Omnis q̄ inuocauerit nomē
dñi saluus erit. Fidelis itaq̄ enu
meratis passioib⁹ suis exdamat
ad dñm vt aia eius a peccatoruz p
funditate liberetur dicens **O** dñe
libera animam meam L de corpore
mortis huius in quo sicut in carce
re captiua teneatur Vnde dicit apo
stol⁹ ad Ro. vii. Infelix homo q̄s
me liberabit de corpore mortis hu
ius. hanc autē liberationē firmē
sperās sb̄iunxit L misericors dñs L

hugo quia inclinauit aurē su
am mihi L a iust⁹ L quo
nā corripuit a castigauit peccato
rem ad veniam req̄rendam L a deus
noster miseretur L flagellando fili
um quē **H**U Vnde Ang. ait Na
recipit. **H**U gna misericordia
est in p̄nti misericordia nō ose qui
Qustodiens paruulos L v̄ humi
les L dñs L tanq̄ pastor eximius q̄
gregem suū ab incursione diaboli

defen **Iero.** Si quis magnus ē
dit **Iero.** a supbus; hūc nō
custodit dñs **Hugo.** Et quia
dominus humiles custodit **Iero.**
humilia tus sū Im penitētia a fla
gellis eius L a sic L liberauit me L a
laqueis diaboli Vnde legitur in vi
ta beati Antonij q̄ ostēsi sūt ei la
quei multi a stupefactus quesituit.
Domine quis euadet omnes istos
laqueos. Et responsum est ei. Hu
militas sola Cum autem libera t⁹
est homo a peccatis tunc debet va
care deo a sibi Vñ bñ addit **O**n
uertere anima mea in requiem tu
am

Iero. Munda⁹ iste locus tri
bulationuz est a lacri
mauz vbi nusq̄ est requies. In de
serto sunt scorpiones. i mari pyra
te a raptores a tempestates. in ci
uitatibus oculis meretricis qui ē
perditio **Rico.** Requies tua ē
hominis **Rico.** in deo. teip̄suz
conuertere per gratiarum adionez
in quo solo mens humana quie
tatur fm q̄ dicit **Augas.** in li. o. f. f.

Inquietum est cor nostrum domi
ne donec quiescat in te L quia dñs
benefecit tibi L liberauit te a pericu
lo q̄uis peccati vnde subdit L q̄ eri
puit aiaz meaz de morte L a a peccō
q̄s est mors aie. Et per hoc oculos
meos a lacrimis L quas oportet fū
dere pro **Iero.** Ploraui ad tem
peccatis **Iero.** pus vt in semp
ternum gaudeam. Qui in presenti
non plorat: in futuro lacrimabit.
Vnde saluator ait. Ve vobis qui
nunc ridetis: qm̄ flebitis **Mycol**
Quomodo at anima liberata sit a

morte declarat bicens. *petes meos*
Inquam eripuit La lapsu. *vt nō*
cadere in foueaz peccati de via iu
sticie. atz p hoc *placebo domino.*

120. *Quare nō dicit iust⁹ pla*
cebo. *Rūdet qz nō p̄t hic*
eē p̄fct⁹. *Videor hoib⁹ eē iustus a*
scio qz opa bona nō habeo. videor
hoib⁹ esse sc̄is et sc̄a mea nō ē
qz opa bona non habeo. Ego aut
noū cōsc̄iam meā scio qualib⁹ co
gitacōib⁹ cor meum fluctuat. scio
quāte m̄ libidines veniūt. video a
hiā legē repugnātēz menti mee a
captiuatē me in lege pecc̄i. Nolo co
gitare mala a tñ cogito: q̄a inuit⁹
et captiu⁹ in malā cogitacōem tra
hor. Ergo dico. Ab occultis meis
mūda me dñe. propterea nūc lōgo
sermone v̄si fumus qm̄ in p̄nti se cu
lo perfectus iustus nemo p̄t esse.
quia nemo mundus est a peccato.
Rec si vnus dici fuerit vita eius
super **hugo** *Isti autem vlti*
terram. mi tres v̄sus
magis proprie expōm̄ p̄nt anago
giee idest per locutionē de superm̄s
de ipsis morientibus morte corpo
ris qui tunc p̄nt dicere: Conuertē
anima mea in requiem tuam. Hoc
est in vitam eternam. quia dom⁹
benefecit tibi. remittendo peccata
tua. et te ad gloriam eternā v̄can
do. Quia eripuit animam meam
de morte. de qua dicit apoc. ij. Qui
vicerit nō ledetur a morte secun
da. oculos meos a lacrimis. quia
in vita eterna nō est luct⁹ sed gau
dium. pedes meos v̄intellectus et
affectus animi mei a lapsu. quia

in christo fundati sūt eterna secu
 ritate. *Placebo domino in regione*
viuorum sine fine gratias ei agen
do in patria celesti que est viuorū
re **Cassiodoro** *Salutaris*
gio. psalmi isti
us intentione tractata contra mū
di dolores. animi fortitudie debe⁹
ei obicere. Non enim a bicendus
est dolor qui perducit ad requiē:
nec durus estimandus est fletus:
quia eterna gaudia subministrat
Intendamus nō ad hoc quod pa
timur. sed quod speramus: quia tē
porale malum sine dubitatione
mollescit cui⁹ prosperimus inten
ditur finis. Rogemus ergo omni
potentiam christi vt per ipsius ab
iutoriū illa nobis non fiant aspe
ra que nunc videntur austera.

Ipsi profecto in regione viuorum
placebim⁹: si in hoc seculo mortifi
care nostra corpora pro ipsi⁹ amo
re festinemus. Cui cū patre et san
cto spiritui est honor et gloria in se
cula seculorū. Amen.

Psalmus Cxx

Quedidi pro

pter quod locutus suz
Titulus Alleluia

Cass. *Per totum hunc psal*
inum inuidorum mar
tium verba referuntur. Vnde po
pulus ille martirum reuerendum
ordmem recte fidei seruans. ait

Quedidi propter quod locut⁹
sum. Prius se dicit credidit
se. a postea fuisse locutum: q̄a post

Coram omni populo eius. Ut ex
 emplo meo alios prouocet ad lau-
 dem dei iuxta illud **Mat. v. Sic luce**
at lux vestra coram hominibus ut
videant opera vestra bona et glori-
ficient patrem vestrum qui in celis
est. Preciosa in conspectu domini
mors sanctorum. Iesus quia per il-
lam veniunt fideles ad regnum ce-
lorum. Nam Sapientie. x. Iustus
si morte preoccupatus fuerit: in re-
frigerio erit. **O** Domine. profice
 or conditionem meam. Quia ego
 seruus tuus sum. Iemptus a tēdem
 ptus sanguine tuo. Legō seruus tu-
 us. per susceptionem baptismi: in
 quo seruire tibi promisi. Let filius
 ancille tue. id ē ecclesie que eccle-
 sia quia seruit hic humiliter: dicit
 tur an **HUGO** In futuro erit
 cilla sponsa q̄ndo erit
 in amplexu sponsi christi. Et quia
 in martirio dimittuntur omnia pec-
 cata ideo subiungit. **O** Neupisti vim
 cula mea. id est peccata quibus li-
 gabat iuxta illud prouerb. q̄nto
 s̄fumbus peccatorum suorum con-
 stringitur. **Iero** Quicūq̄ sanctus
 quisq̄. morit̄ sua mor-
 te. qui misericordias operatus est.
 licet sit sanctus: a se certit signa: de-
 moues eie certit: nō vadit securus ad
 dominum. hoc scit eius conscētia
 quando videt dominus: martir au-
 tem a si post baptismum peccauit
 rit tamen ex secundo baptisinate
 martirij ablutus securus vadit ad
 dominum. **HUGO** Et accepta
 a te domine peccatorum meorum; re-
 missione. Tibi sacrificabo hostiam

laudis. In actando me i penitencia
 cum gratiarum actione. Let romē
 domini inuocabo. Ne de tuis benefi-
 cīs mihi collatis sim aliquādo in
 gra. **Cassi** Notandum autē q̄
 tus. **HUGO** iste versus tantam
 virtutez creditus est habere ut a
 nonnullis hominib⁹ dicitur tur pos-
 se peccata dimitti si euz in fine vite
 sue certa confessione congeminēt
HUGO **I**ste autem fidelis gra-
 tiam actionem ep̄licans subiungit.
O Ta mea domino reddam in cō-
 spectu omnis populi eius. videlicet
 in atrij s domus domini. hoc ē in
 sancta ecclesia militante: que ē do-
 mus orationis in ip̄a persoluam
 que promisi domino. Et deinde lau-
 dabo te domine in medio iherusa-
 lem. **O** ierusalem celestis patria in qua
 dieuptis vinculis humane fragili-
 tatis s̄adi eterne pacis visione fru-
 un **Collector** Rogemus
 tue dominum Je-
 sum ut per suam gratia; compres-
 so in nobis bello carnali: caritatis
 sue nob̄ pace largita: filij q̄ sui ef-
 fecti ierusalem celestis et si nō me-
 remur martirio coronari saltem in
 studiis similibus possimus inue-
 niri et post huius vite terminum
 misericorditer adiungi ipsi domino
 nostro Iesu christo. Cui cum pa-
Spiritu sancto est honor et glo-
 ria in secula. Amen

Psalmus Cxvi.

Laudate do

Ryco. Pro titulo p̄mit-
titur huic psalmo Alle-
luia quod sigt laudate deū In hoc
enim psalmo inducunt omnes po-
puli tam iudei q̄ gentiles ad laudē
deide aduentu ipsius christi qui in-
stituit vnam ecclesiam de iudeis a
gētibus ad dei gloriam a honorez.
a hoc modo allegat **Apl's** scriptu-
ras huius psalmi ad Rom. xv. di-
cens. Dico enim ipsum Iesuz chri-
stum ministrum fuisse circumcisio-
nis id est populi iudaici Et iterum
Laudate dominum omnes gētes.
a magnificate eum omnes populi
quod accipitur ex principio huius
psalmi. **Ista** autem prudens da-
uid in spiritu ait.

Laudate dominum omnes gē-
tes id est omnes gentiles ad
fidem vocando Laudate eum omnes
populi **Iero** qui ex iudeis fuerit
ti. **Iero** conuersi. quod ti-
tulus ille p̄nunciauit quem sup
crucem dominicam **P**latus posu-
it criptuz hebraice grece a latine.
ad denotanduz q̄ christus ess; rex
tam iudeorum q̄ gentiuz ad eius
fidem venientiu qui hic ad christū
laudandum **Rico** Et nota q̄
inuitantur **Rico** gentiles p̄-
p̄mit iudeis hic. Quia pauci de iu-
deis primo crederunt. a multi de
gentibus fm q̄ dicit apl's ad Ro-
ma. xi. Cecitas ex parte cōtigit in
israel donec plenitudo gentium in-
traret vt sic omnis israel saluus fi-
eret. quia iudei conuerterentur circa

finem mundi. a ideo hic inuitantē
ad laudem post gentiles. Cuius lau-
dis rationem subdit dicens **Q**uo-
niam confirmata est super nos. Ita
iudeos q̄ gentiles conuersos **M**ise-
ricordia eius. **L**oquitur de futuro
per modū; preteriti propter certi-
tudinem **Hugo** Dec dñi mi-
prophetie **Hugo** serico: dia
fuit in eius incarnatione. a confir-
mata est in eius passione. **V**nde
dixit. **Joh. xix.** Consummatuz est
a veritas domini id est ipse cristus
qui dicit de seipso **Johis xiiij.** Ego
sū vi a veritas a vita **L**manet in eter-
num **F**m q̄ dicit **Apl's** ad hebr.
xiiij. **I**esus autem heri a hodie. ipse
a i secula. **V**el veritas domini ma-
nēt in eternuz in eis que promisit
iustis; siue in eis que minatus est
in **Cass** **P**arvus q̄d; psal-
pijs **Cass** im̄ plenissima bre-
uitate condusus est. Quid enī am-
plius potest dici q̄ vt creator de be-
at toto orbe laudaris **O** dulcis am-
miranda psalmorum diuersitas.
mō paucis sententijs salutaria di-
cere; modo magnalia diffusa ora-
tione narrare; vt tediosa mōilitas
nec i ipsa cura sustineret fastiduz;
cui prestat amena varietas appe-
titum. **I**am per hoc nobis futuri
regni status signatur vbi diuersa
merita sanctorum pro aduuz qua-
litate fulgebunt; a; tamen omni-
bus vna beatitudo a suauitate fna
pre **Ieronim** **R**os igitur
stetur **Ieronim** dominum
supplices deprecemur vt se laudan-
di tribuat efficaciaz. a confirmet

... misericordiam dei in
... nobis spiritum sanctum
... nota illuminat pre
... cum patre a spiritu
... gloria in secula se
...
Psalm. Cxxv
Continua
...
Hugo
...
Vol
...
Cole

super nos misericordiam suam mit-
tens in nobis spiritum sanctum q̄
exurens noxia illuminet profutu-
ra. Cui cum patre a spiritu sancto
est honor et gloria in secula seculo-
rum Amen.

Psalm⁹. Cxxv

Confitemini
domi. Titul⁹ Alleluia
patet eius expositio in Cy. psal.

Hugo In precedenti psalmo
egit propheta de confirmacione
misericordie dei. In isto
ostendit p̄ quid fuerit confirmata
videlicet per misterium incarnatio-
nis a passionis christi. Est enim h̄
psalmus vnus eorum qui dicuntur
de primo aduentu christi

Ric. Vnde saluator Mat. xxi
loquens de seipso iudeis
reprobando allegat litteram hu-
ius psalmi dicens eis Nunquid le-
gistis in scripturis. Lapidem que
reprobauerunt edificantes hic fa-
ctus est in caput anguli. Item ac-
tum. iij. Petrus ostendens pri-
cipibus sacerdotum christi glori-
ficacionem post eius passionem de
eo dicit. Hic est lapis qui reproba-
tus est a vobis edificantibus qui
factus est in caput anguli Et non
est in aliquo alio salus. Ex quib⁹
patet q̄ psalmus iste ad litteram
loquitur de **Colle.** Presertim
christo. Et quia non est spe-
cia

mus moraliter exponi

Cassi. Fidelis itaq̄ populus
peccatorum nexibus
absolutus in prima parte genea-
liter hortatur ad laudandum domi-
num cum dicitur

Confitemini dño. **H**ugo
confessione laudis a p̄ hoc
domino. Quomā bonus. In se natu-
raliter a etiam quomā bonus nos
facit per suam gratiam

Augu. Non potuit laus dei
breuius explicari q̄
vt diceretur quomā bonus. Quid
sit grandius ista breuitate non vi-
deo. cum sit proprium deo q̄ bonus
est. Quā in seculū misericordia ei⁹.

Hugo quia semper subiecit
deuote eum requiren-
tibus. Et quia qui in hac vita non
requirit misericordiam dei preue-
niendo: certe in futuro non inueniet
eam sed potius iram propter qd̄
subditur. **D**icat nunc. V. in prese-
nti vita dum adhuc tempus est me-
rendi. **L**iscl. Idē populus christia-
nus videns deum per fide. Quomā
bonus quomā in seculū mi-
sericordia eius. Quia post hanc vi-
tam tribuet bonis misericorditer
vitam eternam. Et si communis po-
pulus christianus delect dominū
laudare multo fortius sacerdotes
a ministri eccē. **V**n subdit. **D**icat
nunc domus aaron quomā bo-
nus est dominus: quomā in seculū
misericordia eius. In his duo-
bus versibus ponitur domus p̄
fam. **Rico.** Et quia non est spe-
cia

2. 11.

peccatoris **Eccl. xv.** **I**deo circa prebi-
tos ad laudem dei mutatos ostendit
quorum laus est deo accepta dicens
Ostant nunc qui timent dominum
timore filiali qui timent offensam pa-
tris quam bonus. quam in seculo mira-
rius. qui gratis misericordie sue dona concedit
deinde adducit rationes inducentes
a deo dei laus.

hugo **O** tribula-
tione. **C**oribus
vel corporis. **I**n uocauit dominum. **P**et-
ro auxilium. **E**t exaudiuit me in la-
titudine domini. **H**oc fit quoniam in tribula-
tionibus paciam prestatur. **E**t in latitu-
dine. hoc est in spe premiorum eterno-
rum suos fideles confortat. **N**ec tamen de
tribulatione liberat dominus fideles su-
os: sed adiuvat in bonis proficiendis
unde subdit. **O**mnis mihi adiutor
non timebo quod faciat mihi homo. **I**d
est quod libet inimicus carnalis qui uisua-
liter religiosorum propositum persequitur.

Omnis mihi adiutor **E**t ego despiciam in-
imicos meos. **I**ndelz mundum carnem
atque dyabolum. **M**undum quem delemus
despicimus propter suam uanitate. **D**yabo-
lum propter sui malignitatem. **C**arnem
propter suam uilitate. **E**t quod hi inimici
non humano sed dei auxilio deuincun-
tur. **I**deo

Rico **B**onum est
subdit. **C**onfidere in domino
qui non deficit in necessitate. **Q**ui confidit
in homine. **Q**ui nihil ex se potest. **V**n **I**ere-
xvii. **M**aledictus uir qui confidit in ho-
mine et ponit spem carnis brachii
sui a domino re-

iero **B**onum est
cedit cor eius. **S**perare in do-
mino. **Q**ui uitam largitur eternam.
Spes enim est certa expectatio futu-
re beatitudinis. **Q**ui sperare in princi-

pius. **Q**uorum potestas cum hoc mu-
do labitur. **O**mnis gen-
tium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
euangelicis. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
cia que faciunt homines gentium. **O**mnis gentium.
L'circa ierunt me. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
ptatione. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
a in nomine domini. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
hoc est in
auxilio domini fugati sunt a me in
sultus demoniorum. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
eos. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
amputando capita eorum. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
hoc
est primus motus temptationum.
quia eis non prebui consensum.

Omnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
circumdantes circumdederunt me
in sultus uictorum tam cogita-
tione quam locutione. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
Let in nomine domini. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
vici eos. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
qui uultus sui in eos. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
vni-
dictam per mortificationem carnis
de eis faciendos. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
circumdederunt
me sicut apes. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
quod uicia et temptati-
ones uiciorum preponderant in delecta-
tione melleam et dulcem. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
sunt confide-
raui sine in quo pungunt per eterne
mortis obligatio nem. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
sicut apes ge-
runt mel in ore. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
et aculeum in eadem
quo pungunt. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
quod multi sunt qui bene-
dicunt quod peccata ista pungunt. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
sunt tamen
de se confidentes non curant vitare oc-
casionem ex quibus surgunt tempta-
tiones ardentes in concupiscentia

Ideo subdit. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
et exarsit sicut ignis
in spinis. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
qui dicat. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
non potest esse qui vi-
tetur peccatum si occasione quod se ex-
ponat propter quod dicit **Eccl. ix.** **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
Auerte
faciem tuam a muliere compta. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
pro-
pter speciem mulieris multi perie-
runt. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
et ex hoc concupiscentia quod ignis
exarsit in cogitatione. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
Impul-
sus. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
in temptatione. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
Leuerus sum.
non uales per me resistere tempta-
tioni. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
ut caderem. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
si peccatum. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
a domino sus-
cepit me. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
Iero. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium. **O**mnis gentium.
qua confidens in

in eum: ipsum solum adiutorem quasi
 ui. Ipse **HUGO** **H**ortitudo
 enim est mea per quem
 fortis sum in bello et trauicia et laus
 mea. Quia quod bonus: castus: humilis
 sum hoc est ab ipso qui me lauda-
 bilem fecit et factus est mihi in salu-
 te. Ipse quem seculi huius pericula eua-
 dere valeo et eternam vitam adipisci
 Ipse enim est fortitudo et laudatio et
 salus eterna beatorum a quo sancti
 magnus habent gaudium. **I**ohannes subdit
Wox exultationis spiritualis et sa-
 lutis. Quia quod salui facti sunt: est in ta-
 bernaculis iustorum. In mensuris
 ubi sancti semper leti sunt. Quis for-
 titer affligant. **V**nde apostolus. **II**. ad
 corinthios. **G**loria nostra haec est testimoni-
 um conscientie nostre. Et ut cognosce-
 res unde illud gaudium venit: conse-
 quen ter subiungit. **D**extera domini
 et chris. **F**ecit virtutez. **D**e
 stus **HUGO**. qua subdit. **D**exte-
 ra domini exaltauit me. **D**e luto vicio-
 rum eleuans me ad statum gratie. **E**t
 dextera domini fecit virtutez. **I**ustodie
 do me in eo. **C**astus **Q**uid enim po-
 tem statu **C**astus **T**entius quam pec-
 catoribus dare beatitudinem. de infir-
 mitate perfectione. de hoste fortissi-
 mo infirmis offerre victoriaz. **T**an-
 ta ergo fiducia de dono dei accepta
 fidelis populus consequent dicit. **R**on
 moriar. **HUGO**. morte culpe.
 nec gehenne. **S**ed vitam. **V**ita gratie
 in presentia: et glorie in futuro. **E**t narra-
 to opera domini. **I**psius de predictis be-
 neficiis cum gratiarum adione laudando
 demum ostendit eam quae non mo-
 rietur morte eterna dicens. **C**asti-

gans castigauit me dominus. **N**ec ge-
 minatio notat utilitatem castigati.
 unde subdit. **E**t morti. **V**idelicet culpe
 non tradidit me. **I**acobi dicit. **A** mor-
 te peccati eripuit me per castigatio-
 nem. **C**astus **I**lle enim morti non
 tradidit cuius hic vicia
 commissa purgantur. **H**ieronymus. **C**a-
 stigat nos dominus ad probationem mul-
 tis reuerberibus ut probatos eruat
 a morte perpetua. **HUGO**. **D**em-
 de dicit anima iusti egrediens de corpo-
 re. **A**perite mihi portas iusticie. **Q**uasi
 dicat. sicut terra aperit corpori: ita
 celum aperiat anime. **P**ropter quod
 iste versus canitur in exequiis mor-
 tuorum. **E**t tunc dicit portas iusticie.
 quia tunc non est tempus misericordie sed
 iusticie. **V**nde fatuus virginibus tunc
 dicentibus illud. **M**at. **xxv**. **D**omine domine
 aperui nobis. **R**espondit. **A**men dico vobis
 nescio vos. **Q**ui autem hic iusticiam fe-
 cerit sancte viuendo. tunc se cure bi-
 cere poterit. **A**perite mihi portas iu-
 sticie. **I**ngressus in eas. **Q**uasi dicitur
 fuerit. **I**nter in gaudium domini tui. **T**unc
Confitebor domino. **Q**uia in patria est
 possessio laudis sempiterna. **E**t haec por-
 ta domini. **S**upple est iusticia. per quam lu-
 sti intrabunt. **C**elum in eas. **U**nde per eam. **V**el
 potest hic vnicuique exponi allegorice ho-
 mo. **A**pe- **nico** **C**irca quod sciendum
 rite **nico** quod saluatio generis
 humani facta est per fidem christi pas-
 si et glorificati. propter quod **D**avid lo-
 quens in persona generis humani il-
 lud primo. **A**perite sibi ingressus hu-
 ins fidei dicens. **A**perite mihi portas
 iusticie. **E**t sacra nonne legis quibus iu-
 stificantur fideles. et ingressus in eas
 s. iij.

id est illis receptis. confitebor nō mi
ni tuo. ei gratias agendo. Et qz oīa
sacramenta habent efficacīa a crī
sto eo qz oīa fluxerūt de latere ei⁹
in cruce dormientis. **I**deo subditur.
Hec porta ē christus fili⁹ dñi. dī
patris. **A**chi dicit. Omnes porte p̄
dicte. sacramenta referuntur ad
vnā portam q̄ est christ⁹. **V**n ip̄e
dicit **Jo. x.** Ego sū hostium. p̄ me si
quis introierit: saluabitur. **I**deo s̄b
ditur. **I**usti intrabūt in eā. p̄ fide; a
deuotionē a sic p̄ eā intrabunt ad
gloriā. Deinde uertit sermonem
ad dñm. **C**onfitebor tibi
dicens. **H**u. **C**onfessione laudis
[qm̄ exaudisti me.] redimendo me
p̄ mortē tuā. a. **I**sic factus es m̄ in
salutem. **I** me⁹ saluator. Quō at
hoc factū sit. sequens declarat. **S.**
Nico. **L**apidē. s. christ⁹ q̄
dicitur **dan. ij.** Lapis aut̄ q̄ percus
serat statuā: fact⁹ ē mons magn⁹
a impleuit vniuersaz terrā. **H**u
go. **E**t loquitur p̄ figuram que
dicitur antithesis qm̄ casus ponitur
p̄ casu. **D**ic at̄ ponitur lapidē p̄ la
pis quem p̄probauerūt edifican
tes. **N**icol videlicet sacerdotes
sp̄tabat officiū edificare in fide a
morib⁹ p̄p̄m. **L**ap̄ fact⁹ est i caput
anguli. **C**onstituens vnā ecclēsiā de
iudeis a gentib⁹. cui⁹ ip̄e ē caput a
pastor. p̄pter qd̄ dicit **Job. x.** Et ali
as oues habeo q̄ nō sūt ex hoc ouī
li a illas oport; me adducere a fiet
vnū ouile. **C**all. **E**t ne lapidē
vn⁹ pastor. **C**all. istuz de saxe

is montib⁹ putares excisum. cōse
quenter adiūxit dicens. **H**ūno fa
ctum est istud. **I** a christo facta ē
istavniō. **L**a est mirabile in oculis
nr̄is. **N**ic. **F**ideles em̄ q̄ ex iude
admāti sunt qm̄ viderunt sp̄m san
ctū dari in signo visibili. **C**ornelio
a alijs gentib⁹ q̄ cū eo erant sicut
legit **Act. x.** Et obstupuerūt ex cie
cūcissione fideles q̄ venerant a; p̄
tro. q̄a in nationes gr̄a sp̄s sancti
effusa est que vniuit gentiles a iu
deos in vna crī. **H**ugo. **I**n oculis
sti ecclēsia. **H**ugo etia; sp̄ri
tualib⁹. **A**ugustin⁹ erat dī de men
tia multū mirabilis qz dē hō fact⁹
pati voluit p̄ salute nostra. sicut de
ip̄so cantat ecclēsia. **N**ec faciebat
vllis dieb⁹ dulcedine mirabili cō
siderare altitudinē osiliū dñi sup
sa lute gn̄is humani. **I**de sapiebat
hic p̄ ha a sapit ecclā. **V**nde s̄b dit
Hec. **N**ico. id ē tempus noui
dies. **N**ico. testam̄ti. qd̄ vocat̄
dies rōne veritatis reuelate que late
bat s̄b figuratū obscuritate. p̄pter
quod **Paul⁹** ad **Rom̄ xij.** vocat ve
tus testamētū nōctez. a nouū; te
stamētū diē dicēs. **R**ox p̄cessit: di
es at̄ appropinquauit. **L**qua; se cit
dñs. **L**icet em̄ faciat oīa tpa gn̄a
liter: tñ dicitur facere aliquid sp̄ci
aliter p̄pter bonū quod in illo cōtin
git s̄m modū vsitatu loquēdi quez
tenet hic scriptura loquēdo de tpe
christi. **H**u. **L**exultem⁹. **C**orpo
La letemur. **C**or de deuotis oīomib⁹
Li ea. **V** p̄pter istā diē. **I**ste verus

cantat multo hies in die resurrecto
 nis domini que specialit et pprie di
 citur dies eo q sol iusticie christi
 de? noster tunc ortus est de sepulcro
 a tenebras infidelitatis amouit. i
 q die dyabolus ius perdidit. et mu
 dus salute accepit. Deinde plus
 christian? oronem facit p salute
 eterna obtinenda dicens. **O** dñe
 saluū me fac. Liberando me de peri
 culis a malis huius mundi. **O** dñe
 bene prosperare. **V** prosperum facito
 iter illud quo ad te post multos la
 bores re? **D**uo em ista ppls
 uertor. **H**u. iste petit christia
 nus. s. vt hic eripiat a peccorum
 morte a post hanc vitam collocet
 in requie sempiterna. Prosperare ei
 est a liq8 aspe? facere tranquillum.
 vt ingrata fiat nob mala pterita:
 que credimus ietna gaudia com
 mutada. **B**enedict? qui venit in no
 mine **R**ico. id est cristus q ve
 nit in noie patris
 p salute mundi. **E**t hoc modo cāta
 bant pueri christo ad passione m
 venienti vt dicit **Matth. xxi.** **E**t de il la
 laude videt hic dauid pphetasse
Hugo **E**t quia populus chri
 stianus pcepit de bene
 dictione christi in participatione
 sacramentor. **I**n ipsona epoz
 a sacerdotu; s. e. amēta ministran
 tium a loquentium ad sbditos: **B**
 iungitur. **B**enediximus. Inos sa
 cerdotes. **L**obis. **L**o sbditi. **L**o de domo
 dñi. **L**o de ecclesia de qua fumuntur
 baptismus: eucharistia a alia sac
 menta. **I**n quibus benedictio a au
 gmentu; gratie datur. **S**ed q ista

benedictio nō est a sacerdotib? licz
 per eos ministratur. **I**deo subiūgit
 [de? dñs]. **C**ass. **A**si dicat. **I**n
 christo. **C**ass. mo nō nos sed
 [deus dominus] benedixit. **E**t illu
 xit nobis. **T**am maiorib? q̄ mino
 ribus grām sue benedictōnis infū
 den. **A**ug. **E**t s. p̄m̄sandū d̄feren
 do. **A**ug. do ad intelligēdum
 scripturas. **E**t q̄ eade; potestas re
 manet in rectorib? ecclesie. **I**do ad
 eos sermo dirigit cū subinfertur.
Constituice diem solenne; **I**n di
 es solennes nātatis a resurrectōis
 christi a similes q̄ constituti sunt p
 ecclesiaz. **L**im d̄densis. **I**n vt popul?
 fidelis conueniat ad ecclesiam in den
 sitate plebis. **T**ranslatio hebraica
 h; in congregatiōib?. **E**t translatio
 romana h; in confrequētatiōib?
 videlicet populi cristiani. **V**s q̄ ad
 cornu altaris. **I**ta q̄ ecclesia imple
 atur popu. **G**reg. **M**oraliter
 autem solennem diem domino in
 frequentatione constituit qui se ass
 due in eius desiderio affligit. **Q**ui ni
 miz solennitatis dies vsq; ad alta
 ris cornu precipit tendi. quia tam
 diu necesse ē vt q̄squis se afficiat:
 quousq; ad superni sacrificij altitu
 dinem id est ad gaudia pertingit
 eter. **A**ug. **V**bi nihil aliud dice
 na. **A**ug. mus nisi. **D**eus me
 us es tu. **C**ypol. domine Jesu
 christe. **L**o fitebor tibi. **C**onfessione
 laudis. **L**o deus me? es tu a exaltabo
 te. **I**ta magna laudādo a enac
 rando. **I**n eccā solet fieri talis cōfel
 sio. a narratio in predicationibus
 s. iij.

Confitebor tibi domine. Quod est ec-
 desie deū laudantis. Quomā ex au-
 disti me. Deprecante; deuote. et fa-
 ctus es mihi in salutē. profitendo
 gratiam in presentia gloriā in fu-
 turo. Propter quod inuitant oēs
 generaliter ad laudē dei cum subm-
 ferēt. **C**onfitemini dño qm̄ bonus
 quomā in seculum misericordia
 eius. Sicut incipit hunc psalmū
 sic et finit vt ab initio credulitatis
 nostre vsq; ad finem vite fiduciam
 in domini misericordia habeamus
 et eius laudes pseueranter confite-
 amur. **grego** Super euange-
 liuz. xv. Pensa-
 re carissimi misericordiaz condito-
 ris nostri. Peccatē nos videt et pertu-
 lit: qui nos ante culpam peccare p-
 hibuit. et post culpam expectare
 ad veniam non desistit. Ecce a nob
 contemptus est et tamen nos non ces-
 sat adhuc superbe aũs os: benigne
 reuocare. Et quia ferire nos aduer-
 santes potuit: vt reuertamur: mu-
 nera promittit. Habete ergo fidu-
 ciā fratres mei de misericordia sal-
 uatoris nostri. Cogitare que faci-
 tis. recogitare que fecistis. demen-
 tia; superne pietatis aspiciate et ad
 misericordem iudicem: du; adhuc
 expectat: cui lacrimis venite. Et sic
 portas iusticie ei; intrare toto cor-
 dis affectu studete. Cōsiderātes ve-
 ro q; iustus sit: peccata vestra noli-
 te negligere. Et scientes q; pius sit
 nolite desperare. Preb; nanq; apd
 deum hoibus fiduciam q; deus est
 homo qui est nob spes magna qe
 ab uocatus noster: factus ē iudex

nostre. dominus Iesus christus.
 cui cum patre et spiritu sancto ē ho-
 nor et gloria in secula. Amen

Psalmus Cxviii.
Beatissimi Ambrosii
 Titulus **Aleph** **Ambro**

Hoc est laus dei. In his enim vere
 laudatur deus in quibus est pecca-
 torum remissio. **Psalm.** Et at
 iste ps̄s alphabethicus in viginti
 duob; capitul; distinctus. Et qdli-
 bet capitulū continet octo vsus. a in
 principio cuiuslibet capituli p̄ponit
 prima littera hebraica. s. **Aleph**. et
 secūdo preponitur secūda littera. s. **beth**. Et
 sic sequent; p̄ ordinem de alijs. Et
 q; translator non potuit transferre
 sic q; omnes versus primi octo-
 narij inciperent ab a que est p̄ma
 littera alphabeti latini. Ideo p̄mo
 octonario p̄posuit **Aleph** ad signi-
 dum q; omnes vsus illius octona-
 rij per aleph incipiunt in hebreo.
Currebat autem tunc quidā; mo-
 dus specialis verificandi fm̄ ordi-
 nem litterarum alphabethi sicut
 apud nos in illo ymnō. **A** solis or-
 tus cardine. in quo versus incipiūt
 ordinatē p̄ litteras alphabethi la-
 tim incipiedo ab a vsq; ad g. indu-
 siue vt patet intuenti illum ymnū.
In quo versus octo successiue inci-
 piunt a quilibet littera. Et q; in hoc
 psalmo octo versus semper incipi-
 unt a qualibet littera: nō video ali-
 quam significationem nisi modū

verificandi specialem loquendo de
sensu lit. **Hu.** Spiritualiter aut
terrali. **Hu.** docemur per hanc
prepositione nos esse in scola chri
sti cum in scripturis presentis psal
mi discimus vsum sancte viuendi

Ambrosio Ut quemadmo
dum paruuloꝝ
ingenia primis litterarum elemen
tis assuescunt assumere vsuz discē
id. Ita etiam nos elementis huius
modi vsum discamus viuendi. Lit
teris autem singulis octonios ver
sus ascribit. **Hugo** significans q
psit. omnia ab vnuz
deum tendunt q̄ omnia regit. et q̄
perfecta purgatio erit in octaua re
surre.

Cast. Est enim iste psalmus
atque altissimus pfundita
te sensus. in quo velut in apotheca
omnium virtutum moralis doctri
na tota respicitur que in alijs psal
mis particulat. **Hu.** Nam facile q̄s
latim reuertit. **Hu.** versiculus nō
inuenitur in quo nō aut vias: aut
mandata: aut iustificationes: aut
eloquia domini habeas aut aliq̄d
tale quod equipollenter valeat

Aug. Ab exordio quippe suo
psalmus iste hortat nos
ad beatitudinem. Beatum quippe
esse: tam magnum bonū est vt hoc
a boni velint a mali. Nec miruz est
q̄ boni propterea sunt boni vt sint
beati. sed illud est mirum q̄ etiam
mali propterea sint mali vt sint be
ati. Nam quisquis libidini dedit
luxuria: stupris: corrupitur. In
hoc malo beatitudinem querit a se
miserum putat: cum ad sue cōcupi

scētie voluptates leticiasq̄ nō p
uenit. beatus se vero quasi non du
bitat iactare cum miser ad talia fa
cta peruenit. Et quisq̄ auaricie fa
ctibus inardescit ad hō congregat
quocunq̄ modo diuicias vt beatus
sit. Inimicorum sanguinem fundē
quicunq̄ desiderat: dominationem
quisq̄ affectat: crudelitatem suam
quisq̄ alienis claudibus pascit: in
omnibus sceleribus beatitudinem
querit. Nos igitur errantes a vera
misericordia falsam beatitudinem equi
rentes reuocat ad veram beatitudi
nem.

Ric. Que dupliciter habe
tur. vno modo in re.
a sic habetur tū in patria. Alio mō
in spe a sic habetur in via per bono
rum operuz merita sicut dicit p̄ b̄s
et b̄. de felicitate politica que cōsi
stet in vniuersi virtutum. Pueros beati
ficamus in spe quia adhuc nō ope
rantur virtuose: sed quia videntur
bone indolis: a apti ad habendum
virtutes politicas tempore proce
dente. Igitur de beatitudine que ha
betur in via loquitur psalmus iste
que consistit in perfectione vite ad
iue a contemplatiue. vita vero actiua
precedit contemplatiua: quia mēs
nō potest eleuari libere in contē
platiōe veritatis nisi passiones ap
petitus sensitiui fuerint moderate
per exercitiuz moralis virtutis q̄s
pertinet ad vitam actiuam. Vnde
dicit **Grego.** vi. moꝝ. dū aliqui
contemplationis ar
cem desiderat tenē prius se in cam
po per exercitiuz boni operis pro
bent vt solcite sciant si nulla iam

mala proximis irrogat. si mala si
bi irrogata ab alijs equanimiter
potent. si potenter bonis tempora
libus nequaquam mens leticia soluit
si subtrahis non nimio dolore sau
cia. **H**u Cum itaq; omnes tan
tur boni q; mali vt dicitur e
velint esse beati. tamen quia q; baz
viam qua itur ad beatitudinem ig
norant. Ideo in psona oim fidelium
loquens que sit ad illam vera via
diffinit dicens

Beati immaculati. et carentes
macula mortalis peccati. In
via. pntis vite. qui ambulant in
lege domini. Ieiuis mandata opere
adimplendo. quia non sufficit dedi
nare a malo. sed cum hoc requirit
operari bonum. Propter qd dicit
Grego. om. l. xxxij. Minus est ma
la non agere nisi etiaz quisq; stude
at bonis operibus insudare. Post
q; ostendit pfectionem vite actiue
postea ont pfectionem vite otem
platiue dicens. **B**eati qui serutan
tur testimonia eius. et eloquia di
uina per prophetas nobis tradita. q;
sunt miraculis tanq; diuinis testi
monijs confirmata sicut Marci vlt.
di domino cooperante a sermonem
confirmante sequentibus signis. In to
to corde exquirunt eum. videlz intel
lectu a affectu. Differt enim otem
platio sanctorum a otemplatione
phorum. Contemplatio phorum
est propter pfectionem psone otem
plantis a ideo consistit in intellectu.
Sed otemplatio sanctorum que est
otemplatio theologica: e propter
amorem ipsius otemplati. s. dei a

ideo non consistit in intellectu per
cognitionem sed transit ad affectum
per amorem dei tanq; principalis
inten

Cass. Et vide ordinem sa
tum. **C**ass. de veracis q; do
ctrine. Prius dicit beatos esse qui
ambulant in lege domini. Deinde
qui scrutantur sacra testimonia
litterarum. quia non est dignus ista p
qrere nisi qui se pbabili adione cog
noscat tractare. Consequenter ostendit
q; a predica pfectione excludunt. s.
delinquentes qd notat cu dicitur

Non enim qui operantur iniquitate: in
vris eius ambulauerunt. et q; opa
tionibus peccatorum nefanda delectatio
ne consentiunt: hi mandatis domini non
obediunt. de q; b; dicitur. **T**u man
dasti mandata tua custodiri nimis
et cum magna diligentia a soli
tudine quaz non habent negli
gentes. a p consequens carent im
pletionem mandatorum diuinorum.

Quorum aliqua pertinet ad carita
tem proximi. aliqua ad contempla
tionem que directe pertinent ad a
morem dei. Consequenter sub
ditur de beatitudinis appetitu cum
dicitur in persona totius ecclesie

Cinam dirigantur vie mee.
et processus cogitatio nū et operū
ad custodiendas iustificationes tuas
et mandata tua ad vitam actiuā et
ad otemplatiuā pertinentia q; otenent
iusticiam perfectā. **H**ugo Non
pnt autē custodiri iustificationes
n pre oculis habeant. vñ subdiē.
Cunc non confundar. de non custodi
tis iustificationibus. **L**uz pspexero
et perfecte inspexero. In omnibus

mābātis tuis supple cognoſce nobis

Vnde Jaco. Qui perſeperit in lege pfectā & pmanſerit nō auditor obliuiioſus factus: ſ; factor operis hic beatus in facto ſuo erit. Tales ſ; laudantur a quoz oſpectu mandata dñi nō

Ambro. Ergo recedunt. **ne oſu** damur: cuſtodiā? oia dñi mādata. Nam ſi q̄s vnū mandatū dñi cuſtodiāt & aliud preuaricetur: nihil ei prodeſt. Cuſtodiuit ſe aliquis a ſangne & nō cuſtodiuit ſe ab adulterio: utiq; in vno cuiuſq; punitur. Etia; in legib; ſecularib; nec pdeſt ei alteri; criminis abſtinentia ſi i altero fuerit.

Et q̄a ad cuſto deprehenſus **nic** diendū mandata dñi requiritur illuſtratio & directio dei. **Id** ſubditur. **Confitebor** tibi & laudabo te p̄dicādo & legendo. **Lim** directōne cordis. Ita q; directio cordis mei ad intelligendū p̄ dicta

glo Quia ei feciſti cor diſt a te **rectum** ideo te laudabo. **Lim** eo q; diſtici] a ſāctis patrib; iudicia iuſticie tue] quib; nūc & in futuro iudicatur mund;.

Aug. Nunq̄d miratur mund; q; ita diſicerim ſi corde puero vias habeo prauas. Enon em̄ leuabor in eis ſ; accuſator ab eis. **Et** idcirco

Iuſtifica mē a mādata tua. **Li** tiones tuas. **ni.** ſtodiā?] ope ad implendo. **Et** q̄a ad hoc requiritur aſſiſtētia diuine gratie que facit opus meritorium. **Id** ſubditur. **Nō** me derelinquas vſquequaq;] q̄h diceret. **Si** me ad momentū diſmiseris non potero cuſtodire man-

data tua

In quo corrigit **ado** **leſcē** **beth.** **Hugo** Octonario p̄ dicto prepoſita ē littera aleph que interpretatur doctrina. **Hic** aut̄ ſcō caplo ſequēti prepoſitur lra beth. que interpretatur confuſio. **Et** hoc bene congrue q; a doctrina intelligit hō & cognoscit deum & ſeipſum. & exinde confunditur ſuper peccatis ſuis atq; reuertit̄ ad correctionem. de q; ſubditur cū d̄r

In quo corrigi t̄ adoleſcentior viam ſuā] & prauā oſuetudinē ſuam. **Li** cet em̄ in omni etate q̄ntūcūq; ſera: vtile ſit corrigi. tam vtili; eſt in adoleſcentia. ante q; oſuetudo p̄ua preualeat in homie. **Vñ** poeta ait. **P̄ncipijs** obſta: ſero medicāa paratur. **Cum** mala per lōgas conualluere moras. q; puerb; xxij. **Adoleſcens** iuz viam ſuam graditur. etiā cum ſenuerit non recedet ab ea. **Et** iam in adoleſcentia homo eſt promior ad peccatum vnde magis tūc neceſſaria eſt correctio. **Per** hoc em̄ q; dicit adoleſcentior arguuntur ſenes: mueterati dierum malorum q; difficile corriguntur. **Sed** iſte que abmodum correxit viam ſuā; ſub ſequenti reſponſione confirmat dicens. **Lim** cuſtodiendo ſermones tuos. **Non** dicit in audiendo vſ; ſcribendo. ſed cuſtodiendo ſermones tuos. **id** eſt precepta tua. **Iuxta** illud ad **Ro. ij.** Non em̄ auditores legis iuſti ſūt apud deū ſ; factores legis iuſtificabunt. **Et** idcirco **Lim** toto cor

de meo exquisiui te **Vnde eccles. 10.**
Non accesseris ad illuz duplici cor
de. qz sicut ait **Aug.** pro qnta par
te aliud queris: deum non queris.
Lne repellas me

Cass. Tanq
a mandatis **Cass.** indig
num beneficijs tuis vt quem tu fe
cisti toto corde petere tu etiā digne
ris audire. **Repellit** em a mādatis
suis subdole se rogantes. **Vnde Sa
lomon** ait **Spūs sanctus** discipline
effugiet fictū a subtrahet se a cogi
tationibz q sunt sine intellectu. **Ro
gat** ergo ne ab intelligentia legis
diuine repellat sicut indign? vt ag
noscamus hanc intelligentiaz nō
mereri nisi eos q noscunt toto corde
deprel

Aug. Et qā intelligēs di
cari **Aug.** uina mādata i eis
delectatur. **I**deo subditur **In corde**
meo abscondi eloquia tua id est
memorie commendau i indignis
ea non dixi. **Lvt** non peccem tibi.

Rico. Quia mādata dei sic ab
scondita pseruat homi
nez ab offensa dei. **Et** qz talis delect
esse gratis erga deum **I**deo p mo
dum gratiaz actionis subditur

Benedic? es domine. de bono qd
mi me cepisti. **D**oce me iustificatio
nes tuas iusticie factiones: pfi
endo qd inchoatum est. **A**chi dicat.

Aug. Quia enim in corde meo
abscondi eloquia tua vt
non peccem tibi. **l**egem de disti: da
etiam benedictione; gratie vt faci
endo discam quod intimando iussi
sti

Ri. Et quia habens noticiā;
mandatorū vult alios ve
nire ad cognitionem eorū. **I**deo sb

ditur **I**n labijs meis pronuncia
ui alijs indicādo. omnia iudicia
oris tui. nobis p apl'os a pphetas
reuelata vt intendant hie correāio
m?

Hu. Sed obijci potest qstio
Quis est q dicit omnia
iudicia se pronunciatū. cū dicat
apl's ad **Ro. xi.** **O** altitudo diuicia
tū sapientie scientie dei qmcom
prehensibilia sūt iudicia eius. **S**o
lutio. **L**oquitur h de iudicijs dei sci
bilibz a maxime de illis que fiēt
in die iudicij videlic; q iudex viuo
rum a mortuoz diciturus est malis
Ite maledicti i ignem eternum. **E**t
bonis **V**enite benedicti percipite re
gnū. **E**t quia iste in toto se occu
pat circa dei precepta **I**deo subdit

In via testimonioz tuorum dele
ctatus sum. **V**ia testimonioz dei
est sacra scriptura q continet testi
monia iustoz sic bñ paupes spiri
tu qm ipsoz est regnū celoꝝ. beati
q lugent qm ipsi consolabunt. a ce
tera que **matth. v.** scribunt. **D**e
lectatur enim in talibz ppter pmissi
onū magnificentiā. **L** sic in omnibz
diu

Iero. Sicut em terrenus hō
eius **Iero.** in agris vineis q de
lectat ita iste i testimonijs dei iocun
dat de pura conscientia q cōtēpto mū
do a deo dicitur est **Rico.** **E**t qz de
lectacio inducat ad forā meditā
dū a opandū **I**deo subdit **I**n māda
tis tuis excebo.

Dugo. cogitan
do a opando. a considerabo pfectius
cogitans vias tuas. qbus ad te
venitur **Greg. xvij. moꝝ.** **V**ie do
mini sūt vt mēs prospera fugiat a
ad aduersa preparet **N**ihil quod

demulcet: appetat. nihil quod deterre
 re creditur: pertimescat. merore; pre
 sentem gaudium reputet. presenti
 tis vite gaudia damna meroris pe
 set. abiectionis detrimēta nō time
 at: sed per hęc eterne glorie locum
 querat. **H**as em̄ vias cristus oca
 lis sequentiū se ministrabat cū dī
 cebat. **S**i quōs mihi ministrat me se
 quatur. **A**d has vias timētia cor
 da discipuloy reuocabat cum glo
 rie locū querebant: sed eius dē glo
 rie iter ignorarent. **S**. Potestis bi
 bere calicē quem ego bibitur? sū.
Hic ordo videtur peruer
 sus esse cū p̄mo dicit. exer
 celor. deinde considerabo. cū primū sit
 considerare et postea exercel. **S**olutio
In omni sc̄ia p̄ter q̄ in thxologia:
 thxorica p̄cedit practicam. et em
 placio adōnem. hic autem practi
 ca p̄cedit. **C**ass. Prius ergo
 thxoricam. **C**ass. fuit necessari
 um vt exerceretur iste in mādatīs
 diuinis id est in frequēti sancte cō
 uersationis operatione vsum reu
 necessariū; assiduo labore perage
 do et sic ad penetratā intellectus p
 ueniret. **N**emo em̄ meretur tantū
 secretum conspiciere nisi cui datum
 fuerit bonā ouersatione celestib⁹
 se beneficijs. **N**ico. **I**t q̄ cessatio
 proximare. **N**ico. ab actu con
 siderandi tandem inducit obliuionē
Ideo subditur. **I**n iustificationib⁹
 tuis meditabor non obliuiscat ser
 mones. **C**ass. Iustificationes et
 tuos. **C**ass. sermones domini
 sunt mandata eius videlicet. **N**on
 mechaberis. non falsū testimoniū

dix eris. **I**ero. **E**t meditabor: in his
 a cetera. **I**ero. **E**xerceloz vt illa
 obliuionē non tradens: possim ea
 integre p̄fecte q̄ optere Amen.

Retribue ser. **G**ymel

Sequit̄
 capitulū. **A**mbro. cui preponi
 tur tertia littera fm̄ hebreos videli
 cet gymel. que latine retributio di
 citur. **A**ug. **R**emp̄e superi⁹ dix
 erat. **I**n quo corri
 git adolescentior viam suā in custo
 diendo verba tua. **E**cce nunc aperti
 us vt id faciat precatur auxilium
 dicens. **C**assio.

Retribue. **I**d est non meis me
 ritis reddere: sed iterum da gra
 tiam tuam. **L**seruo tuo. **I**ero. **C**ō
 stanter sibi retribui ob id q̄ dō ser
 uat deprecatur. **Q**uia
Luifica me. **N**icol. **g**racia
 animam viuificat sicut anima cor
 pus. **L** et custodiam sermones tuos
 id est mādata tua. **E**t quia grātia
 illuminat intellectū ab supernatu
 ralia cognoscenda. **I**deo subditur
hugo. **R**euela oculos meos
 et affectū meū q̄ obscurant̄ i agni
 tione dei a sacre scripture p̄ prauā
 et sicutu dīnem et carnalem affectio
 nem p̄pter multiplicem re et tempo
 raliū curā. p̄pter mūdānū amore;
 p̄ nimiam sibilem discussionem q̄
 dī prou. xxv. **P**er scrutator maie
 statis opp̄met a glā. p̄ ignauiaz
 et torpore p̄ certaz maliciā. p̄ acce
 ptionē munez. per honorem et p

spertatem mundi a hi oculi aperi
untur per proprie fragilitatis oñ
deratione; p penitentie amaritudi
nem; per oratione; a per gratie in
fusio. **Cassi.** Vñ nisi misericor
nem. **Cassi.** dia domini fuerit
velamen ignorantie ab oculis cor
dis ablatum scripturās sanctas lu
mine cordis non possumus intueri
Illumina g̃ imperitie mee cecitate
La oñsiderabo mirabilia de lege tua
Lex est umbra futurorum: que
significantiam futuē plenitudinis
continebat **Immolabatur** quippe
pascuali festiuitate fm legē agn⁹
immaculatus. quod christum do
minum significat occidi Sacerdos
veste pulcherrima a coruscabili te
gebat vt futuri pōtificis christi ce
lestis regis iudicia nunciaret. pro
missiones quoq; domini fuerūt vt
populus israeliticus i terram pro
duceretur fluentes lac a mel. quod
ad illud futurum seculum pertinē
non dubium est vbi summe beati
tudinis gaudia copiosa dulcescūt
Rogat ergo popul⁹ ille sanctorū
vt reuelato corde ista consideret q̃
superducto velamine ignorantie
non poterat intueri. **Recessitatem**
vero huius illuminationis subdit
dicens. **Nicola** ego sum in terra.
Iis est peregrinus: nil appetens i
mundo. **Isti** sunt vere incolae in tra
qui thesaurum suum in celo repo
nunt vt cor eorum futuram patri
am semper affectet. **Nō abscondas**
a me mandata tua. **S** mibi ea ma
nifesta. **Mādata** esse diximus. **Dī**
ligēs dominum deum tuuz ex toto

corde tuo. a proximum tuum sicut
teipsum. **Rogat** ergo vt ei nullate
nus celentur que peccatorib⁹ pro
bantur absconsa quibus generalit
pronunciata. **Nico** It q; diuine
esse videatur. **Nico** Reuelaciones
sunt desiderantib⁹ eas **Ideo** subdi
tur. **Concupiuit** anima mea desi
derare iustificationes tuas in omi
tem **Iero** vt siue manducē siue
pore **Iero** bibam siue aliud qd
faciā sp̃ eas desiderem a mediter a
apprehendā. **Iero.** Consequē
ter ostendit collationis grē impe
dimētū qd ē supbia sicut humilitas
ē grē merito ri a put dē. **Jacobi. ii**
ij. De⁹ resistit supbis humilib⁹ aut
bat grā; **Et** s; hoc dē. **In**crepasti
supbos. **Ieiūcē** do angelos supbos
de celo a p̃mos patētes oñētes
mādatū dei expellēdo de paradiso te
restri. **maled** cū q̃ cedimant a māda
tis tu. **Cass** Nāq; illū adā q̃ con
is. **Cass** tēp̃it mandata dñi
ostat eē maledictū. **Et** hodie sunt
maledicti qui simili scelē pollun
tur. **Qui⁹** aut maledictōis amocō
nē petit d. **Aufer** a me opprobri
um. **s. maledictōis** a oñēptū. **trās**
gressionis. **Nicola⁹** Quia testi
moma tua ex q̃siui. **ab** sciēdum ea
a intelligenduz. **Et** ideo si transgre
deretur ea non ess; ex ignorantia
sed ex cōtemptu. **Causam** vero pre
dicte petitionis subdit cum dicat. **E**
tenim se derunt principes a ad
uersū me loq̃bant. **Isti** p̃ncipes
sūt demones fm q; dē **ad eph. vi.**
Non est nob colluctatio aduersus
carne a sanguinem; sed aduersus

principes tenebrarum harum a potestates contra spūales nequicias.

Ambros Et isti principes sedent a explorāt qui christianus intēte deo seruiat studiosus boni operis. a detractāt de eo dicentes Insidiamur illi a impediāmus euz. prohibeamus euz efficere que desiderat. frangamus animum eius frequentib⁹ a repentinis ad

Hi. Frequenter enim uerfis **Hi.** tractant ad inuicē qualiter possint hoīes sanctos a literatos deicere per cōtemptum diuinorum mandatorū sicut narrat **Grego.** in dyalogo q̄ iudeus ī fano p̄ colorum absconditus audiuit demones tractantes de deiectione **Andree** epi ciuitatis fontane. **L**seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis. Quia quantum percipit a demōibus se fortius impugnari tanto debet magis in operibus bonis exerceri. ad quod requiritur diligens mentis consideracō **I**deo subditur **Q**uam a testiona tua meditatio mea est. id ē cogito premia que perseverantibus promissisti. a cōsiliū meum. quod utendo simpliciter prosequi sunt supple iustificationes tue. id ē impletiones mandatorū tuorum. q̄ iustificānt hominem.

Adhēsit pa
deleth Sequitur q̄e tum capl'm cui preponitur q̄rta lra **Ambrosius** fm̄ lebreos videlicet deleth. bnos figt latine timorem vel nati

uitatem. Et utrunq; potest cōuenire sensui. Natiuitas enim corū est qui generantur in hoc seculo: per quod itelligimus corporalia que sunt caduca. Et ideo a timore nō distant. Et corporalibus etiā timor nascit. Quid est terrena natiuitas nisi timor. Fidelis itaq; plebs pondus corporis sui animaz aggrauātis a quo in bonis operibus impeditur deplangit dicens

Adhēsit pauimento. Pauimentum est terra vel aliquid firmum ut lapides. Et ideo cum dicit **A**dhēsit pauimento anima mea. Sensus talis est. Anima mea corpori terreno a corruptibili ipsam aggrauanti est coniuncta. **V**ivifica me. **U**t in celo sit tam gratie **glo.** mens a nō ad hereat carnalibus hoc **L**fm̄ verbū tu **hugo** promissus est **Eccl** viii. In quacūq; hora ingemuerit peccator omnium iniquitatum ei⁹ non recordabor amplius. ac si dicat. **Q**uero Corpori mortali aiā cōiunctā intelligo **I**deo ne delictū inualeat: peto uiuari. sciens q̄ concupiscentia carnis mortē operat. **S**equit **nico** **Q**uas meras enunciaui. **S**upple tibi per humilem confessionem. a exaudisti me. remittēdo mihi peccata **Cassi.** **D**oce me in contritione. **I**ustificationes tuas. **N**ō ad audiendū. s̄ ad faciendū. **Q**uam iustificationum tuarū instrue me. **H**ugo. **Q**uomōdū a ordīne adimplēdi eas Et ipis sup̄ cognitis **L**exercebor in mira

Legem pone mihi dñe. **C**ur iste adhuc poscit sibi legem poni quāvis si non ei posita fuisset: non viam mandatorum sicut p̄dixit: in cordis latitudine h̄o est in caritate currisset. Sed quasi pficiens loquitur. de donū nouit esse q̄d p̄ficiat. Quis aliud petit aīz sibi legem poni petit nisi vt magis magisq̄ p̄ficiat. Gratia itaq̄ dei nob̄ p̄cipue commendat q̄n sibi legem poscit ponā a dño qui vtiq̄ iam legeꝝ fm litteram nouerat. Sed q̄ lra occidit: sp̄s viuificat: orat vt p̄ spiritu faciat q̄d p̄ litteraz sciebat. et exquiram eam semp̄. faciendo q̄d diu uam. **O** mihi vt intel intellectum. **I**ero ligā dīf cretionem inter bonum et malū. inter vitam et mortem. inter litteram et sensum. et scutator legē tuam.

Ri perfectius cognoscendo. q̄d non possū sine tuo auxilio. Let custodiam illam in toto corde meo. et ex tota dilectione deū amādo et proximum. **D**educ me i semita mādatorum tuorum q̄ ipsaz volui. **C**assio. q̄ veteris legis iā mādāta tenebat nouū testamēti spiri tualem gratiaz p̄batur expetere p̄ quam se ad celorū regna nouerat p̄ue. **H**ugo Semita mandato ruz ē via arcta que ducit ad regnū. de qua saluator dicit **M**at. xix. et **L**u. xviij. q̄n adole scenti dicenti q̄ oīa mādāta serua set a iuuentute sua dixit. **A**dhuc tibi vnum dēst. **V**ade et vende omnia que habes et da pauperibꝝ et veni sequere me. **Q**uasi dicat. **L**icet sis

in via mandato ruz. non tū es in semita que rectior est via. **E**t q̄ dixit ipsam volui. ne q̄s bonā voluntate sibi ascribat. consequentē subdit. **I**ndina cor meuz. **A**csi dicat **E**tiam a me non habeo vt bonū velim et idē tu dñe **I**ndina cor meū in testimonio tua. vt magis ea velim. **L**a non in auariciam. **A**iam a diuinis opibus. **A**ug Testimonij retrahentem. **A**ug q̄ppe suis nobiscū agit de? vt eū gratis colam? quod impedit auaricia: que radix est oim maloz. **C**assio. **A**uaricia est tpalium rez flagrans oino desideriu. **V**nde a p̄m? homo peccauit et suis posteris vicia inuentua dereli. **M**ico Et deinde petit amonem cupisētie carnalis que vt plurimū incendit ex aspectu impudico. vnde subdit **V**erte oculos meos ne videāt vanitatē. et spectaacula ab malum luxurie pertinentia vel inducentia. **H**ugo q̄ a respectu vanitatis puocatur cōcupiscentia. ex hoc imprimitur menti turpis cogitatio et cor dilaceratur ac dēp̄datur. malū p̄positū cupitur. et ratio amittitur. **C**assio. **H**ic notantur illi q̄ diuisis spectaculis occupantur. hic qui mulierꝝ sedo amōē rapiuntur. hic qui alienarum rez possessionem improbe cōcupiscunt. **S** hoc amoto quidq̄ reuduz sit oñdit di. **I**ero **I**n via tua. **H**oc est i te ipso. vel in tuis mādātis. **V**iuifica me. **I**m aia. **S**ta tue seruo tuo eloquium tuam. **I**d est mandata tua. **I**n timōe tuo. **I**d

est ut te timeas timore sancto sta-
biliter ap- **A**mputa op-
seueranter **D**u. pbrū meū qd
suspiciatus sū. v. fac ne malū suspi-
cer de alio vlti forte surrepat suspi-
cio: fac ne crescat in iudiciū. qd si
facio est opprobrium meū qd falsū
iudicio a non talē qualem eū suspi-
cor: esse vel fu- **C**ass. Nam neces-
sitate ostendo. **C**ass. se est qd
recundiam inuenerat q ignorās ali-
ud asseuerat. suspicio emz sepissi-
me probatur incerta que viro nō
ouenit christiano. **I**ure g sibi illd
amputari querebat vnde reus po-
terat inueniri. **S**equit. qd iudicia
tua iocunda. Ip que tribuis electis
tuis eternā requiem dicens. **V**eni-
te bñdicti p̄is mei p̄cipite regnūz
Ric. **C**ce concupiui māda-
ta tua. **I**sciē a opari. **L**im eq̄
tate tua v̄iifica me. **J**augmentādo
in me vitam gratie. **E**t dicit in equi-
tate. qd talis eq̄tas iusticie p̄ quaz
dirigitur hō in dñi meritorie non ē
nisi per gratiam a dō hominī datā
que iustificat impiū.

Et veniat super me m-
Sequitur ca-
Vau pitulū sextū
Ambros Cui sexta littera
p̄ponitur. s. **V**au
que interpretatur a ille. **Q**uis autē
ille intelligend⁹ sit: satis aperte de-
monstrat cū subdit. d. **H**ugo
Et veniat super me misericor-
dia tua dñe. **I**q̄ mia sequitur.
salutare tuū. **I**sc. **A**chi dicat
christus dñs **terro**. p̄ls gēri

lis **V**eniat nos redimē o deus pa-
ter filius tu⁹. **L**fm eloquū tuum.

Cass. v. fm p̄missione m tuam
fuisse politicus. **V**el est vj pecca-
toris moralit. **H**ugo remissio-
nez p̄cantis peccatoz. **E**t veniat su-
per me misericordia tua dñe. **P**ec-
cator enim in limo p̄fundi infixus
non venit ad misericordiam s̄ ip̄a
de super venit ad eum. **V**nde in alio
psalmo dicitur. **M**isericordia eius
p̄ueniet me. **S**alutare tuū v̄ gra-
tia salutis etiam veniat m̄hi fm e-
loquū tuū v̄ sicut promisti gra-
tiam te daturū. **E**t misericordia
tua obtenta cum salute. **R**espōdebo
exprobrantib⁹ m̄hi verbum. **R**e-
spōdebo enim de moribus verbūz
cordis per humilitatem. **H**ereticis
verbum oris per sapientiam. a de-
tractoribus verbum operis p̄ san-
ctam conuersationem. **Q**uia spera-
uī in sermonib⁹ tuis. **Q**uia spero qd
per me loquaris humilitatē in cor-
de. sapientiaz in ore. atq̄ sanctita-
tem in opere. que magis sermones
tui sunt q̄ mei. **E**t ne auferas de
ore meo verbū veritatis vsque q̄q̄
Gregori moral. **P**erp̄de
enim qd omnipotēs
deus verbum veritatis facientibus
tribuit: a non facientibus tollit.
Qui ergo hoc de ore suo non aufer-
ri petijt quid aliud q̄ gratiaz bene
operationis quesuit. **A**chi aperte
diceret. **A**lō nō opere me errare nō
finas: ne dum amitto ordinez bene
v̄uendi: edictū mem̄ per dā loquē-
di **H**ugo. **C**ausam subdit di-

Superbi inique agebāt vsque
qua **HUGO** quia nō eis suffi
cit q. mali sunt s
bonos etiam ad maliciā eorū tra
here conati sunt. a lege autem tua
nō dedimur. quod tamen me face
re cogebant superbi. **M**emor fui
iudiciorū tuorum. que operatus es
La seculo dñe. La quo genus huma
num sum. **RIC.** q. b. iudicis.
p. sic exordium. **RIC.** malos p. b. i.
s. t. a. o. s. i. d. e. s. in te libera s. i. v. t. **R**oe
de diluuiō. Loth de s. u. e. r. s. i. o. n. e. g. o.
m. o. r. e. a. t. r. e. s. p. u. e. r. o. s. d. e. c. a. m. i. n. o.
i. g. n. i. s. La consolatus suz. **I**sperans q.
etiā liberabis me. **E**t licet aliquan
do nō liberat dominus fideles suos a
morte t. p. a. l. i. s. sic machabeos nō lite
rauit de tot. m. i. s. antiochi. n. mach
v. i. j. tamen fuerūt meli. liberati q.
tres pueri de camino ardenti sedz
q. dicit **AUG.** q. illi fuerunt lib. a. t. i.
de igne postea morituri. Machabei
fuerunt liberati de p. n. i. m. i. s. e. r. i. a. i. m.
eternum viduri. **C**onsequens agit
de timore p. p. r. i. e. fragilitatis. q. a. q. n.
t. i. u. i. q. h. o. m. o. s. p. e. r. a. r. e. d. e. b. e. a. t. d. e. a. u. x. i.
l. i. o. d. o. m. i. n. i. t. a. m. e. d. e. b. e. t. t. i. m. e. r. e. n. e. l. a.
b. a. t. u. r. i. n. p. e. c. c. a. t. u. m. e. x. p. r. o. p. r. i. a. f. r. a.
g. i. l. i. t. a. t. e. a. s. i. c. f. r. u. s. t. r. e. t. u. r. s. u. a. s. p. e. **I**deo
subdit. **O** effectio. i. t. i. m. o. r. m. a. g. n. u. s.
L. t. e. n. u. i. t. m. e. **I**n translatōne hebra
ica habet. **H**orror tenuit me: p. pec
catorib. d. e. r. e. l. i. n. q. u. e. n. t. i. b. l. e. g. e. t. u. a. z.
q. u. i. s. u. t. m. u. l. t. i. v. a. l. d. e. **E**m illud **Mat.**
v. j. Lata ē a spaciōsa via que du
cit ad perditionē. a multi sunt qui
intran p. eam. **E**t ideo quilibet q. n.
t. i. u. i. q. i. u. s. t. u. s. d. e. b. e. t. t. i. m. e. r. e. n. e. s. i. m. i.
l. i. t. e. r. s. i. b. i. a. c. c. i. d. a. t. e. x. p. r. o. p. r. i. a. f. r. a. g. i.

lita **Iero** Vel est vox ecclesie q
te **Iero** dolet super preuarica
tiones iniquoz affectum miserati
onis ostendens **Myco.** Et quia
ad vitandum casum peccati multū
valet oratio per quā mens a terre
nis retrahitur: a ad diuina suble
uatur. **I**deo subditur. **A**ntabi
les mihi erant iustificationes tue.
i. lau **Cass** Per hoc significat
des tue **Cass** psalmodiā cū ma
gna delectatione peragendā. sic dicit
apls. **C**antantes a psallētes i cor.
dibus vestris **Mycol.** **L**in loco
peregrinationis mee. i. in via pre
sētis vite qua tendimus ad patri
am sicut **Cass.** Expulsi siquidē
peregrini **Cass.** in adam de sede
paradisi in hac vita incolatū geri
mus q. patrie illius beatitudine m
non habemus **Myco.** Et quia
diuine laudes non solū dicendē sūt
de die sed etiam de nocte. **I**deo s. b. i.
tur. **M**emor fui nocte nominis tui
domine. **E**t quia orationem debet
sequi sancta operatio. **I**deo subdit
La custodiū legem tuam. per mā
datoz tuoz impletionē. **E**t q. ista
h. h. a. d. e. i. g. r. a. **I**deo subdit. **H**ec
videlicet gratia [facta est mihi] vi
deliz vt custodirem legē tuā. q. iu
stificationes tuas exq. suū. **V**n dicit
saluator **Mat. v. j.** Querite a m
ueni. **Myco.** Nos quoq. supplicē
tis. **Myco.** exoramus domini auz
vt nob. iustificationes suas insinu
er. vias referet: mirabilia declarat.
Et siquid legis umbraculum ocul
tauit: demētre reuelet vt si palmā
beatitudinis nō meremur: saltem

vel pro deliciis venia; consequantur.
Per christum dominum nostrum
qui est benedictus in .s. .s. Amen

Portio mea
Beth Sequitur ca
pitulum .viij.

Ambro Cui preponitur lit
tera octava videlicet
beth que interpretacione latina dici
tur pauor. **Hugo** quo sanctus
ppl's tenetur ne desideratum amit
tat q est portio eius. Unde seque
ter subiungit dicens **Mycol**.

Portio mea dñe. qñ dicat. fir
mit spero q tu sis pars a por
tio mea in su **Iero** qui elin qe
tura bñtudine mundi su
perbia; honori fastigia; diuicia; et
q iactantia; et in celis collocat the
sauros: huius portio efficit deus.

Mi Unde autem spes ista hanc
portionem consequendi surgat
consequenter declarat dicens [dixi]
et decreui custodire legem tuam p bo
num vsu liberi arbitrii tua gratia in
formati. Et q ad huius vsus conti
nuationem facit oratio deuota **Iero**
subdit **O** precatus sum faciem tuam
et misericordiam tuam qua peccatores
dignaris respicere. Et addit **I** toto
corde meo. et ita intellectu q affe
ctul miserere mei. **I** conuadendo in me
bonum vsu liberi arbitrii. cuius con
tinuatio procedit ex gratia dei. **I** m
eloquium tuum. qd dixisti. Petite et
accipietis. **O** gitauit vias meas
et processus in bono qui sunt tardi
ex fragilitate humana. sed sunt festi
mi ex gra diuina. **I** subditur **L** co

ueri pedes meos. **I** et se sus a affectus
meos. **I** in testi **Iero** is est i pce
monia tua. **I** pta tu avt
ea opere conpleam **P** aratus su; a
non sum turbatus vt custodia ma
data tua **Hugo** Achi dicat Etia
propter mandata domini custodia ma
data tua **Hugo** Achi dicat Etia
paratus sum pati. q a **Petri** .ij. d. **S** i
quid patimur propter iusticiam: beati

Ric Et quia cursu bonorum de
mones suis temptationibus
nituntur impedire. **I** deo subditur **L**

H ues peccatorum. et temptationes
demonum. **I** ac impleri sunt me. **I** ad
impediendum me in bono opel. a le
ge tua non sum oblitus. **I** tua gratia for
tat. **I** deo subditur **M** edia nocte sur
gebam ad confitendum tibi. **I** confessione
lau

Du Non vacat q dicit **M** e
dia nocte surgebam. **I** scit
enim hoc tpe primo genita egyptiorum
esse peccata p que primo motus peccato
rum intelliguntur **Ambros**

Tuc ei feruor carnis illecebra. **I** tuc
mens somnolenta est: animus q oc
cupatus est. **I** tuc temptator assistit. **I** tuc
retia iacet qbus turbare possit men
te improvidam. **I** tuc varias deceptio
nes peccatori dormientis in subdit vt bo
num decipiat a statu mentis turbet.

Cass Et q scit sponsu media no
cte venturum. **I** deo eode tpe
surgit ad laudes ne in fatuas vir
gines ianua celestis sibi claudat.
Surgebat q in hoc tpe ad laudan
dum te. **I** sup iudicia iustificacois tue

Ric et de hoc q tuo sancto iudi
cio voluisti me in iusticia
custodire. **I** deo subditur **P** articeps
Ric

ego sum lex tua bonitate. L. omniū
timētium te. timorē fibiali. quo q̄s
cauet offendere deū patrem. L. a
st odientium mandata tua. p̄ san
ctam opationem. Et q̄a predīta
gratia diuina omnib⁹ ofertur ad
eam se debite disponentib⁹. Ido s̄
dit. **M**iserīcordia tua dñe plena
est terra. p̄ quā iustificas impiū;
Et quā q̄nto plus habentur bona
spūalia tanto pl⁹ desiderant. Ido
subdit. L. iustificationes tuas doce
me. bona spūalia in me augmen
tant. **Iero.** hoc est mandata tua
intelligā. predīca ope opleam.

Bonitatem ^{fe}
Theth ^{ci} **Sequitur**
cap. l. ix. cui preponitur nona lra hebraica
que ē Theth. cui⁹ interpretatio est
exclusio. Scriptur est enī de carita
te. q̄ caritas foras mittit timorem
Nic. Caritas em̄ christi uiget
nos ab opus bonū ex cōsi
deratione beneficiorū in mente et
corpe receptū. quod iste ppl's fi
delis o siderans o sequenter ait. d.

Bonitate fecisti cui seruo tuo
dñe. laiam ei oferedo ab ima
ginem tuā creatam. a lō gratie su
peraddendo que fuerūt data homi
ni in statu innocentie. a post lapsū
dantur in baptismo. a ante dābā
tur regulariter in circūcisione. L. fm
verbū tuū. p̄ uyt habet. **Genes.**
Faciam⁹ hoīem ad imaginem. q̄nt
tum ad lō nature. a similitud mem
brāni quantū ad lō gratie. Et quia

non delect hoc homini sufficere h̄ sp̄
delet perfectum in spūalibus que
reze fm q̄ dicit **Aug⁹** in li. de p̄fecti
one iusticie. Nemo inquit cū mul
tū p̄fecerit: dicat mibi: sufficit. ex
iit de uia ante terminū. Ido uera
petit dices. **B**onitatem. L. quantū
ad p̄fectionem appetitus. Let disci
pli nam et scientiam. L. q̄ntum ad p̄
fectionem intellect⁹. L. doce me. L. am
pliori gratie tue illustratione. Et
dicit disciplinā quantū ad cogniti
onem moraliū. a scientiā quantū
ad cognitionē. **Call.** docet enī
speculabiliū. **Call.** de bonita
tem: inspirando caritatis desiderū.
docet disciplinā cū in tribulationi
bus paciā donat. docet scientiā
Iero. uidelicet ut discretionē ha
beat a sciat discernē inē bo
num a malū. in ter uitam a mortē.
inter corp⁹. **Call.** Sed aliter de
a aiā. **Call.** us docet. alie
magister human⁹. Ille vba pro
mit sed intellectū non potest eaz
reū prestare que precipit. De⁹ au
tem prius cor illuminat ut int̄
lectum electorū eius uerba descen
dāt. **Sequitur.** L. quia mandatis tu
is credidi. L. ea ope. **Nicol.** Et quia
re complendo. **Nicol.** inter dei
beneficia ad animā pertinentia nō
solū est collatio gratie sed etiā cor
rectio culpe sine qua non transitur
presens uita. Ido subditur. **P**ri
us q̄ humiliaret. L. per tuam corre
ctionem. L. ego deliqui. L. incurrendo
culpam. L. p̄pterea eloquiū tuū; cu
stodiū. L. Ex diuina em̄ correctōe
experitur homo quantū bonum

fit deo obedire. **B**on⁹ es tu. grati
am offerendo. Et quia bonus est sui
ipsum diffusiuus. Ideo subditur. **Q**
uia in bonitate tua doce me iustificatio
nes tuas. In bonitate tua mihi comu
nica. **Call.** Consequenter petit
do. **Call.** bonitatis auxilium
vt iustificationes dñi quas lectio
ne didicerat; i suo certamine deca
raret. **vn** **Al.** Multiplicata est
de subditur. **Al.** sup me iniquitas
superborum. et demonum me conan
tium impellere ad peccatum. ego au
tem in toto corde meo. videlicet intel
lectu et affectu. **Yero.** [scrutabor
mandata tua] consolationem req
rens in eis vt sic euadam eorum te
ptamenta. **Q**agulatum est sic
lac cor eorum. **p** et malicia
temptamenta. **nico** oppressum
qz spiritus maligni sunt in malicia
obstinati. ego vero legem tua me
ditatus suus. **q** Cassio. Ad facili⁹
eis resistendum vt eorum crudelis ob
stinatio pia pseuerantia vinceret.
Al. Bonum mihi domine qz
humiliasti me. et qz per in
fultus et temptationes demonum de
disti mihi cognitionem fragilita
tis mee ne ex domis tuis cadrem in
supbiaz. Hoc modo dicebat Pau
lus. ij. ad **Cor. xij.** Ne magnitudo
reuelationum extollat me: datus est
mihi stimulus carnis mee angel⁹
sathane qz me collaphizet. Ergo
ad h^o pmisi mihi temptati. vt di
scam iustificationes tuas. et vt fa
cerem que docuisti. Et qz experime
to pprie fragilitatis mouet homo
magis ad discendum; arte defendendi

se contra impugnationem demonum q
habetur p vetus et nouum testamen
tum. Ideo subditur. **B**onum mihi
lex oris tui. qz decem precepta deca
logi locutus est de⁹ in monte synai
p angelum personam dei representantem.
Et legem euangelij locutus e nob
p filium in carne apparentem. **fm** qz
dicit ad heb. et. Nouissime locutus est
nobis in filio quez constituit herede
dem vniuersorum. Sequitur. Super mi
lia auri et argenti. et super oes mu
di diuitias. quia tanto spualia ex
cedunt tpalia quanto illa que sunt
anime corporalibus preferuntur.
Hugo Vnde in glosa dicitur
Plus diligit caritas
legem dei qz cupiditas milia auri et
argenti

Manus tue do
Joth Sequitur ca
pitulum deci
mum cui preponitur decima littera
videlicet **Jo**th que interpretatur pn
cipium. Vnde fidelis populus pn
cipium sue creationis rememorans
petit illuminationem intellectus
sui dicens. **Augustinus**
Manus tue. et dei virtus et dei
sapientia videlicet christus
dominus. [fecerunt me] **fm** anima
ab imaginem tuam. et plasmaue
runt me. **fm** **Al.** i statura recta
corpus. **Al.** ad videndum de
um vt videlicet homo ex figura cor
poris quodammodo de creatur ote
plari et amate celestia. Vnde poeta
dicit. **Os** homini sublime debet ce
lumqz videre. **I**ussit et erectos ad sy
R. liij.

dra tollere vultus. Et similiter atque
querere ab Empedocle Cur videret.
Respondit **V**t astra aspiciam. sub
trahere celum: nullus ero. Sequitur
[Da mihi intellectus.] **H**oc est eleva
tionem a illuminatione intellectus
ad te cognoscendum a amandum. Ani
ma autem humana ad imaginem dei
creata capax est ipsius per cogniti
onem a amorem. **I**t declarat quo fi
ne petit intellectum dicens. **V**t di
scam mandata tua. ipsa intellige
do a opere. **C**ass Petrus ergo po
completo **C**ass pulus fidelis
intellectum ut quem Adam per mo
ledientiam perdidit: idem populus
per deo communi obsequia mereretur
Nicol **Q**ui timet te. timore si
liab. videbunt me a leta
buntur. qui a caritas gaudere facit
de bono proximi. quia in verba tua
Hug **V**m promissione verborum
tuorum. [super speravi.] **Q**u
plus daturus es iustis tuis quam pro
misti. Sensus talis est **Q**ui timet
te: videbunt iustum. a letabunt.
quia inde eis est leticia quia viderunt
bona opera tua. **A**mbros **E**st enim
lomis ut affectu pio castum publi
cus: sapiens prudente: misericors
liberalem diligat. a virtutes suas
in alijs amet. **O**lerisq; enim iusti
aspectus: admonitio correctionis est
perfectioribus vero leticia est. **M**a
gna enim virtus est in oculis. quod
apparet in naturalibus. **B**asiliscus
vero si quodcumque animal viderit pri
or: hoc suo visu fertur occidere. **I**pe
quoque serpens dicitur mori: si sue

rit hominis preventus aspectu. **E**t
go si tanta virtus est in oculis ser
pentis vel in oculis hominis ut si al
ter alterum prior viderit: possit oc
cidere. **N**unquid est virtus in oculis
iusti qui est repletus virtutis gra
tia. **S**ed qui videt iustum debet scire
quid videat. non illum videt in cor
pore. non in vestimento. non in pa
trimonio. non in vultu. **S**icutus vi
det quod non illum videt nisi eius vide
rit mentem. nisi eius sermone in
tenderit. nisi sensus illius poterit
comprehendere a sapientiam de tra
datu eius assumere. **T**unc igitur
letabitur cum ista perspexerit a cog
nouit. **R**ic. **E**t quia homines ali
rit ea. **R**ic. quando ex fragilita
te humana committunt aliquid pro
pter que a deo puniuntur in hac vi
ta ne postea gravius puniantur. si
cut patet. **iii. Regum. xiiij.** de viro dei
qui seductus a falso propheta in be
thel rediit propter quod a leone occi
sus fuit. tamen leo cadaver eius non
tetigit sed servavit ad ostendendum
peccatum eius illa pena deletum a
in alijs actibus vite sue eius meri
tum. **D**eo subditur. **C**ognovi do
mine. **I**d est expectus sum etiam in
passionibus meis. quia equitas iu
dicia tua. quibus punis licet ipsa
aliquando sint occulta. a in verita
te tua. **I**d est iuste. **H**umiliasti me
per tua flagella. **F**at misericor
dia. **I**n peccatorum meorum deletio
ne. **U**t soletur me. **D**e spe vite eter
ne. **S**ecundum eloquium tuum ser
uo. **C**assiodor. **I**d est se
cundum

illam promissionem qua responde-
tur in euangelio se tribulatos reli-
cturum minime in passionibus.

Nicolaus **A**dmirant mi-
hi miserationes
tue a viam. Vita gratie in presenti
a vita glorie in futuro. Quia lex tua
meditatio mea est. **R**ue quidem me-
ditatio est dispositio ad gratiam ha-
tendam. a habitam augmentandam
Et quia ex profectu bonorum causa
tur confusio demonum. **I**deo subbi-
tur. **C**onfundantur superbi. **I**dem est
spiritus maligni qui de celo prope-
suam superbiam sunt deieci. Quia
iniuste iniquitatem fecerunt in me.
Licet enim demones iuste a deo per-
mittantur nos temptare: tamen po-
testate sibi concessa vtiliter iniqua vo-
luntate. **E**go autem exercebor in ma-
ndatis tuis. Quia quanto homo sen-
tit se a demonibus plus temptari:
tanto magis debet in bonis operibus
exerceri. **E**t quia in pugna contra
demonos indiget homo suffragiis
bonorum. **I**deo subdit. **C**onuertan-
tur mihi. **I**dem est ad auxilium meum.
Ltimentes te. **I**timore filiali. **E**t qui
nouerunt testimonia tua. **I**ntelligē-
do a operando precepta tua. **E**t quia
per bonum exercitium purificatur
cor humanum. **I**deo subdit. **R**estitue
at cor meum immaculatum in iusti-
ficationibus tuis: ut non confun-
datur. **I**n presenti per lapsum culpe.
a in futuro per lapsum in foueam
gehennae. **Ambrosius** **R**ue autem
ne sunt iustifi-
cationes. **A**udi prophetam dicen-
tem. **D**ic iniquitates tuas ut iusti-

ficeris. **E**rgo qui iniquitates dicit:
iustificatur. qui autem iustificatur
non confunditur. quia pudore pec-
catorum matura confessione peri-
mit.

Defecit in salu-
tate tuam anima mea
Caph **S**equitur ca-
pitulum vn-
decimum cui preponitur vndecima
littera scilicet **Caph**. que interpre-
tatur incuruatus. **I**ncuruatur fi-
uati sunt. **D**u. **D**eles velint no-
lunt per hanc infirmitatem quod diu in hoc cor-
pore detinentur: quod corrumpitur a
aggrauat animam. mens tamen
eorum ad superna rapitur cum in
amore accenditur contemplationis
diuine. de qua consequenter subdit
dicens

Defecit **Nicolaus** **C**irca
quod
scendum quod quanto plus anima in
contemplatione eleuatur: tanto ma-
gis ab occupatione exteriorum se-
suum re trahitur. **E**t quando con-
templatio multum intensatur: sen-
sus exterior ab actu suo cessat a im-
peditur ut patet in raptu. a sic ani-
ma quodammodo deficit in quan-
tum cessat ab actu exteriori: absor-
pta in contemplatione summi boni
a delectatione sequenti. et hoc est
quod dicit. Defecit in salutare tuum
anima mea. Quia talis defectus
est salutaris. **Gregorius**. **i**ij.
moral. **N**am quo quisque robustior eterna
appetit eo a seiporalibus salubri de-

fectione **Ambrosius** De
lassatur. **Ambrosius** fice
re enim est migrare vnumqueng
totis studijs ab id quod diligit. Il
lus enim cogitat. illi adheret. illud
personat. illud i mentis gremio fo
uet. in id quadam defecatione trans
funditur. a hoc solū timet ne illud
possit amittere. At tollatur igit ani
ma nostra deficiēs suis viribus vt
adheret summo bono christo sa
lutari nostro per quod fiet eterna
liter beata. **Et** in verbis tu
Sequitur. NICO. um super spera
ui. quo promissisti vitam beatam.
Quanto enim quis in contempla
tione eleuatur: tanto magis de ve
ritate huius pmissionis certificatur.
Defecerunt oculi mei in eloquiū
tū. quāto oculi interiores ani
me plus eleuantur i deū tanto ma
gis diuinam bonitatem percipiūt
a veritatem. que i sacra scriptura
diuinis eloquijs exprimunt trans
cendere in infinitū. a p consequēs
accenditur eius desiderij ad vidē
dum deū immediate atq; eo fruen
dum. **Ite** subditur. **L**dicētes quan
do consolaberis me. **I**n pfecta be
atitudine. **Et** qā ex tali eleuatione
ad diuina redditur hō quasi insens
ibilis circa exteriora agibilia. **Ite**
subditur. **Q**uia factus sum sicut
vter in prima. **V**ter enī i prima
derelictus videtur nō applicabil vl
tra humanis vibus. a hōies excel
lenter cōtemplatiui reputantur in
agilibus a politicis vāctib; mū
danis quasi stolidi. **Vnde** a iij. **R.**
Principes exercitus q̄ erant cu;

hyru dixerunt de ppheta qui vene
rat ad eum iungendum. Quid ve
nit insanus iste ad te. **Et** i figura
h; facies **Moy**si apparuit conuata
ex collocaione domini vt habetur
Ero. xxxiiij. Excellentē ergo cōtem
platiui ab hominibus mundanis
reputantur fatui. a tamen fm veri
tatem sunt sapientissimi. qz sapia
consistit proprie in cōtēplatione
p̄ime cause non solum scdm scōs
sed etiam scdm phos vt habet p̄i
mo metaph. **Et** quia excellentē cō
templatiuis vita presens vertitur
in te diuina. **Ite** subditur. **Q**uot
sunt dies serui tui. id est q̄ diu re
tardator a beatitudine celesti. **Do**
modo dicebat **Paulus** ad philip.
p̄mo. **D**esiderij hāreo dissolui et
esse cum christo. quando facies de
persequentibus me iudiciū. **I**is est
de diabolo cum ministris suis. **I**nde
finēter temptantibus me. **Extre**
mum enim iudiciū in quo demo
nes generis humani persecutores
decidentur in infernum a sanctis.
et maxime a cōtemplatiuis homi
nibus desideratur. quia tunc vita
contemplatiua nunc inchoata cō
summabitur. **Vnde** dicit **August.**
super **Iobem** exponens illud. **S**ic eū
volo manere donec veniam id ē in
choata cōtemplacō manet donec
veniam: tunc perficienda cu; vene
ro scilicet ad iudiciū. **Consequē**
ter subiungit de impedimento sua
uitatis que est in cōtēplatione
S. **N**arrauerūt in iniqui fabula
tiones. q̄ nullā cōtinent veritatem
seu utilitatem. **I**is nō vt lex tua. que

nulla falsitatem continere potest: cum sit a prima veritate derivata. Deo subditur **O**mnia mandata tua veritas. **Call** [iniqui] sci; infallibilis. **Call** heretici et p[ro]f[an]i persequuti sunt me. Inubendo peruersa aut falsa suadendo. **I**dem col[um]ba adiuua me. **V**t possim eor[um] p[ro]f[an]itatem superare. **Hug** & fere. **A**ulominus **Hug** & summa uerunt me i terra. **I**quasi dicat s[er]uare ad nihil; redigerunt me sed t[er]ra non ex toto. **Q**uod lego autem non dereliqui mandata tua. **E**t q[uod] hoc n[on] potest ex virtute humana: s[ed] ex bonitate diuina magis. Deo subditur **S**econdum misericordiam tuam uiuifica me. **I**n uita eterna. ubi facti nulla contrarietate pulsantur. **Q**uod custodiam. **V**sq[ue] **N**ico. **T**estimonium in finem uite. **N**ico. oris tui. **V**i delicta p[re]cepta decalogi. aut uerba facti euangelij que proprio ore protulisti.

Et eternum domini **Lamech** Incipit cap[itu]l[um] xij. cui p[ro]ponitur l[ite]ra. xij. **Lamech**. que interpretatur cor. **I**n hoc cap[itu]lo fidelis populus cor i domini mandata constituens: asserit uerbu[m] domini nequaquam habere terminum dicens **E**t eternum d[omi]ni uerbum tuu[m] p[er]manet in **Hug** **D**oc de angelis dicitur q[uod] in celo p[er]manet uerbum dei in eternu[m] q[uia] iam nihil possunt facere a uelle nisi q[uod] deo ordina[n]t a uult. **V**n[de] ut nos ei[us] uolun

tatem omnino faciam[us] sic petim[us]. **F**iat uoluntas tua sicut in celo a in terray. sicut angeli s[un]t conformes in celo uoluntati diuine. ita sint a homines i terra. **P**ost celu[m] uero terra intuens subdit. **I**n generatione a generationem **Iero**. **U**na generatio tua. **Iero**. ratio legis e[st] prophetarum. alia euangelio[rum]. **I**n his generationib[us] ueritas dei p[er]manet q[uia] nihil mendacii i scripturis sanctis protulerunt. **Hug** **F**undasti terra[m]. **V**ecdesiam in fide christi. **E**t in ea p[er]manet. **S**equitur. **O**rdinatione tua p[er]seuerat dies. **D**iem uocat claritatem eternam. **Call**. **R**am quotiens in singulis numero dies ponitur uenturus ille signatus qui uerus atq[ue] eternus est. a non habet noctem. **D**e quo scriptum est. **E**t erit illis dominus lumen eternum. **Q**uoniam omnia seruiant tibi. **V**idelicet illa quibus dies perpetuus erit ut excludantur illi qui infidelitatis tenebras patiuntur qui domino non uidentur. **Nicolaus** **E**t q[uia] seruare **N**icolaus **C**ontra casum peccati maxime ual[et] diuine legis meditatio sicut dicit **Hieronymus** ad **Rusticiu[m]** monachum. **A**ma scripturarum sanctarum studia a carnis uicia non amabis. **D**eo subdit. **N**isi q[uod] lex tua meditatio mea est. **I**dem est nisi fuisset occupatus in tali meditatione. tunc forte perisset. **P**er lapsum in culpam graue[m]. in humilitate mea. uidelicet impulsus corruptione[m] mee carnis q[uod] ex sua uilitate r[ati]o est mee humiliatio[n]is s[er]m

illus **Mich. vi.** Dumiliatio tua sit
medio tui. Et qz tale seruatuum
debet diligēter custodiri tanqz vat
de necessariū Ideo sibi dicit **M**eter
num nō obliuiscar iustificaciones
tuas. que continentur in lege tua. L
qz in ipsis uiuificasti me. p earuz
meditationes pseruando me a pec
catis. **I**deō dicit vltteri. d. **Quis**
fū ego. Ieo qz vitaz meā seruasti di
cto mō. saluū me fac. de futuro sic
de pterito. qm iustificaciones tuas
in decalogo descriptas. Lex q̄sui.
intelle dū **Call.** Alij ei honores
a affectu **Call.** seculi appetunt
Alij coniugia querūt. alij gaudia
mundi occupant. **I**st e sibi mesti
mabiles putat eē diuicias si iugit
mādata dñi pbaret exquirere. Et
necesse inq̄t habeat vt saluū me fa
cias. qz **Ex**pectauerūt. longo
certamine. latenter mihi insidiādo.
Lpecca **Nico** vspūs maligni i
tores. **Nico** peccato obstina
ti. vt perderent me. p lapuz mor
talis culpe. [testimonia tua intelle
xi.] **I**ntelligere em̄ est intus legere
a sic eorum insidias euasi. qz sacre
scripture deuota meditacō ē arma
tura o tra temptationes demonuz.
Et qz ex tali meditatione intelligit
finis pfectionis humane. **I**de sub
ditur. **O**mnis o summationis. v
humane pfectionis. [vidi finē.] **E**t
quis sit iste finis o sequenter o stē
dit dicens. [latū mandatū tuum mi
nis.] **I**stud est mandatū caritatis
qz est tante latitudinis vt se etiaz
extendat ad inimicos diligendos.
a vniuersa delicta operiat sic dicit

prover. y. Vniuersa delicta operit
caritas. **Q**ui autem sit finis pfecti
onis humane patz. v ad **Thymā**
vbi dī. **F**inis pcepti est caritas. v
dilectio dei et proximi. **V**nde salua
tor ait **Matth. xxij.** In his duobz
mandatis. hoc est in dilectione dei
a proximi. tota lex pendet et p̄phe
te. **Hug** **O**mnis ergo consumma
tionis v omniū prece
ptorū. vidi finem a pfectione. le
gis esse ca **Call** **S**i aut ad litte
ritatem **Call** rā hoc velis ad
uertere. potest etiā accipi qz rebz
secularibz terminus videtur sp̄ im
positus. **M**andata aut dñi nō h̄nt
finem. quod ideo sic posituz ē.
vt nec ambitiones seculi aliqz de
sideranter expeteret qbus finē da
tum esse sentiret. a mandata dñi
nimia festinatione p̄quireret q
latissima comprobaret.

Quomodo dilexi **M**en **Hugo**

Sequitur capitulū. xiiij. cui p̄ponit
xiiij. littera hebraica scilicet **M**en.
que interpretatur viscera: vel ex in
timis. vnde caritas intelligitur que
tanqz ex intimis cordis medullis
accenditur quam se fidelis populz
totis viribus diligere ostendit cū
admiratione ita dicit

Quomodo dilexi legem tuam
One. [q̄ in nouo testamto o ti
netur. Et videt. d. [tota die.] v cōti
nue. [meditatio mea est.] id est de
ea a in ea medito. **Jeron.** **I**n
hōc apparet eum lege dei diligere

qui per omne tempus vite sue eaz
cognoscitur. **Cast.** Si quis cau
meditari.

Cast. sas quasam
q; respectu domini sub moderacone
disponit: si cibos temperanter acci
piat: si somnos ouementer capiat
si se honesta a pbabili adione co
mendat: lege; dei meditatur sicut
dic ap'ls. Siue em manducatis: si
ue bibitis: siue aliqd aliud facitis
omnia in gloria dei facite. Sequit

Super inimicos meos. **Nic.** os a infide
les. qui cedit quantum ad natura sunt
amici: tamen qntu ad infidelitate;
sunt inimici. sup hos prudente me
fracti. prudentio re ipis i h^o ma
dato tuo. p mandatum tuum a
me vere intelleduz. cui fideliter obe
diui. quia in eternu; mihi est. Iu
dei et h' habent sacram scripturam
non tu intelligut eam vere: sed per
uer.

Hil. Iste g iustus prudent
se. **Hil.** tior factus est illis per
fidem christi: fideliter scripturas in
telligens. Et qa iudei ex mandato
dei tpalia quesierunt. Ideo non fu
it illis in eternu;. Iste uero mandatu
dei dilectio eius manebit in eter
num. cuius premiu est ipse dilectus
dñs christus qui.

Nic. Et quia de
est eternus. **Nic.** sacra sep tu
ra docet ho duplr. Vno modo ab
hoie perito in intellai sacre scripture
Et in tal inoticia discipulus aliqu
transcedit mgem q; h; datus inge
mum a diligentius exercitiu. sicut
contingit in pluribus. Et in psona
taliu dicitur. **Super omnes doce**
tes me intellexi. vi delictet sacre scri

ptur veritatem. Cuius causa sub
dit. Lq; testimonia tua meditatio
mea est. I. meditatio mea circa te
stimonia tua otinue versat quatu
huana fragilitas patit. **Alio mo**
doce ho a deo sic edocti fuerut apli
de qb dicit **Iero.** in epla ad Pau
lmū de oib; sacre scripture libris
Quicqd alijs exercitaco a quotidi
ana in lege meditatio tribue solet
hoc illis spiritus sanctus suggererat
Et erant: fm q; scriptum est: doc
biles dei. **Doc** etiam modo fuerut
edocti plures alij sancti sicut de be
ato **Francisco** a **Antonio** legitur a
peluribus alijs. Et iste modus se
cundus sciendi est excellentior pre
cedentibus. **Propter** quod in pso
na taliu seditur. **Super** senes. Ip
exercitiu longi tpsis scripture no
ticiam hntes. **Intellexi.** ex diuina
inspiratione. Cuius causa subdit
Lq; mandata tua exq; hui. Intelle
duz vbyz tuoz a te mihi dari deuo
ta oratione petui. a dedisti m sicut
scribit **Sap.** iii. **Innocentii** a venit i
me spūs sapie. **Sequitur.** **Omni**
via mala. Iq; ducit ad pditione. Lp
hi bui pe. **Hug.** cogitacoes a af
des meos. **Hug.** fed; q; promi sunt
ad malu ab adolescētia sic d; **Gen.**
vii. **Vt** custodiā vba tua. **Qñe**
a mandata negatiua q; lia sunt. **Nō**
occides. **Nō** me chaberis. **Nō** furtū
facies. a filia q; phibent malu. **A**
iudicis tuis. in lege diuina otentis
nō dedinaui: q; tu lege posuisti m.
Iero. Lege; mandatorū a te sus
cepi a statuisti q; si ab his
dedinare i etno iudicio condemnare

Mel et qd ex eoru obfuatia expe
ditat opna tributio delectans
aia. Jo subdit. **O**ni dulcia faucib?
meis eloqa tua: sup mel ori meo.
Os a fauces accipiuntur metapho
rice p viribus superioribus anime
videlicet ratioe a intellectu anime.
quibus dulcedo celestiu in pnti ali
quo modo sentitur a p gustatur a
p sequens peccatum qd est hui?
dulcedinis impedimentu oditur.

Tercio. Nam sicut mel visibile
amariudines ardet no
stratum fauciu: ita eloquijs domi
nicis amaritudines nostror crimi
num mitigantur. **M**andatis tu
is intellexi. **R**eco. videlicet dul
cedine: tue retributionis sm qd di
citur **Isa. lxiij.** Oculis no vidit de
us abs te. a auris no audiuit que
preparasti diligentib? te. **P**ropte
rea odiu omnem via: iniquitatis
quia ipsa impedit consecutione:
predicte dulcedinis a suauitatis.

Dicerna pe
Nun ^{di} ^{b?}
Sequitur xliij.
caplm cui p
ponitur lra hebreorum. xliij. Nun

Ambro que interpretat vni
cis. Ecce ipse littere
hebreorum testificantur dominu:
Jesum esse vnicum patris filium.

Hugo Cui fidelis populus at
tribuit bona sua. d.

Dicerna pedibus meis vbu:
rum. a scriptura euangelica
e directio intellectu a affectu meo.
ne in tenebris huius mundi mcedes
cadam in foueam peccor. L. a lumē

semitis **M**ico qd verbum tuu:
meis **M**ico. diuinu no solum
dirigit in adimplendis preceptis
diuinis: sed etia: consilijs euange
licis que d icuntur semite quasi vie
strictiores a magis compendiose.
Qui autem sic in dominicis prece
ptis dirigitur dicit quod sequitur
Vraui a statui. id est firmiter
a sine mutacone dispo sui. custodi
re iudicia iusticie tue. per quaz iu
sticiam peruenit homo ad salute.

Hugo Et quia qui vult custo
dire iusticiam pleuq;
multipliciter affligitur. **J**o subdi
tur. **H**umiliatus sum vsqueq;
humiliatione afflictionis quia vs
quequaq; passus sum multaz ad
uer sitatum **Aug** Pro eo qd sta
pericula. **Aug** tu. Custodire
iudicia iusticie tue. Et ne in tanta
humiliatione ipsa fides deficeret:
addidit. **D**omine viuifica me. dan
do mihi patientiam. **S**m verbu tu
um. de quo in alio psal. d. **C**u ipo
sum tribu

Nic Consequent ostē
latione **N**ic dit se in tribula
tiones non deficere s; magis deum
laudare dicens. **V**oluntaria oris
mei. a sacrificia laudis a me tibi
voluntarie oblata. **T**ene placita fac
dne. a sint tibi

Call Laudes in
acceptabilia **C**all ocio exhibe
re: deo gūssimū est. s; in tribulatioe
ampli? pbat eximiu a p dāu q in
firmitas corpis dolore pressa non
vincit. s; tūc magis aia felix in dñi
laudib; exultat **U**erou. La iudi
cia tua a mandata tua. doce me. s;
vt ea intelligaz a implea **A**nima

mea in matibus meis semper.]

Hug Ac si dicat Doce me obediē
mandatis q̄a anima mea
parata est semper ad suscipiendū
doctrinam tuam. et legem tuā nō
sum ob

meditans eam in
licus.] **Nico** corde: a e re quēs
in ope. Et hoc probat osequenter
dicens **P**osuerunt peccatoēs.] v
demonēs [Laqueum mihi.] v de
ptiones a ille

Cass In hac enī
cebras seculi **Cass** mūdi filia
tot laqueos inuenis quot vicia cō
tueris. sed populo fideli nihil terre
nuz preualere potuit q̄ se celesti cō
uersatione tractauit. vnde subdit.

La de mandatis tuis non erraui.]
sed in eis permansi p̄ grām tuā me
preseruante[m]. **H**ereditate acqui
sui testimonia tua.] v tua p̄cepta
decalogivt tibi obedias.] in eternū.

Hugo Causam subiūgit. Lqz
exultatio cordis mei
sunt.] Et in hac exultatione **I**ndi
naui cor meuz.] vt humiliter serui
rem.] ad faciendas iustificationes
tuas.] v opera bona que a te sunt

a iustificant vtpote sunt opera mi
sericordie videlicet esurienti panē
frangere. nudum vestire. a similia
de quibus dicitur **Lu. xi.** Date ele
mosinā a oia munda sunt vob. Et

addit in **Cass** Nō q̄ in futuro
eternum **Cass** misereatur q̄s
afflicto. cū in illo regno nulla p̄tē
esse miseria. sed qz fructū v premi
um earum elemosinaz sub eterni
tate recipiet. vnde subdit. Lproptee
retributionem.] videlicet illaz quā
audiatū sunt sancti. **V**enite benedi

cti patris mei percipite regnum.
Magna retributio que tamē de do
mini prouenit largitare: in colam
fieri regni perpetui: consortem be
atorum angeloz: patriam suscipe
re que semper delectet nec vlla pe
reginatione deseratur

Triquos odio ha

Samech Sequitur caplm
xv. littera. s. samech **Hugo** q̄
interpretatur audi. Vnde admone
mur vt diligēter aure cordis audi
amus a consideremus q̄ de odio in
quoz dicunt hoc mō

Triquos odio habui. Non inquatū
sunt hoies. qz sic sunt diligendi. in
pta illud. Diligite inimicos vros. s̄
inquantum sunt peccatoēs obidendi sūt
videlicet vt odio habeam in eis vi
cia: a ame

Iero Lqz legē tuam
mus naturā **Iero** dilexi.] q̄a q̄s
precepisti: ope impleui. Et q̄a ad
hoc requiritur auxiliū dei. **S**ubdit

Aug **A**diutor.] ad bona fa
cienda. a susceptor me
us es tu. ad mala euadenda. L a in
verbū tuuz v filiu; tuum. sup̄pera
ui **Nicol** id est super omnes i
ipso speraui. quia in eo teatam vi
taz promisti abrahe a semini ei
id est omni fidem eius imitanti

Hugo **P**edmate a me ma
lignū. tam vos demo
nes q̄ pueri homies. a scrutator.
in editando. mādata dei mei. demo
nes enim suis pessimis suggestio
nibus. a perurfi homies contentio
sa semper malignitate impediūt

te ne studio a oratione possis scru-
tari dei tui. **Iero.** Si volueris
mandata **Iero.** penitentiam a
gere segregari habes ab illorum co-
suetudine a dicere domino. **Hugo** L
Vscipe me secundum eloquium tuum. id est
secundum promissionem tuam. Et vitam
vita gratie in presenti. et vita glorie
in futuro. **Nico.** Et non confundas
tuo. **Nico.** me. Ne me confun-
di permittas in frustratione spei
meae. Ideo subditur. Lab expectatione
mea. Spes est certa expectatio fu-
ture beati. **Cass.** Beata enim est ex-
pectatio: ubi cer-
ta est promissio. Expectatio itaque san-
ctorum: est celorum regna angelorum
et consortia promereri. et quod super-
totum est ipsius iugiter videre qui
in beatorum corde solus semper dul-
cescit. **Hug.** Et quia homo non potest
re propria. Ideo subditur. **Adi-**
ua me. Contra inimicos qui me vo-
lunt perdere. Et saluus ero. In anima
et meditato: in iustificationibus tu-
is semper. Et quod diuina memorie
tenebo qualiter me iustificaueris.
Nic. Et quia peccatores a spe dicte
beatitude defraudantur.
Ideo subditur. **Preuisti omnes**
discedentes a iusticiis tuis. **Cas-**
sio. Nam cum sit iustificatio pec-
catorum: mentis pura confessio. me-
rito superbi spernuntur a domino qui
se tali remedio sanare despicunt.
Abdisi: quod quod iniusta. Et cogitatio
eorum. videlicet: velle peccare. et iustis-
simo iudicio nolle satisfacere. Meri-
to igitur tales ab absolutionis gratia

subiunguntur qui totiens in omni-
bus hic pio domino satisfacere contempe-
runt. **Nicol.** Propter quod ab-
huc subditur. **Pe-**
nariantes reputauimus omnes pecca-
tores terre. id est declinantes a le-
ge naturali. vel a lege moysi data.
Ideo dilexi testimonia tua. id est
legem gratie que recte facit incede-
re per viam veritatis et iusticie. Et
quia carnis petulantia id est furi-
ens luxuria frequenter impedit gra-
tiam in hac vita. Ideo subditur. **Con-**
fige timore tuo carnes meas. id est
mortifica in me omnes motus car-
nales. In iudiciis enim tuis timeo.
In quibus totum mundum fumer
fisti aquis diluuii propter peccatum
luxurie. Omnis enim caro corrupe-
rat viam suam. ut habetur **Genes-**
is vi. Et Sodoma cum alijs quatuor ci-
uitatibus igne sulphureo succedi-
sti propter enormitatem luxurie et
habetur **Genes. xix.** Et non solum
horum iudiciorum consideratio. verum
etiam futuri iudicii recordatio con-
figit meam carnem. motus eius il-
licitos exprimens timore casto. at-
que perfecto. qui non tamen habet ante
oculos formidine; vindicte sebre-
lementer etiam metuit amissionem
gratie in qua fidelis vivit per quam
omnis reficitur christianus. Con-
figi ergo se populus fidelis timore
domini deprecatur ut moriendo vi-
uat qui prius malevivendo mori
ebatur.

Heci iudiciū
Ayn Sequit ca
 pitulū. xvi

cui p̄ponit̄ lra. xvi. s. **Ayn.**

Ambro. que interptat̄ ocul
 lus vel fons. Dum
 autem bona p̄uidem⁹ a agimus fit
 nobis oculus cordis fons iusticie
 quā se plus fidelis auz p̄ximo iu
 ste viuendo fecisse testatur: dicēs.

Heci iudiciū **Hugo** Discernē
 tium. **Hugo** do bonuz
 a malo. La iusticiā. p̄ximuz nō le
 tendo. [non tradas me].

Rico. ne tradi me p̄mittas
 calūmiantibus me. v. de
 monib⁹ m̄hi semp nocere q̄renti
 bus. Valet enim ad didū auxiliū
 impetrādū obsequiū d̄o p̄stitum
 qd̄ allegatur cū d̄i. **S**uscipe ser
 uū tuū in bonuz. s. p̄tectionis tue
 vt pote bonus d̄ns a p̄ionus. [nō
 calūmētur] v. false accusēt [me su
 p̄bi] v. spūs maligni qui sunt sup
 bissimi. Vñ de dyabolo **Job. xli.**
 dicitur. Ipse est rex sup omnes fili
 os superbie. **O**culi mei defecerūt
 in salutare

Hugo v. i cristuz.
 tuum. **Hugo** Ac si dicēt
 Vt a moribus calūmiantū non le
 dar: serpentē eney v. xpm̄ pro me
 suspensum incessanter cōsidero: sicut
Rume. xxi. p̄figuratū est. La in elo
 quū iusticie tue. v. i verba euāge
 lica ip̄si xpi p̄ quē iusti efficiamur
 sicut dicit **Ap̄.** Justificati gratis
 in sanguine ip̄ius sumus.

Rico. **H**ac cū seruo tuo fm̄
 misericordiā tuā. sup

plendo defectū meū p̄ tuā grā. Let
 iustificatiōes tuas doce me. vt pos
 sim eas itelledu cape: a ope imple
 re. Ad hoc allegat rōnez cum s̄bdit

Seruus tuus ego sum. a ideo te
 neor implere mandatū tuū. qd̄ nō
 possum: nisi itelligā ip̄sum **Id̄.** da
 m̄hi itelledu vt sciam testimōia
 tua. a sic adimplere valeaz ipsa.

Tempus faciendi d̄ne. q̄si dicat
 Non differas m̄hi itelledu dare:
 quia t̄pus est dandi. Cui⁹ causa
 subditur. [dissipauerūt legē tuā]
 puerse eā exponēdo: vt iudei a here
 tici. neq̄ eā recipiēdo vt pagani:
 atq̄ eā trāsgrediendo vt mali chri
 stia

Cal. Et q̄ntum legē domi
 ni. **Cal.** dissipauerat nephā
 da p̄sumptio: tantū deo tus popu
 lus ad mādata eius festinabat im
 plenda: dicens. **I**deo dilexi mā
 data tua. v. rāciter itellecta [super
 aureum a topazion].

Iero. Sicut em̄z aurū cuncto rū
 metalloꝝ p̄cellit preciaz
 ita topazius omnū gēmaz i se cō
 tinens pulchritudines: omnū vñ
 cit honores. Et ideo fidelis plus su
 per hoc oia dei mandata diligit.

Cal. Topazion vero sic quidā
 scribere volūt genus est la
 pidis: q̄ntū inuētiōe rarū: tantuz
 mercū q̄ntitate p̄ciosuz. qui duos
 fertur h̄ie colores. vnū aureū pu
 rissimū. et alterū etherea claritate
 relucētē. Lampat em̄z cum solis
 splendore partit̄ oim̄ gēmaz supe
 rans p̄ciosissimas claritates. i aspe
 ctū suū singulariter puocans ocul
 loꝝ cupidissimā voluptatē. Quaz

si polire velis: obscuras. si nature
aprie tlinquas: irradiat. **De** ipis
regib: esse ferē mirabilis: vt mē su
as diuitias nihil file possidere co
gnoscant. **R**ico. li.º. ethimol. Inue
ta est pmo in arabia insula in qua
tragobite p̄dones fame et tēpsta
te fessi aq; herbaz radices effode
rent: euerūt. q̄ insula postea q̄sita
nebulis coopta: tandē a nauigan
tibus est inuēta. se b̄ ob hoc locus
a gēma nomen ex causa accepit.

Ram topazim iuxta tragobitaruz
linguā habet significationē querē
tis. Est autē amplissima gēma zū.
Cab. de qua non sunt multa di
cenda: ne qđ scriptura di
cit esse contemptibile: nos de sidera
bile affectata laude faciamus.

Augº Cum vero ipsa mādata
diligūtur sup aurū a la
pidē preciosuz multū: oīs p̄e ip̄is
mandatis terrena vilis est merces
nec vlla ex p̄te q̄cunq; alia bonis
bona comparantur his bonis quī
bus homo fit bonus.

Hugo Et p̄p̄ea inq̄t: sup au
ram a topazion r̄ su
per omnes mūdi diuitias mādata
tua dilexi. **R**opterea ad oia mā
data tua dirigebat. vt ea ob orle
stem mercedē recta intentōe imple
rez. a p̄ se q̄ns. **L**omnē viā iniquā
videlicet ad peccatum deducentem
Lobio habui.

Mirabilia te
Phe. **I**ncipit ca
pi. xvij. cui
ppomē lra hebraica

xvij. vij. **P**he. q̄ it̄ t̄p̄at̄ os apui.
Rico. Describēs em̄ p̄pha i hº
caplo vite cōt̄platiue
sblimitatē apuit os suū: dicens.

Mirabilia. **C**irca qđ scienduz
q̄ ascensus cōt̄platiōis p̄hice
incipit ab admiratōe: s̄m q̄ dicit̄
p̄mo metaphisice p̄pter admirari
ceperūt hoīes philosophari. **V**idē
tes em̄ effect̄ nature mirabiles vt
cho ruscātōes: fulgura: terre mot̄
a similia: ceperūt causas p̄scrutari
a sic p̄hari. Et eodē modo ad subli
mitatē theologice cōt̄platiōis s̄a
di doctores: vt **J**eroº. **Aug**º. a simi
les ceperūt ascendē ex admiratōe
q̄ vidēt̄ sacras scripturas mira
biles: cōfident̄ de diuino auxilio ea
rum intellectū sanū inquirē ceperūt
a deo adiuuātē repperūt. a q̄ntuz
ad hoc dicitur. **M**irabilia testimo
nia tua. r̄ mirabiles sacre sc̄pture.
Jero q̄ vidi in his aliud p̄fer
ri: a aliud figurari. Lideo
sc̄rutata est ea anima mea.

Rico. querendo eazū intellectu
in tui adiutorij cōfidentia
Et q̄ vna scriptura icelle d̄ta aperit
viā ad aliā intelligēdam. **I**đ sub
ditur. **D**edatatio s̄monū tuoz
scriptoz i lege a p̄phetis **L**illumiat
a intellectu dat. **V**i i euāgelijis vbi
ipsoz s̄monū plena fit dedatatio.
Lpuulis. r̄ christiāis: de quibus
dicit saluator. **M**ath. xi. **C**ōfitebor
tibi dñe pater celi a terre: q̄ absco
disti hec a sapiētib⁹ a prudentib⁹
a reuelasti ea puulis. Et q̄ cogni
tio veritatis excitat appetitū ad am
plius cognoscendū. **I**đ subditur.

Os meū aperui. et intellectus ex
tendi ad capiendū verbū dei: quod
est cibus anime. Vñ intellectus dicitur
hic os anime: sicut in animalibus os
est illa pars corporis per quam cibus ac
cipitur. et attrahi spiritus. et intelligentie
quod datur desideratibus eius. Idem sibi
dicitur. Quia mandata tua desiderabam. et
scire et facere. **Hugo** Dic est arguere.

Hugo mentum quod propter desiderium datur homini gratia. ex hoc desiderio accensus subiungit.
Aspice in me aspectum predestinationis omnium. et miserere mei.

Rico eleuando intellectum meum ad capiendum veritatem transcendente intellectum mei facultate. Et secundum iudicium diligentiū nomen tuum. et sicut iuste disposuisti diligentibus te facere. quod sicut dicitur super. vii. capitulum celestis hierarchie. Vbi cognitio foris stat dilectio intrat. Sequitur.

Hugo **G**ressus meos. et motus et voluntates anime mee dirige super eloquium tuum. et ut recte viuam secundum iussa que precipis. et non dñetur mei omnis iniusticia. et peccatum per quod iniuria fit deo. et ideo amittitur hereditas eterna que tenetur ab eo.

Aug **Q**uid ergo aliud oratur nisi ut precepta que deus imponit iubendo impleri faciat adiuuando. **Edime me a calumniis hominum.** et a falsis criminatombus quas mihi homines imponunt.

Hugo **U**t custodias mandata tua. que in libris et contentionibus non possunt custodiri. **Facie tua illumina super suum tuum.** **Aug** **F**esta

subueniendo tua prentia. et doce me. per illuminationem gratie tue. iustificationes tuas. ut facias eas: quod euidentius alibi legitur. **Doce me facere voluntate tua.** Recolens autem iste dolorem penitentie preuaticationis sue consequenter subdit: dicens.

Hugo **A**xius aquarum duxerunt oculi mei. et oculi mei per quos intrauit in me peccatum corde iterius strito eduxerunt lacrimas. Quia non custodierunt legem tuam. illecebras huius seculi attrahentes. **Cass** Dignum ergo est ut per deum. illos culpa mundetur: per quos et excessus admittitur.

Iero **V**era est enim prentia iugiter. et fletibus commissa diluere et abluta non iterare.

Vultus es domine.

Sade **I**ncipit. xviii. capitulum in cuius prepositio. xviii. **Sade:** que interpretatur consolatio: que recte post fletum sequitur. Vñ populus fidelis que per fletum in se punit peccatum deum: qui penitentibus veniam promittit iustum esse denuncians: ait.

I **V**ultus es domine. qui peccato res punitis. Et rectum iudicium tuum. **Cass** res se affligere ut eos tua debeat medicina saluare.

Rico **M**andasti iustitiam. et precepisti legem tuam. et iustitiam continentem. et testimonium tuum in ipsa lege contentam. et veritatem tuam. et veritatem legis tue. et valde: supple custodiri. Et quia dolet de
S. ij.

transgressoribus legis. **Ite** o subdit
Abescere. et liquefieri. **Ime** fe
cit zelus meus. **que**z habeo circa
legem. **pp**ter hoc. **quia** oblitus sunt
verba tua inimici mei. **facientes**
contra eaz ac sic eam pro nihilo re
putarent. **Et** omnes tales reputat
psalmista inimicos suos. **qz** sunt
aduersarii veritatis. **Com**itum
eloquium tuum relexim eter. **quo** in
flamat ad amorem diuinum: q pro
prie dicitur zelus eo q est amor
singularis. **La** seruus tuus dilexit
illud. **quia** hoc sciebat ad remedi
um humani generis attributum.
Sequitur vox populi christi ami. **L**
Adolescentulus sum ego. **respau**
populi qui pcessit a principio mu
di. **La** contemptus. **quia** in ecclesia
primitiua fuit populus christianus
multum afflictus et despectus a ty
rannis. **Iustificationes** tuas non
sum oblitus. **quia** pppter contumelias
et afflictiones quas sustinuit a
fide catholica non recessit. **Iust**
icia tua iusticia in eternum. **quia**
iusticia que est per fidem ducit ad
eternitatem beatitudinis. **La** lex tua
veritas. **quia** nullam potest conti
nere falsitatem. **pp**ter quod non so
lum dicitur vera: sed etiam veritas
in abstracto: ad denotandum veri
tatis puritatem. **Tribulatio** et
angustia iuenerunt in me. **im** tyra
norum psecutione. **mandata** tua
meditatio mea est. **meditatio** enim
legis diuine prebet constantiam in
aduer. **Iero**. **Na**z q quis tribule
tur in vinctulis. **vox** semp libera dei

mandata meditate assidue. **Qui**
tas testimonium tua in eternum.

Rico. **Tantam** enim equitatem
continent q non solum dicitur
tur equa in concreto: sed equitas
in abstracto. **Intellectu** da mihi
ad cognoscendum ea a opere adim
plendum. **La** vicia. **vita** gratie in
presenti: a vita glorie in futuro.

Clamauit in toto
Caph. **Sequitur** ca
pi. xix.

Hugo cui preponit. xix. **tra**
Caph. que interpretatur
confusio. **Vnde** populus fidelis
ne temptationibus condusus suc
cumbat: ad dominum asserit se cla
masse: dicens.

Clamauit in toto corde. **hoc** est
intellectu a affectu feruenter
a deuote. **exaudi** me domine.

Cal. **In** sola enim religiosa co
gitatione totus debet spi
ritus occupari: ne mens diuisa ef
fectum nequeat impetrare quem
postulat. **Aug**. **Tunc** poro in to
to corde clamatur:

quando aliunde non cogitatur. **Tales**
orationes rare sunt multis: crebre
paucis. **Clamor** qui fit ab homini
bus ad dominum: si sonitu vocis cor
poralis fiat non intendo in deum cor
de: quis dubitet iam tunc fieri. **Si** au
tem fiat corde: etiam silente corporis
voce: deum non latet. **Sicut** ergo cum
voce carnis quando id opus est: siue
cum silentio ad deum oramus. **cor**
de clamandum est. **Cui** autem rei p
ficiat iste clamor consequenter decla

rat: **Si** **Hugo** Iustificatiões
 ens. **Hugo** tuas. **v** mādā
 ta tua que suos operatores iustifi
 cant. requi. **Aug** **Ab** hoc emz
 ram. **Aug** **d**amauit in
 toto corde suo: a hoc sibi desideāuit
 a dño exaudiente prestari: vt iusti
 ficationes eius requirat.

Hugo Non solū ad sciendū
 eas: sed etiā ad ipās
 opandū: **L**amaui ad te. **R**epe
 titio clamoris nota ē magne deuoti
 onis. **L**saluū me fac. **L**salute grātie
 in pñti. **v**t custodiā mādāta tua.
 que conferūt vitam beatam. iuxta
 illud **Matth. xix.** **S**i vis ad vitāz in
 gredi: serua mandata.

Rico **R**eueni in maturita
 te a clamaui. qñ dicat.
Iste clamor festin⁹ non pcedit ex
 impetu passionis: sed ex deliberati
 one rationis. **L**a in verba tua sup
 speraui. **v** plus q̄ in verbis alioz
 quorūcūq. qz verba tua falsitate
 non possunt cōtinere. **P** Reuene
 runt oculi mei. **v** intellect⁹ a affcūs
 Lab te diluculo. **v** a tempe iuuen
 tutis. **L**vt meditarer eloquā tua.
 que sunt a tempe iuuentutis medi
 tanda. **E**t qz oratio talū debet exau
 diri. **I**deo subditur. **C**oem meā
 audi fm misericordiā tuā dñe.

Cast. **I**ntelligam⁹ nihil presu
 mendū esse si aliquid no
 bis p dei grāz p̄speritatis ariserit:
 quādo ille qui vncēs etatē puerili
 bus annis clamauit: dicēs. **V**ocē
 meā audi fm misericordiā tuam.
Non habz qd cōtra pctā sua confi
 dent obijciat: s̄ illam tantū mise

ricordiā petit que ex miseris btōs
 facit: ex captiuis liberos: ex mor
 tuis viuos: ex temporalib⁹ sempitē
 nos. **S**equit. **L**a fm iudiciū tuū.
 quo supplicantibus parcis: quo se
 damnantes clementer absoluis.
Lvinifica me. **L**lumine tue gratie q̄
 mortuus sum lege peccati.

Hugo **E**t possit aliquis que
 rere: cur ita clamas.
Et rēdet qz. **A**ppropinquerunt
 persequentes me iniquitati.

Rico **v** appropinquerunt mi
 hi psequētes me iniq̄.
La lege autem tua longe facti sūt.
 que p̄hibet p̄secutionē innocentium.
P **R**o pe es tu dñe. **I**n hi tri
 bulato ad me seruanduz fm bene
 placitū tuū. **L**a omnes vie tue veri
 tas. **L**ac si dicat. **S**ine dimittas me
 in tribulatione: siue liberēs: totuz
 facis iuste. **D**eus aliquādo suo iu
 sto iudicio p̄mittit innocentes tri
 bulari ad augmentuz suū meritū: si
 cut patet de sancto **J**ob a alijs.

Aug **Q**ueri autē pōt quō hie
 dictum sit **O**mnes vie tue
 veritas. cum in alio ps̄. legit **V**nī
 uerse vie dñi: misericordiā et veri
 tas. qz a in iudicando subuenit at
 qz ita non deest misericordiā: a mi
 serando id exhibet qd p̄misit ne ve
 ritas dehit. **E**rga omnes autē a q̄s
 liberat a quos damnat: omnes vie
 dñi misericordiā et veritas. qz vbi
 non misere tur: v̄ndicte veritas ex
 hibet. **M**ultos quippe imeritos li
 berat. imerituz autē neimnē dānat.
Sequitur. **I**nquitio. **L** ab illo. **E**t tē po
 re quo icēpi testimōia tua intelligē
 s. iij.

Hugo *Leognouit de testimo
niiis tuis quib9 testi
ficatus es te daturum bonis premi
um: a malis supplicium.*

Aug9 *Lqz in eternū fundasti
ea. qz id qd p ea dñs
pmisit eternū erit: sicut Mat. xxv.
saluator docuit. Ibunt in ignē ete
nuz: iusti autē in vitā eternā.*

**De hūilita
tes** *Sequit cap
tulu: xx.*

Ambz *cui pponitur lra. xx. s.
Res q̄ iterptat p̄mat9
Ille emz apud dēū obtinet prima
tum quū hūilis est. qm̄ qui se hūi
liat exaltabit. Vñ plus fidel ab
hūilitate orōnē suā icipiēs: ait.*

Hugo *De humilitate;
meam. Qua da
mo ad te let. p grām tuam. Leupe
me. de periculo mortis eterne. Lqz
legē tuam non sum oblitus.*

Aug9 *Hoc loco nullā dei lege;
oueniētē intelligimus:
nisi Omis q̄ se exaltat hūiliabit. a
qui se humiliat: exaltabit.*

Hugo *Ev̄dica iudicium
meū. a da s̄mā; s̄ cau
sa mea quā habeo ōtra dyaboluz.
La redime me. La veratōe eius miu
sta. Lpp̄ eloquū tuū viuifica me.
vita gratie in p̄nti. Longe. sup
ple est. La p̄cōrib9. Lq̄ peccandi ha
bēt ōsuetudinē. Lsalus. tam gratie
q̄ glorie. qz dator v̄triusqz salutis
diuisus ab eis est p̄pter multitudi
nem p̄cōz. Vñ p̄sa. lx. Inq̄tates
v̄re diuiserūt int̄ vos a dēū restitū*

*Et merito elongata est a p̄cōrib9
salus. Lqz iustificaciones tuas. L
mandata tua quib9 deberent iusti
ficari. non exquisierunt. Lab opan
dum. Et si fm̄ iusticiā longe sit sa
lus a p̄cōrib9: tñ fm̄ misericordiā
ppe est. Vñde sequit. Misericor
die tue multe. Lqz multis et multo
ciens et d̄uersis modis misereris
Lsc̄dm̄ iudicium tuum. In quo pre
sena parcis peccantibus.*

Rico *Viuifica me. p̄ augmē
tuz tue gratie. cui9 neces
sitate subdit. Vlti. supple sunt
Lq̄ p̄sequūtur me. Lta; demones q̄
puerū hoies. La tribulant me.*

Hugo *qz caro: mūdus: a de
monia multa mouēt
p̄lia aduersus sp̄m̄ populi fidelis.
La testimoniis tuis nō dedimū. a
obseruancia mandatorū tuoz.*

Rico *Udi p̄uaticātes. L
impios legē tuā; trans
gredientes. La tatescebam. v. lacri
mis flebā. Vñ trāslatio hebraica
h̄; merebā; Sequit. Lqz eloquia
tua non custodierunt. Sicut emz
ab vitiosum p̄tinet letari de obf
uatione d̄uine legis: ita ad vitiosuz
p̄tinet trīstari de eius transgressio
ne. non solū in se: s̄ etiā in alijs. Et
qz hoc est meritū; augmētū gra
tie. Ideo subditur. Ude qm̄ dile
xi mandata tua dñe. Lzelans p̄ eis
in me a alijs. Li misericordia tua
viuifica me. p̄ augmentuz gratie
p̄cōes ex tua mia a libertate.*

Aug9 *Principiū verborum
tuorum veritas. La a ve
ritate p̄cedunt verba tua. a idē v*

ratia sunt: a neminem fallunt qui
 bus pronuntiat vita iusto: et pe
 na im **Hugo** Sicut em pmit
 pio. **Hugo** tis: ita fit. a sic
 pdicis: ita euenit. Lqm in eternuz
 oia iudicia iusticie tue. qz s ma dei
 in extremo iudicio de gloria bono
 ru: a pena reproboz stabit in eter
 num: fm qz dicit **Matth. xxv.** Ibi
 hi in igne eternu: iusti autem in vi
 tam eternam.

P Rincipes p
 Sen. Sequit ca
 pitul. xx i.

cui pponit tra. xxi. s. Sen. qz interp
 tat sup vuln: p qd intelligit tribu
 latio: de qua sub dit: dicens. L

P Rincipes psecuti
 me gratis. **Mico.**

de demones de quibus dicit ad **Eph.**
vi. Non est nobis colluctatio adu
 sus carnem et sanguine: sed aduer
 sus pncipes a ptates tenebrarum
 haru cōtra spūalia nequicie. Et a
 verbis tuis formidauit cor meuz. L
 qz homo qntūcūqz iustus timore cō
 uitē: ne fiat trāsgressor legis dme
 s ad vtūqz cōtemplatio affert solaci
 um. Ideo sub ditur.

Hugo Et alior ego inter
 tēptatōes a psecutio
 nes sup eloquia tua. meditando
 ipsa: ac me cōsolantia: ac mihi co
 ronā si vicerō pmittentia. L sicut q
 inuenit spolia multa. L

Mico Cuius gaudiū duplica
 tur. s de obsecu victorie
 a de prede magnitudine. Sic cōtem
 platiu deleat de victoria cōtra ho

stes quā hz i spe. a p oleqns de ob
 tentu glorie future. qz spes est certa
 expectatio future bñitudinis. Et qz
 amorum cōtrarij inducit odiū
 alteri: a cōuerso. Ideo sub dit. L
**Iniquitatez odio habui a abho
 minat sum. tanq qd vile. L legez
 autē tuā dilexi. tanq quid vtile et
 honorabile eā iugiter meditando.**
 Et qz ex hoc pūpit homo in laudē
 dei. Ideo sub ditur. **Septies i die
 laudē dixi tibi. In septē horis cano
 nicis. L sup iudicia iusticie tue. L ofi
 tēdo oia opa tua iusta: qz sunt que
 dam executiones iusticie tue laten
 tis in tua.**

Hugo Mos enim re
 ligiousis ē se
 pties dño decātare laudes. Primo
 viz laudes matutinales sūmo diti
 culo: in memoria dñice resurrectio
 nis: qz fuit valde mae. Postea pri
 maz. qz tūc xp̄us tradit⁹ fuit pila
 to. Deinde terciā. qz tūc iudei dama
 ueūt. Crucifigat⁹. Postea sextam.
 qz tūc fuit cruci cōclauat⁹. Deinde
 nonā. quia tūc expirauit. Postea
 respas. quia tūc cōstit⁹ fuit d cruce
 Postremo cōpletoriū. qz tūc sepul
 tus fuit.

Collect. Sicqz i memo
 ria dñice pas
 sionis et humane redemp tōis ab
 ecclesia septies dño laudes psolu
 tur. Et quia vita cōtemplatiua est
 quieta respectu actiue qz habz labo
 rem anexū. Ideo sub ditur. **Quia
 multa. que cōsistit in puritate cōsci
 entie est. L diligētibus legē tuam. L
 quia ex tali diligētibus legē tuam. L
 dilectione Ric. tanq iugiter medi
 tatur sacraz
 scripturā. L a nō ē. L illis scād alij.**

S. iij.

¶ tanta occasio ruendi in peccatis
sicut adiuvis qui frequenter hnt ma
teriaz tribulationis. ppter qd dñs
dixit **Lu. x.** Martha martha solli
cita es a turbatis erga plurima.
Et sequit. Maria optimā pte; ele
git Et qz vita cōtemplatiua perficit in
patria. **Iero** subditur. **Ex** pta
bam salutare tuū dñe. ¶ claritate;
visionis tue a fructois eterne. Et qz
ad hoc puenitur p obseruatiā mā
datorum dei: fm didit; saluatoris
Mat. xix. Si vis ad vitam ingre
di serua mādata. **Iero** subdit. Let
mandata tua dilexi. Ica diligenter
obseruando: per que salus acquirif
eterna. **Vnde** puerb. iij. Precepta
mea cor tuū custodiat. longitūdi
nez em dieū a ānos vite a pacem
apponet tibi. Et idē. **Q**uod diuic
aia mea testimonia tua. ¶ a sacras
scripturas p iugē memoriā in cor
de: a p efficiētiā in opatōe. ¶ a di
lexit ea vehementer. ¶ corde a opere
Et uau mandata tua. **Ide** deo a
primo diligēdo. **In** quib; duob;
tota lex pendet a pphete **Mat. xxij.**
qz ab ipsa oia alia mādata reduci
tur. Let. **I**ste dilexi. ¶ testimonia tua.
¶ a sacra eloquia scripturaru.

Rico. Cui; causa obferuatiōis
subdit. ¶ qz omnes vie
mee in cōspectu tuo. ¶ uoia facta: di
cta: a cogitata mea patet cōspectui
tuo. qz monēt hōiem ad tue legis
obferuantia. ppter qd dicit **Boeci;**
v. de cōsolatiōe. **O** viri magna est
vobis indicta necessitas pbitatis
si dissimulare non vultis: qm̄ agi
tis ante oculos iudicis cūcta cernē

tis a cōplantis. **Vnde** puerb. xvi
Omnes vie hōim patet ocul eius.

Appropinq.

deprecatio me. in con.

Thau. Sequitur capitulu;
vice simū secundū.

Hugo cui preponit lra vlti
ma videl; **Thau.** q̄ i
terptat errauit. **Popul;** itaq; fide
lis q̄ olim errauit: modo se appro
pinquare deo fatetur: dicens.

Hugo **A**ppropinquet
deprecatio mea i

cōspectu tuo dñe. ¶ oratio mea que
fit in cōspectu tuo dñe appropinquet
tibi. **Iuxta** eloquiū tuū. ¶ a scdm p
missu; tuū. ¶ da mihi intellectu. **I**ste
i alio ps. dixisti. **I**ntellēctū tibi da
bo a instruam te in via.

Iero. Ac si dicat. **P**roximam ti
bi fieri orationē meā de
cor dñe: vt a te intellēctū capiens
nihil aliud nisi q̄ qd oportet exo
rem. **I**ntret postulatio mea in cō
spectu tuo dñe: fm eloquiū tuū eri
pe me. ¶ a periculis temptationū.

Rico. Repetitio est sine pmissis
ad expmēdu; magnū;
desiderium petitionis sue.

Hugo **C**onsequē oñdit q̄liē
ppls fidelis petat sibi
dari intellēctū et eripi a malis: di
cēs. **R**udabūt. ¶ a de pleno cor
de psoluet tibi. **L**abia mea ynuz.
¶ a laudes. **L**ā dāueris me iustifica
tiones tuas. ¶ a precepta tua: vt ea
itelligā a ope impleā: a sic edōd;
Pronūciabit lingua mea eloq;

um tuum. Lex caritate docendo pri-
mu. Lqz oia mandata tua a] supple
funt. Equitas.] v equita te plena.
hoc est quicqd precipis: est equu.

Rico Et qz talis doctrina non
est efficax sine speciali
adiutorio dei fm qz dicitur ps. xvi.
Domus est animu preparare: s dei
est gubnare lingua. Ideo subdit.

Hugo **F**iat manus tua a] v
filius dei xp̄us dñs per
quē deus pater fecit seculi: fiat mi
hil in auxiliu. Vñ alia editio ha
bet. Fiat mihi manus tua a] auxilia
trix. Lvt saluet me] v di rigat lin
gua meā in docēdo ad meā a alioz
salute. Quā mādata tua elegi.] pre
oibus tpalib⁹ ad meditandoz eas:
atqz opandū a docēdū. a ad hoc
mouet me amor eterni premiij.]

Quia cupini salutare tuū dñe]
v eternam salutē.] a lex tua medi
tatio mea est.] eo qz dirigit me ad
cōsecutionē hui⁹ salutis. Et quia
ad hoc sequit augmētū grē i q̄ est
spūalis vita. Ideo s̄b̄dit.] **Q**uē
aia mea.] vita gratie in pñti a vita
glorie i futuro.] a laudabit te.] hic
et in fu

HUG. **L**a iudicia tua]
v flagella tua
quib⁹ in pñti iudicas: discernendo
filios a non filijs. qz filios flagel
las. nō filijs parcis. a tēc.] ad iuu
bunt me.] in futuro si p ea i hac vi
ta fuero purgatus. Sequit.] **R**
raui sicut ouis que perijt.]

Rico hoc non videt intelligi
de errore in morib⁹. qz
statim subdit. mandata tua nō sū
oblitus. sed de errore fm comunez

modum loquēdi hoim mundano
rum. **A**d cui⁹ intellēdū sciendū qz
ouis dī errare qñ segregat se a gre
ge. hoies autē tendētes ad pfectio
nem cōtemplationis segregant se
a cōmuni habitatione hominū vt
libere possint vacare cōtemplatiōi
diuine. et tales ab hominib⁹ mun
danis reputant stulti a huic seclō
p̄diti. Vñ religiofi mūdo mortui
dicunt. Et fm hoc dicit psalmista
in p̄sona cōtemplatiui Erraui sicut
ouis que perijt: qñtum ad reputa
tionem mundanorū. Et quia refu
gientibus amore dei humanū cōn
fortium: conceditur diuimum fm
illud Osee. ij. Ducam eum in solitu
dine: a loquar ad cor eius. **I**de s̄b̄
dit.] quē seruū tuū dñe.] eū inter
cōsolando. Lqz mandata tua nō sū
oblitus.] terrenis interēdo p amo
rem: sed celestia appetendo. ad qd
tendit mādatōrū tuoz ob̄uatio.

Calliodo **A**mplectēd⁹ fu
auiter omīno
psalmus qui tali confessiōe finit⁹
est: plixitate magnus: admiratio
ne profunditatis oceanus: excel
lentium rerum amenitate paradī
sus. quem virtutum floribus orna
tum per alphabetum hebreorum
fidelis populus cantauit. Vidim⁹
enim eius sententias quasi stellas
clarissimas in altissimo celo collo
ca

HUGO Nam non facile
tas. **HUGO** quis versatilis
iuuenit in q̄ non aut vias: aut mā
data aut iustificationes: aut iudi
cia: aut eloquia: aut sermones do
mini habeas: aut etiā aliquid tale

quod equipollenter valeat.

Cal. Est enim et hic psalmus in
sticuto: fidelium quintus: ubi
quicquid ad ecclesiasticam disciplinam
pertinet: populus fidelis cantavit.

Tercio. Nos quod dominum supplices de
factores: mandatorum custodes: testi
moniorumque scrutatores effecti: sacris
humeris benigni pastoris ad ovile
dominicum reportati: sanctorum angelorum me
teamur consortiis adiuvari per domi
num nostrum Iesum christum. cui est ho
nor et gloria in secula seculorum. Amen.

Psalmus. Cxxxix.

Ad dominum cum
tribulaber. Titulus.
Canticum graduum 88.

Rico. Dicit quidam uir hereticus quod
david precepit Salomo
in edificare templum: et tradidit sibi
descriptionem templi et porticum: et per
sequebatur graduum: ut habetur in Paral.
xxviii. Et quod fecit istos psalmos. hunc uir
et quatuordecim sequentes ad decantandum
in xv gradibus domus templi.

Cassio. Terrena siquidem illa fa
militudine: gestare videbat. Quia
propter cum gradus audimus in psal.
non terrenum aut corporis gressibus
subeundum nobis aliquid suspicemur
si mentis accipiamus ascensum. Ideo
enim premissus est canticum: ut hoc poti
us ad anime puerum applicare de
beamus de ascensu spirituali.

Hugo. Sed videndum quod sit iste
gradus: quod ascensio: gradus

um. unde fit ascensus. et a quo. et quod. a
ubi. a per quod. Gradus in hoc loco sunt
puerum uirtutum in quibus solus beatus
cum ascensus est. de quo in alio psalmo dicitur
Ibunt sancti de uirtute in uirtute: in
quibus sola caritas mouet pedem. Qui
plus diligit: plus ascendit hos gra
dus. Ascendit uir iustus. ubi. in cor
de. quia ascensiones in corde disponit.
Quo. Amen in ore uirtute ad maiorem.
Ad quod. Ad deum uidentem a diligendum.
Ubi. in corde. Per quem. per christum.
Unde. a uocem alleplorationis.

Cal. Raz istos gradus ascendere
nostris. prostrati domino iugiter supplice
mus. Primus itaque gradus uirtutum
inchoat in hoc psalmo. in quo propheta frenat
uitia derelinquens: confessione lacrima
bili petit se de mundi istius tribulatio
ne liberari: dicens. L

Ad dominum. **Hugo.** quod omni po
tens a te
mignas est. Leuius tribulaber. Iugge
stionibus demonum: linguas aduersan
tium: et murmuris persecutorum. Edama
ui corde: ut Susanna Daniel. xix.
Let exaudiuit me. L

Cassio. Inspice quod sit pulcher
rimus ordo dicatorum.
Primum posita est tribulatio. Secundo
exclamatio. Tercio exauditiio. ut per
ordines certos ad deum ostet uota per
uenire fidelium. Exauditus ergo omnis orat
dicens. Domine libera animam meam a la
biis inimicis. In me deridentibus. Quia a lin
gua dolosa. quod sibi specie boni consulit
danosam. Ecce qui mundum uitio
abominatione ceperat deserere:
prima fronte uersum iniqua la

bia patitur: dum eius propositum sceleratis oblationibus irridet. **Dicit** enim ei ab iniquis. **Quid** te crucias aut seculi honores fugias: et istum mundum perdas nec ibi ad quod desideras aliquam pervenias. **Postquam** illa minus valuerunt: tunc suasores ad dolosam blasphemiam se convertunt: dicentes. **Nolite** ieiunio fatigari: restat tempus in senio cui ista facias. **Qui** cum se putant loqui pro corpore salutem anime noscuntur omnino perire. **Iero.** deum dominus anima; adtere. **Iero.** se fideliter clamantem interrogare pietatis affectu dignatus: dicens. **Quid** dicit tibi aut quod apponat tibi ad linguam dolosam. **Hugo** ac si dicat. **Quid** poterit tibi dari auxilium: aut consilium: aut remedium quo muniaris contra linguam dolosam: quam iniquitas sua det vel deterrendo prohibet. **R**idetur anima iusti vel dominus sue interrogationi: dicens. **Agitte.** et verba sacre scripture que sunt. **potestis.** et ipse dei omnipotens que sagitte sunt. **Lacerte.** que verba sacre scripture penetrant usque ad cor: sic dicit **Apoc.** ad **Heb.** iiii. **Vivus** est dei sermo et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti. **Hec** verba sacre scripture dabitur tibi in munimentum contra linguam dolosam. **Aug.** et quod parum est verbum agere contra linguam dolosam. **I**dem etiam exemplis agendum est. **Vn.** **Hugo** **L**ai carbonibus vel vastatoribus et cum exemplis sanctorum ad vitam gratie conversorum: que aliquando mali fuerunt et postea multum profecerunt virtutibus. **vt** paulus; mathe

us: magdalena: dauid: et alij multi. **S**anctorum exempla carbonum desolatorum dicitur sunt. quia inflamant nos ad amorem dei quod in nobis dyabolo constructur per peccatum. **hoc** desolatur: atque devastatum dei adiuvante gratia sentia. **Aug.** Erant in nobis multum te carnales cogitationes: seculares multi amores: ipsi videntur carbonibus desolatorum ut fiat parus locus desolat. **I**n cuius loci puritate faciat deus edificium suum. **E**xempla ergo multorum iniquorum qui conversi sunt ad deum carbonum dicitur sunt: sagittis verborum dei accensi et reuiuificati sunt.

Hugo **I**ste enim vir iustus quous gradum primus ascendit carnalia relinquens. quia tamen a malis adhuc premitur.

Call. vitia seculi damnans: vitia tam se permittere habere longinquam. **H**ec mihi quia incolatus meus prolongatus est. **I**ncolas enim dicimus que ad tempus terras alienas colunt: sed a patria sua longe seiuncti sunt. **Q**uod de illis merito dicitur: quorum conversatio semper est in celis. sed adhuc hic corpore detinentur: sicut apostolus paulus dicit. **C**upio dissolui: et esse cum christo. **C**upienti siquidem patriam felicem videre quous hic breue tempus probetur esse: longinquum esse vide. **Hugo** **C**ausam suam subdit. **H**abitavi cum habitantibus cedari. et cum malis et inquietis hominibus signatis per cedari qui interpretatur tenebra. et

fuit filius **S**inabelis persecutoris
ysaac. Ne videretur coqueri de pe
grinatone corporali subdit. L multu
incola fuit aia mea. In hoc mudo
est aia pe **Aug** cui patria e
grina.

Aug in celis: que
hic pegrinat affectib? sicut corp?
locis. Si amaueris terrena: pegrina
naris a deo. si aut amaueris deum
ascendes ad deum in caritate dei a pri
mi. Abhuc causa durissima cur iste
incolat? acerb? existeret subdit ai
dici.

Cal L. Cvm his q? odecit
tur. **Cal** pacē erā pacific? Ille
odit pacē q? scindit vnitatē: qui nō
amat xpm q? est pax nrā. paciēs a
benigna erā cur rixatibus.

Rico eoꝝ molestias cū paci
entia tolerādo. Lūz loq
bar illis. Lmodeste ac rationabilē.
Limpugbant me. Lcōtentōib? a fa
ctis inuicioris. Lgratis. Lsine causa.

Cal ac nullis pcedētib? meis
culpis. Ipsi em sunt a qbo
sup se petit de bere literari: dicēs. A
labijs imq; a a lingua dolosa. Vi
des vitū iustū terrena de serentē: nā
tenere gloriose virtutis accessum.
h tñ adhuc gemere q? cū malis se
cognoscit habitare. Quapropt vi
deam? q? sit pcedē? secūdi grad? q?
iam nobis primus domino iuuan
te monstratus est.

Psalm? Cxx.

LEuauī ocu
los me. Titulus. Cā
ticum graduum.

HUGO Ne est secūdi? psal.
gradual. Prim? em
gradus est exire de mal? seculi. Se
cūdi? est petere diuinū auxiliū.
Cōgrue igitur sequit? gradus iste
pcedentē. Nā de mudo exeūti occur
runt picula. et iō necesse h? implo
rare dñm auxiliū: sic olim filij isrl
de egipto exeūtes: vidētes egiptios
psequētes se: ad dñm clamauerūt
auxiliū postulātes. Ergo vir iust?
q? in pcedēti ps. gemitat mē malo
rum insidias: hic se o tra eas orat
in uari: dicens.

LEuauī oculos meos. Lspūales
L cogitationes a desideriu. L in
mōtes. L ad deū a ad aues celestes

Rico q? dicitur montes infra
ps. cxxiij. Montes i cir
cūtu eius v angeli: vt exponit Au
gus. L vñ veniet auxiliū m. Diuina
em adiutoria hoib? pstita cōter p
aogelos amministrant. pncipale tñ
fuit a dō. xpl qd subdit. L Auxiliū
meū a dño: qui fecit celū a terraz.

Iero Ab ipso auxiliū expecto
p que pī celūz terrāq? lo
cauit. Vñc iaz p fide sua vit iste a
spūscō vñsum accipiēs aliqd? sola
tionis aie sue loquit? dicēs. **M**on
det in cōmōtōez pedē tuū. L nō pa
tiatur remouere stabilitatē: qua
in eo firma.

Nicola neq; p
tus es. **Nicola** mittat
affectionem mentis tue de bono in
malū mutari. L neq; dormitet qui
custodit te. L nō cess; te custodi
re: scilicet deus a angeli qui bus cō
mittit custodiam fidelium: q? nunq̄
dormiūt: sed ab hominibus dormit

dicuntur qm non auxiliant. Scdm
veritate in eis non cadit somnus:
ppter qd dicuntur vigiles dan. iij.
In sententia vigilu de cre tu est. Ieo
subdit. **E**cce no dormitabit neq
dormiet. I. nō cessabit ab auxilio
Lqui custodit israel.].

Hugo .i. pplm xpianuz qui
deū videt p fidē. Nam
isrl vir vidēs deū iter pstat. **D**omi
nus custodit te.] diligente se.] dñs
pcedio tua: sup manū dextaz tuā.]

Rico .i. ptegat te pl⁹ q⁹ dexte
ra man⁹ tua posset te p
tegere et custodire. Vel ois ptās
hūana q p manū dextera intelligi
tur. **P**er diez.] viz. pspitatis] sol
non vret te.] .i. non vrat. qz hebrei
non habuerūt optatiū modum:
s; loco eius vtuntur futuro indicati
uī mo⁹] neq; lūa.] .i. tri
di.

Hugo sticia vel de spe
ratio etiā non nocet tibi] per no
tē] adūsi. **Cal.** Per solē igil⁹ a
tatis. **Cal.** lunaz sigt totū
vite tēpus: q damandum est sem
per ad dñm q nō pmitit suos i re
atū duci: aut scandalo mēuēte
puri qñ eis custodie sue pstat au
xili.

Iero. **D**omin⁹ custodit
te ab oi malo.] .i. ab
oib⁹ insidijs inimici quib⁹ gratia
diuina tollitur: aia pditur: a pmis
sioes dei euacuatur.] custodiat ani
mā tuā dñs] ne ei ps dñetur pote
statis ad

Cal. diuersis modis
uerse. **Cal.** pmititur diuina
custodia: q nō solū ab aduersis vi
dicat: s; etiā beatos facit a celo
ruz reg pducit. **Vñ** ap finē ps. xvi

ens cūda condudit: dicens.
Hugo **D**omin⁹ custodiat
mtroitu tuuz.] in tēpta
tione: vt non pmitat te tēptari su
pra id qd ferre potes.] a exituz tu
um.] a tēptatiōe: vt victoriā det et
victorē remuneret. **Lex** hoc nunc et
vsq; in seculum.] .i. semper.

Iero vt auz a corpe recasseris:
sua custodia ptegat: ne
i illis calos pspiteris vbi diues cō
spiciē arces: s; i sinu abrahe cū laza
ro sepiterna requie pfruaris: psta
te deo nōo. **Iesu** xpō: cui honor est rē.

Psal. CXXi.

Etatus sum

Hugo Titul⁹. Cantiaz gduū
Dic est terci⁹ grad⁹: q
satis elegane tercio lo
co ponitur. Nam primus est exire
a malis seculi. Secund⁹ est diuinū
auxiliū implorare. Tercius est cō
fidere de puentione in domuz domi
ni quo ascendit. **I**ntentōne monet
nos ppta ad ascensuz atq; deside
rium celestis hierusalem.

Calliodo In pma igitur
parte fidel iste
gaudet se amonitum ad supernam
hierusalem esse venturū: dicens.

Etatus sum **Hugo** .i. p
in his. **Hugo** his
Lqte dida sunt mihi.] a pphetis et
apostolis loquentibus in scriptu
ris suis: hoc quod subditur.] in do
muz domini ibim⁹.] .i. **Vñ** de aposto
lus ad **Heb.** xij. ait. **I**festi
nem⁹ igredi i illā regēz rē. **Cal.**

O digna exultatio illuc ire contē-
dere vnde nunq̄ aliquis velit exire
Dec est domus que tantū iustos re-
cipit: angelos cōtinet: a ip̄m crea-
torem oim creaturaz cōspicere me-
ret. a auctore dom⁹ desiderabil: do-
mus dī vniū lapidib⁹ fabricata.

HUGO Duob⁹ pedib⁹ carita-
tis viz dilectōe dei: a p-
rimi itur ad hāc domū p viā p̄nc-
inocētie: hūilitatis: castitatis: cōsa-
ritūq; virtutū. Et si q̄rat aliq̄s. vbi
eras qm̄ illa audisti de q̄b⁹ sic leta-
ris q̄ secur⁹ p̄uctōe i domū dñi.

Rūdet: dicens. **S**Tātes erāt pedes
nri. v affect⁹ a cogitatioes q̄b⁹ aīa
ḡdiē. Li atrijs tuis. v i penetrabili-
bus tuis o. **RICO** Ac si dicat.
hierusalē. **A**ffectiones
nre iā sūt i appetitu hierl̄m sup̄ne
Ibi em̄ stat vbi sp̄ firma volūitate
p̄sisti. **AUG** Cogita ḡ q̄lis fu-
tur. **AUG** tur⁹ sis: a q̄uis i
vita adhuc sis. hoc tibi pone ante
oculos q̄si ibi stes: q̄si mē āgelos
deficiēs gau-

RICO Et ne hieru-
salē quā di-
xit terrenam adūterēs ciuitatez il-
lā celestē s̄ḡt: dicens. **I**erusalē q̄
edificat vt ciuitas. **E**dificat plāe
q̄ q̄tūdie vsq; ad mūdi cōsumatōem
vniū lapidib⁹ sp̄uali opatōne cō-
struit v m̄tib⁹: cōfessorib⁹: a q̄ dño
sincera mente deuoti sunt. Et bñ dic̄
vt ciuitas. **N**ā ciuitas dī q̄si ciuū
vntas. **V**ñ vere illa celestis ierl̄m
ciuitas dī: q̄vnamines ciues cōtinē
mōstra. **HUGO** Et sic ciuitas
tur. **HUGO** Et hēna hz diū-
sas māsiōes: sic de hac celesti ciui-

tate dī **JOB**. xiiij. In domo p̄is mei
mansiōes multe sunt. **L**ui⁹ partici-
patio eius manet in idip̄m.

CAL. v cūctis istis p̄cipatio
est i dño saluatore q̄ ē p̄pe
i idip̄m: hoc est i eternitate sp̄ idē ma-
nēs: iux̄ illud **IAC**. Apud quez nō
ē t̄m̄ mutatio: nec vicissitudinis ob-
vmbatio. **I**psē est bonū i idip̄m
v i eter.

HUGO qd̄ cōiter ab oi-
nuz. **HUGO** bus a singul⁹ ci-
uib⁹ hūi⁹ ciuitatis tōlēt a imutabi-
liter participat: qd̄ de nulla cūctate
corp̄ali pōt vere dici. nec potuit ex-
p̄ss̄i dīcē stabilitate a cōtinuitatez
a cōitate ciuitatis illi⁹: vbi bonum
singuloz vnuz erit a idip̄m oim.

AUG qd̄ corp⁹ n̄m hz nō est
idip̄m. q̄ nō in se stat:
mutat p̄ etatez: p̄ mutatioes locoꝝ
ac tēpōꝝ: p̄ morbos ac defect⁹ carna-
les. nec i se stat corp̄a celestia: viz
sol: luna: stelle h̄nt q̄sdā mutatio-
nes suas. a si occultas certe d̄ locis
i loca mutant: ascēdūt ab oriēte i
occidētē: a rur̄ hū circūeūt i orientē.

Nō ḡ stat: nō sūt i idip̄m. **A**īa hu-
mana nec ipsa stat. mō vult: mō
nō vult: mō nō scit. **E**rgo post tān-
lāguorē: post tātos morbos redeat
aīa hūiliata ad id ip̄m dñm salua-
toꝝ. a sit i illa.

CAL quaz ysa. p
ciuitate celesti. **CAL**. p̄heta mira-
bili laude describit: dī. **V**ocabunt
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i lumine diei. neq; or-
t⁹ hūne lucebit tibi nocte. sed erit tibi
dñs lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. Et infra. **E**t populus tu-
us omnis iustus erit. a in eternuz

hereditate possidebunt terram.

Hugo Deum quasi quis que
fuisse quod sciuit quod
iuri sunt in domo domini. **R**ndet: dicēs

Luc enim] et ab hanc ciuitatez
quā ut celestēz cognoscere: subiu-
rit] ascenderunt] iaz in spe a tande;
in re] **Rico** nō ei? s] **L**trib?
bus]. **Rico** dñi] et sādī pa-
tres veteris a noui testamenti: viz
generatio querentū dominū.

Hugo in quibus est] testimo-
niū] israel] videlz fe-
delis opāns p dilectionem: sic ut
de ipsis posset dici. Ecce vere israhē-
lita in quo deus non est. **U**i enim
ascendūt] ad confitendū] nomi do-
mini] confessione laudis.

Cast. qz in illa ciuitate omnes
des celebra bunt: nec erunt ibi sine
magno honore. **Q**uia illic] et in
hac ciuitate] sedebunt] et sedebunt

Et ponit p̄teritū] p futuro. qz oia
verba dei sic firma sunt ut quousere
dantur futura esse: tñ stabilitate
sui eē estimes iaz facta. **S**edebūt ḡ

Aug [sedes in iudicio] videlz
apli a aplici viri q̄ reli-
querūt oia ppter xpm q̄ sunt sedes
dei. qz aia iusti sedes est sapie.

Aug Ipsi iusti sunt sedes et
sedebunt in iudicio sic
sabiator in euāgelio dicit. **S**edebi-
tis sup duodecā sedes ovis sedes iu-
dicātes duodecim tribus israel.

Quos iudicabūt q̄ sunt in terra. **I**lli
aut qui iudicabūt in duas ptes
diuident. **V**na erit ad dextrā: cui
enhabūtur elemosine quas fecerit

Altera p̄oneē ad sinistrā: cui enūa
bunt crudelitas et sterilitas mie.

Cal. Sed cum dñs dicet vtrāqz
eniam: viz illis q̄ a dextris
erūt **V**enite bñdidi p̄is mei perci-
pite regnū. Et illis qui erunt a sin-
istris. **I**te maledicti in ignem eter-
num. **Q**uō cū dño sādī iudicabūt. **C**
um ipso iudicabūt reuera mēte
iam purgati a in otemplatione p
feditissima cōstituti: hoc sine dubio
iudicabūt esse faciendū qd a dño
cognouerūt cōstitutū **V**olūtas enī
cōpar audientūz vñū facit esse iū-
diciū: q̄uis reliq̄ tacuisse noscant.
Et hi apli a aplici viri erūt] sedes
sup domū dauid] et sup indices.

Aug sup familiā xpi cui de-
runt in sepe abaria do-
arina.

Ric. Deū agit d̄ statu mi-
rum. **Ric.** litātis ecclē. i cui? p
sōa d̄i cuihbet ecclē triūphātis.]

Rogate q̄ ad pacē sūt hierlm] et
ovos q̄ estis in hierlm supna: roga-
te dñm p pacē hierlm inferioris
et ecclē q̄ ostat abhuc in pugl] a ha-
būdātia diligētib? te.] et rogate ec-
dñm ut habūdātia bonoz spūali-
um tā meitoz q̄ p̄mioz sit i viuis
p̄fctis q̄ alios d̄fēdūt v̄bo a exem-
plo. Et ne vir iust? suā singlarē vti-
litatē q̄rē videat: oñē dic] **P**ropt̄
frēs meos a p̄rimos meos] et ppter
oēs hoies astringēdos ecclē in vici-
lo caritatis. **L**loq̄ bar pacē de te.] o
hierlm] et p̄dicabā alijs pacē tuā
ut illi amore tui venirent ad te.]

Propter domū dñi dei n̄i] et pro-
pter ecclēsiā edificandā augmen-
tandā atqz glorificandā.

Iero. Lqueſuū bona tibi. Ad
honorē tuū: fratrib⁹ a p
rimis pacē predicādo vt efficiātur
ciuitas in qua habitare dignetur
dñs noſter Jeſus chriſt⁹ q̄ eſt bñ
dñ⁹ i ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Psalm⁹. CXXII.

Ad te leuaui

Titul⁹. Canticū ḡduū

Hugo. Sic eſt q̄rtus grad⁹ q̄
recte ſequitur p̄cedē
tes. Naꝝ p̄mus eſt exire a malis ſe
culi: ſiue mundū relinquē. Secūdu⁹
eſt diuinū auxiliū implorare. Ter
tius eſt de puentioe p̄ſidere. Quar
tus in hoc p̄s. eſt iter quaſlibet an
guſtias cordis oculos ad dñm fidu
cialiter leuare. Populus itaq; ſite
lis ab huc cōſtitut⁹ iter anguſtias
ſeculi ad dñm clamat: dicens

Ad te leuaui oculos meos.

Caſſ. Amatores mūdi cor
na ptāte ſe iactantes: ſi q̄ fuerint
leſione puocati ad diuitias recur
rūt: ad p̄ocimia p̄itura cōfugiunt
vt exigāt de inimico penā qui irro
gare p̄ſūpſit iniuriā. Dei vero ſa
muli patientiſſima ſe cōuerſione
moderātes: quicquid ſcandali: quic
quid tribulationis p̄tulerint: ocu
los ad dñm leuāt a ad illū respici
unt a quo ſe veraciter ſaluari con
fidūt. **Se.** **Rico.** Lqui habitas
quē. **Rico.** in celis. Licet
em̄ deus vbiq; ſit p̄ eſſentiā: preſe

tiā: a p̄tentiā: tñ ſpeciali mō dñ
habitare in celis: vbi facie ad faci
em videtur a ſandis.

Aug⁹. Sed diceret aliq̄s. Ante
q̄ faceret deus celum et
terraz vbi habitabat. In ſe habi
tabat. apud ſe habitabat. a apd
ſe eſt deus. Et qñ habitare dignat⁹
in ſandis: non ſic ſunt ſandī domus
dei vt ipſa ſbtracta cadat deus. De
us aut̄ ſic habitat i ſandis vt ſi ip̄e
deus diſceſſerit ſandī cadāt. In qui
bus nos hitam⁹ ipſa nos cōtinēt
ſi in quib⁹ deus habitat: ipſe de⁹ il
los cōtinēt. Et quō leuaſti oculos tu
os in celū. Sequit⁹. Petrus pariſi
enſ cantor. **E**cce ſicut oculi ſuo
ruz. q̄ dñm ſuū offenderūt a ab h⁹
verterant⁹: ſūt ſupple. i manib⁹. v
in ptāte. dñoz ſuoz. v expectant
ab eo remiā cordis: oculis viz deſide
rio a cogitatōe. **S**icut oculi acil
le i manib⁹ dñe ſue. **R**epetitio ei⁹
deꝝ ē p̄ ſexu vtroq; Lita oculi n̄ri ad
dñm deū n̄m: donec miſeat n̄ri.

Hugo. literādo nos a p̄nti mi
ſeria a trāſſerēdo nos
ad glaz. Nōnduz q̄ de vtroq; ſeru
ponit hic ſilitudo vt null⁹ putet ſe
exceptū. Seru⁹ em̄ a acilla ē oīs hō
q̄ ſuo creatori ſuire t̄net. ſi ſu⁹ dñ
pp̄e fortes a acilla pp̄e debiles. Nō
iḡt eiect⁹ de paradiso: poſit⁹ hic i car
cere tō die cedidit a corq̄tur. qz ſic dñ
Iob. vii. Tēptatio ē vita hoīs ſup
ter. **Aug⁹.** Nihil em̄ infirmius
eā. **Aug⁹.** aia n̄ra: poſita i me
dñs tēptatōib⁹ ſeculi v i medñs ge
mitib⁹ a p̄uritōib⁹ moleſtiāz
Nihil ea infirmius donec m̄treat

soliditati celesti: et sit in templo dei
unde iam non cadat.

HUGO Et ideo fidelis plus
temptationibus percussus
quotidie leuatos huius oculos in ma-
nus domini: donec pietate motus iube-
at flagellanti ut cesset.

AUG Plange o homo quod diu vi-
uis in terra: siue felicitate
vivas: siue in aliqua tribulatione
constitutus sis: **Miserere** nostri
domine miserere nostri.

HUGO Duplice deprecatur mi-
sericordia: ut viz i cor-
pore liberet a pressuris. et in aia a pe-
riculis. Et necesse habet ut misereat
ris. L. quod multum repleti sumus despe-
dio.

AUG quod omnes qui in christo pie-
ne volunt viuere necesse est
ut patienter opprobria: et contumelias
tulerint ab his qui impie volunt viuere
quorum felicitas terrena est. Iridentur
illi qui futura bona felicitatem
vitant: quod corporales oculi videre non
possunt. Et dicunt eis amatores mundi.

Quid credis insane. Vides quod cre-
dis. Reuersus est aliquis ab inferis
et retulit tibi quod ibi agatur. Ecce quod
ego amo video a fratribus. Despicere
quod speras quod non vides. et despicit
te ille qui quod si videt quod tenet. Noli tur-
bari: quod cum morietur ille: diuitias se-
cum non affert ad inferos. Et quia
nos ea que futura sunt speramus: et fu-
tura felicitatem suspiramus: repleti
sumus despectu et contemptu ab his
qui felicitate que sunt vel habent in isto seculo

MICO ro. **Quia** multum re-
pleta est anima nostra. et vita nostra sup-

ple repleta est afflictione et contemptu
Et modus loquendi est dolentis: qui
ex vehementia doloris truncat verba
sua propter quod aliquid supplendum est
ad habendum intellectum.

HUGO Deinde ostendit a quibus
despicitur dicens. **Opprobrium** habundantibus. **et diuiti-**
bus. **et etiam sumus despectio** sup-
bis. quod diuites hic spernunt pau-
peres: et superbi contemnunt humiles.
Verum his in futuro iudicio fit alie-
na confusio: ubi superbi diuites erunt
in opprobrium: quoniam demergent in gehem-
nam. Tunc de illis quos desprece-
rent dicent illud **Sap. v.** Hi sunt quos
aliquando habuimus in derisu: et in simi-
litudine improperij. Nos insensati
vita: illo-rum estimabamus insaniam et
neque illo-rum sine honore. Ecce quomodo con-
putati sunt inter filios dei: et inter san-
ctos sors illo-rum est. Ergo errauimus
a via veritatis. Quid nobis profuit
superbia nostra: aut quod diuitiarum ia-
ctantia contulit nobis. **Transierunt**
hec omnia tanquam umbra.

Cass. Intueamur viuum qui iam
quatuor gradibus ascendit
in precium perseueratione mirabilem: et
nullis irrisionibus deficientem: sed demer-
tius mundicia sustinentem: et diuersas
molestias vno medicamine curan-
tem: pro hoc videlicet quod oculos suos se-
leuat ad dominum: qui est benedictus in se-
cula seculorum. Amen.

Psalmus Cxxij.

Nisi quia dominus
erat in nos. **Titulus.** Cau-
T.

ticum gra
duum. **HUGO** Dic est qui

tus gradus
canti quo nūc populus fidel' ascē
dens. non sibi: s; deo attribuit suā
liberationē pro qua in p̄cedēti p̄s.
orauerat: dicens. Misere nostri
dñe miserē nostri. Quint⁹ ḡ grad⁹
ascensionis est deo attribuē liba
tionēz a omne bonū. a hęc est intē
tio p̄phete. Canticū vero est ipsa le
ticia de libe

Cassi. Memor ḡ po
ratione. **Cassi.** pulus fidel'
q̄ta picula p̄ diuinā misericordīā
velut impetū torrentis euaserit: su
am liberationē deo attribuēs: ait.

Nisi q̄ dñs erat
in nobis. **Augul.**

Vox emz martīz a illoz q̄ euasis
piculis p̄ntiū miseriaz iā sunt i ce
lo securi. Sic a nūc ponam⁹ nos in
illo triūpho qd̄ erit in futuro seclō
qñ dicem⁹. Mors vbi ē ostētio tuas
Exultantes cū xp̄o iam ibi spe a cor
de ostituti cogitem⁹ qd̄ euasimus.
q̄ scandala: quas tribulationes mū
di: q̄s suggestiones diaboli a cupi
ditatū oſtictōes. Oīa ista q̄s euade
ret. **N**isi q̄ dñs erat in nobis hoc
liberat. **L**ibet a ope **L**nūc. **L** post li
berationē. **L**isrl. **L** plus xp̄ianus
videns deū fide a spe. **L**nisi quia do
minus erat in nobis.

Rico. Repliatio est eiusdem
sentētie ad oñdēbz ma
iore gratitudinē de auxilio diuio.

Cassi. Et reuera qñ ipse i nob
est: semp salui: sp̄ illesi
manem⁹. q̄ p̄sequentū iniquitas
nō preualet ostra euz p̄ quo se gra
tia diuie vitutis opponit. **Q**u

exurgerent. **L**ex malicia **L**hoies i nos
forte viuos deglutissent nos.

Iero. non nrās carnes deuorāē
conati sunt impij: s; aīas
p̄ instigatōez scelez deglutire.

Cal. Nam viui deglutimur qñ
aut in hereticas p̄uitates
aut in p̄funda: precipitationē aut
parū nephanda p̄uitate demergi
mur: qd̄ s̄ctis viris potuisset acci
dere: nisi eos virt⁹ supna libasset.

HUGO Notandū vero q̄ qui
dam viui deglutunt
vt dicit **Aug⁹.** videlz q̄ sciēter pec
cant: de quib⁹ dicit p̄s. Descēderūt
in infernū viuentes. Quidā mortui
deducunt in infernū: videlz illi qui
peccant nescienter: sic paul⁹ v ad

Thimoth. Fui blasphem⁹ a pse
cutor a contumeliosus: sed misericor
diam dei osecut⁹ suz. q̄ ignorās fe
ci in incredulitate. Proptēa notan
dum q̄ demōes p̄mo iuadūt hoies
p̄ suggestiōez: tagūt p̄ malā cogi
tatiōez: mordēt p̄ malā delictōem:
masticāt p̄ delibatiōez: tūsglutūt
p̄ osensū: trañcūt i stomacho per
opatiōez: deo quūt p̄ cōsuetudinē:
a egēūt i morte p̄ bānatōem. Dis
autē gradib⁹ descēderūt i infernum
p̄ctōres. **S**equit. **Q**u mirascere
ex iudicia **L**furoz eoz i nos. **L** v cōtra
nos. **L** forsitan aq̄. **L** v plus p̄ctōz.
Labsorbūisset nos. **L**ducens nos vi
olenter i p̄fūditate sue p̄uitatis.

Iero. Trepti sum⁹ ab hīs p̄ euz
q̄ erat i nob: cui ob hoc
grē referēde sūt. q̄ grā ei⁹ saluati
sumus. **V**n

HUGO **C**orren
de sequit. **HUGO** **T**em. **L** v im

petit; tribulationū a temptationū
 insurgentiū p̄ diuinū auxiliū. per
 trāsiuit aīa nostra. **In illud p̄sa.**
xlviij. Cū trāseris aq̄s tēcū ero; et
 flumina non opient te. **Quē** aut̄ sit
 aq̄ hęc oseq̄nter diffinit: dicēs [for
 sitan p̄trāsiit aīa nostra aquam
 itolerabilē]. **In greco** p̄ forsitān po
 nitur: ara. q̄d est nota dubitatiōis
Vnde sēsus est **Ara** & putasne: p̄tū
 fisset aīa nostra. q̄si dicat. **Manife**
stū est q̄ non. **Latini** vero p̄ ara po
 fuerūt forsitān: ad oñdendū piculo
 ruz q̄tātē: quā ppl̄us scīs se tole
 rasse p̄fessus est. **Per** hęc em̄ q̄d di
 cit: aquā itolerabilē: ponit **Aug.**
 a quā sine suba. & uocat aquā sine
 suba p̄dm̄ & voluptate; seculi: vel
 habūdantiā diuitiāz. **Et** hęc tripli
 ci rōne. **Primo** q̄ cito trāseūt tan
 q̄ vmbra: & non subsistūt. **Secun**
do q̄ nō satiāt: s̄ omnes virtutes
 eu aciat. **Tercio** q̄ fidē a deū veruz
 esse aufeūt: & sine fructu possesso
 res suos ad infernū nudos p̄ducūt

Cass. Intolerabil̄ ḡ aq̄ dī: q̄n̄
 nostra infirmitas p̄sāt.
Ecoñ oīa tolerabilia sūt: cū deus ī
 sātis suis hitat. **Tūc** em̄ nec error
 subrept: nec luxuria trahit: nec
 supbia ventosa p̄ualet: nec hostis
 antiqu⁹ suggestiōe maligna graf
 sat & impuḡt. **Cōse** q̄nē sub dīe p̄
 grāz adōe. **Benedict⁹** dñs qui
 nō dedit nos [suos suos] i captio
 nez dētib⁹.

Iero. **Doz** torrentiū
 eorum]. **ḡ** dētis nūofitas
 est vitioz: a q̄b⁹ ne capiamur grā
 dei euenimur. **Prima** nostra sicut
 passer erepta ē: de laq̄o venantiū.]

& demo **Cass.** quoz laq̄us ē mū
 nuz. **bi** illi⁹ q̄libet dul
 cedo p̄posita. **In** q̄ tūc capimur: q̄n̄
 sua uis esse indicat. sic de mulierib⁹
 scriptū est. **Ocul⁹** meretricis laq̄⁹
 p̄tōris. **Sic** de auaricia: sic de sup
 bia: sic de cūctis vitijs est sciendū.

Hugo **Et** bene dicit: sic passer
 q̄ est auis modica: in
 dicās hūlez aīam de hoc laq̄o lite
 rari. **Rā** b̄tūs **Antom⁹** cū vidēt p̄
 reuelatōem totū mundū plenū la
 queis: dixit. **Dñe** q̄s poterit euadē
 omnes laq̄os istos. **Et** tūdit dñs
Sola hūilitas. **Sequit.** **Laq̄e**
 oēt⁹ ē. **In**ō dixit: rupt⁹ ē s̄ oēt⁹: idē
 cans fortitudinē tēptationū: & po
 tentiā liberātis [a nos libati sum⁹].

Iero. **Tendunt** nob̄ laq̄i i oai
 piscētis ac diuersis dya
 bolice astutie dolis. s̄ cōtrito satha
 na sub pedibus nostris sic passer
 sapiēs euo lamus ab illis.

Hugo **Cū** causa subditur.
[H dūtoriu; nēm.]
 ad laq̄oz structionē a nrāz libatio
 ne; [in noīe dñi.] & in virtute ei⁹. **L**
 qui fecit celum et terram.]

Cass. **Profecto** nihil illi p̄uale
 re p̄r adūfuz: cui diuina
 virtus p̄stat auxiliū. **Q̄** b̄n̄ i q̄nto
 ḡdu fideliū ascēdit b̄tā deuotio: vt
 q̄ corp̄ eos se n̄sus iuuāt dñō vahi
 erūt sup̄are. q̄narij loci p̄uēctione
 gauderēt: s̄ hi ne eaderēt: ne corpo
 ris infirmitate titubarent. illa hu
 mani gn̄is remediabilis p̄stabat
 hūilitas: vt nō sibi aliq̄d iam pre
 sūptiōe applicarent. s̄ spe; suam po
 nerent totaz in domio nostro **Iesu**
 C. ij.

christo: qui est benedictus in seculum
la seculorum. Amen.

Psalmus Cxxiiij.

Qui confidunt
in domini. **T**itulus Canti
cum graduum.

Cassi. Scies dominus infirmitatis
humane labilez greffum
iter istud virtutu quibus daz gra
dibus fabricauit vt securus ad ar
dua tenderet desideriu nostroz vuz ve
stigiū ponere in plano. Sed quis
scala ista salutaris competentē reme
dio videat esse constructa: nulla tū
virtute consistimus: nisi illic domi
ni regimine teneamur.

Hugo Unde plus fidel ascē
dens p cāticū graduū
qui in pcedēti ps. attribuit dno su
am liberatōez cuius misericordia est
libatō ab oibz adūsis q̄ ipi ipēdie
bāt ascensuz: oūdit in hoc ps. totā
fiduciam esse ponendā in dno.

Aug a non incedere in homi
nes q̄ pspant in hoc secu
lo felicitate falsa atq̄ vōtosa a proz
fus seductoria. vbi nihil aliud nu
trunt q̄ supbiā. a cor eoz ogela
scit aduersus deum: a sit duz adū
sus ymbre gratie dei ne fructuz fe
rat. Hos autēz aliqū inuēdo et ni
mis attendendo. etiā illi q̄ deū colunt
fluatū a nutant q̄si perierit mer
ces ipsoz: ai se viderint in laboribz:
in egestate: in eūna: in morbo: in do
lore: in aliq̄ necessitate. a vidēt alios
hīe samitate corpis: abūdare in tē
poralibz: in colūmitate gaudere:

nitore honoz florē eos q̄ nō soluz
deū non colūt: verū etiā hominibz
aduersant. Sed q̄ hoz felicitas to
ta vana est a trāsitoria ducēs ad
penas perpetuas: propheta in hoc ps.
hortatur nos: vt relicis secularibz
desiderijs in deū: tantū omnē o fidē
tam habeam: dicens. L

Qui confidunt in dno. a non re
bus mūdānis. sic mōs spō.
Rico Quia sic mons syon est
imobilis: ita q̄ vere cōfi
dunt in dno a stabilitate fidē non
mouent. Inon cōmouēbit in eter
nuz q̄ habitat in hierlm. Hoc etiā
non intelligit de hierlm terrena: q̄
multo cēs fuit impugta a pluries
destruata. Naz bis totalit destructa
fuit. s. semel p Nabuchodonosor. a
semel p romanos. a pluries pticu
lariter q̄tū ad aliquā pte muroū
a edificioz: vt ptz ex libris Reg.
Paralip. a Machabeoz.

Cal. Vñ hic hierlm celestē pa
triā detem? aduertere: q̄ si
gnat visionē pacis: de q̄ nulli pōt
vllō modo omoueri q̄ meruit in
soliditate constitui.

Hugo Deinde describit q̄tis
est illa hierlm cuius
habitatores moueri nō pōt: dicens. L
Montes. videlz āgeli a sādī: taz
pphetapli: martires: q̄ ofessores
Im circuitu ei. Itanq̄ corona ad or
natū. L a dñs in circuitu ppli sui. Itan
q̄ mur⁹ defensiōis. Lex hoc nūc a vsq̄
in seculū. sic ipse pollicet⁹ ē. Mat.
vlti. dices. Ecce ego vobiscū sū vsq̄
ad cōsumatōez seculi. Nec nos pmit
tet tēptari vltra q̄ ferre possum⁹.

Rico **Q**uia nō relinquit dñs
virgā peccatorū. i. pote
statē a tyrānidē ipsoꝝ [sup] sorteꝝ
iustoz. i. vt p̄ualeāt iustis in tā
tūz vt moueant a statu fidēi a vir
tutis. q̄ iuxta **Apō. ad Corinth. 2.**
dñs dat suis fidelibus cū tēptatio
ne auxiliūz vt possint sustinere. Et
hoc est quod **Iero** Lyt nō extē
dicitur. **Iero** dāt iusti ad
imiquitatē manus suas. i. vt potit⁹ si
stineāt malos q̄ faciāt mala.

Rico It q̄ boni mereant p̄mia
ri a mali puniri. **Ierō** s̄
bit psal. **B**enefac dñe; bonis et
rectis corde. **I**ocōferēdo eis bona gra
tie in p̄nti; a glorie in futuro.

Cast. Redi corde sunt qui dñm
sequuntur a nesciūt a do
mino prauā voluntate separi. De
mal vero subdit **O**edimātes at̄
a rectitudine fidēi a vir

Rico .tutis. in obligatōnes. i.
ad peccata que obligāt ad penā
Translatio autē hebraica q̄ est **Ie**
roni in sic hz. Declinātes ad prau
tates suas. **A**dducet dñs. **A**d penā
eternā. **L**um opantibus imiquitatē.
i. cu; demonibus obstinatis in im
quitate. **V**nde dicit saluator illud
in iudicio **Math. xxv.** **I**te maledicti
in ignē eternūz q̄ paratus est dya
bolo a angelis ei⁹. **E**t tūc erit. **P**ax
sup israel. i. sup pplm catholicūz
q̄ hic videt dēū recta fide et spe; a in
futuro videbit eū facie ad faciem.
Propter qd̄ in natiuitate xp̄i cāta
uerūt angeli **Luc. ij.** **G**loria in altis
simis deo; et in terra pax hoib⁹ bo
ne voluntatis. **P**er bonā em̄ volūta

tem habet pacē cordis in eternū; s̄m
q̄ dī puerb. xij. **N**on tristabit in
sternū quicq̄s ei acciderit. **E**t p̄ illaz
disponit ad pacē eternam.

Iero **I**n q̄ habebit aīa pacem
infra se. q̄ caro om̄io obe
diēt sp̄i. **V**nde **Aug. 9. vlti. h. 0.** de
ciuitate dei ait. **V**bi voluerit sp̄s
statim erit et corpus. **I**te habebit
pacē sup se. q̄ aīa erit dō om̄io obe
diens. **I**te intra se. q̄ ratio a volū
tas om̄io cōcordabunt. **I**te extra se
q̄ nulla creatura nocēbit ei; et nī
hil cōcupiscet qd̄ nō habeat. **E**t ita
pax erit vndiq; vt dicit dñs **psa.**
xxxij. **S**edebit p̄plus me⁹ i pulchri
tudine pacis; a in requie opulēta
Ad quā nos p̄ducāt dñs noster **Ie**
sus xp̄us; q̄ est benedictus in scru
la seculorū. **A**men.

Psal. Cxxv.

T **conuertēdo do.**
Titulus. Canticū graduum.

nico **P**salmus iste s̄m lrālez
sensuz loquit de reditu po
puli iudaici s̄ babilonica s̄uitute.

Aug. 9 **D**e q̄ habet. **iiij. Regūz**
xxv. post. lxx. annos re
dijt ille populus in ciuitatē suam.
Septuaginta anni s̄gn̄t omne tē
pus quod septē diebus voluitur
Cum autēz trauserit omne temp⁹
tunc redimus a nos ad patriā no
stram; sicut post. **lxx.** annos redijt
ille populus a captiuitate babilo
nie. **B**abilonia enim est mūd⁹ iste
a interpretat̄ osfusio. **V**idete si nō

est confusio tota vita humanae. Quae
quid agunt homines in spe vana: cum
cognouerint quod agunt: erubescunt.
Quare laborant: et qui laborant: et fi-
lij meis inquit. Et ipsi. cuius filii
is suis. Et ipsi. quibus. et filijs suis.
Bonae ergo. in hac confusione. et
in ista babylonica captiuitate
ma tenetur. **Rico**. patet pro
christianis. et de cuius reditu per prophetam
propheta loquitur: dicens.

Conuertedo. et cum conuerteret. **Do-**
minus captiuitatem syon. et ecclesie.
que licet non secundum se tota: tamen secundum
aliquas sui partes sic aliquando capti-
uatur. **facti sumus sicut consolati**.
Et dicit sicut. quod perfecta consolatio non
habet in presentia. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
uerfioe. **repletum est gaudio os no-**
strum. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
quod officio lingue in fructum vocis
erupit. Et subdit. **lingua nostra**
exultatione. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
in laude diuina.

Iero. **Repletum dicit os nostrum**
et lingua gaudio. quod non
sufficit tantas explicare laudes per
gratia qua saluamur. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.

Rico. post conuersionem. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
ter gentes: magnificauit
dominus facere cum eis. peccata dimittit
tendo et virtutes conferendo. quod alij
videntes tales emendationem: exci-
tantur ad laudem diuinam.

Iero. Si enim relictis transitorijs
spem colloquemus in semper
tenis: tunc dicitur quod magnos nos fecit
dominus: captiuitate predictorum et pulsa
In hoc ergo gaudio consistemus.

Hugo. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
ergo. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
dominus facere no-

scilicet. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
nobis in scriptis cooperantibus:
iuxta illud **August**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
qui creauit te
sine te: non iustificabit te sine te.
Quia sicut dicit **Apoc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
ad **Croint**.
iii. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Dei sumus adiutores. Illa autem quae
fecit dominus cum peccatoribus conuersis
sunt videlicet peccatorum remissio: vir-
tutum collatio: periculorum euasio: cre-
bre visitationes: consolationes et illu-
minationes. et de his nobis collatis
facti sumus letantes.

Rico. Et quod a peccatis liberati
a sequela peccati: quae penitas est ad
recidiuatorem. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Ideo subdit. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Con-
uertere domine captiuitatem nostram: sicut
torrens in austro.

Cal. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Auster ventus calidus est:
qui aquas congelatas va-
poris sui calore dissoluit: et curre-
re facit in torrens. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Sicut ergo au-
rentem.

Rico. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
ster torren-
tem siccatum replet aquis. sic deus ho-
mines prius desiccatos ex defectu gra-
tie replet humore deuotionis: ita ut per-
eupant in fletu lacrimarum. de quibus
subditur. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Qui seminatur in lacri-
mis. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
in compunctiois et deuotionis. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
in exultatione metetur. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
in presentia consolatione in futuro eterna.
Uinc. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Unde **Matth**. v. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Beati qui lugent:
quonia ipsi consolabuntur.

Hugo. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Sunt enim quatuor genera lacri-
marum genera. Prime
lacrimae sunt per stulticia culpe. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Proprie laxe lauat hominem: a labe pec-
cati. Secunde lacrimae sunt pro timo-
re gehenne. et laxe refrigerant homi-
nem ab ardore concupiscentie. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**. **Uinc**.
Ter-
cie lacrimae sunt pro incolatu presentis

miserie. a hee potant sitientem am
maz. Quarte lacrimae sunt p miseri
is primioz: a hee impugnat hoiez
Quinte lacrimae sunt p desiderio pa
trie: a hee fecundat aiam sterilez.

Cal. Qui tales emittunt lacri
mas: seminatio eoru est
pacē querē: caritatis studio omnia
fustimere: corpus ieiunijs edoma
re: elemosinis ac pietate se reficere:
a quicq̄ ad disciplinā fidelū pōt
ptinere. **Ecōtra** mūdi amatores cū
leticia semināt q̄n adulteria omī
tunt: auaricias diligūt: deliciosas
omestatoēs exquisūt: a cetera pec
cata q̄ fiunt dyaboli instigatione.
Et hi illa q̄ hic in leticia seminaue
runt: i illo iudicio cū tristitia a fle
tu metēt. **Vñ scriptuz est.** Erīt ibi
fletus a stridor dentiu. **Sequitur.**

Vntes. Iq̄uis hic versus gna
liter ad oia bona videat opa ptine
re: tñ elemosinis maxime sicut et
alijs visum est dñoscif cōuenire.
Vnde scriptum est. Sicut aq̄ extin
guit ignē: sic elemosina extinguit
peccata. **Dicit ergo.** [**Vntes.**]

Hugo v̄ pficientes. [**Libāt**]
de virtute in virtutez
a continue pficiebant. [**a flebant.**]

Cal. q̄n paupes cōspiciebant
nuditate detectos: frigore
ostictos: inopia seu maceratos:
vt prius pietate corde facerent an
teq̄ manus larga quicq̄ p̄staret.
Sequit. [**mittētes semina sua.**] v̄ p̄
mittētes in illo futuro seculo facta
sua anteq̄ illuc pueniāt. sicut scri
ptū est. **Thesauriza te vob̄ thesau
ros in celo.** **Nec vacat qd̄ addidit.**

fua: vt de p̄rijs bonis laboribus a
non de rapina elemosinas rapere
debea. **Hugo** **V**erientes au
mus. **ter.** ad iudiciuz

[**veniet.**] **Ja** morte resurgēdo. [**cū** ex
ultatōe.] **Ieuas** oibus piculis [**por
tantes** manipulos suos.] v̄ fruct⁹
seminuz suoz videlz coronam gau
dij et exulta

Aug⁹ **Q**uid e nim
tionis. **facit** agri
cola fratres mei q̄n p̄cedit auz ara
tro a portat semen. **Nā** aliquādo
frigidus est ventus a ymbes dete
ret. attēdit celū. videt tristes diez.
tremēt frigore: et tñ p̄cedit a seiat.
Timet em̄ ne cum diez tristē atten
dit: et expectat diem letuz. tempus
seminādi transeat: a non inueniat
qd̄ metat. **Nolite** differre fr̄es mei
seminatē in hyeme presentis vite
a lacrimis bona opera: vt postea
colligatis mercedem eternā.

Col. **P**resēs em̄ vita hyems
est bonoz: a estas est ma
loz. **Vnde** dominus suis fidelibus
ait. **Amen amen** dico vob̄s: quia
flebitis vos a plorabitis. mund⁹
autēz gaudebit. sed tristitia vestra
conuertetur in gaudium.

Augusti. **S**ūt lacrimae impi
oꝝ. sunt lacrimae
sanctorum: quas inducunt oratio
nes eorum. **Iustus** hic bene opera
tur: a hilaris est: a plorat. vt bene
operetur plorat. quia bene opat⁹
est plorando exigit. bonum opus
plorando cōmēdat. dat bonū op⁹
quod fecit. **Crebre** ergo sunt lacri
me iustoz: sed tantum in ista vi
ta. **Porro** autem illi qui hic iamite

vident cupiditatibus suis dissipati.
quoniam fraudantur: gemit. quoniam non frau-
datur: exultant. **Plorant** et ipsi in
via: sed non in exultatione. **Di** col-
ligunt quod seminaverunt. quia spiritus
seminaverunt: ignem colligunt. Eunt
cum fletu ad fletum. a fletu cum risu
ad fletum sine risu. **Quis** enim illis fiet
quoniam resurrexerint. **Quis**: mihi quod
dominus dicit. **Ligate** illi manus et pe-
des: et projicite eum in tenebras exte-
riores. **Quis** postea: tenebre erunt
et dolor non erit. **Abfit**. Non sole te-
nebre erunt: non sola tollit eis spes
de qua gaudebant: sed datur etiam quod
in eternum gemat. **Ne** contemneris
enim tenebras o quisquis es flagiti-
osus: qui soles propter tua mala fa-
cta et propter lasciva adulteria non so-
lum tenebras non horret: sed quere-
re: qui soles plus gaudere quam lucer-
na extinguit. **Non** tales tenebras
habebis ubi gaudeas: ubi leteris:
ubi te voluptatibus carnis oblectes.
Non sic erunt ipse tenebre. si quod
erunt ibi fletus et stridor dentium: tor-
tor sine defectu. nec qui torquet fa-
tigatur: nec qui torquet: moritur. **Erunt**
ergo eterne lacrimae illis qui sic vixe-
runt. erunt gaudia eterna sanctorum
quoniam venientes venient cum exultatio-
ne: portantes manipulos suos. **Dicet**
enim messis tempe suo domino. **Domine** te
adjuvante fecimus quod iussisti. **reddet**
quod promissisti. **Qui** est benedictus in se-
cula seculorum. **Amen**.

Psalmus. CXXVI.

Nisi domum edifi-
catis. Cantici gra-
dium Salomonis.

Ad hanc loquitur iste psalmus.
De edificatione templi Sa-
lomonis: qui videns se non posse edi-
ficare domum domini sine eius adiutorio
speciali. **Dixit** enim **Paral. ij.** **Quis**
enim prevalere poterit ut edificent ei
domum: dignam quasi dicat. **Nullus**. **Mi-**
stice vero exponit hic psalmus de spiri-
tualis edificatione ecclesie: cuius fun-
dator est verus **Salomon** christus: rex
pacificus: qui mundum reconciliavit
deo. **Petrus** cantor. **Istius** eti-
am domus lapides et ligna patriar-
che et prophetarum dolauerunt funda-
menta. **apostoli** piecerunt. **Ambrosius** **Aug-**
ustinus. **Jero.** et **Dilarius**: qui fuerunt
mallei hereticorum: parietes et pu-
gnacula ereperunt. **Gregorius** alij
que sancti doctores instruxerunt mo-
res quibus eam intus ornaverunt.
Nec tamen de istius domus edifica-
tionibus et instructoribus presumen-
dum est quod ostensum est in **Salo-**
monis: qui in figuram huius domus
spiritualis templum domino edifi-
cavit et tamen corruit.

Et quare sit additum
Augu. **Salomonis**: quantum in-
spiraverit dominus dicam carita-
ti vestre. **Salomon** erat tempore suo
filius david magnus ille: pro quem
multa precepta et salubria moni-
ta spiritus sanctus in divinis libris
operatus est. **Sed** si illo cadente que
pro ipsum dicta sunt deleterentur iudi-
cari non ut que ipse dixerat quod non p-

illum dicta erant. Optime igitur p
hoc exigit misericordia dei: vt que
quid boni per Salomonem dictuz
est deo attribuatur: peccatuz vt est
hominis: homini. Nam ipse Salo
mon amator mulierum fuit: et re
probatus est a deo. a in tantuz la
queus illi fuit illa cupiditas: vt a
mulierib⁹ etiam p doliis sacrificare
co geretur. Et quid miruz: quia in
populo cecidit Salomō. In paradi
so nonne Adam cecidit: a angelus
de celo a dyabolo factus est. Idē
docemur in nullo homine spz esse

ponen⁹ sed tantū in do
dam. **Hugo** mino saluato
re: qui dicit Johan. xv. Sine me ni
hil potestis facē. Et idē dicit pp Ba.

Rsi dominus edificauerit do
mum. **Petrus** cantor.

et ecclesiam ex viuis lapidibus p
suam gratiaz preuenientem. L'ua
num laborauerunt. **Predicatore**s
[qui edificant eaz.] docendo popu
lum christianū. quia v ab **Coimf.**
ij.º. Neq qui plantat est aliqūd:
neq qui rigat: sed qui incrementū
dat de **Aug⁹** Nos loquimur

us. **Aug⁹** foris ille intus
edificat qui cogitationes videt. ipē
monet: ipse terre r: ipse intellectu
aperit: ipse ad fidē applicat sensum
no.

Hugo Et quia nō soluz
stz. **Hugo** requiritur eius au
xilium ad edificandum: sed etiam
ad edificium conseruandum. Idē
subditur. **R**si dominus custodi
erit ciuitatem. v ecclesiam vbi est
ciuium vnitaz [frustra vigilat q̄
custodit eā] quasi dicat. Sicut pre

dicatores sine christo non possunt
edificare ecclesiā: ita nec custodire

Jeronim⁹ Fidelis anima
etiaz ciuitas ac
cipitur eterne regis: que ciuib⁹ v
honestis moribus frequentatur.

Adhuc ad ipsos doctores alloquū
tur: **bi** **Hugo** Anū est vo
cens. **Hugo** bis ante lucem
furgere. v vanus est a inutilis la
bor: vester edificandi proximos v
custodiendi: nisi dominus coope
retur vobis: qui est lux vera. Vnde
ij. ad **Coimf.** xv.º. dicit. Plus om
nibus laboraui. non autem ego: s
gratia dei me

Rico [furgite]
cum. **Rico** ad edifi
am spirituale [post q̄ sederitis] v
post q̄ quietem vestrā habuistis
[qui māducatis panem doloris].
v vos ecclesie ministri a predico
res qui sustentamini de elemosinis
dolentium de peccatis suis: iuxta il
lud **Ozee.** iij.º. Peccata populi mei
comedent. Vanum est vobis ante
lucē surgere.

Petrus cantor.
v vanum est vobis incipere opus
meritorium ante qm lux gratie vo
bis infundatur. Propter quod l fur
gite. [per lucem gratie bene operan
do] [qui manducatis] v māducare
debetis [panem doloris] v opa pe
nitentie: dicentes. Fada sunt mihi
lacrimę mee panes die ac nocte.

Aug⁹ Et si queras quādo fur
gam. Respondebo tibi
[Qm sederit dilectis suis sōnū].
v scis pausatōem p⁹ mortē coꝝ po
ris que somnus appellatur. Et si q̄
ras iterum q̄t us dilectis. Sequitur

quibus **Lece** hereditas dñi filij.]

Rico .i. fideles i fide a morib⁹
edoti: hi sunt hereditas
dñi. a hoz filioꝝ [merces.] supple
est [fructus ventris.] .i. ipse xps q̄
est fructus virginitatis: ipse est bñ
tudo fidelium obiectiue. q̄ in cōspā
diuinitatis sue reficiunt bñ interi
us: a in aspectu sue hūanitatē ex
terius: fm q̄ dicit **Aug⁹**. Conseq̄n
ter oñdit quō hęc hereditas est do
mino acquisita: dicens. **S**icut sā
gille in manū potentis: ita filij ex
cusso

Glo .i. ex **Aug⁹**. Prophe
ruꝝ. .i. te clausa cōtinētes
sacramenta veniente dño in carne
excussi .i. expositi sunt. Et q̄ in pph
tis abscondita erāt p̄bideūt apta
Quia ergo pphētis excussis genera
ti sunt ap̄li: qui sunt filij excussorū
.i. pphētaz. Sic ergo sagille i māu
potētis dirigūtur celeriter i longū
quū ad destructōem aduersarioꝝ
Ita ap̄li filij excussorū .i. pphētaz
missi sunt in fines orbis terre. quo
rum p̄dicatōis sono turbati sūt in
creduli: et acquisita est dño here
ditas ecclesie ex gētib⁹. **B**eat⁹
vir qui impleuit desiderium suū ex
ipsis. videl; ex doctrina ap̄loꝝ. h⁹
est qui diligenter diligit perficere
quod ipsi docuerunt.

Aug⁹ Quis replet desiderium
suū ex ip̄is. Certe qui
non amat seculū. Qui desiderio se
culi plen⁹ est: non est in ipso quo
intret qd̄ illi p̄dicauerunt. Et vere
tatis est beat⁹. qui non cōfūdet cū
loq̄tur inimicis suis. **T**ero .i. non
is in porta.]

tur in porta .i. die iudicij cū expro
brauerit inimicis legis dei inobedi
entiā a puerilitatem vel omnez ma
liciam ip̄. **Rico** In porta dicit
soꝝ.

Rico hoc est i indi
cio. q̄ iudices atiq̄ i porta sedebāt
a ibi coram eis aliq̄n facte sunt di
sputationes fidelium cum fidelibus.
Vñ puerb. in fi. Nobilis in portis
vir ei⁹ quādo sederit cū senatorib⁹
ter. **Call** Persecute mur seduli
re. **Call** scrip̄turas diuinas: re
uoluamus libros noui testamēti
a veteris: si filij volumus esse excus
soꝝ. Si vero hęc veraciter excutere
studuerim⁹: p̄fecto in ipsis repie
m⁹ dominū nostrū. **I**esuꝝ christū
qui est bñdictus r̄c.

Psal. CXXVij.

Bcati omēs q̄
Titul⁹ Cantici ḡdnū.

Glo .i. est sciendū q̄ p̄ter timo
rez naturalez quo timef̄ quicq̄d na
ture stratiū est: q̄tuor sunt timores
s. Timor mundan⁹: quo timemus
pati picula carnis: a p̄dere bona tē
poralia. hic timor malus est. **Secū**
dus est timor suilis: cū p̄pter timo
rem gehēne cōtinet se homo a pecca
to. bonus est timor a utilis p̄ queꝝ
fit paulatim iusticie cōsuetudo: vt
dicit **Aug⁹**. Et succedit terti⁹ videl;
timor imitialis: q̄ incipit qd̄ dū
erat ama

Hugo De q̄ d̄ Ec.
ri. **I**nitium sa
piētie timor dñi **Quart⁹** est timor
filialis. **I**ste de amore p̄cedit: qui

timet omittet peccatum ne offen-
dat dñm. De isto qui est comes et
custos p omnes gradus loquitur
hic propheta: dicens. L

Beatissimi omnes in spe q̄ timent
dñm timore filiali.

Nico Lq̄ ambulant in vijs ei⁹]
mandatis ei⁹ obediēdo:
q̄ sunt vie deuēmedi ad salutem. L

Labores manuū tuarū q̄ mandu-
cabis] v̄ fructus opm tuorū p̄cipi-
es in visione a fructiōe dñimal tea-
tus es. Iam

Cass Let tene erit
in spe. tibi] qñ elās
dicet. Venite bñdicti p̄ris mei per-
cipite regnū. Felix comestio q̄ n̄ re-
tre digerit: s̄ mō sumptibili p̄ten-
nitate suat. Nam a aias h̄ie pabu-
lum suū: psalm⁹ alter oñdit: dicens
Gustate a videte qm̄ suauis est do-
minus. Sequit. Vxor tua sic vi-
tis habūdans: in laterib⁹ domus
tue. Cum plures sanctissimos vi-
ros vxores a filios nō videas h̄ie
a itez sceleratos h̄e oīa possidere:
intellectus hui⁹ verfici et sequē-
tis ad lrām vitandus est. Vñ mo-
raliter. Vxor tua] v̄ sapia tua.

Nico sm̄ illud Sap. viij. Hanc
q̄ hui⁹ mibi sponsā ducē
Dec m̄q̄ tibi sit] sicut vitis habū-
dans] v̄ paries filios spūales ad
fructuosa opa] laterib⁹ dom⁹ tue]

Cass dom⁹ nostra dicit recte
ppria cogitatio: aut osci-
entia: in q̄ crebro comoramur. Isti
us autē dom⁹ parietes sunt duo te-
stamēta in quib⁹ mens s̄cta velut
quibusdā lateribus cōfirmata soli
datur. Sequit. Filij tui.]

Iero v̄ boni actus tui sunt sup
ple. sic nouelle oliuati]
v̄ cum pinguedine pacis a obum-
bratione vitis. **Hugo** Naz oli-
tutis. na pe-
cis est significatiua. Et abdit] cir-
cuitu mense tue] v̄ aie tue: q̄ boni
actus reficiunt aiam q̄ est mensa
dñi. Vnde ipse dixit. Apoc. iij. Ego
sto ante ostiū a pulso: si quis mihi
aperit intrabo ad illū: a cenabo cū
illo: a ipse

Glo ex Augu. Vel
mecum. dirigis sermo
ad christū cū dicit. Vxor tua] o xpe
videlz ecclesia: q̄ te dormiente i cru-
ce facta est qñ latus tuū lancea est
percussus: a sacramēta p̄fluxerunt.
Dec m̄q̄ vxor ē] sicut vitis habū-
dans] multos patiens tibi filios
in lateribus dom⁹ tue] v̄ in illis q̄
bus christe latera tua sunt tibi ad-
herentes.] Filij tui] v̄ fideles eccle-
sie] sicut nouelle oliuati] v̄ paci-
ci in caritate.] circuitu mense tue]
v̄ altaris aut sacre scripture. Nā ex
vtraq̄ mensa reficiuntur spūaliter
fideles. Sequitur conclusio p̄fecta
illi⁹ q̄ timet dñm aq̄ dicitur.

Hugo Cce sic] vt infra
dicit] bene dicit hō]
hoc est multiplicabit in bonis eter-
nis] qui timet dominum]

Cassio Illos p̄pha postulat
benedicti qui ad omē
bonū studium domini timore flam-
mantur. de qua benedictōe subū-
git. Benedicat tibi dominus.]

Hugo Jesus crist⁹] ex spō]
v̄ ex eccia triūphāte
viz bñdictōe celesti. Let] ex illa bñ

ditione. **V**ideas facie ad facie. **L**o-
na hierlm. **V**idelicet ipsum dñm i
celesti pa

Cal. **Q**ui ipsum intue-
ria. **Cal.** **T**es eternos facit
a se iugi perpetuitate demonstrat.
Vnde sub dñe. **L**omibus dieb⁹ vite
mee. **V** sine fine. **Et** **J**etiā **L**vide
as filios filiorum tuorū.

Aug⁹ **Q**uid est filios tuos &
Opa tua q̄ hic facies.
Qui sunt filij filioꝝ. **F**ructus opoz
tuoz. **F**acis elemosinā: filij tui sūt
opa elemosinaz. **A**ccipis vitaz et
nam: filij filioꝝ tuoz sunt. **E**t sic
videas **L**pacē. **V** xp̄m **L**sup istē.

Cal. **V** sup omēs q̄ sunt in illa
celesti hierlm quos inhi-
det: a cūcta beata facit q̄cuq; maie-
statis sue virtute opletit. **C**ogno-
uim⁹ in pñti p̄. q̄ bona timentib⁹
dñm sint pmissa. quos fructus re-
cipiat q̄ dñm sincera mente fo-
rmat. **S**tudio itaq; maximo deprece-
mur vt istū timorez accipe merea-
mue q̄ nō ab penaz petis: s; ab salu-
tem vñ talia pueniūt qualia nūn-
q̄ de mūdi oblectatōe nascunt. **D**i-
cit enī peti nimia supplicatōne qd̄
sumuz est. **Q**uapropter vt diduz ē
dñm iugiter expetamus: vt ad ta-
lia munera puenire mēamur gra-
tia a largitate ipsius dñi nri Iesu
christi: qui est benedictus in secu-
la seculorū. **A**men.

Psal. CXXviij.

S **E**pe expug-
me a iu. **T**itulus **C**an-
ticum graduum.

HUGO **I**ste est decimus gra-
bus: viz patientia in
aduersis: q̄ gradus recte sequitur
pcedentē. **D**ecens enī ē vt q̄ caste-
deum timet: viā p eo patiēter susti-
neat. **I**ntētio psalmiste mōet nos
ad patientiā. **P**etrus cantor.

Quā ppter suā dignitatē ap̄lus po-
nit in fronte diffinitōis caritatis:
dicēs. **C**aritas patiens ē. **H**ec vir-
tus cōtra malū: cuiuslibet afflictio-
nis: dipeus est fortitudinis. **V**nde
dñs in cathalogo virtutū: post se-
pteꝝ virtutes patientiā octauā po-
suit: dicēs. **B**eati q̄ psecutionem
patiūt ppter iusticiā. q̄ q̄nti me-
riti quisq; apud deū existat illata
iniuria vel contumelia pbat. **N**ūq̄
enī in hoc mūdo dērit iniquitas pre-
mens: a iusticia patiens. **V**ñ mat-
ecclesia loquit filio suo sic. **F**ili nō
mireris si molestias patiaris a tor-
menta: cū mater fuerim passa. **D**ic-
ergo ppheta i psona matris ecclie

Epe expugnerūt me. **V**idelz ty-
ranm a p̄dores **L**a iuuentute
mea.

HUGO **V** a pñcipio tē-
poris: qñ a fra-
tre p̄uerso abel iustus occisus est
ex tūc cepit psecutio iustoz. **L** dicat
nūc istē. **V** ecclesia que deum specu-
latur per fidem. **S** **E**pe expugna-
uerūt me a iuuentute mea. **P**e-
trus cantor. **J**uuentus ecclesie
generalis concepte sed nondū ebi-
te fuit in Abel. a iuuentus ecclesie
nate et confirmate fuit in aposto-
lis: que tunc tanqm̄ in iuuentute
passa ē expug. **R**ico. **V**t patet
tōes multas. **R**ico. **V**t patet
in actib⁹.

aploz. viij. et. iij. capitul. **V**ade
Iero in epistola ad Paulinuz
 dicit qd liber Act. aploz
 videtur texere infantia ecclesie na
 scētis. Sequitur. Letem. p. certo. L.
 non potuerūt mihi. supple. valere.
 qd ipsa ecclia magis creuit tpe pse
 cutionis q̄ pacis. **P**etrus can
 tor. Persecutores māt ecclesie
 impugnerūt me tormentis: a falsi
 xpiani impugnaverunt me adula
 tiōib⁹: dōlis ac p̄uis morib⁹: a tñ
 isti omnes non p̄ualuerūt.
Aug⁹ non illis osensi ad ma
 lū. Omnis enim mal⁹ p̄pre
 re a pleq̄ bonū qd bon⁹ nō osentit il
 li ad malū. Facit mal⁹ aliqd si nō
 obiurgat ep̄us: bon⁹ est ep̄us. a
 si obiurgat ep̄us: malus est ep̄s.
 Rapiat aliq̄s et si taceat ille cui ra
 pit: bonus est. Sonat fmo contra
 dictor libidinis. amicus libidinis
 sue odit fmonē dei. Iuliet auaricia
 vt mare trāseas: vt te vētis p̄cell
 qd cōmittas: a obēpas Iubeo ego
 vt añ ostiū tuū qd hates des pau
 pel: piger es ad faciēdū añ te bonū
 op⁹. a strennu⁹ ad trāseundū ma
 re. qd suis auaricie: a odisti qd de
 us iubet. Cuz aut mal⁹ hec audire
 cepit: incipit velle criminari eos a
 quib⁹ audit bona p̄cepta. Vñ sub
 dit ecclesia pro suis mēbris. **S**
 pra dōrsuz meū fabricauerūt pecca
 tores. **P**etrus cantor. Sup
 dōrsuz ecclesie fabricāt peccatores
 qd mali bonos crebris tribulati
 bus affligē nō cessant: s; ipsi boni
 faciē mentis ouertētes ad dominū
 a dōrsuz ad sequū: obliuiscētes q̄

retro sunt: mala q̄ tpaliē tolerant
 q̄si in dorso portant. Sed qd me nō
 cessant pseq̄. L. plongauerunt mi
 quitatē suā. addētes mala mal⁹ ad
 maiorē dānatōez eoz. **Vñ subdit**

Domin⁹ iustus redens singu
 lis scdm opera sua.

Hugo **L**ocidet ceruices pecca
 toz. **L** destruet super
 bias impioz. **L** cōfundatur. **L** e fra
 sūsiōe q̄ nunq̄ delectē **L** a ouertā
 tur retro: sūz. **L** inefficaces a impotē
 tes fiāt. **L** oēs q̄ oderūt syon. **L** q̄ ex
 odio psecati sūt finalit ecclesiam.

Sicut sicut fenū: tēctoruz: quob
 priusq̄ euellatur exaruit.

Rico Optat psalmis. zelo iu
 sticie: qd sic fenū crescēs
 sup tēta cito areseat: ita cito trāse
 at a deficiat p̄spitas a gl̄a pleq̄
 tū ecclesie. **D**e quo. **L** feno. **L** de
 malis psecurtribus p̄didit. **L** non
 impleuit manū suam quī metet. a
 sinū suū quī manipulos colliget.

Glo. Angeli sunt mēstozes q̄
 bonos fruct⁹ colligēt vt
 offerant deo. sed hi de mal⁹ non im
 plebunt manū que p̄inet ad ope
 rationē. vel sinū qui pertinet ad cō
 scientiam. a non colligent ex eis bo
 nam opationem vel bonaz cogita
 tionem. quia in ipsis nullus fruct⁹
 reperietur. **E**t non dixerūt qui
 preteribant. benedictio domini su
 per **A**ugustinū. **C**onsuetu
 ws. **D**o apd he
 breos erat vt viatores benedice
 rent omnibus opantibus in agro
 vel in vinea vel **C**assio. Sic
 in messe.

libro **Ruth**. ij. ca. legiē. dixitq; Bo
oz messoribus suis. dñs vobiscuz
Qui mderunt ei. **B**ndicat tibi dñs.
De quo ritu hic a otrario sensus as
sumptus est. videlz q; sceleratis iam
ter opantib; benedictio nulla pre
statur. **I**st ergo sensus. **A**postoliz
aperte atq; sãdi viri q; otepūs ter
remis pteribāt vitaz pntez non di
xerūt sceleratis a psecutorib; ecde
sie manē opatib; bndictio domi
ni sup. **A**ug⁹ Ergo omēs istos
vos. **A**ug⁹ malos quos tole
rat ecclēsia: vos q; legistis i scriptu
ris iuemetis maledictos a designa
tos ad antipm ptinere. ad dyabo
lum ptinere a ad paleā: que cōbu
renda est igne eterno. **N**ullā inue
nis scripturā que de illis bñ loqui
tur. q; transeūtes viam non illos
benedi. **R**ico q; p damnatis
perūt. **R**ico non delet orari.
Cassi. Et ne ipa bndictio puta
retur hūanis virib; ap
plicanda: sequit. [bñdixim; vob;]
supple bñ opatib; [i noie dñi].
Aug⁹ q; nemo sãdificat nisi
deus: nec quis q; bonus
est nisi d. **C**assi. Quī at odienti
no dei. **C**assi. b; ecclēsiā op
tat ofusione: hoc non maledicēdi
studio loqēt: s; fuisse vitatis instidu
qm licet p inimicis nostris pcpia
tur orandū: de obstinatis a peritu
ris qd veritas habebat: expouit.
nec tñ sine fructu magne pietatis
hec dicta sunt. multi em; de p̄b̄d̄a
pena se corrigūt: qñ obstinatis ta
lia imminere cō. **C**ol. Presta nob
gnoscent. **C**ol. dñe paciētā

in aduersis: qñ p̄cula mūdi trā
fire valeam; illehi: et intr electos
a dextris tuis collocari: q; a; patre
a spūsancto viuis a regnas i secu
la seculorū. **A**men.

Psalm. CXXIX.

Deprofūdis
clama. **T**itulus Can
ticum graduum.

Hugo Dic est. xi. gradus. s.
penitentialis supplica
tio: q; recte post p̄b̄d̄os grad; po
nitur. q; nec dñm timens: nec mala
ppter dñm patiens: dignus est gra
tia vel gloria dei. qm null; est sine
pecca. **C**as. quin nō aut cogita
to.

Cas. tñe delinqm;: aut
verbo; supfluitate peccamus: aut
improvida actōe dilabimur. **V**na
ē ḡ securitas i h; secl; v̄iuiti. s. iungi
ter pijs p̄tib; vacat;: vt q; a culpa
nō possum; eē libi p munera pieta
tis mē amur. **H**ug. **I**st at p̄s.
absolui.

Hug. iste sextus
mē p̄s. p̄niales: a. xi. mē ḡduales
m q; notat q; q̄tūcūq; sit h; p̄fais
quā p̄fais: nōt numer; senari;
tñ deb; se reputare imp̄fctū. a pec
cato: ē qd nōt numer; vndenari;
Sensus tituli tal est. **P̄s.** iste ē can
ticū ḡduū v leticia de ascēsu ad dñm
per penitētiā. **P̄a** m̄tētio psalmis.
hortatur nos ad penitētiā. **P**e
nitens itaq; volens ascendere: consi
derat infirmitatem suā; et miserie
profunditatem in q; est: et clamat
ad dñm qui solus potest cum lite
rare: dicens. L

De profundis hoc est de p[ro]fundi-
dis vitiis. **L**adamaui magna
deuotione cordis **L**ad te domine. **q**
solus potes me liberare.

Cal. De hoc p[ro]fundo **Petrus** glo-
riosas fudit lacrimas. de
isto publican[us] p[ro]p[ter] culp[am] sua[m] tu-
debat: q[ui] sic in altu[m] veneat p[ro]p[ter] vt
nec oculos leuaret in celu[m]. **Q**uapro-
p[ter] virtute[m] sancte oratio[n]is isti[us] pe-
nitentis intende. q[ui] tanto se credit ce-
lerius audiendu[m] q[ui] to de imis pene-
trabilibus v[er]daustris vel secretis
cordis damabat ad d[omi]n[u]m. Deinde
sequit[ur]. **L**o[n]e exaudi voc[em] mea[m]. de
imo cordis ad te damante[m].

Hugo **L**ant aure[s] tue in-
tendentes: in voc[em] de p[ro]p[ter]ca-
tio[n]is mee. **v** misericordia et clem[en]-
tia tua m[er]e dat de p[ro]p[ter]cacioni mee: vt
relaxet mihi p[ro]p[ter]cacione[m] mea[m]: et ne cesse e[st]
vt peccata dimittas.

Rico **L**imiquitates obfua-
ueris d[omi]ne. **L**ad punie[n]du[m]
eas s[ecundu]m q[ui]tate[m] culpe. **L**o[n]e q[ui]s susti-
nebit. **q[ui]s** dicat. **Rull[us]**. q[ui] tanta est
offensa q[ua]ntus ille qui offendit.

Cal. Videns g[er]m[in]a p[ro]p[ter]ba nullu[m] esse
q[ui] no[n] aut cogitatio[n]ib[us] sup-
fluis excedat: aut vacuo s[ecundu]m mone de-
linq[ui]t: aut manu[m] adib[us] occupet
territus damat ad d[omi]n[u]m p[ro]p[ter] d[omi]n[u]s iu-
sticie ip[s]i[us] genus hu[m]anu[m] sustinere
non posse: nisi misericordie sue pre-
stet auxilium. **V**nde s[ub]dit.

Rico **Q**uia apud te p[ro]p[ter]cacia
debita misericordie. **Aug[ustinus]** Nam si
diter minuat. **Aug[ustinus]** no[n] est
apud te p[ro]p[ter]cacio: si iudex esse velles

et misericordis esse nolles: obfuares
omnes iniquitates n[ost]ras et quereres
eas quis sustineret: q[ui]s ante te sta-
ret et diceret: in o[mn]es s[un]t: quis stare
i[n] iudicio tuo. **S**pes ergo vna est.

Quia apud te p[ro]p[ter]cacio est. **L**
Callio Non est eni[m] i[n] nostris
adibus vt meamur
absolui: s[ed] ip[s]ius p[ro]p[ter]cacio[n]is est vt
o[mn]itente[m] reu[m] dignetur liberare. **L** et
propter legem tuam.

Aug[ustinus] **Q**ue est lex ista. **I**n uice
onera portate: et sic im-
plebitis legem x[rist]i. **Q**ui portat i[n] uice
onera sua. q[ui] fideliter dicit. Dimit-
te nobis debita no[n]. sic et nos d[omi]n[u]m.
debi no[n]. **I**de o[mn]i p[ro]p[ter] hanc legem **L** susti-
nuisti te d[omi]ne. **v** flagella patiente[m] tole-
raui in spe.

Hugo **S**ustinui g[er]m[in]a
te domine fla-
gellante[m] expectas misericordiaz li-
berante[m]: et iusticia[m] retribuente[m]. **V**
subdit. **L** **S**ustinuit aia mea in
v[er]bo ei[us]. **v** in p[ro]missis ei[us]: p[ro]mitte[n]te
mihi post remissa[m] vita[m] eterna[m]. **I**deo
L sperauit aia mea in d[omi]no. **L** q[ui] remitte-
tit p[ro]p[ter]cacione[m] et premia eterna largit[ur].

Rico **Q**ualia aut[em] debeat esse spes
ista o[mn]i q[ui]nter o[mn]ib[us] d[omi]n[u]s
cens. **L** **A** custodia matutina vsq[ue]
ad nocte[m]. **v** a mane iuuentutis vsq[ue]
ad nocte[m] mortis. **v** vsq[ue] ad terminu[m]
hui[us] vite. **L** speret iste. **v** populus
christianus: non in felicitate et p[ro]-
speritate seculi: neq[ue] in transitorio
s[ecundu]m d[omi]n[u]m misericordia[m] ab eo patie[n]-
ter expectando. **C**uius ratione[m] as-
signat: dicens. **Q**uia apud d[omi]n[u]m
misericordie. **Calliodo** que po-
dia. **Calliodo** test ex

at sup̄ de me punitio in modum
qui sequitur. **S**icut ablactat?]
sicut puer abstract? a mamilla
matris priuatur cōsolacione con
suetudine adhuc deberet recubē
[sup̄ matrem suā]] dulciter lactē
dolita retribucio in anima mea]
id est sic a me subtrahatur conso
lacio diuina

Cass Ac si dicat. Si
na ego te presūp
si sup̄biēdo cōtempnere tu me me
rito videis abijcere. Post q̄p humi
litate et mansuetudinē sequēdā
cōpetēt edocuit. vnūquēq; fideliz
monz vt cōfidētā suā sēp ponat
in dño dicens. **S**peret israel in
domio] v̄ populus christiā? Lex
hoc nunc a vsq; in seculū. Idē a p̄
sentis vsq; ad eternitatem futuram
sic fertur psalmū opendioso sine
cōcludit vt sancte humilitati cōue
niet ipsa breuitas dictōnis. Mira
bilis nimis est hūilitas. que ito
maxime iter virtutis precessas ho
norata cōsurgit. qm̄ altissime ma
iestatis dignacio eā assumpsit.

Collector Hanc dei filius de ce
lo descendens in se demōstrauit vt
hoies p̄ eam celum ascendere doce
ret: qm̄ qui se humiliat exaltabit
Dei dñm n̄m ih̄m christuz q̄ est
benedict? in secula seculorū Amen

Psalmus Cxxxi

Memento do
mine. Titulus cāticum
ḡduū Glosa. In
hoc. xiiij. gradu iam hūmilis agit
de edificacione spiritualis domus

dei sicut dauid ab litterā voluit dō
edificare domū materialem. Et cō
grue post gradum hūilitatis agit
de edificaōne spūalis dom? : q; p̄
hūilitatem efficit quis domus dei
Vnde p̄ba ait. Sup̄ quē req̄esce
spirite? meus nisi sup̄ humilez et q̄
etū a timen tem verba mea.

Cassio Prima igit narracō
ne dñi cruxit verba re
fert quibus patri suo pm̄hit se re
quiez nullatenus sum ere nisi pri?
v̄ religiois affectū hūanis pe
toribus infusisset. **Vnde dicit**

Memento dñe dō. **S**i p̄ba da
uid hoc dixisset: de se potuiss;
dicē Memento mei Sed vt alterum
figret dixit Memento dñe dō. xpi
q̄ ei? nomine vocat voluit: de cuius
genere assump̄tur? erat carnem

Iero [a ois māfuetudis eius]
q; nō cōtendit neq; clama
uit: sed si aut agn? mansuet? duct?
ē ad mortē **Cassiodorus** Hoc
certe quō poterat de se dō p̄p̄ta
dicere cū se meminiss; v̄riam et he
uz p̄p̄ v̄roez ei? crudelit occidisse.

Vñ ip̄si? penitētie gloriosuz extat
exem **hugo** [sicut inuāuit do
plum] **hugo** mino votum vo
uit deo iacob] quasi dicat Ad hoc
memento xpi hois vt impleat qd
firmiter pro **Cassi** votuz itaq;
misi

Cassi filij fuit vt
pp̄ie meatu adōis aduentu re confi
liaret p̄i ge **hugo** **S**i nūqd
n? huānū **hugo** potat cri
st? iplere qd p̄posueāt. constat q;
sic q; de? a h? credeb at p̄ba. Qua
re ḡ precat hoc duplici rōne p̄bat
V

Primo vt ostēdat q̄ quicquid h̄z
xp̄s: habet a p̄te. Vñ ipse ait **Jo.**
v. Non possum ego a meip̄so facē
quicquid. Secūdo vt ostēdat q̄ sic volū
tas p̄mittēdi est a deo: ita a facul
tas implēdi. Vñ **Aug.** Nemo p̄
sumat suis virib⁹ q̄ vult. Qui em̄
te hortatur vt voveas: ipse te adiu
uat vt reddas. Et hoc est qd̄ dicit
Ap̄o. ad **Philip.** ij. Ipse dat a vel
le a p̄ficere p̄ sua bona voluntate.
Votū autē xp̄i h̄ois exponit cū sub
infer. **Mico.** Intro iero. lib
tur. **Mico.** est introibo.

Cal. Lin tabnaculū dom⁹ mee. |
hoc est i celeste habitatio
nez in qua xp̄us post resurrex̄o em
suā auz assumpta carne vidētib⁹
ap̄lis introierit. | Si ascēdero. | a nō
ascēdā. | In lectū strati mei. | a i suā
requiē: q̄ est a dextris dei: vbi est re
quies a finis laboz. | Intro iero sō
nu: oculis meis. | Somn⁹ iste itel
ligēdus est req̄es mortis tribuane
La palpebris meis dormitatōem. |
Et req̄ez t̄pib⁹ meis. | Nec oia
hūamitati xp̄i vuenire noscūt.

Iero. In quib⁹ nō se d̄ hoc mū
do ad celū redituruz polli
cetuz: nisi pri⁹ dignū deo p̄zi locuz
vel ecclesie o gregatoruz sua resurre
ctiōe o strueret. Vñ s̄ d̄ d̄. | Donec
inueniā locū d̄no. | in p̄torib⁹ cre
tentiū. | tabnaculū deo **Jacob.** | a ec
clesiā: in q̄ vere militant filij **Jacob**
videlz christiani q̄ o tra temptatio
nes vitiozū luctari non cessant.

Cal. Locus em̄ d̄ni est tabna
culū p̄toris christiani.
a atria ecclesie catholice: q̄ ille tāq̄

celū sp̄ inhabitat. Et tabnacula si
bi ex nob a i nob fecit: q̄ ipse nos
et ne vite p̄pria miseratōe restituit.
Aug. Daret ergo d̄ns locuz
in corde fidelū q̄ vnuz
est cor oim in caritate copulatozū.
Vñ de eis scriptura d̄c. | Erat illa iā
vna: a cor vnū in d̄no. | Multi at ne
faciāt locū d̄no sua queūt: sua d̄i
ligūt: sua p̄tate gaudēt: p̄uatū suū
o cupiscūt. Qui autē vult facē locū
d̄no: non de p̄uato: s̄ de cōmuni de
let gaudē. p̄pter illa q̄ singuli pos
sidemus existūt litis: inimiciā: d̄i
scordie: bella int̄ omēs: tumultus:
dissentiōes: homicidia. Nunq̄ d̄ p̄p̄
ista q̄ coiter possidem⁹: litigam⁹:
Aerem istū coiter dicim⁹. solem cō
munit̄ oēs videm⁹. Beati ḡ q̄ sic
faciūt locū d̄no: vt p̄uato suo non
gaudeāt **Abstineam⁹** ḡ nos fr̄es a
possessione rei p̄uate: aut ab amo
re si non possum⁹ a possessione: a fa
ciamus locuz d̄no. Hospitari a te
vult xp̄us. fac illi locū. Quid ē fac
illi locuz. **Poli** amare t̄p̄m. illum
ama. Si te amaueris: daudis o tra
ultū. si illū amaueris: apis illi. Deī
oñdit quō ecclesia est d̄no edifica
ta: dicens. **Et** ce audiuim⁹ eā in
effra. **Iero.** Effrata est bethleem
ta. | **Iero.** vt h̄etur **Gen.** xxxv
vbi primuz ecclia est audita. q̄ in
ipsa xp̄s d̄ns carne assumptus. In
hac a **Rachel** isrl̄ dilecta quiescit
q̄ t̄p̄ū gessit ecclesie. | Inuenim⁹ eā
in campis silue. | q̄ ecclesia collea
est ex gentibus qui tanq̄ in culti a
indodi d̄ci sunt **Cal.** sed faci
cāpi silue. **Cal.** sunt ex

agrestibus manfuerit. a ex sterilibus
fructuosi: ex cubilibus domus tepla
christi domi.

Iero **I**n tabernacu
lū ei? Inos qui in vna domo eccle
sie cōgregamur p dñm L adorabi
mus in loco vbi steterūt pedes ei?

Li quo p̄dicacōes aplice audiunt
qui sustentat totum corpus eccē.

Call pedes s̄gt euāgelicas ius
siones sicut scriptum est.
Quā speciosi pedes euāgelizātium
pacē Ibi enim steterūt pedes eius
vbi fidei veritas probat esse fūda
ta **S**urge dñe in requē: tuam.]

Iero Ipse iā explesti ināmen
ta reddidisti vōtū. iā inue
nisti locū deo in cordib⁹ credentiuz
iā p̄duxisti ex latere tuo ecclesiam

surgere nunc a morte **Hugo** [in
requiem tuā.] v in glorificatā na
turā. a non solū [tu] s̄ etia] a ar
cha s̄ctificacōis tue]quasi d̄icat

Tu p̄or surge vt archa v eccā qm
s̄ctificasti p asp̄sionē sanguinis
tui surgat post te a p te sicut ap̄s
dicit v ad **Chō. xi.** Si christus re
surrexit: a nos resurgem⁹.

Post q̄
p̄pha dixit eccām cū xp̄o exaltādā
cōsequēter orat vt fideles ei⁹ virtu
tibus ornet. quatin⁹ a ipsi digni
efficiantur cū xp̄o exaltat.

Et disti
guīt p̄pha ipsā ecclesiā in duas p
tes viz in prelatos a subditos vñ
p̄vtrūsq̄ oāt vt i virtutib⁹ p̄ficiāt

Et primo p̄ prelatib⁹ dicit **A**cer
dotes tui]gratis sacramenta mini
strātes a ad obseqū tuū deputati.

Rico Libuant iusticia]ita q̄
nō solū ornet exteri⁹

ornamentis corp̄alibus sed etia
interius virtutib⁹ vt digne tibi va
leāt i eccā ministrare L a sancti tui ex
ultent] v̄ minores ministri eccē ex
ultēt te laudēt cū deuocōne mētis
i signo exteriori apparēt scdm illud
psal. lxxxiij. **C**or meū a caro mea:
exultauerūt in deū viuū. Deinde
orat pro pheta ad d̄um patrem i
persona ecclesie dicens

Iero propter dauid seruū tuū
id est propter filium tuū
qui ex semine dauid formaz serui
lem suscepit nō auertas faciē xp̄i
tui v̄ clementiā atq̄ claritatez filij
tui a s̄ctis i quibus ip̄e xp̄s habi
tat a illuminat eos Iurauit domin⁹
dauid veritatem v̄ deus pater deo
hominū inuolabitē p̄misit.

Callio et non frustrabitur
eū. Frustrari enim ē
in ieritum p̄missa d̄ducere. Trā
lacio romana habet. a non p̄mitte
bite um id est nō mutabit **Iero**
nimus Ergo deus pater non frus
trabitur id est nō euacuabit pro
missum sed adimplet dicens. de
fructu ventris tui v̄ de filiis sp̄uali
bus p̄ tuam doctrināz in fide nutri
tis. Nos sumus fructus vētris ei⁹
quos sp̄ritualit̄ tāq̄ ex vtero ge
nera **hugo** Sicut iacobus n̄
uit **caplo dicit.** Volū
tarie nos genuit v̄ lo veritatis sue
ponā sup sedē tuā v̄ faciā p̄latos a
doctores ecclesie qui tuā doctrinā
euangelicam predicabunt

Callio In illius enim sede
recte sedere quis dici
tur an⁹ p̄cepta docere mōstrat

HUGO Hoc verificatū est in apostolis de quibus in alio ps. dicitur: Pro p̄ribus tuis nati sūt tibi filij: cōstitues eos principes super omnē terraz. De quibus p̄latis a dōctorib⁹ ecclēsie p̄dictis adhuc subdiē. **S**icut odierit filij tui. videlicet apostoli a dōctores ecclē. Testamentū meū. v. decē precepta legis. La testimonia mea. videlicet mandata euāgelica q̄ de mea volū tate testificant. L. tēc q̄ dō celo eos. p̄ Moysen a p̄ te o x̄p̄e. q̄ lex p̄ Moysen data est. a veritas per Jesum x̄p̄m facta: vt habet Jo. 1. **E**t etiam filij eoz. qui p̄ eos credi tūri sūt: custodierint hęc p̄cepta et mandata ope adimplendo. L. vsq; ī seculū se debūt sup se dē tuā. v. sine fine tecum regnabunt.

Cass. His ergo sedes dñi dabi tur: qui participes regni eius esse meruerūt: sicut dicit ipse x̄p̄s in euāgelio. **P**as voluit vbi ego sum a ipsi sint mecum.

HUGO Hoc aut p̄misit dñs non p̄ meritis eoz: sed gratis. Vnde subditur. **V**o nā elegit dñs syon. v. ecclēsiā nullo merito p̄cedente: sed sola gratia. **L**egit eam in habitatione sibi. Vnde Apoc. xxi. dicit. **E**cce tabna culum dei cū hoibus: a habitabit cum eis. **Cass.** Illa emz maiestas eis: sūme potēs. q̄uis vbiq; sit tota: tamen beatorū p̄dora possidēs habitacula sibi facit: quos sue misericordie virtute elegit. Deinde cō firmat dñs v̄b app̄tē p̄ se: dicens.

HUGO Ecce requies mea. videlicet ecclēia aut quecū q̄ fidelis aīa a peccatis mūdāta: ē dom⁹ dei [in seculū seculi]. q̄ ip̄a; inhabitat in p̄nti p̄ grām: a in futuro p̄ glo riam. **AUG⁹** Non emz de us patre aliquādo turbat vt requiescat: s; dicit se requiescere in nobis. q̄ nos in illo requies habem⁹. **H**ic habitabo qm̄ elegi eā. q̄i dicat. **D**ec hitatio mea erit ex pura gratia benedictionē. Vnde subdit. **Q**uam eius. scilicet ecclēsiā aut oēz am̄.

Cass. que omni auxilio ma; mundano vidua ta: solam sp̄z suā pōnit in domino. Ecclēsia em̄ q̄uis a iugatas a vir gines cōtinere videatur: vidua tamē dī. q̄ p̄sidio seculari dēstituta sp̄z suam in celesti sp̄nso reposuit qui eam de fusca pulchraz: de erronea redā: de crudeli piām: de caduca firmissimā; **HUGO** Hanc inquit fecit. x̄pi ecclēsiā [benedicens] benedictioe gratie in p̄nti benedicam. benedictioe glie in futuro: cum dicitur electis illud **Math. xxv.** Venite benedicti p̄ris mei percipite regnū. [paupes eius] videlicet ecclēsie q̄ non presumūt de suis meritis: sed iugiter suos defectus cōsiderātes: in sola dei misericordie sp̄z suā pōnūt. **H**os inquit dñs [saturato pa nibus]. **AUG⁹** Simus paupes a tunc saturabimur. Multi p̄sumentes de hoc seculo: et superbi x̄p̄iani sunt q̄ odraunt x̄p̄m: sed non saturant.

Saturati sunt enim: et habundant in
 superbia sua. De talibus dicitur Obpro-
 brium habundantibus et despectio su-
 perbiis. Isti habundant. et idem mandu-
 cant sed non saturant. Et quod de illis dicitur
 tum est in psalmo. Manducaverunt et adu-
 raverunt omnes divites terre. Adorant
 christum. venerant christum. supplicat christo
 sed non saturant sapientia et iusticia ip-
 sius. Quare. quia non sunt pauperes
 Pauper dei. in animo non in sacco. Proce-
 dit aliquando homo habens plenam domum.
 vltres etas. multa preidia. multum
 aurum argenti: nouerit quod in ipso non
 est presumendum humiliat se deo. facit in
 deinde cor ipsum? ita ad deum eigitur
 ut nouerit quia non solum nihil il-
 li proficit diuicie ille. sed ipse dicitur pe-
 des ipsum? nihil ille regat et ille subue-
 niat. et iste talis numerat in se pau-
 peres qui saturantur panibus. In uicis
 et alium mendicum et inflatum aut idem i-
 flatum quod nihil habet. quare tunc de
 ille est. Non attendit de facultate sed
 cupiditate. iudicat eum secundum cupi-
 ditatem qua inhiat rebus temporalibus?
 non secundum facultatem quam ei non atin-
 git adipisci. Ita fit ut omnes huiles
 secundo corde et in caritate gemina consti-
 tutos que quid habuerit in hoc se-
 culo in pauperes suos numeret deus.
 quos saturat panibus. Dominus ei quicquid
 panibus pascit et faciat suos fideles
 primum est panis panis. de quo dicitur in alio
 psalmo. Cimerentur panem manducabunt
 Item fuerit in lacrimis meis: panes
 die ac nocte. Secundus est panis doctri-
 ne. de quo dicitur ecclesiasticus. xv. Cibauit il-
 lum panem uite et intellectus. Tertius
 est panis eucharistie: de quo salua-

tor dicitur Iob. v. Panis quem ego
 dabo. caro mea est pro mundi uita.
 Quartus est panis gratie. de quo dicitur
 luce. xi. Panem nostrum quotidianum dabo
 bis hodie. Quintus est panis glorie de
 quo dicitur luce. xiiii. Beatus qui mandu-
 cabit panem in regno dei de his
 panibus saturatur pauperes spiritu. Se-
 quitur adhuc uox patris. **A**cerdo-
 tes eius iduam saluati.

nico et gratia spiritus sancti et sancti
 eius. Omnes uiz fideles in
 baptismo sanctificati. exultatione
 exultabunt et in domino gaudebunt
 leticia perpetua. **H**ugo. p. euasi-
 one mali et ad episcopum tom. **L** Luc
 i. in futuro ubi sancti exultabunt. **L** p
 ducam cornu **ca** et fortitudi-
 dauid. **ca** neque potesta-
 tis christi que in illa iudicatione mon-
 stranda est. ubi ab ipso factis eterna
 premia dantur. Et ut dominum christum de-
 buisses aduertere. Sequitur. **L** para-
 uerit lucernam christo meo.

hugo et feci lucernam filio meo.
 Lucerna quippe est uas
 ubi lumen ponitur. Idem est ergo
 Ac si dicat. Idem ad tantam celestium
 nem ueniet sancti. qui erunt uasa
 in quibus lucebit christus. Vel dicitur
 de ecclesia militante. Illuc p. ducam cor-
 nu dauid et ecce dabo fortitudinem
 christi. augendo partem eius contra in-
 imicos spirituales. p. auerit lucernam cri-
 sto meo. **Jerom** Iohes bap-
 tista precursor domini saluatoris no-
 stri a deo patre dicitur preparata lu-
 cerna: qui eum in huius mundi te-
 nebras venturum annunciauit.
Inimicos eius. id est iudeos
 .vij.

non credentes [in duam confusione]
cum viderint dominum in maiesta
te. [super ipsum autem].

Hugo ^{in sup christu. Lefflore}
bit. [et efficitur a excel
leter apparebit. [sanctificatio mea]
et p[ro]p[ri]as sanctificandi. q[ui] solus xp[istu]s
sanctificavit p[er] sanguine[m] suu[m] eccle
siam. Vnde Apo[stolus] ad Ep[istolam] v. ait.
Christus dilexit ecclesiam; et seipsum
p[ro] ea tradidit ut illam sanctificaret.

Cal Audistis quid ascendens
iste p[er]fecit. audistis quia
nos iocunditate impleverit. Nam li
cet ab initio c[on]c[ili]a graduu[m] v[er]muer
sa grandescant: licet tamen ista dicere
celsiora q[uam] de d[omi]ni adu[er]tu clarissimo
lumine lampauerunt. Creatore quip
pe prophetato: necesse fuit graduz
crescere per quem augm[en]ta sume
constat vniuersa. Restat nobis i[n] se
quetib[us] gradibus p[er]s[er]uare. d[omi]n[u]m p[ri]mi
et caritas dei. q[ui] si pura mente ascendi
mus: tunc ad eius gloriosum puenie
mus aspectu[m]: qui est benedictus in
secula seculoru[m]. Amen.

Psalm[us]. Cxxxij.

Ecce q[uod] bonu[m]
a q[uo] i[er]o. Titulu[m]. Canticu[m]
graduum.

Hugo Gradus. xliij est cari
tas fraterna: q[ui] facit
fratres habitare in vnu[m]. Ex isto g[er]e
sequitur b[e]n[e]d[ic]tio et vita eterna.
Rede aut[em] sequit[ur] iste p[er]s[er]uare. p[re]ced[en]t[em].
q[ui] ibi actu[m] est de edificatione
domus d[omi]ni que p[er]ficitur i[n] caritate:
de qua hic agit. Prop[het]a g[er]e loq[ui]t[ur]

de fratrum cohabitatio[n]e exultat:
dicens. [

Ecce iostendētis a cōgratulan
tis vox est. q[uod] bonu[m] a q[uo] iocun
dum. [et q[uod] delectabile est in q[uo]] [ha
bitare fratres in vnum].

Iero ^{et cōcorditer mente a nō}
corpe. Esau et Jacob fue
runt fratres. Et q[uod] sil[icet] habitabāt
fuit eis causa discordie. frater me[us]
carnalis: non t[ame]n me amat q[ua]ntum
subam meā. Ergo q[uod] hic frater di
cit: non fratres dicit corpe: s[ed] fr[ater]
spirituales: quibus est cor vnum
et aia.

Cal Hoc respicit ad ca
vna. Cal. ritate: q[ui]n. l. p[er]fecti
cōmuni bus se hortant[ur] exemplis.
et aliter alterius virtutes imitatio
mutue dilectionis se vinculo op[er]e
hendunt. Ipsa est enim habitatio
quā d[omi]n[u]s querit. non t[er]ra q[ui] cōso
ciant corpora: sed que animas reli
giosa societate cōiungit.

Iero Proprie psalm[us] iste cen
bijs a monasterijs coue
nit. Licet eni[m] a de ecclesijs intelliga
tur: sed ibi p[ro]positi aduersitate vide
tur non esse tanta cōcordia: videl[icet]
alius ad domū ire festinat: alij ad
circū: alij in ecclesia de v[er]s[us] cogi
tat. In monasterijs aut[em] vnu[m] p[ro]
positum a vnius animus est.

Cal Nam vt hanc adunatio[n]e[m]
sed intelligere esse mirabile s[ed] mi
sticis cōp[ar]atio[n]ibus vsq[ue] ad finem
laus eum digna p[er]sequit[ur] cum d[omi]n[u]s.

Sicut vngentū in capite q[uod] de
scendit in barbā barbā aaron.

Quod descendit in orā vestimēti

eius: sicut ros hermon qui descen-
dit in montem **hugo** Per vngent
ter syon **hugo** tū significā
tur grā spūs s̄. Caput x̄ps est.
Barba em̄ q̄ signū est virilitatis
fiḡt ap̄los: qui fortes fuerūt ī tel-
lo. Per aaron x̄ps intelligit̄ q̄ cū ī
mūdo non iueneret mundum qd̄
offerret. seip̄m obtulit ī sacrifici-
ū p̄ nobis. Per oraz̄ vestimēti sig-
nificat̄ ecc̄ā: p̄ ros hermō fiḡt grā
x̄pi. Nā hermō it̄ptat̄ lumē exal-
tatū. Mōs syon est ecc̄ā Est ergo
s̄sus. Habitā ē ī vnū ē iocūdu tā
q̄ vngentū. grā spūs s̄ existēs
ī capite. v̄ ī x̄pō qd̄ v̄ q̄ grā descēdit
postea ī barbā barba; aaron. v̄ ī
ap̄los x̄pi q̄ abherētes īmediate
x̄pō p̄mi ī vnū hitā ceperūt qd̄ ec-
vngentū postea descendit ī orāve
stamen **coll.** v̄ ī ecc̄ām q̄ vsq̄
tūc? **coll.** ad ext̄itatis ei?
spūs s̄ grā descendit. q̄ baptiza-
tos vsq̄ ī finē s̄cli m̄ie sue digna
cōne s̄ificat. Ip̄a est em̄ ecc̄ā q̄ p̄
tunicā illaz̄ designata ē que diuīdi
non potuit tpe **hugo** Et etiā
passionis **hugo** bonū et
iocūdu ē hitare fr̄es ī vnū. sic ros
hermon. v̄ grā cristi **Aug.** Nā
hermō hebraice īt̄ptat̄ lumē ex-
altatū: q̄ x̄ps qui est lumē v̄ pri-
mo ī cruce. postea ī celo exaltat̄ ē
Q̄ fr̄es habitant ī vnū. nō ex suis
meritis. nec a suis virib̄: s̄ est ex
illius dono. q̄ ex illi? grā. sicut ros
de celo ex ipsius voluntate cadit
Hugo q̄ v̄que grā descēdit ī
mōte syon. v̄ ī ecc̄ām vel ī ap̄los
ac fideles ī die p̄t̄ hercoltes ī ip̄o

monite congregatos. **Q**uoniam
illie. J. ī vnū namini cohabitāone fem̄
lmābauit d̄ns benedictōem. J. v̄ p̄
cepit vt hic benedicerent deū. qm̄
discordib̄ nulla p̄stat̄ b̄ndictō et
ita deū b̄ndicētes h̄erent vitāz̄ du-
raturam. [vsq̄ ī s̄clm̄ seculi.]

Collatio Oīsa ē nobis vnita
tis vtilitas. q̄ declara-
tū quid fraternus possit prestare
affectus diligam̄? ergo fratrem
tanq̄ nos. Amemus dominum su-
pra nos vt ista dilectō proximoz̄
ad illam nos p̄ducat domni per-
fectissimam caritatē. Hoc mona-
sterijs. hoc etiāz̄ ecclesijs. hoc ciui-
tatibus. hoc villis. hoc herennitis
constat esse predicatū Nullus em̄
ab ista fraternitate diuiditur qui
affectum sancte religionis habē
monstratur. Prosp̄ ī libro de vita
cōtemplatiua Diligim̄? enim fra-
tres tanq̄ nos. qm̄ a d̄i mores bonos
q̄ ad eternam vitam consequendā
sicut nobis eorum salutē cōsulim̄?
qm̄ nos ī eorum piculis cogita?
vt nobis subueniri optarem̄. ita
eis s̄bueniem̄. Aut si facultas de-
fuerit. voluntatem subueniēdi te-
ne **Coll** Sicq̄ ī proximoz̄
m̄ dilectione p̄f̄c̄. xv.
gradum s̄c̄riptum qui ī d̄i di-
lectione consistit ascendere studea-
mus. gratia ac misericordia domi-
ni nostri ih̄esu cristi qui est bene-
dictus ī secula seculorum. **Ame**

Psalmus Cxxiii

Ecce nūc be
Titulus Canticū gra
duū. Sicut actus est
in psal. p̄cedēti de dile

ctōe p̄ximī: sic p̄nter hic agit de di
lectōe. **Glo.** Nō q̄ alia gratia
dei. sit q̄ diligit deus
a alia q̄ diligit p̄xim⁹: sed quia di
uersos actus habet ipsa gratia.

Cast. Preceptū est ei. Diliges
dñm deuz tuū ex toto cor
de tuo. et ex tota aīa tua. et ex tota
virtute tua. a p̄ximū tuuz sicut te
ipsum. Qui autē sic diligit deū: locū
vitijs non reliq̄t. Vbi em̄z intret
scelus auz totus anim⁹ deo occupa
tus est. dyabolus em̄ vacātia desi
derat: nudata p̄quir̄t. s̄ vbi deum
p̄sentē repit: sub magna cōfusione
discedit. Vascula ipsa cum plena
sunt aliquo liquore: sup̄uentiū
augmenta non capiūt. Ita a nos
cū dñima caritas totos repleat: nō
erit quo crimen itroeat. Proximū
diligimus sic nos cū illi malū non
facim⁹: s̄ omnes vt nosmetip̄s si
m̄ti affectōe tractam⁹. Diligam⁹
q̄ frēm tanq̄ nos: a amem⁹ dñm
sup̄ nos. Prosper in li. de vita cō
platiua. Illi deū plus q̄ se diligūt
q̄ p̄ ei⁹ amore sue salutē corpali ad
tēpus nō parciūt: seipsos tribula
tiōib⁹ ac piculis tradūt: nudari
facilitatib⁹ p̄p̄is: patrie sue extor
res fieri: parentib⁹ a vxorib⁹ ac fi
lijs renūciare parati sunt. et vt to
tum dicaz a ipsā mortē corpis non
solū non refugiūt: s̄ etiā hētere ex
cipiūt: ambiētes a corpis sui vita

magis q̄ a deo aie sue vita discedere. Ordinez vero dilectōis illi puer
tūt. nec modū diligēdi custodiunt
q̄ aut mundū qui cōtēnendus est di
ligūt: aut corpa sua m̄y⁹ diligēda
plus diligūt: aut p̄imos suos nō
sicut seipsos: aut deū pl⁹ q̄ seipsos
forte non diligunt.

Rico. Dic em̄. xv. grad⁹ talis
est. q̄ hō ex p̄fectōe cari
tatis q̄ntū possibile est obliuiscat
seculi hui⁹: a occupet ī dñis laudi
b⁹ q̄ si mente hitās in ciuitate cele
sti: s̄m illud ad Philip. iij. Postra
uersatio in celis est. Ad q̄d p̄ba
nos hortans ait. l.

Ecce ascēsis tot⁹ ḡdib⁹. [nūc]
in tpe p̄nti vos q̄ estis fra
terna caritate cōgregati: a ī dei dile
ctōne radicati. b̄ndicite dño. iij. m̄
deuote laudādo sancte ad ipsi⁹ ho
nore m̄ vine dō bona de ipso omni tē
pore dicēdo: de cunctis beneficijs
eius gratias ei referēdo.

Iero. Omnes serui dñi. quib⁹
ira non impat: in quib⁹
libido non regnat: a quibus vitia
non dñan.

Ric. [vi. statis]
parati. In domo
dñi. ad ipsā officianā: quoz am
mus est in dño firmo restigio reli
gionis. Non em̄ discurrete detēt ec
clesie ministri ad venatōes a aucu
pia tanq̄ milites. nec ad negocia
terrena sicut mercatores.

Hugo. Et etiā vos benedicite
dñm: qui statis a pse
ueratis. In atrijs dom⁹ dei nostri.
a in latitudine caritatis: cui⁹ latitu
do se extendit ad diligēdū etiam

inimicos. **Cass.** L. in nodis. Sequitur. hoc est in tpe huius seculi qd creberrimis tribulationibus obscurat. Ex tollite manus vras. elemosinas dādo. ac illa bona opa faciēdo. in sancta. Iu. vt eternorum intentione fiant.

Iero. qd qe quid facim⁹. amo. re xpi factam⁹ sicut dicit apl's. Siue māduca⁹ siue bibim⁹ aut qe quid aliud agim⁹. in noie xpi faciam⁹. Et. Iai. se certis q scā sunt etiā. benedicite dño. Iq donat nobis aim misericordie bñ opandi et faciēdi elemosinā q extinguiti fermi ignes preparatos peccatis.

Cassi. Sicq; caitate dñi. a laudibus sacris et pia doct opa cōne oplendam. His paucis respice qd dignā retributio sibi sequat.

Iero. Benedicat te dñs. mi. ex. Ieron. v. de celesti iherusalē. Iq fecit celus. a terra. Ivi. tā spūalia q corpalia. Tu igit qui fecisti elemosinā q fecisti virtutes. a deo premiū a bñdictionem eterne vite consequeris.

Cassi. Perpendite q p̄us oia pluralitē dixit. nūc psalmū sub singularitate cōdusit. vt q ante fideles fratres in vnitatē collegerat. mō illi p̄lo iaz dñm diligēt bñdictionis munera p̄arent. Quā p̄ si volum⁹ eē benedī amor sancte trinitatis. a vnitatis sancte eccē oplēat. **Retractacō. xv.** graduū psalmoz. **Litet** referre quem ad modū vsq; ad supnaz iherlm ḡdus isti pueniunt. **Primo** siquidē graduvi; ad dñm cui; tribularet.

seculi designat horrore. Post quē ad v̄tutū oim studia festinat.

nicola. **Secō** graduvi; **Leua** ducā habēdi cum dñmo auxilio de seculi molestiis ac inimici tēptationibus triumphum.

Cass. **In terco** graduvi; **Leta** tus sū. magnū gaudū esse dicitur in eccā dñi. pura mente cōseruata cōseruati. **Quarto** graduvi; **Ab** te leuauī oculos meos. docet inter quas cūq; angustias cōstanter de dño p̄sumendū. donec miseratus exaudiat. **Quinto** gradu. **Nisi** quia dñm rāt in nobis. monet vt liberati a periculis. non nobis aliquid. sed omnia diuine gratie applicemus.

Nico. **Sexto** gradu videlicet. Qui cōfidunt. dicitur q se datis iam passionibus p nostrum exercitium virtutis. fidelis christianus cōfidat de sta bilitate ac p̄seuerantia in bono cum adiutorio **Cassio.** **In. vij.** gradū dei.

In conuertendo. dicitur q copiosos fructus diuine cōsolacōnis a retribucōnis metent in lacrimis seminant.

Nico. **Octauo** gradutes. videlicet nisi dñm edificauerit. dñ vt p̄fectiōnem in qua fidelis xpianus cum dei adiutorio iam p̄ficiat ad alios deriuat p̄ p̄xiimi edificacōem. in q̄ sc̄t se nichil posse agere sine dei auxilio speciali. **Cassiodō.** **Nono** graduvi; **Bñ** oēs q timēt. p̄nūciat timore dñi homo bñs fieri. et vni

uerfa illi p̄futura cōcedi. Decim⁹
gradus viz. **S**epe expugnauerunt
me. infundit sapientiam deuotis.

Nico. **V**t prepe tribulacōnez
imminentē a bonis opib⁹
n̄ desistant. **Cassiodor⁹** **V**nde
cimo gradu viz. De profūdis. peni
tentes de ymo viciorū clamāt ad
dñm vt in liber ad̄s hoibus q̄nta
diuinitatis sit potentia sentiat̄ur.

Nico. **E**t q̄a ex p̄fectōne habi
ta de facti isurgit aliq̄s
mot⁹ salte; leuis proprie elatōis
dyabolo instigāte qui isidiat ho mi
nib⁹ p̄fectis. **I**do sequitur xij. gra
dus viz. Domine nō est exaltat⁹
cor meū. in quo virt⁹ māfuetudis
a huilitatis oñditur. **Terti⁹** deci⁹
gradus viz. **M**emēto dñe d̄i i quo
sācte incarnacōis sit promissio

Cassi. **h**ortat̄ vt hō q̄cqd est
cordis et opis: applicet
p̄votū diuinis obseq̄is. **Nico.**

xiii. gradu. viz. **E**cce q̄ bonū. **I**lla
spūalis adunacō de qua aduū. iij.
dicit̄. multitudis credētū erat cor
vnū a anīa vna. fratrib⁹ p̄dicatur
sup̄ quos bñdīcō dñi a et̄na vita
puemire monstratur. **xv. gradus**
viz. **E**cce nūc bñdīcite dño monet
q̄ hō ex p̄fectōne caritatis quantū
possibile est obliuiscat̄ hui⁹ seculi
a occupetur i diuinis laudib⁹ q̄si
mēte habitans in celis. qua p̄pter
nos p̄fatos grad⁹ iugit̄ inspiciē
tes mortiferos sc̄l̄i vitē⁹ errores
quatin⁹ p̄m̄ijs et̄ne benedictionis
donari mereamur. **P**er dominum
nostrum ih̄sū x̄pm̄ cui cū patre a
spū sācto ē honora gl̄a in s̄. **Amē**

Psalm⁹ Cxxiij

Audate no

Laudate nomē dñi. **T**itus allari **Cassi**
odrus post graduatū
pulcherrimā constructōnem que
vsq̄ ad illam caritatem que deus
est peruenit. que secura felices
metnum efficit. **C**ōgrue nimis po
nitur. **A**lleluia. vt laudib⁹ domni
sancta perferatur ecclesia. cui tale
munus noscitur esse preparat⁹
Post predictos itaq̄ psal. gradu
um quib⁹ ad omniū virtutum cul
mē diuina miseracōne propleta
conscendit in domo dñi stans al
loquitur dicens

Laudate nomē dñi. **N**icola
Lus **I**psū laudib⁹ extollē
do. **L**audate serui domini. **I**q̄ pecca
toꝝ famuli eē desuūstis. **V**i sta
tis in domo **A**ll. **I**lli enī in eccā
domini. **A**ll. **d**eī dicitur sta
re: qui in mandatis ei⁹ perseuerāt
qui in fide non ficta a spe certa vel
firma a caritate sincera seruiunt dō
a honorant ecclesiam eius. a non
dant offensionem male viuendi
eis qui venire volunt ad eam. **S**eq̄
tur. **I**n atrijs domus dei nostri.

Cassio **A**trium dicitur amplis
sime domus primus in
gressus. vbi habitātes sibi prop
ter frigus focos facere noscebant̄
Vñ a nebulosis globis attri fumi
apellata atria quasi atra trahit an
tiquitas. **E**t quia nullus sermo va
cat qui nō aliquod misterii conti
nere iudicatur. et illos dicit etiam

dñ; laudare qm̄ in primo ingressu
 ecclesie utpote layci stare consue
 scunt. **L**audate dñm qm̄ bonus
 dñs. Essentialit̄ alios bonos faciēs
Aug⁹ Inestimabili dulcedie
 teneor cū audio bonus
 domini. **Nico** Ipse ē enim infimice
 bonitatis: propt̄ qd̄
 est sūme laudabilis. Ideo dicitur
 Ipsallite nomini eius. Id̄ qd̄ ih̄sus
 dicit̄ v̄ saluatoꝝ. Qm̄ suāue ē. **Vñ**
Bernardus ait. Ihesus ē mel i ore
 et melos in aure ac iubilus in cor
 de. **Om̄** iacob elegit sibi dñs: isrl̄
 in possessionē sibi. Per iacob itel
 ligunt̄ adiui cōtra vicia ludātes.
 Per israhel cōtemplatiuū deuz mē
 te vidētes. ex q̄bus eccā cōstituit̄.
 quos. q̄ dñs gratis elegit laudā
 dus pre. **Hugo** Et q̄i q̄s q̄re
 dicatur. **Hugo** ret a p̄pheta
 quō scis q̄ dñs elegerit sibi iacob
 a israhel in possessionem. Rūdet dī
 cens. Quia ego. Ip̄ sū p̄pheta. Cō
 gnoui. Innoticia fideiā p̄phete ac ex
 p̄ientie. q̄ magn⁹ est dñs. Id̄ imē
 sus potentia. sapia. mīa. natura.
Vñ potuit sciuit̄ voluit̄ h̄o facere
 La de⁹ noster p̄ omnib⁹ dñs. Id̄ ē
 potentior sapientior benignior.
Nico Dicūt emz dñi p̄cipatīe
 āgeli a sc̄a. q̄bus p̄ est ip
 se de⁹ tanq̄ dñs ministris. **Id̄** sub
 dicit̄. **O**ia q̄cunq̄ voluit̄ dñs fecit
 in celo. Ialiquos angelos ibi stabili
 endo. et alios p̄pter sup̄biaz suam
 deiciendo. La in tra. Ialiquos hoīes p̄
 grām suā recādo. et alios iusto dei
 iudicio licet nob̄ occulto dimittē
 do. in mari et in omnib⁹ abissis.

aliq̄s tpe tēpestatis mirabilis sa
 nādo: alijs piclitantib⁹ p̄pter v̄to
 rum flatus. **D**ucens nubes ab
 extremo terre. Iva mari oceano a
 quovt plurimū eleuant̄ vapores
 humidi. ex quibus nubes gñant̄
 Est at̄ iste oceanus termin⁹ terre
 habitabilis. I fulgura in pluuiāz
 fecit. q̄ frequēt̄ in diāis nubib⁹
 generant̄ tonitrua a inde p̄cedūt
 choruscacōes a fulgura. q̄ eminan
 tur p̄ hoc q̄ nubes in pluuiā resol
 ununtur. **Q**ui p̄ducit̄ v̄tos de the
 sauris suis. Id̄ de locis hominibus
 oculis. **Aug⁹** Quia em̄ flat v̄
 tus. sentis qua
 cā flat vel de quo rōis thezauri re
 ductus sit. nescis. Debes inde deo
 pietate credēdi. q̄ ventus nō flāet
 nisi iussu; ille q̄ fecit. nisi p̄duxiss;
 ille q̄ creauit̄. **V**idem⁹ ergo hec in
 creatura ista. laudam⁹ miramur.
 et benedicimus deūm.

Hug Sed quia hec a sequen
 tia plana sunt ad h̄az.
Ideo spiritualiter exponuntur h̄o
 modo. **D**ucens nubes. Id̄ p̄redi
 catores. quia pluunt doctrinis. to
 nant minis. et miracul̄ choruscāt
Dos educit̄ ab extremo terre.

Nicolaus scilicet bedam
 ab anglia s̄a
 ctos dominicum et anthoniūz ab
 hispania: et sic de pluribus alijs a
 finibus terre oriundis. I fulgura in
 pluuiam. **G**lo id est mnas de
 fecit. **G**lo futuro iudicio
 ad miam. **P**redicatores nanq̄ et
 terrent eterna supplicia comminā
 do: et mulcent promittēdo eterna

gaudia **Nicolaus** **Q**ui pduc
ventos de th. auris suis. **I**n impulsus
ad bonum ex occultis sue veritatis
Lq̄ p̄cussit primo geita egypti. **V**i
icia peccati videlicet supbia a auar
ritiam. **vñ** **eccl̄si. x. dicitur** Iniciū
ois peccati supbia. a **vñ** **ad choi.**
vi. Radix omnū malorū est cupi
bitas. **P**er predicacōem igitur s̄a
ctorum dñs p̄cussit hec vicia **L**ab
hoie vsq̄ ad p̄cus. **L**va maior vsq̄
ad minimum. vel a docto vsq̄ ad im
doctum. **Q**uō autem hmōi p̄cā de
struxit: osequens declarat dicens.
Misit signa a p̄digia. **L** mira
cula quib⁹ p̄dicacōes sanctorum
cōfirmabantur **L**i medio tui egypt
te. **V**idelicet in medio mūdū vel pa
lam a manifeste **L**in pharaone a i
omnes seruos eius. **L**i cōtra demo
nes a ministros ei⁹. **Q**ui p̄cussit
gētes multas: a occidit reges for
tis. **L**ip̄sos ad fidē conuertendo. **P**er
talem modum loquendi dictū fuit
btō petro de cōuersione corneli⁹ et
amicorum eius. **adu. x.** **S**urge pe
tre a occide **hugo**. **S**on re
et cet̄a **gē** amore
orū: a og reges basan. **D**os moy
ses occidit vt habetur numeri **xxi.**
a possedit regna eorum cū phibe
rent filios israhel transire per fi
nes suos **L**a omnia regna chanaā
Jobi dñs occidit p̄ iosue a filios
israhel. **xxi.** reges vt habetur **io
sue. xiiij.** **T**ipica interpretacōe seō
idem sonat quod temptacō oculo
rum. a significat luxuriam vel spi
ritū luxurie. q̄ est rex amorreorum
a amaricanium. quoniam luxurio

si post peccatū penitēt a amantū
dime torquentur: luxuria em̄ futu
ra cruciat: presens non faciat. pre
terita non delectat sed magis affli
git. vt dicit **lucius.** **O**g interpretat
congregans vel coadunacio. a sig
nificat auariciam vel spiritū auar
ritie. qui dicitur rex basan a ofusi
omis que deletur auaris **J**uxta il
lud. **O**bprobrium habundantib⁹
Chanaā dicitur possidens. a signi
ficat supbiaz. que vult omnia pos
sidere idē supeditare. **D**os reges
occidit dominus in cruce videlicet
spiritum luxurie. dolorum amantū
dime. sp̄ni auaricie. sua paupertate
a nuditate: atq̄ spiritū supbie ca
pitis indignacione a nimia humili
atio **Nicol.** **P**ostq̄ domin⁹
ne **Nicol.** hec omnia de leuit
atq̄ subuertit: nos p̄ cognicōne
suam in hereditatem p̄petuam asc
iuit a vocauit **Vñ** subditur. **E**t
debit terram eorū hereditatē. **hē**
ditatē israhel populo suo.]

Cassio **V**ersus iste declarat
debe suscipi: si spiritali expositōne
sētri. **P**ā terra p̄missiois israheli
co p̄lo nō est hēditas data: q̄ eā
suis offensio mib⁹ aiserunt. **S**z s̄b il
loz p̄figuracōe tra p̄missiois pro
p̄e dat sine dubio xp̄iais: quā et:
na pace custodiāt **Hugo** **T**er
ra ista ē celestis patria i q̄ deones
creati fuerūt. quā p̄ sua supbia p̄
biderunt. **H**ac deus demonib⁹ cie
tis debet fidei populo suo xp̄iano i
p̄petuum possidendā: propter qd
dicitur hereditas **Vñ** **eccl̄siast.**

xi. Sedes sup loz dñi cū dñs eūtit
et fecit mites sedere p eis. Propf
qđ demones cōcitant inuidia con
tra fideles: quī eoz possident herē
ditate. Pro hijs at factis sequitur
exultatio: et laus iustoz cū dicit.

Domine. Jā malos eiecisti: a p
eis posuisti bonos. Nomen tuuz in
eter. **Nico**. fit laudabile a nob
nū. **Nico**. [dñe memoriale tu
um.] v. memoria beneficioz tuoz
remaneat. In generacōe a genera
tionē. v. in gnationibus sibi succe
dentibus sicut videm. Impletū. Cā
tante laudis subiūgit. Quia iudi
cabit. Jā dicat. Sō laudabilis est
qđ iudicabit. dñs p l m suū. Iudi
cio approbacois. se parādo bonos
a malis in iudicio futuro. Et i ser
uis suis deprecabitur. |.

Col. Orant deuz boni a mali: s
ad vitam eternā nō exau
dit deus nisi bonos. Bñ ē dicitur.
et in seruis suis deprecabit. qđ ad
eoz preces qđ in eius seruiuo pse
uerant inclinat. vt eos ad eternā
salutez exaudiat. Trāslacio rōna
bz. et in seruis suis solabitur.

Cal. Utq; dñi illis p̄mia p̄mis
sa restituet: qđ hic p̄pter no
men eius laboriosa cōtencōe repa
ti sunt. De q̄bus scriptuz ē. Bñ qui
tugent: qm̄ ipsi solabunt. Post
qđ se laudib; dñi p̄p̄ta sufficēter
expleuit: cōuertit ad errorē genti
um destruendum dicens.

Nico. Simulachra gētiū.
supple sūt. Argentū et
aurū. Jquantū ad materiā. a sunt
Lopa manuū hoim. Jquantū ad

formā artificis facta. **O**s hñe. Jsi
militudinarie. Et nō loquerē. oū
los hñe a nō vidēbūt. **F**ures ha
bent a nō audiet: neq; em̄ ē spūs i
ore ipsoz. Et idē ex quo nō habēt
spūs: nō p̄nt habere opa vite que
mediantibus spiritibus exercēt. vt
dī in libro de dīa spiritus a aīe.

Cassio. Deridet p̄p̄ta simu
lachra gentiū ne au
rea signa deos qđ argētos colant.
qđ deus ipsoz iteger nichil p̄dest
eis. sed cōtra deus valet ad aliqđ
si ex eo pecunia cōficiat. Intē at
qđ in istis verib; et in. cxij. p̄s ha
bunde gentiū simulachra deīsa
sūt. vt qđ prima cōmonitio nō cor
ripisset: repetita denuo verecundia
cōmō.

Col. Moralit expōitio
neret. **Col**. loz versuū in dicto
cxij. p̄s descripta ē. Sequit post de
risam gētiū vanitate digna sn̄ia
cum dī. **S**imiles illis fiāt qui fa
ciunt.

Nico. viz artifices. qđ
eā. **Nico**. ca rent vita spū
ali sic p̄cola carent vita sēsbili. Et
om̄s qđ cōfidūt in eis. J. ido loz cui
tores. qđ cōfidūt in nichilū. sicut et
p̄colū nichil ē. sic dicitur. v. ad cho
rinth.

Hugo. **D**omus. J. v.
viiij. **Hugo**. familia vel cō
gregatio. J. israel. J. xp̄ianoz fide
liuz qđ deū oculis mētis p̄ fide nō si
ctam aspiciēt. J. bñdicite dño. J. deū
laudādo vite a lingua. J. domus aa
ron. J. viz vos p̄lati. J. bñdicite dño. J.
ipm̄ digne laudādō. **D**om. J. leui
vos videlicet ministri ecclē. J. benedi
cite dño. J. benedcōe laudis. et vos
J. qui timeētis dñm. J. v. qđ domino in

qualibz cōuersacōe fūitis tēnēdi
ate dño debita gratiarum actōne.

August⁹ Et nos oēs vna vo
ce dicamus bñdīc⁹ dñs ex syon.

Call idest ab ecclesia militā
te quā ipse dñs xps sua
scā meam acōe vīstauit. qui nunc
habitat

Nico in eccā trū
i iherl'm phāte in qua
habitare dicit eo q̄ ibi magis ē tu
cet gl'a sua q̄ scti ex quib⁹ strui
tur iherl'm illa a lestis efna felici
tate specularunt. Mirabilis psal.
ad deuotissimos populos istēuen
dos. Nichil enim post tanta benefi
cia reddere possumus nisi vt sicut i
pncipio h⁹ psal. dem est dñm no
strum trina cōfessione laudemus
Benedicam⁹ patrem a filiū cū san
cto spū vnū atq; oīpōtētē deum
vt sicut non est in illa natura dis
tancia ita non sit in ip̄a laude diu
sitas. Hec est reuera laus q̄ nos re
ficit. hoc pabulū quo anīa deuota
sagimatur in qua tm̄ reficimur vt
nulla delectatio similis esse videat
Ipsū itaq; mō bñdicam⁹ vt euz
ieternū cū angelis laudare in crea
mur cui est honor a gloria in secu
la seculorum Amen

Psalmus Cxxxv

Confitemini

domino quo. Titulus
Alfa **Hugo** Iste
psal. totus est de laudibus dei vbi
multa laudabilia dicūt: s; maxie
hic misericordia dei cōmēdat. Vñ
cū diuisa sint incia ver suū: tñ finis

ē vn⁹ omnīū. q̄ q̄equid b̄ dicit. ad
miam dei refert p̄ quā subsistunt
oīa opa eius que hic recitantur

Callio Merito ē sepi⁹ ip̄a mī
sericordia repetitur q̄
oīa in nobis idulgētissimis mune
rib⁹ opat. Nā si eam tāti secreti dis
cutias. demētia dñi est omne q̄
vīuim⁹. mīa q̄ valem⁹. Quia pp̄
nec ab oē nostro. nec a corde debz
discedē. q̄tin⁹ a ip̄a dignet iugi tu
itōe suare. Per totū psal. p̄ ha
loq̄. p̄ma enī p̄te magnificētia
dñi exponit vt totū orbis cōdicō de
daretur cum dicitur

Confitemini dño cōfessione
laudis. Sepe dixi⁹ ad laudes
dñi a ad deploranda p̄cāa cor̄ p̄ti
nē: hic at nō vnū ex duob⁹ s; vtrū
q; accipiēdū est. Docet ei btōs vi
ros laudes dñi iugit dicē: a p̄tēta
p̄cāa deslē. Sic ei iustos intelligim⁹.
si oīsi a malo illa dāpnēt q̄ aliqū
mala gesserūt. Sic ap̄tus paul⁹ de
p̄teritis mal' dicit. Nō sū dign⁹ vo
cari ap̄tus: q̄ p̄secut⁹ sū eccāz dei.
Seq̄t Hugo Lqm̄ bon⁹ effec
tius: q̄ ab ip̄o fluit oē bonū. Lqm̄ in
iēsnū mīa

Al Licz missis iustis
ei⁹] **Al** iuitā etnā: mīqs
at i cōbustionē etnāz nō sint dñm
cep̄s futuri quoz adhuc miserea
tur de⁹. rede tñ intelligi p̄t ineter
nū futura mīa ei⁹. quam suis fide
libus largitur. nō q̄ mēsnū misē
ri erūt. a iō mēsnū mīa ei⁹ m̄dige
būt: s; q̄ ip̄a bñtudo quā misēcor
diter misēris prestat vt esse misē
ri desinant et beati esse incipiant
nō hatebit finem. Ideo ineternez

misericoꝛdia eius. **Q**uoniam enim iusti erant
mus ex iniq̃s. sani ex infirmis. vi
ui ex mortuis. immoꝛales ex mortali
bus. a bñ ex miseris. eiꝛ m̃ia est q̃
hic p̃t̃a donat. et in futuro sine fi
ne coronat. **H**ic dat gr̃az tibi glaz

Nico Nota q̃ hęc clausula. qm̃
meternũ m̃ia eiꝛ xxvi. vi
cibꝛ ponit in hoc p̃s. eo q̃ sic rabi
salomon dicit. a principio m̃di
vsq̃ ad dationeꝛ legis in m̃ote sy
nai fuerũt. xxvi. gñacões in q̃bus
mũdus fuit sustetatus sola d̃ma
miseracõe. **I**te at. xxvi. gñacões
sic colligunt ex scripturã. **N**ã gene
.v. hęc q̃ abã genuit seth. q̃ seth
genuit enos. q̃ caynam. q̃ malale
el. q̃ iareth. q̃ enoch. q̃ mathusa
lem. q̃ lamech. q̃ noe. q̃ sem. **I**tem
habet̃ genes. xi. q̃ sem genuit ar
faxat. q̃ sale. q̃ heber. q̃ phalech. q̃
ragau. q̃ seruch. q̃ nachor. q̃ tha
re. q̃ abrahã. q̃ ysaac. **I**te genes
xxi. ysaac genuit iacob. genes
xxv. iacob genuit leuĩ. et genes
xxix. leuĩ genuit caath. exo. vi. ca
ath genuit anrã. q̃ moyses. q̃ ger
son. exo. ij. Et in hac gñacõne fuit
data lex. Sequit̃. **Q**on fitemini d̃o

Qon fitemini d̃o
deoz. **I** angeloz a hoim iustoz
qui dicunt̃ dñi p̃cipie vel adop
tione iuxta illud. **M**at. Igo dixi dñi
estis. **Q**on fitemini d̃no d̃noz. **I** v
xp̃o d̃no principẽ. **E**re. iuxta illud
apoc. v. princeps regum terre.

Cassi. Sicut in p̃dictis tribus
versibꝛ p̃positũ est. **C**õ
fitemini. ita a p̃ oēs versus q̃ vari
ant vsq̃ in finẽ. **Q**on fitemi
ni subaudiendũ est. **Nico**

Qui facit mirabilia magna so
lus. **I**tem nature virtute excedetia.

Hugo **Q**ui fecit celos. **I** viz
ethereũ. sydereũ. cri
stallinũ. a empireũ. in intellectu.
v. in sapia sua. **I**uxta illud. **O**m̃ia
in sapientia

nicola **Q**ui sic
fecisti. **Q**ui sic
ram super aq̃s. **I** v. iuxta aq̃s sedm̃
cõem modũ loquẽdi q̃ d̃r. **T**alis ci
uitas e sup mare. a talis sup seca
nã. **I** u fecit luminaia magna. **I**
q̃ at sũt illa osequentẽ d̃darat. **d**i.

Hugo **S**olẽ in p̃tãte dicit̃
vt eẽt lux illuminans
diẽ. **L**unã a stellas in p̃tãtem no
ctis. **I**ad illuminandum noctem.

Aug subaudi d̃m oia hęc
in sapia sua fecisse. sic
de celis p̃dictum est.

Nico Postq̃ dixit q̃ solus deꝛ
frat. osequentẽ incipit d̃i
cere q̃ p̃ angelos vel hoies fecerit.
Vñ sequitur. **I** u p̃cussit egip̃tũ.
m̃ltis plagis. **C**ũ p̃mogenitis co
ruz. **I**sta fuit d̃cã plagã vt habe
tur.

Cal. Et q̃ hęc iux̃ hystoriã
exo. **Cal.** nota sũt. **V**ideamꝛ q̃d
hic spiritalitẽ magis possit intelligi
Percussit em̃ egip̃tũ p̃m̃tia qm̃ se
culi isti d̃apnavit gloriaꝛ q̃ puta
bat eẽ p̃cipua. **N**ã luxus. supbia.
avaricia q̃i p̃mogenita sũt m̃di
Ipa em̃ p̃mo gñat pessĩdẽ. a il
lus caros filios aplectit̃ dũ rerum
istaz cupiditate g̃ulãt. **H**ec d̃ns
p̃cussit qm̃ a regulis sue d̃imitatis
exdu.

Hugo **N**ã luxuriã p̃cus
sit. **H**ic ṽgitatẽ laudã
d̃o. m̃udiciã custodjẽdo a ieiunãdo

Supbia passit ignu respue do. pe
des disciploxi lauado ac humilitate
doedo. Auaricia passit i h° mudo
nil possideo a omia h° scilicet relinqre
o sulcedo. Qui eduxit isrl de medio
eo. **Cass** De medio egipti edu
tu. **Cass** at isrl. qn scos suos
a couersacoe pessimozu librat a a
mudi istiq habitacoe tetrina i lu
ce sueritatis abduc. Hoc at facit
li manu poteti. vi actone fortissi
ma. a i brachio excelso. i i singu
lai sua oipotetia. Qui diuisit maē
rubz i diuisiones. **Dugo** no
q aq illi? mais sit rubra. h q lito
ra ei? rubra fut. **Dugo** subdit. mare ru
bru i diuisiones. Et hoc dixerit ali
q q maē rubru fut diuisu i xij lo
cis ita q qh trib? hui? via p se dis
tinda ab alijs. **Cass** Et id h i m pli nu
alijs. **Cass** mero poitu ē. i
diuisiones. ne putare? mare rubz
vno itinē fuisse tras mflu. **Col
lector** Hoc tū i probat **Nicola?**
de tira exobi. xiiij. a addit q hic di
uisiones i m pli dicit. eo q aq erant
eis p muro a dextris a a sinistris.
Hu Spūaliter vō mare rubruz
significat presens se l m vt
dicit glosa eo q ē plenuz amaritu
dine a miseris mltis. hoc diuisit
de? i diuisiones. q facit fideles suos
trasire de mudo ad celu diuersis ac
varijs modis. Quida em i iugio
saluant qdā i viduitate: qdā i xgi
nitate. qdā i religione: qdā i pla
coe: qdā i **Cass** Alē p elemosi
subiectoe. **Cass** nas. alē p assi
dua supplicacōne. alē p ex cletissi
mā caritate. Sicq mltis diuisioni

bus p huius scilicet mare transie ad
domi **Hu**. **Vnde de aug?** legit i
nū **Hu**. libro cōfessionū q cō
ferebat cu? socijs suis qd eēt apt?
modus viuendi hōi sic affe do vt
ipe **Aug?** erat ad ambulādum i
via dei i qua alius sic. atiq sic ibat
ET deduxit israhel. i populuz
cristianum. p mediu ei? diuer
fis modis vt predictū est. **ET** p
cussit pharaonē a virtutez. i id est
exercitum. eius i mari rubro.
Iero Si israhel id est veri chri
stiani i quibus dol? nō
est fumus. deus pugnat pro nob
a nos tacebim? a prosternet dy
abolū cum satellitibus suis ne no
bis nocere. **Cassio** Lqui tradu
valeant. **Cassio** rit populū
lum suum. i videlicet christianum
p desertum. quādo p hoc seculuz
transire facit ille fum. Nā qui terre
nis mterit ad premia dīna non
puenit. Desertus ideo dicitur mū
dus. quia dei electione priuatus ē
Soli. n. euadunt qui mundi istiq
mala pertransiūt. **Qui** percussit
reges magnos. **Hugo** Ad licte
ram septem fuerunt gentes i ter
ra illa a quelibet gens hatebat re
gem suum quos percussit domin?
per iudeos. vnde subdit. a occidit
reges fortes. scilicet chananeum
etheum pherezeum. gergezeum.
amorreum. iebuzeum. Per hos
septem reges significantur septez
vicia capitali a que a nobis reel
lit dominus a occidit. quādo nos
ad mādata sua morum sanctitate
pduxerit. Omnes isti reges origiē

rit Oēs isti reges originē ducūt ex duobus. scilicet ex corruptione carnis et suggestione dyaboli. Has duas radices peccatorum oportet extirpare: qui vult plene persequi vitam. Et hoc fecit dominus. **Sequitur.** Seon regem amorreorum percussit et occidit a filiis tui. **Log** regem basan percussit et occidit a filiis tui. **Seon** interpretatur gēme in utile. et signat carnis concupiscentiam. quae est fons interior omnis mali. **Vn** super illud ad romanos. viii. concupiscentiam nesciebam. glosa dicit. Bona est lex quae dum concupiscentiam prohibet omnia mala prohibet. **Hec** dicit regnare super amorreos et super peccatores a maritubie praeue conscientie infectos. **Log** interpretatur coaceruas. basan concupiscentia. hic est dyabolus rex et coactor uator confusiois. quae dominus percussit eius temptaciones in deserto per scripturas responsiones repellens. ut habet **Mat.** iiii. sed occidit eum in cruce alligatus ibi foris. **Et** dedit terram eorum in terram uincentium ex qua eiecit est dyabolus et socii eius. hanc dedit populo christiano in hereditatem. **Vnde** subditur in hereditatem israel suo suo. in populo christiano fuerit et quod per israhel quod interpretatur vir videns deum significat. quod ipse solus inter omnes populos deum videt oculo uere fidei. **Via** autem quae itur ad hanc hereditatem. est humilitas unde subditur.

Mico. **Q**uia in humilitate nostra memor fuit nostri. **Sicut** enim demones inde recedunt per superbiam: sic fideles illuc ascendunt per humilitatem. et redemit nos. sanguine suo ab inimicis nostris. **Cass.**

Si ab historia attendas. nullum premium egiptiis dedit quam hebreos de manibus eorum liberare dignatus est. si quam potestate dyaboli vel per ministros eius tenebamur obnoxii et obligati vel rei. tunc seipsum immolando magnum premium dedit ut nos ab eis redderet absolutos. **Mico.** **Q**uia deinde promissum inuitatione ad laudem dei ex beneficio collato omnium uenturae uitae sensibili cum dicitur. **Q**uia datus est escam omnium. **Cassio.** **H**oc non tamen de carni. **Q**uia uoluit intelligi si etiam quaequid natus. quaequid uolat quidquid repit uel graditur. quaequid uersa eius largitate faciant. **R**am sicut creator est omnium ita et pastor animantium probat esse ceterorum. **S**piritualia etiam omnia percipit in corpore cibo sue misericordie.

hugo. **C**onfitemini deo celi ipsum laudando non quod alius sit deus celi et alius sit deus terre si quia in celo magis relucet potentia. sapientia et bonitas eius ubi a sanctis dare uidentur. **C**onfitemini domino domino. **S**icut a laude dei incipit et in laudem dei finiunt. quia ipse qui laudatur est alpha et omega id est principium et finis. et ideo debet laudari in principio et fine. quod utrumque est ab ipso sicut apostolus ad philippenses. ii. dicit deus est qui dat uelle et perficere pro sua bonauoluntate.

Cassi. **M**irabilis psalmus est in mirauitute profundus qui ut stellis micantibus misericordia domini ubique cognoscitur esse radiatus. **Hugo.** **C**uius enim uirtus sit atque potentie in. ii. psalms. v.

dōne no pposuero iherl'm in princi-
 pio leticie mee. ¶ si acciderit mihi
 eā alicuius leticie non recordabor
 in principio de tua destructione do-
 lēdo. tūc sup̄ puniar a deo p̄ q̄d
 dī ecclē. xi. In die tonorū nō ime-
 mor sis malorū. **M**emor esto dñe
 filiorū edom. ¶ ydumeorū d̄ s̄c̄e
 tū de esau ad puniendū eorū neq̄
 ciāl'm die iherl'm. ¶ de destructionis
 iherl'm i qua fuerunt ydumei con-
 iuncti babilonijs. incitantēs eos
 ad totalem destructionē citatis iher-
 rusalem. **I**de s̄bdit. **Q**ui dicit
 adixerunt babilonijs. Exinanite.
 exinanite. vsq; ad fūdamentū i ea
 ¶ v. totalit̄ exinanite iherl'm vsq;
 ad fūdamenta. Tūc cōsequenter
 psalmista petit puniōem babilo-
 morum dicens. **E**stia babilois
 ¶ v. gens babilonica. [misera.] In
 translacone hebraica h̄etur. vasta
 ta v. destructa. Preuidit enim regnū
 babilois esse destruendū p̄ egyptū
 a bariū. **I**deo s̄bditur. [b̄t̄is qui re-
 t̄buet tibi retribucōez tuā. ¶ v. penā
 cōsilem tibi debitā. quā retribuisti
 nobis.] ¶ v. p̄ mala que fecisti no-
 bis. **B**t̄is qui tenebit a allidet: p̄
 uulos suos ad p̄tra. ¶ In transla-
 cōe hebraica h̄et. tuos. vbi trāsla-
 cōeois halet suos. Ex quo patz q̄
 intelligit̄ de puulis babilonis q̄s
 crudeliter interfecerunt medi a per-
 se in babilois destructione s̄m q̄
 dicit̄. p̄sa. xiiij. de babilonijs. Susci-
 tato sup̄ vos medos. q̄ argētuz nō
 querūt nec aux̄ volunt: s̄ sagittis
 puulos interficient a lactantibus
 vberibus non miserebuntur. a sū

p̄ filios nō p̄cet oculis eorū Et pa-
 ruz ante h̄et̄ ibidē. In fātes eorū al-
 lidetur in oculis eorū. Nam ex cru-
 delitate accipiebant pueros p̄ pe-
 des: a allidebant capita eorū con-
 tra parietes. **D**ec iuxta h̄istoriā
 dicta **hugo** Moaliter at̄ pro-
 sunt **hugo** p̄lata in p̄sona
 iustorū lametātū p̄ icolatu hui⁹
 vite que plena est miserijs a p̄ dī
 lacōne patrie dicit̄. **S**up̄ flūia ba-
 bilomis. ¶ flūia babilomis sūt om̄a
 que hic amantur a transeunt

hugo More fluminū [sic] s̄m
 f̄emis iterando sed ea
 calcādo a cōtempnēdo [sedim⁹] in
 huilitate p̄strati. a fleuim⁹] a fle-
 tu cōtriciōnis p̄ p̄tis p̄p̄ris ac fle-
 tu cōpassiōnis p̄ p̄tis ac miserijs
 p̄rimorū. nec nō fletu deuocōnis
 p̄ b̄ficijs d̄i receptis a p̄ dilacōe
 patē celestis. vñ s̄bdit̄. [duz reco-
 daremur **ca**ssio. q̄ p̄gnos se
 syon **ca**ssio. cognoscit̄ in
 hoc sc̄lo. suspirātes de f̄icio patrie
 sue. amaras lacrima s̄fūdūt. quā
 ad illaz p̄missaz pacem hic p̄ueni-
 re non p̄ualent. **Aug⁹** Flent
 enim ml' t̄i fletu: babilomis a hui⁹
 seculi a gaudent gaudio babilois
 qui gaudent lucris sc̄li. a flent de
 dampnis. **V**trumq; de babilonia
 est. **S**equitur. [i salicibus.]

Jerom⁹ salix talez naturam
 h̄z. ē q̄ d̄ā lignū infructuosuz a dicit̄
 q̄ si q̄s ex illa accipiat potionez a
 māducet. fili **hu** In salicibus
 os non facit **hu** ergo v̄m̄ ho-
 mines mūdanos a infructuosos q̄
 sigantur fluminibus babilois a

qui delectantur in terrenis de sideri-
is quales sunt homines auari: luxu-
riosi: gulosi: ciues babilonie in me-
dio eius. **I**positi. **L** suspendim⁹ orga-
na nostra. **V** subtrahim⁹ ipsis pre-
dicationes sacre scripture. **E**t quae-
rite quos crudeliter interfecerunt me-
di a pse in babilonis destructione
fm q d^r psa. xliij. de babilonis. **L**
Quia illic. **I** in babilonia. **V** i va-
nitate mundi existetes. **L** interrogave-
runt nos. **I** septantis a detidets. **L** q
captiuos duxerunt nos. **V** i; mali q
p^ruis exemplis et verb^{is} i captiuita-
tem peccati nos ducere septauerunt
p quoz os dyabolus loqns: qrit
bonos ducere captiuos. **L** verba ca-
tionu. **V** interrogauerunt nos vt cu
ipsis cantarem⁹: a gauderemus: a
biberemus: a comederemus: cu tamen
d^{ns} magis velit nos in hoc mundo
lugere: iuxta illud **Iac. v.** Agite nuc
diuites. plorate: ululate in miseris
vestris. **L** **Q** abduxerunt nos. **L**
a q nos a deo a consortio bonoz sepa-
re conati sunt: dixerunt. **L** ymnu can-
tate nob^{is} de canticis syon. **V** reddi-
te nobis rone quid est aia: qd est
alia vita: qd est infern⁹: qd est pa-
radisus. **Q**uis smoi qstiones faciunt
derisorie. **Aug.** Noli facile hu-
curiose. **Aug.** ic aliqd dicere
noli prutere organu vt sonet: s^{ed} po-
tius suspēde. **N**on em qrit quid di-
scant: s^{ed} qd reprehendant. **V**ere fra-
tres sic est. **I**ncipite velle pdicare
veritate qlibet qua nostis: a vide-
te q necesse sit vt tales patiam⁹ ir-
risores a exactores veritatis: ple-
nos falsitatis. **R**ndete illis exigenti

bus vobis q cape no pnt. **E**t dicite
ex fiducia sadi cantici vii. **Q**uo-
modo cantabimus canticum domi-
ni in terra aliena. **L**

Cass. **V** inter indignos q sunt
deo alieni. **V**erba em do-
mini sada debet esse scōz. **S**criptu
est enim. **R**e miseritis margaritas
ante porcos. **H**is ergo monet nul-
latenus esse cōsentendum.

Aug. **A**nima autē fidelis inē-
turbas salu tāq^{ue} pidi-
tans: erexit animū ad recordatōez
syon: a cōstruxit se in tōne quadā
dicēs. **S**oblit⁹ fuero tui hieru-
salez. **P**etr⁹ cantōz. **I**llis con-
sentendo: delectatōe tpali seu edo:
a opa bona deserendo. tūc **L** obliu-
oni detur dextera mea. **V** sal⁹ mea
vel vita mea eterna q p dexteram
designatur. **H**oc dicit non optādo
vt salus eius detur obliuioni: s^{ed} po-
tius p nūciādo. **L** **H**abereat lingua
mea faucibus meis: si non memi-
nero. **Cass.** **P**roponit penal se-
tui. **Cass.** cunda cōditio: vt in
dⁿⁱ laudibus obmutescat: si obli-
tus fuerit hierusalem celestis. **Q**uid
em pbatur deteri⁹ esse q illud nō
posse loqui vñ cōsuevit medicina
p^rstari. **P**salmodia em est cōsola-
tio flentiū: cura dolentium: sanitas
egrotorū. **H**oc anime remediū: h^{oc}
miseriaz omnū cognoscit esse re-
fugiū. **N**am qui tali munere p^ruat
ab omni beneficio cōsolationis ex-
cluditur. **S** **I** non p^rposuero hic
rusale: in pncipio leticie mee.

Glo. **V** si nō est mihi pncipna
leticia de te o hierusalem

a in te **Aug⁹** Ibi enim est sum-
 ma letitia ubi de profuerit ubi de
 fraternitate coherere securi erimus
Null⁹ ibi temptator nos violabit.
 nullus ad aliquam illecebram peccare
 poterit. **Morie⁹** ibi ois necessitas
 orietur ibi summa felicitas. Deinde
 conuertit se ad dominum contra hostes
 huius civitatis dicens. **Memor** esto
 filiorum edom. **Iam** amatorum seculi
 qui sunt inimici factorum. **Raz** edom
 frena interpretatur. libera nos domine
 ab illis. **Li** die iherusalem quando
 dyaboli et sui sequaces sequestra-
 buntur a iherusalem ut ipsi punian-
 tur. a boni coronentur. **Qui** dicit
 exinanite exinanite: usque ad funda-
 mentum in ea. **Gregori⁹** xv. mo⁹
Sicut ei super fundamentum edificium.
 sic super fidem opera construuntur.
 usque ad fundamentum exinanisse
 everso benevivendi opere. etiam virtute
 fidei dissipasse. **Quicunq⁹** enim digna
 fidei opera suare contempnit. etiam fidei
 perdit quam tenere videbatur. **Elia**
 babilonis. **Caro** nostra dicitur. quod confu-
 sione nobis probatur igere peccato-
 rum sed iustissimam recompensationem
 ei optat ut sicut nos luxuria contem-
 tat ad vitia ita reposita ieiunium atq;
 ebullationibus faciamus ipsam sub-
 ditam esse virtutibus. **Vnde** subdit. **Be-**
 at⁹ qui retribuet tibi retributionem
 tuam. **Supp⁹** tibi debitam quam retri-
 buisti nobis. **Reddimus** ei carni
 dignam retributionem ut coacta fa-
 ciat quod in deliciis implere dissimulat.
Tales enim retributiones reddere
 carni sanctorum est ut que nos tra-
 hit ad culpam adiutorio domini perdu-

cat ad gloriam. **Petr⁹** cato. **Bea-**
 tus qui tenebit. **La** continebit se a vi-
 cijs. **La** allidet puulos suos. **La** pri-
 marios motus cupiditatis. superbie
 luxurie. ceterorumque viciorum que a mise-
 ra matre nascuntur. **btus** qui hinc con-
 fregit. **Ad** petram. **Ipse** movet per confessi-
 ones contracta a cogitationibus ex-
 pulsi diabolus. **Cassi** **Mittit** enim in-
 perant. **Mente** nostra di-
 abolo instigante quod nolimus: recipi-
 mus quod nostra estimatio deap-
 namus. unde sine dubitatione red-
 dimur captivi sed iste cogitationes
 dum adhuc sunt puulea nondum
 ad consensum puente percutiant
 in petra comminuantur sicut dicitur
 in lapidem an. **fratres** org-
 gularem. **Quia** in opera
 de non cessent vobis invicem can-
 tare cantica syon. quod libenter audis-
 tis tam libenter agite quod audis-
 tis. **suspira** te in eterna iherusalem
 quo prebit spes nostra sequetur vi-
 ta nostra. ibi erimus cum christo. **cri-**
 stus nobis a modo est caput. a gu-
 bernat nos de super. amplectitur se-
 cum. in illa civitate equales erimus
 angelis dei quicquid de mundo fe-
 liciter ariserit nolite presumere.
 nolite libenter colloqui cupiditati-
 bus vestris si vultis armati esse con-
 tra temptationes in seculo. crescat a
 roboretur desiderium iherusalem et
 ne in cordibus vestris. transiet cap-
 tivitas. felicitas veniet. dampna-
 bitur hostis extremus. a nos deum
 cum morte triumphabimus cum re-
 ge nostro domino ihesu christo. qui
 est benedictus in secula. **Amen.**

Psalmus. CXXXVII.

Confitebor
tibi domine. Titulus. Ps.
ipsi dauid.

Cassi. Per totum liquidum psal.
populus catholicus loquitur
que est collectus de universo orbe
terrarum: qui in primis gratias agit deo de
beneficiis sibi collatis: dicens.

Confitebor tibi domine in toto corde
meo. Cor sicut mentis ar
chanum unde tacite clamamus ad deum
a peccatis nostre multo efficacius audi
untur quam si magnis clamoribus proferre
mus. Cum deum in toto corde: nulla pe
occupata in seculo huius ambitione
relinquit: sed universis laudibus cre
atoris ut dignum est: applicat.

Aug. Totum ergo cor meum flamma
tui amoris accendat. nihil
mihi me relinquat: nec quo re
spiciat ad memetipsum: sed totus in te
est. totus in te ardere. totus diligere
te: tanquam inflammat a te. Causa huius
laudationis subiungit: dicens.
Quoniam audisti omnia verba oris mei.
potius cordis quam carnis. In corde enim
habemus vocem quam deus audit: quam
profusus auribus humana non novit.
Deinde virtus psalmodie ostenditur: ut
quod puro corde psallit: etiam sursum in
angelos canere videatur. Unde subdit.

In conspectu angelorum psallam tibi.
Petrus cantor. In tribus de
bemus angelos imitari. In ministracione
ut deo ministremus sicut ipsi. In
voluntate ut nihil velimus nisi quod de

us vult sic ipsi. Et in laude ut deus
sicut ipsi semper laudemus. Et ita

Glo. Ladorabo ad templum sanctum
tuum. In corde meo quod est
templum domini. Unde apostolus ad Corinthios.
Templum dei sanctum est: quod estis vos
Laus confitebor nomini tuo. In deuotione
laudan.

Cassi. Super misericordiam
cordia tua. Quia
vocas a respicis peccatores ad libera
dum. Quia veritate tua. Quia remune
ras a promissiones reddis.

Hugo. Quoniam magnificasti su
per omne nomen sanctum
tuum. Quia christum super omne nomen cele
stium: terrestrium: a inferorum. In
quacumque die iuocauero te. Pretendo
illa que pertinet ad salutem meam. Lex au
di me. Quia hoc peto quod sequitur. Mul
tiplicabam. Quia multiplicam in anima mea
virtute. Ut accrescat mihi sanctum de
siderium: a de meo exemplo. Con
fiteant tibi omnes reges terre. Quia
carne sua sic regunt ut ipsam spiritui
subiciant. Quia audierunt omnia verba
oris tui. **Petrus cantor.** Quicquid
locutus es iudeis per prophetas: hoc gentes
vbi que audierunt per apostolos. quia in
omnem terram exiit sonus eorum.

Cassio. Audire autem verba dei
quod obedienter esse noscitur. Intel
ligat ergo iudei quanto reatu teneantur
obnoxii: cuius verba non
mente capere: sed tantum auribus audi
re maluerunt. **Et Petrus can
tor.** Isti reges vobis domini obedien
tes. Latet. Iam gratiam ad deum. In via do
mini. In iustitia et veritate. Unde in alio
psalmo dicit. In universa via domini iustitia a re

ritas. a quid cātabunt. qm̄ mag
na ē gl'a dñi. qz est eterna: ceteroz
dñoz gloiavana est a trāstioia
Glofa gl'a q̄ppe dñi ē vt sc̄l'm
respuentes eius laudes cātare nō
definam. **Q**uoniam excelsus dñs
Ja cum oculo mie [huilia] **Du**
v huiles [respicit] grāz suam eis
largiendo. La alta v supbos [alōge
. lqz p grāz suā nō est cum eis.

Cassi Et vt freret supbos. ad
dit cōtinuo [agnoscat]
ne putarent de mētes supbi mcog
nitū eē deo qd̄ malignis cogitacō
nib⁹ opant. **V**is vt tibi appiquet
de⁹ huilia tēp̄m. qm̄ primantur
illi huiles: a fiunt supbi oīno lon
ginq̄. **S**ābulauero [supp bene
operando Li medio t̄bulacōis viui
ficabis me] vi: in amā. **S**ā viri in
h° sc̄l'o nō solū i t̄bulacōe. s̄ etia;
i medio t̄bulacōis sunt. **V**ndiq̄
ei t̄bulacōem sētūt. **N**ā a si ad tē
p⁹. p̄secutorz suspēdat iūqtas. bya
bolicis iugit tū tēptacōib⁹. **S**biacēt

Ama altera; vitā a videb qz
au. ista t̄bulacō ē quaciq̄. p̄
peritate fulgeat q̄buslibet delictis
habūdet. at; circū floreat. **S**i autē
ista vitā p̄gnacō ē. ā paz priā dili
gis ā sine dubio ob dilacōem alte
rius vite t̄bularis. qm̄ nō dū est
illud gaudiz sine vlla tēptacōne
certissimū qd̄ nobis in fine seruat
deus. sine dubio t̄bulacō ē. **S**e q̄ē

Cassi La sup iram iūicorum
meoz extēdisti manum
tuā. **I**te p̄secutorib⁹. **S**biat q̄ q̄uis ira
ti multa faciāt p̄plo fidei. lōge tū
maiora recipēt diuina retribuētē

lūsticia **Aug⁹** La saluū me fe
cit dextera tuā [v saluasti me i ec
mitate tua dextera dei eternitas no
minat. hac dextera saluum me feci
sti. nō sc̄dm salutē tpalem sed eter
nā. **I**mpioz sal⁹ in sinistra est. q̄
est tpalis. **S**terna salus. qua sc̄s
suos saluat in dextera est. **O**mi
nus retribuēt p me. **Q**ui dixit. Da
m̄ vindictā. a ego retribuā eis.

Cassi Sed vt hoc non iracunde
dictuz potuisses accipere
cōtinuo p inimicis orat dices [do
mie mia tua i sc̄l'm. **V**ie tēnū. quā
facias i ill q̄ nos psequūt [opa
manuū tuaz ne despicias] **R**ogat
pius p̄pls p iūicis q̄s sibi noue
rat aggregat vs. **I**ntendamus q̄
li nos p̄dicacōne populis sc̄d⁹
ibueit: quanto instm̄tu pietatis
orauerit. **N**ā vt omnem nobis zelū
cordis contra iūicos excludēt. ip
sos rogauit sibi fieri socios quos
hatere videbat adūsaricos. sequa
mur sententia; piam. amem⁹ p̄ci
us affligentes nos. non detemus
inimicos estimare quī p̄sunt. **N**ā;
si equo animo p̄ferantur. frequen
ter nobis talia cōferunt qualia di
lectissimi amici prestare non pūt.
Isti enim sepe nos a virtute paciē
tie blandiēdo deducit. **I**llivero nos
affligendo in eadem cōstituant.

Augo. Diligendi igitur sunt iū
mici p̄pter deum cuius sunt creatu
ra: etiam propter nosmetipsos:
qui seruiūt nostre salutē. **D**eus em̄
fater est. a ipsi sūt mallei ac lima
propter nos. quia aduersitatib⁹
a muris nos purgātes. austeris

rubigine peccatorū nostrorū. Cri-
sost. sup Matth. Mibi vero pueni-
at magis inimicias sustinere p-
pter deum atq; stemni; q̄ a cūctis
regibus honorari. Nihil em̄ p̄ sus-
huic glorie p̄t opari. Hinc enim
merebimur frui possessione celoz
a gloria eoz qui ibi sunt p̄mior.
quasi angeli quidē cū hoib; ambu-
lantes tanq̄ virtutes celoz in ter-
ratū regione degētēs: vt extra om-
nem oturbationē positi: om̄emq;
merorem etiā bona ineffabilia cō-
sequimur. quib; nos omnes oīgat
potū grāa ac misericordia dñi nūi
Jesu xp̄i: cui est honor et gloria i se-
cula seculoz. Amen.

Psal. Cxxviij.

Domi. pba.

Titulus. In fine psal-
mus dauid. Petrus
cantor. Psalmus iste est octauus
eoz q̄ agūt de vtraz natura i xp̄o
qm̄ dirigēt in finē v̄m xp̄m.

Cassi. in quo ē maiestatis cū-
tū plenitudo. Quapropt̄ v̄muer-
sus hic ps̄. sicut p̄ i dōdissimo Ly-
lario placuit: ex ipsius dñi p̄sona
dicendus est: q̄ loquit̄ hic quādo
q; voce sua: aliqñ autē voce suoz fi-
deliū. Primo em̄ p̄ pte hūanitatis
assumptē xp̄us loquit̄ ad patrem
dicens. L

Domine] p̄] p̄basti me et co-
gnouisti me] v̄] p̄batu; et co-
gnitū me alijs ostēdisti. Naz p̄ba-
tus est qñ dyabolus tēptauit cum

ōpleta tēptatōe: ministriū habu-
it angeloz. Probat est etiā tēpo-
re passionis qua pietate se p nob
obtulit: q̄ i cruce posit; p inimicis
orauit. Cognit est qñ glam mirā
de resurrectione oñdit. Tunc quippe
dīuinitas eius illis inotuit: q̄ eū an-
tra credere dubitauit. Sequit.

HUGO] Tu cognouisti] v̄] ap-
probasti] sessionē] v̄]
hūilitatē] meā] i passione. L a re-
surrectionē meā] v̄] glorificationē
resurrectionis mee. Vel vox xp̄i est
p pte fidelis populi: dicētis. Pe-
trus cantor.] Dñe p̄basti me et
cognouisti me] v̄] oñdisti mihi q̄
miser et fragilis sum. L Tu cognou-
isti sessionem meam.]

Glo. q̄ i hūilitate p̄māz ago
L a resurrectionem meam.]
s. q̄ p grāz iustificat; surgo.

Aug Ac si dicat. Corā oculis
tuis p̄cā cōfessus sum. L
Intellexisti cogitationes meas de
longe] au; adhuc i p̄grinatione
sum: anteq̄ ad illaz p̄iaz remiam.
L semitam **Glo.** viz artiora p̄
meā.]

Sti seruati. L a fūniculū meuz iuesti-
gasti] v̄] iuestigare me fecisti here-
ditatē meā quā p illis p̄ceptis ob-
seruatis p̄misisti. Sequitur. **Et**
omnes vias meas] tam bonas q̄
malas] p̄uidisti.]

Nico anteq̄ esse; i rerū natū
ra. L q̄ nō est f̄mo i lin-
gua mea.] supple sufficiens ad exp̄-
mendū celsitudinē tue sapie. Ideo
adhuc subditur. **Et** tu cogno-
uisti omnia nouissima.]

Cassi Xps dicit patri ecce tu
cognouisti omnia no
uissima qd pertinet ad meama
com iphi q facta e in nouissimis
tpibus sicut legit. agnus occisus
ad reseram. Et aplos ait. Filioli.
nouissima hora e. subiuxit et an
tiq. uetna. Per nouissima g exp
mit sua humanitate: et p antiq su
am simitate. Vn adhuc subdit

Glo Lt u formasti me sedm
hominem. Et posuisti sup
me manu tua. Ut inuares me sic i
alio ps didu e. Inueni ds seruum
meu: oleo sco mo vni eu. Manus
eni mea auxiliabit ei. **Q**uoniam
facta e scia tua ex me. Iq p me
et aplos meos pdicata e mirabil
redempco generis humani vbiq
orbi terraru. Et hec scia confortata
est. i peccatorib humanis de q pri
us incerta credulitate dubitabat.
Et no potero ad ea. viz attingere.

Cassio qz natura hominis
assumere no poterat se sine sube
adeqre. sic ei in euagelio dicit. **P**
maior me e deinde ondit ppheta p
misticas enumeracoēs a nulla cre
atura sima falli posse pntia dices.

nico No ibo a spu tuo. v
a teipso. qz spūs est de
Job. iij Let quo a facie tua fugi
am. v a pntia tua. qd dicat. Hoc
est impossibile. qd pb at sequen
ter dices. **A**scendero in celum.
tu illic es. **S**pe r resurgentia gle tue
li ascendero ad infernu ades. Iper
executionem. **Cassio** Ihu
iusticie tue. **P**sero pe

nas meas diluculo. **P**enas suas
dicit xps sine maiestatis sue effi
cacissima celestitate. qua sem cor
pus suu diluculo leuauit de sepul
chro. **S** cū audis me. gloriā ppe
pt itis intellige. q habitauero in
extremis maris. hoc e supra seculi
istius amplissimu sine. **P**etrus
cator. si paradiso fressit vbi xps ha
bitasse dī a resurrectō ne vsq ad ascē
sionē. Et qūqz veniebat ad aplos.
a iem ibi redibat. qz in celo empi
reo fuit corpaliē vsq ad ascensio
nem. Et vere ades nū. **E**tem. Ipro
certo. Lt uce manus tua. viz dīma
ptās. Lt ducet me: et tenebit me
dextera tua. v. fili⁹ tuus viz verbū
tuū in vntu. cōseruabit humani
tate assumptā. **E**t dixi forstā te
nebre. viz mortis. Lt cūleabunt
me. Ihevt teneat a morte a non re
furgā. hoc nō dicit dubitatie sed
promice iūe stultā op imonē eoz.
q credebāt xpm in morte detentū.
Cuius stratiū ondit dices. q ney
illuminatio mea. v. illi q pūs erāt
apud inferos tanq nox illumina
bunt a me illuminati. erunt. **L**in de
licijs me. **Cassio** v. i paradiso q e
is. **C**aus a felicissime locū ditis etna se
curitas. g noctē v inferni claustra
xps illuminauit qn ptātē dyaboli
supauit a hoīem liberāuit sua mise
racōe. atq spoliato ipō inferno. aie
sanctorum ad eius amenitate. re
uerse sunt. **E**t vere nox e illumina
tio. **Q**uia tenebre. id est secreta
scripta prophetarum. non obscu
rabunt. Ipmo potū illuminabunt

La tea nox] & obscuritas scripturæ
[sicut dies illuminabit] & sicut ap-
ta scriptura manifestabit. qz que
fuerant quasi nox sub mistica cō-
plexione tenebrosa. tanq̄ dies illu-
minata sunt qm̄ in aduentu dñi sal-
uatoris p̄pharū deā patuerūt. **Se-
q̄tur** [sicut tenebre eius ita a lumē
ei] & in vtroq; fuit veritas. siue cū
illuminata patuerunt siue cū mis-
tica scripturarū obscura viderent

Glo. Ideo om̄s tenebre nō cō-
culcabūt me. **Q**uia tu
possedisti renes meos. [vt sine pec-
cato fieret cōcept⁹ meus & ortus
suscepisti me de vtro matris mee
].f. X̄ginis marie mee. **T**ua enim
operacōe hoc totū factū est. **Et** idē
Confitebor tibi dñe. [cōfessione
laudis] q̄a terribiliter magnifica-
tus. **Cass.** Terribiliter ei ma-
es. **Cass.** ḡnificat⁹ est de⁹ pa-
ter quando in passione domini cri-
sti: tenebre sunt secute. terra cōtre-
muit. saxa disrupta. sunt sepulcra
patuerunt. mortuū r̄surrectione le-
tati sunt. cum ipse iterū i eodē cor-
pōe sancta resurrectione cōspectus
est. dū ad discipulos suos ianuis
clausis intrauit. dū ad celos s̄b ho-
minū visione conscendit. **Q**ue licet
p̄pria d̄itate cōpleuerit. more tam̄
suo paternis hoc virtutib⁹ applica-
uit. vt sancte cōopacōis pat̄face-
ret vnitatem. **Seq̄tur** [mirabilia]
v̄z sunt. **L**opa tua. [d̄ica me p̄ redēp-
tione humani generis vt patuit i
cōceptōe. passione. resurrectione.
& ascensione] & am̄a mea cognosce
mimis. **Petrus cātor.** Am̄a homi-

nis cognoscit ista opera in parte:
sed am̄a christi cognoscit nimis.
qz donā habuit sine mensura

Non ē occultatus os meus a te.]
Glo. Per os qd̄ interioribus
nūi corporis recōditum
est intelligitur diuinitas christi.
Vñ ip̄e dicit patri. diuinitas mea
non est occultata a te. [quod fece-
sti in occulto] & quā fecisti malis
& p̄fidis occultā. [a substantia mea
]. **Petrus cātor.** & humanitas mea
p̄dicata ē. i inferiorib⁹ t̄re. [hoc ē
in simplicib⁹ & p̄diosis gentiū. ex
quibus cōgregata est ecclesia. de
cuius imperfectione subdit dicens
]. **Im**perfectū meū viderunt oculi
tui.] **Cassiodorus** Imperfectū
siq̄dē eius ē quod adhuc ecclesia
vsq; in finem seculi cōgregatur. [a
in libro **Mico** idest in noticia
tua.] **Mico** tua que dicitur
liter. eo q̄ oīa ibi firmiter retinen-
tur absq; obliuione. [omnes scribē-
tur.] in noticia ei p̄destinacōnis di-
uine que potest dici liter vite. soli
electi sunt scripti: & i noticia p̄scie
siue reprobacōnis que p̄t dici liter
mortis. soli r̄probi sunt scripti. S; i
noticia diuina generaliter sūp-
ta pro vt se extendit ad p̄destina-
cionem et p̄scentiaz omnes sūt
scripti. & sic accipitur hic liber di-
vt dicitur est. **Glo.** Seq̄t v̄z xp̄i
de aplis. [dies formabūt.] **Ap̄l.** di-
cūt dies de quibus d̄r dies diei erue-
tat v̄bū. **Hij** formabūt i me a q̄ p̄-
fectōe gr̄e sumūt. [a nemo] sup̄-
formabitur idest accipiet perfe-
cionem. [in eis] qz n̄ dicuntur esse

petri vel pauli s̄ xp̄i a quo xp̄iam
dicunt. Sed tñ **M**ibi at̄ xp̄o hō
[mimis] v̄ valde [honorati sūt] ad
honorē meū ap̄ i meī. q̄ in omnē
terram exiuit son⁹ eoz a ipsi sunt
[amici tui] o [deus] voluntatē tu
am in mandatis faciētes [mimis]
confortatus ē principat⁹ eoz. [fca]
sūt duces p̄ncipes populoz a pa
stores ecclē. **O** numerato eos. [s̄]
fideles quos in fide genuerūt. [et]
ipsi fideles qui deo numerabiles
sūt int̄m creuerūt p̄ doctrinā apo
stolorū. q̄ [sup̄ arenas] multiplica
bunt. [a nob̄ innumerabiles erūt]
Et hoc totum idē ē q̄ [Le xurrexi] a
morta. [a adhuc sū tecū] [s̄] o cult⁹
ad dexterā tuā. donec ad iudiciū
venēs oibus apparebo manifest⁹

Cassio. Et regnū meū euide
tissime hōibus inno
tiscet. futurū adhuc s̄gt̄ tps. nō
q̄ a patre aliq̄ diuidendus ē sed
qm̄ qui ē nob̄is mō inuisibil. oib⁹
postea gentibus apparebit.

Col. Iō em̄ sup̄na bonitas nos
expectat. tā diu misericor
diter tolerat. vt multos inueniat.
quos remuneret; paucos. q̄s dāp
net. Sequit̄. **S** occideris de⁹ pe
catores. [eos a cogitationib⁹ mal
mutando a in p̄positum bonūz trāf
ferendo. vt moriētēs pctō uiuant
dño. tūc [liano] accipiet ciuitates
suas. [v̄] mutiles a dāpnabiles re
putabūt viciōsissimas p̄ozes sup̄
stitiones mūdanas. Et qm̄ nō me
renē om̄s ad fidē catholicā pueni
re. obstinatis q̄ credere noluerunt
dicat̄ [viri] sanguinū. [q̄] oditis fra

tres. q̄ carnaliter viciōs. a q̄ sunt sa
guinis opamini de dñate a me. [que]
dicitis in cogitatōe. [a] ostra il
la murmuratis q̄ vobis sp̄s san
cti vicitate predicata sunt.

M. Et q̄ tales sunt deo a homi
nibus iustis odibiles. iō sub
dit. **R**onne q̄ oderunt te. domine
oderam. [illis. q̄si] dicat. sicq̄ eoz
viciū est odiendū tomis hōibus si
cut ē odio sū deo. [et sup̄ inimicos
tuos tatescēbāt.] v̄ resoluēbat in
teri⁹ ex zelo iusticie tue. iratus con
tra

Cassio. Tatescēre em̄ illos
eos. **C**assio dicit q̄ curis iugib⁹
affligunt. a pene vs̄ ad interitū vi
te corpe deficiente pueniunt. Per
hoc inimicos s̄gt̄ p̄secutores ap
tos a obstinatos. q̄ scōs dei scelerata
presumpcōe dilacerāt. de q̄bus
adhuc s̄bdit. **P**erfecto odio ode
ram illos.

Aug. Oderā res arguen
los. [Aug] do in eis in q̄tates
eoz. dilige bā naturā quaz creasti
v̄ q̄ hōies sunt. hoc ē p̄fecto odio
inimicos dei odisse. vt nec p̄p̄ vicia
hōies odēs nec vicia ap̄p̄ hōies dili
gas. **V**ide q̄d adūgat [inimici fca]
sūt in. [q̄a] inimici fca sūt dei cui⁹ ius
sionib⁹s cōtrarij extiterunt

Mico. Et q̄ hō iustus sp̄ debet ti
mere ne in tali odio exce
dat modū. et incurrat aliq̄ pct̄m.
Iō subdit. **P**roba me de⁹ a scito
cor meū. [v̄] fac me scire ea q̄ latent
in corde meo. [interroga me a cog
nosce.] v̄ fac me cognoscē scimitas
meas id est facta a cogitata mea
occulta. **E**t vide. [v̄] fac me videre
[h̄] via in q̄tatis in me ē. [v̄] aliqua

dyaboli q̄ inter oēs creaturas pri-
us peccauit a de im̄itate sua ada-
nosciē sauciaſſe. ab ei⁹ dolis a inſi-
dijs auctodi me. q̄s p me neq̄o p̄-
cauere. Et ab hoībus im̄qs libera-
me. v ab ei⁹ ministris. qm̄ qd̄ po-
tuerit mētib⁹ n̄ris p se ſuggerēdo
ſubripe. p ſuos ſeq̄tes publice co-
nat implere. **Q**uī cogitauit ſup-
plantare gressus meos. v me re-
trahē a via d̄i a ip̄edire opa mea
pantes in vicinas p̄tōy foucas
labſconderunt ſupbi laq̄um in.]

Aug⁹ Totū cor ipſus dyaboli
breuē explicauit auz
ait. ſu **nico** q̄ me multis a va-
pbi. r̄ijs modis inoluē-
ntunt in peccatis. **V**nes exten-
derunt michi in laqueum.]

Glo v p̄tā q̄ in ſuadet facere.
de quib⁹ p̄ſa. v. **V**e q̄ tra-
hunt p̄tā. ſicut reſtem longam.

Aug⁹ Quare d̄i reſtis. q̄ ois
p̄tōy p̄ſeuerās i p̄tis
ſuis addit p̄tā p̄tis. Et tū debet
a cauſacōe peccati ſui corrigi deſen-
ſione duplicat qd̄ oſſione poſſit
auferre. Addūt ita p̄tā p̄tis. a fa-
ciūt ſibi funes vñ in fine ligent̄ co-
rū man⁹ a pedes a p̄iſtiant in tene-
bras exteriores. **S**equit̄. **L**uxta iter
ſcādalum poſuerunt michi.] **I**ter
noſtrum p̄cepta d̄i ſunt.

M. **V**n Greg. omelia. xxxviii.
ait. **M**aligni ſpūs iter n̄m
quaſi qd̄a latrūculi obſidēt. p̄pter
qd̄ necē nobis ad d̄m̄ auxiliū
recurere. **I**o ſubdit. **O**xi d̄no de
us meus. **Aug** Licet oim̄ ſit de-
us tu. **Aug** us p̄tra cōez.

tū p̄prie eoz d̄e q̄ eo fruunt̄. qui
ſeruiūt ei q̄ libent̄ ſub ipſo ſutn.

Cassio Ergo ille nō pōt hūc
vſiculi dicere qui ca-
ducis errorib⁹ p̄bat̄ ſimplicari. **S**e-
quit̄. **L**eaxudi d̄ne vocē de p̄caōnis
mee.] ſuffecerat dici. **E**xaudi d̄e
p̄caōnem meā. niſi aliq̄d̄ alci⁹
voluiſſet intelligi. **V**ox ei⁹ de p̄catō-
nis puritas ē orōnis. a clamor ille
tacit⁹ q̄ aſcēdit ad d̄m̄. **D**omine
d̄ne.] **R**epeticio iſta affectum pie-
p̄caōnis. **H**ug **T**u ſupple-
oñdit. **H**ug **E**s. **V**irtus
ſalutis mee.] q̄ das v̄tutē perſeue-
rātis qua

Cassi In certamine
ſaluſum. **Cassi** vero tribula-
tionū ſal⁹ eē nō p̄t. niſi de m̄ia d̄m̄
v̄tus tolerantis fuerit attributa.

Hugo **L**obumbrasti.] p̄ ḡ
tia. **L**up caput meū.]
me p̄regēdo. **L**m die belli.] v in eſtu

tempta. **Aug** **P**ugno foris cō-
tionū. **Aug** **T**ra fictos tonos
a falſos xp̄ianos puḡ int⁹ contra
cupiſcētias meas qm̄ video aliā
legē in mēbris meis repugnantē
legi mēis mee a capti uū mē ducē-
tē in lege p̄ti q̄ eſt i mēbris meis
Miſer ego hō q̄s me liberabit de
corpe mortis hui⁹. **E**grā d̄i p̄ iheſū
xp̄m̄ d̄m̄ n̄m. **I**git̄ iſte laborās
in hoc bello reſpexit ad grā d̄i. **E**t
q̄ iā cep̄at eſtuare a areſcē in tēpta-
tionib⁹ inuenit tanq̄ v̄mb̄rā gra-
tiam d̄i ſub

nico **L**ue tradas
quā uiueret. **nico** me d̄ne.] v
ne tradi p̄mittas. **L**a deſidelo meo.]
v a fomite ad p̄tā d̄clm̄ā. **Ca.**
te. **L**p̄tōri.] v demoni.

A desiderio suo tradit peccatori quod quis
p occupat carnis dyabolo reli
quit possidet. et quod dicit ap[osto]lus
Propterea tradidit illos de[us] in desi
deria cordis eor[um] in mundicia[m] cogi
tauerunt contra me. v[er]o demones

Hu quo me deripiāt p[ro]bant
me. ne p[ro] p[er]m[ission]e[m] eada[m] in mani
b[us] demonu[m] ne lip[er]si forte exaltan
tur. v[er]o non de me triumphent.

Mico Cōsequēter p[ro]mit pena
demonum a malorum
hominu[m] cū d[icitur]. **A**put circuit[us] eor[um]
et p[ro]nceps exercit[us] malorum sup[er]
punitur cum exercitu suo

A ut circuitant. et nō stent. in
g[er]m[in]e eāt ereris. vbi ite si
ne sine est. Qui em[er]it i[n] t[er]ra ita hūde
i[n]cipit alicubi finit: q[ui] i[n] g[er]m[in]e it. b
nusq[ue] finit. V[er]o i[n] alio psal. hoc eu
d[icitur] dicit. In circuitu ip[s]i ambulāt
a[nt]. Sequit[ur] **Mico**. Labor labi
o[rum] i[n] ip[s]o. q[ui] i[n]ducit h[er]es ad p[er]m[ission]e[m]
opelet eos. i[n] inferno sic opit[ur] it[er]
captas aues. **A**dent sup[er] eos car
tones. i[n] f. gehēne. i[n] miseris si se h[er]e
t[ur]. **D**icit em[er]it portabilis illa pena
eo q[uod] ē g[ra]uissima. Et subdit de mal
hoib[us]. **Q**ue liguofus. i[n] f. relator
destructor a sediciofus. cui voluptas
est loqui nec attendit q[uod] dicat. si
diriget i[n] terra. i[n] f. ad faciēdū tona

Cassi q[uod] lenitate sua frequen
ter excedit. difficile ei ē
deliberatū. rectū esse s[er]monez sicut
scptū est. In multiloq[ui]o non effugi
es p[er]m[ission]e[m]. **A**ug[ustinus]. Vir liguofus
amat mendacia. Quis ei ē ei volup
tas nō loq[ui]. **R**ō em[er]it attendit q[uod] lo

quat[er] d[icitur] loq[ui]. **S**it ergo ois homo
velox ad audiendum et tardus ad
loquendum. vicium iniustum.

Cass q[ui] diuinas regulas cōtēp
nens voluptatis p[ro]prie fit
uore tradit i[n] mala capiet i[n] intel
tu. q[ui]a i[n] p[ro]fūdum inferni i[n] morte sub
merget. **C**ognoui. p[ro] fidez

Mico **L**q[ui] faciet d[omi]n[us] iudiciuz
mopis. i[n] p[ro]m[ission]e bitando in
p[ro]nti p[ro] grāma i[n] futuro p[ro] gloriaz. **L**
v[er]o i[n] d[omi]n[us] pauperuz. **L**pu[m]iens op
pressores eor[um] et ipsi a deo h[er]eant
ab hostib[us] v[er]o iudicati sūt. **V**eruptū
iusti ostēbūt nōi tuo. i[n] p[ro]m[ission]e de suis
b[er]ificijs laudādo euz grāz ad d[omi]n[us].
et habitabūt t[er]ra cu[m] vultu tuo. **D**ae vi
dētis tuā fa

Cass. Visio i[n] fasti
cie i[n] celis. **Cass**. bilis atq[ue] per
petua. s[er]p[er] illi v[er]o d[icitur] a q[ui] se solet ois
rōnabilis creaturā reficē. sic a xv.
psal. d[omi]n[us] ē. ad i[n]pleb me leticia cu[m]
vultu tuo q[ui] b[er]it ait ap[osto]lus nō p[ro]
speculū s[ed] facie ad facie d[omi]n[us] vide
būt. Quā salutaria q[ui] suauia v[er]ba
s[er]e m[er]is ecē audita sūt. **O**rauit p[ro]
nob[is] vt a tēptacōib[us] dyabolicis eru
amur q[ui]s nob[is] oino noueāt eē vio
lētās. **L**iteātis at vultū d[omi]n[us] pollice
tur vt nihil labiofū nihil este me
tua? q[ui]b[us] tale mun[us] t[er]m[in]e p[ro]mittit.
p[ro] d[omi]n[us] vt sic suis tuis es desidera
bilis idulgecie tue claritate mon
stretis. nō i[n]pediāt p[er]tā q[ui] p[ro]pria ex
ecracone dāpnamus. fatemur cul
pas vt te placatū h[er]e possit. **S**ol[us]
em[er]it iudex es qui remiam tribuis
tibi confitenti cui est laus et glo
ria per infinita secula seculorum
Amen

Psalmus. Cxl.

Domine cla
Titulus ps dauid.
Cassio. Intel

ligēs
pph a hūanā fragilitatē diuersis
pctōy nexib⁹ implicat ā supplicat
i hoc ps q̄tin⁹ inf actus istos mū
danos a diuersis libere errorib⁹
ne in pctōy retiaculū cadat euz q̄
bus se nō optat habere portionē
aliquam vnde dicitur.

Domine clama
ui ad te. **Nicola**

corde a ore deprecando Lexaudi me
petitōem meā adimplendo Inten
de vocat **Iero.** qm nō peto cor po
mee. **Iero.** reū desiderium aut
tale aliq̄d hui⁹ mūd i svt tuaz mi
sericordiam cōsequat dum da
mauero **Cassi.** Volens emz
ad te.

Cassi. ppheta huma
no generi orōis cōtinue affectum
infundere: duo tpa discrepātia vi
deē posuisse. dicit ei de p̄terito Lda
maui qd p̄fectā h̄ḡt orōem a iēm
repetit. dū clamauero ad te. qd vti
q̄ ostat positū de futuro vt sic nul
lū tps a culpīs ēvacuuz: ita nec a
deuotīs p̄cib⁹ reddat octosū. Co
tra pctā siquidē orinua salutare re
mediū ē iugit pio dño supplicare
Orō em ē que nos a culpīs liberat
iudicis aim mitgat. delicta mun
dat. nec orātī mia de eē pōt cū nos
hūilitas iugit vt d̄p̄emur istigat

R. Iugat orō mea. v tibi
sit placita sic meensū nū cō

spedu tuo. Ip qd in veteri lege signi
ficabat offerentiū deuotio p quā
sacrificia erant accepta deo.

Cal. Rā orōem scām velut orō
rem suauissimū suscipe do
minū in apoc. legiē. vbi scriptū ē.
Stetit angelus sup arā tēpli. h̄ns
thuribulū aureū. a ascēdit fumus
orōnū de manu āgeli in v̄spcū dēi.

Seq̄t. Eleuatio manū meaz. v
opatio lō q̄ in elemosinis exercēt
aut in aliq̄ pbabili cōsacōne pa
gic sit tibi q̄i. [sacrificiū v̄sp̄tinū]
qd in lege erat acceptabili⁹. Vel
illā oblacōem fortasse h̄ḡt quā in
fine vite dño solet offerre religio sa
deuotio. cū p̄māz gemus a hūmī
li nos supplicacōe purgam⁹. sic in
l^o. ps ē dictū. Sacrificiū deo: spūs
cōtribulat⁹. Deū de pe sit pphā nē
qd tale dicat qd pueniē debeat ad
reatū bicēs **P**one dñe custodiaz
ori meo. Ine incōgrue ex cant v̄ba
me **Iero.** Hoc postulat ppheta

Iero. vt orō qd loq̄tur n̄ sit
otiosum s̄ sem a dignum deo. Et
ostium circūstātie labijs meis.]

Aug⁹ q̄ apiat ad cōfessio
nem peccati a clauda
tur ad excusacōez peccati. Ita erit
ostū circūstātie nō ruine **R**ō de
dines. v nō dēdimal p̄mittas. Cor
meum in verba malicie.]

Nico vad pferendū v̄ba mali
ciose cōposita. ad excusan
das excusationes in peccatis. v
vt p̄tinaciter defendam peccatuz
meum excusationibus falsis.

Cassio. Raz q̄ dicit ad excu
sandas excusacōes i

patris consuetudine hinc ipudendum
quod quod fuerint deprehensi primo se aliquam
falsitate excusare non sciunt et cum fu-
erit idem comitatus alias excusationes as-
sumunt ne veritatem aliquam acqrescant
inuere auda proteruitas modo ei tpi
modo necessitati modo alijs imputan-
tando quod

Aug. Tu ergo trahi ad
peccant. **Aug.** vituperatione tua
nec dicas gens tenebrae fecit quod
ego feci ne computris cum hominibus
operantibus iniquitatem et quibus placet
iniquitas de facto si dicam non coicabo
cum electis

Call. illis qui inter ma-
los sunt precipui tamquam electi quasi duces
criminum quasi principes latronum
et caput peccatorum **Collector**
Translatio hebraica hinc non comu-
nicabo cum delictis eorum. Et hoc pla-
num

Call. Postulata lingue
est custodia et criminum
excusatione dampnata sanctorum propheta
magis eligit increpationes iustorum
quam blandimenta peccatorum. **1. Cor.**
Ripiet me iustus in misericordia et increpabit
me emendari. magis se vult miseri-
corditer quam laudari fallaciter. **Vn** scrip-
tum est Meliora sunt vulnera alicui quam
voluntaria oscula inimici **Aug.**

Dum lilia cor tuum crucia cor tuum et
tu te ipsum emendabis in misericordia. Ex qua
parte tibi displicet iustus. **Vis** vide-
re quam iustus sit hoc in te tibi ipsi dis-
plicet quod a teo ex eo quod odisti te
quod fecisti. cepisti in te seuerus
esse et erit deus misericors. patet quia
tu non pepasisti si dicit apostolus Remo-
rum quod carne sua odio habuit. **Tu**
quod alio loco dicit Caro concupiscit

aduersus spiritum. **Concupiscit** aduersus
te tanquam coniux tua. **ama** et castiga
donec fiat in vna formatione in vna
concordia cum spiritu. **Quado** illud
erit. **sci** hoc corruptibile corpus. in-
duerit incorruptelam: et mortale
hoc induerit immortalitatem

Mico **Loleu** autem peccatoris. **et** bla-
sphemum adulatoris. **non**
impinguet caput meum. **et** mentem me-
am retrahedo ipsam ad peccatum. **oleu**

Call. **Oleu** enim peccatoris est
dilectio filiarum. **que**
adulacionibus et blandimentis nostras
mentes velut olei pinguedo leniter
ingredies rigorem veritatis emol-
lit: et ad noxias cogitationes sine
amoris ostentatione perducit sic
in alio psalmo dictum est **Mollie**
runt sermones suos super oleum:
et ipsi sunt iacula. **Rua** propter il-
la moita semper eligenda sunt que non
ad dilectione seculi trahunt: sed ad
precepta nos diuinitatis mutant

Nicolaus quoniam tales adula-
tores ad deceptionem nituntur trahere
Idcirco **Adhuc** et oratio mea
supplicandi ad ipetrandum ne conse-
craz. **Li** teneplacitis eorum. **in** quibus
male delectantur. **Translatio** hebra-
ica habet. in malis eorum. **vt** non
sint mihi occasio delinquendi. **Se**
quitur. **absorti**. **id** est fracti seu vi-
di sunt iuncti petre iudices eorum. **id**
est illi qui iudicant eos benefa-
cere **absorti** sunt sicut fragile vas
allisum petre. **Translatio** romana hinc. **ab**
soti sunt iuxta petram iudices eorum
Aug. **Quid** est absorti sunt iuxta pe-
tra. **Petra** autem erat christus. **iuxta** hoc

cōpassi sunt iudices eorum tanquam in
 dicantes de moribus et sententiā p
 frētes dixit hoc aristoteles. Ad
 iunge illum petre. et absorptus est.
 quid est aristoteles audiāt. dicit
 xps. et apud inferos cōtremiscit.
 dixit hoc pythagoras. dixit plato.
 Ad iunge illos petre. opata auto
 ritate illoꝝ auctoritati euangelice
 Cōpara inflatos crucifixo. dica
 eis. vos lras vras cōscripsistis in
 cordibus sup̄ loꝝ: ille crucē suā in
 cordibus **Audiēt.]**
 regum. **nicola.** ergo v. au
 diant sup̄ bil. verba mea. ab sua;
 cōrectōem. qm̄ potuerūt. i. se cor
 rigere. viuat in hoc mūdo a penitē
 tes discāt. sic crassitudo terre. qm̄
 vomere scindit. **Erupta** est super
 terrā. v. erupit fursum. sic **Qm̄**
 pata sunt omnia ossa nr̄a. v. v. tu
 tes anime nostre p scissionē p̄dō
 rum. secus infernū. ab quē appro
 p̄nq̄re facit multiplicatio p̄dōꝝ.
 Virtutis em̄ dissipatio q̄ fit p vi
 tia facit appropinq̄re ad penā ge
 hēne. **Sequitur.]** qz ad te. **Dic** mē
 pit verus in hebreo. qz ad te dñe
 oculi mei: in te speravi nō auferas
 animam meā. **Hic** ratio precedit
 eam. **Vnde** sic constituitur lra. nō
 auferas v. auferri non permittas
 animā sup̄ple a te p culpā: qz ad te
 dñe oculi mei tanq̄ ad p̄dōrem
 meū. **In** te speravi. **Et** idē. **Q**ust o
 di me a laqueo quē statueēt m̄.
 viz dyabolus a ministri eius. et a
 scabalis opantium im̄q̄tate. **dca**
 dalū em̄ ē dēm v. factū min⁹ redū
 p̄tēs occasionem cume alteri.

Cassi. Qs p fratres crebro p
 uenit inq̄tōs: q̄ scām re
 fugiūt caritatē. Laquei sūt aduer
 sa carnis desideria: quib⁹ mentes
 humane blandis nexib⁹ illigant
Per laqueos igit̄ a scābala. totū
 mundi mala breuē p̄pheta cōple
 rus est a q̄bus se supplicat custo
 diri ne p insidias eoz possit illa q̄
 ari. **Cōsequē** subdit de elc̄s se cu
 li. cum q̄bus sup̄ noluit cōicari di
 cēs. **Ad**ent in reticulo eius. **J.**
Rico viz demonis. peccato
 res. illaqueati consue
 tudine peccati. singulariē sū ego.
 eoz cōsortia fugiendo. donec tñse
 am. **lex** hoc **Cal.** hoc em̄z secu
 seculo. **Cal.** huz bñi velut vi
 antes tñse dicunt. qz nullis eius
 delectationib⁹ occupant. **Cognou**
 mus km̄ fratres q̄le sit piculū si
 loq̄mur incaute. cognou⁹. q̄ntū
 nos metuē de te am⁹ qd sc̄ssimus
 p̄pheta formidat. **Qñ** em̄ nō a vani
 loquiū subrepat. aut desiderū; fal
 sitatis iducit. lingua est q̄ nos tra
 hit ad vitia: quāvno modo putissi
 me v̄ncim⁹ si eā semp̄ dñi laudib⁹
 occupemus. loquat̄ sp̄ illud vbi ne
 scit errare. a zat op⁹ aie p̄tuturū.
 et seruiat venerant̄ auctori. **Tunc**
 em̄ ori nr̄o custodia; ponim⁹ si iu
 gis dñi mandata meditemur. filet
 em̄ in malo q̄ non tacet tonū. **Rec**
 erro: s̄ripit vbi se veritas celestis
 infudit. **Nā** si a nob cogitatio ma
 la subducat. si a d⁹ turpissim⁹ se
 gregat si a maioꝝ cōsacōe diuiba
 mur: tūc vt p̄pha dicit singulares
 efficimur dño nostro v. xpo qui ē

benedictus in secula seculorum. Amen.

Psalmus. Cxli.

Voce mea ad

Titulus. intellectus dicitur
cum esset in spelunca orationis

Cass. Ad hanc dicitur filiis yesse
saulem regem fugit: et
cum esset in spelunca oravit. quod dominum
christum in corpore significabat esse facturum
nam cum adhuc orationis intellectu permit-
titur: ad christum per david significatum talis
comparatio referri debere monstrat.

Glo. Qui cum esset in spelunca
hoc est in mundo vel in cor-
pore mortali: orationis eius fuit ad patrem

Collect. Quod quia iam impletus
est in salvatore nostro:
corpus christi quod est in ecclesia: populus
fidelis christianus in hoc patris orat: ut
educat de spelunca. hoc est de carcere
huius seculi et producat ad spaciola
atria patrie celestis bicens.

Voce mea ad dominum

Aug. Postquam dixit. voce non frustra ad-
dit. mea. quod multi clamant ad dominum
voce corporis sui et non sua. Non enim in-
terior in quo spiritus cepit habitare per
fidem voce sua non strepitu labiorum: sed
in affectu cordis clamat ad dominum.
ubi solus deus audit. Nisi voce pul-
monis et lingue clames: non audit
homo a te. Cogitatio tua clamor est ad
dominum. Voce mea ad dominum deprecatur huius

Rico. Repetico est eiusdem sente-
ntie ad maiorem affectum ex-
pressionem. Effundo. cum toto cona-
tu vel cum lacrimis. Lira. os patris eius.

Aug. Hoc est in corde meo. ubi
tu solus deus vides. Loro
nem meam. Si quando oras. expelle tu
multum a caterua rebellatum desiderii
oratorum. fit fixa cogitatio tua in eum
quem adoras. claudere ostium cordis
ne temptator ingrediat. Temptator non
cessat pulsare ut cupat si clausum
invenit. tunc quod in peccato nostra est
hoc ostium claudere. Ideo dicit apostolus
Regis detis locum dyabolo. Et non si
trauerit et possidet. at tunc. quod negli-
genter clausisti a claudere neglexi-
sti. Quod est autem claudere ostium. hoc
ostium duas habet valvas. scilicet cupi-
ditatis et timoris. Aut cupis aliquid
terrenum et hoc intrat: aut times aliquid
terrenum. et hoc similiter intrat. Timo-
ris ergo et cupiditatis ianua: claudere
extra dyabolum: et apertam ab christo. quod
ipsas valvas apertis ad christum cupi-
endo regnum celorum timendo ignem
gelene. Per cupiditatem seculi dia-
bolus intrat: per desiderium vite eterne
christus intrat. Sed quod sit illa orationis. conse-
quenter exponit dicens. Tribulatio
nem meam ante ipsum pronuntio. et orationem
quam fit in tribulatione: quod plus so-
nat in auribus dei tribulatio contenti
cordis quam ore. plata deprecatio.

Hugo. In deficiente ex me
spiritum meum. et dum defi-
cit in me spiritus meus ut non in
attribuam vires meas nichil presu-
mens.

Aug. Sicque humiliter fa-
de me. **Aug.** dicitur. pronuntiaui
in conspectu tuo tribulationem meam:
et tu cognovisti semitas meas. scilicet
iusticie et pre-
ceptorum dei. **Rico.** a hac que

ambulabam] viz in via mox] Lab
sconderunt supbi laqueum] viz de
mones cum suis ministris ad petrum
me inducentes sub spe boni.

Aug⁹ Laquei a dextris sunt
a sinistris. Laquei a dex
tris sunt prosperitas seculi: laquei a
sinistris sunt aduersitas seculi. Tu
in medio laqueorum ingrediere. a via
non recede.

Hug Consideraba
cedere. **Hug** ad dexteram] v. re
spiciebatur ad eterna bonum que p dexte
raz signum. Et videbatur] oculo fidei ip
sam dexteram quam mali non vide
bant. **Aug⁹** Qui enim in dexteram at
tendit videt. qui vero in sinistra. hoc
est in ista terrena attendit. excecatur.
Iteo quod mali sinistra amantur.
dexteram non videbant. Et hoc est quod seque
tur. Iteo quod mali sinistra amantur.

Glo Let non erat qui cognosceret
me] v. attenderet ad me
respicies ad illa bona que sunt in
dextera. **P**erijt fuga a me].

Aug⁹ Persecutores viz prauis
hominibus absconderunt mihi
hi laqueum a perijt fuga a me] v. non
fugi a mercenario at qui videt lupum
uementem non perijt fuga quia fugit
et dimittit oues. qui autem non fugit.
patitur quicquid potest pro christo] v. non fu
git animo quia corpore aliquando licet fuge
re dicente domino. Si vos persecuti fue
rint in vna ciuitate: fugite in aliam
Sequitur] a non est] de illis viz pleque
ribus] qui requirat animam meam] viz ad
imitandum mores eius. **Q**uia ueni
ad redemptio] i tribulatione mea] a di
xi] affectu cordis] tu es spes mea]
quia pro te solus] spero liberari. et tu es
etiam] portio mea in terra uiuentium].

Cal Paradisus celestis est terra
uiuentium quam soli beati felici
tate introibunt qui in eternitate
et in securitate uidentur sunt. **I**n
tende ad deprecationem meam] a necesse est

Aug⁹ Quia humiliatus sum in
miseris] v. afflictus] sum in
confessione] abiectus sum a persecuto
ribus. nimis humiliati sunt in hoc
seculo serui dei. **Hinc paulus ait.**
Spectaculum facti sumus mundo a an
gelis et hominibus.]

Hugo Libera
me a perse
quentibus] ita de omnibus] qui ministris
suis pro quos dyabolus agit persecu
tionem corporis ut intus fiat ruina
cordis] quia confortati sunt super me]
quoniam habundat iniquitas: refrigerat
caritas multorum.] **Q**ue de custo
dia] **T**ranslatio romana] hinc] educ de
carcere] animam meam] v. de pressura
huius mundi vel de corpore mortis hu
ius a quo corumpitur anima. et utrumque
tam mundus quam corpus quod aggruat
animam carcer est anime. in quo pec
cata nostra deflere debemus] a ipsa peni
tendo punire. **V**ni ab hoc carcere
apostolus cupiebat educi] cum dixit ad
romanos] viij. Infelix ego homo] quis me libe
rabit de corpore mortis huius] v. **L**ad
confitendum nomini tuo.] confessione lau
dis perpetue cum sanctis tuis. **P**e
trus cator] quia] me expectat iusti]
viz sancti angeli a beati omnes] qui iam
sunt cum christo] donec retribuas mihi]
in resurrectione generali] premia eterna

Casti Finis est hic quintus
cum illo] qui ordo] titulo prenotan
tur. nec oportet] in eorum termino reliquum
R. ij.

sub breuitate opleri. quoniam prestante domino salutaris festinemus ad ordinem que nostrum est remedium. In primis agentes illa que iussa sunt. et labia nostra crucis impressione signantes domino supplicemus ut os nostrum ab huiusmodi humana labe pollutum. **Dicit enim psalmista.** Inmunda labia ego habeo. Deinde orandum est verbis. non que humana desideria subministrant. sed que ipsa diuitas ad remedium nostre puritatis indulsit. **Ora** ipsa vera ex humiliter mansueti et sincero corde debet procedere. peccata sua sine excusatione confitens. et in amaras lacrimas dulcissima domini misericordie confidens. terrena non expectet. sed celestia concupiscat. **Sit ipsa oratio segregata a desiderio corporeo et tunc iuncta diuino.** sit tota demum spiritualis habens solas lacrimas carnis. **Pro**fecto ad tunc talemque dominum que est beatus et solus potes rex regum et dominus dominantium cum omni timore reuelatione debemus accedere. que vniuersas mundi partes omnique creaturam suam continet atque replet. sic tunc ut in seipso ubique sit totus. malos non punia sed gratie sue virtute derelinquens. **ut patet Augustinus ad** bardanum scribens latius explicauit. Salutariter nobis ammonet festinare sermo propheticus dicens **Venite adoremus et prociadamus coram domino: ploremus ante deum** Et ne omnia fluctuantes et trepidi linquamur. addidit. qui fecit nos ut amicos ab ipso creatos esse cognoscimus. factorem nostrum fiducialiter

exoremus. **Crisostomus super Mat. vi** Tibi ergo est orandum non ut deum doceas. sed inflectas: ut familiaris efficiaris interpellationis frequentia ut humiliaris orando. et ut peccatorum tuorum sepius recorderis. **Porrigit etiam oratione sanctis non tanquam per ipsos implenda sunt eorum precibus et meritis orationes nostre sortiantur effectum a domino nostro ihesu christo.** cui cum precibus spiritus sancti est honor et gloria in secula seculorum. **Amen.**

Psalmus. C. xlii.

Domine exaudi

Titulus. psalmus 42 qui non persequatur eum; filius filius ab **Castio** **Historia** fecit. **salon.** **Castio** **ij** **Re. xvii.** notissima est. **Na** absalon proterum filius domini cognoscit fugatum impie persecutus. **Que** similitudo sic quidam voluit ad omnem porrigit christianorum. que peccatis seuentibus tanquam a filiis propriis in mundi istius acerbitate verat. **Sed** contra hec peccata penitendo remedia bilis apponit: quam hic psalmus ostendit. **Quis** enim propheta plurimorum penitentium meditatione fuerit exortatus. tunc quanto futuris laudibus vicinius reddebat. tanto operacione cordis ad penitentiam lauachra conuertitur. ut saluari suffragio operentur absolutus. conspectibus domini mundum appareret. **Rogat** **gyptha** in persona penitentis dicens.

Domine exaudi
ordem meum. **Nico**
Ite; repetit ad maiorem deuotionem

expressione ai subdit. **Aurib⁹** p̄
pe obsecra dem meā. lauditu de
mentie. **In** veritate tua.

HUGO v̄ q̄ veritas es. a pro
misti dicēs. Quacu
q̄ hora d̄uersus fuerit p̄tōr a ige
muerit: oim p̄tōr ei⁹ ap̄li⁹ nō re
cordabor. **Exaudi** J̄ḡ. **L**me in tua
iusti **Cass.** Veritas em̄ a iusti
cia. **Cass.** cia ip̄si⁹ est ne cū ro
gāte disceptet. ne ad iudiciū illuz
trahat. q̄ se h̄ p̄us ipse cōdēpnat.
Sup̄tos ei ad examē adducit q̄ se
tō negotia putant h̄ere: et solus il
le p̄bat iudiciū euadē. q̄ recurrit
ad p̄ces. **Hoc** totū ad lacrimabile
cōfessionē ptinē nō dubiū ē. maxi
me cū hic p̄s ad humilitatē peni
tentiū p̄bat aptat⁹. **N**avide q̄b se q̄
tur. **E**t nō intres in iudiciū cum
seruo **nicola.** non punias
tuo. **me** sed; rigorez
iusticie tue q̄ ip̄loro miam. **E**t ad
hoc allegat fragilitatē humanā q̄
peccat dicēs. **q̄** nō iustificabit in
cōsp̄cū tuo ois viues. **I**n nullus hō
viues q̄ sic d̄i. **p̄ub.** **xxiij.** **S**epties
in die cadit. **Cass.** Cum em̄ d̄i.
iustus. **h**oiem siḡt gnalem vbi infantuz
vita odudif. q̄ originali p̄tō. nisi
aq̄ regnacionis absoluant. obno
xij. v̄ rei sūt. **Vñ** a **Job** veracissime
dicit. **N**emo mūdus an̄ te. nec ifās
cui⁹ ē v̄m⁹ diei vita sup̄ terrā. **E**t ip̄s
l̄. iā dicitū ē. **E**cce em̄ in iniquitatib⁹
cōceptus sū. et in p̄tis ocepit me
mē mea. **I**git̄ p̄ traducē culpa de
licti tene amur obnoxij. a cordia
mis lapsib⁹ addi⁹ peccatō vt nūq̄

p̄ nos nisi p̄ d̄mā grā; liberi eē pos
sim⁹. **D**em̄de enumera tpenitens
mala q̄ patit̄ p̄t̄ q̄ petit exaudiri
dicēs. **Q**uia p̄secut⁹ ē inimic⁹ ani
mā meā. **Q**uis titulus de absalō
dicere videat. tñ bñ dicit. inimic⁹
ip̄sonalif. vt hoc etiā de dyabolo
sentia. **HUG** q̄ aiā penitētis
tur. **HUG** p̄li suis t̄ptacō
nib⁹ p̄sequit̄ apte vel occulte. hu
miliauit. **Q**ntū in se ē. **I**n terra vitaz
meā. **V**m̄ t̄renis a carnalib⁹ actio
nib⁹. **Hoc** em̄ agunt hostes vt reli
cta spe celestiu t̄rena sapia. **Q**u
locavit me. **V**deputavit. **I**n obscu
ris. **V**m̄ tenebris vicioz. **L**hic mor
tuos seculi. **V**cereros despatos. **E**t
anxiat⁹ ē sup̄ me sp̄s me⁹. **I**p̄ do
lore cul. **Iero.** **E**t ita. **I**n me tur
pe mee. **Iero.** **b**atū ē cor meū.
p̄t̄ v̄scāz meā. q̄ peccavi. **Petr⁹**
cātor. **Hoc** de d̄s ad lrām p̄t̄ expo
ni. cui⁹ sp̄s anxiat⁹ fuit a cor cō
turbatuz. cū a filio suo absalon p̄
sequeret̄. **Hoc** etiā exponit̄ de xp̄o
q̄ ait. **T**ristis ē aia mea v̄s ad mor
tē. **S**equitur v̄x penitētis. **M**e
fui d̄ierū. **v**diez noe in q̄
antiq̄z. **nico.** bus mūdū sub
mersisti diluuiō p̄ p̄tō luxurie. p̄
pter qd̄ valde timeo puniōem p̄
p̄tis meis. **Vñ** **M**editat⁹ sū in oī
bus opib⁹ tuis. **I**n q̄bus sp̄ occur
rit iusticia. **I**n f̄c̄s manū tuaz.
meditabat. **R**eptio ē eius de; sine
ad maiorē exp̄ssionē. **E**t q̄ diuina
iusticia ē formidanda. **I**deo subdit
Exp̄adi man⁹ meas ad te. **I**ozās
huius p̄ mea. **Cass.** **S**equitur
saluacōne. **Cass.** **cō**p̄atio i
R. iij.

qua ondit sic aiā suā; desiderare
deū quē admodū solet sicca terra co-
piosas pluuias sitire dicens Laia
mea sic terra sine aq̄. sic supple ad-
heret tibi. sitiens te. Tale ē illud
xli. ps̄. in̄itūz. Sic ceruus desiderat
ad fontes aq̄z: ita desiderat aiā ad
te de⁹. Intuē q̄ dicit. tibi. a nō alte-
ri ne istud desiderū mal' voluptati-
bus appli

Nico. Et q̄ te sitio
cetur. **Nico.** Velociter
exaudi me dñe. et subdit rō. defec-
spūs me⁹. .i. deuocōnis ex feruore
tribulacōis et temptacōis. Et ideo
Nō auertas faciē tuā a me. Ita
q̄ offensus oītra me pp̄ p̄cā mea
q̄ humiliter deploro. Et si qd̄ absit
aūtas eā a me denegādo in̄ miam
tuā tuē. s̄. filis ero descendentib⁹ in la-
cum. .i. ge

Cassi. Vbi ipij et
henne. **Cassi.** na pena me
gendi sūt. Petit ḡ ne sup̄bis filis
fiat q̄ p̄cā sua humili satisfactōe
nō deplorat. **H**ubitam fac in ma-
ne miam tuā. vt audia qd̄ in euā-
gelio dicitur. ē. Fili dimissa sūt tibi
p̄cā tua. Mane. tps̄ v̄ie sigt̄ qū
post noctez p̄cōz culpa laxatur.

Cassio Et addit. q̄a in te spe-
ram. Et nō in virtute
humana. q̄ nō sufficit solū sperare
in eo nisi bonū op⁹ agat. **I**do sub-
dit. **N**otā fac in via. viz salutis
līn q̄ ambulē. itinē recto ad p̄iā
Lq̄ ad te leuauī aiā meā. De au-
xilīo tuo sperādo. **E**xipe me de imi-
micis meis. viz. visibilib⁹ et inuisibi-
lib⁹ q̄ nos oītinuis tēptationib⁹ et
inidijis expugnāē conauē. dñe ad
te cōfugi. sicut ad meuz p̄tētorē

Cassi. Hoc illi soli faciūt qui
ei⁹ in̄missiōib⁹ obsequū-
tur. Ad az post q̄ ei motedies fuit
dñm refugit. et ideo h̄ oītrario mō
religiose mentis declarāē iudiciū.
qm̄ fugisse se dicit ad dominum.

Hugo. Ldōce me facere volū-
tate meā. facia; tuā. q̄ deus
meus. **Cassio.** Fida petiō cō-
es tu. **Cassio.** petēs rō a de-
mētī dñi idē postulare bñficiū e o
q̄ ipse dñs est supplicatōis

Nico. Cōsequēnt pōmē petiō
nis exaudicio cū dicitur
Lspūs tuus bon⁹ deducet me i ter-
rā rectā. .i. viuentiū; in q̄ nichil ē
obliquū vbi recti ābulant cū dñō
et maḡ exultacōe gaudebūt. **L**pe
nomē tuū dñe. vt rē noīs tui im-
pleas qd̄ ē ihs. viuiūficabis me.
vita gloriē. in̄ e q̄tate tua. et non
me

Cassi. petēs em̄ dicit se
a. **Cassi.** viuiūficāduz nō pp̄is
facis sed ex noīe dñi xpi. cui⁹ ē re-
uera saluare fidelē postulantē.
Raz q̄m̄ oīa ḡtis dōnet. iusticie
tū ipij⁹ ē supplicātes viuiūficare q̄s
spūs immūbus crudelē decreuit i-
petere a muadere. **S**eq̄l. **A**duces
de tribulacōe aiāz meā. **E**ducunt
aīe scē de tribulacōe tāq̄ de carceri-
bus qū cessare mīa de isto seculo
p̄cipiunt exire. **D**ic ei affligunt de
uotū. cruciant iusti s̄ defect⁹ lucis
isti⁹ sc̄s ē t̄m̄nus laboris. **I**do da-
mat ap̄ls. **C**upio dissolū; a cē ai
xpo. et in̄ mīa tua disp̄des oēs imi-
micos meos. **I**psi eī in̄ mīa disper-
duntur q̄ cōpunctionis studio a

sceleratis cogitacionibus abstracta hantur. qd ad illos pertinere non dubium est quod penas debitas per remedia supplicacionis euadunt. **Et** addidit quod **Et** per res omnes que tribulant animam meam. **viz** dyabolum cum suis ministris que in sua obstinacione moriuntur. **Et** que tribulant animam meam. **quoniam** ego seruus tuus sum. **Nece** est enim istos in iudicio perire que tales animas perant assumunt. **vt** innocentes viros id persequatur quod dei famulos esse noscunt. **Finita** est que afflictio supplicantium. **et** felicitas cursus ille lacrimarum. **Ps** iste septimus est primus psalmo que id fuit septimus est eodem numero que peccamus eodem peccata diluam. **Sic** in ebdomada peccamus que mundi istius typus ductus currit. **ita** in eodem numero remediabilis primus munere saluamur. **In** quibus psalmi talis est forma que a lacrimis incipit et in gaudio finis est. **ne** quis de venia desperet desiderabilem huius preces oratores sunt sanctissima celestes patroni que neque peccatorum implicatis. **salutis** iter aperunt cum ipsi sigillatim delicta nostra nos deflectere commoneant et ad spiritum gaudio rum domini promissione producant. **Qua** propter consideremus humani generis peccati remedium salutem. **flentium** consolacionem. **semper** felicitas gaudio rum que singulis quibusque spem certissimam tribuit. **et** superne donum gratie supplicantibus in coram concedit.

Hugo Agere ei primas valde tibi est securum. **ne** peccas a primo fructuosum vt ipsum edifices. **angelis** gaudiosum vt societate; eorum multiplices. **et** deo gloriosus;

vt per opera tua ipsum glorifices que est benedictus in seculorum. **Amen.**

Psalmus. Cxliij.

Benedictus do
Titulus. ps
88 ad goliath. **Nico.**

Secundus Jeronimus dicit hunc psalmum pugnans contra goliath getheum de quo habetur **1. Re. xvij.** **Vn** iuxta leam sciendum que **Augustinus** dicit de pugna dicit et goliath que dicit accepit hanc pugnam ex instinctu spiritus sancti a reuelacione patris et que dominus per eius victoriam volebat philisteos debellare. **pro** quod dicit goliath **1. Re. xiiij.** **Tu** venis ad me cum gladio et hasta et clipeo ego autem venio ad te in nomine domini. **Et** subdit. **Et** dabit te dominus in manu mea et percussam te et auferam caput tuum a te et dabo cadavera castrorum philistei hodie volatilibus et bestiis terre. **vt** sciat omnis terra que ego dominus deus israela. **Et** que hec omnia in figura contingebat illis. **Moraliter** iste psalmus potest exponi de bello viri iusti contra dyabolum per goliath significatum. **qui** vir iustus post infestationem goliath post temptaciones dyaboli supra **Cassius** victor hostis seuitas. **Cassius** firmus et superator magnorum viciorum post triumphum pacatum nulla se proprie presumptionis elacione iactat. **sed** dominum virtutibus totum applicans laudes eius deuota exultacione commonebrat dicens.

Benedictus domini **Cassio**
nus deus meus. **Circum** quod sciendum que sicut in bello
Liiij

corpali aliquā pugnat de ppe. l. ma
nu ad manū aliquā de longe. vt sa
gitando vel funda lapides iacien
do. a tunc bellās vt dicitur digitis. sic in
tello spūali fit. **R**az bellator de ppe
pugnat a manu. qm pugnat con
tra actus peccati viz fornicationis.
adulteri. auaricie ceteroꝝqꝫ vicio
rum. et sic dicitur qd docet manꝫ meas
ad preliū. **T**ūc emz vir iustꝫ bene
docus a deo dicitur qm in eius adiuto
rio sic oportune oia fecit vt deside
rate victorie cōsequat eff. ctū. **A**li
qm pugnat de longe viz digitis v
p salutaria cōsilia cōtra fornicatō
nis vel adulteri occasionez vt est
aspedus impudicus. **V**n sub dicit
Let digitos meos ad bellum.

Aug De quo bello dicit apłs
Nō est nob colluctatio
aduersus carnē a sanguinē: s ad
uersus principes a ptates a recto
res mūdi tenebray harū. **D**abet
vnusquisqꝫ in se aliqđ bellū de quo
ait apłs. **C**aro cōcupiscit aduer
sum spm: spūs at aduersus carnē
Manifesta inqt sunt opa carnis.
que sunt fornicatio imundicia.
p doloꝝ seruitus. auaricia aē. que
predico vobis sic prebiri. qm q ta
tia agunt. regnū dei nō cōsequun
tur. **I**git qui ad seruitutē dei acce
dunt certū est qd bellū contra dya
bolū capiūt. **E**rgo discere debent a
celesti mgro qualiter resistere pos
sint adūsario. scire oportet qd blā
de luxuria pcutit. qd aspe ipacia
occidit. qd laboriose auaricia accē
dit. qd tumide supbia extinguit q
vicia cōtrarijs virtutibꝫ pimmunē

His ac alijs dei seruꝫ dicitur p
dñm in preliandi piculo constitu
tus dicat quod sequitur.

Uico **M**eritoria mea. **I**n
bñficijs m offerendis. **L**et
refugiū meū. **I**n piculis p te eūtā
bis. **S**usceptor meꝫ. **N**e cadaꝫ. **L**et li
berator meus. **S**i piculis occurren
tibus. **P**rotector meꝫ. **C**ōtra dya
boli insultus. **L**a in ipso speraui.
de victoria obtinēda. **L**q subdit po
puli meꝫ sub me. **H**ois ppls di
ci pnt animi motus. qui subdun
tur sibi qm obediant rationi

Aug **Q**uid iustiꝫ qđ pulchri
us. qđ q minor seruiat
maiori: vt caro spiritui. **T**u serui
ei q te fecit: vt tibi seruiat qđ factus
est p. **Cass** **C**onsequē iste q
ter te. **S**uis motibus dñat
post tot virtutū insignia tanta grā
dñi pte dñs nō solum se fatet eri
guū a humilē. sed vlt etiaꝫ huma
nū genus dñis bñficijs p se mō
straret indignus dicit. **O**mine
qđ est hō. **H**oc sub interrogatōe et
despedu pnuiciādū ē. **A**c si dicat.
Nō est qđ puluis q flate vēto tran
sferē. qđ limꝫ in terrā hqđā rē solutꝫ
qui habere nō pnt firmitatē. **Q**uid
g magnū ē hō. **L**q innotuisti ei. **I**n
m noticia eius venisti. **Q**uale ē em
vt ille celi terreꝫ fabricator p as
sumpti corpis vnitatē vñ ad hōim
noticiā dignatus fuerit venire: et
rectis fide innotuerit inestimabile
dñitatis arch anū. **S**i i mō inter
rogandū ē. **L**a filiꝫ hōis. **I**de vñ deat
Lq reputas eū. **V**t qz inter oues
tuas numero pdestinatorꝫ. in illa

ihel'm bta vbi sp iusti de dñi stē
 placōe gaudebūt. Deinde exponit
 diffinitie qd breuit interrogauit.
 qd ē hō. dices **H**omo vaitati filis
 fact⁹ ē. et tñ nō ē tal' plasmatus
Adā ei qñ creat⁹ ē. verax. simplex.
 purus ac imōilis fuit qz nō potuit
 mori si voluisset: s; post q̄ scia sug
 gerente peccauit fact⁹ ē vanitati si
 milis. qm̄ mutabil' et mōilis esse
 dñs. Vanus illud dicit⁹ qd de s' a
 sua cadens in auras tenues euane
 scit vt fum⁹ a vmbra. Cui⁹ rei ipse
 cōpācōem dedit dices. Dies ei⁹ sic
 vmbra p̄tereūt. Iqz sic vmbra non
 h; firmitatē manēdi: sic nec hō
Iero. qz p momenta mutat: a
 dum nescit moriē. Igo so
 nex rōr: dōr infantulus qd fueri.
 qd fecerim. quō luseri. quō huc il
 lucq; discurrerim. et du; nescio. se
 nex su; et video me in imo p̄dere
 pregra **C**al. Deinde in apta; p
 uatum **C**al. rūpens p̄lectam
 de incarnacōe dñi xpi hoc qd bre
 uiter dixit. innotuisti ei. paulo la
 tius sapiens ait. **O**ne idma celos
 tuos. I. maiestatē tuā. et descēde.
 veniēdo in carne. Indmacō em̄ ce
 lo; fuit qñ ad hōiem liberandum
 honora; tus sup noū descēdit. Etā
 ge. I. p grā; tuā. mōtes. I. sup los
 seculi dyabolica im̄qtate tumidos
 let fumigabūt. I. lacrimas p̄nie
 emittēt. Fumigauerūt em̄; dū cre
 bris suspirijs. cōtinuisq; gemitib;
 sua p̄cta deplorauerūt. Et vt hoc fi
 at **P**etrus cantor. **H**ulgura. I.
 chorufca vel clarifical. chorufcacio
 nes. I. fac miracula. a dissipabis

es. Iab eoz erroret. emitte. I. apo
 stolos tuos a p̄dicatores. I. sagittas
 tuas. I. verba sacre scripture quī
 bus corda eozū pungant. et con
 turbabis eos. I. d penitentiam.

Cal. Dec dicta sunt quemad
 modū; dyabo licaturba
 in aduentu dñi fuerit supata.

Col. Cōsequēt' vero vir iust⁹
 in piculo tēptationū con
 stitutus ad dñ; orat dices. **E**mit
 te manum tuam de alto.

Mico. I. potentia tuā de excel
 so. I. eripe me a libeā me
 de aq; multis. I. a tēptationibus
 demonū ipetuosiss. et de manu fili
 orū alienoz. I. demonū q̄ sūt filij
 dei p creatōem: s; alieni sūt ab eo
 p rebellionē. **Q**uoz os locutū ē va
 nitatē. I. vanū amorē frenoz mū
 danis hōib; suggerendo. I. a dexteā
 eoz dextera im̄qtatis. I. qz ad mūdi
 vanitatē ipellūt hōies multis mo
 dis. Et qm̄ ex tali beneficio delectur
 laus deo. **I**o subdit. **D**eus cāticū
 nouū. I. in reco gnōe noui bñficij
 leātalo tibi. I. cū liberatus fuero de
 piculis temptationū; dyabolū. I. in
 psalteso deacordo psallam tibi.
 laudando te in obseruacōe decalo
 gi. **Q**uidas salutem regib; I.
 hōibus cū adiutorio dei bene se re
 gentib; I. q̄ edemisti dō seruū tuū.
 de saulis p̄secucōe. I. de gladio mali
 gno eripe me. I. de maligni spūs
 tempta **C**assi. Malign⁹ ē gla
 tiōe. **C**assi. dñs dyabolū ē
 quia diuidit a bonis. Benign⁹ ē at
 gladius domini. quo
 niam sepat a malis. **M**ico.

Consequenter ponitur litera ab
hominibus malis qui sunt instrumenta
demonum. cum dicitur. **Et** erue me de
manu filiorum alienorum. In hominum
malorum qui sunt filii dei ad eius yma-
ginem creati. sed ab eo pro peccatum
alienum. quorum os locutum est vanita-
tem. In mendacium ad bonorum decepti-
onem. Let dextera eorum dextera iniqui-
tatis. In quia manus eorum semper est extensa
ad operandum iniquitatem. Et quia fre-
quenter iniqui prosperant in vita presen-
ti. **Jo** subdit. **Petrus** catolus. **Quo-**
rum filii sic nouelle plantaciones.
et plerique fortes. In iuuentute sua.
in quo notatur prosperitas in prole tam
ma culina quam feia. **Unde** adhuc sub-
ditur. **Et** he eorum compositi. In ut ar-
te iuuentur spem. In circū ornatum et simi-
tudo templi. In curiose sunt et orna-
te sicut ymagines depicte in templis.
Proptuaria. In cellaria vulgus
appellat. In eo plena. In vino. oleo et
frumento. In eructantia. In superflua-
dential. ex hoc in illud. In quo tan-
gitur prosperitas in terrenis. In ascensibus.
et postea in animalibus. cum subditur.
Oues eorum fetose. In fetibus plene.
hoc est agnis habundantes. In egressi-
sibus suis. In quia exeunt de ouili. In bo-
ues eorum crasse. In quia etiam pro vacis po-
nuntur. **Non** est ruina macerie. In
clausum murorum factorum sine cemento.
que claudit vineas vel ortos. in
quo notatur tanta eorum felicitas quia
ipsa maceries non ruit. quia quis sit si-
ne cemento. **Unde** addit. neque transi-
tus. In aduersario. neque clamor.
in alicuius aduersitatis vel tempesta-
tis. In plateis eorum. In ne sompni eorum

rum importuna loquacitate culpa-
tur. sed silentium sit cum voluit quiescere.
Et Cassiodorus. **Beati** dixerunt po-
pulum cui hec sunt. In superiora quam di-
cta sunt. mundi diuicias preferunt. ce-
lestia regna contemnunt. beatitudinem
putantes aut oues fetosas aspice-
re. aut boues crassissimos possidere.
Nicola **Hic** ergo populum dicitur
hominibus mundani felici-
tatem. licet miser sit miseria peccati.
Aug **Sed** non debent iusti
hanc felicitatem terrenam
diffugere. **Non** erat domus abra-
he habundans auro. argento. fami-
lia. pecoribus et filiis. **Non** iacob
sanctus patriarcha fugiens a facie
fratris sui esau in mesopotamiam.
seruus ditatus. regressus est cum
tanta habundantia pecorum atque fili-
orum. Felicitatis plane est talia pos-
sidere. sed hec felicitas est sinistra.
temporalis. corruptibilis et mortalis. **No-**
lo ut illam fugias. sed ne illam pu-
tes dexteram esse. **Unde** temporalia tibi pre-
ponas eternis in desiderio et amo-
re cordis tui. sicut fecit populus cui
hec sunt. quem mundani homines
beatum dixerunt. **Non** ergo eos
arguo quia filii eorum velut nouel-
le plantaciones stabiliti sunt
a iuuentute sua. nec quia filie eo-
rum ornate sunt sic similitudo tem-
pli. nec quia cetera habundantia
et pax terrena adheret eis. **Sed** quia
re arguo. quia id quod sinister
est debuit in dextero posuerunt. **Quid**
ei in dextera ponere debuerat. et deum. et
nitatem. annos dei non deficientes. **Et**
quia diuicijs affluentibus cor appo-

fuerat sinistra p dextera habet de
 q̄s filij alieni vaniloq̄ btōs dixerūt
Caſſ. Audiam⁹ nunc q̄b dicat̄
 de turba fidelium beatus
 pp̄s cuius dñs de⁹ eius. v̄q̄ serui
 unt dño fideliter deuote. Nā et si nō
 serui ei⁹ integri dicamur pbabili
 nos ouerſacōe tracta⁹. Ille em̄ dñs
 nē veracit̄ nūcupat̄. Sic paucis x̄
 bis bñi ppli diffiniciō plenissima
 x̄tute opleta ē. Triūphalis q̄ de⁹
 p̄s audic⁹ ē in q̄ victoria ppli xp̄ia
 m̄ descripta ē q̄ inimicū suū dyabo
 lū xp̄i auxilio nosc̄t sup̄asse. Iud
 q̄ magnope cōtendū ē q̄ p̄ tot
 psalmoū longissimā serie h̄ mū
 danay rex q̄si q̄dā termin⁹ videt̄
 appositus. Reḡ em̄ post hunc ali
 q̄b aut de eccl̄e p̄secutorib⁹ aut de
 amaritudine seculi ā de passionib⁹
 martiy ā de tribulacōe penitentū
 ā de lamentacōe fidelū aut de anti
 xp̄i abhomināda elacōe narraē
 sed reliq̄ septē p̄s sequētis in mā
 gnū misterii dñis p̄coniis apta
 ri celesti leticia vident̄ esse p̄lemissi
 mi. Nūc repulsis nubib⁹ p̄dōy se
 remis mētib⁹ accedam⁹ ad laudes
 dñi nr̄i ihu xp̄i cui cū p̄re a spū sc̄o
 ē honor a gl̄a in sc̄la sc̄loꝝ. **Amē.**

Psalm⁹. C. xliiij.

Exultabo te
 Titulus. lau
 datio ip̄i d̄s **Caſſ.**

Dic̄ dauid xp̄m fiḡre nō dubiū ē.
 cui debet̄ infinita laudacō. S; illud
 diligenter arbitroz p̄secutand⁹

cur hic titulus singulariter dñe
 at. laudatio ip̄i d̄s cū in omnib⁹
 p̄s ei⁹ gloria predicet̄. Sed h̄ ite
 distinctio clarior posita est q̄ ople
 tis omnib⁹ quib⁹ humana igno
 rantia fuerat instruēda. nūc ad so
 la dñi precipit̄ vacare p̄conia
 laudes q̄ in h̄is septē p̄s sequenti
 bus explicātur. Propheta ḡ septi
 formi spū plen⁹ laudē dño in p̄so
 na eccl̄e premitit̄ dicēs

Exalta
 te. **Titulus.** **Caſſ.** **Caſſ.** **Caſſ.**
 v̄ quātūcūq̄
 potero lauda
 bo te ihesu xp̄e q̄ es. **Caſſ.** **Caſſ.**
 Icrea
 tor oim̄ a. **Caſſ.** **Caſſ.** **Caſſ.**
 p̄ oim̄ gubernacōez
 let benedicā. **Caſſ.** **Caſſ.**
 benedicōe actionis
 gr̄ay a laudis. **Caſſ.** **Caſſ.**
 noi tuo. **Caſſ.** **Caſſ.**
 in q̄ salua
 tus sum. **Caſſ.** **Caſſ.**
 in seculū. **Caſſ.** **Caſſ.**
 in seculū. **Caſſ.** **Caſſ.**
 v̄ in eternū vt
 seculū. **Caſſ.** **Caſſ.**
 q̄ hic feliciter
 incipit̄ perpetua iocūditate fud̄.

Aug⁹. Si mō pure incipis lau
 dare. in eternū laudatu
 rus es. Qui laudare nō vult in trā
 sicū hui⁹ seculi: obmutescet̄ cur̄ ve
 nerit in seculū seculi. Et ne q̄s aliē
 intelligeret q̄d ait̄. benedicay noi
 tuo in seculū. let̄ q̄reret aliud secu
 lū q̄n laudaret. Itēo secū⁹ exposu
 it̄. **Caſſ.** **Caſſ.**
 Per singulos dies benedicā ti
 bi. **Caſſ.** **Caſſ.**
 exalta gr̄oem et benedic deū
 tuum p̄ singulos dies vt̄ cur̄ finiti
 fuerint singuli isti dies a venerit
 vnus dies. ex laudibus eas i lau
 dem sicut ex virtutibus in virtutē
 q̄ si forte illuxit tristis dies sic ē
 habundātia sc̄adaloꝝ a m̄t̄pli
 catio tēptationum. si tunc desinis
 laudare creatorē tuū. mentitus es
 dicendo p̄ singulos dies b̄n̄dicā ti

bi. Si at nō definis quīs tibi vide
tur in trīsti die. male erit tibi. tū i
deo tuo. bñ dicit. q̄ q̄d seq̄t̄. a lau
dabo nomen tuū in seculū: et in se
culum. **Nico.** Sic enim p̄ fin
seculi. gulos dies ēci
pio bñficia tua. ita singulis die
bus nomē tuū laudabo. Et merito
Quia magn⁹ dñs. magnitudie
virtutis a sapie. Let. i. d. e. l. lauda
bilis nimis. v. plus q̄ possit a crea
tūa laudari. Vñ ecclē. xliij. Bñdi
cētis dñm. laudate illū q̄ntū pote
stis. Maior ē enim omni laude. a
magnitudis ei⁹ non est finis. q̄
ptās eius nō est determinata ad ali
quē certū effectū. s̄ omni factō p̄t
semp maior facē. Quia ḡ magni
tudinis ei⁹ nō ē finis sine fine lau
dādu ē. seq̄tur alioz excitacō ad
laudādū dñm cū dī. **G**eneracō a
gn̄a tio laudabit opa tua. v. oēs
hōies p̄ntes a futuri laudēt te i tu
is opibus nature a grē. q̄ sūt eis
materia laudis. Et p̄mē h̄ futuri
indicati p̄ optatio sc̄dm hebraicū
modū cū dī. laudabit v. laudet et
sic in sequentib⁹ exponat. Let potē
tiā tuā p̄nūciabūt. q̄ a te facta sūt
vel a te p̄regunt. **M**agnificentiā
glorie sc̄tatis tue loquent. v. glo
riose sc̄tatis tue. Let mirabilia tua
narrabunt. alios ad tuā laudē in
ducēdo. **E**t virtutē terribiliū tu
orum dicēt. de impioz puniōne
Aug⁹ Nō em̄ p̄dicabūt reg
nū tuū meternū a tace
bunt in ignē eternū. laus em̄ dei
in via te ostētiēs oñdere tibi debz
q̄d diligas a q̄d timeas. q̄d appe

tas. q̄d fugias. q̄d eglias. et quōd
reicias. Tps elcōis nūc ē: et tps
accepōis poste a x̄mit. **Seq̄tur.**

Iero Let magnitudinēz tuam
narrabunt. quō a te i
sti eruunt apiculis emoziaz ha
bundātie suauitatis tue. qua eos
fouere di.

nico. In beneficijs
gnaris. **recre**
acōis. gubernacōis. a gloificacōis

Aug⁹ Vñ ap̄ls ait. Ipsi⁹
sum⁹ figmentū creati
m xp̄o itexu in opibus bonis vt in
illis ambulemus. **I**ta ē suauitas
habundans memorie ipsi⁹ circa
nos: h̄ac erudabūt p̄dicatoēs ei⁹

nico Vñ p̄ hoc siḡt p̄dicatio
nez. p̄cedere debere ex cor
de deuoto. Let iusticia tua exulta
būt. q̄ imp̄is v̄lascēris. Vñ in p̄s
lvij. dī. Letabit iustus cū viderit

vindictā. **M**iseratoz. In actu. Let
misericoz dñs. In natura relaxā
do p̄cā. l. paties. Non statū p̄cōres
punies s̄ ad p̄miam eos expectādo

Let multū misericōis. l. penas p̄cō
rib⁹ debitas minuēdo. **V**auis
dñs vniūsis. l. q̄a oibus creaturis

dat eē q̄d ē desideratissimū oibus
sc̄dm se. licet aliq̄n rōe mali adū
cū efficiat aliq̄bus tediosū vt ifir
mis. in carceratis a filibus. a cū

hoc aliq̄b⁹ dat vinē vt vegetabili
bus viz herbis a arborib⁹ a vltra
hoc sentire vt aialib⁹ a vltra p̄dcā

intelligere vt hōib⁹ a angel a his
oibus dat inclinacōem ad bonum
fm natūe sue modū. a misericōes

ei⁹ sup oia opa ei⁹. **I**nde est q̄ so
lez suū oriri fac̄ sup bonos a malos

tas. q̄d fugias. q̄d eglias. et quōd
reicias. Tps elcōis nūc ē: et tps
accepōis poste a x̄mit. **Seq̄tur.**

Iero Let magnitudinēz tuam
narrabunt. quō a te i
sti eruunt apiculis emoziaz ha
bundātie suauitatis tue. qua eos
fouere di.

nico. In beneficijs
gnaris. **recre**
acōis. gubernacōis. a gloificacōis

Aug⁹ Vñ ap̄ls ait. Ipsi⁹
sum⁹ figmentū creati
m xp̄o itexu in opibus bonis vt in
illis ambulemus. **I**ta ē suauitas
habundans memorie ipsi⁹ circa
nos: h̄ac erudabūt p̄dicatoēs ei⁹

nico Vñ p̄ hoc siḡt p̄dicatio
nez. p̄cedere debere ex cor
de deuoto. Let iusticia tua exulta
būt. q̄ imp̄is v̄lascēris. Vñ in p̄s
lvij. dī. Letabit iustus cū viderit

vindictā. **M**iseratoz. In actu. Let
misericoz dñs. In natura relaxā
do p̄cā. l. paties. Non statū p̄cōres
punies s̄ ad p̄miam eos expectādo

Let multū misericōis. l. penas p̄cō
rib⁹ debitas minuēdo. **V**auis
dñs vniūsis. l. q̄a oibus creaturis

dat eē q̄d ē desideratissimū oibus
sc̄dm se. licet aliq̄n rōe mali adū
cū efficiat aliq̄bus tediosū vt ifir
mis. in carceratis a filibus. a cū

hoc aliq̄b⁹ dat vinē vt vegetabili
bus viz herbis a arborib⁹ a vltra
hoc sentire vt aialib⁹ a vltra p̄dcā

intelligere vt hōib⁹ a angel a his
oibus dat inclinacōem ad bonum
fm natūe sue modū. a misericōes

ei⁹ sup oia opa ei⁹. **I**nde est q̄ so
lez suū oriri fac̄ sup bonos a malos

et pluit sup iustos et iniustos. Dif-
fusio em bonitatis sue se extendit
ad oem creaturam modis pdictis.

Aug Quod dicit miseraciones ei?
sup oia opa ei? **Cu** em
dicit. **Ite** in igne eternu q patus e
dyabolo et angelis ei? **H** no mis-
eraciones ei? **H** seueritas ei? **Misera-**
tio ei? reddita e opibus ei? **seueri-**
tas ei? no est in opa sua. **H** in opa
tua. fecit te bonu: et vicio tuo factus
es malus. **Demiq** si tollas opa tua.
et no in te remaneat nisi opus ei?
no te dimittet miseraco ei? **Si** aut
no dimittis opa tua: erit seueritas
ei? in opa tua et in opa eius.

Nico Deinde iurat gualiter
ois creatura ad dei lau-
dem cu dicit. **Confiteant** tibi dñe
 professione laudis. **Oia** opa tua. q
a te creata sunt. **Oia** creata habentia
intellectu ppe deu laudare pnt. et
cetera creature carentes intellectu.
laudat deu large inqntu in eis re-
hucet bonitas creatois: et sunt intelli-
getibus materia diuine laudis.

Aug Rone considerata vniuer-
sa pulchritudine man-
di huius. tanq vnaxoce tibi spes
ipsa videt. **No** me ego feci. **H** deus
Vox qda est mute tre spes. **fra-**
ditas tre q sunt materia laudis dei
a quo hec oia pcedut. **Iuneta** g
saxa. ligna eterna vel his filia oia
laudat deu opa dñi cu p ronale
creaturas valde lo predicant. **Se-**
quit **La** sc tu bndicat tibi. q per
te iustifica

Nico Gloria reg-
ni sunt. **Gloria** reg-
ni sunt. **Gloria** reg-
ni sunt. **Gloria** reg-
ni sunt.

bus vt ab oib? ostendit: hoc est et
apli aliq? discipuli p oie discipuli
La potentia tua loquent. **Non** det
p miracula doctrina euagelica co-
firmata. **U** nota faciant filijs
hoim pte n. **Cassi** potentia xpi
tiam tuaz. **Nota** facta
est qn apli diuersa miracula i ei?
noie fecerunt. **Et** etia nota faciant
L gloria magnificetie regni tui.

Nico Gloria e clara noticia cu
laude. in regno at celesti
de q hic e sermo e clara dei visio et
iugis laudatio. **Io** regnum dei dicitur
gloriosu et etia eternu. **pp** qd sub
ditur. **R**egnum tuum regnu oim se-
culoy. **Vn** dicitur. **Et** regni eius
no e finis. **Et** dñatio tua in omni
gnacoa gnacoem. **Petrus** ca-
tor. **dñatur** dñs in pnti in scis ppe
gratia sua. qua daturus e eis. **Vn**
subditur. **E**telis dñs in omnib?
verbis.

Nico implet qd pmissit
suis. **Let** factus in oibus
opib? suis. **Io** d mans tpa ad dea
racoem sue scitatis de q bus subditur
Alleuat dñs omis q corruunt. **qz**
corruentes in culpa sp patus e rele-
uare qntu e in se licet aliq renuci-
ant fm q dicit pba. **Extendi** ma-
nu mea et no cat q aspiceret. **Et** ex
hoc sequit q patus e releuare a pe-
na gehene q p culpa moili debet.

Alleuat ergo corruentes quando
eorum q delinquant pda relaxat
atq a potestate. **Jeroni** **Let**
dyaboli absoluit. **criti**
git omnes elisos. **quos** corporee
voluptatis precipitauit stimulus
in pda: **hos** sua gra erigit si peni

etia agat. Et p[ro] hoc. **O**culi oim] .s. bono tu. In te sperat do
nico mine. Spe formata calta
te. a tu das esca illoz. .s. euchar
stie. In tpe oportuno. qd e tps g
tie. Vt pot hic versus intelligi ge
neraliter de omni creatura aiata.
sensibili aia. cuiusmodi e ho a ani
mal brutu ppter hoim factu. **Vn**
dicat. Oculi oim in te sperant dne.
qz a deo expectat pmissionem victu
alium no solu hoies s etia bestie a
aves sm qz dicit **Mat. vi.** Considerate
volatilia celia. et subdit. a pater
meus celestis pascit ea. Let tu das
escam illoz in tpe oportuno. Ali
qua emz animalia sunt q scdm co
ditionem nature sue p magnum
tpis spaciū non comedūt. s nutri
mento prius accepto viuūt sicut
p[ro]vidines no comedunt i hyeme
sed viuūt de nutrimento accepto
in estate vt dicit omentator. alter
tus sup scdm de anima. a de pluri
bus alijs ponit ibi exēplā. **S**pe
ris tu manū tuam. .s. largitate tu
am p bonitatis tue diffusionem. Let
imples omne animal bñdictōe.
conuenienti refcoe. iustus domi
nus in omnibus vñs suis.]

Cassio Vie dñi sunt disposi
tiones atqz volūtaes
eius qz si vere intelligimus semp
iustas esse sentim. Naz cum nos
perberat infirmitatibus aut alijs
molestijs. equitate facit qz pctis
digna restituit. et ideo dñ nob pe
tim[us] parci prius ei iusticiā cōfite
amur et sic ab ipso expectam[us] mu
nera pietatis. La sanct[us] in omib[us]

opibus suis.] Sēs a pñi sigē a pa
cientē. ac bonoz oim largitor em
qm quicqd ab illo efficiē virtutū
laude cōplet. **P**rope e dñs omni
bus inuocantibus eū. De qb us hoc
dicit. cōsequēte daturat cū sūdit.

Petrus cātor. Omnib[us] q inuocāt
eū in veritate. Hoc est in vero corde
et p eternis bonis. Qui deum ppter
lucru inuocat: no deum sed lucru
ad seuo.

Cassi. Solus veraciter
eat. inuocat: q[ui]squis
ab eo petit que ipse magis postu
landa con

nico Rā inuocāts
stuit. eū pie v de pti
nentibus ad salutē et p se a perse
ueranter: semp audiuntur tpe de
bito ab alio. **I**deo subdit. **O**lū
tate timentū se. In amore filiali qui
est annexus caritati. faciet. Iqz ta
les supponūt volūtatē suā dñe vo
lūtatē. Et sic dñi voluntas impleť

ita a. **Aug** Certe si ideo times
sua. deū vt tu facias vo
lūtatē ipsi. ecce a ipse quod amō
ministrat ē facies volūtatē tuā. Let
deprecaōnem eorum exaudiet.]

Si tñ ipsa deprecatio sit pia
p se a pseueras vt dicitur: ē
Let saluos faciet eos. Im pñti.

Iero Dū eos eruit ab instigati
one dyaboli. vel ab ardo
re peccati. Etia saluos faciet eos in
futuro salua

nico **V**lto
coe cēna. dit dñs o
nes diligētes se. La malo mō: l cul
pe. sic amicos carissimos in ciuita
te celesti collocādos. La omnes pec
catores. De a den. **Aug** Aut veni
tes in oīli pctō. **Aug** am pūse

sibi punitentes: et ex ipsa pmissi-
one a peccatis et impietate non rece-
dentes. [disperdet] pena gehenne quam
hij qui a sinistris erunt dicet. **Ite**
maledicti in ignem eternum.

Rico Deinde propheta ex p̄bcis
beneficij condudit deū
ab omnib⁹ esse laudandū a illud
incipit a seipso dicens **L**audatio-
nem dñi loquet̄ os meum. Et ad-
huc alios inuitat dicens. et bñdi-
cat ois caro. et ois hō qui frequē-
ter in scriptura caro nominat̄ s̄m
q̄ dñi sup̄ p̄s lxxviii. Et recordatus
est. q̄a caro sunt. Et **genef. xi.** Nō
p̄manebit spūs meus in hōie: q̄a
caro ē. In oī sancto eius. s̄. xp̄i a q̄
ois sanctitas deūat̄. In seculū. et
in p̄nū vita. et in seculū. seculū. et
eternalit̄. Vbi cūq̄ em̄ sit talis re-
plicatio hui⁹ d̄cōis seculū. et m̄itas
designat̄. saltem a pte post s̄m do-
ctores hebre **Cassio** Audiu⁹

orum. **Cassio** i vno p̄s
breuiter oplexa que in scripturis
sanctis late diffusa sūt. Vbi enim
nō legit̄ aut opus ip̄s. a potētia.
aut magnificētia a s̄ctas a m̄abi-
lia a virtutes terribiliū. aut mag-
nifico. a habūdātia. a iusticia vt
merito dici possit sup̄nū horreum.
vbi tales apothecę. et copiose repo-
sicoes rez celestiuū p̄bant̄ eē. **L**aus
vero dñi vt op̄matur sine aliquo
istozū nō p̄t inueniri. s̄ auz hic for-
mulam dñice laudis diligenter ex-
pressit. signū vtq̄ et sequētes p̄s
ad eius p̄comia p̄tinere q̄bus ta-
lis regula cōplexioq̄ p̄missa est.
Nec p̄uis fortuituz q̄ septē psal-

mi laudes dñi cōtinēt. **H**oc ē for-
tā q̄ in **Cxxviii.** p̄s dictū est. Septi-
es in die laudē dixi tibi. **I**pse for-
tā septē cādelabra sūt sic in apoc̄.
referat̄. que añ dñm lucēt. **I**p̄ se-
pte; eecē sunt ad q̄s liber dñi pre-
dictus iussus ē destinari. **I**p̄ dem̄
q̄ ē spirit⁹ septiformis q̄ ip̄as lau-
des celesti largitate concessit. **Q**ua-
pp̄ exultem⁹ copiose nob̄ debisse
dñm qd̄ eius aurib⁹ offeram⁹. tñt̄
pura conscia prebeat̄. **N**ā q̄s dubi-
tet gratis suscipi: qd̄ ipse sibi p̄ce-
pit immolari. **O** pietas immēsa
creatoris. a laudari se iubet: a ne
nostris delinq̄mus eloq̄is que ad
modū laudē oñdit. **N**ō q̄ ille tali-
bus indignit̄. s̄ q̄ nob̄ hoc utile fu-
isse p̄sperit. **T**otū dixit. totum mo-
nuit ne velimus errare.

Col **P**ia nobis dñe talē dūce
re vitā in via hui⁹ peregrī-
nāōis. vt h̄ digne te laudare me-
reamur. a in futuro: q̄ cū p̄tea spi-
ritu sancto viuis a regnas de⁹ p̄ i
finita secula seculoz **Amen.**

Psalmus. Cxlv.

Lauda anī
Titul⁹ **Alfa.** qd̄ no-
men exposituz est in
p̄s. **Cv.** **Cassi.** **I**lm aurib⁹ no-
Ecce. **Cassi.** stris i sonat ce-
lestis auctoritas. pulsatq̄ **Alfa** ia-
nuam cordis ne vacuis atq̄ mani-
bus cogitationibus occupemur.
quoniam otiosum tempus ha-
bere non decet militez christi. **N**a-
let enim et lingua fructus suos.

• **V**terrima siquidē messis inde col-
ligit. si in laudes dñi pura mente
moneat. **S**piritale mēbz est cū fa-
mulat auctori. ipsā q̄ animā cō-
mēdat dñi veritatem loquit. **Q**ua-
ppter cōplexamus aerem dulcissi-
mis somis. **N**ā musica ista saluta-
ris non solum mortaliū pmulcet
audium: sed etiā intellectum dele-
ctat ange. **A**ug⁹ Delicie spūs
licum. **A**ug⁹ nostri dīma
cantica sunt. vbi a fletus sine gau-
dio non est. **N**o mimi fideli a pere-
grino in seculo nulla ē iocūdiore re-
cordatio. q̄ ciuitatis vñ pegrina-
tur. sed recordatio ciuitatis in pere-
grinacōne nō est sine dolore atq̄
suspirio. spes tñ rebitus nostri cer-
ta. etiā pegrinando tristes cōsola-
tur et exhortat ad laudem dei.

• **C**assio. **V**nde ne in terrenis
desiderijs voluntas
ociosa vacaret et in fatuis vt asso-
let curis. mētē occuparet infctio.
dat sibi p̄feta salubre cōsiliū bñ
generalitate cōsulendum dicens.

Lauda anima mea dñm. **H**ic
vt expulsis cogitationibus
supuacuis i ipso tm̄ laudis nego-
cio totis viribus occuperis.

• **A**ug⁹ **S**ed q̄s dicit. et cui di-
cit. **R**unq̄d p̄t caro bo-
nū cōsiliū anime suggerere. **I**nfelix
est ipsa anima si a corpe expectat
cōsiliū: caro bñ obediēs famula ē
anime. **I**lla regit. hec regit: illa im-
perat. ista famulat. **S**ed etiā cū fu-
erit corpus nostrū ia; incorrupti-
bile celeste a spūale. corpe⁹ angeli-
cū in societate angeloz. nec sic da-

bit cōsiliū anime. semp̄ enī cor-
pus qm̄ corpe⁹. infra aiā ē. **E**t q̄
uis aiā vilis a peccatrix. melior a
quolibz magna p̄antissimo cor-
pore. nō ē melior meritis. **S** natūā
excellit multū. **R**es spūal̄ est res
incorrupta a vicina ē substantie
dei. **I**nuisibile quidē regit corpus.
mouet mēbra. dirigit sensus. pre-
parat cogitacōes. erigit. p̄fert. vl̄
apit adiones rez infinitarum ra-
put. ymagines. **N**ā ergo caro p̄t
dare hoc cōsiliū anime. **Q**uis ē
qui dicit. **L**auda anima mea dñm:
nichil inuenim⁹ amplius in homi-
ne q̄ carnem a animā. **T**otus ho-
mo. hoc ē spiritus et caro an forte
ipsa sibi dicit a sibi quodāmodo
imperat a se exhortat atq̄ excitat.
quibusdam enī p̄turbatiōibus
et quadam sui p̄t fluctuabat. **E**x
quadā vero p̄t quā vocāt rōnalez
ūlam q̄ cogitat sapiam interens
domino iam a suspirans in illam.
animaduertit qual daz suas infe-
riores p̄tes p̄turbari motib⁹ secu-
laribus et cupiditate quada; fee-
norum desiderioz ire in exteriora
a relinquere interiorem deuz reuo-
cat se ab exterioribus ad interiora.
ab inferioribus ad supiora. **E**t dic̄
Lauda anima mea dñm. **E**cce hō
stat. cantat d̄ aliqñ phixius. **E**t se-
pe labia mouentur ad cantū. cogi-
tatio at̄ nescio per que desideria vo-
lat **S**tabat ergo mēs mea quodā
modo ad laudem dei a anima mea
p̄ diuersas cupiditates vel curas
negociorum huc atq̄ illuc a eius
inquietudimē molestiarum quasi

contra alloquitur. **L**auda anima mea dñm. Quid est qd de alijs te uolunt fatigis. Quid te occupas cura reru tempaliu atq mortaliu. **S**ta me cu. lauda dñm: a qñ ipsa anima p̄grauata a non valens ita cōfisteret vt dignu est tñdet menti. **L**audabo dominu in vita mea.

Cass. in illa eternitate q̄ veri-
tatis pressura cōterit. De ista vero
vita p̄nti subdit. **L**psallā dō meo
non solū voce: s̄ etiam ope. **L**q̄ diu
fuero. **L**supple in hac vita. **D**e m̄ hor-
tatur psalmist. qd cōfidentia in homi-
nibus est fugienda: dicens. **N**oli
te confidere in principibus.

Iero. non in imperatore. nō in
p̄fectis. non in iudicibus
seculi: qui hodie sunt: cras nō est.
hodie illuz p̄cedit exercitus: a sero
in sepulchro iacet.

Aug. Post tantā magnitudi-
nem talis sequit calamitas. **D**icit homini in afflictioe aliq̄
cōstituto. **E**st quidā homo magnus
p̄ quez possis literari: aridet: gau-
det: erigitur. qd si dicat. **L**iberet te de-
us: qñ ad fabulaz despas. **V**e tali-
bus cogitationibus. qd longe sunt
a deo. **V**ere misera a magna mors
est in eis. **A**ppropinq̄. incipe deside-
rare. incipe querē a agnoscere euz
a quo factus es. **N**on em̄ deseret opus
suū si ab ope suo non deserat. **C**ō-
uerte ergo te ad illū cui dicis. **L**au-
da anima mea dñm. a noli cōfidere
in principibus. **L**in filiis hominu:
qui sunt mortales: qui celeri morti
succūbūt. **L**in quibus non est salus.

qd seipso non possunt saluare.
Mico. qd cōsequē dēdarat: di-
cens. **E**xibit spiritus
eius. a anima cuiuslibet hominis
egrediet a corpe etiā malis ḡtib⁹
suis. **L** a reuertetur. **L** s. corpe. **L** in ter-
ram suā. **V**n̄ habuit originē: s̄ in il-
lam dñm suam. **Gen. iij.** **R**euerteris
in terram de q̄ sūptus es. qd puluis
es a in puluere reuerteris. **L** in illa
die. **L** s. separationis a corpe. **L** peribūt
omnes cogitationes eoz. qd nō po-
tuerūt exēq̄ quod p̄posuerant.

Cass. Sicut diuinitē in euangelio
legis increpatum. **S**tulte
hac nocte auferet anima tua a te.
Que autē p̄parasti cui reuertetur.

Mico. Per hec dicta nō est in-
telligendū qd homo nul-
lo mō debeat cōfidere de hoīe. s̄ non
cōfidat in hoīe p̄ncipalr et ex diffi-
dentia diuini adiutorij: de quo debet
p̄ncipalr cōfidere: a ex sequētia de ho-
mine inq̄tū est instrumentū v̄l co-
adiutor ipsius dei. **V**n̄ cōter oñdit
qd de deo p̄ncipalr est cōfidentū.

Beatus cuius deus iacob adiu-
tor eius. magis noiatur hic deus
iacob q̄ alterius p̄iarche. qd hic lo-
quit̄ p̄pha de cōfidentia in dō: qd dixit
iacob vt h̄ret cōfidentia in eo. **Gen.**
xvi. **N**oli timē de scēdere i egiptuz.
ego ascēdā tecū illuc: a adducāz
te inde reuertentem.

Cass. His em̄ adiutor ē q̄ i ip̄o
donate virtutū ḡd⁹ bonis
intentionibus emittunt. **S**equit̄. **L** spes
ei⁹ in dño. **L** tāq̄ i suo p̄tecto
dō ip̄i. **Mico.** re et saluatore. ai-
ius ratio cōter reddit. a primo ex

futurum est: sic istis ex decē sententijs precomatibus antedictis ostēsum est q̄ in dño spes fidelius esse debeat habundanter.

Rico. Et q̄ pt̄ as̄ dei est eēna. **I**deo subdit̄. **R**egna bit dñs in secula. v̄m̄ eternū. [de? tuus. Jo tu. spon.].

Jeroni. Frequēter dixim⁹ sp̄ non ecclesiaz interp̄ta ri aut̄ aiaz̄ oteplante dēu. In q̄b⁹ aut̄ dñs reḡbit̄ oñre oñdit̄: dicēs. Lin̄ gn̄atōe. [presenti. a gn̄atōez.] futu.

Cal. Modō enī in mēbris suis plenissime regna re non dicit̄ christ⁹. q̄ corda eorū in a mbus cogitationibus intrēduz occupātur. Sed cū hoc mortale corpus iduerit̄ immortalitatē: a noxias istas cogitationes cū mundi istius amissioe reliquerit̄ tūc p̄fecte in s̄a dis regnatur⁹ est christ⁹: q̄n̄ sicut scriptū est erit̄ de⁹ oia in oibus Cōteplationis bñficio p̄pheta circa finem seculi q̄si ostituit⁹: vbi iaz̄ mūdi cognoscit̄ pot̄ dānanda puer fitas: v̄niuersitatē docuit̄ laudib⁹ dñi occupari: ne caduca desideria q̄ reret̄ q̄ p̄ime finiēda ostaret. In mūdi em̄ fine sumus: q̄n̄ ip̄m non longo insuallo suscepta morte deserimus. Transeāt a nobis cupiditates caduce et illecebre seculares abcedāt. illud potius oñderemus q̄d eternū esse cognoscamus.

Jerō. Simus reges: impetem⁹ cor̄pori nostro: et subijciamus illud sp̄i nostro. a cor̄n̄ sit in manu dñi nostri Jesu christi qui est bñdict⁹ ac̄.

Psalm⁹. Cxlvj.

Laudate do.

Titulus. Alleluia.

Cal. Verba tituli sui s̄bse q̄ns textus exponit. Lege im̄ti um psal. a titulu⁹ exposuisti. Alleluia siquidē signat: laudate dñm. Hortatur aut̄ p̄pheta populi deo tum laudare dñm: dicens.

Laudate dominum quoniam bonus est psalmus.

Rico. ipsum. s̄. deuote cantantibus seu dicētib⁹. quia sic psallendo: mentes eorum eleuātur in a quo premiū spa deū. **Cal.** tūc venire eternū: quando ipsa erit retributio q̄ nūc est exercitatio.

Aug⁹. Ipse psalmus laus dei est. bonus est psal. hoc est: bonū est laudare dñm lingua tua. ad horā laudet̄ vita tua. Semper laudet̄ q̄ psallit. non sola voce psallit: s̄ assumpto etiā q̄bā organo q̄d vocat̄ psalteriū accedētib⁹ māib⁹ cōcordat̄ voci. **Vis** ḡ psallē. nō solū vox tua sonet laudes dei: s̄ opa tua concordent̄ cū voce tua. Itaq̄ ab auriū exhortationē canta voce. corde nō sileas: vita ne taceas. nō cogitas in negocio fraudē. Psallis deo cū manducas a bibis: psalle nō mēmiscēdo sonoz̄ suauitates ad aures aptas: s̄ modeste et frugaliter a tēp̄ant̄ manducando a bibēdo. q̄ hoc dicit̄ Apo⁹. Siue manducatis siue bibitis siue aliud q̄d facitis oia in gl̄az̄ dei facite

christum dñm nostruz. **Q**ui nu-
merat multitudinem stellaraz.]

Rico. Hoc ad lrāz planū est
qz fecit eas in recto nu-
mero. La oibus eis nomia vocat.]
Nomia emiz imponūtur a pprietati-
bus rez. Ipse emiz cognoscit vsqz
ad minimā omēs pprietates a vir-
tutes stella

Cassi. logi vocant
nomib9 alienis vt veneris mer-
rij et his similia : quos redarguit
cū dicit iuxta trāslationē romanaz
a omnes noie suo vocat.

Iero. S; q cōseqntia iuxta lrāz
quī numerat mltitudinē stellaraz
Vñ spūaliter intelligendū est illos
q an striti fuerant a postea sanati
vertit in stellas.

Glo. De quib9 dicit aplus. In
medio nationis pue a p-
uerse appareatis tanq̄ lumina i
mūdo: verbū vite hñtes dñs ergo
alligat contritiones fideliz.

Rico. [Qui numeāt] a distri-
buit [multitudiez stella-
rum] v electoz: quoz cert9 est nu-
mer9 apud ipm: sic scriptū est. No-
uit dñs q sunt ei9. La oibus eis no-
mina vocat a premia scdm merita
parat oib9

Hugo quoz noia
scripta sunt
in libro vite a q sunt in dei pdestina-
tione. Sequit. **Magn9** dñs a ma-
gna virt9 eius: a sapia eius non ē
nume **Cal.** Cui9 nec facta nume-
rus.] rari: nec laus et sa-
pientia ei9 valet apprelēdi. **Q**ui
scipies māfuetos dñs] ad suā viz

grām. **M**anfueti sunt illi q̄s superi-
us dixit tribulatōe stritos a i affli-
ctōne pa **Rico.** [hūiliās autē
tiētes.] p̄dōres] viz su-
plos [vsqz ad frā] v vsqz ad infer-
nū: q̄ a dōdōrib9 dē esse itra terrā.

Cassi. Māfueti suscipiunt i celū
supbi dirigunt in terraz
vt p̄mixtōne vicariavñ sathanas
eleuat9 cecidit: fidel hō subleuat9:
ascen9

Aug9 Recinite dño i
dat. **Aug9** cōfessione.] Dic inci-
pe. te p̄us accusa. a te accusato dñi
lauda. Post cōfessionē debet seq̄ to-
na opatio. Vnde recte subiūgit. L
psallite deo nostro i cythara.

Cal. Cythara em̄ figt virtutes
cōcinentes. q̄ tūc verā cytharā reb-
dunt: qñ se federata societate dñi
gunt. Nā sic intēg lira non p̄t dici
cui aliq̄ corda sūtrahit. sic nec vir-
scis estimat cui virt9 vlla minuit

Aug. Cōfitemi ḡ a opami ope-
ra misericordie. psallite
deo nostro. Cui deo nostro

Cassi. **Q**ui opit celū nubi-
bus.] Quis tūc a q̄ se
quūtur ad lrāz bñ intelligi videan-
tur: tñ mel9 allegorice dicta senti-
mus. **Petr9** cātor. Psallite er-
go illi [Qui opit celū] a sacra scri-
pturā [nubibus] v obscuritatib9
figuraz. Sacra scriptura partī est
facilis vt pascat. partīq̄ est diffici-
lis a obscura vt exerceat.

Aug9 Ad hoc obscura volūt
esse dicta p̄phetarū: vt
hñent postea serui dei qd̄ interp̄re-
tando influerēt sup aures a corda
Z. iij.

hominum. **P**etrus eantor. La
parat. s. de p. illas nubes. l. terre.
a minoribus sicutibus l. pluuiam do
arine. Et non solum minoribus parat
doarine pluuiam: sed etiam magnis.
Vn subdit. **Q**ui pducit in mo
tibus fenū a herbā: sicuti hominū.
Iero. Si ad leā: hoc dī: vtiq; se
num i magnis couallibus
nascitur q̄ in montosis.

Aug. Montes ergo in hoc lo
co vocat excelsos se ci
lii: aliqua dignitate preditos.

Greg. xxx. moral. In motibus
quippe fenū a herba
sicuti hominū pducit: cū sblimes
huius seculi ad fidei cog nitionē vea
ti sādīs p dicatorib; in huius vite iti
nere spūaliter sibi sicutib; tran
sitoria alimenta largiūtur. **Q**ui
dat iumentis escāz ipso rū. Jumenta
escā accipiūt: dū sacre scripture pa
bulo mētes dudum brute satiant.
Simplicibus ḡ dat doctrinā sicut ca
pacitate ipsoz. l. a pullis coruoz.
a filijs gētiū dat escam sacre scri
ptur.

Iero. Nos pulli coruoz su
re. q̄ d coruis a d gē
tibus pāo ydolatrie nigris vni
mus. Et abdit. l. in ocātibus eū. l. a dēsi
derātibus post ouerfioez dei verbo
satis.

Mico. Ab leāz dīc. l. h. d.
q̄ corui si mīstrāt
cibū pullis suis donec vidēt eos ni
grescē plumis. q̄ tūc recogscūt eos
tanq̄ suos. Sed anq̄ hnt plumas
nigras nutriunt roris celi a sic dīcā
tur a deo nytriri. Per hoc aut q̄ dī
cit: inuocātibus eū: non est itelligen
dū q̄ ista inuocatio sit p aliquā re

cognitōez i pull exntez. **S**; q̄ vna
que q̄ res p appetitū naturalem tē
dit ad suā pfectōem. Sic ḡ dīcātur
iuocare deū a quo recipitur omnis
perfectio et omnē bonum.

Cass. Postq̄ dauid propheta
narravit illa q̄ fecit dñs:
cūter oñdit q̄ pnt ei displicē: dīcēs
Non in fortitudine eq̄ volūtatez
habetur. Equus ad supbiā plerūq;
pōmē indicandā. Vn alius ps. dīc
fallax equus ad salutē. Na; a ipsuz
animal ceruice psumēs: frenis se
per incautens: ad curfus rapidos
spumosa p̄recta rōe festinat. Du
ci supbus hō opat. q̄ deo nō ē pla
cabil: q̄ māfuetos elegit a deuotos

Aug. Ergo nō se extollāt ho
mines i suis dignitati
bus: nō se sblimes putēt honori
bus: caueātq; ne i supbia p̄cipitent. Vi
te ei q̄ dīcū ē i alio ps. **H**i i curi
bus a hi i eq̄s. Et q̄ d accidit eis: Ipi
obligati sūt a cecidit. L nec i tibi
viri bñpla

Glo. hitu homis
p̄sumptuosi. Na i tibi nō tur icesus
oposit. Vel nō placet d̄ vir p̄su
mēs in vi
rib; suis. **R.** rogātē eleuat: hu
miles exaltat: a supbos denicit.

Mic. Oñs illis q̄ d̄ displicent
cūter oñdit q̄ placēt ei: dī
cēs. **B**eneplacitū ē dño sup timē
tes eū. l. s. tōe filiali. q̄ hi non cōfi
dūt i virtute sua: s̄ poti⁹ i dñā. l. a i
eis q̄ spāt sup mīa ei⁹. q̄ non p̄su
mūt de sua iusticia: s̄ de dei mīa.

Cas. Et hūc q̄ ps. ad finē seclī
ptinē dubiū nō ē: q̄n disp

flones israelis in vnum populum
congregantur vt fiat a vnus rex
a vnus pastor. **O** beatum tempus
qn lapides illi vni p̄ciosiores om̄i
bus margaritis in celestem fabri
cam. a eternā beatitudinem colligū
tur tunc vni cuiq; sanctorū erit dul
cissimus labor suus. q̄bus pariet
luctus solationem. p̄secutio eter
nam requiem. a paupertas pia da
bit regna celestia. **Et** quicquid gra
uiter hic ptulerunt: ibi se talia sus
tinuisse gaudebūt. dona dñe hic
patientiam malorū vt illic facias
nobis gaudiū esse perpetuū. Qui
cum patre a spiritu sancto v̄uis et
regnas in secula. Amen.

Psalmus Cxlviij.

Lauda hieru
Titulus **Cass** Ad cō
Alleluia **Cass** fuerit
quidē alleluia reuertimur. s̄ hoc
nullatenus repetere fastidim⁹. Hu
ius verbi tantus honor est vt cum
sit in hebreā lingua reconditū; nul
lo tñ stat alio sermone translatus;
Hoc grecus. hoc latin⁹. hoc calde
us. hoc syr⁹. hoc persa. hoc arabs
hoc tenet natio cuncta terrarū. Et
quicquid est diuinitati deditur; di
gnitatem hui⁹ nois pia deuotione
venerat. Hoc ḡ pura mente cante
m⁹ totis q̄ in eovitib⁹ occupemur
vt sicut corporeis auribus dulcissi
mus sonus redditur. ita et cordis
sinceritate. **glo** In captiuitate ḡ
p̄feratur. **glo** huius seculi pro
p̄ta adhuc constitutus ciuitatē

illam celestem alloquit ipsam ex
hortando vt i ciuibus suis dñm de
beat ingi exultatione laudare. b.

Lauda ierusalem. O ierusalem
celestis iam secura lauda. **L**o
minu. hoc solū est negociū tuū.
Lauda deum tuū syon. Eadem ē ie
rusalez a syon. Syon speculatio. Je
rusalem visio pacis interpretatur.
Sero Vbi cūq; visio pacis est
est: ibi laus dei celebratur. **Cass**
Istā visio pacis erit cōtemplatio
domini saluatoris quaz nemo me
rebitur altee nisi qui ab vniuersa
mentis perturbatione liberatur. Et
vere debes eum laudare. **Q**uoniam
am confortauit. **I**id est confirmauit.
seras portarum tuarum. Cum enī
seras confirmatas dicit portarū.
clausas ianuas beate citatis ostē
dit. Sera enim a sero quod est tar
de: dicta est. quo tpe hostiū dom⁹
clauditur vt postea intrandi licen
tia de neget. q̄ illo tpe accidit qñ
sponsus intrauit. sicut in euangē
lio de v̄gimb⁹ dicit. **Et** quopara
te erant intrauerūt cū eo ad nupti
as a clausa est ianua. **C**lausā. s̄ nō
ad custodie penam: s̄ in b̄itudinē
sempiternā qz nec inde quisq; vltē
rius s̄c̄d⁹ eribit. nec aliq; postea
nouus intrabit. **O** b̄itudo secura
iustorū q̄ tali lege. p̄bat suscipi vt
nunq; possit amitti. **S**equit̄. **b**ene
dixit filiis tuis in te. **b**enedictione
etne glorie. **I**d enī dixit in te quia
nunq; ab illa ierl̄m exire poterūt in
qua etno munere consecratur. **Q**ui
posuit fines tuos pacē. **C**iuitas illa

mittat quale ē illud **I**nduravit de
 cor pharaonis **E**mittet verbum
 suū & p̄dicationē suā & liquefaci
 et ea videlz mīue nebulā & cristal
 lū & cor da **I**ero Da mihi peccā
 indurata **I**ero **T**orem frigiduz
 in peccāis mortuū q̄ dñm nō respicit
 si ad sermone dei opūct̄ fuerit & ce
 perit agere p̄miam & durissimū cor
 illius emollitū fuerit. eo tpe oplet̄
 emittet verbū suū & liquefaciet ea
Seq̄l flabit spūs e⁹ & fluēt aque
Frigus p̄sidie nō expellitur a cor
 dibus peccōz nisi gratia spūs sancti
Hug quo expulso fluēt aque
 doctrinaū qd̄ in **P**aulo
 & **A**ugustino ac alijs multis oplet̄
 tum est **Q**ui aūnnūciat verbum
 suū iacob & p̄p̄o suo cristiano lu
 ctanti ostra tēptationes vicioz **L**u
 cticias & iudicia sua isrl̄ & eisdē po
 pu **A**ug⁹ videlicz quō patiunt̄
 lo. **A**ug⁹ iusti & iniusti & om̄s
 p̄ merito suo et q̄ ipsi iusti in grā
 dei & nō in meritis suis liberantur.
Hugo **N**on fecit talis omni
 nationi sic p̄p̄o christiano et iu
 dicia sua nō manifestauit eis **P**e
 trus cantor. **D**oc p̄mo potuerunt
 dicē iudei ad quos christ⁹ nūciatus
 est q̄bus lex data est. q̄ iusticias &
 iudicia dei continebat. **S**ed q̄ respu
 erunt verbū ei⁹: dictū est eis. **A**ufe
 retur a vob̄ regnū dei & dabitur gē
 ti facienti fruct⁹ ei⁹ **E**t id eo hoc mō
 possunt dicere christiani. **N**ō fecit
 talis om̄i na **I**ero **R**os itaq̄ ore
 tionis ac **I**ero **M**us dñm ve
 nrām cordis duriciāz mollescat &
 nostra peccata purgentur: vt effi

ciantur q̄i n̄p̄. vt & frigus diaboli:
 qd̄cumq̄ ē in cordib⁹ n̄ris: expellat̄
Colle. **E**x sermone **F**ulgentij de
 oibus sanctis **Q**uatin⁹
 in dei dilectione feruentēs tali con
 uersatione p̄ntem valeam⁹ ducē
 vitam qua dei adiutorio ad illam
 celestem valeam⁹ puenire itē in
 qua non est paupertatis met⁹. non
 egritudinis imbecillitas. null⁹ defe
 ctus. insidie demonuz nulle. nulla
 rebellio carnis ad spiritū. terror ge
 lenne p̄cul. neq̄ mors erit corpis
 ā aie: s̄ immortalitatis munere vi
 ta iocunda. tranq̄lla sūt oia & q̄eta
 ingis splendor: non ille q̄ nunc est
 sed tanto clarior q̄nto felicitior. q̄ ci
 uitas illa vt legitur non egebit lu
 mine solis. **S**ed de⁹ om̄ps illumi
 nabit eam. & lucerna ei⁹ ē agnys
 dñs n̄r **Q**ui ē tenes in. s. s. Amen.

Psalmus Cxlvij.

Laudate do ^{mi} ^{nū}
 Titulus Alleluia. **Q**d
 ē laudate deū **A**ug⁹
Meditatio p̄ntis vite n̄re in laude
 dei esse debz q̄ exultatio sempit̄ne
 future vite n̄re laus dei erit. **E**t ne
 mo p̄t idone⁹ fieri future vite q̄ ad
 illā mō se nō exercuerit. **M**ō mali
 oēs cantare p̄nt nobiscuz alla. si
 āt in malicia sua perseuerauerint:
 canticuz vite n̄re future dicē potuo
 rūt labijs. ipsā vō vitā q̄ tūc erit in
 veritate: q̄ nūc fiḡtur: obtinere nō
 p̄nt q̄ noluerunt meditari anteq̄
 veniret & tenere qd̄ venturum erat
Nūc ḡ fratres exhortamur vos vt
 Z v

Laudetis deus Cantet vob. cantet vi
ta. cantent facta. Tunc desinis deū
laudare qm̄ a iusticia a ab eo qd̄ il
li placet iudicās. Et si ē adhuc ge
mitus: tribulatio: tēptatio: speret
transitura oia. a illū venturū diem
quo sine defectu laudabim⁹. Modo
em̄ qd̄ dicit ap̄ls. Qd̄m sum⁹ in
corpe: pegrinamur a dño. nōduz
sum⁹ in patria. Contendūt adhuc
quotidie nobiscū tēptationes. oīe
dūt quotidie delectaōnes a nō sen
timus. tam̄ molestiā patimur: rēsi
stēdo delectationib⁹. Non cessat a
nō moritur hostis n̄ in resurrectione
mortuoz. Et si corp⁹ n̄m adhuc
in hac seculi babilonia tēnet. cor
nostz ad ir̄m p̄mittatur. Laudet
ḡ tota creatura dñm. q̄a hoc ibi fa
ctū sum⁹ quod hic meditamur

Caſſ Considerans itaq; p̄ba
in celestib⁹ a terrestrib⁹
rebus oia opa dñi oīnei: p̄mo ce
lestia hortatur ad laudes dei. b.

Laudate dñm de cel: laudate
eū in **Iero.** a vos q̄ estis
excelsis. i. i celis. q̄ estis
in excelsis ordinib⁹ ostituti lauda
re dñm. Vnde adhuc sb̄dit. **L**au
date eū oēs qui sunt in tri
angeli ei⁹. **Ric.** bus gerarchi
is a nouē ordinib⁹. Laudate eum
oēs virtutes ei⁹. Ad laudem dei in
uitatur specialit̄ ordo virtutū qz p̄
angelos illius ordinis fiūt effect⁹
mirabiles: in admirationē diuine
potestatis hoies inducētis a p̄ ose
quens ad ei⁹ laudez. Deinde hortat̄
natura celestis corporea ad laudē
dei. Et p̄mo celū sydereū. cū subdit.

Laudate eū sola luna: laudate
eū omnes stelle a lumē. Licet enim
corpa celestia sint maiata vt dicit
Damas. tam̄ dicunt̄ deū laudare in
quantū ex sua pulcritudine a v̄tu
te ducit hoies in cognitionē a lau
dē ipsi. **Iero.** Aut dicuntur lau
us dei. **Iero.** dare deus qz a suo
officio a seruicio nō recedūt. Serui
ciū ipsoz laus dei est. grandez ho
norem habes aia humana. sol et
luna. stelle p̄pter te currūt. p̄ te ser
uiunt. Dicit aliq̄s. Quid ē lumen
sine sole: sine stellis: sine luna. Di
cere possumus hoc esse q̄ in diez
a nocte. absq; sole luat. Licet mul
ti putent ip̄m splendorem solis.

Consequent̄ inuitat celū empirēū
ad laudē dei dicens. **L**audate eum
celi celoz. Dicitur em̄ celū empirē
um celū celoz qz est sup̄ alios celos
Qz autem hic ponitur celi in plu
rali hoc est propter diūsas man
siones electorum ibi existentes se
cundū qz dicit saluator. Ioh̄is. xiiij
In domo patris mei mansiones multe
sunt. Consequenter inuitat celum
cristallinū qd̄ dicitur aqueuz p̄pter simi
tudinē in diaphonitate. sicut em
pirēū dicitur a p̄re qd̄ est ignis p̄pter si
militudinē in claritate. vnde dicit.
Laque omēs q̄ sup̄ celos sunt lau
dent nom̄ dñi. Iero mō q̄ didum est

Caſſ Nimia em̄ laus est qz te
nuitas celoꝝ firma cōfi
stit a aquas q̄ grauiōres sunt susti
net. Aque v̄o sup̄ celos sūt vt arbi
tro iustas q̄ depluūt esse: nō dubi
um est. testante genesi. Cataracte
celi apte sunt a facta est pluuia su

per terra .xl. dieb⁹ a .xi. noctibus
 Sequitur ratio huius laudis que
 consistit in beneficio creationis. **Vn**
 de d^o **Q**uia ipse dixit a facta sunt
 sic **Joh¹ d^o** Omnia p^{er} verbu^m dei fa
 cta sunt **L**ipe madauit a creata sunt
Deus iubet. d^o facit. q^{uod} et **Q**uia
 tuit ea videlz oia ista celestiali se
 culu^m a in seculu^m seculi **S**ed cu^m legis
 de futuro seculo. Erut celu^m nouu^m a tee
 ra noua **Q**uo de isto seculo d^o **S**ta
 tuit ea in seculu^m. Sed oia a deo sta
 tuta esse noⁿ dubiu^m est. **N**am a ho^mo ipse
 q^{uod} quis moriatur: diuinitati statuit⁹
 est cu^m resurgit. **S**ic a cetera a celu^m d^o
 p^{er}manent cu^m in nouantur. q^{uod} b^o **L**pe
 p^{er}tu^m a additionem **L**posuit a noⁿ p^{er}
 uibit **U**ero **P**receptu^m soli posu
 a ecce p^{er} tantos annos p^{re}ceptu^m eius
 nunq^{uam} p^{er}teriu^m. **L**une p^{re}ceptu^m posu
 it vt p^{er} triginta die^s crescat et decre
 scat **N**unq^{uam} curfus suus aliqu^m mu
 tat. **M**ari p^{re}ceptu^m posuit vt litora
 sua noⁿ egredia^{tur}. remit oceanus
 tumens fluctib⁹ a ipse redit a p^{re}
 ceptu^m dei obseruat **G**randis hois ho
 nori gra^{ti}as infelicitas. sol tibi cur
 rit. elementa tibi seruiunt. et tu ig
 noras creatorem tuu^m. totus mundu^s
 deo seruit a p^{re}ceptum ei⁹ meminit:
 a ho^mo solus noⁿ meminit. **D**e deo dici
 mus in oratione d^onica. **F**iat volun
 tas tua sic in celo a in tra. sicut in ce
 lo angeli tibi seruiut: et creatura i
 terra tibi seruit: ita a seruiat tibi ho^m
O infelix humanu^m gen⁹. descendit
 ad te d^o q^{uod} tu ad celuz noⁿ vis ascē
 dere. **N**oⁿ tibi sufficit q^{uod} ip^sum non sus
 cipis s^{ed} crucifigis: blasphemias i fla

gellas nec hinc penitentiam agis.
Aug. **Q**uid tibi p^{ro}misit deus o
 ho^m mortal^{is} q^{uod} videtur es
 in eternu^m? **N**on credis. **C**rede. plus
 est q^{uod} d^o iaz fecit q^{uod} q^{uod} p^{ro}misit. **Q**uid
 fecit. mortu⁹ est. pro te accepit ex
 te vnde moreret: opprobria: flagel
 la: collaphos: contumelias: sputa in
 faciem: spinea corona: suspensione
 in ligno crucis: morte accepit in regi
 one tua. **E**t debet exhortatione: do
 ctrinam: remissionem peccatoru^m. atq^{ue}
 lit nobis hec de illa regione bona.
 a i regione n^{ost}ra ptulit mala. **Q**uid
 p^{ro}misit: vt viuas cu^m illo **I**ncredibi
 lius est q^{uod} mortu⁹ est etern⁹: q^{uod} vt
 in eternu^m viuat mortal^{is}. **E**t iaz q^{uod}
 incredibilius est tenemus. **P**ro mi
 sit ergo nobis vt ibi futuri simus
 vnde venit. dicens. **P**er volo vt vbi
 ego sum a ip^si sint mecum **T**anta
 p^{re}cessit dilectio. quia vbi nos era
 mus fuit nobiscum. a vbi ipse est
 erimus **N**ico. **C**onsequenter
 cum illo **N**ico. hortat ad lau
 de dei na^{tura} irrational^{is} cum dicit.
Laudate d^onu^m de terra. **D**om^o h^o
 tangitur in simu^m elementu^m. **E**t de
 de elementu^m aque cu^m d^o **L**dracones
 a omnes abyssi. **D**icunt hic abyssi
 si loca p^{ro}funda oceanu^m vbi habitant
 cete grandia que dicuntur hic dra
 cones. **V**nde **Genes** p^{ro}mo vbi nos
 habemus. **C**reavit deus cete gran
 dia. in tebreo habetur **C**reavit de
 us dracones **C**assiodor.
Vel hic draco est aial squamosu^m in
 moduz sp^{er}is cui⁹ magⁿitudo corpo
 rea nimis p^{ro}ducta est **Q**ui d^oco natu

rall' fectore sic census in te mediu
temperamēti sui in aquosis spelun
cis habitat: qui non humo repit:
sed cui moueri ei placuerit volare
narratur. huic ruptus elephas ci
bus est. Qui draco vture mirabili
neribus suis ita ingentiū beluarū
membra cōstringit vt ei spūm vi
talem velut mu

Aug⁹ Magna
scis eripiat. sunt hec
animantia a maio a nō sūt sup ter
ram Vñ vos cōsiderantes dracones
attendite artificē draconū v creato
rem eoz. Et cū miramini dracones
a dicitis. magn⁹ deus q̄ hec fecit.
dracones laudāt deū de vocib⁹ vñs

Consequēnt tangit elemē
Al. tū ignis a aeris cū dicit^r
Gnis. Iq̄ntū ad superi⁹ elementū
grando mix glacies spūs pcellay
v ventū faciētes pcellas. Ita emz
gnantur in aere lq̄ faciūt verbū ei⁹
qz faciunt illis ad qd ordinātur ex
diuina in

Aug. Sed dicitis. Qua
stitutione re aliquā fulguā
pautiunt montē a non pautiunt la
tronē qz forte adhuc latromis cō
uersionē querit Et iō pautē mōns
qz nō timet. vt mutetur hō q̄ timet
aliquā Et tu cū das disciplinā terrā
feris vt infās expauescat. S; dicitis
mibi. Ecce de⁹ cedit innocentiorem
a dimittit sceleratorem. Noli mira
ri. vnicuiqz pio mors bona ē. vnde
gūt scis illi sceleratori si se mutare
noluerit qd penatū i occulto serue
tur. Nonne mallet flumen incē
dij potius introire qbz dicitur Ite
in ignē eternū. Quid em̄ malū est
mori naufragio. a bonū ē mori fe

bre. Siue m̄de: siue m̄de moriatur:
quere qual' sit q̄ moritur. Deuora
uerūt bestie corpa martiū a nō ti
muerūt ne perirēt corpa ipōy Vñ
diz em̄ reducet de⁹ corpa sanctoz
suoz cui capilli nūi numerati sunt
Et qñ voluit tres puēos ab igne li
berauit. Nunq̄d idē machaberos in i
gne deseruit. Absit. illos apti libe
rauit a illos occulte coronauit No
uit q̄ de⁹ quid agat. tu time a bon⁹
esto. vñde cū qz voluerit vt creas
hūc paratuz te inueniat. Inquili
nus v peregrinus es. non possessor
domus. Quid dicit dominus tuus.
Quando volueris a; dixeris. migra
hūc: paratus esto: eris possessor
in celo. Quicquid ergo hic accidit
contra voluntatem nostram noue
ritis non accidere nisi de voluntate
dei: de prouidentia ipsius: de ordie
ipsius: de nutu ipsius: de legib⁹ ipi
us. Et non intelligim⁹ quid: quare
fiat. Demus hoc prudentie ipsius
quia non fit sine causa: a non blas
phemabimus Cum emz ceperim⁹
de opib⁹ dei disputare. quare hoc.
quare hoc illud. a non debuit sic fa
cere. male fecit hoc. vbi ē laus dei
perdidisti alleluia. Omnia sic cōsi
dera quomodo placeas deo. et lau
des artificem qui omnia nouit. Er
go quemadmodum Ignis grando
mix glacies spiritus tempestatis q̄
faciunt verbum eius Sic omnia q̄
videntur vanis hominibus in re
natura temere fieri non faciunt ni
si verbum eius. quia non fiunt ni
si iussa

Nicolaus Consequē

psalmista reuertitur ad elementum
terre quantum ad illud quod supereminet
et eleuat in aere dicens. **M**ontes
et omnes colles. Dicuntur autem col
les montes minores. Ligna fructi
fera et omnes cedri. Arbores enim
adherent terre et ideo cum ipsa compu
tantur. vñ et tertia die producte sunt
arbores. Gen. v. Sequitur. **B**estie et
vniuersa pecora. serpentes. Quantum
ad reptantia que non mouentur pedibus
et volucres pennate. Omnia ista
inuitant ad laudem dei. et ipsius lau
dant in quantum in ipsis elucet diu
na bonitas. et sunt materia laudis
diuine intelligentibus creaturis. Co
sequenter inuitatur ad laudem dei
creatura humana cuius dicitur. **R**eges
terre. tanquam maiores. et omnes popu
li. Regibus subiecti. principes. qui
dominantur sub regibus. et omnes iudi
ces terre. qui sunt instituti a regibus
et principibus ad determinandum
causas. **V**irgines et uirgines se
nes cum iunioribus. et omnis etas
et sexus. laudent nomen domini. quod ex
altatum est nomen eius. **C**ass. **E**xaltatum
men eius solius. **C**ass. est nomen
eius solius. et ultra omnes creaturas
domini sicut dicit apostolus illi omne genu
flectit celestium terrestrium et inferorum.
M **C**onfessio eius super celum et
in terra. et laus eius fiat ab habi
tantibus in celo et in terra. **A**ug. **O**mnia illi
confitentur. omni pulcritu
do quodammodo eorum est. Attende
celum: pulchrum est. attende terram: pul
chra est. Ipse fecit. ipse regit. ipsius
nutu gubernatur. Cum videris hoc et
gaudes: attolleris in artificem. et in

uisibilia eius per ea que facta sunt:
intellecta conueris. **C**onfessio eius in
celo et in terra confiteris eius de rebus ter
renis et de rebus celestibus. Et quod ipse fe
cit omnia: et melius illo non est aliud. que
quid fecit: intra illum est. et quicquid
in his tibi placet: minus est quam ipse.
Non ergo tibi placeat quod fecit ut re
das ab eo quod fecit. **S**equitur. **E**xalta
uit. et exaltabit. cornu et potentiam
populi sui. quod hic humiliata est propter
afflictiones et dolores quos patitur.
hic idem populus fidelis. ibi autem exalta
bit ubi omnis gloria manifesta prestatu
tur. **P**rimo quia dextera habere me
rentur. secundo quod cum domino iudicabunt.
Tertio quod in eterna pace gaudeant
quod transibunt ut merito exaltati dica
tur. quod versus ab ipsius domini contemplati
one mirabili eius pietate perueni
unt. **E**t tunc erit. **H**ymnus omnibus
sanctis eius. **I**psius sancti laudabunt eum pro
omnibus beneficiis suis. **H**ymnus est san
ctorum cantus in laudem domini institutus cui
anima corporis que perfecta purificatione con
sentit. **A**dicitur. **F**ilius israel. ut ostendat
quibus sanctis hymnus ille preste
t. **F**ilius israel qui per fidem videt deum. **E**t
mandato eius obedientia existo domino
appropinquare merent. vñ subiecti
populo appropinquati sibi. **I**lli enim
longe ab illo sunt: qui eius iussa non faci
unt. **A**ug. **D**e quibus dominus per **Isa.**
Aug. dicit. **P**opulus hic la
bibus meis forat. cor autem eorum longe
est a me. **N**ostrum autem cor proxi
mum est deo quia credimus. quia
speramus. quod diligimus. quia christo
adiuncti sumus. et membra ipsius
facti sumus. **E**t ad nos illa vox per

tinet. **Ac** ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi. **Cass.** Contineamur quo decore: quae virtute prefulgeat. Referuntur enim superne voces que adhuc nequeunt pre ista infirmitate corporalitatis audiri. dicunt celestes creature laudem deo. dicunt a terrene substantie. a melodie cantus agitur ut dominus creaturarum suarum consona exultatione laudetur. In ipsis quippe primordiis operabilem illam astronomie scientiam ita diffiniendam esse putaverunt. **Astronomia** est disciplina que cursum celestium siderum et figuras contemplatur omnes. et habitudines stellarum circa se et circa terram indagabiliter ratione perquirat. Cuius operatio non solum solarem vel solem annu dicunt quadrifaria temporum divisione implere. hinc imbres fieri. hinc frigus venire. hinc aeris aium esse temperiem. Et quicquid terris necessarium probatur iussione domini eam ministerio posse compleri. Quam sciam veteres nostri non refugendam esse dixerunt quod iam esse cognoscitur disciplina et motus astroorum naturali solennitate perquirat. At ubi se in astrologie partem labilis error infuderit et vitas mortalium decursu stellarum putaverit colligendas tunc abominandi tunc potius ceci sunt cum se estimet providere que creator utiliter nobis decrevit abscondere. Planetas etiam contra polum dicunt currere per certissimos metus. Fabricam que celi que se mo-

bilitate rotabili se sustinet: habere quandam armonie delectationem que suavis et iugis est. Sed nos obsequa naturalium rerum ad auctoris infirma imperium. que creaturas ipsa eadem potentia sibi parere iubet que fecit ex. **Jeron.** Qui nos cum sanistere. **Jeron.** dicit omnibus dignetur tradere in regnum deo patri. et confidimus efficere dicitati corporis sui ut iam ei non locali et transitorio cantu sed perpetuo immobili celestis stationis iugis modulatione canamus ipsi domino nostro Iesu christo qui est benedictus in seculum. Amen.

Psalmus Cxlix.

Quante domine Alleluia pro titulo ponitur. **Cass.** Post omnes creaturas quas in precedenti psalmo monuit laudare deus eo quod ab ipso create sunt. **Hic** speciali israel et populum christianum videtur deum per fidem imitari ad novum canticum. d.

Quante domino canticum novum. **Aug.** Quis terrena diligit vetus canticum cantat. Qui vult cantare canticum novum: diligat eterna que nunquam vetera cent.

Hug. Vos igitur fideles que renouati estis per aquam regenerationis et induistis christum caritate ei canticum novum de misterio vite redemptionis: de doctrina eius et de promissione eternitatis. **Cassi.** Laus eius in ecclesia sanctorum. In ecclesia militante siue triumphante. qui ultra que sine dubitatione scopus est. **U. Et.**

Hugo In spe licet multa pa-
tia. **Lit.** r. populus
xpianus videt deum per fidem.

Aug. Visio que modo est per fidem
est visio que futura erit per
speciem. Si credimus: videmus. si ama-
mus: videmus. Quid videmus: deum.
Vbi est ipse deus? **In**terroga **Iobez**
Deus caritas est. **Benedicamus** nome-
ni eius sanctum: et gaudemus in deo si gau-
demus in caritate. Quisquis habet carita-
tem: ut quod illi mittimus longe ut vi-
deat deum: sciamus suam attendat: et ibi vi-
det deum. Si caritas non habitat ibi
deus non habitat ibi. si caritas ibi habi-
tat: deus ibi habitat. Vult illi videre for-
te in celo sedentes: habeat caritatem et in eo
habitat sicut in celo. Ergo simus israel: et
letemur. **In** eo qui fecit eum.

Mico. in christo venturo ad iudi-
cium: cuius potentia sue deita-
tis fecit mundum. **Lit.** et filie syon. **In** ec-
clesie **Exultet** in rege suo. **Ex** glosa
Augusti in christo qui est rex et sacerdos
Nunc ut rex pugnat pro nobis in cruce dy-
abolici vincens. et ut sacerdos pro nobis
se obtulit: nihil inueniens in homine quod
offerret. **Lit.** Audet nomen eius in cho-
ro. **In** in concordia morum: vel in societa-
te fidelium: concordia caritatis. **Lit.** in tympano
et psalterio psallant ei.

Aug. In tympano coram extrin-
dit. in psalterio corde ex-
cedunt. in utroque organo caro cruci-
figi. **Hugo** In tympano g' huc
tur. **Hugo** est in mortificatione
carnis: et psalterio in spirituali ope-
ratione psal. **Mico.** Ad tres enim ce-
lestis christi. **Mico.** desia vti non so-
lum sono vocum: sed etiam in se habet et ru-

ad laudandum deum: ut capannis et ce-
gamis in pluribus locis. **Consequenter**
subdit ratione laudandi deum: dicens. **Lit.**
Quia beneplacitum est domino in populo
suo. **Lit.** Licet enim omnes homines et mali sint
sui: generaliter tamen iusti dicuntur propter
suos specialiter qui sunt a deo electi ad
regnum cum eo in civitate celesti.

Call. Nam quoniam illi fecerit perfectam
suavitatem gaudentem et angelis parem.
Tunc enim erit ei beneplacitum in populo suo: quoniam erit sic apertus di-
cit: deus quia in omnibus. **Sequitur.** **Lit.** et ex-
altavit mansuetos in salutem. **In** in vi-
tate eter. **Mico.** Loquitur hic de su-
nam. **Mico.** turo ad modum
perit: propter certitudinem propter hic. **Et** di-
gitur hic mansueti potissime illi qui
dulciter sustinet oppressores tyrannorum
amore dei: qui in iudicio futuro
erunt exaltati. **Vt** subdit. **Exul-**
tationes sancti in gloria. **Et** post iudicium
sancti erunt gloriosi in anima et corpore. **Et**
sic augmentata gloria: augmentabitur
eorum exaltatio et leticia. **Et** quia tunc to-
taliter quietabitur anime appetitus. **Idem**
subdit. **Lit.** letabuntur in cubilibus suis.
Cubile est locus quietis. **Et** deus in pluri-
tudinibus per diversis glorie gradibus seu
mansuetudine. quia licet sit eadem beatitudo
omnium obiective in illa eterna vita:
non tamen formaliter. quia licet om-
nes sancti videbunt deum et eo fru-
antur: tamen ipsius unus videt da-
tius altero: et dulcius fruetur ipso. **Et**
quia tunc in corporibus gloriosis erit laus
vocalis: sicut quod dicit aliquid doctores
et probabiliter. **Idem** subdit. **Exul-**
tationes et in gutture eorum. **Lit.** quia
laus vocalis incipit a gutture et ar-

feri **Hugo** let gladij anticip
is. tes. et ex vtraq
scientes. viz. sicut iudicij ad iudica
du cum dno bonos et malos. In ma
nibus eorum. In pte eis data a
xpo: q dicit Math. xix. Sedebitis et
vos iudicantes duodecim tribus Isra
hel. **H**o faciendā vindicā; i natio
nibus: increpatōes in pplis.

Mico Per hoc intelligit ostā
tia sctorū: et potētia eo
rum in extremo iudicio contra eos q
iniuste oppresserūt eos in hoc mun
do: sicut q dicit Sap. v. Tūc stabunt
iusti in magna constantia aduersus
eos q se angustiauerūt: et q abstule
rūt labores eorum. Videbunt eos im
pīa turbabūtur timore horribili
et mirabunt in subitōne inspera
te salutis: gemētis p angustia spi
ritus. Dicit em̄ intra se p̄maz agē
tes. Hi sunt quos aliqui habuim⁹
in derisus: et in similitudinez impro
perij. Nos insēsati vī taz illoz esti
mabam⁹ insaniā: et sine illoz sine
honore. Ecce quō oputati sunt iter
sāctos. **Hugo** Ecce q̄ta glia
dei. sanctorū erit:

qñ qui erāt paupes hic et derisi ab
impijs poterūt vindicare i suplos
Petrus cantor. Vñ dicit Jero
mm⁹. Tūc plato cui discipul⁹ suis
palpitabit. Aristoteles cui suis ar
gumentis peribit. Jupiter cui suis
cōcubinis ardebit. si nos videbim⁹
regē in throno suo coronatū: quez
hic ipsi despectui habuerūt. ppter
q̄s detraherentur in infernoz. Vnde
subdit **Hugo** habebūt supple
tur. gladios et sentē

tiam iudicij extēmi. **H**o alligā
dos reges eoz in cōpedib⁹ et nobi
les eoz in manibus ferreis. q̄ tūc
tyrān ligabūtur cōpedib⁹ infernis:
de quib⁹ nō erit libertas exire: iuxta il
lud Math. xxv. Ligatis manib⁹ et
pedib⁹: p̄ncite eū i tenebras exteri
ores: ibi erit fletus et stridor dentū.
Sequit. **U** faciāt in eis iudiciū
descrip. **Jero** hoc est vt sic eos iu
tum. dicit quō in sc̄ptu
ris sanctis digestum est.

Cassi. Quis possit estimare ta
tam gloriā mēte possit cōpleti: vt
supbi et imq̄ potētes hui⁹ seculi et
los iudices habebūt: quos tanq̄
vilia pecora cruciandos esse puta
uerūt. Et ne forsitan solos aposto
los iudicatuos putares: quibus
hoc dñs i euāgelio p̄misit: adiecit
gloria hec est oib⁹ sanctis eius.
Omnes em̄ cū christo iudicant q̄
eius regul⁹ non repugnant. quoni
am quicq̄s illi placit⁹ fuerit: hoc
ipsi pia voluntate consentiūt. Sicq̄
cōmemorat ptās que sctis est in
illa iudicatōe tribuenda: vt virt⁹
dñi in eoz gloria possit agnosci.

Collecta. Qui nobis prestare
lo factores legis effecti: in tribula
tionib⁹ vite p̄ntis p̄bati: et fideles
inuenti: spūalibusq̄ bonis ditati: me
re amur gloriē sc̄oz ad tūgi. p̄ xpm
dñm nostrū: cui est honor et gloria
in secula seculoz. Amen.

Psalm⁹. Cl.

Laudate do.

Titulus. Alleluia.

Cassio Intētio p̄s. est
 vt dñs de o gregatōe s̄ctoꝝ laude
 tur: q̄ eos imaginī sue restituēs fra
 gilitatē fecit deponere carnis: a iaz
 oformes glorie sue in illa b̄tūdīe
 collocauit: vt bonoꝝ omniū habū
 dantia cōpleātur. Sicut enim iste
 ignis mortalis ad sup̄iora festinās
 comas rutilas erigit in cacumē: ita
 psal. iste paulatim crescēs ad cele
 stia fastigia virtutū gradib⁹ euo
 lauit. Breuis est a musicis orgāis
 plenus: vt spiritalibus thalamis
 redderet aptissim⁹. a in cetu sup̄ne
 hierlm̄ nuptiali dulcedīe cātare
 tur. Ammonet̄ autē in eo ciuitas
 dei: ecclēsia a mūdi ambitu cōgre
 gata vt ore a aīo cantet deo: dicit̄.

Laudate dñm in Jero⁹.
 s̄ctis ei⁹.

Pro eo q̄ eos post celebratū iudi
 cūz extremū in eternitatis gloria
 collocauit. Laudate eū i firmamē
 to virtutis ei⁹. q̄ sanctos virtute
 sua ita firmavit vt ampli⁹ nō mo
 riant̄. **L**audate eū in virtutib⁹
 eius. p̄ eo q̄ mortem i mortalitate
 potētalitē cōsumens in cōmutabi
 lis vite hīs tribuerit gloriā: quāz
 nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit:
 nec in cor hoīs ascēdit. Laudate eū
 s̄m multitudinē magnitudinis
 eius. q̄ magnos eos fecit a mltos
 a multifario honore distinctas: ce
 lestiū corpōꝝ deputat eis māsiōes:
 sicut dñs ait. Apud p̄ez meū mā

siōes multē. **Aug.** Laudate eū
 te sūt. in sono tute. p̄
 p̄ excellētā laudis claritatem. L
 laudate eū i psalterio a cythara.

Jero. eo q̄ s̄ctis decalogum le
 gis implere p̄siterit: vel
 post mortificatā carnez q̄ cythara
 accipit̄ i se viuificauerint. Laudate
 eū in tympano. eo q̄ mortifica
 tum corpus signatū p̄ coriū exten
 tūz sup̄ lignū sit immortalitate dona
 tum. L a choro. p̄ eo q̄ choris āge
 licis sit sociatū. Laudate eū in cor
 dis a organo. p̄ eo q̄ cibōꝝ absti
 nentiā reuertis visceribus ex q̄bus
 fiunt corde instrumentoꝝ: viciisq̄
 carnalibus cōcupiscētis digni iue
 ti sunt regno dei ad cōtinēdas lau
 des dñas p̄ organū s̄ctas. **L**Au
 date eū in cybalis b̄n sonantib⁹.

Cass. Cymbala em̄ labia n̄gā
 sunt. q̄ tūc salutarit̄ so
 nat: q̄ in laudes dñi deuotissime
 cōmouē. **Aug.** Et ne q̄s cyba
 tur. la intelligeret
 q̄ sine aīa sonāt. Id̄ puto additū.
 Lm̄ cybalis iubilationis. Iubila
 tio nāq̄ ineffabilis laus non nisi
 ab anima proficiatur.

Mic. Sedm̄ em̄ q̄ dicit̄ b̄tis Gre
 sum⁹ excelsa dei resonant. L p̄ s̄cti
 bilia nobis nō. Id̄ exp̄m̄tur h̄c
 multa instrum̄ta musica. nō q̄ ha
 beat locū i celesti p̄ia: s̄ ponūt ad
 designandū multitudinē iocūditatis
 cele. **Cal.** Et q̄ sc̄ssimus p̄p̄eta
 stis. vniūsa q̄ dida sūt spū
 aliter volebat intelligi aptissimo
 sine librum conclusit dicit̄. L om̄is

spiritus iaz angelicus q̄ human⁹
laudet. **Iero.** In hoc ergo regno
dñm. non caro; non san-
guis; non corruptio; h̄ homo iaz spi-
ritualis totus effect⁹: deū in spū q̄
spūs est laudare non desinit: sic in
alio ps̄. didū est. Beati q̄ habitat
in domo tua domine: in secula secu-
lorem lauda-
bunt te **Cassiodo.**

Explicitus est decorus
ordo psalmo r̄i. Numero q̄c̄ misti-
co t̄minat⁹: h̄ sacris virtutib⁹ m̄fi-
nitus. qui q̄m̄s a nobis ex toto cō-
p̄hendi non p̄t: t̄n̄ vtiliter querit
q̄ p̄seruat⁹ semp̄ copiosior iuenit
Quia enī adhuc hic noua dicēda
sunt q̄toꝝ fidelīū ingenia vsq̄ ad
finē seculi curiosa sedulitate labo-
rabūt. Sed t̄n̄ ista veritas t̄c̄ ple-
nissime d̄inoscēda est: q̄n̄ ipse dñs
cōtemplatōem suā p̄stare dignabi-
tur. p̄sperim⁹ d̄no largiente q̄ cen-
tuꝝ q̄n̄ q̄ginta dieb⁹ sup̄ dudo dilu-
uio crimib⁹ suis t̄ra diluta est. Sic
a psalmoz centū quinquaginta
abyssus corda mortaliū peccatis
inquinata vsq̄ ad iudicij tempus
p̄perpetua emendatōe purificat. et
sic nobis ex ipso salutare diluuiū
q̄d̄ nostrū sensum delictis sordib⁹
reddidit ablutū. Quid enī in isto ce-
lesti armario scripturaz d̄uimaz
inuenire nō possis. Genesim q̄ras
hic quēadmodū fuit mundus fa-
briatus. exponit propheta: dicas
Quid de incarnatōe d̄ni tanta locu-
tus est. Euangelij cupias passio-
nem a resurrectōe ch̄risti domini

in austeris locis euidenter ostendit
Et ne longius differam quicq̄d̄ in ce-
lo a in terra a in mari vel apud in-
feros agit: si cautissime legas om-
nia suis locis cōpetenter agnoscis.
Testis est Anathasij ep̄i s̄mo ma-
gnificus: qui virtutes psalmoz
in d̄agabili veritate discutiēs: oia
illie esse p̄bat q̄cūq̄ sacre scripture
ābitu continent. Nonū a vet⁹ testa-
mentū tanta p̄prietate cōplectit ve-
reuerā spiritalē bibliothecā in hoc
libro intelligas esse cōstructā. Nā si
paradisus desiderabilis habet q̄ eū
q̄tuor flumina irrigare noscuntur:
q̄nto beator est aia q̄ centūquing-
ginta psalmoz **Oratio.**

Quocatus: iudex a largitor:
terribil a demēs: corrip-
ens a cōsolator. q̄ cōcis mentib⁹ do-
nas aspectū. q̄ facis infirmis possibile
q̄d̄ p̄cipis. q̄ sic p̄ies vt assidue ro-
gari velis. sic munific⁹ vt neminē
despare patiaris. dona q̄d̄ te p̄stan-
te boni q̄rimus. a illa maxime q̄ ex
n̄ra infirmitate nescim⁹. q̄d̄ ex tuo
dixim⁹ suscipe. q̄d̄ ex nob̄ igrante
p̄tilim⁹: parce. a p̄duc nos ad illā
cōtemplatōeꝝ vbi iam nō possum⁹ er-
rare. dona facē que te inspirante lo-
qui presūpsi. dona cōpleri q̄ alios
obseruate cōmonui: vt qui prestī-
tisti piū s̄monē: p̄babilem q̄ cōfe-
ras tuis famul̄ adioneꝝ. t̄iba nos a
mator homin̄ ab illo piculo vt sic di-
cit Apoꝝ. Dū alijs p̄dico ipse repro-
bū efficiat. Q̄ infirmi sumus: tu
veraciter nosti. quali hoste fatiga-

mue agnoscis: fac nos illi vincere
quatinus eterne iocunditatis pre
mia valeam? pmereri. **Collect.**

Recommēdatio psal
moz
Mmēsa diuine largitatis bonitas:
cui? puidētia scāz a imaculatā plu
rimaz dote gratiarū suā ditauit ec
clesiā: inter quas illa celestis reful
get apotheca diuersoz medicami
nibus morbozū referta liber videlz
psalmozū. q̄ noui ac veteris testa
menti sacramenta parrens a bñ
tudine meliorat? laudibus sanctis
a sacra iubilatōe odudic: vt meri
to se tali munere osoletur. pfecta
mater ecclesia: q̄ hic multazū cala
mitatū cognoscitur affliatōib? sau
ciati hic liber plane q̄tidiano ob
sui excellentiam a vtilitatez. dei fre
quentatur officio.

Cassi. Vtriusq; dñi aduētus
reuelans misteria sta
tui ofulens vniuersoz vtile suffra
giū periditantiū: cōsolatio grādis
ludentiū: spes beata iustozū: fons
indeficiens. vñ sp qd̄ expedit tolli
tur. cūctis misterioz ipis? dāustra
pie pulsātibz: remediū de suis in
cūctanter languoribus spūaliter
refundēs. Quid em̄ in hoc libro nō
inuenies vñ se hūanū gen? debeat
suauiter cōsolari. Vere choruscās
liber. sermo lampabil: cura sauti
ati cordis: fatuus interioris hominis
pinna spiritalium psonaz. oculi
taz h̄n guaviretutuz: q̄ inclinat sup
bos hūiliatis: reges paupib? sub
dit: affabilitate paruulos nutrit.
Quāta em̄ illic est pulchritudo se. u

um a stillantiuz: medicina verboz
vt merito hic illud **Salomonis** ap
tetur qd̄ dixit in **Cant. canticoruz.**
Ortus odusis: fōs sigtuz: paradi
sus plenus omniuz pomoz. **M**odo
em̄ quidā psalmozū salutarī insi
tutione formati: turbidos a tempe
stuosos animos dedinat in limpi
dam a trāquillissimā vitaz. modo
pmittētes deū ppter salutē credenti
uz vsualiter hūanandū a ad iud
candum oīte esse vētuz. mō omo
uent lacrimis p̄tā delere: elemosi
nis delicta curare. mō sacris oīatio
nibus reuenter attōmī. modo o
passiōe a resurrectione dñi saluta
ria predicantes. modo lamentan
tium deploratione pijsimi. modo
xerhuuz repetitione quedaz nobis
sacramenta pudentes. modo can
ticorum graduuz ascensione mira
biles. postremo supernis laudib?
feliciter inherētes. **B**eata copia in
explicabile desideriuuz stupenda p
funditas non potest animus fidel
expleri q̄ ceperit inde satiari. **P**sal
mi sunt demiq; qui nobis gratas fa
ciunt esse vigilias: quādo silenti no
cte psallentibus choris humana
voz erumpit in musicam: verbisq;
arte modulatis ad illum redire fa
cit a quo pro salute humani gene
ris diuinum venit eloquium. **C**an
tus qui aures oblectat a animas
instruit fit vnaxoz psallentium et
cū angelis dei: quos audire nō pos
sum? laudū verba miscem? p illuz
s. q̄ venit ex seie dauid dñm xpm:
sic ipse i **Apoē. dic.** Egd̄ sū radix da
uid a origo quoz a religionē saluta

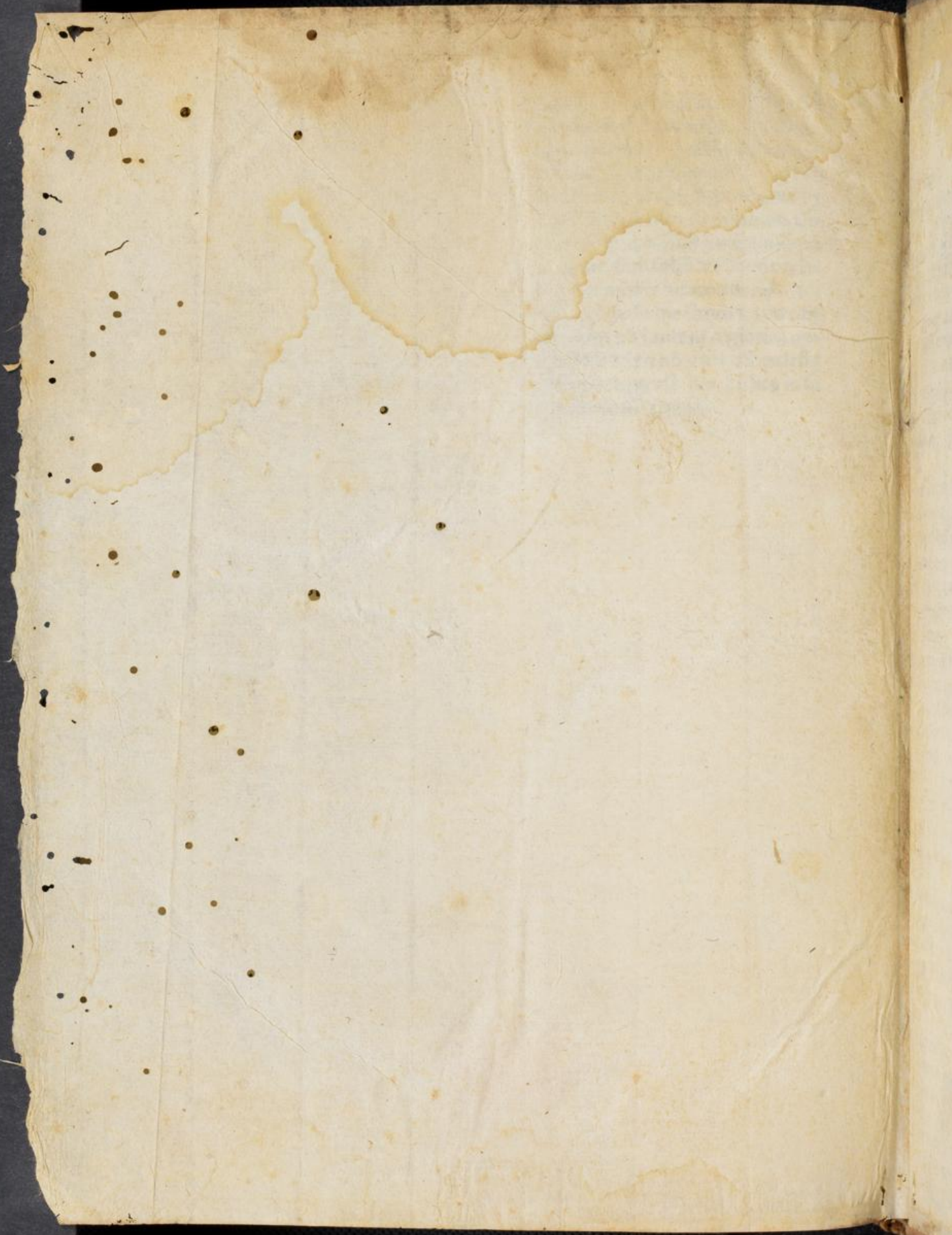
tarum suscepimus: a sancte trinitatis
mysteria reuelata cognoscimus.
Quisquis huius muneris iocunditate
non fruit: quorum virtutes ut breui-
ter diuini? fmo eduderet in septua-
gesimo psal. dixit. Ego autem confite-
bor tibi in vasis psalmi virtute tu-
am. Reuera vasa veritatis que tot vir-
tutes capiunt: tot diuinis odoribus
saturantur: tot thesauris celestibus
tumulant. **P**etrie que vinum celeste
recipientes puritate eius semper in
nouitate custodiunt. Dulcedo mira-
bilis que seculi corruptionibus non are-
scit: in sua permanens dignitate gra-
tia se purissime suauitatis augere.
Apotheca valde copiosa: de qua cum
bibant tam magni terrarum populi
vbertas eius nescit expendi. **Q**uoniam
mirabilis autem ex ipsis profuit suauitas
ad canendum: dulcisonum organum
humanis vocibus tumulant. **T**uba-
rum sonitus gradiloquis clamori-
bus reddunt: vocales cythararum vi-
uentium cordarum permutatione opponunt.
Et quicquid ante instrumentis musi-
cis videbatur agi nunc probat per ra-
tionales substantias explicari.

Col. **S**ac nos eterne salutis a-
matorum per tuam gratiam modu-
lationem psalmodiarum spiritualem intel-
ligere: et intellectus humiliter obedire
ad laudem et gloriam tuam: qui es
benedictus in secula seculorum. Amen.

ExPLICIT COLLECTA
RUM SUPER LIBRUM PSALMORUM COLLECTUS
A FINIT PER FRATREM PETRUM DE VA

rentalis Canonici priore; florentie
sem premonstratensis ordinis ad
opus reuerendi patris Johannis
de Arkel: quondam Traiecten. postea
Leodiens. episcopi. Approbatus et
admissus ab alma vniuersitate Co-
loniensi. Impressus autem a summa-
tus per me Conradum de Domborch.
Anno dominice incarnationis. M.
ccclxxx. Ipso die sancti Laurentii
martiris: ad laudem et gloriam om-
nipotentis dei: et ad utilitatem ecclesie
sue sancte: qui est benedictus in se-
cula seculorum. Amen.

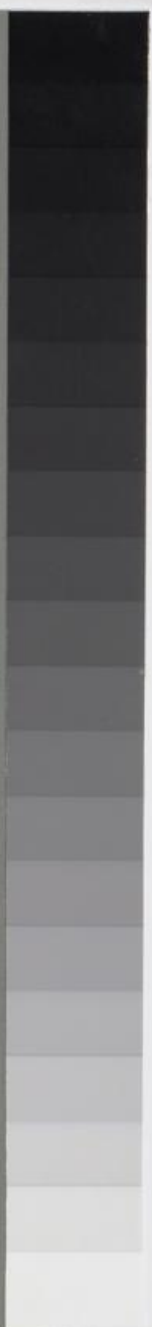

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

- A 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
- R 1 Red
- G 2 Green
- B 3 Blue
- M 4 Magenta
- W 8 White
- G 9 Gray
- K 11 Black
- C 14 Cyan
- Y 15 Yellow
- M 17 Magenta
- B 18 Blue

TIFFEN® Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

III. Sect. 5.

